

STAATSCOURANT

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Nr. 24271
10 september
2015

Zoetwarenindustrie
Arbeid en Gezondheid 2015/2017
Verbindendverklaring CAO-bepalingen

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 3 september 2015 tot algemeen verbindendverklaring van bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst Arbeid en Gezondheid voor de Zoetwarenindustrie

UAW Nr. 11683

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

Gelezen het verzoek van de AWVN namens partijen bij bovengenoemde collectieve arbeidsovereenkomst, strekkende tot algemeen verbindendverklaring van bepalingen van deze collectieve arbeidsovereenkomst;

Partij ter ener zijde: de Vereniging voor de Bakkerij en Zoetwarenindustrie;

Partijen ter andere zijde: FNV, CNV Vakmensen en de Unie.

Gelet op de artikelen 2, 4 en 5 van de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten;

Besluit:

Dictum I
Verklaart algemeen verbindend de navolgende bepalingen van bovengenoemde collectieve arbeidsovereenkomst, zulks met inachtneming van hetgeen in de dicta II, III en IV is bepaald:

HOOFDSTUK 1 BEGRIPSBEPALINGEN EN WERKINGSSFEER

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze CAO wordt tenzij uitdrukkelijk anders wordt aangegeven verstaan onder:
1. *onderneming in de Zoetwarenindustrie:* iedere onderneming in Nederland die uitsluitend of in hoofdzaak:
1. fabrieksmatig bloem en/of andere grondstoffen tot beschuit, toast, knäckebröd, biscuit, biscuitfiguren, koekjes, banket, koek en wafels verwerkt, ongeacht de soort;
2. fabrieksmatig de producten onder 1 genoemd vervaardigt door een vorm van samenvoeging (assemblage) van delen van de onder 1 genoemde producten, al dan niet met toevoeging van vulling;
3. fabrieksmatig rijstkoeken en wafels vervaardigt;
4. fabrieksmatig producten vervaardigt die naar de aard van de verwerkte grondstoffen en/of de wijze van verwerking van de grondstoffen vergelijkbaar zijn met de producten, vermeld onder 1, 2 en 3;
5. aan één of meer van de onder 1 tot en met 4 genoemde ondernemingen uitsluitend of in hoofdzaak diensten verleent en die tezamen een economische eenheid vormen. Onder diensten wordt verstaan: inpakhandelingen, (technisch) onderhoud, verkoop, administratie, management- en beheeractiviteiten, schoonmaakwerkzaamheden en distributie.
6. fabrieksmatig suikerwerken vervaardigt;
7. fabrieksmatig dropartikelen vervaardigt;
8. fabrieksmatig cacaomassa, cacaopoeder, cacaoboter, chocolademassa of couverture verwerkt bij de vervaardiging van al of niet gevulde chocoladeartikelen, inclusief boterhamstrooisel en pasta’s.

2. *Werkgever:* De natuurlijke of rechtspersoon die de onderneming – als bedoeld in lid 1 – drijft en tevens werkgever als bedoeld in artikel 1, eerste lid en tweede lid van de Arbeidsomstandighedenwet (Wet van 18 maart 1999, Stb. 184, laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 26 november 2014, Stb. 2014, 504).

3. *Werknemer:* De persoon die krachtens een arbeidsovereenkomst in dienst is bij een werkgever bedoeld in lid 2 van dit artikel.
4. *Sociale partners:* De partijen die een CAO voor de Zoetwarenindustrie hebben afgesloten.
5. *Branche:* In Nederland gevestigde ondernemingen of onderdelen van ondernemingen zoals omschreven in lid 1 van dit artikel.
6. *Medezeggenschapsorgaan:* De ondernemingsraad dan wel personeelsvertegenwoordiging ingesteld voor de onderneming die een bedrijf uitoefent als bedoeld in lid 1 van dit artikel.
7. *Stichting:* Stichting Sociaal Fonds voor de Zoetwarenindustrie.

Artikel 2 Werkingssfeer en toepassing

1. Deze CAO is van toepassing op de arbeidsverhouding tussen de werkgever als bedoeld in artikel 1 lid 2 en de werknemer als bedoeld in artikel 1 lid 3.

2. Deze CAO is tevens van toepassing op die onderneming of dat gedeelte van een onderneming, waarin ook andere werkzaamheden dan hiervoor genoemd worden verricht. Indien meer CAO's van toepassing kunnen zijn, wordt de onderneming gerangschikt onder de CAO van die bedrijfstak, waartoe het merendeel van de werkzaamheden van deze onderneming behoort, gemeten in arbeidsuren op jaarbasis.

HOOFDSTUK II ALGEMENE RANDVOORWAARDEN ARBOBELEID OP BEDRIJFSNIVEAU

Artikel 3 Door werkgever in acht te nemen algemene uitgangspunten

1. Het door de werkgever te voeren arbobeleid is een integraal onderdeel van het totale beleid van werkgever.

2. a. De werkgever zal ten behoeve van het tot stand brengen en uitvoeren van arbobeleid rekening houden met zijn eigen verantwoordelijkheid, die van het medezeggenschapsorgaan en van individuele werknemers.
   De werkgever zal in het kader van het arbobeleid samenwerken met medezeggenschapsorgaan, de gecontracteerde arbodienst en indien noodzakelijk respectievelijk wenselijk- met andere interne of externe deskundigen.
   b. De werkgever zal rekening houden met de bevoegdheden van het medezeggenschapsorgaan in dit kader, als neergelegd in en op grond van de Wet op de ondernemingsraden en de Arbeidsomstandighedenwet.
   Daarenboven zal de werkgever het medezeggenschapsorgaan ten minste éénmaal per jaar in de vorm van een voortgangsrapportage informeren over de activiteiten in het kader van het arbobeleid in de onderneming.
   Deze voortgangsrapportage wordt besproken met het medezeggenschapsorgaan, dat in de gelegenheid wordt gesteld zijn opvattingen naar aanleiding van de voortgangsrapportage kenbaar te maken. Het medezeggenschapsorgaan kan deze bevoegdheid delegeren aan de VGWM-commissie.
   3. a. De werkgever dient een actief beleid te voeren ten aanzien van de verbetering van de arbeidsomstandigheden van uitzendkrachten.
      Dit betekent in elk geval dat:
      – belastende omstandigheden evenwichtig worden verdeeld tussen vaste werknemers en uitzendkrachten;
      – Voor aanvang van het werk van een uitzendkracht verstrekt de werkgever aan het uitzendbureau een document met informatie over de arbeidsomstandigheden en risico's van de werkzaamheden die de uitzendkracht gaat verrichten.
      – aan uitzendkrachten worden persoonlijke beschermingsmiddelen en hulpmiddelen ter beschikking gesteld die qua beschermingsniveau gelijkwaardig zijn aan de persoonlijke beschermingsmiddelen van de vaste werknemers.
   b. Voor zover de bepalingen in deze CAO het naar hun aard met zich meebrengen, dient de werkgever zich er van te vergewissen dat deze van overeenkomstige toepassing zijn op uitzendkrachten.

4. De werkgever zal ten aanzien van het gebruik van persoonlijke gegevens voldoen aan de geldende wettelijke bepalingen aangaande privacy.

HOOFDSTUK III MAATREGELEN OP BEDRIJFSNIVEAU

Artikel 4 Algemeen

De bepalingen van dit hoofdstuk gelden, voor zover van toepassing, onder voorbehoud van tijdige uitvoering van afspraken op brancheniveau.

Artikel 5 Keuze, inhoud en uitvoering van arbodienstverlening

Deel 1: Arbodienst

1. Het medezeggenschapsorgaan heeft op grond van artikel 27 van de Wet op de Ondernemingsraden instemmingsrecht bij de keuze van de werkgever voor een arbodienst en bij het af te sluiten of te wijzigen contract met de arbodienst.
3. De werkgever informeert alle werknemers over hun rechten en verplichtingen in relatie tot de arbodienst, in het bijzonder over de geldende procedure van ziekmelding en verzuimbegeleiding.

Deel 2: Maatwerkregeling

Een maatwerkregeling biedt een werkgever de gelegenheid om -buiten een arbodienst om- met één of meer bedrijfsartsen en andere arbodeskundigen een contract te sluiten over arbodienstverlening. Voor zo'n maatwerkregeling gelden de volgende bepalingen:
1. Een werkgever kan alleen tot een maatwerkregeling arbodienstverlening overgaan:
   - als daarover schriftelijk overeenstemming met de het medezeggenschapsorgaan is bereikt.
   - als het bedrijf voorafgaand in de aanvang van de maatwerkregeling beschikt over een goedgekeurde RI&E van minder dan 3 jaar oud;
   - als in het bedrijf een preventiemedewerker is aangewezen waarvoor de benodigde maatregelen zijn uitgevoerd zoals die in de RI&E beschreven staan rondom deskundigheid, beschikbare tijd en organisatie. (zoals bedoeld in artikel 13.9 van de Arbowet).
2. Een maatwerkregeling dient te voldoen aan de volgende voorwaarden:
   - de maatwerkregeling geldt voor een periode van maximaal vijf jaar. Jaarlijks evalueren werkgever en OR of PVT de wijze waarop de arbodienstverlening heeft gefunctioneerd. Voor het aangaan van een nieuwe maatwerkregeling gelden opnieuw de voorwaarden die genoemd zijn in het bovenstaande artikel 5, deel 2 lid1.
   - Er wordt een contract overeengekomen dat tenminste voldoet aan de voorwaarden genoemd in bijlage 2
3. De werkgever informeert alle werknemers over hun rechten en verplichtingen in relatie tot de maatwerkregeling, in het bijzonder over de geldende procedure van ziekmelding en verzuimbegeleiding.

Artikel 6 RI&E en Arbocatalogus

1. De werkgever zal ten behoeve van de door hem uit te voeren risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) gebruik maken van de branchespecifieke RI&E welke in opdracht van sociale partners is ontwikkeld.

2. De branche-specifieke RI&E is digitaal beschikbaar op http://arbo.zoetwaren.nl/tools en maakt onderdeel uit van deze CAO. Het branchespecifieke RI&E instrument is naar de stand van de wetenschap en conform het model zoals bedoeld in artikel 14 lid 12 van de Arbeidsomstandighedenwet, ontwikkeld en dientengevolge geacht actueel, volledig en betrouwbaar te zijn.

3. De werkgever moet voldoen aan de brancheafspraken en de verplichte oplossingen die zijn opgenomen in de Arbocatalogus. De werkgever mag voldoen aan de inspiratieoplossingen. De Arbocatalogus is digitaal beschikbaar op http://www.arbocataloguszoetwaren.nl en maakt onderdeel uit van deze CAO

4. De RI&E wordt maximaal 3 jaar na de uitvoering herhaald of ge-update. De werkgever maakt ieder jaar een schriftelijke voortgangsrapportage over het Plan van Aanpak van de RI&E. Deze voortgangsrapportage wordt besproken met de Ondernemingsraad of Pvt en bij afwezigheid daarvan met de belanghebbende medewerkers. De RI&E wordt bij gewijzigde arbeidsomstandigheden (zoals verhuizing, verbouwing, aanschaffen nieuwe machines/ nieuwe productielijn of verandering in functies) wederom uitgevoerd, specifiek gericht op de veranderde omstandigheden.

Artikel 7 Werkdruk

De werkgever is verplicht om van de werknemers de werkdruk te analyseren door middel van de

daartoe door sociale partners ontwikkelde Quickscan Werkdruk en vitaliteit of een minimaal daaraan gelijkwaardige instrument.
De Quickscan Werkdruk en vitaliteit is digitaal te raadplegen op http://arbo.zoetwaren.nl/tools

Artikel 8 Terugdringen rsi en fysieke belasting algemene maatregelen

De werkgever dient aan de hand van het in opdracht van sociale partners hiervoor ontwikkelde Oplossingenboek RSI en fysieke belasting te inventariseren welke maatregelen op het gebied van terugdringen van RSI en Fysieke Belasting al dan niet zijn ingevoerd.
Verder voert de werkgever een verdiepende RI&E fysieke belasting uit met behulp van de door de sociale partners ontwikkelde Werkwijzer Lichamelijke Belasting of een minimaal gelijkwaardig instrument. Deze werkwijzer is te vinden op http://arbo.zoetwaren.nl/tools

Artikel 9 Terugdringen rsi en fysieke belasting specifieke maatregelen

1. De werkgever dient voor werknemers zoveel mogelijk afwisseling aan te brengen tussen zittende en staande werkzaamheden.

2. De werknemer is verplicht deze afwisselende werkzaamheden uit te voeren.

3. De werkgever dient voor werknemers zoveel mogelijk afwisseling aan te brengen tussen de activiteiten binnen de werkzaamheden.

4. De werknemer is verplicht verschillende activiteiten binnen de werkzaamheden uit te voeren.

5. De werkgever is verplicht periodieke voorlichting en werkplekinstructie te geven aan werknemers.

HOOFDSTUK IV FACILITERING DOOR SOCIALE PARTNERS

Ter facilitering van het door de werkgever te voeren beleid en de door hem te nemen maatregelen als genoemd in Hoofdstuk III voorzien de sociale partners in de hieronder genoemde beleidsuitgangspunten en (beleids)instrumenten.

Artikel 10 Machineveiligheid

De werkgever past het door de sociale partners ontwikkelde instrument ‘Checklist Machineveiligheid’ toe om de risico’s op het gebied van machineveiligheid te inventariseren.

Artikel 11 Meelstof

– De werkgever stelt een stofbeheersingsplan om met maatregelen om de blootstelling aan stof te beperken. Daarbij kan hij gebruik maken van een door de sociale partners te ontwikkelen Handboek stofbeheersing, dat gericht is op de werksituaties in de zoetwarensector.
– De werkgever stimuleert en schept voorwaarden dat werknemers die in het werk blootstaan aan meelstof periodiek deelnemen aan een door de sociale partners te ontwikkelen gezondheidsmonitoring. Die monitoring is gericht op het vroegtijdig signaleren van eventuele gezondheidseffecten van blootstelling aan meelstof.

Artikel 12 Hitte

De werkgever stelt in samenspraak met OR of PVT jaarlijks een warmteplan op dat maatregelen bevat om ongezonde situaties door hoge temperaturen in werkruimtes te voorkomen. Een format warmteplan is te downloaden op http://arbo.zoetwaren.nl/tools.

Artikel 13 Asbestveilig

Werkgever treft maatregelen om te garanderen dat werknemers in een asbestveilige omgeving werken. Daarbij staan inventarisatie en een zorgvuldige afweging tussen saneren of beheersen centraal. Om tot de juiste maatregelen te komen maakt de werkgever gebruik van de door de sociale partners ontwikkelde instrumenten, met name:
– Beslisschema asbest

Artikel 14 Explosieveiligheid

Werkgever inventariseert het explosiegevaar in het bedrijf en treft waar nodig maatregelen. Hij maakt daarbij gebruik van het handboek Stofbeheersing. Het handboek Stofbeheersing is te downloaden op

http://www.productschapakkerbouw.nl/bakkerij/atex-handleiding-bakkerij--zoetwarenindustrie

Artikel 15 Arbo Adviespunt

Sociale partners hebben het Arbo-adviespunt (AAP) opgericht. De werkzaamheden die door AAP worden uitgevoerd omvatten het volgende:
1. onderhouden van www.zoetwaren.nl ter verspreiding van informatie en de door de sociale partners ontwikkelde arbo-instrumenten;
2. het in stand houden van een helpdesk voor beantwoording van vragen op het gebied van arbeidsomstandigheden;

HOOFDSTUK V SLOTBEPALINGEN

Artikel 16 Klachten

1. Er is een klachtenregeling stelselmatig niet naleven CAO-bepalingen.

2. Deze klachtenregeling is opgenomen als bijlage I bij deze CAO en maakt tevens deel uit van deze CAO.

3. Partijen bij de CAO dragen hun bevoegdheid tot het instellen van nakomingen/of schadevergoedingsacties als bedoeld in artikel 3 Wet AVV en artikel 15 Wet CAO over aan het bestuur van de Stichting Sociaal Fonds voor de Zoetwarenindustrie met inachtneming van de volgende bepalingen.

4. Het bestuur van de Stichting maakt niet eerder gebruik van in lid 3 bedoelde bevoegdheid dan nadat zij partijen van het voornemen hiertoe in kennis heeft gesteld. Hierbij stelt het bestuur van de Stichting elk der partijen in de gelegenheid om binnen een termijn van 14 dagen kenbaar te maken of zij ten aanzien van de betreffende werkgever zelf het recht op vordering van nakoming en/of schadevergoeding wenst te hanteren.

5. Indien één of meerdere partijen besluiten zelfstandig een vordering in te stellen, dienen zij dit de Stichting te melden waardoor de delegatie als bedoeld in lid 3 ten aanzien van desbetreffende vordering vervalt.

BIJLAGE I

REGLEMENT KLACHTENREGELING STELSELMATIG NIET NALEVEN CAOBEPALINGEN, BEDOELD IN ARTIKEL 16 VAN DE CAO.

Artikel 1 Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:
a. *Stichting:* Stichting Sociaal Fonds voor de Zoetwarenindustrie;
b. *CAO:* CAO Arbeid en Gezondheid voor de Zoetwarenindustrie;
c. *Reglement:* Klachtenreglement stelselmatig niet naleven CAO-bepalingen;
d. *Werkgever:* Natuurlijk of rechtspersoon die een onderneming drijft als bedoeld in artikel 1 lid 1 CAO;
e. *Werknemer:* De persoon die een arbeidsovereenkomst is aangegaan met de werkgever;
f. *Klager:* Belanghebbende in de zin van artikel 3 lid 2 van dit reglement;
g. *Aangeklaagde:* De werkgever tegen wie de klacht zich richt;
h. *Bestuur:* Bestuur van de Stichting Sociaal Fonds voor de Zoetwarenindustrie;
i. *Secretaris:* Secretaris van de Stichting Sociaal Fonds voor de Zoetwarenindustrie.

Artikel 2 Taken en bevoegdheden

1. De Stichting heeft namens Cao-partijen tot taak het op verzoek behandelen van klachten die betrekking hebben op vermeend of geconstateerd stelselmatig niet naleven van de CAO. Uitvoering aan deze taak wordt gegeven door het bestuur overeenkomstig dit reglement.

2. De Stichting kan een onderzoek gelasten bij de onderneming tegen wie een klacht is ingediend.

Artikel 3 Ontvankelijkheid

1. De klacht dient betrekking te hebben op het stelselmatig niet naleven van bepalingen van de CAO.

2. De indiener van de klacht dient belanghebbende te zijn. Als belanghebbende(n) worden beschouwd:
   a. werkgevers- en werknemersorganisaties namens één of meerdere van haar leden;
   b. de in de onderneming van werkgever werkzame ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging namens de in die onderneming werkzame personen;
   c. werkgever;
   d. werknemer.

3. Een klacht wordt uitsluitend in behandeling genomen indien tevergeefs getracht is tot een oplossing als bedoeld in artikel 4 te komen.

Artikel 4 Alvorens een klacht wordt ingediend, dient de klager:

1. De klacht kenbaar te maken bij de aangeklaagde en te trachten in overleg met aangeklaagde tot een oplossing te komen.

2. Indien dit overleg niet binnen twee maanden na aanvang van het overleg tot een oplossing leidt, deelt klager aangeklaagde schriftelijk mede voornemens te zijn een klacht in te dienen bij de Stichting.

3. Indien niet binnen een maand na verzending van de in lid 2 bedoelde mededeling alsnog een regeling wordt getroffen, kan klager een klacht indienen bij de Stichting.

Artikel 5 Indienen van een klacht

1. De klacht wordt door of namens belanghebbende schriftelijk ingediend bij de secretaris en dient in elk geval te bevatten:
   – naam en adresgegevens van de klager;
   – naam van de aangeklaagde;
   – omschrijving van de klacht;
   – overzicht van de feiten;
   – beargumenteerde omschrijving van de beslissing die klager wenst.

2. De kosten voor het indienen van een klacht bedragen voor een klacht ingediend door belanghebbende(n) aan werknemerszijde € 60,– en voor klacht aangebracht door belanghebbende(n) aan werkgeverszijde € 120,–. Bij toewijzing van de klacht wordt dit bedrag gerestitueerd.

Artikel 6 Behandeling van de klacht

1. De secretaris gaat na of de klacht voldoende gedocumenteerd en onderbouwd is en of de klacht en klager ontvankelijk zijn.

2. Indien de klacht niet voldoende gedocumenteerd en onderbouwd is, stelt de secretaris de klager hiervan schriftelijk op de hoogte waarbij klager in de gelegenheid wordt gesteld zulks binnen een termijn van 14 dagen alsnog te doen. Deze responsetermijn kan éénmaal worden verlengd. Indien de klacht binnen de (verlengde) responsetermijn niet nader is gedocumenteerd of onderbouwd wordt deze niet in behandeling genomen. Dit wordt schriftelijk aan klager medegedeeld.

3. Indien de klacht of klager niet ontvankelijk verklaard wordt, wordt klager hierover schriftelijk geïnformeerd.

4. De secretaris zendt de ontvankelijk verklaarde klacht ter reactie aan de aangeklaagde. Aangeklaagde wordt daarbij verplicht gesteld om binnen een termijn van 14 dagen schriftelijk te reageren. Deze responsetermijn kan worden verlengd indien dit naar oordeel van de secretaris noodzakelijk is.

5. Indien naar aanleiding van de reactie van aangeklaagde naar oordeel van de secretaris aanvullende informatie redelijkerwijs noodzakelijk is, worden klager en/of aangeklaagde daarover schriftelijk geïnformeerd waarbij een responsetermijn van 14 dagen geldt voor het verstrekken van deze informatie. Deze responsetermijn kan worden verlengd indien dit naar oordeel van de secretaris noodzakelijk is.

6. De ontvangen reacties worden verzonden aan de wederpartij.

Artikel 7

1. Als de klacht en overeenkomstig het vorige artikel verkregen informatie naar oordeel van de secretaris zoveel mogelijk volledig en duidelijk is, wordt deze schriftelijk voorgelegd aan het bestuur.

2. Een lid van het bestuur dat rechtstreeks bemoeienis heeft (gehad) met de voorgelegde klacht mag aan de behandeling daarvan en de besluitvorming daaromtrent niet deelnemen.

3. Het bestuur neemt binnen een termijn van één maand na voorlegging één van de volgende besluiten:
   - een hoorzitting houden;
   - het doen van een voorlopige uitspraak in de zin van een bewijsopdracht aan (één der) partijen;
   - het doen van een definitieve uitspraak.

4. De in het vorig lid genoemde termijn kan éénmaal worden verlengd.

5. Indien het bestuur besluit een hoorzitting te houden kan ieder der partijen zich bij de hoorzitting laten bijstaan door getuigen en/of deskundigen en/of een raadsman/vrouw. Hierover wordt de secretaris ten minste 7 dagen voor de hoorzitting schriftelijk geïnformeerd.

6. Indien het bestuur een bewijsopdracht verstrekt wordt de betreffende partij een eenmalig te verlengen responsetermijn van één maand gegund. De reactie wordt ter kennisneming aan de wederpartij gezonden.

Artikel 8 Definitieve uitspraak

1. Het bestuur van de Stichting streeft ernaar om binnen zes maanden nadat de klacht aan haar is voorgelegd een definitieve uitspraak te doen.

2. De definitieve uitspraak bevat in elk geval de overwegingen op grond waarvan het bestuur van oordeel is dat de klacht (op onderdelen) al dan niet gegrond is.

3. Indien het bestuur van oordeel is dat de klacht (op onderdelen) gegrond is, legt zij aangeklaagde één of een combinatie van navolgende sancties op:
   a. waarschuwing met gunning van een termijn herstel. Deze waarschuwing zal niet openbaar worden gemaakt;
   c. het instellen van een schadevergoedingsactie als bedoeld in artikel 15 van de Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomst en artikel 3 lid 4 van de Wet op het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van bepalingen van Collectieve Arbeidsovereenkomsten (Wet AVV). Een schadevergoedingsactie kan slechts worden ingesteld nadat een waarschuwing als bedoeld onder a is gegeven en geen resultaten heeft opgeleverd in de periode waarin zulks aangegeven door het bestuur van de Stichting had dienen te gebeuren;

Artikel 9 Slotbepalingen

De regeling laat een beslissing van de rechter omtrent een twistgeding onverlet.

BIJLAGE 2 VOORWAARDEN MAATWERKREGELING

Voorwaarden aan een contract met een arbodienstverlener:
- er zijn afspraken opgenomen over de rol van de arbodienstverlener bij ziekteverzuimbegeleiding, arbobeleid en samenwerking met de OR of PVT;
- er zijn duidelijke afspraken opgenomen over de vraag wie op welk moment bepaalt of een medewerker wordt opgeroepen voor een spreekuur;
- er zijn duidelijke afspraken opgenomen over het moment en de manier waarop een bedrijfsarts rapporteert na een spreekuurbezoek door een medewerker; daarin zijn ook afspraken opgenomen over het omgaan met privacygevoelige informatie.
- het contract voorziet ook in een laagdrempelig arbospreekuur, (ofwel 'open spreekuur') dat een werknemer op eigen initiatief kan aanvragen;
- er zijn afspraken opgenomen over medewerking van de arbodienstverlener aan de overdracht van medische gegevens aan een toekomstige arbodienst, rekening houdend met het privacy-advies van het College Bescherming Persoonsgegevens;
- als de arbodienstverlener wordt ingezet bij uitvoering van onderdelen van het arbobeleid, wordt gebruik gemaakt van arbo-instrumenten van de branche, zoals de Branche-RI&E, de arbocatalogus,

de werkwijzer Fysieke belasting en de Quickscan Werkdruk en vitaliteit;

- een bedrijfsarts die wordt ingeschakeld bij de ziekteverzuimbegeleiding is altijd een *gecertificeerde* bedrijfsarts;
- de arbodienstverlener wijst een vast contactpersoon aan voor het bedrijf en het medezeggenschapsorgaan;
- de arbodienstverlener stelt jaarlijks vóór de maand maart een klantgebonden jaarverslag op over zijn werkzaamheden en bevindingen in het voorgaande kalanderjaar. Het jaarverslag bevat tenminste een overzicht van de werkgebonden oorzaken van verzuim en suggesties van de arbodienstverlener ter preventie van ziekteverzuim en ter versterking van het arbo- en ziekteverzuimbeleid in het bedrijf.
- in het contract zijn afspraken opgenomen over een evaluatie van de werkzaamheden van de arbodienstverlener, vóór de opzegtermijn van het contract.

Oplossingen bakkers en zoetwaren

Geluid	Bronaanpak
Geluidsarme motoren gebruiken	Door geluidsarme motoren te gebruiken, staan medewerkers minder aan geluid bloot. De werkgever kan bij aanschaf van nieuwe machines eisen stellen aan het maximale geluidsniveau dat de machine mag produceren.
Kunststof onderdelen gebruiken	Door kunststof onderdelen zoals tandwielen te gebruiken, blijven de geluidsproductie en de blootstelling van medewerkers aan geluid beperkt. Kunststof tandwielen kunnen in een HACCP-omgeving worden gebruikt door metaaldeeltjes aan het kunststof toe te voegen.
Aandrijfriemen gebruiken in plaats van kettingen	Door (kunststof) aandrijfriemen te gebruiken, staan medewerkers minder aan geluid bloot dan bij aandrijving via kettingen.
Transportbanden gebruiken	Bij gebruik van transportbanden staan medewerkers minder aan geluid bloot dan bij gebruik van opvoerschroeven.
Valhoogte van product beperken of val breken	De werkgever inventariseert waar in het productieproces hoge geluidsniveaus ontstaan (meer dan 80 dBA) door een vallend product. Deze geluidsniveaus brengt hij terug tot waarden onder 80dBA, door de valhoogte van het product te beperken, bijvoorbeeld door de hoogte van een band aan te passen. Het is ook mogelijk de val van het product te breken, bijvoorbeeld door een glijbaan te plaatsen.
Opvangbak bekleden	Het bekleden van de opvangbak aan de binnen- of buitenzijde beperkt de geluidproductie en daardoor de blootstelling van medewerkers aan geluid. Voor een HACCP-omgeving geldt de randvoorwaarde dat er geen productverontreiniging mag optreden. Het heeft daarom de voorkeur om de buitenzijde van de opvangbak te bekleden.
Geluidsarme nozzles gebruiken	Het uitrusten van persluchtpistolen met geluidsarme nozzles zorgt ervoor dat medewerkers geen geluidsoverlast hebben door ontsnappende lucht. Veel medewerkers denken dat de geluidsarme nozzles minder goed blazen. Uit onderzoek blijkt dat dit niet het geval is.
Fluistermondjes gebruiken bij uitblazen fout product	Als een fout product (te licht, metaaldetectie) wordt uitgeblazen met lucht, kan dit medewerkers blootstellen aan het geluid van ontsnappende perslucht. De uitblaasopeningen voorzien van fluistermondjes lossen dit probleem op.
Luchtdempers gebruiken bij uitstroomopeningen perslucht	Door uitstroomopeningen van perslucht te voorzien van dempers, hebben medewerkers niet langer last van het geluid van ontsnappende perslucht.
Geluiddempers gebruiken bij perslucht	Een product oppakken en weer loslaten met behulp van 'perslucht' (vacuüm), stelt medewerkers bloot aan geluid. Gebruik van geluiddempers bij het loslaten van het product kan deze blootstelling beperken.
Luchtdruk verlagen bij perslucht	Werken met perslucht veroorzaakt geluidsbelasting, maar het verminderen van de druk van perslucht kan dat geluid beperken. In veel gevallen tast dit de effectiviteit van het gebruik van perslucht niet aan.
Compressor buiten werkruimtes plaatsen	Door een compressor buiten de werkruimtes te plaatsen, staan medewerkers minder aan geluid bloot.
Contactplekken van bakblikken op de band van dempend materiaal voorzien	Het bekleden van bakblikken met dempend materiaal zorgt ervoor dat het contactgeluid vermindert. Deze oplossing is op werkplekken verplicht vanaf 1 juli 2012, tenzij de werkgever op basis van intern overleg kan aantonen dat dit technisch onmogelijk en/of onnodig is.
Een naalddepanner gebruiken	Door gebruik te maken van een naalddepanner, produceert het depannen minder geluid dan als het blik met zuiglucht wordt geleegd. Een mogelijk nadeel is dat er zichtbare beschadiging van het product optreedt.
Een knabbeldepanner gebruiken	Door gebruik te maken van een knabbeldepanner, produceert het depannen minder geluid dan als het blik met zuiglucht wordt geleegd.

Geluid	technische oplossingen
Controlekamer inrichten	Door een geïsoleerde controlekamer in te richten, kunnen medewerkers hun werkzaamheden in een aparte ruimte verrichten. Hierdoor staan zij minder lang aan geluid bloot.
Geluidsbron omkasten	Door de geluidsbron te omkasten, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Het is van belang dat de machine wel goed bereikbaar blijft voor onderhoud en omstellen.
Geluidsabsorberende voorzieningen gebruiken	Door geluidsabsorberende voorzieningen aan wanden en plafonds te bevestigen en systeemplafonds te verlagen, hebben medewerkers minder last van geluid dat terugkaatst via wanden en plafonds. Deze oplossing werkt niet voor medewerkers die zich dicht bij de geluidsbron bevinden.
Baffles bevestigen	Baffles zijn kunststof 'flappen' aan het plafond die geluid absorberen of breken. Hierdoor daalt het geluidsniveau. Door baffles aan het plafond te bevestigen, hebben medewerkers minder last van geluid dat terugkaatst via wanden en plafonds. Deze oplossing werkt niet voor medewerkers die zich dicht bij de geluidsbron bevinden. Het is van belang om baffles regelmatig te reinigen om stofophoping te voorkomen.
Ventilatoren en/of blowers in aparte ruimte plaatsen	Door ventilatoren en/of blowers in een aparte ruimte of zelfs buiten te plaatsen, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Als ventilatoren en/of blowers buiten worden geplaatst, is het aan te raden om te controleren of de milieuvergunning dit toelaat.
Productieruimte in subruimtes verdelen	Processtappen die veel geluid produceren, zorgen ervoor dat alle medewerkers in die ruimte meer aan geluid blootstaan. Dit geldt ook voor de medewerkers die met andere processtappen bezig zijn. Door de productieruimte in verschillende subruimtes te verdelen, staan medewerkers minder aan geluid bloot.
Zuigen in plaats van blazen	Door bij het schoonmaken waar mogelijk gebruik te maken van een stofzuiger in plaats van perslucht, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Het is overigens technisch niet altijd mogelijk om stof weg te zuigen.
Folieblazer en ballon omkasten	Door de folieblazer en de ballon te omkasten, wordt er minder geluid naar de omgeving overgedragen. Hierdoor staan medewerkers minder aan geluid bloot.
Effen vloeren aanleggen	Vloeren zonder obstakels als drempels, kuilen en randen, zorgen voor een lager geluidsniveau bij het vervoer van pallets met een heftruck of pompwagen. Ze voorkomen namelijk dat de lading en lepels klepperen. Het is aan te raden om bij verbouw en nieuwbouw kunststofvloeren aan te leggen. Bij bestaande bouw is het raadzaam om te inventariseren welke vloeren oneffen zijn en of het mogelijk is om deze aan te passen.
Heftrucks met 'stille lepels' gebruiken	Als een heftruck onbelast rondrijdt, kunnen trillende lepels voor geluidsoverlast zorgen. Door de lepels op een andere manier aan de heftruck te monteren, wordt de geluidsoverlast beperkt.
Shredder omkasten	Door de shredder te omkasten, wordt er minder geluid naar de omgeving overgedragen. Hierdoor staan productiemedewerkers minder aan geluid bloot.
Taakroulatie toepassen	Niet op alle werkplekken staan medewerkers bloot aan een schadelijk geluidsniveau. Als medewerkers een deel van de dag op deze plekken werken, staan zij dagelijks aan minder geluid bloot. Deze oplossing verdeelt de geluidsbelasting over meer medewerkers.

Geluid	PBM's
Gehoorbescherming verstrekken	Als het niet mogelijk is om bronmaatregelen of technische maatregelen te nemen, verstrekt de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen. Vaste medewerkers krijgen op maat gemaakte otoplastieken. Alleen bij hoge geluidsniveaus in combinatie met lage tonen kunnen zij beter oorkappen gebruiken, omdat die betere bescherming bieden. Bij tijdelijke medewerkers of medewerkers die maar af en toe aan geluid blootstaan, zijn oorkappen, oorpluggen met beugel of herbruikbare oorpluggen voldoende. Watjes en schuimrollen bieden bij langdurige blootstelling aan schadelijke geluidsniveaus onvoldoende bescherming. Als medewerkers in een warme omgeving werken, kunnen zij beter geen oorkappen gebruiken.
Gehoorbescherming met radio verstrekken	Er bestaat ook gehoorbescherming met ingebouwde begrensde radio, waardoor medewerkers nog wel waarschuwingssignalen kunnen horen. Voor sommige medewerkers is de radio een extra stimulans om gehoorbescherming te dragen.

Hitte	Bronaanpak
Hoog-laagbranders gebruiken	Ovens met hoog-/laagbranders zorgen ervoor dat de gemeten en de gewenste temperatuur zo dicht mogelijk bij elkaar liggen. Zodra de gewenste temperatuur nadert, gaat de brander automatisch op de lage stand. Dit voorkomt temperatuuruitschieters in de oven, zorgt dat er minder warmte vrijkomt en bespaart energie.
Branderkamer afsluiten	Door de branderkamer van de bakkamer af te sluiten als er nieuwe karren in rijden, gaat er minder warmte verloren. Daarnaast komt er minder warmte in de productieruimte vrij. Dit vermindert de warmtebelasting van medewerkers en bespaart energie.
Voorbakken met microgolven	Het gebruik van microgolven (net als in de magnetron) bij het voorbakken van producten, verkort het productieproces. Daarnaast vermindert het de warmtebelasting van medewerkers en bespaart het energie.
Warme lucht recirculeren	Het recirculeren van warme lucht in de branderruimte zorgt ervoor dat er minder warmte in de productieruimte vrijkomt en bespaart energie.
Knippen in plaats van snijden	Door thermisch snijden te vervangen door (bijvoorbeeld) knippen, komt er bij deze processtap minder warmte vrij.

Hitte	Technische oplossingen
Luchtverdeelslangen gebruiken	Luchtverdeelslangen kunnen (gekoelde) lucht in een ruimte aanvoeren, zonder dat er tocht ontstaat.
Controlekamer inrichten	Door een geïsoleerde en eventueel gekoelde controlekamer in te richten, kunnen medewerkers hun werkzaamheden in een aparte ruimte verrichten. Hierdoor staan zij minder lang aan hitte bloot.
Koelere lucht aanvoeren bij warme plekken in de productie	Door koelere lucht aan te voeren, vermindert de warmtebelasting van medewerkers. Verder is het aan te raden om de lucht in de ruimte minimaal vier keer per uur te verversen. Dat is een ventilatievoud van 4.
Airconditioning installeren	Airconditioning zorgt binnen vastgestelde grenzen voor klimaatbeheersing in de productieruimte. Dit vermindert de warmtebelasting van medewerkers.
Ruimtes met een luchtgordijn van elkaar scheiden	Een luchtgordijn kan warme en minder warme ruimtes van elkaar scheiden. Dit is over het algemeen een dure oplossing.
Ruimtes met plastic flappen van elkaar scheiden	Een gordijn van plastic flappen kan warme en minder warme ruimtes van elkaar scheiden. Deze oplossing is ook in een HACCP-omgeving toe te passen.
Ruimtes met scheidingswanden van elkaar scheiden (ook van belang voor andere risico's)	Scheidingswanden kunnen warme en minder warme ruimtes van elkaar scheiden. Dit vermindert de warmtebelasting van medewerkers door andere warmteproducerende processtappen.
Warmtebron omkasten	Door de warmtebron, eventueel inclusief de afkoelsectie van het product, te omkasten, komt er minder warmte vrij. Hierdoor staan medewerkers minder aan warmte bloot. Deze oplossing kan gecombineerd worden met warmteafzuiging en eventueel hergebruik van restwarmte.
Afzuigkap boven de warmtebron plaatsen daar waar een werkplek is	Een afzuigkap boven de warmtebron zuigt de hitte die vrijkomt vrijwel direct af, zodat die niet in de ruimte vrijkomt. Het is mogelijk om deze restwarmte voor verwarmingsdoeleinden te gebruiken.
Warmtebron isoleren	Door de warmtebron (beter) te isoleren, komt er minder warmte in de productieruimte vrij. Hierdoor staan medewerkers minder aan warmte bloot. Daarnaast bespaart isolatie energie.
Alternatief ovensysteem aanschaffen	Sommige ovensystemen werken niet met een continu draaiende band, maar batchgewijs. Hierdoor komt er minder hitte in de ruimte buiten de oven vrij.
Restwarmte hergebruiken	Door vrijgekomen warmte opnieuw te gebruiken, neemt de te verminderen warmtebelasting af.
Ventilatoren om lucht te verplaatsen	Door gebruik te maken van ventilatoren, hebben medewerkers bij hogere luchttemperaturen minder last van de warmte.
Hitteschilden aan het eind en bij de invoer van de oven plaatsen	Door waar mogelijk aan het einde en bij de invoer van de oven hitteschilden te plaatsen, wordt de hitte die uit de oven vrijkomt opgevangen.
Taakroulatie voor ovenist toepassen	Door de taken van de ovenist af te wisselen met werkzaamheden waarbij de hittebelasting aanzienlijk lager is, staat hij minder aan hitte bloot. Deze oplossing is afhankelijk van het warmteplan.
Bij openen oven eerst stoom laten ontsnappen	Medewerkers laten bij het openen van een rotatieoven eerst gecontroleerd de stoom ontsnappen, zodat de hittebelasting afneemt.
Luchtvochtigheid verminderen	Door de luchtvochtigheid te verminderen, kunnen medewerkers eenvoudiger hun lichaamswarmte afvoeren. Hierdoor voelt het klimaat comfortabeler. Het gebruik van airconditioning, ventilatie, inblazen van droge lucht of een ontvochtigingsinstallatie vermindert de luchtvochtigheid.

Extra pauzes toekennen	Door medewerkers die onder hoge temperaturen werken extra pauzes toe te kennen, kunnen zij hun lichaamstemperatuur beter constant houden. Het effect van extra pauzes hangt af van de binnenluchttemperatuur en het inspanningsniveau bij de uit te voeren werkzaamheden.
Taakroulatie toepassen	Als medewerkers een deel van de dag op minder warme plekken werken, staan zij dagelijks aan minder warmte bloot. Deze oplossing verdeelt de warmtebelasting over meer medewerkers. De oplossing is afhankelijk van het warmteplan.
Overdruksysteem gebruiken	Bij gebruik van een overdruksysteem, wordt er indien nodig extra buitenluchtlucht in de warme ruimte geleid. De overdruk die dan ontstaat, zorgt ervoor dat de warmte sneller uit de ruimte verdwijnt.

Hitte	PBM´s
Géén zouttabletten verstrekken	Sommige bedrijven verstrekken zouttabletten op hete dagen. Dit is niet effectief, want zouttabletten verergeren juist de dorst. Het heeft de voorkeur om het zouttekort aan te vullen met natuurlijk zout van voeding.
Voor voldoende drinken zorgen	Zorgen voor voldoende drinken, stimuleert medewerkers om hun vochttekort door hevig zweten aan te vullen.
Lichte en luchtige katoenen kleding verschaffen	Door luchtige kleding van 100% katoen te verschaffen, eventueel in een lichte kleur, kunnen medewerkers in warme omstandigheden hun warmte beter kwijt. Een mogelijk nadeel hiervan is dat luchtige kleding de kans op brandwonden verhoogt bij het aanraken van hete oppervlakken.
Koelvesten gebruiken	Bij extreme hittebelasting vermindert een koelvest de opwarming van het lichaam van medewerkers. De meeste medewerkers vinden een vest gevuld met PCM-packs comfortabeler dan een vest gevuld met ijs.

Fysieke belasting	Bronaanpak	
Krattenontstapelaar gebruiken	Het gebruik van een automatische krattenontstapelaar voorkomt dat medewerkers repeterende handelingen moeten verrichten bij het ontstapelen van kratten.	Tilly T2
Bakken/kratten/platen automatisch stapelen	Het gebruik van een automatische stapelaar voor bakken/kratten/platen voorkomt dat medewerkers handmatig moeten tillen.	Tilly T17
Stapelaar als buffersysteem gebruiken	Het gebruik van een automatische stapelaar als buffersysteem voorkomt dat medewerkers handmatig bakken/kratten/platen moeten op- en afstapelen bij het bufferen.	Tilly T20
Kratten(ont)stapelaar met kantelmechanisme gebruiken	Het gebruik van een kratten(ont)stapelaar met kantelmechanisme voorkomt dat medewerkers handmatig kratten moeten leeggooien en stapelen.	
Pallet(ont)stapelaar gebruiken	Het gebruik van een pallet(ont)stapelaar voorkomt dat medewerkers handmatig goederen moeten tillen bij het (ont)stapelen.	
Palletiseermachine gebruiken	Het gebruik van een palletiseermachine voorkomt dat medewerkers handmatig dozen op een pallet moeten stapelen.	Tilly T24
Palletwisselaar gebruiken	Ingrediënten uit het buitenland worden meestal op houten pallets aangeleverd, die vanwege hygiëne-eisen niet in de fabriek mogen komen. Medewerkers moeten deze houten pallets verwisselen voor kunststof pallets. Het gebruik van een palletwisselaar voorkomt dat ze de pallets handmatig moeten overstapelen. Deze palletwisselaars zijn ook in mobiele vorm verkrijgbaar.	Tilly T11
Goederen op juiste pallet aanleveren	Door goederen op de juiste pallet aan te leveren, hoeven medewerkers de goederen niet van de ene naar de andere pallet over te stapelen of te zetten.	Tilly T14
Laadkraan met verreiker gebruiken	Een laadkraan met verreiker kan materialen direct op de juiste positie neerzetten. Bij verticaal en horizontaal transport voorkomt een laadkraan met verreiker fysieke belasting van medewerkers.	Tilly T8
Heftruck gebruiken	Het gebruik van een heftruck voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	Tilly T16
Railsysteem gebruiken	Het gebruik van een railsysteem voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van lasten. De lasten hangen aan een rail, zodat medewerkers ze met een lichte handdruk kunnen verplaatsen. Bij een dropsectie (ook wel raillift of verticale afzinkinrichting genoemd) kunnen medewerkers de last tot ergonomische hoogte laten zakken.	Tilly T23
Robots gebruiken voor het rapen van onverpakte producten	Het gebruik van robots om onverpakte producten te rapen, voorkomt dat medewerkers repeterende handelingen moeten verrichten bij het handmatig rapen en inpakken van producten.	Tilly T30
Casepacker gebruiken bij inpak	Het gebruik van een automatische dozenvulmachine (casepacker) voorkomt dat medewerkers handmatig producten moeten inpakken.	Tilly T35
Chocolade in consumentenverpakking gieten	Door chocoladeproducten direct in de consumentenverpakking te gieten, hoeven medewerkers niet handmatig gietvormen op te pakken, om te draaien en leeg te slaan. Een voorwaarde hiervoor is dat de consumentenverpakking sterk genoeg is om het product er direct in te gieten.	
Dozenopzetmachine gebruiken	Het gebruik van een dozenopzetmachine voorkomt dat medewerkers kortcyclisch, handmatig dozen moeten opzetten.	Tilly T21
Stapelaar gebruiken om gietvormen te vervangen	Het gebruik van een automatische stapelaar om gietvormen te vervangen, voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	Tilly T21
Tankwasautomaat gebruiken	Het gebruik van een tankwasautomaat bij het schoonmaken van kookketels voorkomt dat medewerkers langdurig en zeer zwaar werk in lastige werkhoudingen moeten verrichten.	

Camera gebruiken bij controle productieproces	Het gebruik van een camera om het productieproces te controleren, voorkomt dat medewerkers langdurig bij een lopende band moeten staan.	Arbak
Hef-kiepinstallatie gebruiken voor deegkuipen	Het gebruik van een hef-/kiepinstallatie voor deegkuipen voorkomt dat medewerkers handmatig mengkuipen moeten legen.	Arbak
Hef-kiepinstallatie gebruiken voor legen van karren	Het gebruik van een hef-/kiepinstallatie voor het legen van karren met bakken/lades voorkomt dat medewerkers handmatig bakken/lades moeten legen.	
Bulkverpakking gebruiken	Het gebruik van bulkverpakkingen (big bags/octabins/silo's) in plaats van zakken die medewerkers handmatig moeten tillen, voorkomt fysieke belasting van medewerking bij de handling van zakken. De foto laat een big bag zien die boven een stortbak is opgehangen.	
Opvoerbaan rework	Rework zorgt vaak voor fysieke belasting door bijvoorbeeld handling van kratten. Het gebruik van opvoerbanen bij de terugvoer van rework vermindert de fysieke belasting van medewerkers.	
Tilhulpmiddel gebruiken bij plaatsen van spuitblok	Het gebruik van een tilhulpmiddel bij het plaatsen van een spuitblok om chocola op de band te brengen, voorkomt dat medewerkers zwaar moeten tillen in een ongunstige werkhouding.	
Vacuümheffer gebruiken	Het gebruik van een vacuümheffer voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het tillen van dozen en zakken.	
Tilhulpmiddel gebruiken bij plaatsen van wikkelrollen	Het gebruik van een tilhulpmiddel bij het plaatsen van wikkelrollen voorkomt dat medewerkers zwaar moeten tillen in een ongunstige werkhouding.	
Zuigleidingen gebruiken voor rework	Rework zorgt vaak voor fysieke belasting door bijvoorbeeld handling van kratten. Het gebruik van zuigleidingen bij de terugvoer van rework voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	
Klemhefsystemen gebruiken	Het gebruik van klemhefsystemen voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het dragen/palletiseren van dozen.	
Balancer gebruiken	Een balancer is een hulpmiddel waar medewerkers materialen of objecten aan kunnen bevestigen, zodat ze deze niet hoeven te tillen. Ze hoeven de materialen alleen nog te positioneren. Bij horizontale verplaatsingen maken ze daarbij gebruik van lichtgewicht zwenkarmen of railsystemen.	
Automatische transportsystemen gebruiken	Het gebruik van automatische transportsystemen (bijvoorbeeld wormtransport of zuigleidingen) voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	
Handmatig te bedienen elektrische pallettruck gebruiken	Het gebruik van een handmatig te bedienen elektrische pallettruck voorkomt dat medewerkers palletwagens moeten duwen en trekken. Dit is een verplichte oplossing als medewerkers de pallettruck niet met één hand kunnen voorttrekken.	
Robotgestuurde pallettruck gebruiken	Het gebruik van een robotgestuurde pallettruck voorkomt dat medewerkers palletwagens moeten duwen en trekken.	
Elektrische trekker gebruiken bij transport zware karren	Het gebruik van een elektrische trekker bij het verplaatsen van zware karren voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het duwen en trekken van zware karren.	
Onderzoek naar intern bufferen uitvoeren	De werkgever moet onderzoek (laten) uitvoeren naar de mogelijkheden om fysieke belasting bij medewerkers bij het intern bufferen zo veel mogelijk te beperken.	
Geleidsysteem gebruiken voor transport van karren	Het gebruik van een systeem dat karren door een 'snuffelsysteem' of een geleidingsband in de grond leidt, voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	
Walsrollen wisselen met takel	Het gebruik van een takel bij het wisselen van walsrollen voorkomt fysieke belasting van medewerkers.	
Extra coating op de bakplaten aanbrengen	Door een extra coating op de bakplaten aan te brengen, hoeven de medewerkers deze niet meer schoon te maken.	
Platenhandling automatiseren	Het automatiseren en robotiseren van de platenhandling voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het in- en uitstapelen, schoonspuiten en poetsen van de platen.	

Aanbouwmodule platenpoetser gebruiken	Het gebruik van een module voor de handling van platen in en uit de poetsmachine voorkomt dat medewerkers handmatig platen bij de poetsmachine moeten handlen. Deze module bestaat uit een ontstapelaar (zuignap), isolatiekap (lawaaireductie) en trolleys voor het in- en uitrijden van de platen.
Draaibare coatingpannen gebruiken	Het gebruik van draaibare coatingpannen voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij deze processtap, omdat medewerkers deze coatingpannen eenvoudig kunnen leegdraaien.
Toeren van bladerdeeg automatiseren	Door het toeren van bladerdeeg te automatiseren, worden medewerkers bij deze handeling niet fysiek belast. Dit is overigens niet bij alle producten mogelijk.
Mengkuip met onderlosser gebruiken	Het gebruik van een volautomatische mengkuip met onderlosser voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het trekken en duwen aan mengkuipen.
Vatenlift gebruiken	Het gebruik van een vatenlift voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het handlen van vaten.
Hydraulische vatenlift op elektrische pallettruck of heftruck gebruiken	Het gebruik van een hydraulische vatenlift op een elektrische palletruck voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van vaten. Deze vatenlift kan vaten ook kantelen om ze bijvoorbeeld leeg te laten lopen.
Automatisch bijvullen	Door vloeistoffen automatisch bij te vullen met pompen, worden medewerkers niet fysiek belast bij het handlen van kannen en vaten.
Automatisch doseren	Door automatisch te doseren, worden medewerkers niet fysiek belast bij het handmatig doseren van bijvoorbeeld tijgerpap of eiwit.
Automatisch sorteren in verdeelmagazijn	Door automatisch te sorteren in een verdeelmagazijn, worden medewerkers in het magazijn vrijwel niet belast.
Zakkensnijmachine gebruiken	Een zakkensnijmachine is een volautomatische installatie voor het snijden, lossen en verwerken van zakken met stortgoed, zoals meel. Dit gebeurt in hoog tempo en stofvrij. Dit voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het legen van zakken. Ook het plaatsen van zakken op de invoerband kan geautomatiseerd worden.
Afval aan de bron opvangen	Door opvangbakken onder de machine te plaatsen, hoeven medewerkers niet meer in ongunstige houdingen onder de machine schoon te maken.

Fysieke belasting	Technische oplossingen	
Palletheffer met automatische hoogteregelaar gebruiken	Het gebruik van een palletheffer met automatische hoogteregelaar voorkomt dat medewerkers ver moeten bukken om goederen op een pallet te stapelen of ervan af te tillen. De hoogteregelaar zorgt ervoor dat de bovenkant van het product steeds op gelijke hoogte blijft.	
Heffer voor bakken/kratten/platen gebruiken	Het gebruik van een heffer voorkomt dat medewerkers ver moeten bukken om goederen op of van bakken/kratten/platen af te stapelen.	T39
Heffer voor bakken/kratten/platen met automatische hoogteregelaar gebruiken	Het gebruik van een heffer met automatische hoogteregeleaar voorkomt dat medewerkers ver moeten bukken om goederen op of van bakken/kratten/platen af te stapelen. De hoogteregelaar zorgt ervoor dat de bovenste bak/krat/plaat steeds op gelijke hoogte blijft.	
Palletpositioner gebruiken	Het gebruik van een palletpositioner verkleint de reikafstand en de reikhoogte bij het palletiseren.	tilly O5
Stapmaat gebruiken	Het gebruik van de stapmaat vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij tillen boven schouderhoogte (maximaal 180 cm). De stapmaat is een verrijdbare opstap met een totale opstaphoogte van 40 cm. De opstap remt automatisch zodra een persoon (met een minimumgewicht van 50 kg) opstapt. De stapmaat heeft een reling waar de medewerker tijdens het op- en afstapelen van een pallet met zijn bovenbenen tegenaan kan staan. Ook heeft de stapmaat een antislipvloeroppervlak.	
Pallettruck met platformheffing gebruiken	Een pallettruck met platformheffing is een pallettruck met een in hoogte verstelbaar platform. De medewerker blijft tijdens het orderpicken op dit platform staan. Dit voorkomt dat medewerkers hoog moeten tillen of stapelen en vermindert hun fysieke belasting.	Tilly T15
Bak op wielen plaatsen	Door een losse bak op wielen (dolly) te plaatsen, wordt horizontaal transport vergemakkelijkt.	
Onderdelen voor omstellen op kar plaatsen	Door alle onderdelen voor het omstellen van machines op een kar te zetten, kunnen medewerkers de zware onderdelen tot dicht bij de machine rijden. Het is ook mogelijk om eventuele specifieke gereedschappen op deze kar te plaatsen.	
Gereedschapkist op wielen plaatsen	Door een gereedschapskist op wielen te plaatsen, wordt horizontaal transport vergemakkelijkt.	
Kogeltafel gebruiken	Een kogeltafel is een tafel voorzien van kogels die in een houder rollen. Materialen rollen er daardoor gemakkelijk overheen. Met kogeltafels kunnen medewerkers een product/krat/etc. eenvoudig handmatig draaien en van richting veranderen.	Tilly T26
Draaitafel gebruiken	Het gebruik van een draaitafel vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het omwikkelen van een pallet.	
Heftafel gebruiken	Door een heftafel te gebruiken, kunnen medewerkers zelf een bij hun lengte passende werkhoogte instellen.	Tilly T18
Koekjesschep gebruiken	Het gebruik van een koekjesschep voorkomt ongunstige standen van de hand, pols en vingers bij het rapen van koekjes. Hierdoor hoeven medewerkers geen knijpkracht uit te oefenen.	tilly O3
Mitellasysteem gebruiken	Bij een mitellasysteem hangen de armen van medewerkers in mitella's die met behulp van katrollen aan een rail aan het plafond zijn bevestigd. De katrollen ondersteunen medewerkers bij het optillen van hun armen. Een aantal bedrijven heeft goede ervaringen met het gebruik van dit mitellasysteem bij kortcyclische werkzaamheden, zoals het inpakken van producten.	

Reikafstand bij rapen beperken	Door de band te versmallen bij het rapen en het product naar de rand van de band te verschuiven, wordt de reikafstand beperkt. Het is vam belang om reikafstanden van meer dan 45 cm te vermijden.	Tilly 08
Rail voor assen gebruiken	De reikafstand bij het terugleggen van de assen is vrij groot, waardoor de lage rug van medewerkers wordt belast. Het gebruik van een rail waarover de as op zijn plaats rolt, beperkt de reikafstand en daarmee de rugbelasting. Daar waar een rail niet volstaat, is een tilhulp noodzakelijk.	Tilly T31
Lichtere assen gebruiken	Assen van carbon of aluminium zijn lichter dan gewone assen. Door deze assen te gebruiken, kunnen medewerkers een deel van de assen handmatig tillen.	Tilly T33
Draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem gebruiken	Het gebruik van een draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem vermindert de pieken van repeterende handelingen en daarmee de fysieke belasting van medewerkers.	
Lopende band met etages als buffersysteem gebruiken	Het gebruik van een lopende band met etages als buffersysteem vermindert de pieken van repeterende handelingen en daarmee de fysieke belasting van medewerkers bij het palletiseren van dozen.	
Dry-ice gebruiken bij het schoonmaken	Door dry-ice op het schoon te maken oppervlak te spuiten, bevriest vuil, krimpt het en laat het los van het oppervlak. Dit vergemakkelijkt het verwijderen van vuil met bijvoorbeeld een stofzuiger. Bijkomend voordeel dat het mogelijk is om geheel vochtvrij schoon te maken. Alleen hiervoor opgeleide medewerkers kunnen schoonmaken met dry-ice. Het is van belang om hierbij voor voldoende ventilatie en persoonlijke beschermingsmiddelen te zorgen.	
Zit-/stasteun gebruiken	Het gebruik van een zit-/stasteun vermindert de lichamelijke belasting bij langdurig staan en helpt medewerkers om een goede houding aan te nemen. Een goede zit-/stasteun voldoet aan de volgende criteria: - De hoogte is verstelbaar van 70 tot 85 cm. - De hoek is 20 tot 30 graden ten opzichte van een loodrechte lijn vanaf de vloer. - De zit-/stasteun is voorzien van een steunvlak van minimaal 20 x 20cm. - De vrije been- en voetruimte is respectievelijk 24 en 42 cm. - De zit-/stasteun is degelijk. - Bij het gebruik van een kruispoot met wielen zijn de wielen beremd. - Bij een harde ondergrond moet de zit-/stasteun zachte wielen hebben Deze oplossing is niet altijd praktisch mogelijk. Het is van belang om bij het invoeren van deze oplossing met de medewerkers te overleggen. Het heeft alleen zin om zit-/stasteunen aan te schaffen als de medewerkers er gebruik van maken. Het is aan te bevelen om zit-/stasteunen aan te schaffen als medewerkers meer dan vier uur per dag op een beperkte ruimte staand moeten werken.	
Voor voldoende beenruimte bij zittend werkzorgen	De vrije ruimte onder het werkblad moet ten minste 70 cm hoog en 60 cm diep zijn, zodat de benen en voeten van medewerkers voldoende bewegingsvrijheid hebben.	
Stamat gebruiken	Een stamat is een mat met noppen die de bloedsomloop in de benen stimuleert, waardoor medewerkers minder snel vermoeide benen krijgen.	
Looptafeltje gebruiken	In sommige bedrijven moeten medewerkers geregeld kleinere hoeveelheden ingrediënten in een ketel scheppen. Het gebruik van een looptafeltje voorkomt dat zij steeds moeten bukken, tillen en dragen.	
Stabankje gebruiken	Door een stabankje te gebruiken, kan de werkplek aan individuele medewerkers worden aangepast. Een stabankje of staplateau is vooral nuttig als de werk- of ingooihoogte voor medewerkers te hoog is.	T O9

Kleinere of grotere kratten gebruiken	Het gebruik van kleine kratten voorkomt dat medewerkers te grote gewichten moeten tillen. Het gebruik van kratten die zo groot zijn dat ze gevuld niet meer met de hand te tillen zijn, voorkomt dat medewerkers handmatig moeten tillen. Deze oplossingen zijn van toepassing bij intern bufferen.	
Buffer in bulkverpakking opslaan	Bij productie wordt vaak in kratjes, mandjes, etc. gebufferd. Medewerkers stapelen deze meestal handmatig op pallets of trolleys. Door de buffer in bulkverpakking op te slaan en mechanisch te tillen, hoeven medewerkers geen kratten te handlen.	T R09
Zakkenlift gebruiken	Een zakkenlift is een tilhulpmiddel om zakken van de vloer naar tafel- of schouderhoogte te brengen. Het gebruik van een zakkenlift vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het tillen van een zak in gebogen houding.	T R11
Zwenkarm met contragewicht gebruiken	Het gebruik van een zwenkarm met contragewicht vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het tillen van zware lasten.	T R13
Rework minimaliseren	Rework zorgt vaak voor fysieke belasting door bijvoorbeeld handling van kratten. Door rework kritisch te bekijken en te minimaliseren, wordt de fysieke belasting van medewerkers verminderd.	
Wielonderhoud optimaliseren	De rolweerstand van slechte en/of vervuilde wielen is aanzienlijk hoger dan de rolweerstand van goed onderhouden wielen. Het invoeren van een preventief onderhoudsprogramma verbetert de kwaliteit van de wielen.	
Zware last op ondergrond plaatsen die licht naar beneden loopt	Als medewerkers een zware last (pallet/ketel/kuip) op gang moeten brengen, is hun fysieke belasting vaak driemaal zo zwaar als het rijden met de last. Staat de zware last niet op een vlakke vloer, maar op een ondergrond die licht naar beneden loopt, dan hoeven medewerkers minder kracht te gebruiken om de last in beweging te brengen.	
Vloercoating toepassen	Als vloeren vlak zijn, dus zonder obstakels als drempels, kuilen en randen, hoeven medewerkers minder duw- en trekkracht te gebruiken tijdens het rijden met zware objecten. De vloer moet nog wel stroef genoeg zijn. Er zijn meerdere manieren om vloeren stroef te maken. Een systeem met meerdere lagen epoxy vloercoating, ingestrooid met kwarts, wordt veel gebruikt. De hoeveelheid en het type kwarts bepalen de mate van antislip. In de Nederlandse Technische Afspraak (NTA) 7909 staan de normen die worden gesteld aan de optimale slipwerendheid van vloeren. <webadressen invoegen?>	
Wielen verbeteren	De grootte en lagering van wielen beïnvloeden voor een belangrijk deel de duw- en trekkracht die medewerkers moeten gebruiken bij het verrijden van lasten. Voor het bepalen van een goed wieltype gelden de volgende vuistregels: - Een groter wiel vermindert de benodigde duw- en trekkracht. - Een kogellager is de beste lagering. Het is van belang om bij wielen van 10 cm en een belading van 100 kg of meer altijd kogellagers te gebruiken. - Een zachter loopvak (van rubber) 'loopt' beter over obstakels. Als vloeren heel vlak zijn, hebben harde wielen een lagere rolweerstand. Het is van belang om voor een goede naafbescherming, goed draaiende gaffel en intact loopvlak te zorgen	
Handpallettruck met extra aanzetkracht gebruiken	Als medewerkers een handpallettruck (HPT) of handpalletwagen in beweging moeten brengen, is dit fysiek belastend, zeker bij zware belading. Een extra handel met extra aanzetkracht op de HPT activeert een mechanisme dat de HPT in beweging brengt. Dit vermindert de fysieke belasting van medewerkers.	

Zakkenheffer gebruiken	Een zakkenheffer gaat automatisch omhoog als er een last, bijvoorbeeld een zak, op wordt gezet. De zakkenheffer daalt weer naar het basisniveau als de last eraf wordt gehaald. Medewerkers moeten een zakkenheffer gebruiken zodra zij op of boven schouderhoogte moeten tillen.
Schaartafel gebruiken	Een schaartafel kan inclusief de last omhoog worden gezet. Hierdoor vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het op hoogte tillen van zakken en/of dozen.
Platenpoetser gebruiken	Het gebruik van een platenpoetser vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het invetten van platen. Ze moeten de platen dan nog wel handmatig invoeren en uitnemen.
Verrijdbare trap gebruiken	Het gebruik van een verrijdbare trap bij bijvoorbeeld het doseren van grondstoffen in ketels of mengers, verkleint de ingooihoogte en daarmee de fysieke belasting van medewerkers.
Contragewicht aan deksel monteren	Door een contragewicht aan een deksel dat erg groot en/of zwaar is te monteren, worden medewerkers minder fysiek belast bij het openen ervan.
Tafelblad bij doseerplekken plaatsen	Door een tafelblad te plaatsen op plekken waar zakken worden gestort, kunnen medewerkers de zak goed neerleggen bij het opensnijden. Dit vermindert hun fysieke belasting.
Aluminium valpijpen gebruiken	Door valpijpen te vervangen door aluminium exemplaren, worden de valpijpen lichter en vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het omstellen van de inpakmachine.
Steekkar voor vaten gebruiken	Het gebruik van een steekkar voor vaten vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van vaten.
Additieven in juiste hoeveelheid inkopen	Als de werkgever precies de hoeveelheden inkoopt die hij in het dagelijks gebruik nodig heeft, neemt het aantal te verrichten handelingen en daarmee de fysieke belasting van medewerkers af.
Menger van uitstoter voorzien	Door een menger te voorzien van een automatische uitstoter die de mengkuip wegduwt als het mengen is beëindigd, kunnen medewerkers gebruikmaken van de beweging van de mengkuip. Dit vermindert hun fysieke belasting om de mengkuip op gang te krijgen.
Ongelijke wielen onder mengkuip plaatsen	Bij een mengkuip met ongelijke wielen zijn de achterwielen kleiner dan de voorwielen. Hierdoor is de wendbaarheid van de mengkuip groter. Medewerkers hoeven minder kracht uit te oefenen bij het verlaten van een rechte lijn waarop de kar wordt getransporteerd.
Mengkuip voorzien van beugel op juiste hoogte	Door een mengkuip te voorzien van een beugel die zo hoog is dat medewerkers bij het duwen van de mengkuip niet met een gebogen rug hoeven te werken, neemt de fysieke belasting sterk af. Het is overigens in een beperkt aantal gevallen niet mogelijk om de beugel te verlengen of op de mengkuip te plaatsen.
Lichtere folierollen gebruiken	De preventiemedewerker kan inventariseren of het mogelijk is om lichtere folierollen toe te passen, bijvoorbeeld bij inpakmachines. Dit vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het vervangen van de rollen aanzienlijk.
Taakroulatie binnen taak toepassen bij zwaar tillen/repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie binnen dezelfde taak, maar op een andere werkplek. Bijvoorbeeld door werken aan de rechte-r en linkerzijde van een band af te wisselen.
Taakroulatie met andere taken toepassen bij zwaar tillen/repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie met een andere taak. Bijvoorbeeld door rapen af te wisselen met palletiseren. Een veelgebruikte term hiervoor is 'vlinderen'.

Taakverrijking toepassen	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk moeten verrichten. Een mogelijkheid is taakverrijking. Bijvoorbeeld door te rouleren met taken van een andere orde, zoals machinebediening, schoonmaken of administratieve werkzaamheden.
Assen op de juiste manier tillen	Medewerkers verplaatsen assen zo veel mogelijk met tilhulpmiddelen om hun fysieke belasting te verminderen. Als het niet mogelijk is om assen met tilhulpmiddelen te verplaatsen, tillen medewerkers de assen met z'n tweeën. Dit beperkt meestal de reikafstand, omdat beide medewerkers langs de machine lopen. Meer informatie hierover staat in de Werkwijzer <link> en de tips <link> voor gezond tillen.
Goede stortwerkplek inrichten	Bij het leeggooien van kratjes snoep in de mengkuip/inpakmachine kan een lopende band worden gebruikt om de kratjes of dozen naar de stortbakken te brengen. Hierbij zakt het krat al enigszins scheef, zodat het tegen een rand aan staat. Daarna kunnen medewerker het krat eenvoudig omduwen. Dit vermindert hun fysieke belasting.
Werkhouding bij het inpakken van dozen optimaliseren	Richtlijnen voor een werkplek voor het inpakken van verpakt product staan in de bijlage.
Aanbevelingen voor palletiseren	Richtlijnen voor het palletiseren van dozen staan in de bijlage.
Aanbevelingen voor het ontwerp van dozen	Richtlijnen voor het ontwerp van dozen staan in de bijlage.
Aanbevelingen voor het ontwerp van consumentenverpakkingen	Richtlijnen voor het ontwerp van consumentenverpakking staan in de bijlage.
Gietvormen en bakplaten verwisselen	Richtlijnen voor het verwisselen van gietvormen en bakplaten staan in de bijlage.

Fysieke belasting	PBM´s
Veiligheidsschoenen met antislipzool gebruiken	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen met antislipzool, zodat zij makkelijker palletwagens kunnen duwen en trekken. De schoenen moeten vanzelfsprekend wel geschikt zijn voor het type ondergrond waarop ze worden gebruikt.
Steunkousen verstrekken	Langdurig staand werk is belastend voor de aderen. De statische houding zorgt ervoor dat de kuitspierpomp van medewerkers minder goed functioneert. De druk op de aderen neemt toe, zodat die zich verwijden. Hierdoor kunnen medewerkers last krijgen van dikke enkels en vermoeide benen. Steunkousen oefenen druk uit die de werking van de kuitspierpomp ondersteunt en de afvoer van het bloed uit de benen verbetert. Dit kan eventueel gecombineerd worden met de aanschaf van een stamat. Steunkousen kunnen niet aan een medewerker worden verstrekt als zijn arts dit afraadt.

Stoffen	bronmaatregelen	
Stuifarme strooibloem gebruiken	Het gebruik van stuifarme strooibloem voorkomt dat medewerkers de strooibloem inademen.	bms A09
Niet-allergene meelsoorten als strooibloem gebruiken	Het gebruik van niet-allergene meelsoorten, zoals aardappelmeel of rijststrooimeel, voorkomt dat medewerkers blootstaan aan strooibloem.	bms A09
Olie in plaats van strooibloem gebruiken	Het gebruik van olie in plaats van strooibloem voorkomt dat medewerkers blootstaan aan strooibloem. Het nadeel van deze oplossing is dat de olie mogelijk invloed heeft op het deeg, dat hierdoor minder geschikt is voor brood dat een brosse korst moet krijgen.	bms B01
Een grover type strooibloem gebruiken	Het gebruik van een grover type strooibloem, zoals griesmeel of roggemeel, voorkomt stuiven en daarmee de blootstelling van medewerkers aan strooibloem.	
Poedervormige broodverbeteraars vervangen	Het gebruik van poedervormige broodverbetermiddelen, zoals alpha-amylase, wordt zo veel mogelijk uitgesloten. In plaats daarvan worden micropellets of vloeibare of pastavormige broodverbetermiddelen gebruikt. Dit voorkomt dat medewerkers broodverbeteraars inademen. Als het toch noodzakelijk is om broodverbeteraars in poedervorm toe te voeren, is het verplicht om beschermende maatregelen te nemen die het inademen van deze stoffen tegengaan.	
Granulaten of grove poeders gebruiken	Het gebruik van granulaten of grove poeders (> 100 µm) in plaats van fijne poeders voorkomt dat medewerkers blootstaan aan stof.	
Kegelopboller met warme lucht gebruiken	Door een kegelopboller met warme lucht te gebruiken, hoeven medewerkers geen meel te gebruiken om het plakken van het deeg te voorkomen. Dit voorkomt dat zij blootstaan aan meelstof bij deze processtap.	
Grondstoffen in silo's opslaan	De opslag van grondstoffen in silo's voorkomt de blootstelling van medewerkers bij aanvoer en opslag.	
Gesloten transportsystemen gebruiken	Het gebruik van gesloten transportsystemen (bijvoorbeeld wormtransport) voorkomt blootstelling van medewerkers. Zuigtransport (onderdruk) zorgt over het algemeen voor een lagere blootstelling dan blaastransport.	
Aroma's doseren met behulp van doseermachines	Het gebruik van doseermachines bij het doseren van aroma's voorkomt de kans op huidblootstelling van medewerkers.	
Granulaat gebruiken	Het gebruik van granulaat in plaats van poeder voorkomt dat medewerkers blootstaan aan respirabel stof.	
Gebruik vloeistof	Het gebruik van vloeistof in plaats van poeder voorkomt dat medewerkers blootstaan aan respirabel stof.	
Onderdruk in installatie creëren	Door onderdruk in de installatie te creëren, kan er geen stof uit de installatie lekken. Dit voorkomt de blootstelling van medewerkers in normale bedrijfssituaties.	
Vrachtwagens legen met gesloten systeem	Door vrachtwagens te legen met behulp van een gesloten systeem voorzien van afzuiging, staan medewerkers niet aan stof bloot.	
Leidingen van verschillende koppelingen voorzien	Door leidingen van verschillende koppelingen te voorzien, worden stoffen die met elkaar kunnen reageren niet per ongeluk gemengd bij het lossen van vrachtwagens.	
CIP- en/of SIP-systeem gebruiken	Het gebruik van een CIP-systeem (Cleaning In Place) en/of een SIP-systeem (Steaming In Place) voorkomt dat medewerkers blootstaan aan stof bij reinigingswerkzaamheden. CIP-systemen reinigen een productiedeel automatisch, waarbij het niet nodig is om het object of delen daarvan te demonteren, verplaatsen of uit elkaar te halen. Soms moet een medewerker het object wel handmatig voor de reiniging prepareren, door bijvoorbeeld kritische delen weg te nemen of grove residuen te verwijderen. Vaak reinigt een CIP-systeem meerdere installaties of zelfs een hele fabriek. Een SIP-systeem desinfecteert de betreffende onderdelen van een object met stoom.	

Alcohol niet vernevelen	Het is niet toegestaan om alcohol te vernevelen op plaatsen waar medewerkers aan de alcoholnevel kunnen blootstaan.
Enkeldoses grondstof inkopen	Door enkeldoses grondstof in te kopen, hoeven medewerkers geen ingrediënten af te wegen. Hierdoor staan zij minder bloot aan stof.
Zakkensnijmachine gebruiken	Een zakkensnijmachine is een volautomatische installatie voor het snijden, lossen en verwerken van zakken met stortgoed, zoals meel. Dit gebeurt in hoog tempo en stofvrij.

Stoffen	Technische oplossingen	
Grondstoffen in weegcabine afwegen	Als medewerkers grondstoffen afwegen, vooral in grote hoeveelheden, kunnen zij blootstaan aan de betreffende stof. Door in een weegcabine met afzuiging af te wegen, staan medewerkers veel minder bloot aan stof.	bms A08
Meelgeleidingsslang of -slurf gebruiken	Het gebruik van een lange meelgeleidingszak of -slurf bij het storten van grondstoffen uit silo's vermindert de stofemissie. Het is daarbij van belang dat de zak/slurf tot (bijna) op de bodem van de kuip reikt.	bms A10
Ander type werkblad bij deegverwerking gebruiken	Het gebruik van een werkblad van polyethyleen, roestvrijstaal of aluminium vermindert de benodigde hoeveelheid strooibloem en daarmee de blootstelling van medewerkers aan strooibloem.	bms A13
Tefloncoating gebruiken op bolletjesplaten	Het gebruik van tefloncoating op bolletjesplaten vermindert de benodigde hoeveelheid strooibloem en daarmee de blootstelling van medewerkers aan strooibloem.	bms B05
Bezem met gumminoppen gebruiken	Het gebruik van een bezem met gumminoppen in plaats van een conventionele bezem zorgt ervoor dat medewerkers veel minder aan stof blootstaan.	bms B09
HEPA-filter op industriële stofzuiger controleren en periodiek vervangen	Fijne stofdeeltjes kunnen diep in de longen van medewerkers doordringen. Een HEPA-filter (EU type 12 of 13) is geschikt om deze fijne stofdeeltjes af te vangen. Het is daarbij van belang om de HEPA-filters regelmatig te controleren en periodiek te vervangen.	
Balenpers met afzuiging gebruiken	Het gebruik van een balenpers zorgt ervoor dat medewerkers minder blootstaan aan stof tijdens het afvoeren van lege zakken. Een balenpers heeft als bijkomend voordeel dat deze ruimte bespaart en het afvoeren eenvoudiger en efficiënter maakt.	
Grondstoffen in afzuigkast afwegen	Het gebruik van een afzuigkast voor het wegen van gevaarlijke stoffen vermindert de blootstelling van medewerkers. Deze oplossing is bruikbaar voor het afwegen van zowel poeders als vloeistoffen.	B02
Stofblootstelling voorkomen bij het storten in mengkuipen	Bij het storten moet worden voorkomen dat stof in de ademzone van medewerkers komt. Er zijn drie manieren om dit te voorkomen: - door mengkuipen met automatische producttoevoer te gebruiken; - door afsluitbare mengkuipen met afzuiging te gebruiken. De afzuiging is het meest effectief als die aan de achterzijde van de mengkuip wordt aangebracht (zie afbeelding) - door randafzuiging te gebruiken. Randafzuiging is ook in mobiele vorm verkrijgbaar. De installatie en technische specificaties van een dergelijke randafzuiging staan in de COSHH Essentials (www.coshh-essentials.org.uk). Het is van belang om de afzuiging pas één minuut na afloop van het werk uit te schakelen om al het stof uit de buizen te verwijderen..	
Werktafel met afzuiging gebruiken	Door een werktafel met afzuiging aan de achterkant te gebruiken, staan medewerkers minder bloot aan de gevaarlijke stoffen waar zij mee werken. Deze oplossing is zowel bruikbaar voor het werken met stof als het werken met vloeistoffen die uitdampen.	
Bronafzuiging gebruiken	Bronafzuiging voorkomt dat gevaarlijke stoffen in de ademzone van medewerkers terechtkomen.	A06
Bronisoleren	Door de bron te isoleren of te omkasten, komen er geen gevaarlijke stoffen in de ruimte waar medewerkers hun werkzaamheden verrichten. Deze oplossing zorgt ervoor dat medewerkers minder lang blootstaan aan gevaarlijke stoffen.	A07

Controlekamer inrichten	Door een controlekamer met overdruk in te richten, kunnen medewerkers hun werkzaamheden in een aparte ruimte verrichten. Hierdoor staan zij minder lang aan stof bloot.	A07
Stof bij stortpunt afzuigen	Door stof bij het stortpunt af te zuigen, staan medewerkers minder aan stof bloot.	A11
Stapelplekken afzuigen	Door stapelplekken voor lege zakken af te zuigen, staan medewerkers minder aan stof bloot. Een mogelijkheid is het afzuigen van een container.	
Compartimenteren met behulp van scheidingswanden	Door stoffige en minder stoffige werkplekken van elkaar te scheiden met behulp van scheidingswanden, staan medewerkers in de minder stoffige ruimtes minder aan stof bloot.	
Afzuiging gebruiken bij werken met aroma's en smaakstoffen	Sommige aroma's/smaakstoffen zijn in geconcentreerde vorm mogelijk schadelijk voor de gezondheid van medewerkers. Afzuiging voorkomt blootstelling aan deze stoffen.	
Mobiele puntafzuiging gebruiken	Met een mobiele puntafzuiging is het eenvoudig om tijdelijke afzuiging te creëren. De afzuiging moet zo zijn vervaardigd dat het toegestaan is om ermee in een ATEX-omgeving te werken.	
Zakgoed voorzichtig overslaan	Medewerkers slaan zakgoed voorzichtig over. Dit voorkomt stofvorming en het scheuren van zakken. Op deze manier staan medewerkers niet overbodig aan stof bloot.	
Gemorste grondstoffen opruimen	Medewerkers ruimen gemorste grondstoffen direct op. Dit verlaagt het achtergrondniveau van de betreffende stof en daarmee de blootstelling van medewerkers. Zij gebruiken bij het schoonmaken geen bezem, maar reinigen nat of gebruiken een stofzuigsysteem.	
Zakgoed op stofarme wijze legen	Door het openen en legen van zakgoed, kunnen medewerkers blootstaan aan stof. Vooral uitkloppen zorgt voor stofvorming. Het opruimen van lege zakken kan leiden tot hoge stofblootstelling. Enkele praktische tips voor medewerkers: - Snijd de zak aan de bovenkant open. - Plaats de zak met de opening naar beneden in de kuip te plaatsen, en let er daarbij op dat de storthoogte zo klein mogelijk is. - Snijd de zak vervolgens aan de onderkant open. - Til de zak op zodat het meel eruit kan glijden. - Klop de zak niet uit of alleen op een rustige manier. - Vouw of rol de zak voorzichtig op te, en leg het open eind daarbij onder of nabij de afzuiging. - Verwijder tot slot voorzichtig de lege verpakking.	
Weegschaal op werkblad plaatsen	Door de weegschaal op een werkblad te plaatsen, komen af te wegen producten niet direct in de ademzone van medewerkers terecht.	
Meel in mengkuip laten neerslaan	Medewerkers wachten even met het wegrijden van de mengkuip bij de silo. Zo krijgt het meel de kans om neer te slaan en hierdoor staan zij minder aan stof bloot. Deze oplossing is vooral relevant bij het gebruik van mobiele mengkuipen in industriële bakkerijen.	
Afstand nemen tot mengkuip bij mengen	Medewerkers nemen afstand van de mengkuip bij het starten van het mengen. Dit voorkomt dat zij het stof inademen dat eventueel bij het mengen vrijkomt.	
Deksel van mengkuip sluiten	Medewerkers sluiten het deksel (indien aanwezig) van de mengkuip om te voorkomen dat er door het mengen stof in hun ademzone terechtkomt.	
Deksel mengkuip sluit automatisch.	Door het deksel (indien aanwezig) van de mengkuip automatisch te sluiten, komt er geen stof door het mengen in de ademzone van medewerkers terecht. Nieuwe machines zijn hier standaard mee uitgerust.	
Afzuiging boven mengkuip juist gebruiken	Door de afzuiging (indien aanwezig) direct schuin achter of direct boven de mengkuip te plaatsen, komt er geen stof door het mengen in de ademzone van medewerkers terecht.	

Stofarme werkwijze strooibloem toepassen	Door met bloem te bestrooien, kunnen medewerkers blootstaan aan strooibloem. Enkele praktische tips voor medewerkers om blootstelling te verminderen: - Doseer bewust en gebruik niet meer strooibloem dan nodig is. - Werk rustig en voorkom knoeien. - Verdeel de bloem met de hand of met een zeef vlak boven de werktafel. Zo ontstaat minder stof dan als de bloem (hoog) boven het werkblad wordt uitgestrooid.
Gebruik strooibloem vorm- en afmeetmachines beperken	Door het gebruik van strooibloem bij vorm- en afmeetmachines zo veel mogelijk te beperken, staan medewerkers minder aan stof bloot.
Bloemstrooiers met een schep vullen	Door bloemstrooiers voorzichtig bij te vullen met een schep, komt er minder bloem in de lucht en staan medewerkers minder bloot aan strooibloem.
Overbeladen bloemstrooiers voorkomen	Door overbelading van bloemstrooiers te voorkomen, wordt morsen vermeden. Dit voorkomt dat medewerkers blootstaan aan strooibloem.
Afzuiging bloemstrooiers periodiek controleren	Periodieke controle van de lokale afzuiging van bloemstrooiers garandeert dat de afzuiging werkt en zorgt ervoor dat medewerkers minder aan strooibloem blootstaan.
Vorm- en afmeetmachines dagelijks reinigen	Dagelijkse reiniging van vorm- en afmeetmachines voorkomt stofophoping en zorgt ervoor dat medewerkers niet onnodig aan strooibloem blootstaan.
Speciale zuigmonden voor stofzuiger gebruiken	Het gebruik van speciaal ontworpen, verlengde zuigmonden voor stofzuigers maakt het mogelijk om op moeilijk bereikbare plaatsen te komen. Dit voorkomt het gebruik van perslucht en daarmee hoge piekblootstellingen van medewerkers aan stof.
Stoffilters op stofarme wijze verwisselen	Bij het vervangen van stoffilters in afzuigsystemen en/of stofzakken kunnen medewerkers flink aan stof blootstaan. Enkele praktische tips voor medewerkers om dit zo veel mogelijk te voorkomen: - Zet de afzuiging/stofzuiger uit en wacht minimaal tien minuten om het stof neer te laten slaan. - Open de afzuiging/stofzuiger en haal de zak of het filter er voorzichtig uit. - Stop de zak of het filter direct in een luchtdichte zak en sluit deze stofdicht af.
Opslag gevaarlijke stoffen	De opslag van gevaarlijke stoffen moet aan de eisen voldoen die worden gesteld in de richtlijn Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) 15. Deze richtlijn is te downloaden van www.infomil.nl/externeveiligheid/pgs.
Etiketteren	Alle gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan specifieke R- en S-zinnen. Deze worden de komende jaren vervangen door H- en P-zinnen, in het kader van de invoering van Globally Harmonized Systems of Classification and Labelling of Chemicals (GHS). Meer informatie over GHS is te vinden op www.rivm.nl/rvs/gevaar/ghs.
Werkvoorraad etiketteren	Werkvoorraden van gevaarlijke stoffen moeten voorzien zijn van de juiste etikettering. Dit geldt ook voor stoffen die bijvoorbeeld in kannen zijn overgegoten.
Opslag compartimenteren	Sommige gevaarlijke stoffen kunnen met elkaar reageren, waarbij gevaarlijke gassen of dampen vrij kunnen komen of gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Het is verplicht om deze stoffen te compartimenteren, oftewel gescheiden op te slaan. De werkwijze hiervoor staat gedetailleerd beschreven in de richtlijn Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) 15. Deze richtlijn is te downloaden van www.infomil.nl/externeveiligheid/pgs.
Brandgevaarlijke stoffen brandveilig opslaan	Brandgevaarlijke stoffen moeten opgeslagen zijn in een brandveiligheidsopslagkast.

Veiligheidsinformatiebladen beschikbaar hebben	Voor elke (gevaarlijke) stof die in het bedrijf aanwezig moet een veiligheidsinformatieblad beschikbaar zijn. In dit veiligheidsinformatieblad staat uitgebreide informatie over de gevaren van de stof en de te nemen maatregelen.
Stofontwikkeling bij silo's voorkomen	Bij het vullen van silo's kan aanzienlijke stofontwikkeling optreden. Soms komt dit door lekkages in het systeem, maar meestal komt het doordat stof van de filterdoeken vrijkomen. Ook specifieke activiteiten zoals het legen van de filterzakken kunnen leiden tot stofontwikkeling. Het voorkomen van stofontwikkeling kan door: - een ontluchtingsfilter op de silo te plaatsen dat op de afzuiging is aangesloten; - ontluchtingsfilters uitpandig te plaatsen bij silo's met filterzak (kousfilter); - lekkages in silo's te repareren; - een bouwkundige scheiding aan te brengen tussen de silo's en nabijgelegen werkplekken.
Schoonmaakmiddelen veilig gebruiken	Het is van belang om bij het schoonmaken op de volgende punten te letten: - Er worden reinigingsmiddelen gebruikt die zo min mogelijk agressieve componenten bevatten. - Bij het gebruik van hoge druk om schoonmaakmiddelen op te brengen, wordt naar een zo beperkt mogelijke druk gestreefd. Dit voorkomt dat fijne neveldruppels diep in de longen van medewerkers kunnen doordringen. - De temperatuur bij het schoonmaken is zo laag mogelijk. Hoe lager de temperatuur, hoe kleiner de kans dat voor de gezondheid schadelijke dampen ontstaan - Vloeren worden bij voorkeur machinaal schoongemaakt, om het schoonspuiten van vloeren zo veel mogelijk te voorkomen - Veiligheidsinformatie wordt op een begrijpelijke manier aan de medewerkers aangeboden en er wordt voor gezorgd dat zij volgens de voorschriften werken. Indien van toepassing werken zij volgens het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' uit de CAO Arbeid en gezondheid schoonmaak- en glazenwassersbedrijf (zie bijlage).

Stoffen	PBM's	
Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: - handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; - handmatig storten van zakken met grondstof; - werken met strooibloem; - opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; - vervangen van filters van de afzuiginstallatie;	bms A02
Aangedreven adembescherming (airstreamhelm) gebruiken	Maskers met aangedreven adembescherming bieden betere bescherming tegen blootstelling en meer comfort voor medewerkers met een baard of snor en/of bij langdurig gebruik van adembescherming.	bms A02
Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: - hoge blootstelling: dagelijks; - gemiddelde blootstelling: twee keer per week; - lage blootstelling: één keer per twee weken.	bms A03
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.	bms A03
Stofbril gebruiken	Medewerkers dragen een stofbril bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Zo staan hun ogen minder bloot aan meel en additieven. Het is hierbij van belang dat de bril goed op het hoofd aansluit. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: - handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; - handmatig storten van zakken met grondstof; - werken met strooibloem; - opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; - vervangen van filters van de afzuiginstallatie; - schoonmaken van de binnenkant van silo's; - gebruiken van perslucht om stof weg te blazen.	

Nitrilrubberen handschoenen gebruiken	Medewerkers dragen nitrilrubberen (geen katoenen) handschoenen bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van hun handen aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: - handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; - handmatig storten van zakken met grondstof; - werken met strooibloem; - opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; - vervangen van filters van de afzuiginstallatie; schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Voorgeschreven werkkleding gebruiken	Medewerkers dragen voorgeschreven bakkerswerkkleding bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van de huid aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: - handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; - handmatig storten van zakken met grondstof; - werken met strooibloem; - opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; - vervangen van filters van de afzuiginstallatie;
Werkkleding volgens hygiëne-eisen gebruiken	Het volgen van onderstaande hygiëne-eisen bij het gebruik van werkkleding, vermindert blootstelling aan stof: - Werkkleding moet elke dag worden gewassen. - Medewerkers moeten werk- en privékleding apart houden. - Medewerkers mogen vuile werkkleding niet mee naar huis nemen. - Medewerkers moeten werkkleding op het werk uittrekken en indien mogelijk douchen voor zij naar huis gaan. Zo blijven gevaarlijke stoffen achter in het bedrijf.
PBM's gebruiken bij doseren aroma's	Medewerkers dragen handschoenen, een stofbril en een schort bij het afwegen van aroma's. Dit voorkomt blootstelling van de huid en allergische reacties die daarmee gepaard gaan.

Machineveiligheid	Bronmaatregelen
Oppervlaktetemperatuur verlagen	De oppervlaktetemperatuur van hete oppervlakken kan bij aanraking brandwonden veroorzaken. Het verlagen van de oppervlaktetemperatuur tot onder de verbrandingstemperatuur, voorkomt dit. Bijvoorbeeld door producten af te koelen die medewerkers bij het depanneren beet moeten pakken. De verbrandingstemperatuur hangt af van de contacttijd en is te bepalen aan de hand van EN 563. Het bepalen van de verbrandingstemperatuur verloopt in onderstaande volgorde: - bepalen van de contactduur; - vaststellen van de verbrandingsgrens. Deze grens hangt af van het soort materiaal (gecoat of ongecoat) en de contactduur; - vaststellen van de oppervlaktetemperatuur op de plaats waar contact met de huid kan optreden.
Nulstand als veilige stand instellen	Machines worden zo ontworpen dat de nulstand tevens de veilige stand is om de kans op ongevallen bij het omstellen van de machine te verkleinen. Dit is verplicht bij de aanschaf van nieuwe machines.
Nulspanningsbeveiliging plaatsen	Het plaatsen van een technische voorziening voorkomt dat machines en machinelijnen bij stroomuitval automatisch opstarten als de stroomvoorziening weer is hersteld.

Machineveiligheid	Technische oplossingen
Veiligheidsmessen gebruiken	Snij-incidenten zijn een belangrijke bron van ongevallen binnen de branche. Het gebruik van veiligheidsmessen verkleint de kans dat medewerkers zich aan messen snijden. Er zijn verschillende soorten veiligheidsmessen, zoals stanleymessen die vanzelf in de schacht terugspringen. Ook zijn er messen waarbij het blad is afgeschermd. Hiermee kunnen medewerkers zakken opensnijden of rollen papier of folie doorsnijden.
Extrusiekop beveiligen	De druk in de extrusiekop is hoog, waardoor deze los kan schieten. Het gebruik van breekbouten en overdrukbeveiliging verkleint de kans op het wegschieten van de kop of hete vloeistof.
Robot afschermen	Een robot heeft een hoge kinetische energie en kan daardoor ernstig letsel veroorzaken bij medewerkers. Door de robot in een volledig beveiligde ruimte te plaatsen, is de kans op ongevallen kleiner. Deze ruimte is beveiligd door schakelingen die de machine uitschakelen bij het openen van een van de toegangen.
Hete delen isoleren	De oppervlaktetemperatuur van hete oppervlakken kan bij aanraking brandwonden veroorzaken. Het aanbrengen van isolatie verlaagt de oppervlaktetemperatuur tot onder de verbrandingstemperatuur. Dit voorkomt brandwonden.
Vaste afscherming bevestigen	Het omkasten of afschermen van machines schermt bewegende delen waar slechts incidenteel toegang toe nodig is af. Een vaste afscherming wordt zo bevestigd dat die alleen met gereedschap te openen of te verwijderen is. Het toepassen van de vaste afscherming gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Tweehandenbediening gebruiken	Het gebruik van een tweehandenbediening beschermt medewerkers tegen gevaarlijke situaties bij het bedienen van de machine. Het uitgangspunt bij tweehandenbediening is dat één persoon de machine bedient. Het is vooral van belang om tweehandenbediening toe te passen als beveiliging tegen bewegende delen die uit functioneel oogpunt niet helemaal kunnen worden afgeschermd. Het toepassen van de tweehandenbediening gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Lichtschermen (ESPE's) gebruiken	Het gebruik van lichtschermen verkleint de kans op ongevallen bij machines. Een lichtscherm schakelt de machine in een veilige stand zodra iemand in de detectiezone komt. De norm voor lichtschermen is NEN-EN 999. Met de formule uit de norm kan aan de hand van de totale stoptijd van de machine en de afstand van de lichtbundels tot de gevaarlijke zone worden bepaald wat de minimale detectieafstand moet zijn.

Noodstop gebruiken	Een noodstop kan een machine stoppen bij een ongeval om het letsel te beperken. Een noodstop is nadrukkelijk geen beveiliging! Het toepassen van de noodstop gebeurt volgens de norm NEN-EN 13850. Meer informatie over deze norm is te vinden in de arbocatalogus vlees. De noodstopschakelaar voldoet aan de volgende eisen: - De noodstop kan door één handeling, bijvoorbeeld een klap, worden bediend. - Na bediening blijft de noodstopschakelaar in de uitgeschakelde stand staan. - Het opheffen van de uitschakeling mag niet in één handeling worden verricht. De installatie wordt pas opnieuw ingeschakeld als de nooduitschakeling is opgeheven - De noodstopschakelaar is in een rood tegen gele achtergrond uitgevoerd. - De noodstopschakelaar is zo geplaatst dat het niet mogelijk is om hem toevallig te bedienen. - Het is niet toegestaan om de noodstopschakelaar als aan- of uitschakelaar te gebruiken. - Het is niet toegestaan om de noodstop als alternatief voor afschermingen of andere beveiligingen te gebruiken. Hij mag alleen als extra beveiliging worden gebruikt - De noodstop is vanaf de werkplek goed bereikbaar. - De noodstop is een drukknop op een rood met gele achtergrond. - Bij lange productielijnen zijn meerdere noodstops of een trekkoord geplaatst. In het geval van een trekkoord bevat de NEN- - Er is een noodstoprelais aanwezig om te garanderen dat de noodstop altijd werkt.
Wegneembare afschermingen met functieblokkering	Wegneembare afscheidingen vormen een effectieve beveiliging voor bewegende delen waar medewerkers regelmatig toegang toe moeten hebben. Wegneembare afscheidingen zijn gekoppeld aan een functieblokkering die ervoor zorgt dat de machine in een veilige stand wordt gezet. Het toepassen van de wegneembare beschermingen gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Drukgevoelige matten gebruiken	Drukgevoelige matten schakelen machines in een veilige stand als iemand op de mat of juist van de mat stapt. Het gebruik van een drukgevoelige mat is verstandig als een afscherming niet gewenst of niet effectief is. Het toepassen van de drukgevoelige mat gebeurt volgens EN 1760-1. Een drukgevoelige mat werkt als volgt: - De mat bevat sensoren die reageren op druk die ontstaan en één of meer schakelaars voor het outputsignaal naar de machine. - De machine keert terug naar een veilige positie zodra de beveiliging wordt gedetecteerd. - De stoptijd van de machine en de naderingssnelheid van de persoon bepalen de lengte van de mat. - De reactietijd van de mat zelf is aan een maximum gebonden. De fabrikant moet deze specificeren.
Ribben aanbrengen op hete oppervlakken	De oppervlaktestructuur is een belangrijke factor bij het optreden van verbranding door contact met hete delen. Het aanbrengen van een ribbenstructuur, vermindert de mate van verbranding. Dit mag uiteraard niet ten koste gaan van de mogelijkheden om de machine goed schoon te maken.

Aandrijfriemen afschermen	Het afschermen van aandrijfriemen verkleint de kans dat medewerkers in de draaiende riem worden getrokken.
Planetaire mengers beveiligen	Het beveiligen van planeetmengers/kneders verkleint de kans op ongevallen. Afhankelijk van het type menger gelden hiervoor minimumeisen: - categorie 1: voorzien van een opzetrand van minimaal 120 mm; - categorie 2: het roerwerk is voorzien van een contactbeugel(s) met een uitlooptijd voor het roerwerk van twee seconden; - categorie 3: de kap en het rooster zijn voorzien van een veiligheidscontact en een vergrendelde kap, als de uitlooptijd langer is dan vier seconden. Als het hefmechanisme mechanisch wordt aangedreven, zijn er vaste schermen en/of voldoende ruimte tussen de kuip en het frame en vasthoudbediening voor het hefmechanisme. Toelichting op de categorieën: - categorie 1: doorsnee tot 260 mm en/of inhoud van vijf tot tien liter; - categorie 2: doorsnee van 260-510 mm en/of inhoud van tien tot 150 liter; - categorie 3: doorsnee van 510 mm en/of inhoud van 150 tot 500 liter.
Mengers en kneders met draaiende kuip beveiligen	Het beveiligen van mengers/kneders met een draaiende kuip verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: - de kuip van afscherming is voorzien; - het minder dan vier seconden duurt voor het roerwerk stilstaat; - er een vasthoudbediening is als er bij lage snelheid met een open deksel wordt gedraaid; - het roerwerk automatisch stopt bij het kantelen.
Deegafmeetmachines beveiligen	Het beveiligen van deegafmeetmachines te beveiligen verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: - de vultrechter een veiligheidsafstand heeft van minimaal 850 mm op plekken waar medewerkers bij de bewegende delen kunnen komen; - wegklapbare trechters voorzien zijn van een veiligheidsschakelaar; - de machine automatisch stopt zodra iemand het neerklapbare opstapje neerklapt. Verder is alle bescherming voorzien van een veiligheidsschakelaar. Deze beveiliging wordt toegepast volgens NEN-EN 12042.
Deeguitrol-/walsmachines beveiligen	Het beveiligen van deeguitrol-/walsmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: - de machines niet bereikbaar zijn als er productie wordt gedraaid; - vaste schermen met een contactsysteem zijn uitgerust; - de aandrijving voldoende is afgeschermd.
Uitstoter met kap beveiligen	Het beveiligen van een uitstoter met een afschermkap verkleint de kans op ongevallen.
Bollenkast beveiligen met noodstop	Het beveiligen van de bollenkast met een noodstop verkleint de kans op ernstige ongevallen. Door het gebruik van de noodstop in de bollenkast is het bovendien mogelijk om de machine te beveiligen tegen inschakelen van buitenaf. In veel gevallen is een trekkoord hiervoor geschikt.

Bollenkast beveiligen	De bollenkastinvoer en de aandrijfkettingen zijn afgeschermd en de toegang tot de deeginvoer, de zogenaamde pusher, is vast afgeschermd of beveiligd met een interlockschakelaar. Ook de binnenkast van de bollenkast is goed beveiligd tegen beknelling: - door een interlockschakelaar die de bollenkast uitschakelt op het moment van betreden, of; - door voldoende afstand rondom de gondels aan te houden, in combinatie met een beveiligingskoord dat de installatie binnen één seconde na aanraking stopt. De deegstukken-keerstations zijn uitgevoerd volgens de actuele NEN-norm (12043:2000 A1-2010). De belangrijkste onderdelen uit deze norm zijn: - De minimumafstand tussen het niet bewegende deel van de gondel tot het frame is 12 cm. Bij grote, zware of gefixeerde gondels is er een grotere kans op beknelling en wordt 12 cm ruimte aangehouden vanaf de rand van de gondel tot het frame. - De minimale afstand tussen het hart van een omhooggaande en een omlaaggaande gondel is 20 cm. - Het beveiligingskoord is bevestigd op een plek waar beknellingsgevaar is voor medewerkers die na een incident in de bollenkast werken (zie foto). Zo'n beveiligingskoord voorkomt beknelling. Een noodstop-trekkoord is geen beveiligingskoord.
Valbescherming bij betreden vrachtwagens	Als een medewerker monsters neemt bij de aankomst van goederen, betreedt hij regelmatig het dak van een tankwagen. Hij loopt dan valgevaar met mogelijk ernstig letsel tot gevolg. De medewerker gebruikt daarom altijd valbeveiliging om dit risico drastisch te verminderen. Deze valbeveiliging bestaat bijvoorbeeld uit een harnas en een veiligheidskabel. Hiervan zijn verschillende uitvoeringen op de markt.
Deksel mengkuip van luikje voorzien	Door het deksel van de mengkuip (indien van toepassing) van een klein luikje te voorzien, ontstaan er geen potentieel gevaarlijke situaties. De medewerkers hebben dan namelijk wel zicht op het mengproces, maar kunnen hun hand niet door het luikje steken.
Alleen TD mag machine vrijgeven	Als de technische dienst (TD) aan een machine werkt die zo groot is dat hij niet vanaf één plaats kan worden overzien, mogen medewerkers pas weer met de machine werken als de TD deze 'vrij' heeft gegeven. De TD is verantwoordelijk voor een veilige overdracht van de machine aan de productie.
Heftruck van typeplaat en werklastdiagram voorzien	Een heftruck is voorzien van een typeplaat en een werklastdiagram. Met een werklastdiagram kan de heftruckchauffeur in één opslag bepalen of het veilig en verantwoord is om de betreffende last op te nemen en te vervoeren.

Acculaadstation met meerdere acculaadplaatsen goed inrichten	Een goed ingericht acculaadstation voldoet aan de volgende criteria - Acculaders zijn zo geplaatst dat ze niet kunnen worden aangereden door voertuigen. - Er is voldoende ventilatie om vrijkomende dampen en gassen, zoals waterstofgas, af te zuigen. - Er zijn oogdouches of oogspoelflessen aanwezig. - De vloer is vloeistofdicht. - De accuzuurcontainer is dubbel uitgevoerd of in een opvangbak geplaatst. - De werkgever stelt persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals handschoenen, gelaatbescherming en een zuurvast schort, ter beschikking. Medewerkers moeten deze ook daadwerkelijk dragen De ruimte wordt niet voor andere doeleinden gebruikt dan het laden van accu's. - De elektrische installatie is explosieveilig uitgevoerd. De elektrische installatie is op het benodigde vermogen berekend. - Alle kabels zijn onbeschadigd. Dit moet minimaal vier keer per jaar worden gecontroleerd. - Er is een tilhulpmiddel aanwezig voor het uittillen en terugplaatsen van accu's. - Het acculaadstation is duidelijk afgebakend en er zijn waarschuwingsborden geplaatst die aangeven dat er explosiegevaar kan optreden. - Alleen aangewezen en geïnstrueerde medewerkers mogen werkzaamheden in het acculaadstation uitvoeren.
Acculaadplaats met één lader goed inrichten	Een goed ingerichte acculaad*plaats* voldoet aan de volgende criteria: - Acculaders zijn zo geplaatst dat ze niet kunnen worden aangereden door voertuigen. - Er is voldoende ventilatie om vrijkomende dampen en gassen, zoals waterstofgas, af te zuigen. - Er zijn oogdouches of oogspoelflessen aanwezig. - De werkgever stelt persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals handschoenen, gelaatbescherming en een zuurvast schort, ter beschikking. Medewerkers moeten deze ook daadwerkelijk dragen.
Pallet van antisliplaag voorzien	Door een pallet aan de onderzijde van het palletdek van een duurzame antisliplaag te voorzien, glijdt deze niet van de lepels van de heftruck af. Zowel beladen als onbeladen pallets blijven door de antsliplaag beter op hun plaats.
Snelheid van transportvoertuigen begrenzen	Bij hoge snelheden is de kans op ongevallen groter. Het begrenzen van de snelheid van transportvoertuigen verkleint de kans op aanrijdingen.
Signaal bij achteruitrijden heftruck gebruiken	Het gebruik van een signaal bij het achteruitrijden attendeert omstanders erop dat een heftruck nadert.
Achteruitrijdbeveiliging heftruck gebruiken	Met achteruitrijdbeveiliging weet de chauffeur van een heftruck hoeveel ruimte de heftruck nog heeft om door te rijden.
Ontspiegeld glas gebruiken	Het gebruik van ontspiegeld glas bij een heftruck met ramen verkleint de kans op aanrijdingen.
Vloercoating toepassen	Te gladde vloeren vormen een belangrijke bron van bedrijfsongevallen. Er zijn meerdere manieren om vloeren stroef te maken. Een systeem met meerdere lagen epoxy vloercoating, ingestrooid met kwarts, wordt veel gebruikt. De hoeveelheid en het type kwarts bepalen de mate van antislip. In de Nederlandse Technische Afspraak (NTA) 7909 staan de normen die worden gesteld aan de optimale slipwerendheid van vloeren. <webadressen invoegen?>

PPS-systeem gebruiken	Het gebruik van een Pilot Protector System (PPS) voorkomt dat heftruckchauffeurs uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het PPS-systeem is een alternatief voor de veiligheidsgordel. Bij aanschaf van een nieuwe heftruck heeft het PPS-systeem de voorkeur boven een veiligheidsgordel. Meer informatie is te vinden op <webadres klopt niet meer>.
Veiligheidsgordel gebruiken	Heftruckchauffeurs dragen een veiligheidsgordel om te voorkomen dat zij uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het effect van deze maatregel hangt sterk af van het gedrag van de individuele medewerkers. Meer informatie is te vinden op <webadres klopt niet meer>.
Fysieke scheiding tussen rij- en looppaden aanbrengen	Door een fysieke scheiding tussen rij- en looppaden aan te brengen, is de kans op aanrijdingen op onoverzichtelijke punten kleiner.
Looppaden scheiden	Door rij- en looppaden waar mogelijk door middel van markeringen te scheiden, is de kans op aanrijdingen kleiner. Looppaden worden in elk geval van elkaar gescheiden bij intensief verkeer op plaatsen waar transportvoertuigen en personen dezelfde transportroute gebruiken.
Aanrijdbeveiliging op stellingen aanbrengen	Door op alle hoeken van een stelling aanrijdbeveiliging aan te brengen, is de kans dat stellingen omvallen kleiner. De beveiliging moet minimaal 40 cm hoog zijn.
Maximale belasting van stelling aanduiden	Door op elke stelling aan te geven wat de maximale belasting ervan is, is de kans op overbelasten van stellingen kleiner.
Ruimte tussen dragers van stellingen afdekken	Door de ruimte tussen de dragers van een last op te vullen, kan de last niet meer tussen de dragers door naar beneden vallen als deze onzorgvuldig in de stelling wordt geplaatst en niet op beide dragers rust.
Veilige plaats voor meerijden op de heftruck inrichten	Medewerkers mogen alleen op een heftruck meerijden als daarvoor een veilige plaats is ingericht. Een veilige plaats is een extra stoel met veiligheidsgordel.
Heftruck uitrusten met schokdetectiesysteem	Als een heftruck met een schokdetectiesysteem is uitgerust, kan de heftruck na een aanrijding niet verder rijden. De heftruck moet centraal worden gedeblokkeerd. Ervaring wijst uit dat heftruckchauffeurs hierdoor voorzichtiger rijden. Dit systeem is verplicht voor nieuwe heftrucks.
Vorkheftruck voorzien van basisvoorzieningen	Vorkheftrucks zijn voorzien van een aantal basisvoorzieningen, zoals een veiligheidskooi, vorktandvergrendeling, stroomonderbreker, handrem en claxon.
Elektrotrekkers beveiligen	Door elektrotrekkers te beveiligen met een plateaubeveiliging, een stroomonderbreker en zijbeugels, is de kans op ongevallen kleiner.
Met twee personen hijsen	Bij het omstellen van een machine wordt de matrijs met behulp van een kraan in positie gebracht. Door deze werkzaamheden met minimaal twee personen uit te voeren, is de kans op ernstig letsel door beknelling kleiner.
Controles bij hijsen uitvoeren	Door voor aanvang van hijsen controles uit te voeren, is de kans op ongevallen kleiner. Deze controles hebben betrekking op de werklast, het merkteken, de afkeurnormen en of het gebruik in overeenstemming is met de gebruiksaanwijzing.
Gebruiksinstructies bij machines plaatsen	Voor alle machines worden schriftelijke gebruiksinstructies ontwikkeld voor veelvoorkomende situaties zoals omstellen, afregelen en veelvoorkomende storingen. Deze instructies staan op geplastificeerde kaarten die bij de machine liggen. Hierdoor kunnen medewerkers meer zelf oplossen en hoeven zij minder vaak de TD in te schakelen.
Besturingssystemen voldoen aan EN-ISO 13849-1	Besturingssystemen moeten voldoen aan EN-ISO 13849-1 (de Europese commissie heeft besloten om de harmonisatie van de bestaande norm EN 954-1 uit te stellen tot december 2011). Meer informatie over deze norm is te vinden in Arbo-informatieblad 11.

Machineveiligheid	PBM's
Isolerende kleding dragen	Medewerkers werken soms dicht bij hete delen van machines. Zij dragen isolerende kleding, zoals handschoenen en mouwstukken, op plekken waar zij het risico lopen op brandwonden.
Veiligheidssignalering toepassen	Veiligheidssignalering attendeert medewerkers op risicovolle situaties. Er bestaan actieve en passieve signalen. Actieve signalen zijn bijvoorbeeld akoestische of visuele signalering voor een evacuatie. Passieve signalen zijn bijvoorbeeld veiligheidstekens, borden of markeringen. Daarnaast zijn signalen onder te verdelen in zichtbare, hoorbare en tastbare signalen. Zichtbare signalen hebben de voorkeur. In Arboregeling artikel 8.10 staan de richtlijnen voor pictogrammen. Verder wordt signalering toegepast volgens NEN 61310.
Tape tegen snij-incidenten gebruiken	Als medewerkers speciaal tape op hun handen gebruiken, verkleinen ze de kans op snij-incidenten.
Stootcap gebruiken	Als medewerkers een stootcap gebruiken op krappe werkplekken, zoals onder machines, verkleinen zij de kans op hoofdletsel.
Deeg met stamper aanduwen	Door deeg in de afmeter met een stamper aan te duwen, verkleint de kans op ongevallen.
Veiligheidschoenen dragen	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen om de kans op letsel in een productieomgeving te verkleinen. Een goede veiligheidsschoen voldoet in elk geval aan onderstaande criteria: - Veiligheidsschoenen hebben een stalen of composietneus. - Veiligheidsschoenen hebben een antislipzool (zie ook fysieke belasting). - In een productieomgeving hebben schoenen met enkelbescherming de voorkeur. - Als er scherpe voorwerpen, zoals spijkers, op de vloer liggen, hebben schoenen met een ondoordringbare zool de voorkeur. Productiemedewerkers dragen altijd veiligheidsschoenen. Veiligheidsschoenen zijn ook verplicht bij het gebruik van (hand)pa

Brancheafspraken zoetwaren en industriële bakkerijen

Industriële bakkerijen en bedrijven in de zoetwarenindustrie hebben vaak te maken met dezelfde risico's. Daarom hebben sociale partners samen afspraken gemaakt over hoe bedrijven deze risico's gaan terugdringen. Deze brancheafspraken zijn hier uitgebreid beschreven.

Prioritaire risico's

Sociale partners hebben vastgesteld dat er voor beide branches vijf prioritaire risico's zijn. Dit zijn:
- geluid;
- hitte;
- fysieke belasting;

- machineveiligheid;
- stoffen en meelstof.

Voor deze prioritaire risico’s hebben sociale partners samen afgesproken welke maatregelen elk bedrijf moet nemen om ieder risico tot een ’verantwoord niveau’ terug te brengen. Deze maatregelen zijn vastgelegd in de arbocatalogus zoetwaren en de arbocatalogus bakkersbedrijf. In deze arbocatalogi is de beheersing van prioritaire risico’s op twee niveaus aangegeven: op een algemeen (branche)niveau en op het niveau van het productieproces in de vorm van oplossingen per processtap.

Beheersing op brancheniveau

De afspraken die sociale partners namens werkgevers en werknemers gemaakt hebben en die algemeen van toepassing zijn, noemen we hier ‘brancheafspraken’. Van elk bedrijf in de branche wordt dan ook verwacht dat het aan de brancheafspraken voldoet, tenzij het bedrijf kan aantonen dat het op andere wijze een vergelijkbaar beschermingsniveau heeft gerealiseerd.

Oplossingen per processtap

Voor ieder prioritair risico worden per processtap oplossingen aangeboden. Dit zijn beheersmaatregelen waar in de praktijk van bekend is dat zij het betreffende risico beperken of, in sommige gevallen, zelfs geheel wegnemen. Er worden twee niveaus van oplossingen onderscheiden. Het basisniveau, waaraan iedere werkgever moet voldoen, en het niet-verplichte inspiratieniveau.
Oplossingen zijn gerangschikt naar de drie niveaus in de arbeidshygiënische strategie: te beginnen bij bronoplossingen, vervolgens technische/organisatorische oplossingen en als laagste niveau persoonlijke beschermingsmiddelen. Elk bedrijf is vrij te kiezen op welke wijze het ieder risico beheerst en dus ook welke beheersmaatregelen het neemt. Voorwaarde is wel dat het bedrijf een oplossing kiest op het hoogst mogelijke niveau in de arbeidshygiënische strategie. Een voorbeeld: als er een technische oplossing is afgesproken, is het niet toegestaan om alleen persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken. Het is wel toegestaan om bronoplossingen of andere technische oplossingen uit de arbocatalogus te gebruiken. Het is ook toegestaan een risico op een andere wijze te beheersen dan in de oplossingen is aangegeven, maar dan moet het bedrijf kunnen aantonen dat het op deze wijze eenzelfde beschermingsniveau bereikt.

Algemene brancheafspraken

<Ankeiler, niveau 2>
Sociale partners hebben enkele algemene afspraken gemaakt over veilig en gezond werken in de branches. Deze betreffen onder meer het stimuleren van veilig gedrag en het bewaken van de gezondheid van medewerkers.

Gedragsbeïnvloeding

<niveau 3>
Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers zich ook veilig gedragen. De werkgever gaat hun gedrag op verschillende manieren positief beïnvloeden.
Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers zich ook veilig gedragen. De werkgever gaat hun gedrag op de volgende manieren proberen positief te beïnvloeden.

- Periodieke voorlichting en onderricht over arborisico’s. De werkgever stelt daarvoor een overzicht op over arbothema’s die per functiegroep worden behandeld. Daarbij geeft hij de frequentie van de voorlichting en het onderricht per thema. Speciale aandacht wordt geschonken aan werknemers die de Nederlandse taal niet goed beheersen. In bedrijven waar een ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT) is ingesteld, legt de werkgever dit overzicht ter instemming aan de OR of PVT voor. (hier komen links naar Tilly O11, O12, O17)
- Opleiden van het management. Uit onderzoek blijkt dat opleiden van het hoogste management helpt managers beter bewust te maken van arbeidsomstandigheden en risico’s. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de manier waarop managers en medewerkers omgaan met risico’s.
- Toezicht en handhaving. De manier waarop werknemers omgaan met ter beschikking gestelde hulpmiddelen, bepaalt voor een belangrijk deel de effectiviteit van de beheersmaatregel. De praktijk leert dat toezicht op het gebruik van hulpmiddelen onmisbaar is om een risico te kunnen beheersen. (Tilly O2)
- Sanctiebeleid. Als een medewerker zich niet aan de veiligheidsvoorschriften houdt, spreekt zijn leidinggevende hem daarop aan. Blijkt dit onvoldoende te werken, dan is het opleggen van sancties een laatste manier om tot veilig gedrag te komen. Sancties zijn alleen aan de orde als:
  - de juiste voorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig zijn;
  - de werkgever herhaaldelijk doeltreffende voorlichting en onderricht heeft verzorgd;
  - leidinggevenden zijn getraind in het beoordelen van onveilige situaties, het aanspreken van werknemers en het toepassen van het sanctiebeleid;

– het sanctiebeleid een beroepsmogelijkheid binnen de onderneming bevat.

Gezondheidsbewaking

<Ankeiler, niveau 2>
Werkgevers stellen medewerkers op verschillende manieren in staat hun gezondheid te laten onderzoeken.

<niveau 3>
Werkgevers stellen medewerkers op de volgende manieren in staat hun gezondheid te laten onderzoeken:
- Ze bieden medewerkers minimaal één keer per vier jaar een preventief medisch onderzoek (PMO) aan.
- Ze bieden medewerkers de gelegenheid een arbeidsgezondheidskundig spreekuur te bezoeken.

Inkoop

Werkgevers betrekken hun medewerkers bij de arbo-aspecten van investeringen en inkoop. Werkgevers stellen hiervoor een procedure op.

Zwangere medewerkers

<Ankeiler, niveau 2>
Naast de afspraken over bepaalde risico's, is er ook een algemene afspraak over zwangere medewerksters.

<niveau 3>
Naast de afspraken over bepaalde risico's, is er ook een algemene afspraak over een bepaalde groep: de zwangere medewerksters. Zodra een medewerkster aan haar leidinggevende heeft gemeld dat zij zwanger is, verwijst deze de medewerker door naar de bedrijfsarts. Die bepaalt in overleg met de zwangere of er sprake is van beperkingen voor de uit te voeren werkzaamheden of dat er aanpassingen nodig zijn. Hij gaat hierbij uit van de aard van de werkzaamheden en de specifieke situatie van de zwangere. Het arbobesluit wordt hierbij gevolgd. De bedrijfsarts verstrekt de zwangere medewerkster een schriftelijk advies over haar inzetbaarheid en de eventuele benodigde aanpassingen in werk of werkomstandigheden. De medewerkster ontvangt bovendien van haar werkgever een informatieve folder over werk en zwangerschap.

Brancheafspraken geluid

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over hoe ze de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid willen terugbrengen tot een verantwoord niveau. Er zijn brancheafspraken gemaakt over grenswaarden, algemene beheersmaatregelen opgesteld en afspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers een gehoortest krijgen aangeboden.

Beoordeling geluid

<Ankeiler, niveau 2>
Om de blootstelling aan geluid in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over de beoordeling hiervan.

<niveau 3>
Om de blootstelling aan geluid in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen van geluid.
- Vanaf 80 dB(A) is geluid schadelijk voor het gehoor. Als deze grens mogelijk wordt overschreden, meet of beoordeelt de werkgever het geluidsniveau. Hij volgt hierbij de norm NEN-EN-ISO 9612. Meer informatie is te vinden in 'Arbo Informatieblad 4: Lawaai op de arbeidsplaats'.
- Om het geluidsniveau in te schatten, wordt de volgende vuistregel gebruikt: als een persoon op één meter afstand verstaanbaar is zonder dat hij zijn stem hoeft te verheffen, is het geluidsniveau op die plaats lager dan 80 dB(A).

Grenswaarden

<Ankeiler, niveau 2>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.

<niveau 3>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:

- De werkgever neemt bij blootstelling aan geluid boven de grens van 80 dB(A) maatregelen om het geluidsniveau op de werkplek te verlagen en geeft aan waar geluidsniveaus schadelijk kunnen zijn voor het gehoor (>80 dB(A).
- Als het redelijkerwijs niet mogelijk is om het geluid onder de 80 dB(A) terug te dringen, verstrekt de werkgever persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Medewerkers zijn verplicht gehoorbeschermingsmiddelen te dragen als zij blootstaan aan gemiddelde geluidniveaus die hoger zijn dan 80 dB(A). Zij dragen hierin ook een eigen verantwoordelijkheid.
- De werkgever ziet erop toe dat medewerkers ter beschikking gestelde gehoorbeschermingsmiddelen daadwerkelijk gebruiken bij geluidniveaus vanaf 80 dB(A).

Algemene beheersmaatregelen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau enkele algemene beheersmaatregelen opgesteld.

<niveau 3>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:

- Bij de aanschaf van nieuwe machines en gereedschappen moeten vooraf eisen worden gesteld aan het maximale geluidsniveau dat de betreffende machine of het gereedschap mag produceren.
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of het geluidsniveau dat de machine in de praktijk produceert voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om het geproduceerde geluid te verminderen, wordt een preventief onderhoudsprogramma opgesteld.

Gezondheidsbewaking

<Ankeiler, niveau 2>
Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers een gehoortest krijgen aangeboden.

<niveau 3>
Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers een gehoortest krijgen aangeboden. Deze frequentie is afhankelijk van de dagdosis geluid waar medewerkers aan blootstaan:

- vanaf 80 dB(A): minimaal één keer per vier jaar;
- vanaf 85 dB(A): minimaal één keer per twee jaar;
- vanaf 90 dB(A): minimaal één keer per jaar.

Brancheafspraken hitte

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over hoe ze de blootstelling aan hitte willen terugbrengen tot een verantwoord niveau. Er zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen van hitte, er zijn grenswaarden afgesproken en er zijn algemene beheersmaatregelen opgesteld.

Beoordeling hitte

<Ankeiler, niveau 2>
Om de blootstelling aan hitte in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over de beoordeling hiervan. Zo moeten alle werkgevers een warmteplan opstellen.

<niveau 3>
Om de blootstelling aan hitte in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen van hitte. De werkgever hangt in alle werkruimtes thermometers op (op ooghoogte, dichtbij de werkplek) om de luchttemperatuur in de betreffende ruimte te beoordelen. Verder moet elke werkgever een warmteplan opstellen en dit voor een nader te bepalen datum voorleggen aan de ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT). Hij stuurt dit warmteplan ook naar het Hoofd Productschap Akkerbouw, afdeling Arbeid, die het zal gebruiken als input voor de evaluatie van dit risico. In het warmteplan neemt de werkgever de volgende aspecten optoepassing van oplossingen uit deze arbocatalogus, waarbij met name aandacht is voor de volgende maatregelen:

– afzuiging boven de ovenuitgang;

- verbetering ovenisolatie;
- het geforceerd verplaatsen van lucht;
- het inblazen van buitenlucht;
- het verlagen van de luchtvochtigheid;
- koeling en airconditioning;
- compartimentering.
- aanvullende maatregelen, zoals:
  - het verstrekken van water;
  - het houden van extra pauzes (bij voorkeur meerdere korte pauzes);
  - taakroulatie tussen taken met een verschillende hittebelasting;
  - het verschaffen van adequate werkkleding;
  - het ontzien van werknemers met gezondheidsklachten (bijvoorbeeld hartklachten) en/of zwangere werkneemsters;
  - jaarlijkse evaluatie van deze regeling met OR of PVT.

Grenswaarden

<Ankeiler, niveau 2>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.

<niveau 3>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:
- Als de temperatuur in een ruimte boven de 40 °C uitkomt, mogen medewerkers niet meer werken.
- Als het redelijkerwijs niet mogelijk is om dit op korte termijn te regelen, geeft de werkgever in het warmteplan aan hoe hij ervoor zorgt dat medewerkers uiterlijk op 1 juli 2013 geen arbeid meer verrichten bij temperaturen boven de 40 °C.
- Tot de werkgever ervoor heeft gezorgd dat medewerkers geen arbeid verrichten bij temperaturen boven de 40 °C, mogen zij niet meer dan vier uur per dag in deze temperatuur werken. De overige uren moeten medewerkers in een ruimte werken waar het koeler is dan 32 °C.
- Voor incidentele onderhoud- en storingswerkzaamheden in zeer warme ruimtes geldt een uitzondering op bovenstaande regels. Deze werkzaamheden zijn toegestaan als er in het bedrijf een procedure met gezondheidbeschermende regels voor de betrokken medewerkers is opgesteld en wordt toegepast.

Algemene beheersmaatregelen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau enkele algemene beheersmaatregelen opgesteld.

<niveau 3>
Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij de aanschaf van nieuwe ovens wordt vooraf de maximale warmte-emissie vastgesteld die de oven mag produceren.
- Na installatie van een nieuwe oven wordt geëvalueerd of de warmte die de oven produceert in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de warmteafgifte van productiemiddelen te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Brancheafspraken fysieke belasting

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over hoe ze de fysieke belasting van medewerkers willen terugbrengen tot een verantwoord niveau. Er zijn brancheafspraken gemaakt over hoe de werkgever de fysieke belasting in kaart moet brengen, er zijn grenswaarden afgesproken en er zijn algemene beheersmaatregelen opgesteld.

Fysieke belasting in kaart brengen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de fysieke belasting van medewerkers in kaart te brengen, zijn op brancheniveau verschillende afspraken gemaakt.

<niveau 3>

De werkgever is wettelijk verplicht om op basis van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de fysieke belasting van medewerkers nader in kaart te brengen. Hij maakt voor deze verdiepende RI&E gebruik van het instrument 'Werkwijze fysieke belasting', dat hij gratis kan downloaden via Zoetwaren.nl. De resultaten van deze verdiepende RI&E neemt hij op in een plan van aanpak.

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:
- De werkgever brengt in kaart op welke werkplekken de tilbelasting moet worden verminderd en geeft in het plan van aanpak aan waar hij hulpmiddelen als balancers, vacuümheffers en schaartafels gaat inzetten. Bij werkplekken waar de werkgever deze hulpmiddelen niet inzet, geeft hij aan waarom dat niet mogelijk is.
- De werkgever onderzoekt in overleg met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging of het mogelijk is om meer grondstoffen in bulk (silo/big bags) aan te laten leveren, in minder zware eenheden en of het mogelijk is om zakkensnijmachines in te zetten.

Grenswaarden

<Ankeiler, niveau 2>
Om de fysieke belasting van medewerkers zo veel mogelijk te beperken, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.

<niveau 3>
De werkgever stelt in een plan van aanpak maatregelen vast, daar waar de 'Werkwijzer Fysieke belasting" aangeeft dat er sprake is van overbelasting.

Bij productie wordt vaak in kratjes, mandjes, etc. gebufferd. Medewerkers stapelen deze meestal handmatig op pallets of trolleys. Bij intern bufferen geldt de volgende grenswaarde: de stapelhoogte van kratten mag niet hoger zijn dan schouderhoogte. Dit vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het (ont)stapelen van kratten. (Tilly 010)

Algemene beheersmaatregelen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de fysieke belasting van medewerkers tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau enkele algemene beheersmaatregelen opgesteld.

<niveau 3>
Om de fysieke belasting van medewerkers tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de fysieke belasting van medewerkers beoordeeld. Het ontwerp moet worden aangepast als de fysieke belasting een gezondheidsrisico met zich meebrengt. (Tilly R1,R3)
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of de ergonomie van de machine in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de fysieke belasting van medewerkers door productiemiddelen te verkleinen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd. (Tilly 07)

Voor tips zie de bijlage

Brancheafspraken machineveiligheid

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over hoe ze de risico's op het gebied van machineveiligheid willen terugbrengen tot een verantwoord niveau. Er zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken, algemene beheersmaatregelen opgesteld en afspraken gemaakt die moeten bijdragen aan de gedragsbeïnvloeding van medewerkers.

Beoordeling machineveiligheid

<Ankeiler, niveau 2>
Om de machineveiligheid in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over de beoordeling hiervan. Zo wordt gebruik gemaakt van een machinechecklist.

<niveau 3>
Om de machineveiligheid in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen hiervan.
- Bij nieuw ingerichte werkplekken wordt een risico-inventarisatie op het gebied van machineveiligheid uitgevoerd.

- Veiligheidsvoorzieningen moeten periodiek worden gecontroleerd. Het gaat bijvoorbeeld om veiligheidsvoorzieningen als de werking van de noodstop en de beveiliging van een machine. De frequentie van controle wordt in overleg met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging vastgesteld.
- Jaarlijks worden de arborisico's van alle arbeidsmiddelen geïnventariseerd en geëvalueerd. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de 'machinechecklist'. (hier een link maken naar de bestaande uitgebreide machinechecklist op zoetwaren.nl).

Grenswaarden

<Ankeiler, niveau 2>
Om de risico's op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.

<niveau 3>
Om de risico's op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:
- Nieuwe machines zijn voorzien van CE-markering en een conformiteitverklaring en voldoen aan de bepalingen over arbeidsmiddelen in het arbobesluit.
- Als verschillende machines, met ieder een eigen CE-markering, worden samengesteld, moet het samenstel een nieuwe CE-markering krijgen. Dit geldt ook bij ingrijpende aanpassingen van bestaande machines.

Algemene beheersmaatregelen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de risico's op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau enkele algemene beheersmaatregelen opgesteld.

<niveau 3>
Om de risico's op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Werkzaamheden aan een machine worden alleen zelfstandig uitgevoerd door medewerkers die daarvoor (intern) zijn opgeleid.
- Bij iedere machine ligt een Nederlandstalige gebruikershandleiding. Een gebruikershandleiding is de verzamelnaam voor onderhoudsvoorschriften (voor gespecialiseerd personeel) en gebruiksaanwijzing (voor bediening). De handleiding is afgestemd op het kennis- en ervaringsniveau van de doelgroep. Een handleiding ondersteunt medewerkers bij een juist gebruik van machines en hulpmiddelen. Dit verkleint de kans op ongevallen.
- Lock-out is een beheersactiviteit die ervoor zorgt dat machines voorafgaand aan werkzaamheden op de juiste manier worden ontkoppeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van sloten of vergrendelingen. Een lock-outprocedure voorkomt dat machines worden ingeschakeld terwijl er mensen onderhouds- of schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren. De kern van de procedure is dat de energiebron(nen) zijn vergrendeld met sloten, bijvoorbeeld een hangslot. Alleen de medewerkers die aan de machine werken, hebben de sleutels van deze sloten in hun bezit. De lock-outprocedure moet voor 1 juli 2012 geïmplementeerd zijn bij alle machines en installaties waar een werkschakelaar op is geplaatst. Machines en lijnen die nog geen werkschakelaar hebben en waar het zicht beperkt is (waardoor het niet eenvoudig te zien is of er onderhouds-, omstel-, of schoonmaakwerk aan verricht wordt) moeten zo spoedig mogelijk worden voorzien van een werkschakelaar met een lock-out-procedure. – maar uiterlijk 1 juli 2012 (Deze datum wordt nog in de werkgroep besproken)
- Ongevallen met machines worden vaak veroorzaakt door onveilige handelingen van medewerkers. Zij verwijderen bijvoorbeeld beschermkappen om sneller storingen te kunnen verhelpen. Daarom moet periodiek overleg plaatsvinden tussen operators en de Technische Dienst. Hierdoor komen eventuele knelpunten bij de bediening van de machine sneller aan het licht en kunnen ze sneller worden verholpen.
- Operators zijn zich in veel gevallen bewust van gevaarlijke situaties of verbeterpunten. Door een procedure op te stellen om het melden van dit soort situaties te vergemakkelijken en de voortgang van verbeteracties te bewaken, verbetert de veiligheid en de efficiency van het productieproces. De werkgever ontwikkelt een procedure voor signalering van onveilige situaties (SOS-procedure). Hierin neemt hij onder meer op dat een medewerker die een SOS-melding doet binnen enkele dagen een reactie krijgt.
- Bewegende delen van machines worden voorzien van schermen of beschermingsinrichtingen die risico's als knel-, snij- of pletgevaar wegnemen. Het is niet eenvoudig om deze afschermingen te negeren of buiten werking te stellen. Deze bepalingen gelden ook voor machines als mengers, verdeelmachines, hef-/kiepinstallaties en verpakkingsmachines van voor 1995.
- Bij onderhouds-, schoonmaak- en om- of afstelwerkzaamheden moet de machine worden stilgezet.

In een uitzonderlijk geval mag de machine op kruipsnelheid worden gezet.
- Orde en netheid zijn belangrijke voorwaarden voor het verbeteren van veiligheidsprestaties van bedrijven. Hiervoor kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de 5S-methode. Deze methode richt zich op het verbeteren van de organisatie met de werkplek als uitgangspunt.
- Er wordt een beleid geformuleerd en ingevoerd over hoe medewerkers met welk type mes moeten omgaan.
- Bedrijven waarin dagelijks verkeer met transportvoertuigen plaatsvindt, stellen interne verkeersregels op. Het 'wegenverkeersreglement' is daarbij een goed uitgangspunt. De verkeersregels besteden in ieder geval aandacht aan:
  - rijsnelheden;
  - voorrangsregels.
- Indien mogelijk wordt een fysieke scheiding aangebracht tussen rij- en looppaden.
- Machines, apparaten en transportvoertuigen worden als gevolg van slijtage minder veilig. Daarom worden ze regelmatig, conform wettelijke eisen, gekeurd. Voor de keuringstermijn geldt een ondergrens van eenmaal per jaar.
- Ook drukapparatuur met een overdruk van meer dan 0,5 bar moet, afhankelijk van het soort drukapparaat, om de twee, vier of zes jaar gekeurd worden door een bevoegde keuringsinstelling. Op Rijksoverheid.nl.ministeries/szw staat een overzicht van aangewezen keuringsinstellingen.

Gedragsbeïnvloeding

<Ankeiler, niveau 2>
Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers zich ook veilig gedragen. Daarom zijn op brancheniveau afspraken gemaakt die het gedrag van medewerkers positief moeten beïnvloeden.

<niveau 3>
Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers zich ook veilig gedragen. Daarom zijn de volgende afspraken gemaakt die het gedrag van medewerkers positief moeten beïnvloeden:
- De werkgever maakt gebruik van een programma om veilig gedrag van medewerkers te bevorderen. Enkele voorbeelden van zulke programma's <link naar onderstaande teksten SUSA, Stop & Go, TRA>: KL: deze 3 programma's op 4e nivo plaatsen
  – SUSA (Safe and UnSafe Acts) is een hulpmiddel waarmee medewerkers elkaar aanspreken op onveilig en ongezond gedrag. Dit programma werkt met een lijst met (on)gewenste gedragingen. Kijk voor meer informatie op www.hse.gov.uk/corporateresponsibility/casestudies/tte.pdf.
  – Stop & Go-kaarten helpen medewerkers om voor aanvang van een taak na te denken of ze de taak veilig kunnen uitvoeren. Hierbij maken ze gebruik van een aantal vaste vragen. Als hij vragen positief heeft beantwoord, kan de medewerker de taak uitvoeren.
  – Het uitvoeren van TaakRisicoAnalyses (TRA's) helpt om bij bepaalde risicovolle taken de risico's op te sporen en op te heffen of te verminderen.
- Medewerkers mogen alleen met een heftruck, reachtruck, elektrische pomp- of palletwagen rijden als zij een gedegen opleiding hebben. Deze praktijkopleidingen/instructies zijn gericht op rijvaardigheid en lastbehandeling, controle en onderhoud en verkeersregels. Ze leggen de nadruk op veiligheid. Medewerkers moeten deze opleiding na uiterlijk vijf jaar herhalen.
- Medewerkers voor wie het rijden met een hef- of reachtruck een vast onderdeel van het werk is, volgen een meerdaagse opleiding die zij met een certificaat moeten afsluiten.
- Medewerkers die incidenteel op de heftruck rijden, mogen dat alleen als zij na een opleiding van minimaal één dag een certificaat hebben behaald.
- Bedieners van een elektrische pomp- of palletwagen moeten een uitgebreide instructie krijgen. Hiervoor ontwikkelen sociale partners een opleiding.

Brancheafspraken stoffen/meelstof

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over hoe ze de blootstelling aan schadelijke stoffen willen terugbrengen tot een verantwoord niveau. Er zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen van blootstelling, er zijn grenswaarden afgesproken en er zijn algemene beheersmaatregelen opgesteld. Ook zijn afspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers worden uitgenodigd voor een allergieonderzoek.

Beoordeling blootstelling

<Ankeiler, niveau 2>
Om de blootstelling aan stoffen in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over de beoordeling hiervan. Zo moeten alle werkgevers een stofbeheersingsplan opstellen.

<niveau 3>
Om de blootstelling aan stoffen in kaart te brengen, zijn de volgende brancheafspraken gemaakt:

- Alle bedrijven in de bakkerijen en zoetwarenindustrie stellen een stofbeheersingsplan op, dat zij elke vier jaar moeten actualiseren (zie Blijmetstofvrij.nl).
- De werkgever inventariseert met welke, voor de gezondheid schadelijke stoffen de medewerkers werken. Hij besteedt hierbij speciale aandacht aan mogelijk allergene stoffen. Het is noodzakelijk dat een inschatting van de mate van blootstelling wordt gemaakt voor stoffen waar medewerkers aan kunnen worden blootgesteld. Als er door de overheid of sector geen grenswaarden zijn vastgesteld, moet de werkgever voor stoffen die hij gebruikt in het proces zelf onderbouwde grenswaarden bepalen.
- De werkgever inventariseert op welke plaatsen op- en/of overslag van stof tot stofexplosies kan leiden.

Grenswaarden

<Ankeiler, niveau 2>
Om de blootstelling aan schadelijke stoffen zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.

<niveau 3>
Om de blootstelling aan schadelijke stoffen zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:
- In het bedrijf mogen geen CMR-stoffen aanwezig zijn, met uitzondering van alcohol. CMR staat voor Carcinogeen (kankerverwekkend), Mutageen (giftig voor het erfelijk materiaal (DNA)) of Reprotoxisch (giftig voor de vruchtbaarheid of het ongeboren kind). Asbest dat mogelijk in ovens aanwezig is, hoeft niet te worden verwijderd.
- Verbrandingsgassen van dieselmotoren bevatten kankerverwekkende stoffen. Daarom is het gebruik van dieselheftrucks bij inpandige werkzaamheden niet toegestaan.
- De sector streeft, conform het advies van de SER, naar een situatie waarbij hoogstens een extra kans van 1% bestaat dat luchtwegsensibilisatie voor meelstof optreedt. De streefwaarde die daar volgens het SER rapport bij hoort is 0,12 mg per m^3. Metingen van meelstof in de komende periode en resultaten van het Gezondheidsbewakingsprogramma zullen meer inzicht geven in de huidige omvang van het aantal gesensibiliseerden en de blootstelling die daarbij hoort.

Algemene beheersmaatregelen

<Ankeiler, niveau 2>
Om de blootstelling aan schadelijke stoffen tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau enkele algemene beheersmaatregelen opgesteld.

<niveau 3>
Om de blootstelling aan schadelijke stoffen tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de blootstelling van medewerkers aan schadelijke stoffen beoordeeld. Als de blootstelling een gezondheidsrisico met zich meebrengt, moet het ontwerp worden aangepast.
- Bij de aanschaf van nieuwe machines, installaties en gereedschappen worden vooraf eisen gesteld aan de maximale hoeveelheid vrijkomende stof(fen) bij de bediening van de machine of het gereedschap.
- Na installatie van een nieuwe machine of installatie wordt geëvalueerd of de vrijkomende hoeveelheden stof(fen) in de praktijk voldoen aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Op basis van de ATEX-137 wordt het voorgeschreven explosieveiligheidsdocument opgesteld en een plan van aanpak gemaakt. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de ATEX-Handleiding Bakkerij en Zoetwarenindustrie.
- Bij het opruimen van gemorst meelstof wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natreiniging en stofzuigers. Alleen als dit niet mogelijk is, wordt een bezem gebruikt. Bij het schoonmaken wordt alleen gebruikgemaakt van perslucht op plaatsen waar het niet mogelijk is om andere reinigingsmethodes toe te passen. <A13, blij met stofvrij)>
- Voor elke stof die in een bedrijf aanwezig is en die een veiligheids- of gezondheidsrisico kan vormen, is een Nederlandstalig veiligheidsinformatieblad beschikbaar. De leverancier is verplicht deze te verstrekken. Het veiligheidsinformatieblad bevat uitgebreide informatie over de gevaren van de stof en de te nemen maatregelen.
- Voor stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van medewerkers moet het volgende worden vastgelegd:
  – wat het gezondheidsrisico is;
  – welke eerstehulpmaatregelen in geval van een calamiteit moeten worden genomen;
  – welke persoonlijke beschermingsmiddelen geschikt zijn;

– welke maatregelen moeten worden genomen om de risico's weg te nemen of te beperken;
– welke regels en procedures van toepassing zijn voor omgang, reiniging en persoonlijke hygiëne. Voor meer informatie klik hier (dit wordt de tekst van beleidsregel 4.1c.1)

- Om het vrijkomen van stof(fen) te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Gezondheidsbewaking

<Ankeiler, niveau 2>
Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen.

<niveau 3>
In de CAO Bakkersbedrijf is opgenomen dat werknemers die blootgesteld worden aan meelstof eens in de vier jaar worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen. Sociale partners in de zoetwarenbranche zijn van plan om een soortgelijke regeling vast te stellen.

Bijlage tips bij fysieke belasting

In deze bijlage staan tips die de werkgever of preventiemedewerker kan gebruiken als hij voorlichting aan medewerkers geeft over hoe zij fysieke belasting kunnen verminderen.

Tips bij dragen van lasten

Het veelvuldig dragen van lasten levert een aanzienlijke fysieke belasting op en vormt daarmee een risico voor de gezondheid. Een aantal praktische tips om de fysieke belasting te verminderen:

- Houd de last dicht bij het lichaam.
- Vermijd bukken, buig de knieën.
- Verdeel de last zo goed mogelijk over de linker- en rechterarm.
- Til liever twee keer een lichtere last, dan één keer een zwaardere last.
- Gebruik indien mogelijk een tilhulpmiddel.
- Houd de schouders zo laag mogelijk.

Tips bij reiken

Regelmatig ver reiken levert een aanzienlijke fysieke belasting op en vormt daarmee een risico voor de gezondheid. Een aantal praktische tips om de fysieke belasting te verminderen:

- Vermijd ver reiken om de rug te ontzien.
- Voorkom werken met een gedraaide rug om de belasting van de spieren te verminderen.
- Werk indien mogelijk tussen heup- en schouderhoogte. Dit is minder vermoeiend.

Tips bij repeterende bewegingen

Het uitvoeren van repeterende bewegingen levert een aanzienlijke fysieke belasting op en vormt daarmee een risico voor de gezondheid. Een aantal praktische tips om de fysieke belasting te verminderen:

- Houd de schouders laag om de spierspanning rond de schoudergordel te verminderen.
- Werk op de juiste hoogte om onnodig bukken of onnodig heffen van de schouders te voorkomen
- Houd de polsen recht om de kans op polsklachten te verkleinen.

Tips bij duwen en trekken

Het handmatig duwen en trekken van transportmateriaal kan een aanzienlijke fysieke belasting opleveren en vormt daarmee een risico voor de gezondheid. Een aantal praktische tips om de fysieke belasting te verminderen:

- Probeer te duwen in plaats van te trekken.
- Duw met beide handen.
- Gebruik het lichaamsgewicht.
- Breng het transportmiddel geleidelijk op gang.

Checklist machineveiligheid

Checklist machineveiligheid

Nr. Onderdeel zoetwaren.nl arbo	Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4
A In- en uitschakelen van de machine						
Elke machine moet voorzien zijn van één of meer noodstopvoorzieningen waarmee een onmiddellijk dreigende of gevaarlijke situatie kan worden afgewend. Dit geldt niet voor: *- machines waarbij het gevaar niet verminderd kan worden door de noodstopvoorziening (bijvoorbeeld zeer zware machines).* *- Met de hand gedragen machines* *Deze inrichting moet:* *- duidelijke herkenbare, goed zichtbare en snel bereikbare bedieningsorganen hebben* *- stopzetting van een gevaarlijk proces binnen de kortst mogelijke tijd bewerkstelligen zonder extra risico's te scheppen.*						
Noodstopvoorziening						
1 Is de machine voorzien van een noodstopvoorziening (noodstopknop of noodstopkoord)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2 Is de noodstopvoorziening geplaatst binnen handbereik van de bediener(s)/operator(s)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3 Is de noodstopvoorziening aangebracht op iedere bedieningswerkplek en nabij controlepunten/inspectiepunten (voor het direct kunnen ingrijpen)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4 Is de noodstopknop uitgevoerd in de kleur rood met gele achtergrond (en daarmee duidelijk herkenbaar)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5 Heeft de stopfunctie van de noodstopvoorziening altijd voorrang boven andere opdrachten van de machine?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 Wordt er door het arbeidsmiddel een geremde noodstop gemaakt bij indrukken van de noodstopvoorziening (bewerking wordt direct gestopt)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7 Zijn medewerkers/operators bekend met het in- en uitschakelen van de machine (ook na een elektrische storing)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Een machine moet voorzien zijn van inrichtingen waarmee zij van haar energiebron kan worden losgekoppeld voor het veilig uitvoeren van onderhoud of werkzaamheden (EN 1037). Deze inrichtingen moeten vergrendelbaar en duidelijk herkenbaar zijn. Voor het uitvoeren van niet elektrotechnische werkzaamheden wordt een werkschakelaar toegepast.						
8 Is de machine voorzien van een werkschakelaar?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9 Is op de werkschakelaar een mogelijkheid aangebracht om deze in de uit-stand te vergrendelen (in geval van reparatie of onderhoud kan de machine dan vergrendeld worden tegen inschakelen door een slot in de werkschakelaar te hangen (zogenaamde lock out tag out werkwijze))?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In werking stellen van de machine						
Het in werking stellen van een machine mag alleen kunnen geschieden door een opzettelijk verrichte handeling met een hiervoor bestemd bedieningsorgaan.						
10 Is ongewild in werking treden van de machine voorkomen (stoten tegen knoppen of schakelaars)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11 Is de machine zo uitgevoerd dat deze na gebruik van de noodstop, stroomuitval, reageren op sensorbeveiliging, door storing en dergelijke alleen na actieve inschakeling door de operator opnieuw start (mag niet zo zijn dat machine na reset direct start)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Opmerking:

Prio 1 Directe actie, stoppen met werken. Prio 2 Belangrijk risico, maatregel vereist (1 wk). Prio 3 Mogelijk risico, aandacht vereist (binnen 3 mnd). Prio 4 Risico aanvaardbaar, geen actie.

Checklist machineveiligheid

Nr. Onderdeel	Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4
B In aanraking komen met bewegende delen, hete en koude delen, scherpe randen en robotveiligheid						
De bewegende delen van de machine moeten zodanig zijn ontworpen, vervaardigd en geplaatst dat risico's worden voorkomen. Wanneer risico's blijven bestaan moeten bewegende delen zodanig van schermen of beveiligingsinrichtingen zijn voorzien dat elk gevaar voor aanraking waardoor zich ongelukken zouden kunnen voordoen, wordt vermeden. *Schermen en beveiligingsinrichtingen:* *- moeten stevig zijn uitgevoerd,* *- mogen geen bijkomende gevaren met zich meebrengen,* *- mogen niet op een eenvoudige wijze omzeild of buiten werking kunnen worden gesteld,* *- moeten voldoende ver van de gevaarlijke zone verwijderd zijn,* *- moeten het zicht op het verloop van het werk zo min mogelijk belemmeren,* *- moeten de noodzakelijke handelingen voor onderhoudswerkzaamheden mogelijk maken, waarbij de toegang wordt beperkt tot de sector waar het werk moet worden verricht. Zo mogelijk moet demontage van de schermen of de beveiligingsinrichting niet nodig zijn.*						
Vaste en wegneembare afschermingen						
12 Zijn vaste afschermingen met boutverbindingen aan de machine verbonden (alleen met gereedschap weg te halen)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13 Indien het gaat om wegneembare afschermingen, blijven de afschermingen dan aan de machine verbonden (bij wegneembare afschermingen heeft het sterk de voorkeur dat de afscherming bij het openen aan de machine verbonden blijft. Een voorbeeld is een wegschuifbare afscherming)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14 Valt bij het openen van de afscherming de machine direct en geheel stil (iedere wegneembare afscherming dient te zijn voorzien van een schakelinrichting of functieblokkering)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15 Is de samenstelling van de mechanische afscherming zodanig dat vingers, handen en ledematen voldoende worden beschermd (openingen in de afschermingen mogen het niet toelaten dat draaiende delen worden bereikt)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16 Zijn alle knelplaatsen in toereikende mate afgeschermd?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17 Is zeker gesteld bij een geopende afscherming dat de machine niet alsnog in werking kan worden gesteld?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Scherpe randen en voorwerpen						
18 Zijn messen, beitels, scherpe punten zo afgeschermd dat medewerkers zich er niet aan kunnen bezeren?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19 Zijn kappen, beplating en constructiedelen van de machine zo uitgevoerd dat zich hieraan geen scherpe randen of ruwe oppervlakken bevinden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hete en koude delen van de machine						
20 Zijn (gloeidend) hete delen - denk aan (stoom-) leidingen en ovens - goed afgeschermd door isolatie of roostermateriaal?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21 Zijn ijskoude leidingen in toereikende mate afgeschermd tegen aanraking?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wegschietende delen/product						
22 Zijn voorzieningen getroffen tegen mogelijk wegschietende producten of voorwerpen bij de machine?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Robotveiligheid						
23 Zijn robots geplaatst in een volledige kooiconstructie?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
24 Is de kooikonstructie alleen te betreden door getraind personeel via een ingang die is voorzien van een speciale sleutel?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25 Wordt bij het openen van de kooiconstructie van de robot het bedieningspaneel vergrendeld zodat nimmer de robot in werking kan worden gesteld terwijl de medewerker zich binnenin de kooiconstructie bevindt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

zoetwaren.nl arbo

Opmerking:

Checklist machineveiligheid

Nr. Onderdeel — zoetwaren.nl arbo

Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4

C Veiligheidsinformatie op de machine

Bij iedere machine hoort een deugdelijke set Nederlandstalige gebruikersdocumentatie. Voor de bestaande arbeidsmiddelen kunt u hierbij gebruik maken van de aanwezige gebruiksaanwijzingen. Ter aanvulling hierop zijn werkinstructies nodig waarin in het kort de belangrijkste veiligheidsregels worden gecommuniceerd met de medewerkers.
Veiligheidstekens moeten duidelijk zichtbaar zijn in het werkgebied. De vorm en kleur van de tekens bepalen of er sprake is van een verbod, een gebod of een waarschuwing. Het veiligheidsteken kan worden uitgevoerd in de vorm van een pictogram en worden gecombineerd met extra of specifieke informatie.
Voorbeelden van restrisico's waarvoor gewaarschuwd moet worden zijn: elektrische schakelkast (delen onder spanning), uitglijdgevaar, verbod om over een rollenbaan te lopen of knelplaatsen.

Informatie op de machine

26 Is de machine voorzien van pictogrammen waarmee in het kort de belangrijkste risico's worden weergegeven?

27 Is de machine voorzien van een actuele werkinstructie (evt in meerdere talen)?

28 Is het gebruik van de benodigde PBM's (persoonlijke beschermingsmiddelen) aangegeven?

29 Zijn op de machine de volgende gegevens (duidelijk leesbaar en onuitwisbaar) aangebracht: naam van de fabrikant en zijn adres, CE-markering, serie- of typeaanduiding, serienummer (voorzover bestaand) en bouwjaar.

Toezicht

30 Wordt door de leidinggevenden toegezien op de juiste werkwijze die wordt gehanteerd door de medewerkers?

31 Als blijkt dat medewerkers de werkwijze niet goed volgen wordt hier dan extra aandacht aan besteed (bijvoorbeeld in aanvullende voorlichting)?

D Werkomgeving

Wanneer de machine elektrisch wordt aangedreven moet zij zodanig zijn ontworpen, gebouwd en uitgerust dat alle gevaren in verband met elektriciteit worden of kunnen worden voorkomen.

Electriciteit

32 Zijn de elektrakabels van de machine en de aansluitingen zoals stekkers en wandcontactdozen in tact (isolatie niet kapot of beschadigd)?

33 Onder spanning staande delen zijn goed afgeschermd en contact met vocht wordt vermeden?

34 Worden de elektriciteitskabels van de machine goed geleid langs het frame of in kabelgoten (liggen niet op de grond waar ze kunnen beschadigen en aanleiding geven tot struikelgevaar)?

Verlichting

Bij de machine kan het nodig zijn om aparte verlichting te installeren (aanvullend op de ruimteverlichting).
Indien bepaalde organen aan de binnenzijde veelvuldig moeten worden geïnspecteerd moeten deze van een passende verlichting zijn voorzien; dit geldt eveneens voor de zones waar afstelling en onderhoud plaatsvinden.

35 Is de machine voorzien van toereikende verlichting op alle werkplek(ken) van de machine?

36 Zijn onderhouds-/controlepunten voorzien van adequate verlichting?

Opmerking:

Prio 1 Directe actie, stoppen met werken. Prio 2 Belangrijk risico, maatregel vereist (1 wk). Prio 3 Mogelijk risico, aandacht vereist (binnen 3 mnd). Prio 4 Risico aanvaardbaar, geen actie.

Checklist machineveiligheid

Nr.	Onderdeel	Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4
	Omgeving						
37	Is de omgevingstemperatuur voldoende comfortabel voor het uitvoeren van de werkzaamheden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38	Is de werkvloer rondom de machine vrij van struikelobjecten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39	Zijn op de werkvloer geen (restanten) aanwezig van vuil, olie, water waardoor deze glad is en medewerkers kunnen uitglijden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Lawaai						
40	Lawaai van de machine is beperkt tot 80 dB(A) of de medewerkers dragen degelijke gehoorbescherming?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
41	Is bij geluidsniveaus boven de 80 dB(A) met een pictogram aangegeven dat medewerkers te maken hebben met te hoge geluidsniveaus?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Brand en ontploffingsgevaar						
	De machine moet zodanig zijn ontworpen en gebouwd dat de machine zelf of de gassen, vloeistoffen, stofdeeltjes, dampen en andere door de machine geproduceerde of gebruikte stoffen geen gevaar voor ontploffing oplevert.						
42	Zijn maatregelen getroffen om een gevaarlijke concentratie van dampen/product te voorkomen (goede afzuiging, voorkomen van "aankoeken product" en dergelijke)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
43	Is het elektrisch materieel wat wordt toegepast in overeenstemming met de geldende richtinglijnen (explosie-veilig, juiste IP-klasse en dergelijke)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E	**Inrichting werkplek**						
	Bedieningsorganen zijn die onderdelen van de machine waarmee de afzonderlijke onderdelen kunnen worden aangestuurd. Denk aan bedieningspaneel met diverse knoppen, handles, noodstop en dergelijke						
	Duidelijkheid en controle						
44	Zijn de bedieningsorganen duidelijk zichtbaar en herkenbaar en waar nodig op passende wijze gemerkt (tekstbordje)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
45	Zijn de bedieningsorganen zodanig geplaatst dat een bedieningshandeling veilig, zonder aarzeling of tijdverlies en zonder misverstand geschiedt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
46	Zijn de bedieningsorganen buiten gevaarlijke zones geplaatst behalve, voor zover noodzakelijk, bepaalde organen zoals noodstopvoorzieningen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
47	Zijn bedieningsorganen zodanig geplaatst dat hun bediening geen extra gevaren met zich brengt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
48	Zijn de bedieningorganen zodanig ontworpen dat door onopzettelijk handelingen geen gevaarlijke situaties kunnen ontstaan?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Stabiliteit						
49	Staat de machine stevig en stabiel op de ondergrond?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
50	Kan de machine niet omvallen, doordat hij goed is bevestigd?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Opstelplaats						
51	Heeft de operator/bediener van de machine vanaf de werkplek goed zicht over alle delen van de machine?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
52	Zijn alle bedieningsorganen, displays, bedieningspanelen van de machine zoveel mogelijk centraal gepositioneerd en naar de bediener georiënteerd?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
53	Is de werkplek veilig voor overige verkeer (denk aan heftrucks), bewegende delen van de machine en struikelobjecten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Alarmsignalen						
54	Alarmsignalen zijn duidelijk waarneembaar?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
55	Is in het geval van veel lawaai het alarm niet alleen akoestisch maar ook visueel uitgevoerd?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
56	Worden de alarmsignalen periodiek gecontroleerd op de goede werking?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

zoetwaren.nl arbo

Opmerking:

Checklist machineveiligheid	Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4
Nr. Onderdeel zoetwaren.nl arbo						
F Jezelf beschermen						
57 Draagt iedereeen die bij de machine(s) aan het werk is de nodige bescherming?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
58 Iedereen die bij de machine werkt is goed ingelicht en kan veilig aan het werk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
59 Er is een aflossysteem om langdurig zware, repeterende werkzaamheden te voorkomen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
G Voorlichting en instructie						
60 Zijn de medewerkers voorgelicht over de wijze waarop de machine werkt en zij gebruik moeten maken van de diverse beveiligingen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
61 Wordt de voorlichting periodiek herhaald voor de medewerkers en bij wijzigingen opnieuw aangeboden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
62 Is van de machine een actuele werkinstructie beschikbaar die bij de machine aanwezig is?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
63 Bestaan er naast de werkinstructie voor het gebruik ook instructies voor onderhoud/reparatie (bijvoorbeeld veilig stellen) en schoonmaken van de machine?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
64 Worden firma's die eveneens werkzaamheden uitvoeren aan of nabij de machine eveneens voorgelicht over de risico's (denk aan schoonmaakbedrijven die werkzaamheden verrichten in de productie)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
H Machines in ontwerpfase						
De machine dient zodanig te zijn gebouwd dat ze kan functioneren en kan worden afgesteld en onderhouden zonder dat men aan gevaar blootstaat wanneer deze handelingen worden voltrokken onder de door de fabrikant vastgestelde omstandigheden. Op het gebied van arbeidsomstandigheden en veiligheid kan in de ontwerpfase veel winst worden geboekt als het bedrijf daarbij betrokken is. Door toepassing van zoveel mogelijk bronoplossingen (vervangen geluidsproducerende onderdelen door stillere varianten, wegnemen van knelplaatsen, goed bereikbaar maken van controle- en inspectiepunten) wordt veel verbeterd op het gebied van veiligheid, geluid en fysieke belasting.						
Risico's in ontwerpfase						
65 Is het bedrijf bij de ontwerpfase van een machine betrokken en heeft het hierbij een rol in het onderkennen en uitsluiten van de risico's of zoveel mogelijk beperken?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
66 Wordt bij aanschaf, bij verbouw/aanpassing van machines rekening gehouden met arbeidsomstandigheden en veiligheidsapecten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
67 Hanteert het bedrijf inkoopcriteria waarin veiligheids- en gezondheidsaspecten meewegen in de aanschaf van het product?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I Onderhoud, keuring, reparatie en schoonmaak						
68 Bevinden de afstel-, smeer- en onderhoudspunten zich buiten de gevaarlijke zones?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
69 Kan afstelling, onderhoud en reiniging van de machine plaatsvinden bij stilstaande machines?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
70 Is bij de machine in toereikende mate voorzien in ladders, trappen, loopbruggen, looproutes om alle delen van de machine op een veilige wijze te kunnen bereiken?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
71 Vindt regelmatig en afdoende onderhoud aan de machine plaats volgens een vast schema (periodiek of op basis van draaiuren)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
72 Worden de keuringsplichtige onderdelen van de machine periodiek (minimaal 1 maal per jaar) gekeurd door een (externe) deskundige (denk hierbij aan de hijsgereedschappen, elektrotechnisch deel van de installatie, drukvaten en dergelijke)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
73 Is het mogelijk om op een veilige manier onderdelen uit te wisselen en reparaties uit te voeren (vanuit het oogpunt van bereikbaarheid)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
74 Is het mogelijk om de machine van binnen te reinigen zonder dat hierbij gevaar bestaat om in aanraking te komen met scherpe en/of draaiende delen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Opmerking:

Checklist machineveiligheid

Nr.	Onderdeel	Nvt	OK	Niet Ok Prio 1	Niet OK Prio 2	Niet OK Prio 3	Niet OK Prio 4
I	**Jezelf beschermen**						
75	Worden registraties bijgehouden van keuringen, reparaties en onderhoud per machine?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
76	Maakt veiligheid een onderdeel uit van de functioneringsgesprekken met leidinggevenden?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
J	**Veiligheidsgedrag-/bewustzijn**						
	Ook al heeft een bedrijf veel geïnvesteerd in veilige machines dan geeft dat nog geen garantie dat zich ook geen incidenten zullen voordoen. De wijze waarop medewerkers met de arbeidsmiddelen omgaan is uiteindelijk bepalend voor de veiligheid. Om te bewerkstelligen dat medewerkers zich zo veilig mogelijk gedragen en handelen naar de voorschriften van het bedrijf, is een investering nodig in het veiligheidsbewustzijn van de medewerkers.						
	Veiligheidsbewustzijn						
77	Vinden er promotie-activiteiten (programma om veilig gedrag van medewerkers te bevorderen) plaats in het bedrijf?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
78	Is het voldoende duidelijk bij de medewerkers waarom is gekozen voor de voorgeschreven werkwijze?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
79	Worden argumenten aangereikt waarom de werkzaamheden zo moeten worden uitgevoerd?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
80	Worden medewerkers betrokken in het proces om te komen tot een aangepaste werkwijze?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
81	Worden medewerkers aangesproken op onveilig gedrag?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Opmerking:

Prio 1 Directe actie, stoppen met werken. Prio 2 Belangrijk risico, maatregel vereist (1 wk). Prio 3 Mogelijk risico, aandacht vereist (binnen 3 mnd). Prio 4 Risico aanvaardbaar, geen actie.

RI&E

Vragenlijst RI&E zoetwaren

[ZW107-M001] Kantoren en ondersteunende afdelingen
Toelichting:
In deze module komen diverse ondersteunende afdelingen aan bod. Naast vragen over de kantoorruimtes zelf met de administratieve werkplekken daarin – en de aandacht die er nodig is voor het werken achter het beeldscherm –, volgen specifieke (aanvullende) vragen over de balie/receptie, de portiersloge / bewaking en de klantenservice. De laatste twee kunnen – met behulp van een filtervraag – overgeslagen worden als uw bedrijf hier niet over beschikt.

[ZW107-M001-SM001] Algemene vragen kantoorwerkplekken
Toelichting:
Deze module start met enkele vragen over de omgeving, in dit geval de kantooromgeving. Zij worden gevolgd door vragen die betrekking hebben op de administratieve werkplekken, zoals het werken met beeldschermen. U kunt deze algemene vragen gebruiken voor alle administratieve werkplekken bij de ondersteunende afdelingen, ook voor dergelijke werkplekken bij balie/receptie, portiersloge, klantenservice.

Risico [M001-SM001-V001]: Inrichting kantoorruimte
De kantoorruimte is overzichtelijk en veilig ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld

Knelpunt:
De kantoorruimte is niet overzichtelijk en veilig ingericht.
Toelichting:
De medewerkers, die gebruik maken van de kantoorruimte, hebben goed overzicht op wat er staat en gebeurt. Er is voldoende ruimte zodat de werkzaamheden niet met elkaar in conflict komen. Zo kan iedereen rekening houden met elkaars werkzaamheden en met de eventuele gevaren van de apparatuur, die wordt gebruikt. Men heeft voldoende bewegingsruimte om te werken en om door de ruimte te bewegen, ook als er gebruik wordt gemaakt van karretjes (bijv. met dozen met voorraden). Vloeren zijn vrij van oneffenheden en voldoende stroef om uitglijden te voorkomen. De vloeren en wanden zijn goed schoon te houden. Deuren zijn voldoende breed (ook voldoende breed om door te gaan als ze doorgang moeten bieden aan transportkarren) en kunnen gemakkelijk open en dicht, ook als medewerkers met volle handen door de deur moeten. Er is voldoende plaats om schoon te maken en alle plekken in de ruimte zijn te bereiken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11, 3.14, 3.19
Wettekst:

[M001-SM001-V001-O01] Oplossing:
Aanpassen van indeling om overzichtelijkheid te vergroten.
[M001-SM001-V001-O02] Oplossing:
Egaliseren van de vloer.
[M001-SM001-V001-O03] Oplossing:
Aanbrengen van goed schoon te houden coating ter bestrijding van gladheid.
[M001-SM001-V001-O04] Oplossing:
Aanbrengen drangers op deuren.
[M001-SM001-V001-O05] Oplossing:
Aanbrengen voldoende brede deuren.
[M001-SM001-V001-O06] Oplossing:
Herindelen van werkruimtes zodat meer ruimte komt waar dit nodig is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM001-V002]: Ruimte kantoorwerkplek
Voor iedereen is een voldoende ruime kantoorwerkplek beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Niet voor iedereen is een voldoende ruime kantoorwerkplek beschikbaar.
Toelichting:
Om administratief werk geconcentreerd en met aandacht te kunnen doen is voldoende ruimte nodig. Als er meer dan twee uur per dag achter een beeldscherm wordt gewerkt is dit zeker een vereiste (minimaal 7 m^2, excl. kastruimte). Als er werk gedaan wordt dat extra ruimte inneemt (uitleggen van materialen/tekeningen) of overleg op de werkkamer nodig is, is uiteraard meer ruimte noodzakelijk.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.11 e.v., NEN 1824
Wettekst:

[M001-SM001-V002-O01] Oplossing:
Uitbreiden van kantoorwerkplekken zodat iedereen minimaal 7m^2 ter beschikking heeft.
[M001-SM001-V002-O02] Oplossing:
Kasten e.a. meubilair uit de kantoorruimtes halen en elders plaatsen.
[M001-SM001-V002-O03] Oplossing:
Andere inrichting / indeling kantoorruimte realiseren.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Plaatsing apparaten
Printers en andere randapparatuur zijn buiten de kantoorruimtes geplaatst.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Printers en andere randapparatuur zijn in de kantoorruimtes geplaatst.
Toelichting:
Printers (en sommige andere randapparatuur, zoals faxen, elektrische nietmachines e.d.) maken (hinderlijk) geluid, dat de concentratie verstoort bij het werk. Sommige apparatuur, zoals bepaalde printers, geven bovendien dampen af (ozon), die in grotere hoeveelheden (als er veel wordt geprint) slecht is voor de gezondheid. Printers en randapparatuur zijn daarom in een aparte ruimte geplaatst, die bovendien wordt geventileerd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.1 en 6.2
Wettekst:

[M001-SM001-V003-O01] Oplossing:
Printers e.a. randapparatuur buiten de kantoorruimtes plaatsen.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M001-SM001-V004]: Klimaat
Het klimaat in de kantoorruimtes is in alle seizoenen op elke werkplek voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Het klimaat in de kantoorruimtes is niet in alle seizoenen op elke werkplek voldoende aangenaam.
Toelichting:
Werkzaamheden op kantoor vinden voor een groot deel zittend plaats achter de werktafel. Dit vraagt op alle werkplekken om een werkomgeving zonder tocht, met voldoende verse lucht, een aangename (regelbare) temperatuur in de werkruimtes (ook bij benen en voeten). Zonwering voorkomt dat ruimtes waar de zon op staat te warm worden. Is sprake van een plat dak, dan is dit voorzien van voldoende isolatie om de werkruimte binnen op temperatuur te houden. Voor normale situaties wordt op kantoor gestreefd naar een temperatuur van tussen 20 en 25 graden. Het kan natuurlijk voorkomen dat in extreme situaties (bijvoorbeeld langdurig heet weer) de grenzen van de regelbaarheid worden bereikt. Dan wordt gezocht naar andere oplossingen (extra koeling, aanpassing werktijden).
Soms zijn de kantoorruimtes inpandig gemaakt. Toevoer van verse lucht kan dan een probleem vormen. Er wordt misschien wel lucht afgezogen die dan (via de deur) vervangen wordt met lucht uit de andere ruimtes van de afdeling. Daarbij wordt ook vervuilde lucht naar binnen gehaald. Het heeft natuurlijk de voorkeur dat de kantoorruimte aan een buitengevel geplaatst wordt met toevoer van verse buitenlucht die voorverwarmd wordt in het winterseizoen.
Let extra op de klimaatsituatie bij ruimtes, die ook een verbinding naar buiten hebben (receptie/balie, portiersloge) of die zich op plaatsen bevinden waar tocht of kou door andere factoren optreedt (frequent openen en sluiten van deuren, trek in de ruimte e.d.). Hier zijn vaak extra voorzieningen nodig (afscherming, automatisch sluitende deuren, extra isolatie of verwarming) om de temperatuur aangenaam te houden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.2, eerste lid
Wettekst:

[M001-SM001-V004-O01] Oplossing:
Extra zonwering aanbrengen om in de zomer de hitte tegen te gaan.

[M001-SM001-V004-O02] Oplossing:
Kantoorruimtes afschermen van werkruimtes waar veel warmte ontstaat.
[M001-SM001-V004-O03] Oplossing:
Extra mogelijkheden creëren om (ook 's nachts) te kunnen ventileren.
[M001-SM001-V004-O04] Oplossing:
Zorgen voor luchtinblaas (verse voorwarmde lucht) in kantoorruimte.
[M001-SM001-V004-O05] Oplossing:
Zorgen voor goed en snel sluitende toegangsdeuren bij balie/receptie.
[M001-SM001-V004-O06] Oplossing:
Portiersloge goed afschermen voor tocht en kou van buiten.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M001-SM001-V005]: Verlichting werkplek
Alle ruimtes en werkplekken zijn voldoende verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er zijn werkplekken die niet voldoende verlicht zijn.
Toelichting:
Op kantoorwerkplekken, waar medewerkers langdurig werken, is er bij voorkeur daglichttoetreding, zonder dat dit tot overlast leidt (zonwering). Aanvullend zorgt basisverlichting er voor dat mensen goed zicht hebben op de ruimte en zich goed door de ruimte kunnen bewegen. Op kantoor is de verlichting aangepast aan de eisen die het werken met beeldschermen stelt. Er is voldoende verlichting om bij te kunnen lezen vanaf het beeldscherm, verlichting is zo aangebracht dat er geen spiegeling is in de beeldschermen. Medewerkers kunnen op hun eigen bureauwerkplek naar behoefte bij verlichten, zodat zij voldoende licht hebben voor hun werkzaamheden (lezen, schrijven etc.). Als kleine opschriften, kleuren of displays beoordeeld moeten worden is dit een extra aandachtspunt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3
Wettekst:

[M001-SM001-V005-O01] Oplossing:
Inrichting aanpassen om lichtinval en spiegeling in beeldscherm te voorkomen.
[M001-SM001-V005-O02] Oplossing:
Extra (bij)verlichting aanbrengen bij bureauwerkplekken.
[M001-SM001-V005-O03] Oplossing:
Daglichtopeningen aanbrengen.
[M001-SM001-V005-O04] Oplossing:
Afzonderlijke kantoorruimte maken voor de afdeling (aan de gevel).
[M001-SM001-V005-O05] Oplossing:
Aanbrengen van extra armatuur bij administratieve werkplekken.
[M001-SM001-V005-O06] Oplossing:
Aanbrengen van zonwering.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M001-SM001-V006]: Geluidshinder
Medewerkers kunnen geconcentreerd werken zonder last te ondervinden van hinderlijk geluid van de werkzaamheden van collega's.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Medewerkers kunnen niet voldoende geconcentreerd werken doordat zij last ondervinden van hinderlijk geluid van de werkzaamheden van collega's.
Toelichting:
In een kantoorruimte kunnen medewerkers last ondervinden van elkaars werkzaamheden. Bellen en overleggen kan het geconcentreerd werken moeilijk maken en op den duur leiden tot vermoeidheid en irritaties. Dit komt ook het werk niet ten goede. Hoe meer mensen in één ruimte, hoe belangrijker het is om hier aandacht aan te besteden.
Daarom zijn maatregelen genomen als goede plaatsing van werkplekken t.o.v. elkaar, beperking van het aantal werkplekken per ruimte, schotten / kasten tussen de werkplekken. Ook is aandacht besteed aan de geluiddempendheid van materialen in de ruimte. Aparte ruimtes, waar medewerkers zich terug kunnen trekken voor onderling overleg of telefoontjes die in een rustige omgeving moeten plaatsvinden, kunnen de overlast verder beperken.
Duidelijke afspraken over de wijze van werken leveren ook een belangrijke bijdrage.
Wettelijk kader:
NEN 1824
Wettekst:

[M001-SM001-V006-O01] Oplossing:
Andere inrichting werkplekken.
[M001-SM001-V006-O02] Oplossing:
Schotten plaatsen tussen de werkplekken.
[M001-SM001-V006-O03] Oplossing:
Geluiddempende materialen aanbrengen in ruimte.
[M001-SM001-V006-O04] Oplossing:
Aparte ruimtes aanwijzen waar medewerkers zich kunnen terugtrekken voor overleg of specifieke telefoongesprekken.
[M001-SM001-V006-O05] Oplossing:
Afspraken maken over wijze van werken bij bellen, overleg, onderbrekingen door bezoek.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M001-SM001-V007]: Aanwezigheid noodvoorzieningen
Er zijn goede voorzieningen om bij nood tijdig de werkruimte te ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er zijn onvoldoende voorzieningen om bij nood tijdig de werkruimte te ontvluchten.
Toelichting:
Op de eerste plaats gaat het natuurlijk om het voorkomen dat brand en andere calamiteiten kunnen ontstaan en als ze voorkomen, dat deze snel ingedamd worden (brandblusmiddelen). Maar als er toch brand uitbreekt – in de ruimte zelf of elders – dan moeten er te allen tijde voldoende vluchtwegen zijn. Daarnaast gaat het om alle maatregelen die medewerkers helpen om in noodgevallen snel naar buiten te komen. Er zijn goed zichtbare bordjes opgehangen die de vluchtrichting aangeven. Er is noodverlichting zodat de vluchtroute ook bij stroomuitval goed te vinden is. De paden zijn voldoende breed en worden vrij gehouden van obstakels, zodat ook bij paniek zonder risico snel de ruimtes verlaten kunnen worden. Van de uitgangen gaan de deuren (zonder vergrendeling) naar buiten toe open. De vluchtwegen en nooduitgangen zijn nooit versperd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art.3.6 en 3.7
Wettekst:

[M001-SM001-V007-O01] Oplossing:
Markering aanbrengen bij nooduitgangen en ter indicatie van de vluchtrichting.

[M001-SM001-V007-O02] Oplossing:
Periodiek een rondgang maken om te controleren of vluchtwegen en nooduitgangen bruikbaar zijn (BHV).
[M001-SM001-V007-O03] Oplossing:
Extra nooduitgang maken, zodat medewerkers kunnen ontvluchten als de vaste toegang is geblokkeerd.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM001-V008]: Opslaan materialen
Er is voldoende opslagruimte voor alle materialen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er is onvoldoende opslag voor alle materialen.
Toelichting:
Voldoende ruimte voor opslag (kasten) is belangrijk, zodat kantoormaterialen, maar ook archief e.d., niet op vloeren of bureaus gestapeld hoeven te worden. Materialen, die nodig zijn voor het dagelijkse werk, kunnen in de buurt van de werkplek worden opgeborgen. Ook voor de opslag van voorraden is ruimte gemaakt. Daardoor kunnen vloeren en bureaus opgeruimd blijven en schoon. Looproutes blijven vrij en de werkplekken kunnen gebruikt worden voor de werkzaamheden, waarvoor zij bedoeld zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11
Wettekst:

[M001-SM001-V008-O01] Oplossing:
Creëren extra opslagruimte.
[M001-SM001-V008-O02] Oplossing:
Creëren van centrale opslagruimte voor voorraden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM001-V009]: Opslaan afval/restanten
Afval / restanten worden goed gescheiden bewaard en veilig afgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Afval / restanten worden niet goed gescheiden bewaard en veilig afgevoerd.
Toelichting:
Op kantoren zullen slechts weinig gevaarlijke stoffen worden gebruikt of opgeslagen. Dit kan wel het geval zijn in printerruimtes (oplosmiddelen, toner), maar denk ook aan (bijvoorbeeld chloorhoudende) schoonmaakmiddelen. Zorg voor een goede plaats om deze middelen op te slaan (aparte kast), en afval (gescheiden) op te bergen. Gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan een oranje etiket eventueel met een symbool dat aangeeft welk type gevaar de stof in zich heeft. Zorg er voor dat in de kantoorruimtes zelf niet meer aanwezig is dan de werkvoorraad.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.1c
Wettekst:

[M001-SM001-V009-O01] Oplossing:
Voorzieningen creëren voor opslag gevaarlijke stoffen kantoorruimtes.
[M001-SM001-V009-O02] Oplossing:
Creëren van voorzieningen voor gescheiden opslag van afval.
[M001-SM001-V009-O03] Oplossing:
Duidelijk instrueren van medewerkers over (gescheiden) opslag.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M001-SM001-V010]: Veilig gebruik elektrische installaties
Elektrische installaties in de kantoorruimte zijn veilig te gebruiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Elektrische installaties in de kantoorruimte zijn niet veilig te gebruiken.
Toelichting:
De elektrische installatie is goed aangelegd (door bevoegd persoon), veilig (aarding en afscherming stroomvoerende delen) en geschikt (voldoende capaciteit in relatie tot gebruikte apparatuur) voor de werkzaamheden in de kantoorruimte. Let ook op leidingen, snoeren en kabels: deze zijn onbeschadigd en zo aangelegd, dat zij niet gemakkelijk kunnen beschadigen. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van vaste aansluitingen (in plaats van verlengsnoeren).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010
Wettekst:

[M001-SM001-V010-O01] Oplossing:
Periodieke controle van aansluitingen, kabels en leidingen door TD.
[M001-SM001-V010-O02] Oplossing:
Losse leidingen vervangen door vaste aansluitingen.
[M001-SM001-V010-O03] Oplossing:
Snoeren en kabels goed bevestigen en afdekken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM001-V011]: Veilig gebruik apparaten
Alle gebruikte machines, apparaten en hulpmiddelen kunnen veilig worden gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Machines, apparaten en hulpmiddelen kunnen niet veilig worden gebruikt.
Toelichting:
Arbeidsmiddelen zijn alle gebruikte machines, apparaten, transportmiddelen enz. waar mee gewerkt wordt en die een risico voor veiligheid of gezondheid met zich kunnen mee brengen. Als het gaat om kantoor dan worden bedoeld: printers, computers, telefooncentrales, verlichtingsarmaturen, snijapparaten, elektrische nietmachines, ladders, trapjes etc. Deze middelen moeten voorzien zijn van een CE-markering en alle middelen (ook de aansluitingen) moeten veilig zijn: zonder beschadigingen. Elektrische apparaten zijn voldoende geaard en aangesloten op veilige stopcontacten of stekkerdozen (waarbij het maximale aantal aansluitingen in acht wordt genomen), en kunnen gemakkelijk uitgezet worden middels een bereikbare schakelaar. Van elektrische apparatuur is een handleiding aanwezig.
Wettelijk kader:

Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a
Wettekst:

[M001-SM001-V011-O01] Oplossing:
Onderhoudsschema opstellen voor apparaten en hulpmiddelen.
[M001-SM001-V011-O02] Oplossing:
Contracten afsluiten met externe leveranciers voor onderhoud printers.
[M001-SM001-V011-O03] Oplossing:
Handleidingen op centrale, voor iedereen bereikbare plaats opbergen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M001-SM001-V012]: Klein onderhoud
Het klein onderhoud binnen de afdeling is goed te noemen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Het klein onderhoud binnen de afdeling is niet goed te noemen.
Toelichting:
Hiermee wordt bedoeld dat kleine gebreken tijdig worden onderkend en snel worden opgelost. Denk daarbij aan: hang en sluitwerk dat niet goed functioneert, lampen die vervangen moeten worden, defecte wieltjes van bureaustoelen, loszittende vloerbedekking of andere oneffenheden in vloeren, kabels of stopcontacten die zijn beschadigd, klimaatbeheersing die niet werkt, enzovoorts.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2
Wettekst:

[M001-SM001-V012-O01] Oplossing:
Spreek af dat medewerkers kleine gebreken direct melden en bij wie zij dit doen.
[M001-SM001-V012-O02] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken met TD over melden en oplossen van kleine gebreken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Ergonomie beeldschermwerkplek
Alle werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht, zijn ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Niet op alle werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht, is de werkplek ergonomisch goed ingericht.
Toelichting:
Naarmate iemand meer tijd van de werkdag achter het beeldscherm werkt is de inrichting van de beeldschermwerkplek belangrijker (zie ook NPR 1813). Hier gelden de volgende eisen: de stoel is instelbaar (conform NEN 1812), het werkvlak voldoende groot en diep om de juiste kijkafstand (minimaal 50 cm) mogelijk te maken, het werkvlak kan in hoogte instelbaar zijn, bij voorkeur tussen 62 en 82 cm boven de vloer, voor werktafels met een vaste werkhoogte bedraagt deze 74 tot 76 cm. Als de tafel te hoog is voor de gebruiker, dan wordt de werkopstelling met een voetensteun passend gemaakt. De werkhoogte voor lees- en schrijfwerk en werken met de muis ligt in het algemeen zo'n 5

cm hoger dan de werkhoogte voor beeldschermwerk. De dikte van het bovenblad inclusief draagconstructie, is aan de voorzijde zo dun mogelijk, maximaal 5 cm er is voldoende vrije beenruimte (ten minste 80 cm diep). De werktafel is voorzien van een licht getint en niet spiegelend bovenblad. Het beeldscherm staat recht tegenover de medewerker en haaks op het raam (niet naar het raam kijken of met de rug naar het raam, omdat dit te belastend is voor de ogen). In het scherm wordt geen verlichting of andere zaken weerspiegeld.
Wordt er met een laptop gewerkt, dan wordt gebruik gemaakt van een laptophouder, los toetsenbord en muis.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4, NPR 1813
Wettekst:

[M001-SM001-V013-O01] Oplossing:
Aanpassen van de verlichting zodat deze niet in het scherm weerspiegeld wordt.
[M001-SM001-V013-O02] Oplossing:
Beschikbaar stellen van een goede kantoorstoel (NEN 1812).
[M001-SM001-V013-O03] Oplossing:
Aanpassen van de werktafel.
[M001-SM001-V013-O04] Oplossing:
Voetenbank beschikbaar stellen.
[M001-SM001-V013-O05] Oplossing:
Laptopgebruikers voorzien van laptophouder, los toetsenbord en muis.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Beeldschermwerk afwisselen
Beeldschermwerk wordt regelmatig afgewisseld met andere werkzaamheden of een korte pauze.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Beeldschermwerk wordt onvoldoende afgewisseld met andere werkzaamheden.
Toelichting:
Langdurig beeldschermwerk kan aanleiding geven tot (ernstige) lichamelijke klachten. Daarom wordt niet langer dan 6 uur per dag achter het beeldscherm gewerkt en wordt het werk regelmatig (minstens na 2 uur) onderbroken. Let op: Langdurig gebruik van een laptop (zonder randapparatuur als laptophouder, apart toetsenbord en muis) wordt afgeraden. Houd in dat geval maximaal 2 uur per dag aan.
Pauzesoftware kan helpen om het beeldschermwerk te onderbreken, dat hoeft echter niet, als medewerkers zelf de discipline nemen om te stoppen en hun werk goed in te plannen. Werk achter het beeldscherm kan afgewisseld worden met overleg, archiveren, postwerkzaamheden e.d. Zorg bovendien dat medewerkers een goede houding aannemen achter het beeldscherm en dat zij beschikken over goede apparatuur (ergonomische muis e.d.)
Aandacht voor het gebruik van gebruiksvriendelijke software kan de belasting door computerwerk verminderen. Het kan bovendien helpen om medewerkers regelmatig een bijspijkercursus te geven, zodat zij beter gebruik maken van alle (nieuwe) mogelijkheden die de computer biedt. Zorg ook voor snelle hulp bij computerstoringen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M001-SM001-V014-O01] Oplossing:
Met medewerkers plaatsing beeldscherm, instelling stoel / tafel doornemen zodat zij een goede werkhouding aannemen.
[M001-SM001-V014-O02] Oplossing:
Bijspijkercursus regelen voor verbetering computervaardigheden.
[M001-SM001-V014-O03] Oplossing:
Aanschaffen van ergonomische hulpmiddelen.
[M001-SM001-V014-O04] Oplossing:

Duidelijke afspraken maken met medewerkers over werkonderbreking en taakafwisseling.
[M001-SM001-V014-O05] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken met medewerkers over gebruik laptops.
[M001-SM001-V014-O06] Oplossing:
Aanschaf nieuwe gebruiksvriendelijker softwareprogrammatuur voor veelvoorkomende werkzaamheden.
[M001-SM001-V014-O07] Oplossing:
Afspraken maken over helpdeskfunctie bij ICT-afdeling / medewerker voor het snel oplossen van computerstoringen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de kantoorwerkplekken overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot kantoorwerkplekken overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de kantoorwerkplekken één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M001-SM002] Portiersloge
Toelichting:
De portiersloge bevindt zich meestal op enige afstand van het bedrijf. Hier kunnen medewerkers te maken krijgen met lastige bezoekers, zeker als deze plek ook 's nachts wordt bemenst. Ook enkele andere aspecten van deze werkplek verdienen de aandacht. Er wordt van uitgegaan dat de eerdere algemene vragen over de kantoorwerkplek ook zijn beantwoord voor de portiersloge.

Risico [M001-SM002-V001]: Aanwezigheid portiersloge
Er is sprake van een portiersloge.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er is geen sprake van een portiersloge.
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Als u deze vraag met 'nee' beantwoord dan krijgt u geen vragen over de portiersloge. Het gaat hier over een portiersloge, die (eventueel) ook wordt gebruikt met een bewakingsfunctie 's nachts. De hierna volgende vragen zijn *aanvullend* op de eerdere algemene vragen over de kantoorwerkplek, die ook gelden voor de portiersloge.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M001-SM002-V002]: Inrichting portiersloge
In de portiersloge is voldoende ruimte voor de verschillende werkzaamheden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):

ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
in de portiersloge is onvoldoende ruimte voor de verschillende werkzaamheden.
Toelichting:
Het ontvangen en verder leiden van bezoekers is meestal niet het enige werk dat in de portiersloge gebeurt. Op deze werkplek wordt ook vaak beeldschermwerk verricht in verband met administratieve taken (bijv. bij ontvangst goederen). Voor alle werkzaamheden die er plaats vinden is voldoende ruimte gemaakt, zodat in een goede houding en op de juiste werkhoogte gewerkt kan worden. Ook is er gezorgd voor voldoende bewegingsruimte, zodat er goed heen en weer gelopen kan worden zonder dat de werkzaamheden elkaar in de weg staan. Dus: ruimte voor het heen en weer bewegen van de kantoorstoel, ruimte om gemakkelijk op te staan en heen en weer te lopen, werkbladen (met bijpassende stoel) op goede hoogte voor alle werkzaamheden. Ook voor het werk aan het beeldscherm is voldoende ruimte beschikbaar, zeker als er meer dan twee uur per dag beeldschermwerk wordt verricht.
Voldoende kastruimte zorgt er voor dat er geen zaken op het bureau of op de grond worden ‘opgeslagen’, waardoor de ruimte wordt ingeperkt en kans op struikelen wordt vergroot.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11 e.v., NEN 1824
Wettekst:

[M001-SM002-V002-O01] Oplossing:
Uitbreiding van het werkblad zodat diverse werkzaamheden goed kunnen plaatsvinden.
[M001-SM002-V002-O02] Oplossing:
Extra kastruimte / opbergruimte verzorgen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM002-V003]: Ergonomie portiersloge
De portiersloge is ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De balie/receptiewerkplek is niet voldoende ergonomisch ingericht.
Toelichting:
Werken in de portiersloge betekent leveranciers en bezoekers te woord staan, telefonische dienstverlening bieden, veelal in combinatie met werkzaamheden achter de computer. Deze combinatie van werkzaamheden stelt extra eisen aan de ergonomische inrichting werkplek. Is de portiersloge de vaste werkplek, dan is er gezorgd voor een (voldoende ruime) verhoogde werkplek om oogcontact met bezoekers mogelijk te maken, zonder dat de medewerker telkens omhoog moet kijken.
Om het beantwoorden van de telefoon of de aanmelding van bezoekers via de intercom beter te combineren met de overige werkzaamheden, is gezorgd voor een headset of vaste microfoon, zodat beide handen vrij zijn. Wordt meer dan 2 uur per dag achter een beeldscherm gewerkt, dan is de werkplek bovendien ingericht als een volwaardige beeldschermwerkplek (zie algemene vragen module kantoor).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M001-SM002-V003-O01] Oplossing:
Verhoogde balie aanleggen.
[M001-SM002-V003-O02] Oplossing:
Aanschaffen van handsfree bediening telefoon / intercom.

[M001-SM002-V003-O03] Oplossing:
Aanpassen van het werkblad.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M001-SM002-V004]: Veiligheid portiersloge/bewaking
De portiersloge is een veilige plek om te werken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De portiersloge is geen veilige plek om te werken.
Toelichting:
De portiersloge is voor bezoekers en klanten de eerste plek waar men terecht komt. Medewerkers op deze werkplek worden tegen mogelijke incidenten (bijv. door vervelende / agressieve bezoekers) beschermd. De medewerkers hebben daarom goed zicht op het in- en uitgaand verkeer (zowel voetgangers als auto's / fietsers), eventueel met behulp van camera's. Bezoekers moeten zich melden, en medewerkers kunnen de toegang regelen (bijv. door openen en sluiten van een slagboom). Bezoekers kunnen de medewerkers niet bereiken: de ingang van de portiersloge is niet vanuit de bezoekersruimte te betreden en er is een veilige afscheiding aangebracht tussen de medewerker en bezoeker (volledige afscherming of te hoog en te breed om te reiken of over heen te klimmen). Vanuit de portiersloge – vaak een geïsoleerde werkplek – kan gemakkelijk alarm geslagen worden als hiertoe aanleiding is. Medewerkers weten bovendien hoe zij om kunnen gaan met vervelende situaties, die zich kunnen voordoen.
Wordt ook 's nachts de portiersloge bemenst, dan is aandacht besteed aan zaken als: afsluiting van het gebouw en terrein op plekken waar overdag wel, maar 's nachts geen toegang moet zijn, goede verlichting (die direct wordt gerepareerd bij defecten), mogelijkheden voor alarmering / back-up bij incidenten, mogelijkheden om de portiersloge af te sluiten en zo ontoegankelijk te maken voor buitenstaanders.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3
Wettekst:

[M001-SM002-V004-O01] Oplossing:
Toegang voor bezoekers aanpassen (meldingssysteem, openen/sluiten deuren op aanwijzing medewerkers).
[M001-SM002-V004-O02] Oplossing:
Algehele check verrichten op sociale veiligheid portiersloge en eventuele knelpunten oplossen.
[M001-SM002-V004-O03] Oplossing:
Balie verbreden.
[M001-SM002-V004-O04] Oplossing:
Afscherming aanbrengen tussen werkplek in portiersloge en bezoekersruimte.
[M001-SM002-V004-O05] Oplossing:
Alarmering aanbrengen bij portiersloge.
[M001-SM002-V004-O06] Oplossing:
Aanvullende maatregelen nemen voor de werksituatie 's nachts (aangepaste toegang, verlichting, alarmering, afsluitmogelijkheden portiersloge e.d.).
[M001-SM002-V004-O07] Oplossing:
Medewerkers trainen in het omgaan met vervelende / agressieve klanten / leveranciers / bezoekers.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de portiersloge overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot portiersloge overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de portiersloge één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M001-SM003] Baliewerkplek / receptie
Toelichting:
Bij werkplekken bij de balie / receptie verdienen enkele specifieke aspecten de aandacht, zoals de inrichting van de baliewerkplek en het omgaan met lastige bezoekers. De hierna volgende vragen zijn *aanvullend* op de eerdere algemene vragen over de kantoorwerkplek, die ook gelden voor de balie / receptie.

Risico: Baliewerkplek / receptie
Er is sprake van een baliewerkplek / receptie.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er wordt gebruik gemaakt van een baliewerkplek / receptie.
Toelichting:
Beschikt uw bedrijf over een baliewerkplek / receptie? Dit is een filtervraag. Wanneer u deze vraag met ‘nee’ beantwoordt, dan worden de vragen over de klantenservice / callcenter overgeslagen. Het gaat hier om aannemen en doorverbinden van binnenkomende telefoons, opvangen van bezoekers, aannemen van post, vaak in combinatie met invoeren / opzoeken van gegevens op de computer.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M001-SM003-V001]: Ruimte balie/receptie
Op de baliewerkplek / receptie is voldoende ruimte voor de verschillende werkzaamheden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Op de baliewerkplek / receptie is onvoldoende ruimte voor de verschillende werkzaamheden.
Toelichting:
Per balie/receptiewerkplek verschilt het soort werkzaamheden. Omdat het bedienen van de telefoon lang niet altijd een fulltime activiteit is, wordt dit meestal gecombineerd met zaken als beeldschermwerk, postverwerking e.d. Daarom is achter de balie/ receptie voldoende ruimte gemaakt voor alle werkzaamheden die plaats vinden: voor het werk achter het beeldscherm, het werken achter de telefooncentrale en eventueel aanvullende werkzaamheden. Ook is er gezorgd voor voldoende bewegingsruimte, zodat de diverse werkzaamheden allemaal goed kunnen plaatsvinden, ook in een goede houding: ruimte voor het heen en weer bewegen van de kantoorstoel, ruimte om gemakkelijk op te staan en heen en weer te lopen als dit vereist wordt. Ook voor telefooncentrale en beeldscherm is ruimte nodig, zeker als er meer dan twee uur per dag beeldschermwerk wordt verricht. De vereiste

ruimte voor de beeldschermwerkplek zelf is minimaal 7 m^2. Voldoende kastruimte zorgt er voor dat er geen zaken op het bureau of op de grond worden 'opgeslagen', waardoor de ruimte wordt ingeperkt, en kans op struikelen wordt vergroot.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11 e.v., NEN 1824.
Wettekst:

[M001-SM003-V001-O01] Oplossing:
Uitbreiding van het werkblad zodat diverse werkzaamheden goed kunnen plaatsvinden.
[M001-SM003-V001-O02] Oplossing:
Extra kastruimte / opbergruimte verzorgen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M001-SM003-V002]: Ergonomie balie/receptie
De balie/receptiewerkplek is ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De balie/receptiewerkplek is onvoldoende ergonomisch ingericht.
Toelichting:
Werken aan de balie/receptie betekent bezoekers te woord staan, telefonische dienstverlening bieden, veelal in combinatie met werkzaamheden achter de computer. Deze combinatie van werkzaamheden stelt extra eisen aan de werkplek. Is de balie/receptie de vaste werkplek, dan is er gezorgd voor een (voldoende ruime) verhoogde werkplek om oogcontact met bezoekers mogelijk te maken, zonder dat de medewerker telkens omhoog moet kijken. Om het beantwoorden van de telefoon beter te combineren met de overige werkzaamheden, is gezorgd voor een headset. Wordt meer dan 2 uur per dag achter een beeldscherm gewerkt, dan is de werkplek bovendien ingericht als een volwaardige beeldschermwerkplek, zoals aangegeven in de algemene vragen kantoorwerkplek.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M001-SM003-V002-O01] Oplossing:
Verhoogde balie aanleggen.
[M001-SM003-V002-O02] Oplossing:
Aanschaffen van headsets.
[M001-SM003-V002-O03] Oplossing:
Voetenbank beschikbaar stellen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M001-SM003-V003]: Veiligheid balie/receptie
De balie/receptie is een veilige plek om te werken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De balie/receptie is geen veilige plek om te werken.
Toelichting:
De balie/receptie biedt toegang tot het gebouw en is daarom voor bezoekers en klanten de eerste plek

waar men terecht komt. Balie/receptiemedewerkers worden tegen vervelende / agressieve bezoekers beschermd. De medewerkers hebben zicht op de ingang, bezoekers moeten zich melden, en medewerkers kunnen de toegang regelen (bijv. door openen en sluiten van de deur). Bezoekers kunnen de medewerkers niet bereiken: de ingang van de balie/receptieruimte bevindt zich niet aan de kant van de bezoekers, de balie is te hoog en te breed om te reiken of over heen te klimmen, er is afscherming aangebracht tussen baliewerkplek en bezoekersruimte. Ligt de balie/receptiewerkplek geïsoleerd (zonder direct contact met collega's), dan kan er vanuit de balie/receptiewerkplek alarm geslagen worden als hiertoe aanleiding is.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3
Wettekst:

[M001-SM003-V003-O01] Oplossing:
Toegang voor bezoekers aanpassen (meldingssysteem, openen/sluiten deuren op aanwijzing medewerkers).
[M001-SM003-V003-O02] Oplossing:
Balie verbreden.
[M001-SM003-V003-O03] Oplossing:
Afscherming aanbrengen tussen balie/receptiewerkplek en bezoekersruimte.
[M001-SM003-V003-O04] Oplossing:
Alarmering aanbrengen bij balie/receptiewerkplek.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de baliewerkplek / receptie overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de baliewerkplek / receptie overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de baliewerkplek / receptie één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M001-SM004] Klantenservice / callcenter
Toelichting:
Bij werkplekken bij de klantenservice of het callcenter wordt het telefonisch beantwoorden van vragen vaak gecombineerd met computerwerkzaamheden. Dat stelt specifieke eisen aan de inrichting van de werkplek en omgang met lastige klanten. Niet ieder bedrijf maakt gebruik van een klantenservice of callcenter, daarom begint deze submodule met een filtervraag waarmee u kunt aangeven of u al dan niet beschikt over een klantenservice / callcenter. Zo nee, dan worden vragen hierover overgeslagen en gaat u door naar de volgende module.

Risico [M001-SM004-V001]: Eigen klantenservice/callcenter
Er wordt gebruik gemaakt van een eigen klantenservice / eigen callcenter voor vragen/klachten van consumenten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:

Er wordt gebruik gemaakt van een eigen klantenservice / eigen callcenter voor vragen/klachten van consumenten.
Toelichting:
Maakt uw bedrijf gebruik van een eigen klantenservice / eigen callcenter voor vragen/klachten van consumenten? Dit is een filtervraag. Wanneer u deze vraag met 'nee' beantwoordt, dan worden de vragen over de klantenservice / callcenter overgeslagen. Het gaat hier om telefonisch te woord staan van consumenten, veelal in combinatie met invoeren / opzoeken van gegevens op de computer. In de vragenlijst wordt verder gesproken over 'de klantenservice'.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M001-SM004-V002]: Ergonomie klantenservice
De werkplekken voor de klantenservice zijn ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De balie/receptiewerkplek is niet voldoende ergonomisch ingericht.
Toelichting:
Werken bij de klantenservice betekent vooral telefonische dienstverlening bieden, vrijwel altijd in combinatie met werkzaamheden achter de computer. Deze combinatie van werkzaamheden stelt extra eisen aan de werkplek. Om het beantwoorden van de telefoon goed te kunnen combineren met de overige werkzaamheden, is gezorgd voor een headset, zodat de handen vrij zijn. Er is voldoende ruimte voor naslagwerken. Wordt meer dan 2 uur per dag met een beeldscherm gewerkt, dan is de werkplek bovendien ingericht als een volwaardige beeldschermwerkplek, zoals aangegeven in de algemene vragen kantoorwerkplek.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4.
Wettekst:

[M001-SM004-V002-O01] Oplossing:
Aanschaffen van headsets.
[M001-SM004-V002-O02] Oplossing:
Voetenbank beschikbaar stellen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M001-SM004-V003]: Intimidatie
Medewerkers weten hoe zij om moeten gaan met lastige of vervelende telefoontjes.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Medewerkers weten niet hoe zij om moeten gaan met lastige of vervelende telefoontjes.
Toelichting:
Klantenservicemedewerkers worden in toenemende mate geconfronteerd met mensen die in het telefoongesprek beledigend, intimiderend of zelfs agressief reageren. Daarom zijn medewerkers goed

geïnstrueerd (en eventueel getraind) hoe zij met deze telefoontjes om moeten gaan. Zij weten dat de organisatie belediging of intimidatie niet tolereert, maar weten ook dat zij zelf rustig moeten blijven om escalatie te voorkomen. Zij zijn geïnformeerd hoe, wanneer en aan wie zij telefoontjes moeten en kunnen overdragen, als deze uit de hand dreigen te lopen. Medewerkers kunnen hierbij terugvallen op een duidelijk gedragsprotocol, dat in samenspraak met medewerkers c.q. de werknemersvertegenwoordigers is opgesteld.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M001-SM004-V003-O01] Oplossing:
Zorgen voor een goede klachtenregeling voor de behandeling van externe klachten.
[M001-SM004-V003-O02] Oplossing:
Zorgen voor een goede gedragscode voor de omgang met klanten.
[M001-SM004-V003-O03] Oplossing:
Met medewerkers het gedragsprotocol en de klachtenregeling bespreken.
[M001-SM004-V003-O04] Oplossing:
Afspraken maken over back-up bij afhandeling van ingewikkelde klachten of vragen.
[M001-SM004-V003-O05] Oplossing:
Trainen van medewerkers bij het beantwoorden van lastige of vervelende telefoontjes.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M001-SM004-V004]: Werkdruk
Het onderwerp werkdruk staat regelmatig op de agenda van het werkoverleg.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Het onderwerp werkdruk staat regelmatig op de agenda van het werkoverleg.
Toelichting:
Werken bij de klantenservice kan een behoorlijke werkdruk geven – zeker als er acties gaande zijn of in bepaalde periodes van het jaar. Als er een gemiddelde (maximale) gespreksduur is afgesproken voor een telefonisch gesprek kan dit extra aanleiding geven tot werkdruk. Daarom is de werkdruk een onderwerp dat regelmatig met medewerkers wordt besproken, met name de vraag hoe organisatie en medewerkers hier goed mee om kunnen gaan, zodat het bij medewerkers niet tot klachten leidt en de dienstverlening goed blijft verlopen. Daarnaast zijn er een aantal maatregelen genomen om werkdruk te voorkomen. Bij het registreren van vragen en klachten en het opzoeken van informatie op de computer, wordt gebruiksvriendelijke software gebruikt. Medewerkers kunnen zelf de frequentie bepalen van de binnenkomende telefoontjes: dit gebeurt niet automatisch, als het voorgaande gesprek is afgelopen. Er is bovendien een duidelijk protocol afgesproken voor de controle op de kwaliteit van de telefonische dienstverlening (voor het ‘meeluisteren’ van gesprekken) om zo privacy van medewerkers te garanderen.
Wettelijk kader:
Arbowet
Wettekst:

[M001-SM004-V004-O01] Oplossing:
Werkdruk periodiek op de agenda van het werkoverleg zetten.
[M001-SM004-V004-O02] Oplossing:
Duidelijke afspraken (protocol) voor controle op kwaliteit telefonische dienstverlening.
[M001-SM004-V004-O03] Oplossing:
Aanschaffen van gebruiksvriendelijke software.
[M001-SM004-V004-O04] Oplossing:
Aanpassen systeem van binnenkomende telefoon (op ‘bestelling’ i.p.v. automatische toewijzing).
[M001-SM004-V004-O05] Oplossing:
Cursus computergebruik (bijv. gebruik van functietoetsen).

Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de klantenservice / callcenter overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de klantenservice / callcenter overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de klantenservice / callcenter één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M002] Buitendienst
Toelichting:
Onder buitendienst wordt hier verstaan die medewerkers die voor het bedrijf ‘op pad’ zijn, bijvoorbeeld als verkoop/inkoopmedewerker. Deze medewerkers zijn overwegend buiten het bedrijf, bijvoorbeeld op of langs de weg of thuis voor uw bedrijf aan het werk. De vragen hier hebben daarom betrekking op veilig en gezond gebruik van zaken als vervoersmiddelen en laptops, maar ook op de inrichting van de thuiswerkplek en de wijze waarop deze medewerkers worden betrokken bij de gang van zaken in het bedrijf.

Risico [M002-SM000-V001]: Buitendienstmedewerkers
Er is sprake van een buitendienst: medewerkers die op weg zijn voor het bedrijf (bijvoorbeeld als verkoop/inkoopmedewerker).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er is sprake van een buitendienst: medewerkers die op weg zijn voor het bedrijf (bijvoorbeeld als verkoop/inkoopmedewerker).
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Wanneer deze met ‘nee’ wordt beantwoord worden de vragen over de buitendienst overgeslagen. Het gaat hier om werkzaamheden waarbij buitendienstmedewerkers met een vervoersmiddel op weg gaan en eventueel gebruik maken van een werkruimte thuis voor telefoon en administratie. Deze vragen dekken de meest gebruikelijke situaties af.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M002-SM000-V002]: Veilig gebruik van vervoersmiddelen.
Buitendienstmedewerkers kunnen veilig gebruik maken van hun vervoersmiddelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Buitendienstmedewerkers kunnen veilig gebruik maken van hun vervoersmiddelen.
Toelichting:
Voertuigen, die gebruikt worden door medewerkers van de buitendienst, zijn veilig en er wordt op toegezien dat zij veilig worden gehouden (periodiek onderhoud en keuring). Voertuigen zijn voorzien van de benodigde veiligheidsvoorzieningen, zoals veiligheidsgordels / airbags, goed werkende verlichting, goed werkende remmen (ABS), stuurbekrachtiging, voldoende geprofileerde banden (winterbanden in de winter), goed werkende signalering, voldoende spiegels. De ventilatie is goed en wordt regelmatig schoongehouden, zodat de binnenruimte voorzien wordt van voldoende verse lucht. Voorzien is in handsfree bellen. Aandacht wordt besteed aan voertuigen, waarmee ook lasten moeten worden vervoerd (zoals displays, verpakkingen met producten). In dat geval is er voor gezorgd, dat lading vervoerd kan worden zonder gevaar (kan niet schuiven, kantelen, is voldoende afgescheiden van de bestuurdersplaats, kan indien nodig vastgezet worden). Lasten zijn goed in en uit te laden. Alle voertuigen zijn voorzien van middelen voor gebruik in geval van nood: gevarendriehoek, brandblusser, verbandtrommel en veiligheidshesjes.
Vanzelfsprekend zijn de medewerkers zijn voldoende deskundig en bekwaam om de gevraagde werkzaamheden te verrichten (ook bijvoorbeeld ladingen vervoeren).Wordt onderweg gebruik frequent gemaakt van een laptop dan is het gebruik van een laptophouder in de auto aan te bevelen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.3 e.v.
Wettekst:

[M002-SM000-V002-O01] Oplossing:
Duidelijk programma van eisen opstellen voor koop/lease van voertuigen.
[M002-SM000-V002-O02] Oplossing:
Onderhoud / keuring wagens opnemen in onderhouds-/keuringsprogramma.
[M002-SM000-V002-O03] Oplossing:
Afspraken maken voor regelmatige controle van veiligheids- en noodvoorzieningen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M002-SM000-V003]: Goede autostoel
Bestuurders kunnen in een goede houding rijden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Bestuurders kunnen onvoldoende in een goede houding rijden.
Toelichting:
Veel op de weg zijn betekent langdurig achter het stuur zitten. Dit kan daarom in een goede houding gebeuren, in ieder geval als medewerkers gemiddeld meer dan 2 uur per dag achter het stuur zitten. Bij de keuze van een voertuig is rekening gehouden met lengte (en eventueel breedte) van de medewerker. De stoel is instelbaar (zowel zitting als rugleuning), er is steun in de onderrug (instelbaar in de stoel of voorzien van aparte steun / kussen). Medewerkers kunnen gemakkelijk hun pedalen bedienen, en ook de armen kunnen een ontspannen houding aan nemen (eventueel ondersteund zonder het rijden te belemmeren).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2
Wettekst:

[M002-SM000-V003-O01] Oplossing:
Duidelijk programma van eisen opstellen voor bestuurdersstoel.
[M002-SM000-V003-O02] Oplossing:
Regelmatig controleren of medewerkers de stoel goed ingesteld hebben.
[M002-SM000-V003-O03] Oplossing:
Aanbieden safe drivers training.
Categorieën:

- Fysieke belasting (FB)

Risico [M002-SM000-V004]: Thuiswerkplek
Buitendienstmedewerkers kunnen thuis gebruik maken van een goed ingerichte thuiswerkplek.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Buitendienstmedewerkers maken thuis gebruik van een onvoldoende goed ingerichte werkplek.
Toelichting:
Vaak verrichten buitendienstmedewerkers administratieve werkzaamheden thuis (achter het beeldscherm en aan de telefoon), tussen de werkbezoeken door. Dan is een goede werkplek erg belangrijk: een instelbare werktafel en stoel en een goed geplaatst en ingesteld beeldscherm. De werkgever zorgt hiervoor, als medewerkers gemiddeld meer dan 2 uur per dag thuis voor het bedrijf aan deze werkzaamheden moeten besteden. Vaak wordt een laptop gebruikt: juist dan is het van belang om te zorgen voor een opstelling: een standaard, een aparte muis en toetsenbord en de juiste werkhoogte. Ontbreekt deze dan weten medewerkers dat zij niet meer dan 2 uur per dag met een laptop kunnen werken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2, artikel 5.12.
Wettekst:

[M002-SM000-V004-O01] Oplossing:
Beschikbaar stellen van benodigde apparatuur voor een goed ingerichte thuiswerkplek.
[M002-SM000-V004-O02] Oplossing:
Medewerkers goed instrueren over risico's en te nemen maatregelen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M002-SM000-V005]: Voorlichting en instructie
Ook buitendienstmedewerkers krijgen voldoende voorlichting, instructies en informatie.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Buitendienstmedewerkers krijgen onvoldoende voorlichting, instructies en informatie.
Toelichting:
Omdat buitendienstmedewerkers weinig op het bedrijf zijn en letterlijk 'buiten beeld' zijn, zijn zij niet automatisch aangesloten op werkoverleg, voorlichting en instructie, en is extra aandacht nodig om hen op de hoogte te houden bij de gang van zaken op het bedrijf. Daarom wordt aandacht besteed aan deze situatie, bijvoorbeeld door vaste dagen af te spreken dat zij op het bedrijf zijn (en er bijvoorbeeld ook werkoverleg plaats vindt), regelmatig telefonisch overleg en digitale informatie-uitwisseling.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 8
Wettekst:

[M002-SM000-V005-O01] Oplossing:
Vaste dagen voor overleg inplannen in jaarrooster.
[M002-SM000-V005-O02] Oplossing:
Medewerker verantwoordelijk maken, die zorg draagt voor regelmatige informatievoorziening aan buitendienstmedewerkers.
Categorieën:

- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M002-SM000-V006]: Hulp en assistentie onderweg
Buitendienstmedewerkers kunnen altijd een beroep doen op hulp en assistentie van het bedrijf bij vervelende gebeurtenissen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Buitendienstmedewerkers kunnen onvoldoende een beroep doen op hulp en assistentie van het bedrijf bij vervelende gebeurtenissen.
Toelichting:
Onderweg kunnen medewerkers geconfronteerd worden met vervelende situaties, zoals pech, ongelukken op de weg, lastige klanten, plotselinge ziekte, waarbij hulp nodig is of die ingrijpend kunnen zijn. Er is voor gezorgd dat contact met het bedrijf altijd mogelijk is, en dat er opvang of hulp wordt geregeld als dit nodig is. Gevaarlijke situaties worden zo veel als mogelijk voorkomen, bijvoorbeeld doordat buitendienstmedewerkers geen geldhandelingen onderweg hoeven te verrichten (bijvoorbeeld met klanten).
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 1.
Wettekst:

[M002-SM000-V006-O01] Oplossing:
Zorgen voor een duidelijk aanspreekpunt voor medewerkers buitendienst, ook buiten kantoortijden.
[M002-SM000-V006-O02] Oplossing:
Afspraken over opvang van medewerkers bij ingrijpende gebeurtenissen.
[M002-SM000-V006-O03] Oplossing:
Leidinggevenden trainen voor begeleiden van medewerkers bij ingrijpende gebeurtenissen.
[M002-SM000-V006-O04] Oplossing:
Ongevallen / incidenten buitendienstmedewerkers opnemen in systeem ongevalsmeldingen.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de buitendienst overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de buitendienst overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de buitendienst één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M003] Facilitaire dienst

Toelichting:
De facilitaire dienst zorgt voor een breed scala van diensten ‘achter de schermen’. Het gaat hier enerzijds om werkzaamheden in keuken / kantine, schoonmaakwerkzaamheden en afvalverwijdering. Ook de ongediertebestrijding komt in deze module aan de orde.

[ZW107-M003-SM001] Keuken / kantine
Toelichting:
Of er sprake is van een grote of kleine keuken of kantines (die voor de pauzes worden gebruikt): het zijn ruimtes waar specifieke gevaren zich kunnen voordoen vanwege de warmte, het vocht en bepaalde apparaten die er worden gebruikt. Ook voedselveiligheid verdient de aandacht. Zijn er medewerkers in de kantine / keuken werkzaam, dan kunnen zij blootgesteld staan aan fysieke belasting of lawaai. Niet alle vragen zullen op kleine kantines / keukens van toepassing zijn. U kunt dit bij deze vragen aangeven.
Onderstaand wordt met de term ‘keuken’ ook de kantine bedoeld.

Risico: Veilige inrichting
De keuken / kantine is voldoende ruim, overzichtelijk en veilig ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De keuken / kantine is niet overzichtelijk en niet veilig ingericht.
Toelichting:
Vloeren zijn vrij van oneffenheden en voldoende stroef om uitglijden te voorkomen. Looproutes zijn voldoende ruim om langslopen mogelijk te maken. De vloeren en wanden zijn goed schoon te houden (bijvoorbeeld bij het morsen of spatten van etensresten, vet e.d.). Deuren zijn voldoende breed (ook voldoende breed als ze bijvoorbeeld doorgang moeten bieden aan karren) en kunnen gemakkelijk open en dicht.
Als er medewerkers in de keuken / kantine werken, kunnen zij goed overzicht houden op wat er in de keuken staat en gebeurt. Werkplekken zijn ruim genoeg, ook de werkplekken achter de aanrechten en de machines, zodat (ook als deuren van apparaten open staan) medewerkers goed hun werk kunnen doen, zonder dat mensen elkaar hinderen of in ongunstige houdingen moeten werken. Zo kan men goed bewegen en rekening houden met elkaars werkzaamheden en met de eventuele gevaren van de apparatuur, die wordt gebruikt. Deuren kunnen gemakkelijk open en dicht gedaan worden als medewerkers met volle handen door de deur moeten, en medewerkers kunnen (bijvoorbeeld door een raam in de deur) met elkaar rekening houden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11., 3.19
Wettekst:

[M003-SM001-V001-O01] Oplossing:
Aanpassen van indeling om overzichtelijkheid te vergroten.
[M003-SM001-V001-O02] Oplossing:
Snoeren en kabels goed bevestigen en afdekken.
[M003-SM001-V001-O03] Oplossing:
Egaliseren van de vloer.
[M003-SM001-V001-O04] Oplossing:
Aanbrengen van goed schoon te houden coating ter bestrijding van gladheid.
[M003-SM001-V001-O05] Oplossing:
Aanbrengen drangers op deuren.
[M003-SM001-V001-O06] Oplossing:
Aanpassen van indeling om betere werkplekken te creëren.
[M003-SM001-V001-O07] Oplossing:
Looproutes vrijhouden van obstakels.
[M003-SM001-V001-O08] Oplossing:
Aanbrengen voldoende brede deuren.
Categorieën:

- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Klimaat keuken
Het klimaat in de keuken/kantine is in alle jaargetijden voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het klimaat in de keuken/kantine is in sommige jaargetijden niet voldoende aangenaam.
Toelichting:
Juist in de keuken / kantine kan warmte en vocht vrijkomen bij het bereiden van eten en het afwassen. Dan kan de temperatuur en de vochtigheidsgraad oplopen. Juist daarom is aandacht voor een goed klimaat nodig met goede ventilatiemogelijkheden om vochtige lucht af te voeren, verse lucht toe te voeren en goed regelbare temperatuur. Tocht wordt vermeden, bijvoorbeeld door te zorgen dat deuren automatisch sluiten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.1. en 6.2.
Wettekst:

[M003-SM001-V002-O01] Oplossing:
Aanbrengen automatische sluitsystemen voor deuren.
[M003-SM001-V002-O02] Oplossing:
Plaatsen drangers op deuren.
[M003-SM001-V002-O03] Oplossing:
Plaatsen regelbare verwarmingselementen.
[M003-SM001-V002-O04] Oplossing:
Werkruimte voorzien van regelbare klimaatbeheersing.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M003-SM001-V003]: Verlichting keuken
De keuken is goed verlicht en bijverlichten is mogelijk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De keuken / kantine is niet goed verlicht en bij verlichten is niet mogelijk.
Toelichting:
Goed zicht op het werk voorkomt werken in verkeerde houdingen en helpt incidenten voorkomen. Daarom is er sprake van goede verlichting (300 Lux), die goed geplaatst is, en goed bestand is tegen vocht en water. Extra licht is aangebracht op werkplekken waar dit nodig is (om te snijden, voor het lezen van etiketten of aanwijzingen e.d.)
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.3.
Wettekst:

[M003-SM001-V003-O01] Oplossing:
Extra of nieuwe verlichting aanbrengen voor een betere lichtopbrengst.

[M003-SM001-V003-O02] Oplossing:
Lampen die bijverlichting op de werkplek mogelijk maken aanschaffen.
[M003-SM001-V003-O03] Oplossing:
Armaturen regelmatig schoonhouden.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Vluchtwegen en noodvoorzieningen
Er zijn goede voorzieningen om bij nood tijdig de keuken / kantine te ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn onvoldoende voorzieningen om bij nood tijdig de keuken / kantine te ontvluchten.
Toelichting:
Het is duidelijk welke vluchtwegen mensen in de keuken / kantine kunnen gebruiken in geval van nood, ook als brand in de keuken zelf uitbreekt. In een keuken, waar gewerkt wordt met open vuur, is deze kans altijd aanwezig. Op sommige momenten zijn er veel mensen tegelijk in de kantine: houd bij het vaststellen van de vluchtwegen rekening met dit gegeven. Zorg voor vluchtwegen, die gemakkelijk toegankelijk zijn en altijd vrij gehouden worden. Hang bordjes op zodat de vluchtroute goed zichtbaar is, ook voor bezoekers. Bij stroomuitval zorgt noodverlichting er voor dat de vluchtroutes goed te zien zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.6. en 3.7.
Wettekst:

[M003-SM001-V004-O01] Oplossing:
Extra nooduitgang maken zodat bij brand in ruimte toch gevlucht kan worden.
[M003-SM001-V004-O02] Oplossing:
Afspraken maken in werkoverleg over vrijhouden van vluchtroutes.
[M003-SM001-V004-O03] Oplossing:
Periodiek rondgang (BHV) om vrije doorgang vluchtroutes te controleren.
[M003-SM001-V004-O04] Oplossing:
Duidelijke markering aanbrengen om vluchtroute aan te geven.
[M003-SM001-V004-O05] Oplossing:
Zorg voor duidelijke instructies voor handelen bij beginnende brand in de keuken en voorzieningen (brandblusser, blusdeken).
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico: Vloeren en trappen schoon
De vloeren en traptreden zijn schoon en voldoende stroef.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De vloeren en traptreden zijn vervuild en/of glad.
Toelichting:

Uitglijden is een veel voorkomende oorzaak voor ongevallen. Ook is het werken met bijvoorbeeld voedselkarren lastig als de vloer niet voldoende stroef is. Juist in een keuken of kantine – zowel als er eten bereid wordt als wanneer er alleen meegebracht voedsel gegeten wordt – is dit een belangrijk aandachtspunt. Gemorst product of grondstoffen en ook water kan de vloer erg glad maken. Een aandachtpunt hier kunnen ook trappen of trapjes zijn; gladde traptreden kunnen bij uitglijden tot lelijke ongevallen leiden.
De afwerking van de vloer (en eventueel traptreden) is daarom een belangrijk aandachtspunt. Speciale coatings van de vloer kunnen zorgen dat deze stroef blijft ook bij natte of vervuilde omstandigheden. Zorg bovendien dat er een hoge discipline bestaat in het schoonhouden van de vloer. Als er wordt schoongemaakt zorg dan dat niet de gehele vloer nat wordt, maar alleen de zone waar schoongemaakt wordt, of dat de werkzaamheden gebeuren als er weinig mensen zijn. Zorg in dat kader ook voor voldoende afvoerputjes en voorkom dat er zones zijn waar het water op de vloer blijft staan. Als het kan, maak dan de zone die glad is ontoegankelijk tijdens de schoonmaakwerkzaamheden, plaats waarschuwingen op plaatsen met uitglij-gevaar.
Bij keukenwerkzaamheden zijn de eisen voor voedselveiligheid (ook bij de keuze voor een vloercoating) een extra aandachtspunt. Juist dan is het van belang te voorkomen dat materiaal op de vloer terecht komt. Zorg dat materiaal op plaatsen waar morsen voor kan komen, direct wordt opgevangen in bakken of via afzuiging (ook afvalbakken voor gebruik door medewerkers). Denk er daarbij ook aan dat de opvangbakken gemakkelijk verplaatsbaar/te legen zijn en geen extra fysieke belasting veroorzaken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2.
Wettekst:

[M003-SM001-V005-O01] Oplossing:
Schoonmaakvoorschriften aanscherpen om gladheid tegen te gaan.
[M003-SM001-V005-O02] Oplossing:
Schoonmaakmiddelen/schoonmaakkar onder direct handbereik beschikbaar stellen.
[M003-SM001-V005-O03] Oplossing:
Stroeve afwerklaag op de vloer en traptreden aanbrengen (let op eisen voedelshygiëne!).
[M003-SM001-V005-O04] Oplossing:
Maak voorzieningen die het morsen op de vloer tegengaan (opvangbakken, afzuiging).
[M003-SM001-V005-O05] Oplossing:
Zet machines e.a. onderdelen op hoogte zodat gemakkelijk schoongemaakt kan worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Voldoende opslagruimte
Er is voldoende veilige opslagruimte voor materialen en goederen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is onvoldoende veilige opslagruimte voor materialen en goederen.
Toelichting:
Voor voorraad, die in de ruimte wordt opgeslagen, is voldoende opslagruimte, bij voorkeur een aparte kast of bijkeuken. Voorraden die wel in de keuken / kantine zelf moeten staan worden zo neergezet dat vloeren, looproutes en werkbladen vrij gehouden worden. Voorraadkasten zijn stevig, en staan stabiel opgesteld, eventueel geborgd, en worden niet zwaarder belast dan aangegeven. Materialen staan veilig gestapeld, zwaardere materialen lader, lichte materialen hoger.
Keukengereedschap wordt overzichtelijk opgeborgen, waarbij scherp gereedschap (messen e.d.) een eigen, veilige plek hebben, zodat medewerkers zich niet per ongeluk kunnen snijden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.17.
Wettekst:

[M003-SM001-V006-O01] Oplossing:

Creëer aparte ruimte voor opslag.
[M003-SM001-V006-O02] Oplossing:
Pas indeling in kasten of stellingen aan.
[M003-SM001-V006-O03] Oplossing:
Geef op kasten en stellingen aan wat maximale belasting is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Veiligheid schoonmaakmiddelen
Schoonmaakmiddelen worden goed opgeslagen en in de keuken / kantine is niet meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Schoonmaakmiddelen worden niet altijd veilig opgeslagen en in de keuken / kantine is soms meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Toelichting:
Bij verschillende schoonmaakmiddelen is sprake van gevaarlijke stoffen die bij vermenging of verkeerd gebruik tot ernstige schade kunnen leiden. Behandel ze daarom als gevaarlijke stoffen en sla deze zo op dat deze ook bij lekkage niet bij elkaar kunnen komen. Dat geldt ook voor lege verpakkingen: sla deze gescheiden op. Om de risico's te beperken is de hoeveelheid van de stof op de werkplek zo klein mogelijk, dus geen grote verpakkingen.
De belangrijkste informatie over de risicos van de stoffen is aanwezig op de werkplek, en medewerkers zijn hiermee bekend.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h.
Wettekst:

[M003-SM001-V007-O01] Oplossing:
Zorg voor een goede plaats voor de schoonmaakmiddelen, waar schoonmaakmiddelen gescheiden opgeslagen kunnen worden.
[M003-SM001-V007-O02] Oplossing:
Verklein de verpakking die op de werkplek gebruikt wordt.
[M003-SM001-V007-O03] Oplossing:
Zorg voor gescheiden opslag van afval en rest
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M003-SM001-V008]: Veilig bereiden voedsel
Dranken en etenswaren worden veilig bereid en opgeborgen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Dranken en etenswaren worden niet altijd veilig bereid en niet altijd veilig opgeborgen.
Toelichting:
Voedsel en dranken worden bereid op schone werkbladen (daarom zijn werkbladen van een materiaal

dat goed schoon te houden is). Ook snijplanken en gereedschap zijn schoon bij gebruik. Voedsel en dranken die aan bederf onderhevig zijn staan afgedekt opgeslagen in een koelkast. De koelkast is voldoende koel (let op de plaatsing van ventilatieopeningen van de koelkast!). De koelkast wordt alleen voor voedingswaren gebruikt. Er is voor gezorgd dat voedingsmiddelen die buiten de ijskast staan onbereikbaar zijn voor ongedierte, ook als het gaat om keukenafval van etensresten e.d.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 4.
Wettekst:

[M003-SM001-V008-O01] Oplossing:
Zorgen voor voldoende, goed schoon te maken werkbladruimte.
[M003-SM001-V008-O02] Oplossing:
Ruimte voor koeling aanpassen aan behoefte.
[M003-SM001-V008-O03] Oplossing:
Afspraken maken voor wekelijkse controle.
[M003-SM001-V008-O04] Oplossing:
Opslag etenswaren scheiden van andere goederen / materialen.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico: Opslag afval en restanten
Afval en restanten worden goed gescheiden opgeslagen en veilig afgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Afval en restanten worden niet altijd goed gescheiden opgeslagen of niet altijd veilig afgevoerd.
Toelichting:
Voorkom voorraad van (brandbaar!) afval in de werkruimtes, ook resten van voedsel (ongedierte!). Let op dat restanten in verpakkingen niet met elkaar kunnen reageren, dus gooi niet zomaar alles op één hoop als er gevaarlijke producten in hebben gezeten. Voorkom dat degene die het afval opruimt/ verwerkt zich kan verwonden aan zaken die (onzichtbaar) tussen het afval liggen (bijvoorbeeld glas of metalen banden).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.1c.
Wettekst:

[M003-SM001-V009-O01] Oplossing:
Maak speciale plaatsen voor gescheiden opslag van afval.
[M003-SM001-V009-O02] Oplossing:
Extra afvalcontainer plaatsen voor scherpe voorwerpen (zoals glas).
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Veiligheid installaties
Elektrische installaties en gasinstallaties in de keuken / kantine zijn veilig te gebruiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

onbepaald
Knelpunt:
Elektrische installaties en gasinstallaties in de keuken / kantine zijn soms niet veilig te gebruiken.
Toelichting:
De elektrische installatie is goed aangelegd (door bevoegd persoon), veilig (aarding en afscherming stroomvoerende delen) en geschikt (voldoende capaciteit in relatie tot gebruikte apparatuur) voor de werkzaamheden die in de keuken / kantine plaatsvinden. Als er sprake is van een vochtige omgeving (vanwege afwas, koken e.d.) zijn bijvoorbeeld aansluitingen, stopcontacten en schakelaars goed bestand tegen water en vocht. Let ook op leidingen, snoeren en kabels: deze zijn onbeschadigd en zo aangelegd / bevestigd, dat zij niet gemakkelijk kunnen beschadigen. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van vaste aansluitingen (in plaats van verlengsnoeren).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.
Wettekst:

[M003-SM001-V010-O01] Oplossing:
Periodieke controle van aansluitingen, kabels en leidingen door TD.
[M003-SM001-V010-O02] Oplossing:
Losse leidingen vervangen door vaste aansluitingen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Veiligheid apparatuur
Alle machines en apparaten in de keuken zijn veilig en worden goed onderhouden en gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle apparatuur in de keuken is veilig en apparatuur wordt (soms) niet goed onderhouden.
Toelichting:
Het gaat hier om alle machines en apparaten die worden gebruikt: frituurapparatuur, kooktoestellen, afwasmachine, snijmachines e.d. Apparaten zijn voorzien van CE-markering. Ze staan goed opgesteld, zodat gebruik ervan op de juiste wijze kan plaatsvinden. Alle apparatuur is bestand tegen de risico's, die er kunnen ontstaan door water en hoge luchtvochtigheid. Apparatuur waarbij dit nodig is (zoals snijmachines en friteuses) hebben beveiligingen, zodat mensen zich niet kunnen snijden of branden. Alle machines zijn gemakkelijk uit te zetten (goed bereikbare schakelaar). Medewerkers gebruiken de machines op de juiste manier, zoals beschreven in de gebruikshandleiding. Deze handleiding is in de keuken / kantine aanwezig. Defecten aan machines of apparaten, ook aan beveiligingen, worden eerst opgelost voordat ze opnieuw worden gebruikt.
De apparatuur wordt goed onderhouden. Om brandgevaar door vetophoping in de filters te voorkomen worden deze regelmatig schoon gemaakt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8, 7.13 t/m 7.16.
Wettekst:

[M003-SM001-V011-O01] Oplossing:
Afspreken waar melding defecten plaats vindt.
[M003-SM001-V011-O02] Oplossing:
Periodieke inspectie van apparatuur afspreken.
[M003-SM001-V011-O03] Oplossing:
Gebruikshandleidingen op centrale plaats in de keuken / kantine opbergen.
[M003-SM001-V011-O04] Oplossing:
Onderhoudscontracten afsluiten voor specifieke machines.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M003-SM001-V012]: Ergonomie werkplekken
Werkplekken in de keuken zijn ergonomisch goed ingericht en hulpmiddelen zijn beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Werkplekken in de keuken zijn ergonomisch (soms) niet goed ingericht en hulpmiddelen zijn (soms) niet beschikbaar.
Toelichting:
Medewerkers kunnen op een goede werkhoogte werken (zonder gebogen rug, zonder ver of hoog te reiken). Aanrechten hebben de goede hoogte, waardoor medewerkers op ellebooghoogte werkzaamheden kunnen verrichten. Er is voldoende ruimte onder het werkblad (60 tot 70 cm.) om de medewerkers bewegingsruimte te geven. Werkzaamheden waarbij gehurkt of geknield moet worden duren kort. Zwaar duwen, trekken, tillen en dragen wordt vermeden, onder meer door het gebruik van voldoende hulpmiddelen zoals karren (let daarbij op de juiste wielen en het onderhoud van de wielen). Zware voorwerpen staan tussen heup en schouderhoogte en zijn goed bereikbaar. Het gereedschap is geschikt voor het werk dat er moet gebeuren (bijvoorbeeld verschillende messen geschikt voor snijden van verschillende materialen), is goed en gemakkelijk te hanteren (voldoende scherp, zonder te veel kracht te zetten te gebruiken) en ligt goed in de hand. Let ook op de gewichten van (grote) pannen en schalen. Apart aandachtspunt is de afwaskeuken, waar vaak staand of in ongunstige houding gewerkt wordt. Om de belasting van specifieke werkzaamheden of werkplekken te beoordelen kunt u gebruik maken van de werkwijzer fysieke belasting. Als situaties niet ‘groen’ scoren neemt u maatregelen op in het plan van aanpak van deze RI&E.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.2. t/m 5.4., Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M003-SM001-V012-O01] Oplossing:
Werkwijzer fysieke belasting toepassen voor specifieke werkzaamheden.
[M003-SM001-V012-O02] Oplossing:
Werkbladen op de juiste hoogte brengen.
[M003-SM001-V012-O03] Oplossing:
Inrichting keuken aanpassen aan ergonomische uitgangspunten.
[M003-SM001-V012-O04] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen, zoals karren.
[M003-SM001-V012-O05] Oplossing:
Keukenapparatuur, zoals pannen, schalen e.d. van lichter materiaal aanschaffen.
[M003-SM001-V012-O06] Oplossing:
Ergonomisch gereedschap aanschaffen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M003-SM001-V013]: Ergonomie kassawerkplekken
Kassawerkplekken zijn ergonomisch ingericht en zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:

Kassawerkplekken zijn niet ergonomisch ingericht en zijn niet altijd veilig.
Toelichting:
Kassawerkplekken zijn goed ingericht om een belastende werkhouding te voorkomen: voldoende ruimte om in een goede houding met de benen onder het werkblad te kunnen zitten, een goede, stabiele stoel, die gemakkelijk te verplaatsen is (eventueel in combinatie met voetensteun om tegemoet te komen aan medewerkers met verschillende lengte). Zorg er bovendien voor dat de kassamedewerker goed zicht heeft op de plek waar de af te rekenen producten staan en niet ver hoeft te reiken als deze opgepakt moeten worden.
Geldhandelingen zijn beperkt of zelfs niet aanwezig (bijv. systeem pasjes opladen), zodat kassamedewerkers niet kunnen worden blootgesteld aan pogingen tot diefstal.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.4., Arbowet artikel 3
Wettekst:

[M003-SM001-V013-O01] Oplossing:
Aanpassen inrichting van de kassawerkplek.
[M003-SM001-V013-O02] Oplossing:
Aanschaffen van een geschikte stoel.
[M003-SM001-V013-O03] Oplossing:
Alternatief verzorgen voor afrekenen met contact geld
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Schadelijk geluid
Medewerkers in de keuken zijn beschermd tegen schadelijk geluid.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers in de keuken zijn niet beschermd tegen schadelijk geluid.
Toelichting:
Bij het werken in de keuken zijn er veel geluiden, die kunnen leiden tot een lawaainiveau (ver) boven 80 dB(A), en daarmee tot schadelijk geluid. Er is (als het geluidsniveau > 80 dB(A) uitkomt) nagegaan welke geluidsbronnen hiervoor verantwoordelijk zijn en welke maatregelen er voor kunnen zorgen dat het lawaainiveau onder deze grenswaarde komt. Het gebruik van geluidsarme machines en geluidsabsorberende materialen in de keuken kan behoorlijke winst opleveren, maar ook aangepaste werkwijzen (bijv. specifieke werkzaamheden op andere tijdstippen, rustiger werken). Blijft er sprake van een te hoog geluidsniveau (dagelijkse blootstelling > 80 dB(A)) dan gebruiken medewerkers de juiste en passende gehoorbescherming. Aan medewerkers die blootstaan aan schadelijk geluid wordt periodiek gehooronderzoek aangeboden (PMO). Bekijk ook de afspraken hierover in de arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 6.6. t/m 6.11.
Wettekst:

[M003-SM001-V014-O01] Oplossing:
Metingen laten verrichten door een deskundige en op basis hiervan plan van aan aanpak ontwikkelen.
[M003-SM001-V014-O02] Oplossing:
Met leverancier overleggen over minder lawaaiproducerende apparatuur.
[M003-SM001-V014-O03] Oplossing:
Geluidsabsorberende materialen aanbrengen in ruimte.
[M003-SM001-V014-O04] Oplossing:
Afspraken maken met medewerkers over het aanpassen van werkwijzen.
[M003-SM001-V014-O05] Oplossing:
Goede, passende gehoorbescherming aanschaffen voor medewerkers.
[M003-SM001-V014-O06] Oplossing:
Met bedrijfsarts en in overleg met OR vaststellen frequentie periodiek gehooronderzoek.

Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M003-SM001-V015]: Schone werkplek
Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over opruimen en schoonmaken van de keuken / kantine.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt over opruimen en schoonmaken van de keuken / kantine.
Toelichting:
Het opgeruimd en schoonhouden van de keuken/kantine helpt om vermijdbare incidenten en ongelukken te voorkomen en efficiënter te werken. Hierover zijn afspraken gemaakt in het werkoverleg, die periodiek tegen het licht gehouden worden. Naast afspraken over direct en dagelijks opruimen van werkbladen, keukengereedschappen, afval en vloeren, wordt de keuken periodiek grondiger opgeruimd. Voorzieningen die nodig zijn voor opruimen en schoonhouden zijn beschikbaar en worden regelmatig geleegd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit.
Wettekst:

[M003-SM001-V015-O01] Oplossing:
Afspraken schoonmaken en opruimen vastleggen in werkoverleg.
[M003-SM001-V015-O02] Oplossing:
Extra voorzieningen en materialen aanschaffen om schoon te kunnen maken en de keuken opgeruimd te kunnen houden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M003-SM001-V016]: Aantasting huid
Medewerkers beschermen hun huid tegen aantasting en verwondingen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers beschermen hun huid niet altijd tegen aantasting en verwondingen.
Toelichting:
In de keuken wordt veel gewerkt met water, zeep, schoonmaakmiddelen, soms met voedingsmiddelen die bijten (zuren). Daarom worden de minst schadelijke, bijtende (schoonmaak)middelen en zeep gebruikt. Bij snijden of raspen en het hanteren van ruwe materialen, kunnen (kleine) verwondingen ontstaan. Medewerkers kunnen zich hiertegen beschermen door het dragen van handschoenen en het gebruik van speciale zeep en handcrème.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h
Wettekst:

[M003-SM001-V016-O01] Oplossing:
Aanschaffen van de juiste handzeep en handcrème.

[M003-SM001-V016-O02] Oplossing:
Aanschaffen van handschoenen (verschillende voor verschillende werkzaamheden).
[M003-SM001-V016-O03] Oplossing:
Aanschaffen van minder schadelijke schoonmaakmiddelen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de keuken / kantine overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de keuken / kantine overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de keuken / kantine één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M003-SM002] Schoonmaken algemene ruimtes
Toelichting:
Opruimen en schoonmaken komt in diverse modules in deze RI&E, zoals bij de productie en de keuken, apart aan bod, omdat daar schoonmaakwerkzaamheden plaats vinden die samenhangen met de werkzaamheden die daar plaats vinden. In elk gebouw moet echter ook aandacht besteed worden aan de algehele schoonmaak, zoals van kantoren, algemene ruimtes zoals gangen, trappen, de parkeerplaats e.d. Hier hoort meestal ook het overall verwijderen van afval bij. Vaak wordt dit uitbesteed – dan gelden in ieder geval de vragen over externe dienstverleners – maar in alle gevallen ligt hier ook een taak voor medewerkers bij de facilitaire dienst, en is er dus sprake van een combinatie van activiteiten. Onderstaande vragen hebben hier op betrekking.

Risico: Veilige apparatuur
De machines, apparaten en hulpmiddelen kunnen veilig gebruikt worden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De machines, apparaten en hulpmiddelen kunnen niet allemaal voldoende veilig gebruikt worden.
Toelichting:
Machines, apparaten en hulpmiddelen, die worden gebruikt voor de schoonmaakwerkzaamheden van algemene ruimtes voldoen aan CE eisen. Er zijn duidelijke gebruiksaanwijzingen beschikbaar. Machines en apparaten worden goed onderhouden. Machines kunnen bovendien in het gebouw op alle plekken waar zij gebruikt worden op veilige elektrische voorzieningen aangesloten worden. Er is regelmatige controle op mogelijke defecten (bijv. snoeren en aansluitingen), de apparaten worden

bovendien goed onderhouden. Defecten worden eerst opgelost voordat de machine opnieuw wordt gebruikt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.2 en 7.4a. Beoordelen conform NEN-EN 1050.
Wettekst:

[M003-SM002-V001-O01] Oplossing:
Check op de elektrische voorzieningen in het gebouw voor aansluiting schoonmaakapparatuur
[M003-SM002-V001-O02] Oplossing:
Afspraken over regelmatige controle van machines en apparaten (bijv. snoeren en aansluitingen)
[M003-SM002-V001-O03] Oplossing:
Contracten afsluiten voor periodiek onderhoud schoonmaakmachines
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M003-SM002-V002]: Opslag afval en restanten
De risico's bij het afvoeren van afval en restanten zijn goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Afval en restanten worden niet altijd goed gescheiden opgeslagen of niet altijd veilig afgevoerd.
Toelichting:
De facilitaire dienst bundelt veel verschillende soorten afval, uit alle afdelingen voor de afvoer door een afvalverwerker. Duidelijk moet om te beginnen zijn waar en hoe afval en restanten worden opgeslagen door betreffende afdelingen (dus hoe zij het afval aan de facilitaire dienst aanleveren). Afval met risico's (snijgevaar, gevaarlijke stoffen, brandbare stoffen) kunnen daarom duidelijk gesignaleerd worden door de medewerkers, omdat zij gescheiden en goed gemerkt worden aangeboden (bijv. in specifieke bakken of zakken). Medewerkers weten hoe zij de verschillende soorten afval en restanten moeten behandelen en opslaan voordat de afvalverwerker deze komt ophalen. Er is voldoende ruimte beschikbaar voor de verschillende vormen van opslag.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.1c.
Wettekst:

[M003-SM002-V002-O01] Oplossing:
Extra afvalcontainers plaatsen voor scherpe voorwerpen (zoals glas), restanten gevaarlijke producten.
[M003-SM002-V002-O02] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken tussen facilitaire dienst en afdelingen over opslag en afvoeren van afval en restanten.
[M003-SM002-V002-O03] Oplossing:
Maak speciale plaatsen voor gescheiden opslag van afval.
[M003-SM002-V002-O04] Oplossing:
Extra afvalcontainer plaatsen voor scherpe voorwerpen (zoals glas).
[M003-SM002-V002-O05] Oplossing:
Contracten afsluiten met afvalbedrijven.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M003-SM002-V003]: Ergonomie werkplekken
De lichamelijke belasting bij het schoonmaken is goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting bij het schoonmaken is onvoldoende beheerst.
Toelichting:
Schoonmaakwerk kan lichamelijk zeer belastend zijn. Daarom zijn er voldoende machines, apparaten en hulpmiddelen beschikbaar om handmatig schoonmaken te voorkomen (zoals machines om vloeren schoon te maken). Gereedschap dat handmatig gebruikt wordt (bezems, maar denk ook aan stofzuigerslangen) is afgestemd (of af te stemmen) op de lichaamsmaten, zodat niet langdurig in ongunstige werkhoudingen gewerkt hoeft te worden. Voor specifieke handelingen, zoals het uitwringen van dweilen of moppen zijn voorzieningen om het werk te vergemakkelijken (wringers e.d.). Tillen en dragen van materialen en schoonmaakgereedschap wordt vermeden door het gebruik van voldoende hulpmiddelen zoals soepel lopende, lichte karren (let daarbij op de juiste wielen en het onderhoud van de wielen). Apart aandachtspunt is het werken op de knieën op een harde ondergrond, hiervoor kunnen medewerkers gebruik maken van kniebescherming.
Ook bij het verwerken van afval kan de lichamelijke belasting groot zijn. Hiervoor zijn voldoende, goede voorzieningen (bijvoorbeeld karren en containers in verschillende maten) beschikbaar, die goed onderhouden worden. Voorkomen wordt dat veel getild of gedragen moet worden door regelmatig kleinere hoeveelheden afval te verplaatsen van afdelingen naar de centrale opslag, waar het regelmatig wordt afgevoerd.
Om de belasting van specifieke werkzaamheden of werkplekken te beoordelen kunt u gebruik maken van de werkwijzer fysieke belasting. Als situaties niet ‘groen’ scoren neemt u maatregelen op in het plan van aanpak van deze RI&E.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.2. t/m 5.4., Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M003-SM002-V003-O01] Oplossing:
Werkwijzer fysieke belasting toepassen voor specifieke werkzaamheden.
[M003-SM002-V003-O02] Oplossing:
Schoonmaakmachine aanschaffen voor het schoonmaken van vloeren.
[M003-SM002-V003-O03] Oplossing:
Ergonomisch schoonmaakgereedschap aanschaffen.
[M003-SM002-V003-O04] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen, zoals schoonmaakkarren.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Veilig gebruik schoonmaakmiddelen
Schoonmaakmiddelen worden veilig gebruikt en op de werkplek is niet meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Schoonmaakmiddelen worden niet altijd veilig gebruikt en/of op de werkplek is soms meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Toelichting:
Bij verschillende schoonmaakmiddelen is sprake van gevaarlijke stoffen die bij vermenging of verkeerd gebruik tot ernstige schade kunnen leiden. Behandel deze daarom als gevaarlijke stoffen en sla deze zo op dat deze ook bij lekkage niet bij elkaar komen. Dat geldt ook voor lege verpakkingen. Voor chemische middelen is een schoonmaakinstructie opgesteld. De gebruikte schoonmaakmiddelen worden qua dosering en de wijze van toepassen volgens het voorschrift van de leverancier toegepast.

Er worden geen middelen vermengd die mogelijk met elkaar kunnen reageren (vooral opletten met chloorhoudende middelen en zuren/ontkalker). Schoonmaak-alcohol wordt niet verneveld.
Om de risico's te beperken is de hoeveelheid van de gebruikte stoffen op de werkplek zo gering mogelijk, dus geen grote verpakkingen.
Voor zover van toepassing worden de voorschriften uit het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' toegepast. U voldoet aan de afspraken die er binnen de branche zijn gemaakt over het voorkomen van blootstelling aan stoffen.
Zie ook het document m.b.t. 'Veilig schoonmaken'
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h.
Wettekst:

[M003-SM002-V004-O01] Oplossing:
Zorg voor een geventileerde werkkast/opslagruimte met stromend water en voldoende opbergruimte om schoonmaakmiddelen gescheiden van elkaar op te bergen.
[M003-SM002-V004-O02] Oplossing:
Verklein de verpakking die op de werkplek gebruikt wordt.
[M003-SM002-V004-O03] Oplossing:
In instructie opnemen welke risico's de stoffen hebben en hoe gehandeld wordt bij ongelukken.
[M003-SM002-V004-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M003-SM002-V005]: Aantasting huid en ogen
Medewerkers beschermen hun huid en ogen tegen aantasting en verwondingen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers beschermen hun huid en ogen niet altijd tegen aantasting en verwondingen.
Toelichting:
Bij het schoonmaken wordt veel gewerkt met water, zeep en schoonmaakmiddelen. Daarom worden de minst schadelijke, bijtende (schoonmaak)middelen en zeep gebruikt. Medewerkers kunnen zich hiertegen beschermen door het dragen van handschoenen en het gebruik van speciale zeep en handcrème.
Sterke schoonmaakmiddelen (antikalk, ontvetters) kunnen de huid aantasten of door de huid opgenomen worden. Bij stoffen die op het etiket 'corrosief' hebben staan, wordt altijd oogbescherming en zuur/base bestendige handschoenen gedragen. Schoonmakers hebben nitrilrubber handschoenen ter beschikking, toets bij de leverancier of deze bestand zijn tegen het schoonmaakmiddel.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h
Wettekst:

[M003-SM002-V005-O01] Oplossing:
Aanschaffen van de juiste handzeep en handcrème.
[M003-SM002-V005-O02] Oplossing:
Aanschaffen van handschoenen (verschillende voor verschillende werkzaamheden).
[M003-SM002-V005-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Schoonmaken tijdens productie
Het schoonhouden tijdens productie wordt veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt

Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het schoonhouden tijdens productie wordt niet altijd veilig uitgevoerd.
Toelichting:
Schoonmaken tijdens productie is essentieel voor productie en voor de veiligheid. Nat schoonmaken kan ook een gladde vloer veroorzaken. Dam dan het deel van de vloer dat nat wordt in door barrières te leggen. Maak gebruik van (water)stofzuiger en zo min mogelijk van perslucht: zo wordt verspreiding van stof in de lucht voorkomen.
Uiteraard moet het schoonmaken geen risico geven om gegrepen of geraakt te worden door de machine. Hiervoor worden de afspraken opgevolgd die op brancheniveau over het stilzetten van machines gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Gebruik hulpmiddelen en ga niet met de hand aan de machine als daar risico's aan verbonden zijn. Let op dat machines/lijnen ook aan de onderkant goed zijn afgeschermd zodat bij schoonmaak medewerkers geen risico lopen. Alle schoonmaakmedewerkers (ook die ingehuurd worden) zijn op de hoogte van de gevaren in de ruimtes die zij schoonmaken en zijn geïnstrueerd over de wijze waarop het schoonmaakwerk veilig kan worden gedaan. Denk daarbij aan werken op hoogte, hete onderdelen/leidingen, bewegende delen, elektra, scherpe onderdelen, enzovoorts. Ten minste 1x per week worden werkoppervlakken en vloeren nat gereinigd. Als er een risico is op uitglijden wordt hiervoor een waarschuwingsbord of andere markering of afzetting geplaatst.
Zie ook het document m.b.t. 'Lock out'
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 7.5.
Wettekst:

[M003-SM002-V006-O01] Oplossing:
Maak per schoon te houden ruimte een risico-overzicht en geef hierover instructie.
[M003-SM002-V006-O02] Oplossing:
Afscherming van gevaarlijke delen verbeteren om kans op letsel bij schoonmaak te voorkomen.
[M003-SM002-V006-O03] Oplossing:
Maak afspraken over kwaliteit van schoonhouden door productiemedewerkers en welke schoonmaak door anderen moet gebeuren.
[M003-SM002-V006-O04] Oplossing:
Schoonmaakkarren samenstellen zodat schoonmakers altijd alle middelen bij de hand hebben.
[M003-SM002-V006-O05] Oplossing:
Aanschaffen van losse barrières die op de vloer gelegd kunnen worden om verspreiding in te perken.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Stofblootstelling schoonmaak productie
Bij het schoonmaken is de blootstelling aan stof minimaal.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Bij het schoonmaken is de blootstelling aan stof soms te hoog.
Toelichting:
Bij stofvormige verontreinigingen (meelstof, poeders e.d.) wordt niet geveegd of met perslucht geblazen, maar nat schoongemaakt en/of met een geschikte stofzuiger opgeruimd. Als er op hoger gelegen plaatsen wordt schoongemaakt wordt voorkomen dat er stofwolken naar beneden komen.

Daarbij wordt gewerkt met stofzuigers met voldoende capaciteit, praktische opzetstukken en de juiste filters, waardoor de stof via de uitblaasopening niet opnieuw de ruimte in komen.Voor chemische middelen is een schoonmaakinstructie opgesteld. De middelen worden volgens het gebruiksvoorschrift toegepast waarbij de dosering niet wordt overschreden en verschillende schoonmaakmiddelen worden niet vermengd. Voor zover van toepassing worden de voorschriften uit het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' toegepast. U voldoet aan de specifieke afspraken die er binnen de branche gemaakt zijn over stofbelasting.
Zie ook het document m.b.t. 'Veilig schoonmaken'
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h
Wettekst:

[M003-SM002-V007-O01] Oplossing:
Aanschaf van speciale stofzuigers (extra filters, nat schoonmaak, goed hanteerbaar voor personeel).
[M003-SM002-V007-O02] Oplossing:
Speciale schoonmaakmachines en opzetstukken aanschaffen, zodat zoveel als mogelijk stof weggezogen kan worden en niet met perslucht wordt gewerkt.
[M003-SM002-V007-O03] Oplossing:
In schoonmaakplan aangeven hoe stofverspreiding ook tijdens het schoonmaken voorkomen moet worden.
[M003-SM002-V007-O04] Oplossing:
Voor stoffige schoonmaakwerkzaamheden (als het echt niet anders kan) een geschikt stofmasker beschikbaar stellen (FFP2).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M003-SM002-V008]: Grote schoonmaak productieafdelingen
De grote schoonmaakwerkzaamheden worden op een veilige manier uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De grote schoonmaakwerkzaamheden worden niet altijd op een veilige manier uitgevoerd.
Toelichting:
Er zijn protocollen en afspraken over de wijze waarop de schoonmaak wordt uitgevoerd. Installaties worden bij schoonmaakwerkzaamheden uitgeschakeld c.q. stroom, druk en gas worden afgesloten. In uitzonderlijke gevallen waar dit niet mogelijk is, draaien de machines op kruipsnelheid. Er zijn goede voorzieningen om ook de moeilijk bereikbare werkplekken waar schoon gemaakt wordt veilig te bereiken (niet op ladders). Voor situaties waar risico's verwacht kunnen worden, wordt voorafgaand aan het project een Taak Risico Analyse (TRA) opgesteld om zo te bepalen hoe het beste gewerkt kan worden en als basis om de schoonmakers te instrueren. Besteed speciale aandacht aan het schoonmaken van specifieke ruimtes, zoals besloten ruimtes (zie ook module 'Specifieke ruimtes en installaties')
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.5.
Wettekst:

[M003-SM002-V008-O01] Oplossing:
Afspraken maken over de aard, de frequentie en de voorwaarden voor onderhoud van alle werkruimtes.
[M003-SM002-V008-O02] Oplossing:
Aanwijzen eindverantwoordelijke voor verantwoord schoonmaken, deze maakt schema over wat, hoe vaak en op welke manier schoongemaakt wordt.
[M003-SM002-V008-O03] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen om moeilijk bereikbare plekken veilig te bereiken voor schoonmaakwerk.
[M003-SM002-V008-O04] Oplossing:
Voor schoonmaak in risicovolle ruimtes een TRA opstellen voorafgaand aan het schoonmaakproject.

Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Werken op hoogte (WoH)
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het schoonmaken van de algemene ruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het schoonmaken van de algemene ruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het schoonmaken van de algemene ruimtes één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M003-SM003] Ongediertebestrijding
Toelichting:
Bij ongediertebestrijding spelen voor medewerkers een aantal risico's, bijvoorbeeld bij het werken met gevaarlijke stoffen en het in aanraking komen met dode of zieke dieren.

Risico [M003-SM003-V001]: Ongediertebestrijding
De ongediertebestrijding wordt veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De ongediertebestrijding wordt niet veilig uitgevoerd.
Toelichting:
Bij de ongediertebestrijding zijn verschillende risico's aan de orde. De gebruikte chemische middelen bevatten gevaarlijke stoffen. Het ruimen van dode dieren heeft een besmettingsrisico in zich.
Ongediertebestrijders komen op plekke die niet als werkplek bedoeld zijn. Dit kan qua bereikbaarheid (valgevaar, fysieke belasting), hitte, aanwezigheid van gevaarlijke machines en bedwelming (zuurstoftekort, gassen in besloten ruimtes) verschillende risico's met zich meebrengen. De medewerkers moeten zodoende zeer goed opgeleid zijn en voor de plaatsen die zij betreden is beoordeeld hoe dat op een veilige manier kan gebeuren. Als het werk alleen gebeurd is hiervoor een procedure afgesproken die regelt dat altijd snel hulp ingeschakeld wordt mocht betrokkene iets overkomen. Wat betreft de chemische middelen (bestrijdingsmiddelen) zijn goede voorzieningen getroffen wat betreft opslag (afgesloten en zonder risico op vermenging), aanmaak en opruimen: zorg dat hierbij geen huiscontact of inademing kan plaatsvinden, toepassing: zodanig aangebracht dat niemand er onbedoeld mee in contact kan komen. De gebruiker houdt zich strikt aan hygiënische maatregelen ook wat betreft het schoonhouden van persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkleding die tijdens de werkzaamhe-

den aan de buitenkant vervuild raken. Voor het chemisch afval en kadavers zijn speciale afvoercontainers beschikbaar die regelmatig worden geleegd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit o.a. artikel 3.16, art 4.1c lid h, artikel 7.5
Wettekst:

[M003-SM003-V001-O01] Oplossing:
Taak Risico Analyse (TRA) maken van de werkzaamheden van de ongediertebestrijder.
[M003-SM003-V001-O02] Oplossing:
Afsluitbare geventileerde kast voor opslag chemische middelen.
[M003-SM003-V001-O03] Oplossing:
Speciaal pakket persoonlijke beschermingsmiddelen voor ongediertebestrijder.
[M003-SM003-V001-O04] Oplossing:
Werkinstructie opstellen met hygiëne-voorschriften bij het werken met chemische middelen en kadavers.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Werken op Hoogte (WoH)
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het bestrijden van ongedierte overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het bestrijden van ongedierte overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het bestrijden van ongedierte één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M004] Kwaliteitsdienst en R&D
Toelichting:
Deze module behandelt de werkplekken op de kwaliteitsdienst en R&D. Naast enkele algemene vragen en vragen over administratieve werkplekken worden apart vragen gesteld over laboratoria en over R&D / proces- en productontwikkeling. Deze laatste twee kunnen – met behulp van een filtervraag – overgeslagen worden als uw bedrijf hier niet over beschikt.

[ZW107-M004-SM001] Algemene inrichting ruimtes Kwaliteitsdienst en R&D
Toelichting:
Deze vragen behandelt diverse algemene aspecten van de ruimtes voor kwaliteitsdienst en R&D, zoals inrichting, klimaat, verlichting en veiligheid van de apparatuur.

Risico [M004-SM001-V001]: Ruimte in kwaliteitsdienst en R&D
Er is voldoende ruimte zodat de werkzaamheden niet met elkaar in conflict komen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is niet voldoende ruimte zodat de werkzaamheden met elkaar in conflict kunnen komen.
Toelichting:
Voldoende ruimte is belangrijk zodat je overal goed bij kunt komen ook met (til)hulpmiddelen. Er is ook ruimte om te zorgen dat transportwerkzaamheden niet in conflict komen met de overige werkzaamheden. Grondstoffen/materialen liggen binnen handbereik zodat ze niet over een afstand gedragen hoeven worden. Er is voldoende plaats om schoon te maken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.11
Wettekst:

[M004-SM001-V001-O01] Oplossing:
Opslag in de werkruimtes verminderen.
[M004-SM001-V001-O02] Oplossing:
Frequenter afvoeren van afval en product.
[M004-SM001-V001-O03] Oplossing:
Herindelen van werkruimtes zodat meer ruimte komt waar dit nodig is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M004-SM001-V002]: Binnenklimaat Kwaliteit en R&D
In alle seizoenen zijn er voldoende mogelijkheden om het binnenklimaat aangenaam te houden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet in alle seizoenen zijn er voldoende mogelijkheden om het binnenklimaat aangenaam te houden.
Toelichting:
Hier wordt bedoeld dat onder relatief gebruikelijke omstandigheden in alle seizoenen een goed te verdragen klimaat heerst. Het kan natuurlijk voorkomen dat in extreme situaties (langdurig heet weer) de grenzen van de regelbaarheid worden bereikt. Als de temperatuur hoger dan 40 graden C wordt, kan er niet zonder meer gewerkt worden en treedt een noodregeling in. Overigens moeten ook bij temperaturen lager dan 40 graden C maatregelen getroffen worden om overmatige hittebelasting te voorkomen, zeker als er zwaar werk verricht wordt.
Zie het document m.b.t. 'Hitte' voor de brancheafspraken waaraan minimaal moet worden voldaan. Let er ook op dat in ruimtes waar afzuiging aangebracht is, ook voldoende luchttoevoer aangelegd wordt (om, vervuiling uit andere ruimtes en tocht en koude in het winterseizoen tegen te gaan). Waar zuurkasten worden gebruikt moet geen grote onderdruk aanwezig zijn, omdat dan de werking wordt verstoord.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 6.2, eerste lid
Wettekst:

[M004-SM001-V002-O01] Oplossing:
Extra zonwering aanbrengen om in de zomer de hitte tegen te gaan.
[M004-SM001-V002-O02] Oplossing:
De vaste werkplekken afschermen van werkruimtes waar veel warmte ontstaat.
[M004-SM001-V002-O03] Oplossing:
Extra mogelijkheden creëren om (ook 's nachts) te kunnen ventileren.
[M004-SM001-V002-O04] Oplossing:
Gerichte afzuiging en warmte-isolatie aanbrengen bij de veroorzakers van de warmte.

Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M004-SM001-V003]: Verlichting Kwaliteit en R&D
Alle werkruimtes zijn voldoende verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle werkplekken zijn voldoende verlicht.
Toelichting:
Waar medewerkers langdurig werken is er bij voorkeur daglichttoetreding zonder dat dit tot overlast leidt (zonwering). Aanvullend is er basisverlichting die op een sterkte is dat iedereen goed zicht heeft om zich door de ruimte te bewegen en werkzaamheden te verrichten (schoonmaak!). Op plaatsen waar details waargenomen moeten worden (lezen van opschriften, tekst lezen, kleur beoordelen, onderhoud en instellen van machines, e.d.) wordt lokaal bijverlicht. Armaturen die geraakt kunnen worden (stoten) uitrusten met beschermkap zodat er bij stoten geen glas naar beneden komt. Als met water gesproeid wordt zijn de armaturen daar op berekend (spatwaterveilig).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3.
Wettekst:

[M004-SM001-V003-O01] Oplossing:
Daglichtopeningen aanbrengen.
[M004-SM001-V003-O02] Oplossing:
Extra verlichting aanbrengen op de werkplekken waar kleine details bekeken moeten worden of veel gelezen moet worden.
[M004-SM001-V003-O03] Oplossing:
Speciale verlichting aanbrengen op werkplekken waar extra veiligheideisen aan verlichting moet worden gesteld (in verband met blootstelling aan stoffen, water e.d.)
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M004-SM001-V004]: Vluchtwegen Kwaliteit en R&D
Er zijn goede voorzieningen om bij nood tijdig de werkruimte te ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen goede voorzieningen om bij nood tijdig de werkruimte te ontvluchten.
Toelichting:
Op de eerste plaats gaat dit natuurlijk om het voorkomen dat brand en andere calamiteiten kunnen ontstaan en als ze voorkomen dat deze snel ingedamd worden. Denk dan aan blusinstallaties en compartimentering (gevaarlijke ruimtes zijn brandveilig gescheiden van andere ruimtes (branddeuren, brandwerende wanden, brandwerend glas)). Daarnaast gaat het om alle maatregelen die helpen om in noodgevallen snel naar buiten te komen. Er zijn goed zichtbare bordjes opgehangen die de vluchtrichting aangeven. Er is noodverlichting zodat de vluchtroute ook bij stroomuitval goed te vinden is. De paden zijn voldoende breed en zonder obstakels, zodat ook bij paniek zonder risico snel het pand

verlaten kan worden. Van de uitgangen gaan de deuren (zonder vergrendeling) naar buiten toe open. De vluchtwegen en nooduitgangen zijn nooit versperd. Let op er kunnen meerdere bezoekers aanwezig zijn die het pand niet goed kennen en dus moeite hebben om de uitgang te vinden als de hoofdingang geblokkeerd is, kunnen die ook de weg naar buiten snel vinden?
Wettelijk kader:
Arbobesluit art.3.6 en 3.7
Wettekst:

[M004-SM001-V004-O01] Oplossing:
Markering aanbrengen bij nooduitgangen en ter indicatie van de vluchtrichting.
[M004-SM001-V004-O02] Oplossing:
Periodiek een rondgang maken om te controleren of vluchtwegen en nooduitgangen bruikbaar zijn (BHV).
[M004-SM001-V004-O03] Oplossing:
Extra nooduitgang maken, zodat we toch kunnen ontvluchten als de vaste toegang is geblokkeerd.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico [M004-SM001-V005]: Vloeren vrij van obstakels
De werkvloeren zijn vrij van obstakels.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkvloeren zijn niet vrijgehouden van obstakels.
Toelichting:
Zowel verpakkingsmaterialen, snoeren, slangen als afval kunnen struikelen veroorzaken. Gaten in de vloer, drempels of andere oneffenheden veroorzaken ook extra risico's. Deze obstakels belemmeren het gebruik van transportmiddelen en het schoonmaken is veel moeilijker. Onoverzichtelijke werkruimtes of onvoldoende werkoppervlak leiden ook tot extra lichamelijke belasting omdat je niet in de goede werkhouding kunt werken. De vloeren in de werkruimtes worden daarom vrij gehouden van dergelijke obstakels en er wordt een hoge discipline aangehouden in het opruimen van de werkplekken. Slangen en kabels worden opgehangen, overtollig materiaal en buffermateriaal wordt direct opgeruimd, zodat het niet in de weg staat.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2.
Wettekst:

[M004-SM001-V005-O01] Oplossing:
Vloeren egaliseren of repareren.
[M004-SM001-V005-O02] Oplossing:
Extra opbergruimte maken zodat er meer werkoppervlak is.
[M004-SM001-V005-O03] Oplossing:
Ruimte beschikbaar maken om buffermateriaal, voorraad en afval buiten de werkzone weg te zetten.
[M004-SM001-V005-O04] Oplossing:
Kabels, leidingen en slangen hoger ophangen.
[M004-SM001-V005-O05] Oplossing:
Afspraken maken om extra mankracht snel in te kunnen roepen als er materiaal afgevoerd moet worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Opslag stoffen
Gevaarlijke stoffen zijn op een veilige manier opgeslagen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):

ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gevaarlijke stoffen zijn niet altijd op een veilige manier opgeslagen.
Toelichting:
Als er gevaarlijke stoffen worden opgeslagen wordt voorkomen dat deze kunnen vrijkomen of bij brand extra risico's met zich mee kunnen brengen. Gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan een symbool in een witte op de punt staande ruit met rode rand en zwart gevaarsymbool. Het symbool geeft aan welk type gevaar de stof in zich heeft. Denk daarbij aan ontvlambare stoffen, sterk zure stoffen, chloorhoudende stoffen (schoonmaakmiddelen). Op de werkvloer zijn alleen gebruikshoeveelheden aanwezig, geen voorraad. Voorraad is opgeslagen in aparte ruimte of kasten, waarbij stoffen die met elkaar kunnen reageren in aparte compartimenten / vakken of op aparte planken zijn opgeslagen zodat ze nooit bij elkaar kunnen komen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.1c PGS 15.
Wettekst:

[M004-SM001-V006-O01] Oplossing:
In de opslag aparte compartimenten maken voor opslag van gevaarlijke stoffen.
[M004-SM001-V006-O02] Oplossing:
Apart opslagruimte maken voor opslag van brandgevaarlijke stoffen, met extra ventilatievoorzieningen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M004-SM001-V007]: Afval en restanten Kwaliteit en R&D
Afval en restanten worden goed gescheiden opgeslagen en veilig afgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Afval en restanten worden niet altijd goed gescheiden opgeslagen en niet altijd veilig afgevoerd.
Toelichting:
Voorkom voorraad van (brandbaar!) afval in de werkruimtes. Let op dat restanten in verpakkingen niet met elkaar kunnen reageren, dus gooi niet zomaar alles op één hoop als er gevaarlijke producten in hebben gezeten. Voorkom dat degene die het afval opruimt/verwerkt zich kan verwonden aan zaken die (onzichtbaar) tussen het afval liggen (bijvoorbeeld glas of metalen banden).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h.
Wettekst:

[M004-SM001-V007-O01] Oplossing:
Maak speciale plaatsen voor gescheiden opslag van afval.
[M004-SM001-V007-O02] Oplossing:
Bepaal op welke wijze de verschillende stoffen afgevoerd moeten worden en maak daarvan een werkinstructie.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M004-SM001-V008]: Gascilinders Kwaliteit en R&D

Gascilinders worden op een veilige manier gebruikt en opgeslagen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gascilinders worden niet altijd op een veilige manier gebruikt en opgeslagen.
Toelichting:
Gascilinders kunnen grote gevaren veroorzaken als de afsluiters gaan lekken of als door oververhitting (bij brand) de gashouders kunnen exploderen. Een ander gevaar is dat het gas zelf giftig is of de zuurstof verdringt en in besloten ruimtes zodoende verstikkingsgevaar kan veroorzaken. Gascilinders worden daarom altijd rechtop neergezet en verankerd tegen omvallen op plaats waar beschadiging niet te verwachten is. Gassen zwaarder dan lucht worden niet opgeslagen in kelderruimtes of andere ruimtes waar het gas zich kan verzamelen. Voorraad of een flessenbatterij, wordt nooit in de werkruimte gezet maar altijd op een goed geventileerde plaats buiten de werkruimtes (beschermd tegen weersinvloeden en verhitting door andere externe oorzaken). Flessen die in de werkruimte gebruikt worden staan op een flessenwagen en zijn tegen omvallen verankerd. Zuurstof of andere brandbevorderende inhoud wordt nooit in de nabijheid van andere flessen of verpakkingen met brandgevaarlijke inhoud opgeslagen. Gascilinders moeten een geldige keuring hebben. Flessen die gevallen zijn of anderszins zijn beschadigd moeten buiten gebruik gesteld worden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.6.
Wettekst:

[M004-SM001-V008-O01] Oplossing:
Maak een flessenopslag aan de buitenzijde van het gebouw.
[M004-SM001-V008-O02] Oplossing:
Wijs voor alle werkplekken waar een fles wordt opgesteld een veilige plaats aan en breng daar een mogelijkheid tot verankering aan.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Nutsvoorziening Kwaliteit en R&D
De nutsvoorzieningen en installaties zijn in goede staat.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De nutsvoorzieningen en installaties zijn niet in goede staat.
Toelichting:
Alle stopcontacten, schakelaars, beveiligingen en elektrische leidingen/kabels zijn in goede staat, deugdelijk bevestigd en apparaten zijn aangesloten op de vaste installatie (geen verlengsnoeren en verdeeldozen tussengeschakeld). De elektrische installatie wordt jaarlijks door een elektrotechnisch bedrijf op deugdelijkheid beoordeeld.
Labkasten en zuurkasten worden ten minste jaarlijks gecontroleerd op een goede werking en preventief onderhouden volgens voorschriften van de leverancier. Zorg ook dat alle waterinstallaties legionella-vrij zijn. Alle wijzigingen in de installaties zijn goed gedocumenteerd. Alle onderdelen van de installaties die niet meer in gebruik zijn, zijn verwijderd of zodanig afgeschermd dat zij niet tot verwarring of vervuiling leiden.

Installaties die speciaal worden gebruikt t.b.v. productontwikkeling en R&D (bijv. lgasinstallaties, stikstofinstallaties en ammoniakinstallaties) worden minimaal jaarlijks door een erkend installateur gecontroleerd. Alle hoge druk installaties (perslucht, pneumatisch, hydrauliek) worden jaarlijks gecontroleerd op goede werking. De warmwaterinstallatie en klimaatbeheersingsinstallatie worden jaarlijks gecontroleerd op deugdelijk functioneren en biologische verontreiniging en filters worden volgens schema preventief vervangen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2 en 3.4, NEN 2010, Waterleidingwet
Wettekst:

[M004-SM001-V009-O01] Oplossing:
Maak met een erkend installatiebedrijf een servicecontract waarin alle vereiste controles van de installaties zijn opgenomen.
[M004-SM001-V009-O02] Oplossing:
Haal alle installatiedelen die niet meer gebruikt worden weg om misverstanden te voorkomen en om vervuiling tegen te gaan.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Arbeidsmiddelen Kwaliteit en R&D
Alle arbeidsmiddelen kunnen veilig worden gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle arbeidsmiddelen kunnen veilig worden gebruikt.
Toelichting:
Arbeidsmiddelen zijn alle gebruikte machines, apparaten, transportmiddelen enz. waarmee bij de kwaliteitsafdeling of bij R&D gewerkt wordt en die een risico voor veiligheid of gezondheid met zich mee kunnen brengen. Deze arbeidsmiddelen dienen veilig ontworpen te zijn (voorzien van CE-markering (als ze na 1-1-1995 zijn geleverd)) en waar deze tot risico’s kunnen leiden dienen er goede beveiligingen op aangebracht te zijn. Alle beschermkappen en andere veiligheidsvoorzieningen zijn intact en worden gebruikt zoals is bedoeld. Er zijn geen beschadigingen aan het arbeidsmiddel en de aansluitingen. De arbeidsmiddelen worden voor de juiste toepassing gebruikt. Alle arbeidsmiddelen die een risico kunnen veroorzaken voor de gebruiker zijn voorzien van een juiste handleiding en goed herkenbare en bereikbare noodstop of schakelaar. Bewegende of hete delen zijn afgeschermd. Machines zijn uitgerust met een nulspanningsbeveiliging. Om een nadere beoordeling van de gebruikte arbeidsmiddelen te maken kunt u de checklist Machineveiligheid van VBZ gebruiken. U voldoet in ieder geval aan de afspraken die in de branche zijn gemaakt in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. ‘Machineveiligheid’ voor de brancheafspraken waaraan minimaal moet worden voldaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a. Diverse bepalingen Arbocatalogus Zoetwaren. Beoordelen conform NEN-EN 1050: 1997 ‘Veiligheid van machines. Principes van de risicobeoordeling’.
Wettekst:

[M004-SM001-V010-O01] Oplossing:
Keuring laten verrichten van vóór 1995 en aangepaste machines door een veiligheidsdeskundige.
[M004-SM001-V010-O02] Oplossing:
Vervangen van machines die geen CE merk hebben.
[M004-SM001-V010-O03] Oplossing:
Machines uitrusten met een nulspanningsbeveiliging.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M004-SM001-V011]: Afscherming onveilige zones
Plaatsen waar bijzondere risico’s aanwezig zijn, zijn voldoende afgeschermd.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Plaatsen waar bijzondere risico's aanwezig zijn, zijn soms onvoldoende afgeschermd.
Toelichting:
In sommige werkruimtes of werkplekken zijn risico's aanwezig die alleen worden onderkend door medewerkers die voldoende deskundig zijn. Dat geldt zeker voor proefopstellingen en sommige laboratoriumopstellingen. Deze ruimtes zijn zodanig afgeschermd/beveiligd dat deze alleen door bevoegde personen betreden/geopend kunnen worden. Voor deze werksituaties is iemand aangewezen als verantwoordelijke die bepaalt wie wel en niet toegang krijgt en die daarop toeziet.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.4 en 7.13
Wettekst:

[M004-SM001-V011-O01] Oplossing:
Alle ruimtes met risicovolle opstellingen afsluitbaar maken en sleutelprocedure maken (let op vluchtwegen!).
[M004-SM001-V011-O02] Oplossing:
Plaatsen van afsluitingen/hekken met veiligheidsschakeling.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M004-SM001-V012]: Klein onderhoud Kwaliteit en R&D
Het klein onderhoud binnen de afdeling is goed te noemen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het klein onderhoud binnen de afdeling is onvoldoende.
Toelichting:
Hiermee wordt bedoeld dat kleine gebreken tijdig worden onderkend en worden opgelost. Denk daarbij aan: hang en sluitwerk dat niet goed functioneert, beschermkappen die los zitten, oneffenheden in vloeren, op wegen en paden, verlichting die niet werkt, kabels of stopcontacten die zijn beschadigd, lekkende kranen, hydraulische systemen of persluchtsystemen, klimaatbeheersing die niet werkt, verstoppingen van riool, enzovoorts.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2.
Wettekst:

[M004-SM001-V012-O01] Oplossing:
Start een aanpak voor melding van defecten, preventieve inspecties/rondgangen en afspraken over snelheid van oplossen van storingen en defecten door eigen facilitair medewerker en externe dienstverleners.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M004-SM001-V013]: Deskundigheid Kwaliteit en R&D
Medewerkers zijn voldoende deskundig en ervaren voor het werk dat zij doen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers zijn soms onvoldoende deskundig en soms onervaren voor het werk dat zij doen.
Toelichting:
Werkzaamheden in laboratorium of bij proefopstellingen zijn, als zij worden gedaan door medewerkers die onvoldoende deskundig zijn, gevaarlijk en risicovol. Daarom is duidelijk vastgesteld wie welke werkzaamheden mogen verrichten, en zijn de medewerkers voldoende ervaren en deskundig voor het werk dat zij doen. Aan verschillende soorten werk worden speciale deskundigheidseisen gesteld (zoals elektrotechnisch werk). Medewerkers zijn hiervoor opgeleid en/of gecertificeerd. In sommige gevallen is schriftelijke aanwijzing nodig van de werkgever.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 8. Arbobesluit, artikel 3.5.
Wettekst:

[M004-SM001-V013-O01] Oplossing:
Bepaal welke risicovolle handelingen er zijn en welke bekwaamheidseisen daarbij vereist zijn.
[M004-SM001-V013-O02] Oplossing:
Stel een scholingsplan op voor alle medewerkers in relatie tot de werkzaamheden die er gebeuren.
[M004-SM001-V013-O03] Oplossing:
Laat medewerkers een gerichte scholing doorlopen.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)
- Voorlichting en onderricht (VO)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de inrichting van ruimtes voor kwaliteitsdienst en R&D overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de inrichting van ruimtes voor kwaliteitsdienst en R&D overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de inrichting van ruimtes voor kwaliteitsdienst en R&D één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M004-SM002] Administratieve werkplekken laboratorium en R&D
Toelichting:

Op de kwaliteitsdienst en R&D zijn administratieve werkplekken, waar bijvoorbeeld resultaten van kwaliteitsonderzoek op de computer worden verwerkt en andere administratieve werkzaamheden worden verricht. De vragen in deze module hebben betrekking op deze werkplekken.

Risico [M004-SM002-V001]: Ruimte administratief werk
In de afdeling is voor iedereen een voldoende ruime kantoorwerkplek beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
In de afdeling is niet voor iedereen een voldoende ruime kantoorwerkplek beschikbaar.
Toelichting:
Omdat administratief werk een geheel ander type werk is dan het bezig zijn in de proefomgeving of laboratorium, is een aparte afgeschermde werkplek wenselijk. Als er meer dan twee uur per dag achter een beeldscherm wordt gewerkt is dit zeker een vereiste. Voldoende werkruimte is belangrijk om een goede opstelling van de werkplek mogelijk te maken, ter voorkoming van geluidhinder van elkaar, ter voorkoming van problemen met ventilatie en temperatuurbeheersing en om bij calamiteiten snel genoeg naar buiten te kunnen. Het is van belang dat er voldoende kastruimte is zodat er geen zaken op het bureau worden 'opgeslagen', omdat dit ten koste gaat van werkruimte en het schoonhouden van werkruimtes lastig maakt. Als er werk gedaan wordt dat extra ruimte inneemt (uitleggen van materialen/tekeningen) of overleg op de werkkamer nodig is, is uiteraard meer ruimte noodzakelijk. Zie voor verdere aanwijzingen zo nodig de module over het kantoor.
Zorg daarnaast dat de werkplek vrij is van overlast door geluid of blootstelling aan gevaarlijke stoffen uit de naastliggende ruimtes.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.7, 5.12, NEN 1824.
Wettekst:

[M004-SM002-V001-O01] Oplossing:
Uitbreiding van kantoorwerkplekken zodat iedereen minimaal 7m^2 ter beschikking heeft.
[M004-SM002-V001-O02] Oplossing:
Printers e.a. randapparatuur buiten de kantoorruimtes plaatsen.
[M004-SM002-V001-O03] Oplossing:
Kasten e.a. meubilair uit de kantoorruimtes halen en elders plaatsen.
[M004-SM002-V001-O04] Oplossing:
Maatregelen nemen tegen hinderlijke geluidsoverlast vanwege apparaten en/of werkzaamheden collega's.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaats (IA)

Risico [M004-SM002-V002]: Klimaat kantoorruimte
Het klimaat in de kantoorruimte van de afdeling is in alle seizoenen voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Het klimaat in de kantoorruimte van de afdeling is in sommige seizoenen niet voldoende aangenaam.
Toelichting:
Werkzaamheden op kantoor vinden voor een groot deel zittend plaats achter de werktafel. Dit vraagt om een werkomgeving zonder tocht, met voldoende verse lucht, een aangename (regelbare) temperatuur in de werkruimtes (ook bij benen en voeten). Zonwering voorkomt dat ruimtes waar de zon op staat te warm worden. Is sprake van een plat dak, dan is deze voorzien van voldoende isolatie

om de werkruimte binnen op temperatuur te kunnen houden. Het kan natuurlijk voorkomen dat in extreme situaties (bijvoorbeeld langdurig heet weer) de grenzen van de regelbaarheid worden bereikt. Voor normale situaties wordt op kantoor gestreefd naar een temperatuur van tussen 20 en 25 graden. Vaak zien we dat de kantoorruimte inpandig wordt gemaakt. Toevoer van verse lucht kan dan een probleem vormen. Er wordt misschien wel lucht afgezogen die dan (via de deur) vervangen wordt met lucht uit de andere ruimtes van de afdeling. Daarbij wordt ook vervuilde lucht naar binnen gehaald. Het heeft natuurlijk de voorkeur dat de kantoorruimte aan een buitengevel geplaatst wordt met toevoer van verse buitenlucht die voorverwarmd wordt in het winterseizoen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.1 en 6.2.
Wettekst:

[M004-SM002-V002-O01] Oplossing:
Extra zonwering aanbrengen om in de zomer de hitte tegen te gaan.
[M004-SM002-V002-O02] Oplossing:
Kantoorruimtes afschermen van werkruimtes waar veel warmte ontstaat.
[M004-SM002-V002-O03] Oplossing:
Zorgen voor extra mogelijkheden om (ook ’s nachts) te kunnen ventileren.
[M004-SM002-V002-O04] Oplossing:
Zorgen voor luchtinblaas (verse voorwarmde lucht) in kantoorruimte.
[M004-SM002-V002-O05] Oplossing:
Afzonderlijke kantoorruimte maken voor de afdeling (aan de gevel).
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M004-SM002-V003]: Verlichting kantoorruimte
De kantoorruimte en administratieve werkplekken zijn goed verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
De kantoorruimte en administratieve werkplekken zijn niet altijd goed verlicht.
Toelichting:
Er is overal voldoende verlichting (minimaal 300 lux) voor de werkzaamheden die daar worden gedaan ook als kleine opschriften, kleuren of displays beoordeeld moeten worden. Als de stroom uitvalt is er voldoende noodverlichting. Bij voorkeur is er daglichttoetreding en direct zonlicht kan worden geweerd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3 en 6.4.
Wettekst:

[M004-SM002-V003-O01] Oplossing:
Aanbrengen van extra armatuur bij administratieve werkplek in laboratorium/R&D.
[M004-SM002-V003-O02] Oplossing:
Aanbrengen van zonwering.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Inrichting beeldschermwerkplek
Alle werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht zijn ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Op sommige werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht is de werkplek ergonomisch niet goed ingericht.
Toelichting:
Naarmate iemand meer tijd van de werkdag achter het beeldscherm werkt is de inrichting van de beeldschermwerkplek belangrijker. Hier gelden de volgende eisen: de stoel is instelbaar (conform NEN 1812), het werkvlak voldoende groot en diep om de juiste kijkafstand (minimaal 50 cm) mogelijk te maken, het werkvlak kan in hoogte instelbaar zijn, bij voorkeur tussen 62 en 82 cm boven de vloer, voor werktafels met een vaste werkhoogte bedraagt deze 74 tot 76 cm. Als de tafel te hoog is voor de gebruiker, dan wordt de werkopstelling met een voetensteun passend gemaakt. De werkhoogte voor lees- en schrijfwerk en werken met de muis ligt in het algemeen zo'n 5 cm hoger dan de werkhoogte voor beeldschermwerk. De dikte van het bovenblad inclusief draagconstructie, is aan de voorzijde zo dun mogelijk, maximaal 5 cm er is voldoende vrije beenruimte (ten minste 80 cm diep). De werktafel is voorzien van een licht getint en niet spiegelend bovenblad. Het beeldscherm staat recht tegenover de medewerker en haaks op het raam (niet naar het raam kijken of met de rug naar het raam, omdat dit te belastend is voor de ogen). In het scherm wordt geen verlichting of andere zaken weerspiegeld.
Wordt regelmatig meer dan 2 uur met een laptop gewerkt dan is voorzien in een laptophouder, een los toetsenbord en een muis.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4.
Wettekst:

[M004-SM002-V004-O01] Oplossing:
Aanpassen van de verlichting zodat deze niet in het scherm weerspiegeld wordt.
[M004-SM002-V004-O02] Oplossing:
Beschikbaar stellen van een goede kantoorstoel (NEN 1812).
[M004-SM002-V004-O03] Oplossing:
Aanpassen van de werktafel.
[M004-SM002-V004-O04] Oplossing:
Voetenbank beschikbaar stellen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Afwisselen beeldschermwerk
Beeldschermwerk wordt regelmatig afgewisseld met andere werkzaamheden of een korte pauze.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Beeldschermwerk wordt te weinig afgewisseld met andere werkzaamheden.
Toelichting:
Langdurig beeldschermwerk kan aanleiding geven tot (ernstige) lichamelijke klachten. Daarom wordt niet langer dan 6 uur per dag achter het beeldscherm gewerkt, en wordt het werk regelmatig (minstens na 2 uur) onderbroken. Pauzesoftware kan dit ondersteunen, dat hoeft echter niet, als medewerkers zelf de discipline nemen om te stoppen en hun werk goed in te plannen. Werk kan afgewisseld worden met overleg, archiveren, postwerkzaamheden e.d. Het kan helpen om medewerkers regelmatig een bijspijkercursus te geven, zodat zij beter gebruik maken van alle (nieuwe) mogelijkheden die de computer biedt. Zorg bovendien dat medewerkers een goede houding aannemen achter het beeldscherm, dat zij beschikken over goede apparatuur (ergonomische muis e.d.)
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4.
Wettekst:

[M004-SM002-V005-O01] Oplossing:
Met medewerkers plaatsing beeldscherm, instelling stoel / tafel doornemen zodat zij een goede werkhouding aannemen.
[M004-SM002-V005-O02] Oplossing:

Cursussen regelen voor beter gebruik computer.
[M004-SM002-V005-O03] Oplossing:
Aanschaffen van ergonomische hulpmiddelen.
[M004-SM002-V005-O04] Oplossing:
Afspraken maken met medewerkers over werkonderbreking en taakafwisseling.
[M004-SM002-V005-O05] Oplossing:
Voorzieningen aanschaffen voor betere inrichting laptopwerkplek (laptophouder, muis, toetsenbord)
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de administratieve werkplekken bij kwaliteitsdienst en R&D overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de administratieve werkplekken bij kwaliteitsdienst en R&D ‘ overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de administratieve werkplekken bij kwaliteitsdienst, laboratorium en R&D één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M004-SM003] Laboratoriumwerkzaamheden
Toelichting:
In een laboratorium worden werkzaamheden verricht met behulp van speciale apparatuur en/of chemicaliën. De werkzaamheden in deze ruimte kennen specifieke risico’s. Ook als medewerkers slechts gedurende korte tijd werkzaamheden in het laboratorium verrichten moeten deze risico’s worden geïnventariseerd.

Risico [M004-SM003-V001]: Eigen laboratorium
Er is sprake van een eigen laboratorium.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er is een eigen laboratorium.
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Als deze met nee beantwoord wordt, dan vervallen de specifieke vragen over laboratoriumwerk. Kies voor ja als er sprake is van een laboratorium waar met apparatuur en/of chemicaliën onderzoeken worden gedaan.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M004-SM003-V002]: Veilige laboratoriumapparatuur
Alle laboratoriumapparatuur is veilig en wordt volgens voorschrift gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee

Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle laboratoriumapparatuur is veilig en sommige laboratoriumapparatuur wordt niet volgens voorschrift gebruikt.
Toelichting:
Alle apparaten en installaties zijn CE-gemarkeerd en het preventief onderhoud vindt volgens voorschrift plaats. Alle veiligheidsvoorzieningen aan apparaten zijn intact en er wordt niet zelf gesleuteld aan apparaten, maar dat wordt overgelaten aan deskundigen. Zorg dat er bij defecten direct door een ter zake deskundig persoon gerepareerd wordt. Alle delen die schade kunnen veroorzaken zijn voldoende afgeschermd (afscherming van draaiende delen (apparaat kan pas open als het stilstaat), afscherming van hete delen (afscherming van stoffen, hete damp e.d. die vrij kunnen komen bij onvoorziene omstandigheden (overdrukventielen e.d.). Zorg dat bij schoonmaak, onderhoud, reparatie en stelwerkzaamheden de arbeidsmiddelen vrij van stroom en druk zijn (onbedoeld in beweging kunnen komen of onder druk vrijkomen van gas of vloeistof).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a. Beoordelen conform NEN-EN 1050: 1997 'Veiligheid van machines. Principes van de risicobeoordeling', ArboInformatieblad AI-18 Inrichten van laboratoria.
Wettekst:

[M004-SM003-V002-O01] Oplossing:
Laat apparaten van vóór 1995 beoordelen door een deskundige en voorzien van de veiligheidsvoorzieningen die vereist zijn.
[M004-SM003-V002-O02] Oplossing:
Maak bij ieder apparaat een gebruiksinstructie met aandacht voor veiligheidsaspecten.
[M004-SM003-V002-O03] Oplossing:
Stel een inspectie- en onderhoudsschema op voor alle apparatuur
[M004-SM003-V002-O04] Oplossing:
Sluit een onderhoudscontract voor inspectie en preventief onderhoud op planmatige basis.
[M004-SM003-V002-O05] Oplossing:
Herstellen of aanbrengen van beveiligingen waar deze niet goed functioneren of afwezig zijn.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M004-SM003-V003]: Glaswerk
Er wordt veilig gewerkt met glaswerk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er wordt niet altijd veilig gewerkt met glaswerk.
Toelichting:
Glaswerk kan op zich tot verwonding leiden of er kan schade ontstaan doordat bij het breken van glaswerk producten vrijkomen die schadelijke effecten veroorzaken. Zorg ervoor dat glaswerk in goede staat verkeerd en netjes wordt opgeborgen. Zorg ervoor dat glaswerk wordt getransporteerd op een wijze dat het niet met ander glaswerk in contact kan komen of anderszins beschadigd kan raken. Let op dat glaswerk niet implodeert of explodeert door grote drukverschillen. Stel glaswerk niet aan te grote temperatuurwisselingen bloot. Waak voor bevriezen van inhoud bij transport en opslag.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 7.3. e.v., artikel 4.1B
Wettekst:

[M004-SM003-V003-O01] Oplossing:
Stel werkprocedure op voor werken met glas.
[M004-SM003-V003-O02] Oplossing:
Schaf glaswerk aan dat geschikt is voor proeven onder druk.
[M004-SM003-V003-O03] Oplossing:
Schaf een scherm aan om bij proeven onder druk het glas af te schermen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M004-SM003-V004]: Werken met stoffen in het laboratorium
risico's van het werken met stoffen zijn goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
risico's van het werken met stoffen zijn niet altijd goed beheerst.
Toelichting:
Van alle producten is veiligheidsinformatie ter beschikking en medewerkers kennen deze gevaren. Producten worden aangeleverd met een standaard gevaarsetiket. Wanneer producten worden uitgepakt, overgeheveld in andere verpakkingen e.d. moet er voor gewaakt worden dat de nieuwe verpakking schoon is, bestand is tegen dat product en moet op de nieuwe verpakking ook de vereiste etikettering plaatsvinden. Producten worden volgens voorschrift gebruikt voor de toepassing die is toegestaan. Een andere manier van toepassen of het vermengen anders dan op de gebruiksaanwijzing is aangegeven kan grote gevolgen hebben. Let speciaal op het etiket voor waarschuwingen 'niet in contact laten komen met'. Verder is op plaatsen waar stoffen vrij kunnen komen voorzien in goed werkende afzuiging aan de bron. Waar huidblootstelling een risico vormt worden de vereiste werkkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen gebruikt (spatbril, handschoenen die bestand zijn tegen de stoffen, labjas of schort die bestand is tegen de stof). Het is duidelijk dat de belasting door stoffen niet schadelijk is en binnen de geldende grenswaarden valt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1b, 4.1c, 4.3 en 4.4.
Wettekst:

[M004-SM003-V004-O01] Oplossing:
Breng alle gebruikte producten in kaart en verstrek de veiligheidsinformatie.
[M004-SM003-V004-O02] Oplossing:
Breng bronafzuiging aan op plaatsen waar stof/gas of damp van gevaarlijke stof kan vrijkomen.
[M004-SM003-V004-O03] Oplossing:
Verstrek aan iedere medewerker een persoonlijk pakket beschermende kleding en -middelen.
[M004-SM003-V004-O04] Oplossing:
Stel voor werken met specifiek gevaarlijke stoffen een werkinstructie op met aandacht voor veiligheidsaspecten.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M004-SM003-V005]: Afzuiging warmte en stoffen
Apparatuur is waar nodig voorzien van afzuiging voor afvoer van hitte en gevaarlijke stoffen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld

Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Apparatuur is soms niet voorzien van afzuiging voor afvoer van hitte en gevaarlijke stoffen waar dat wel nodig is.
Toelichting:
De laboratoriumruimte is voorzien van een klimaatinstallatie die voorziet in voldoende ventilatievoud. Om ook te waarborgen dat op de werkplek zelf zo min mogelijk belasting door gevaarlijke stoffen en warmte optreedt, is apparatuur voorzien van bronafzuiging. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de uitstroomopening van laboratoriumapparatuur en is natuurlijk vooral van belang voor apparaten die continu in gebruik zijn. Koppel waar mogelijk de afzuiging aan het in- en uitschakelen van apparatuur, zodat deze automatisch wordt ingeschakeld en uitgeschakeld als het nodig is. Let op dat in het lab geen te grote onderdruk ontstaat door afzuiging, want dat kan het goed functioneren van zuurkasten beïnvloeden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 6.1, 6.2 en artikel 4.1C
Wettekst:

[M004-SM003-V005-O01] Oplossing:
Breng bronafzuiging aan op apparaten die veel in gebruik zijn en stoffen of warmte afgeven.
[M004-SM003-V005-O02] Oplossing:
Maak een koppeling zodat afzuiging automatisch wordt in- en uitgeschakeld als apparaat wordt in- en uitgeschakeld.
[M004-SM003-V005-O03] Oplossing:
Breng aanvullende luchtinlaat aan om de onderdruk in het lab te verlagen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M004-SM003-V006]: Zuurkast of laboratoriumkast
Proeven met gevaarlijke stoffen worden in een geschikte laboratoriumkast of zuurkast gedaan.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Proeven met gevaarlijke stoffen worden niet altijd in een geschikte laboratorium/zuurkast gedaan.
Toelichting:
Bij diverse werkzaamheden kunnen gevaarlijke stoffen vrijkomen. Om risico's te voorkomen wordt gebruik gemaakt van speciale voorzieningen zoals een zuurkast en andere afzuigvoorzieningen. Omdat op een goede werking hiervan wordt vertrouwd, zullen deze adequaat toegepast en regelmatig gecontroleerd moeten worden. Ten aanzien van het toepassen geldt: geen verstorende luchtstromingen (rustige bewegingen, geen apparaten die lucht blazen(koeling)), raam zo ver en zoveel als mogelijk gesloten houden, gebruik de zuurkast niet als 'opslag', enz.).
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 4.1B e.v.
Wettekst:

[M004-SM003-V006-O01] Oplossing:
Installeer een voldoende ruime zuurkast voor de proeven.
[M004-SM003-V006-O02] Oplossing:
Maak een speciale opslagkast voor opslag van gevaarlijke stoffen.
[M004-SM003-V006-O03] Oplossing:
Maak de omgeving van de zuurkast tochtvrij.
[M004-SM003-V006-O04] Oplossing:
Geef alle zaken die nu in de zuurkast staan opgeslagen (en daar niet horen) een andere plaats.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M004-SM003-V007]: Veiligheid- en noodvoorzieningen lab
Er zijn voldoende werkende veiligheids- en noodvoorzieningen in de werkruimtes beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn niet altijd voldoende werkende veiligheids- en noodvoorzieningen in de werkruimtes beschikbaar.
Toelichting:
Bij proefopstellingen en werken met gevaarlijke stoffen zijn altijd voldoende EHBO-middelen ter beschikking. In ieder geval zijn er mogelijkheden om de ogen uit te spoelen (stromend water met oogdouche) en blusmiddelen (blusser en bij open vuur een branddeken). Als wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen is ook een nooddouche nodig.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2 e.v.
Wettekst:

[M004-SM003-V007-O01] Oplossing:
Maak een oogspoelvoorziening in de buurt van de werkplekken waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt.
[M004-SM003-V007-O02] Oplossing:
Schaf blusmiddelen aan afgestemd op de gevaren die in de situatie aan de orde zijn.
[M004-SM003-V007-O03] Oplossing:
Installeer een nooddouche in het lab.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV) (NV)
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M004-SM003-V008]: Lichamelijke belasting laboratorium
De lichamelijke belasting is goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting is niet altijd goed beheerst.
Toelichting:
Een goede werkhoogte en voldoende afwisseling zijn belangrijk om de lichamelijke belasting gezond te houden. Waar mogelijk wordt het werk zittend gedaan. De werkzaamheden kunnen op ellebooghoogte worden gedaan. Waar langdurig staand gewerkt wordt is een stasteun ter beschikking (en voldoende beenruimte om deze te gebruiken). Als zware (meerdere keren per dag tot 23 kg of meerdere keren per uur tot 12 kg) objecten verplaatst worden, dan zijn hiervoor goede transport- en tilhulpmiddelen ter beschikking). Voor beoordeling van de lichamelijke belasting kunt u gebruik maken van de Werkwijzer Fysieke Belasting van VBZ.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM003-V008-O01] Oplossing:

Maak mogelijk dat het werk zittend uitgevoerd kan worden als dit meer dan twee uren per dag gebeurt.
[M004-SM003-V008-O02] Oplossing:
Pas de werkhoogte aan (liefst instelbaar) zodat er steeds op elleboohoogte gewerkt kan worden (zittend en/of staand).
[M004-SM003-V008-O03] Oplossing:
Schaf transport- en tilhulpmiddelen aan voor verplaatsen van zware objecten.
[M004-SM003-V008-O04] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat deze bereikbaar zijn met tilhulpmiddelen en transportmiddelen.
[M004-SM003-V008-O05] Oplossing:
Wissel werkzaamheden af zodat niet langdurig (2 uur) in dezelfde houding wordt gewerkt.
[M004-SM003-V008-O06] Oplossing:
Sla zware materialen op op een hoogte waar ze gemakkelijk te pakken zijn (heuphoogte).
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB) (FB)

Risico: Lawaaibelasting Lab
De belasting door lawaai is gemiddeld minder dan 80 dB(A).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De belasting door lawaai is soms meer dan 80 dB(A).
Toelichting:
Als er sprake is van lawaai van meer dan 80 dB(A) kan gehoorschade optreden als de blootstelling te langdurig is. Denk bijvoorbeeld aan het werken in de buurt van compressoren, centrifuges, perslucht en dergelijke, waar sprake kan zijn van een geluidsniveau van ruim boven 80 dB(A). Zet lawaaiproducerende apparaten zoveel als mogelijk in een afgeschermde ruimte.
80 dB(A) is een geluidniveau waarbij je elkaar zonder stem verheffen niet goed kunt verstaan als je op 1 meter van elkaar verwijderd staat. Let op: 80 dB(A) 8 uur lang is evenveel als 83 dB(A) gedurende 4 uur, 86 dB(A) gedurende 2 uur, enzovoorts. Als het geluid 86 dB(A) is kun je daar dus maximaal 2 uur per werkdag werken zonder gehoorschade op te lopen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 6, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM003-V009-O01] Oplossing:
Geluidarme apparatuur aanschaffen.
[M004-SM003-V009-O02] Oplossing:
Luidruchtige apparatuur in afgescheiden ruimte plaatsen.
[M004-SM003-V009-O03] Oplossing:
Luidruchtige werkzaamheden inplannen zodat er zo min mogelijke belasting is.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF) (FF)

Risico [M004-SM003-V010]: Toezicht laboratoriumwerk
Er is steeds voldoende toezicht op de werkzaamheden van de laboratoriummedewerkers.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog

Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is niet altijd voldoende toezicht op de werkzaamheden van de laboratoriummedewerkers.
Toelichting:
Vergissen is menselijk en daarom is het van belang dat bij het opzetten van nieuwe opstellingen er een controle door een tweede persoon is. Omdat er een zeker risico is dat er onvoorziene omstandigheden kunnen optreden is het belangrijk dat medewerkers niet alleen zijn als zij de werkzaamheden uitvoeren. Zorg dat zij snel hulp kunnen inroepen en dat anderen op kunnen merken als er calamiteiten zouden optreden. Waar specifieke risicovolle handelingen gedaan worden waar medewerkers niet de volledige bekwaamheid voor hebben is natuurlijk direct toezicht vereist.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 8
Wettekst:

[M004-SM003-V010-O01] Oplossing:
Maak een procedure voor controle op uitvoering van risicovolle werkzaamheden.
[M004-SM003-V010-O02] Oplossing:
Zorg voor toezicht van buiten op de werkzaamheden in het lab.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de laboratoriumwerkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de laboratoriumwerkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de laboratoriumwerkzaamheden één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M004-SM004] R&D werkzaamheden/product- en procesontwikkeling
Toelichting:
Deze submodule heeft betrekking op product- en procesontwikkeling, bijvoorbeeld met behulp van proefopstellingen. Deze vinden vaak plaats in een aparte ruimte (of een ruimte, die van de reguliere productie is afgescheiden), eventueel met behulp van nieuwe machines. Ook hier moeten de risico’s worden geïnventariseerd.
Deze submodule kunt u invullen als onderdeel van de hele RI&E. U kunt deze ook gebruiken als deel-RI&E bij een nieuwe opstelling of situatie. Combineer deze vragen indien nodig met de vragen in het eerste deel van deze module (4.1. en 4.2).
Deze submodule start met een filtervraag: antwoord u hier ‘nee’ op dan kunt u de vragen over R&D overslaan en gaat u door naar de volgende module.

Risico: Eigen R&D werkzaamheden
Er is sprake van eigen R&D werkzaamheden / product- en procesontwikkeling.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:

Er is een eigen laboratorium.
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Als deze met nee beantwoord wordt, dan vervallen de specifieke vragen over R&D / product- en procesontwikkeling. Kies voor ja als er sprake is van R&D / product- en procesontwikkeling, waarbij bijvoorbeeld in proefopstellingen nieuwe machines worden getest en/of nieuwe producten worden ontwikkeld.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M004-SM004-V001]: Indeling werkruimte
De werkruimte is zo ingedeeld dat er geen onnodige overlast optreedt van andere productieactiviteiten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkruimte is soms zo ingedeeld dat er overlast optreedt van andere productieactiviteiten.
Toelichting:
Sommige machines veroorzaken een schadelijk geluidniveau. Diverse apparaten geven veel warmte af. Door onderdelen die overlast kunnen veroorzaken in een afgescheiden ruimte te plaatsen wordt onnodige blootstelling voorkomen. Zo wordt bereikt dat de werkplekken waar de medewerkers grotendeels werkzaam zijn zo min mogelijk belastend zijn. Plaats daarom scheidingswanden, plaats luidruchtige apparaten in een afgescheiden ruimte (zoals compressoren e.d.) enzovoorts. Maak plaatselijke afzuiging direct bij de plek waar de warmte vrijkomt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2 e.v.
Wettekst:

[M004-SM004-V001-O01] Oplossing:
Een scheidingswand aanbrengen tussen de werkzone en de overige activiteiten.
[M004-SM004-V001-O02] Oplossing:
Opstellen van compressoren of andere luidruchtige apparatuur in een aparte ruimte.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M004-SM004-V002]: Elektriciteit
De elektrische installatie en aansluitingen daarop zijn in orde, ook bij proefopstellingen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De elektrische installatie en aansluitingen daarop zijn bij proefopstellingen niet altijd in orde.
Toelichting:
Zorg er voor dat snoeren, leidingen en aansluitingen onbeschadigd zijn. Laat een bevoegd persoon de aansluitingen doen en zo nodig repareren. Let speciaal op aansluiting (overbelasting) en plaatsing van apparaten die veel stroom verbruiken. De installaties zijn voorzien van een werkende noodstop en aardlekbeveiliging. Alle stroomvoerende delen zijn goed afgeschermd en de elektrakast is afgesloten,

zodat alleen bevoegden toegang hebben. Controleer minimaal 1x per 5 jaar alle elektra om te bekijken of alles in goede staat verkeert en goed is aangesloten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 3 Afdeling 1, artikelen 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.
Wettekst:

[M004-SM004-V002-O01] Oplossing:
Installateur de gehele installatie laten inspecteren en testen vóór ingebruikname.
[M004-SM004-V002-O02] Oplossing:
Maak extra aansluitpunten.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M004-SM004-V003]: Afscherming onveilige zones
Zones waar beweging van apparatuur risico kan veroorzaken zijn afgeschermd voor medewerkers die aan procesontwikkeling werken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Zones waar beweging van apparatuur risico kan veroorzaken zijn onvoldoende afgeschermd voor medewerkers die aan procesontwikkeling werken.
Toelichting:
Bij procesontwikkeling kunnen vele machines ingezet worden die met behoorlijk grote snelheid en kracht bewegen. Denk daarbij aan palletiseer/inpakrobots, liften en andere transportinstallaties, persen, e.d. De zones waarin deze bewegen zijn volledig afgeschermd zodat zich hier geen medewerkers kunnen bevinden als deze apparaten in bedrijf zijn. De afscherming is zodanig beveiligd dat bij het betreden de installatie voldoende snel tot stilstand komt en er geen terugloop op kan treden. Voor het instellen is het mogelijk de machine op een sluipstand te zetten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a. Beoordelen conform NEN-EN 1050: 1997 'Veiligheid van machines. Principes van de risicobeoordeling'. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM004-V003-O01] Oplossing:
Breng hekwerken aan zodat ruimtes met bewegende apparatuur niet betreden kunnen worden.
[M004-SM004-V003-O02] Oplossing:
Maak speciale taak-risico-analyse en werkprocedure voor werken binnen de beveiligde zone (trage stand, lock out-procedure).
[M004-SM004-V003-O03] Oplossing:
Beveilig hekken zodanig dat bij openen de installatie automatisch stilvalt.
[M004-SM004-V003-O04] Oplossing:
Breng veiligheidsscherm aan voor zones die niet betreden mogen worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M004-SM004-V004]: Arbeidsmiddelen en installatieveiligheid
Ook arbeidsmiddelen en installaties in ontwikkeling bieden voldoende veiligheid.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Arbeidsmiddelen en installaties in ontwikkeling bieden soms onvoldoende veiligheid.
Toelichting:
Bij procesontwikkeling kan worden gewerkt met apparaten en installaties die nog niet zijn uitontwikkeld en zodoende nog niet voorzien zijn van alle veiligheden die gewenst zijn. Uiteraard is hierbij extra voorzichtigheid geboden en wordt van de medewerker verwacht dat deze zich steeds bewust is van deze extra risico's en zodoende extra veiligheidsstappen zet. Dit kan door vóór het begin van de werkzaamheden/in bedrijf stellen bewust te bekijken welke risico's aan de orde kunnen zijn, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een TRA (Taak Risico Analyse). Daarbij zowel kijkend naar 'als alles loopt zoals je denkt' én bedenk wat er mis zou kunnen gaan als er onvoorziene storingen in het systeem optreden. Dit werkt pas goed als je dit ten minste met twee personen doet die voldoende technische kennis hebben. Alle apparaten en installaties die worden ingezet zijn natuurlijk CE goedgekeurd. Alle delen die schade kunnen veroorzaken zijn voldoende afgeschermd (afscherming van draaiende delen, afscherming van hete delen, afscherming van stoffen, hete damp, overdrukapparatuur, laserstraling (laserprinters, detectie) en microgolven, e.d. die vrij kunnen komen bij onvoorziene omstandigheden (overdrukventielen e.d.) of bij montage/demontage. Zie voor specifiek equipement ook de module 'speciale ruimtes en installaties'. Uiteraard zijn basisveiligheden (risico op elektrocutie, explosie enz.) al gegarandeerd, ook in proefopstellingen. Maak gebruik van de checklist Machineveiligheid van VBZ. Zie ook het document m.b.t. 'Machineveiligheid' voor de brancheafspraken waaraan minimaal moet worden voldaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a. Beoordelen conform NEN-EN 1050: 1997 'Veiligheid van machines. Principes van de risicobeoordeling'. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM004-V004-O01] Oplossing:
Procedure voor TRA invoeren met check door ten minste 2 personen vóór het inwerkingstellen van proefopstellingen.
[M004-SM004-V004-O02] Oplossing:
Bekwaamheidsvereisten vaststellen voor werken met proefopstellingen.
[M004-SM004-V004-O03] Oplossing:
Beschikbaar stellen van extra veiligheidsschermen voor tijdelijke afscherming van risico's in proefopstellingen.
[M004-SM004-V004-O04] Oplossing:
Afsluitbare Lock out voor de proefinstallaties, bij voorkeur met vrijgave door één eindverantwoordelijke.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M004-SM004-V005]: Bedienen hijs- en transportmiddelen
Hijsmiddelen en transportmiddelen worden uitsluitend door aangewezen personen bediend.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Hijsmiddelen en transportmiddelen worden soms door onbevoegde personen bediend.
Toelichting:
Aangewezen personen zijn medewerkers die een certificaat hebben en dus een meerdaagse opleiding hebben genoten. Medewerkers die incidenteel transportmiddelen (denk aan heftruck, reachtruck, picking truck, elektrische palletwagens) gebruiken, hebben ook een certificaat maar hier kan volstaan worden met een verkorte opleiding van minimaal 1 dag, mits de nadruk daarbij ook op veiligheid lag. De opleiding is niet langer dan 5 jaar geleden doorlopen. Deze medewerkers dragen veiligheidsschoei-

sel. Als het voertuig onbeheerd achter wordt gelaten is dit vergrendeld zodat er geen onbevoegde gebruik van kan maken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.17a, 7.17b en 7.17c Arbobesluit art 7.18. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM004-V005-O01] Oplossing:
Medewerkers die de aangedreven transportmiddelen (mogen) bedienen worden opgeleid.
[M004-SM004-V005-O02] Oplossing:
Wij voeren een sanctiebeleid in voor het geval onbevoegd gebruik gemaakt wordt van de truck (zowel de ‘beheerder’ als de gebruiker worden aangesproken).
[M004-SM004-V005-O03] Oplossing:
Aanwijzen (opgeleide) medewerkers die bevoegd zijn hijsmiddelen te bedienen.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)

Risico [M004-SM004-V006]: Openen van verpakkingen
Het openen van verpakkingen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het openen van verpakkingen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Voor het lossnijden van banden en opensnijden van verpakkingen wordt een veilig en voldoende scherp mes gebruikt. De verpakking kan niet wegschieten of omvallen: de verpakking staat/ligt op een stabiele ondergrond en ook de medewerker staat bij deze werkzaamheden stevig op een goede ondergrond.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.3, artikel 7.3
Wettekst:

[M004-SM004-V006-O01] Oplossing:
Aanschaf van speciale veiligheidsmessen.
[M004-SM004-V006-O02] Oplossing:
Werkplek verbeteren zodat er een betere plaats is om materiaal uit te pakken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M004-SM004-V007]: Werken op hoogte Ontwikkeling
Werken op werkplekken die hoog liggen gebeurt veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Werken op werkplekken die hoog liggen kan onvoldoende veilig gebeuren.
Toelichting:

Bij het opbouwen, instellen en modificeren en plaatsen waar van tijd tot tijd een storing opgelost moet worden of schoongemaakt wordt, zijn goede voorzieningen getroffen om deze werkplekken goed bereikbaar te maken. Denk daarbij aan hoogwerkers en bordessen. Losse trappen, bokken en ladders worden zo min mogelijk gebruikt en zijn zeker geen werkplek waar langdurig (meer dan 1 uur per dag) op wordt gewerkt. Vanwege de vaak gladde vloeren hebben ladders onvoldoende grip op de vloer. Daarom wordt alleen gebruik gemaakt van ladders die aan de bovenzijde ook ingehaakt kunnen worden zodat ze niet wegglijden. er wordt niet op machines/installaties geklommen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.16.
Wettekst:

[M004-SM004-V007-O01] Oplossing:
Aanbrengen van vast bordes met leuning.
[M004-SM004-V007-O02] Oplossing:
Beschikbaar stellen van hoogwerkers voor procesontwikkelaars.
[M004-SM004-V007-O03] Oplossing:
Ladders met haken aanschaffen en bevestigingspunten aanbrengen waar ze ingehaakt kunnen worden.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)

Risico: Stoffen bij Ontwikkeling
risico's van stoffen zijn goed onder controle.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
risico's van stoffen zijn niet altijd goed onder controle.
Toelichting:
De meeste stoffen die worden gebruikt zijn voedingsmiddelen en als zodanig niet schadelijk voor de gezondheid. Toch zijn sommige van deze producten een risico bij inademing omdat ze allergieën of blijvende verstopping van de luchtwegen kunnen veroorzaken (meelstof, boteraroma's). Daarnaast zijn er schoonmaakmiddelen die mogelijk agressieve bestanddelen bevatten. U gebruikt geen voertuigen (heftrucks) of installaties die blootstelling aan dieselrook veroorzaken. Het gebruik van alcohol bevattende desinfectiemiddelen gebeurt in een goed geventileerde omgeving en de alcohol wordt niet verneveld.
U hebt in kaart gebracht welke stoffen een gevaar kunnen veroorzaken, welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden en hoe de blootstelling daarvan is binnen de productie. Voor werksituaties waar risico's aanwezig zijn hebt u hier in werkinstructie speciale aandacht op gevestigd, waarin is aangegeven wat de veilige werkwijze is. Medewerkers zijn voldoende geïnstrueerd, werken volgens voorschriften met de producten en nemen voldoende voorzorgsmaatregelen waaronder het gebruik van alle noodzakelijke voorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen. Producten worden in geschikte en goed geëtiketteerde verpakkingen toegepast. Stoffen worden gescheiden en waar nodig brandveilig opgeslagen. Een extra aandachtspunt is het risico op explosie, bijvoorbeeld bij een hoge stofconcentratie (meelstof, suikerstof). Dit is in uw bedrijf beoordeeld aan de hand van ATEX. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de ATEX-handleiding van VBZ.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1b, 4.1c, 4.3 en 4.4 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM004-V008-O01] Oplossing:
Maak een lijst van stoffen en bepaal welke stoffen extra risico's met zich meebrengen, maak daarvoor specifieke werkinstructies.
[M004-SM004-V008-O02] Oplossing:
Vervang stoffen (bijvoorbeeld schoonmaakmiddelen) door stoffen met minder risico.
[M004-SM004-V008-O03] Oplossing:
Aanleggen van speciale werkruimte voor werkzaamheden die veel stof of damp veroorzaken.

[M004-SM004-V008-O04] Oplossing:
Verstrekken adembeschermingsmiddelen (bijv. geschikt stofmasker) voor werkzaamheden die onvoldoende veiligheid bieden.
[M004-SM004-V008-O05] Oplossing:
Waarschuwingsetiketten aanbrengen op verpakkingen met stoffen die een risico kunnen veroorzaken.
[M004-SM004-V008-O06] Oplossing:
Voor intern gebruik vervangen van dieseltrucks voor elektrisch aangedreven trucks.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M004-SM004-V009]: Warmtebelasting Ontwikkeling
De warmtebelasting wordt goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De warmtebelasting wordt soms niet goed beheerst.
Toelichting:
Het kan natuurlijk voorkomen dat in extreme situaties (tijdelijke werksituaties, langdurig heet weer) de grenzen van de regelbaarheid worden bereikt. Als de temperatuur hoger dan 40º C wordt, kan er niet zonder meer gewerkt worden en treedt een noodregeling in. Ook bij lagere temperaturen dient rekening gehouden te worden met hittebelasting. Als fysiek zwaar werk gedaan wordt, dan is er voorzien in extra werkonderbrekingen en maatregelen om de vocht- en mineralenbalans bij medewerkers op peil te houden. In de arbocatalogus zijn afspraken gemaakt over warmtebelasting.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.2, eerste lid.
Wettekst:

[M004-SM004-V009-O01] Oplossing:
Gerichte afzuiging en warmte-isolatie aanbrengen bij de veroorzakers van de warmte ook in proefopstellingen.
[M004-SM004-V009-O02] Oplossing:
Procedure opstellen voor werkonderbreking bij hete omstandigheden.
[M004-SM004-V009-O03] Oplossing:
Extra (tijdelijke) koeling beschikbaar stellen voor afkoelen van de werkplek.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M004-SM004-V010]: Lichamelijke belasting Ontwikkeling
Het werk is qua lichamelijke belasting voldoende afwisselend en ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het werk is qua lichamelijke belasting soms onvoldoende afwisselend of niet goed ingericht.
Toelichting:
Als er langdurig in een belastende houding gewerkt wordt, te vaak zware lasten getild worden of als te vaak veel kracht gezet moet worden, dan leidt dit op den duur tot beschadiging van het lichaam. Ook

als er langdurig aaneengesloten in een belastende houding gewerkt wordt (knielen, op de hurken, boven schouderhoogte, sterk gedraaid, gebukt of stilstaand werken) ook al zijn dat op zich lichte werkzaamheden, dan kan bij een verkeerde inrichting van het werk schade ontstaan. Zorg daarom voor voldoende afwisseling, een goede ondersteuning van het lichaam en op de eerste plaats een goede bereikbaarheid van de werkplek. Er wordt zo min mogelijk met zware materialen gesjouwd (gebruik transportmiddelen) zoals grondstoffen zakgoed, deeg, pannen, enzovoorts. Let ook op de juiste werkhoogte, zeker op werkplekken waar langdurig werkzaamheden worden verricht. Zorg dat medewerkers niet voorovergebogen of juist met opgetrokken schouders/armen werken. De werkhoogte is bij voorkeur zodanig dat onder elleboogshoogte (bij afhangende armen) gewerkt kan worden, met zo min mogelijk vooroverbuigen. In de Arbocatalogus zijn diverse specifieke afspraken gemaakt over fysieke belasting.
Zie ook het document m.b.t. 'Fysiek belasting' voor de brancheafspraken waaraan minimaal moet worden voldaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2 e.v.
Wettekst:

[M004-SM004-V010-O01] Oplossing:
Inzetten van transportmiddelen voor zware voorwerpen en materialen.
[M004-SM004-V010-O02] Oplossing:
Zitwerkplek maken van plaats waar nu staand gewerkt wordt.
[M004-SM004-V010-O03] Oplossing:
Inzetten van tilhulpmiddelen (schaartafel e.d.) om werk op betere werkhoogte te brengen.
[M004-SM004-V010-O04] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken om werk op betere werkhoogte te brengen.
[M004-SM004-V010-O05] Oplossing:
Verstrekken van stasteunen voor werkplekken waar langdurig staand gewerkt wordt.
[M004-SM004-V010-O06] Oplossing:
Een gerichte beoordeling van de lichamelijke belasting maken met de Werkwijzer Fysieke Belasting van VBZ.
[M004-SM004-V010-O07] Oplossing:
Werkzaamheden in een slechte houding bewust afwisselen met andere werkzaamheden (planning hierop maken!).
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Lawaaibelasting Ontwikkeling
De belasting door lawaai is gemiddeld minder dan 80 dB(A).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De belasting door lawaai is soms meer dan 80 dB(A).
Toelichting:
Als er sprake is van lawaai van meer dan 80 dB(A) kan gehoorschade optreden als de blootstelling te langdurig is. Denk bijvoorbeeld aan het werken in de buurt van de kneder, maalinstallatie, verpakkingsmachines of in werkruimtes waar veel lawaai is. 80 dB(A) is een geluidniveau waarbij je elkaar zonder stemverheffing niet goed kunt verstaan als je op 1 meter van elkaar verwijderd staat.
Als te verwachten is dat de dagelijkse blootstelling aan geluid boven de 80 dB(A) ligt dan gelden de volgende maatregelen. Elimineer de lawaaibronnen of breng de geluidproductie ervan terug door isolerende/geluidabsorberende maatregelen. De lawaainiveaus van de werkzaamheden zijn gemeten en ook de duur van de werkzaamheden. Medewerkers zijn geïnstrueerd over risico's en maatregelen, er zijn gehoorbeschermingsmiddelen verstrekt en de medewerkers worden periodiek in de gelegenheid gesteld een gehooronderzoek te ondergaan. Let op: 80 dB(A) 8 uur lang is evenveel als 83 dB(A) gedurende 4 uur, 86 dB(A) gedurende 2 uur, enzovoorts. Als het geluid 86 dB(A) is kun je daar dus maximaal 2 uur per werkdag werken zonder gehoorschade op te lopen.
In de Arbocatalogus zijn diverse specifieke afspraken gemaakt over lawaaibelasting.

Zie ook het document m.b.t. ‘Lawaai’ voor de brancheafspraken waaraan minimaal moet worden voldaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 6, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M004-SM004-V011-O01] Oplossing:
Aanschaffen geluidarme machines.
[M004-SM004-V011-O02] Oplossing:
Breng isolerende matten aan op machinedelen die meetrillen, zodat deze minder lawaai produceren.
[M004-SM004-V011-O03] Oplossing:
Maak een geluidwerende afscherming zodat het lawaai zo min mogelijk in de ruimte en bij de medewerkers terecht kan komen.
[M004-SM004-V011-O04] Oplossing:
Maak een aparte ruimte voor de lawaaiproducerende werkzaamheden, waarin zo min mogelijk medewerkers werkzaam zijn.
[M004-SM004-V011-O05] Oplossing:
Breng geluidabsorberend materiaal in de ruimte aan om achtergrondgeluid te verminderen (let op eisen hygiëne!).
[M004-SM004-V011-O06] Oplossing:
Pas taakroulatie toe zodat medewerkers slechts een korte tijd werkzaamheden doen met een lawaainiveau boven de 80 dB(A).
[M004-SM004-V011-O07] Oplossing:
Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen, voorlichting en instructie en bied periodiek een gehoormeting aan de blootgestelde medewerkers.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M004-SM004-V012]: Toezicht bij Ontwikkeling
Er is steeds voldoende toezicht op de werkzaamheden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is niet altijd voldoende toezicht op de werkzaamheden.
Toelichting:
Vergissen is menselijk en daarom is het van belang dat bij het opzetten van nieuwe opstellingen er een controle door een tweede persoon is. Omdat er een zeker risico is dat er onvoorziene omstandigheden kunnen optreden is het belangrijk dat medewerkers niet alleen zijn als zij de werkzaamheden uitvoeren. Zorg dat zij snel hulp kunnen inroepen en dat anderen op kunnen merken als er calamiteiten zouden optreden. Waar specifieke risicovolle handelingen gedaan worden waar medewerkers niet de volledige bekwaamheid voor hebben is natuurlijk direct toezicht vereist.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 8
Wettekst:

[M004-SM004-V012-O01] Oplossing:
Maak een procedure voor controle op uitvoering van risicovolle werkzaamheden.
[M004-SM004-V012-O02] Oplossing:
Zorg voor toezicht van buiten op de werkzaamheden in de afdeling procesontwikkeling.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico [M004-SM004-V013]: Veiligheidsvoorzieningen Ontwikkeling
Er zijn voldoende werkende veiligheids- en noodvoorzieningen in de werkruimtes beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn niet voldoende werkende veiligheids- en noodvoorzieningen in de werkruimtes beschikbaar.
Toelichting:
Bij proefopstellingen is de situatie minder gecontroleerd en is vaak nog niet alles helemaal ingericht. Zorg wel dat alle noodvoorzieningen op orde zijn voordat de werkzaamheden daar starten. In ieder geval zijn er goede blusmiddelen en is er een goede mogelijkheid om de werkplek bij calamiteiten snel te kunnen verlaten. Uiteraard is er voorzien in snel bereikbare noodschakelaars om de installatie en voeding uit te schakelen bij calamiteiten. Bij een verhoogd ongevalrisico is ook de snelle beschikbaarheid van BHV extra belangrijk.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.6, 3.7
Wettekst:

[M004-SM004-V013-O01] Oplossing:
Breng noodschakelaars aan op goed bereikbare plekken om (delen van) de installatie snel uit te schakelen in geval van calamiteiten.
[M004-SM004-V013-O02] Oplossing:
Schaf blusmiddelen aan afgestemd op de gevaren die in de situatie aan de orde zijn.
[M004-SM004-V013-O03] Oplossing:
Zorg voor extra snelle inschakeling BHV met voldoende middelen.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de R&D-werkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de R&D-werkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de R&D-werkzaamheden één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M005] Productie
Toelichting:
Deze module behandelt de verschillende aspecten die bij de productie om de hoek komen kijken: zowel de veiligheidsaspecten bij de inrichting van de ruimtes, als de risico's bij de verschillende werkzaamheden. Apart worden ook vragen gesteld over de gang van zaken tijdens storingen en omstellen, en bij het schoonmaken en schoonhouden. In deze module wordt de hele productie behandeld. Heeft u behoefte om de vragenlijst per afdeling (bijv. apart voor de deegmakerij, voor de

inpakafdeling e.d.) te gebruiken, dan kunt u desgewenst aparte RI&E's aanmaken (zie voor meer informatie de handleiding).

[ZW107-M005-SM001] Algemene inrichting productieruimtes
Toelichting:
Deze submodule start met enkele vragen over de productieomgeving, zoals de inrichting van de ruimte, de opslag van materialen, klimaat, de veiligheid van machines, aanwezigheid van vluchtwegen. In de volgende submodule komen vragen over de werkzaamheden en de risico's, die daarmee verband houden.

Risico [M005-SM001-V001]: Voldoende ruimte om te werken
Er is voldoende ruimte zodat de werkzaamheden niet met elkaar in conflict komen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is niet overal voldoende ruimte zodat de werkzaamheden soms met elkaar in conflict komen.
Toelichting:
Voldoende ruimte is belangrijk zodat medewerkers bij hun verschillende werkzaamheden niet elkaar in de weg lopen en overal goed bij kunnen, ook met (til)hulpmiddelen. Er is voldoende ruimte om te zorgen dat transportwerkzaamheden niet in conflict komen met productiewerk. Als bufferen nodig is, dan is hiervoor voldoende plaats beschikbaar. Grondstoffen/materialen liggen binnen handbereik zodat ze niet over een afstand gedragen hoeven worden. Er is voldoende plaats om schoon te maken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2 e.v.
Wettekst:

[M005-SM001-V001-O01] Oplossing:
Opslag in de productieruimtes verminderen.
[M005-SM001-V001-O02] Oplossing:
Frequenter afvoeren van afval en product.
[M005-SM001-V001-O03] Oplossing:
Herindelen van werkruimtes zodat meer ruimte komt waar dit nodig is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Indeling van de werkruimtes
De werkruimte is zo ingedeeld dat er geen onnodige overlast optreedt van andere productie-activiteiten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkruimte is zo ingedeeld dat er soms of regelmatig onnodige overlast optreedt van andere productie-activiteiten.
Toelichting:
Sommige machines veroorzaken een schadelijk geluidniveau. Bij het storten van grondstoffen kan stof of damp vrijkomen. Diverse apparaten geven warmte af. Door zo veel mogelijk onderdelen die

overlast kunnen veroorzaken in een afgescheiden ruimte te plaatsen wordt onnodige blootstelling voorkomen. Ook kunnen afgescheiden werkplekken voor medewerkers (van waaruit zij via computerschermen zicht kunnen houden op het productieproces) worden gecreëerd, zodat men bijvoorbeeld minder wordt blootgesteld aan geluid. Zo wordt bereikt dat de werkplekken waar de medewerkers grotendeels werkzaam zijn zo min mogelijk belastend zijn. Plaats daarom scheidingswanden, plaats luidruchtige apparaten in een afgescheiden ruimte (zoals compressoren e.d.) enzovoorts.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2. e.v., Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M005-SM001-V002-O01] Oplossing:
Een scheidingswand aanbrengen tussen deegbereiding en productieafdeling.
[M005-SM001-V002-O02] Oplossing:
Opstellen van compressoren in aparte ruimte.
[M005-SM001-V002-O03] Oplossing:
Stortplaats (stoffig) in afgeschermde cabine.
[M005-SM001-V002-O04] Oplossing:
Kookketels in afgeschermde ruimte met extra zware afzuiging.
[M005-SM001-V002-O05] Oplossing:
Ruimte waar ovens zich bevinden afscheiden van overige ruimtes.
[ ] Oplossing:
Aparte werkruimte voor operators maken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM001-V003]: Binnenklimaat
In alle seizoenen zijn er voldoende mogelijkheden om het binnenklimaat aangenaam te houden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn onvoldoende mogelijkheden om in alle seizoenen het binnenklimaat aangenaam te houden.
Toelichting:
Hier wordt bedoeld dat onder relatief gebruikelijke omstandigheden in alle seizoenen een goed te verdragen klimaat heerst. In ruimtes waar productie- en verpakkingswerkzaamheden plaats vinden wordt bij de klimaatregulering daarom voldoende rekening gehouden met de warmteafgifte van ovens, ketels, machines. Als de temperatuur hoger dan 40 graden C wordt, wordt er niet meer gewerkt zonder aanvullende maatregelen (zie ook de specifieke branche-afspraken in de arbocatalogus), met uitzondering (onder voorwaarden) voor incidentele onderhouds- en storingswerkzaamheden in zeer warme ruimtes. Overigens moeten ook bij temperaturen lager dan 40 graden C maatregelen getroffen worden om overmatige hittebelasting te voorkomen, zeker als er zwaar werk verricht wordt. Het kan natuurlijk voorkomen dat in extreme situaties (langdurig heet weer) de grenzen van de regelbaarheid worden bereikt. Dan worden tijdelijke maatregelen getroffen, en treedt een noodregeling in (hiervoor heeft het bedrijf een procedure). Er is een warmteplan waarin is aangegeven hoe hitte wordt bestreden en welke condities gesteld worden om verantwoord te kunnen werken. Een apart aandachtspunt zijn de ruimtes waar afzuiging aangebracht is: zorg dat daar voldoende luchttoevoer aangelegd wordt (om vervuiling uit andere ruimtes en tocht en koude in het winterseizoen tegen te gaan). Denk ook aan sterke temperatuurswisselingen waar medewerkers aan bloot kunnen staan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.2, eerste lid en bepalingen Arbocatalogus.
Wettekst:

[M005-SM001-V003-O01] Oplossing:
Extra zonwering aanbrengen om in de zomer de hitte tegen te gaan.
[M005-SM001-V003-O02] Oplossing:
Aan de invoerzijde en aan de uitvoerzijde van de oven betere afzuiging maken.
[M005-SM001-V003-O03] Oplossing:

Ruimte waar ovens zich bevinden afscheiden van overige ruimtes.
[M005-SM001-V003-O04] Oplossing:
De vaste werkplekken afschermen van de werkruimtes waar hitte aanwezig is.
[M005-SM001-V003-O05] Oplossing:
Zorgen voor extra mogelijkheden om (ook 's nachts) te kunnen ventileren.
[M005-SM001-V003-O06] Oplossing:
Gerichte afzuiging en warmte-isolatie aanbrengen bij de veroorzakers van de warmte.
[M005-SM001-V003-O07] Oplossing:
Reduceren van vochtgehalte in de lucht.
[M005-SM001-V003-O08] Oplossing:
Opstellen van een totaal warmteplan.
[M005-SM001-V003-O09] Oplossing:
In de zomerperiode extra koelinstallaties huren.
[M005-SM001-V003-O10] Oplossing:
Gezondheidsbeschermende regels opstellen voor medewerkers die in warme ruimtes werken.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM001-V004]: Verlichting werkruimtes
De productie-/verpakkingsafdeling is goed verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De productie-/verpakkingsafdeling is niet overal goed verlicht.
Toelichting:
Verlichting zorgt voor een goed zicht op de loop- en transportroutes. Zorg dat medewerkers niet tegen het licht in moet kijken, en zo verblind worden. Noodverlichting is nodig voor het geval de stroom uitvalt of er rook hangt (calamiteiten), in ieder geval in ruimtes zonder daglichttoetreding. Op vaste werkplekken waar medewerkers langdurig werk verrichten is bij voorkeur daglichttoetreding. Plaats de armaturen tussen de productielijnen zodat de volledige lichtopbrengst ten goede komt aan de werkplekken. Gebruik dezelfde kleur TL-buizen in de armaturen. Maak de armaturen regelmatig schoon omdat de lichtopbrengst snel achteruit kan gaan. Op plaatsen waar de armaturen geraakt kunnen worden zijn deze voorzien van een stevige beschermkap. In vochtige omgevingen zijn de armaturen waterdicht. In explosieve omgevingen zijn ze explosieveilig. Vervang TL buizen tijdig, vaak is het goedkoper alle buizen gelijktijdig te vervangen, omdat voor het vervangen een hoogwerker of steiger vereist is. Knipperende TL buizen kunnen zeer heet worden: brandgevaar!
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3 en 6.4.
Wettekst:

[M005-SM001-V004-O01] Oplossing:
We brengen extra verlichting aan bij de werkplekken zodat er goed zicht is op het werk.
[M005-SM001-V004-O02] Oplossing:
Noodverlichting aanbrengen.
[M005-SM001-V004-O03] Oplossing:
Maken van daglichtopeningen in productie/verpakking.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM001-V005]: Vluchtwegen en noodvoorzieningen
Er zijn goede voorzieningen om bij nood tijdig de productieruimtes te kunnen ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen goede voorzieningen om bij nood tijdig de productieruimtes te kunnen ontvluchten.
Toelichting:
Medewerkers moeten in noodsituaties gemakkelijk kunnen vluchten. Daarom zijn de bordjes, die de vluchtrichting aangeven, altijd goed zichtbaar. Er staan geen kasten of andere obstakels die de werking van de noodverlichting belemmeren, zodat de vluchtroute ook bij stroomuitval goed te vinden is. Nooduitgangen zijn niet geblokkeerd en ook de looppaden er naar toe zijn voldoende breed gehouden, zonder obstakels (let op tijdelijke opslag!), zodat ook bij paniek zonder risico snel het pand verlaten kan worden. Deuren van de uitgangen kunnen altijd open gemaakt worden (zonder vergrendeling).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art.3.6 en 3.7.
Wettekst:

[M005-SM001-V005-O01] Oplossing:
Markering aanbrengen bij nooduitgangen en ter indicatie van de vluchtrichting.
[M005-SM001-V005-O02] Oplossing:
Periodiek een rondgang maken om te controleren of vluchtwegen en nooduitgangen bruikbaar zijn (BHV).
[M005-SM001-V005-O03] Oplossing:
Extra nooduitgang maken, zodat medewerkers toch kunnen ontvluchten als de vaste toegang is geblokkeerd.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico [M005-SM001-V006]: Vloeren vrij van obstakels
De werkvloeren zijn vrij van obstakels.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkvloeren zijn niet vrijgehouden van obstakels.
Toelichting:
Zowel verpakkingsmaterialen, snoeren, slangen als afval kunnen struikelen veroorzaken. Gaten in de vloer, drempels of andere oneffenheden veroorzaken ook extra risico’s. Deze obstakels belemmeren het gebruik van transportmiddelen en het schoonmaken is veel moeilijker. Onoverzichtelijke werkruimtes of onvoldoende werkoppervlak leiden ook tot extra lichamelijke belasting omdat je niet in de goede werkhouding kunt werken. De vloeren in de productieruimte worden daarom vrij gehouden van dergelijke obstakels en er wordt een hoge discipline aangehouden in het opruimen van de werkplekken. Slangen en kabels worden opgehangen, overtollig materiaal en buffermateriaal wordt direct opgeruimd, zodat het niet in de weg staat.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.2., 3.4. en 3.11
Wettekst:

[M005-SM001-V006-O01] Oplossing:
Vloeren egaliseren of repareren.
[M005-SM001-V006-O02] Oplossing:
Extra opbergruimte maken zodat er meer werkoppervlak is.
[M005-SM001-V006-O03] Oplossing:

Ruimte beschikbaar maken om buffermateriaal, voorraad en afval buiten de werkzone weg te zetten.
[M005-SM001-V006-O04] Oplossing:
Kabels, leidingen en slangen hoger ophangen.
[M005-SM001-V006-O05] Oplossing:
Afspraken maken om extra mankracht snel in te kunnen roepen als er materiaal afgevoerd moet worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM001-V007]: Vloeren en trappen gladheid
De vloeren en traptreden zijn schoon en voldoende stroef.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De vloeren of traptreden zijn vervuild en/of glad.
Toelichting:
Uitglijden is één van de meest voorkomende ongevallen in de sector. Ook is het werken met transportmiddelen/tilhulpmiddelen erg lastig als de vloer niet voldoende stroef is. Gemorst product of grondstoffen, meel en ook water kan de vloer erg glad maken. Een belangrijk aandachtpunt zijn ook de trappen; traptreden zijn soms spekglad. De afwerking van de vloer en traptreden is daarom een belangrijk aandachtspunt en zorg dat er een hoge discipline bestaat in het schoonhouden van de vloer. Daarbij zijn de eisen voor voedselveiligheid een extra aandachtspunt. Daarnaast is het natuurlijk van belang te voorkomen dat materiaal op de vloer terecht komt de beste oplossing. Zorg dat plaatsen waar morsen voor kan komen, het direct wordt opgevangen in bakken of via afzuiging. Denk er daarbij ook aan dat de opvangbakken gemakkelijk verplaatsbaar/te legen zijn en geen extra fysieke belasting veroorzaken.
Speciale coatings van de vloer kunnen zorgen dat deze stroef blijft ook bij natte of vervuilde omstandigheden. Als er wordt schoongemaakt zorg dan dat niet de gehele vloer nat wordt, maar alleen de zone waar schoongemaakt wordt (gebruik bijv. verplaatsbare rubberen barrières om het gebied in te perken). Zorg in dat kader ook voor voldoende afvoerputjes en voorkom dat er zones zijn waar het water op de vloer blijft staan. Als het kan, maak dan de zone die glad is ontoegankelijk tijdens de schoonmaakwerkzaamheden, plaats waarschuwingen op plaatsen met uitglijdgevaar.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11
Wettekst:

[M005-SM001-V007-O01] Oplossing:
Schoonmaakvoorschriften aanscherpen om gladheid tegen te gaan.
[M005-SM001-V007-O02] Oplossing:
Schoonmaakmiddelen/schoonmaakkar onder direct handbereik beschikbaar stellen.
[M005-SM001-V007-O03] Oplossing:
Stroeve afwerklaag op de vloer en traptreden aanbrengen (let op eisen voedelshygiëne!).
[M005-SM001-V007-O04] Oplossing:
Maak voorzieningen die het morsen op de vloer tegengaan (opvangbakken, afzuiging).
[M005-SM001-V007-O05] Oplossing:
Zet machines e.a. onderdelen op hoogte zodat gemakkelijk schoongemaakt kan worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM001-V008]: Opslag materialen en goederen
Materialen en goederen zijn veilig opgeslagen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Materialen en goederen zijn niet altijd veilig opgeslagen.
Toelichting:
Materialen en goederen zijn zodanig opgeslagen dat ze niet kunnen vallen, omvallen, wegglijden of weglekken. Zorg dat verpakkingen en pallets intact zijn. Let op dat materialen en goederen goed gestapeld staan (geen gevaar voor omvallen) en zorg voor stabiele belading van pallets. Let op dat maximale belastbaarheid van plaatsen waar materialen worden opgeslagen niet overschreden wordt (denk ook aan opslag op ruimtes boven kantoorunits en andere vloeren die niet als laadvloer zijn bedoeld).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.17.
Wettekst:

[M005-SM001-V008-O01] Oplossing:
Voorschrift maken voor veilig stapelen van pallets.
[M005-SM001-V008-O02] Oplossing:
Maak plaatsen die niet belast mogen worden onbereikbaar door plaatsing van hekwerken.
[M005-SM001-V008-O03] Oplossing:
Voldoende vloerruimte reserveren voor opslag zonder loop- en transportroutes te blokkeren.
[M005-SM001-V008-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM001-V009]: Afval en restanten opslag
Afval en restanten worden goed gescheiden opgeslagen en veilig afgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Afval en restanten worden niet altijd goed gescheiden opgeslagen of niet altijd veilig afgevoerd.
Toelichting:
Voorkom voorraad van (brandbaar!) afval in de werkruimtes. Let op dat restanten in verpakkingen niet met elkaar kunnen reageren, dus gooi niet zomaar alles op één hoop als er gevaarlijke producten in hebben gezeten. Voorkom dat degene die het afval opruimt/verwerkt zich kan verwonden aan zaken die (onzichtbaar) tussen het afval liggen (bijvoorbeeld glas of metalen banden).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.1c.
Wettekst:

[M005-SM001-V009-O01] Oplossing:
Maak speciale plaatsen voor gescheiden opslag van afval.
[M005-SM001-V009-O02] Oplossing:
Extra afvalcontainer plaatsen voor scherpe voorwerpen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M005-SM001-V010]: Gascilinders
Gascilinders worden op een veilige manier gebruikt en verankerd tegen omvallen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gascilinders worden niet altijd op een veilige manier gebruikt en/of niet altijd verankerd tegen omvallen.
Toelichting:
Gascilinders kunnen grote gevaren veroorzaken als de afsluiters gaan lekken of als door oververhitting (bij brand) de gashouders kunnen exploderen. Een ander gevaar is dat het gas zelf giftig is of de zuurstof verdringt en in besloten ruimtes zodoende verstikkingsgevaar kan veroorzaken. Gascilinders worden daarom altijd rechtop neergezet en verankerd tegen omvallen en geplaatst op plaatsen waar ze niet beschadigd kunnen worden (aanrijdinggevaar) is. Er is voor gezorgd dat voorraad of een flessenbatterij op een goed geventileerde plaats buiten de werkruimtes is geplaatst (beschermd tegen weersinvloeden en verhitting door andere externe oorzaken). In de werkruimte is alleen de werkvoorraad aanwezig. Deze flessen staan op een flessenwagen en zijn tegen omvallen verankerd. Zuurstof of andere brandbevorderende inhoud wordt nooit in de nabijheid van andere flessen of verpakkingen met brandgevaarlijke inhoud opgeslagen. Alleen gascilinders met een geldige keuring worden gebruikt. Flessen die gevallen zijn of anderszins zijn beschadigd worden direct buiten gebruik gesteld.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.6.
Wettekst:

[M005-SM001-V010-O01] Oplossing:
Berg alle cilinders, die de werkvoorraad te boven gaan, op in de centrale opslag.
[M005-SM001-V010-O02] Oplossing:
Voor alle werkplekken waar een fles wordt opgesteld een veilige plaats aanwijzen en een mogelijkheid tot verankering aanbrengen.
[M005-SM001-V010-O03] Oplossing:
Medewerkers instrueren over gebruik en vastzetten van gasflessen, ook over het verwijderen van defecte flessen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M005-SM001-V011]: Nutsvoorzieningen en installatieveiligheid
De nutsvoorzieningen en installaties zijn in goede staat.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De nutsvoorzieningen en installaties zijn niet altijd in goede staat.
Toelichting:
De elektrische installatie is goed aangelegd (door bevoegd persoon), veilig (aarding en afscherming stroomvoerende delen) en geschikt (voldoende capaciteit) voor de werkzaamheden die in de ruimte plaatsvinden. Let ook op leidingen, snoeren en kabels: deze zijn onbeschadigd en zo aangelegd, dat zij niet gemakkelijk kunnen beschadigen. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van vaste aansluitingen (in plaats van verlengsnoeren). Installaties met hoge druk zijn zonder lekkages en worden regelmatig gekeurd (stoom, perslucht enz.). Gasleidingen, slangen en afsluiters functioneren goed en zijn niet beschadigd of versleten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.

Wettekst:

[M005-SM001-V011-O01] Oplossing:
Periodieke inspectie installatie door installateur.
[M005-SM001-V011-O02] Oplossing:
Losse leidingen vervangen door vaste aansluitingen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Arbeidsmiddelen veilig
De machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties zijn niet altijd veilig.
Toelichting:
Machines en installaties voldoen aan CE eisen. Medewerkers kunnen zich niet branden, verwonden aan scherpe delen of snijden aan de installaties, en niet in aanraking komen met elektriciteit. Er zijn geen beschadigingen aan het arbeidsmiddel en de aansluitingen. De machines kunnen via een goed te bereiken, beveiligde schakelaaraan- en uit gezet worden. Machines zijn uitgerust met een nulspanningsbeveiliging. Voor alle machines is een duidelijke gebruiksaanwijzing beschikbaar en in te zien door medewerkers.
Na een stop kan de machine op een veilige en gecontroleerde manier weer in werking gezet worden. Beveiligingen werken naar behoren en worden altijd gebruikt. Defecten aan beveiligingen worden eerst opgelost voordat de machine opnieuw wordt gebruikt. Veiligheidsvoorzieningen worden periodiek gecontroleerd (frequentie is afgesproken met OR/PVT).
Arbeidsmiddelen worden alleen gebruikt voor toepassingen waar ze voor bedoeld zijn en dat ook voor de gereedschappen (messen, zaagblad e.d.) en verwisselbare onderdelen. Deze zijn geschikt voor het arbeidsmiddel en worden voor de juiste toepassing gebruikt. Op alle plaatsen waar een risico bestaat op verwonding/verbranding is dit aangegeven door afbeeldingen (pictogrammen) die hiervoor waarschuwen. Werkplekken zijn goed bereikbaar en bieden voldoende bewegingsruimte om het werk te kunnen doen.
Voor een nadere beoordeling van de machineveiligheid (zie ook afspraken arbocatalogus) kunt u gebruik maken van de VBZ checklist machineveiligheid.
Bij elke nieuw ingerichte werkplek wordt vóór ingebruikname een risico-inventarisatie op het gebied van machineveiligheid uitgevoerd (afspraak arbocatalogus). Deze vormt ook de basis voor voorlichting en instructie aan medewerkers.
Zie ook het document m.b.t. 'Machineveiligheid'
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16, Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.
Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

Oplossing:
Afspraken maken over periodieke controle van veiligheidsvoorzieningen.
Oplossing:
Gebruikshandleidingen op duidelijke, goed bereikbare en toegankelijke plaats voor medewerkers beschikbaar stellen.
Oplossing:
Afspraken maken over periodiek onderhoud.
Oplossing:
Afspraken maken over keuringen.
Oplossing:
Nieuw ingerichte werkplekken controleren op veiligheid met behulp van de checklijst machineveiligheid.
Oplossing:

Schema jaarlijkse beoordeling machineveiligheid met behulp van VBZ checklijst machineveiligheid maken en uitvoeren.
[M005-SM001-V013-O01] Oplossing:
Aanbrengen van extra beveiliging voor zones waar gevaar aanwezig is.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Afscherming arbeidsmiddelen
Bewegende delen van machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties zijn goed afgeschermd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Bewegende delen van machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties zijn niet of onvoldoende afgeschermd.
Toelichting:
De bewegende delen van machines en apparaten zijn afgeschermd, medewerkers kunnen nergens bekneld raken of gegrepen worden. Wegneembare afscheidingen zijn gekoppeld aan een functieblokkering, zodat de machine bij verwijdering ervan in een veilige stand wordt gezet (Zie het document m.b.t. ‘Machineveiligheid specifieke machines’). Defecten aan afschermingen worden eerst opgelost voordat de machine opnieuw wordt gebruikt. Dit geldt zowel voor normale omstandigheden als bij storingen en tijdens omstellen en schoonmaken. Let ook speciaal op plaatsen waar medewerkers/bezoekers onderdoor gaan, zich vastgrijpen (bij uitglijden!) of overheen klimmen.
U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die er in de branche zijn gemaakt in de Arbocatalogus over de beveiliging van robots, mengers en kneders, afmeetmachines, deeguitrol/walsmachines, uitstoters en extrusiekoppen.
Doe, als er twijfels zijn over het risico op letsel, een nadere beoordeling van de veiligheidsrisico’s van machines en installaties. Laat u daarbij zonodig bijstaan door een machineveiligheidsdeskundige. Voor een nadere beoordeling kunt u ook gebruik maken van de VBZ checklist machineveiligheid.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16, Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

Oplossing:
Afspraken maken over periodieke controle van afschermingsvoorzieningen.
Oplossing:
Aanbrengen afschermingen waar risico op letsel bestaat.
Oplossing:
Functieblokkering aanbrengen bij afschermingen die weggenomen kunnen worden.
Oplossing:
Taakrisico-analyse en strikte werkprocedure maken voor werksituaties waar de afscherming niet toereikend is
Oplossing:
Schema jaarlijkse beoordeling machineveiligheid met behulp van VBZ checklijst machineveiligheid maken en uitvoeren.
Oplossing:
Beveiliging specifieke machines op orde brengen..
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Veilig stilzetten in noodsituaties
Machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties kunnen in noodsituaties direct stilgezet worden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee

Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Machines, apparaten, hulpmiddelen en installaties kunnen in noodsituaties niet direct stilgezet worden.
Toelichting:
Voor noodsituaties zijn de machines via een goed bereikbare noodstop/-koord snel stil te zetten. Een noodstop is goed zichtbaar (rood tegen gele achtergrond) en kan met één handeling worden bediend. Bij lange productielijnen zijn meerdere noodstops of een trekkoord geplaatst. De noodstopvoorzieningen voldoen aan de eisen, zoals genoemd in de arbocatalogus. Na een noodstop kunnen machines pas weer in werking worden gezet, nadat de noodschakeling is opgeheven.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16, Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

Oplossing:
Met TD oplossingen creëren voor het aanbrengen van extra noodstop/koord bij gevaarlijke situaties.
Oplossing:
Met TD oplossingen creëren voor het zorgvuldig in werking zetten van machines na een noodstop.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM001-V013]: Onveilige zones afgeschermd
Zones waar beweging van apparatuur risico kan veroorzaken zijn afgeschermd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Zones waar beweging van apparatuur risico kan veroorzaken zijn niet altijd afgeschermd.
Toelichting:
Op verschillende plaatsen, bijvoorbeeld bij de inpaklijn, kunnen vele machines ingezet worden die met behoorlijk grote snelheid en kracht bewegen. Denk daarbij aan palletiseer/inpakrobots, liften en andere transportinstallaties, wikkelmachines, e.d. De zones waarin deze bewegen zijn volledig afgeschermd zodat zich hier geen medewerkers kunnen bevinden als deze apparaten in bedrijf zijn. De afscherming is zodanig beveiligd dat bij het betreden de installatie voldoende snel tot stilstand komt en er geen terugloop op kan treden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.4, 7.13. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

Oplossing:
Breng hekwerken aan zodat ruimtes met bewegende apparatuur niet betreden kunnen worden.
[M005-SM001-V013-O02] Oplossing:
Maak speciale taak-risico-analyse en werkprocedure voor werken binnen de beveiligde zone (trage stand, lock out-procedure).
[M005-SM001-V013-O03] Oplossing:
Beveilig hekken zodanig dat bij openen de installatie automatisch stilvalt.
[M005-SM001-V013-O04] Oplossing:
Breng veiligheidsscherm aan voor zones die niet betreden mogen worden.
Categorieën:

- Arbeidsmiddelen (AM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM001-V014]: Klein onderhoud
Het klein onderhoud binnen de productieruimtes is goed te noemen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het klein onderhoud binnen de productieruimtes is soms onvoldoende.
Toelichting:
Hiermee wordt bedoeld dat kleine gebreken tijdig worden onderkend en worden opgelost. Denk daarbij aan: hang en sluitwerk dat niet goed functioneert, beschermkappen die los zitten, oneffenheden in vloeren, op wegen en paden, verlichting die niet werkt, kabels of stopcontacten die zijn beschadigd, lekkende kranen, hydraulische systemen, stoomleidingen/afsluiters of persluchtsystemen, klimaatbeheersing die niet werkt, verstoppingen van riool, enzovoorts. Daarom weten medewerkers waar zij dergelijke zaken kunnen melden en worden problemen snel verholpen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2.
Wettekst:

[M005-SM001-V014-O01] Oplossing:
Start een aanpak voor melding van defecten, preventieve inspecties/rondgangen en afspraken over snelheid van oplossen van storingen en defecten door eigen facilitair medewerker en externe dienstverleners.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Bevoegd gebruik aangedreven transportmiddelen
Aangedreven transportmiddelen (zoals heftrucks) worden uitsluitend door aangewezen personen gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Aangedreven transportmiddelen (zoals heftrucks) worden niet uitsluitend door aangewezen personen gebruikt.
Toelichting:
Aangewezen personen zijn medewerkers die een certificaat hebben en dus een meerdaagse opleiding hebben genoten. Medewerkers die incidenteel transportmiddelen (denk aan heftruck, reachtruck, picking truck) gebruiken, hebben ook een certificaat maar hier kan volstaan worden met een verkorte opleiding van minimaal 1 dag, mits de nadruk daarbij ook op veiligheid ligt. De opleiding is niet langer dan 5 jaar geleden doorlopen. Deze medewerkers dragen veiligheidsschoeisel. Als het voertuig onbeheerd achter wordt gelaten is dit vergrendeld zodat er geen onbevoegde gebruik van kan maken. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die er in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. ‘Transportmiddelen’

Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.17a, 7.17b en 7.17c en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM001-V015-O01] Oplossing:
Medewerkers die de aangedreven transportmiddelen (mogen) bedienen worden opgeleid.
[M005-SM001-V015-O02] Oplossing:
Wij voeren een sanctiebeleid in voor het geval onbevoegd gebruik gemaakt wordt van de truck (zowel de ‘beheerder’ als de gebruiker worden aangesproken).

Risico [M005-SM001-V016]: Afstemming werk derden
Werkzaamheden door derden worden goed op productie afgestemd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Werkzaamheden door derden worden soms niet goed op productie afgestemd.
Toelichting:
Buitenfirma’s, schoonmaakbedrijven, en dergelijke kunnen, terwijl uw productie gewoon doorgaat, werkzaamheden doen die de eigen medewerkers in gevaar brengen bijvoorbeeld door materialen die naar beneden vallen, gladde vloeren, open vuur, enzovoorts. Daarom is er voortdurend aandacht nodig voor de manier waarop de buitenfirma’s hun werk doen, dat dit voldoende afgezet wordt en dat de eigen medewerkers buiten het gebied blijven waar risico’s aanwezig zijn. Stem dit af met de TD als deze verantwoordelijk is voor die werkzaamheden. Ook is van belang dat de buitenfirma’s op de hoogte zijn van de risico’s en de regels die er in uw bedrijf gelden. Als er arbeidsmiddelen worden gebruikt of werkplekken zijn waar bijzondere risico’s aan verbonden zijn, dan kunnen hier alleen speciaal aangewezen (geïnstrueerde) medewerkers werkzaamheden (mee) doen. Dit geldt in ieder geval voor het werken met gevaarlijke arbeidsmiddelen en gereedschappen, werken op hoogte, werken met open vuur en werkzaamheden met gevaarlijke stoffen. Uw eigen productiemedewerkers verlenen geen assistentie en geven geen aanwijzingen aan de externe, dat doet alleen degene die daar binnen uw bedrijf voor aangewezen is.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 3
Wettekst:

[M005-SM001-V016-O01] Oplossing:
We wijzen iemand aan die verantwoordelijk is voor gevaarlijke werkzaamheden, het werk mag alleen gestart worden na goedkeuring door deze persoon.
[M005-SM001-V016-O02] Oplossing:
We informeren het personeel in productieruimtes duidelijk over de werkzaamheden van derden.
[M005-SM001-V016-O03] Oplossing:
Met de TD maken we duidelijke afspraken over de wijze van toezicht houden op de werkzaamheden van derden.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de algemene inrichting van de productieruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de algemene inrichting van de productieruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de algemene inrichting van de productieruimtes één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M005-SM002] Productiewerkzaamheden
Toelichting:
Deze module is te gebruiken voor alle productiewerkzaamheden. Ga dus bij iedere vraag na hoe het in iedere productiestap er uit ziet. Deegbereiding/voorbereiding, invoer/vormen/oven, uitvoer, verpakken. Denk niet alleen aan de 'gewone' werkzaamheden, maar ook aan de werkzaamheden die er omheen gedaan worden. Als er iets verbeterd kan worden geef dan in het veld 'opmerkingen' en later bij het kiezen van 'maatregelen' duidelijk aan om welke situatie het gaat. Dat helpt straks bij het samenstellen van een actieplan.
Is er toch behoefte om per productiestap apart de vragenlijst te gebruiken (dus apart voor voorbereiding / invoer / oven / inpakken e.d.), dan kan dit door een aparte RI&E per stap te maken. Zie hiervoor de aanwijzingen in de handleiding.

Risico [M005-SM002-V001]: Veilig gebruik van machines
De machines worden op een veilige manier gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De machines worden niet altijd op een veilige manier gebruikt.
Toelichting:
Machines worden gebruikt voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Medewerkers die de arbeidsmiddelen gebruiken zijn voldoende opgeleid en geïnstrueerd: alleen medewerkers die hiervoor (intern) zijn opgeleid voeren zelfstandig de werkzaamheden uit (afspraak arbocatalogus). Ook medewerkers die de taal niet machtig zijn moeten voldoende geïnstrueerd zijn. Dit gebeurt bijvoorbeeld door instructies te maken waarin met afbeeldingen wordt gewerkt in plaats van met tekst (aangevuld door voldoende mondelinge voorlichting en instructie). Opschriften en displays zijn eenduidig en goed leesbaar. Beschermkappen/afschermingen zitten altijd op hun plaats en beveiligingen worden nooit buiten werking gesteld. Machines worden in principe stilgezet als er werkzaamheden gedaan moeten worden waarbij knel- of snijrisico's kunnen optreden. Waar knel- of snijrisico's en hete oppervlakken niet voldoende kunnen worden afgeschermd blijven medewerkers met hun handen uit de buurt en maken zij gebruik van een hulpmiddel als ze iets aan de lijn moeten doen.
Er wordt gebruik gemaakt van een duidelijke procedure voor melding van gevaarlijke situaties of verbeterpunten (afspraak arbocatalogus).
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.9., 7.13 t/m 7.16, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V001-O01] Oplossing:
Werkinstructie maken met afbeeldingen.
[M005-SM002-V001-O02] Oplossing:
Medewerkers (extra) opleiden voor zelfstandig uitvoeren van taken aan machines.

[M005-SM002-V001-O03] Oplossing:
Betere afscherming laten maken.
[M005-SM002-V001-O04] Oplossing:
Afscherming maken voor hete delen voor draaiende delen.
[M005-SM002-V001-O05] Oplossing:
Hulpmiddel laten maken voor werk aan de lijn waarbij snij-/knelrisico bestaat.
[M005-SM002-V001-O06] Oplossing:
Sancties invoeren als beveiliging of afscherming wordt omzeild.
[M005-SM002-V001-O07] Oplossing:
Met TD oplossingen creëren voor specifieke gevaarlijke situaties (extra kwetsbare plekken, plaatsen waar toch regelmatig onveilige handelingen door medewerkers plaatsvinden.
[M005-SM002-V001-O08] Oplossing:
Duidelijke procedure voor melden van onveilige situaties of verbeterpunten invoeren.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM002-V002]: Veilig gebruik transportbanen
De werkzaamheden bij of aan transportbanen (rollenbanen, transportbanden) zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkzaamheden bij of aan transportbanen (rollenbanen, transportbanden) zijn niet altijd veilig.
Toelichting:
Transportbanen zijn wisselend in beweging en er worden steeds materialen door bewogen. Dit brengt een zeker risico met zich mee om geraakt te worden of bekneld te raken. Dit geldt zeker voor situaties waarin medewerkers proberen storingen te voorkomen of op te lossen door materialen uit de transportinrichting te trekken of peuteren. Als deze dan plotseling in beweging komt kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan. Dit geldt ook voor de plaatsen waar medewerkers over of onder de transportbaan heen willen. Daarom zijn risicovolle plaatsen goed afgeschermd en zijn er goede voorzieningen aangebracht om transportbanen over te steken. Daarnaast zijn er duidelijke afspraken gemaakt wie welke werkzaamheden mag verrichten aan of bij transportbanen (ook bij storingen). Let speciaal op risico's die er voor het onderhoudspersoneel kunnen ontstaan: breng op plaatsen waar regelmatig onderhoud moet plaatsvinden voorzieningen (bijv. een vast bordes) aan, zodat op deze plaatsen goed en veilig gewerkt kan worden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3 t/m 7.8, 7.13 t/m 7.16. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V002-O01] Oplossing:
Afschermen van plaatsen waar medewerkers geraakt of gegrepen kunnen worden door de installatie of door voorwerpen die worden getransporteerd, zodat die onbereikbaar zijn als de machine in beweging is of kan komen.
[M005-SM002-V002-O02] Oplossing:
Aanwijzen van personen die opgeleid en daardoor bevoegd zijn om aan de installatie te sleutelen.
[M005-SM002-V002-O03] Oplossing:
Maken van een procedure die garandeert dat niemand zich in een onveilige situatie kan bevinden als de installatie weer in werking wordt gezet.
[M005-SM002-V002-O04] Oplossing:
Op plaatsen waar medewerkers de neiging kunnen hebben om van de ene naar de andere kant van de transportbaan te gaan, leggen we een afgeschermde loopbrug aan voor de oversteek, zodat medewerkers niet gaan klimmen, springen of kruipen om naar de overzijde te komen.
[M005-SM002-V002-O05] Oplossing:
Op plaatsen waar regelmatig onderhoud, verhelpen van storingen of andere werkzaamheden verricht worden, maken we een goed bereikbaar bordes, zodat medewerkers geen capriolen hoeven uit te halen om de werkplek te bereiken of de werkzaamheden te verrichten.
Categorieën:

- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM002-V003]: Veilig gebruik transport- en tilhulpmiddelen
Het gebruik van met de hand voortbewogen mobiele transportmiddelen en tilhulpmiddelen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het gebruik van met de hand voortbewogen mobiele transportmiddelen en tilhulpmiddelen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Er zijn vele verschillende hulpmiddelen in gebruik om materialen op te tillen, te transporteren en in de stellingen of in machines te zetten of er uit te halen. De gebruiker moet dan wel het goede hulpmiddel voor de klus inzetten en moet ook heel goed weten hoe het middel te bedienen. risico's zijn dat de gebruikte middelen kiepen, de last er af valt, aanrijdingen gebeuren of medewerkers overbelast worden omdat de bediening veel kracht of foute bewegingen vraagt. Daarom zijn er afspraken welke middelen waar voor gebruikt worden, wie deze mag bedienen (alleen na voldoende instructie!) en de middelen worden goed onderhouden zodat deze geen defecten hebben. De transportmiddelen zijn voldoende stabiel, hebben soepel lopende wielen, geen scherpe kanten, knelplaatsen of andere mogelijkheden om je aan te verwonden. De gebruikers dragen veiligheidsschoeisel met stroeve zolen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.3 en 7.4. Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M005-SM002-V003-O01] Oplossing:
Aanschaffen transportmiddelen die soepeler lopen.
[M005-SM002-V003-O02] Oplossing:
Aanschaffen hulpmiddelen om hoger gelegen plekken in de stelling te bereiken, die niet om kunnen kiepen en voldoende grip bieden voor de medewerkers.
[M005-SM002-V003-O03] Oplossing:
Aanpassen van de hulpmiddelen zodat de werkhoogte voor de medewerkers optimaal is (bij het afpakken van materiaal en ook de hoogte van het handvat).
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM002-V004]: Gebruik van hijsmiddelen
Gebruik van hijsmiddelen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gebruik van hijsmiddelen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Hijs- en hef gereedschappen zijn in goede staat, worden minimaal 1x per jaar gekeurd en worden uitsluitend bediend door of bediend onder direct toezicht van geïnstrueerde personen. Op ieder hijs/hefgereedschap is duidelijk af te lezen welke hijs/hefvermogen het arbeidsmiddel heeft. Voor zware lasten is ook het gewicht op de last afleesbaar en is aangegeven op welke punten de last

getakeld moet worden. Hijsbanden die door leveranciers worden achtergelaten worden niet hergebruikt. Jaarlijks worden alle hijsmiddelen gekeurd. Desondanks is ook tussentijds aandacht vereist voor de slijtage van de hijsmiddelen. Er mogen geen knopen gelegd worden in hijskettingen of -banden. Het bevestigingspunt is zeer cruciaal. Gelet op de gevaren die hieruit kunnen voortvloeien is deskundigheid op dit gebied vereist voor de bediening. Voorafgaand aan het bedienen van de hijsmiddelen voeren medewerkers controle uit (check op bijvoorbeeld werklast, merkteken, eventuele beschadigingen, opvolgen van de gebruiksaanwijzing, e.d. (afspraak arbocatalogus).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 7.18. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V004-O01] Oplossing:
Opleiden medewerkers die hijsmiddelen mogen bedienen en beheren.
[M005-SM002-V004-O02] Oplossing:
Alle hijsmiddelen en hijswerktuigen worden jaarlijks via een servicecontract ter keuring aangeboden.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM002-V005]: Werken op hoogte
Werken op werkplekken die hoog liggen gebeurt veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Werken op werkplekken die hoog liggen gebeurt niet altijd veilig.
Toelichting:
Alle werkplekken, inspectieplekken en plaatsen waar van tijd tot tijd een storing opgelost moet worden of schoongemaakt wordt, zijn goed bereikbaar, bij voorkeur met een vaste trap en bordessen. Losse trappen, bokken en ladders worden zo min mogelijk gebruikt en zijn zeker geen vaste werkplek. Vanwege de vaak gladde vloeren hebben ladders onvoldoende grip op de vloer. Daarom wordt alleen gebruik gemaakt van ladders die aan de bovenzijde ook ingehaakt kunnen worden zodat ze niet wegglijden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.16.
Wettekst:

[M005-SM002-V005-O01] Oplossing:
Aanbrengen van vast bordes met leuning.
[M005-SM002-V005-O02] Oplossing:
Aanbrengen van vaste trap.
[M005-SM002-V005-O03] Oplossing:
Ladders met haken aanschaffen en bevestigingspunten aanbrengen waar ze ingehaakt kunnen worden.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)

Risico [M005-SM002-V006]: Werkplek monsters nemen en toevoegingen
De plaatsen waar monsters genomen worden of waar toevoegingen gedaan worden zijn goed en veilig bereikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De plaatsen waar monsters genomen worden of waar toevoegingen gedaan worden zijn soms niet goed en niet veilig bereikbaar.
Toelichting:
Bij controle van grondstoffen en ook in de productie worden monsters genomen of bestanddelen toegevoegd op plaatsen die soms lastig bereikbaar zijn en waar veiligheidsrisico's niet altijd op een goed niveau zijn afgeschermd, omdat in ontwerp deze plaatsen niet als 'werkplek' gezien werden. Voor die situaties zijn voldoende veilige voorzieningen getroffen om de plaats waar de handeling gedaan wordt veilig te bereiken. Waar gevaren niet fysiek afgeschermd kunnen worden is voorzien in een nauwkeurige werkprocedure. Omdat soms plaatsen betreden worden die niet zonder risico zijn en dit niet altijd in het zicht van anderen gebeurd, is er altijd contact met een tweede persoon die bij nood direct in actie kan komen om hulp te verlenen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.16, 3.19
Wettekst:

[M005-SM002-V006-O01] Oplossing:
Afschermen van gevaren op de plaatsen waar bij monsterneming of bij het toevoegen van bestanddelen een risico op verwonding op kan treden.
[M005-SM002-V006-O02] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen zodat bij monsterneming of toevoegen van bestanddelen medewerkers niet in de buurt komen van onderdelen die risico op verwonding veroorzaken.
[M005-SM002-V006-O03] Oplossing:
Werkprocedure maken die bij het betreden van besloten ruimtes of andere risicovolle zones garandeert dat dit altijd onder toezicht gebeurt.
[M005-SM002-V006-O04] Oplossing:
Trappen en bordessen aanbrengen die toegankelijkheid van de monsternameplaats verbeteren.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM002-V007]: Veilig openen verpakking
Het openen en legen van verpakkingen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het openen en legen van verpakkingen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Voor het lossnijden van banden en opensnijden van zakken wordt een veilig en voldoende scherp mes gebruikt (afspraak arbocatalogus: gebruik veiligheidsmes). De verpakking kan niet wegschieten of omvallen: de verpakking staat/ligt op een stabiele ondergrond en ook de medewerker staat bij deze werkzaamheden stevig op een goede ondergrond. Bij het legen verspreidt zich geen stof, lege verpakkingen worden niet uitgeklopt of tegen het lichaam dichtgevouwen waarbij stof zich verspreidt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.3., 7.3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V007-O01] Oplossing:
Aanschaf van speciale veiligheidsmessen.
[M005-SM002-V007-O02] Oplossing:
Automaat voor openen/storten van stoffig zakgoed.
[M005-SM002-V007-O03] Oplossing:

Container plaatsen voor lege zakken zodat deze niet opgevouwen hoeven te worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Stoffen volgens voorschrift toepassen
Gevaarlijke producten worden volgens voorschrift gebruikt en opgeslagen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gevaarlijke producten worden niet altijd volgens voorschrift gebruikt.
Toelichting:
Producten worden aangeleverd met een standaard gevaarsetiket. Wanneer producten worden uitgepakt, overgeheveld in andere verpakkingen en dergelijke moet er voor gewaakt worden dat de nieuwe verpakking schoon is, bestand is tegen dat product en moet op de nieuwe verpakking ook de vereiste etikettering plaatsvinden. Producten worden volgens voorschrift gebruikt voor de toepassing die is toegestaan. Een andere manier van toepassen of het vermengen anders dan op de gebruiksaanwijzing is aangegeven kan grote gevolgen hebben. Let speciaal op het etiket voor waarschuwingen ‘niet in contact laten komen met’.
Stoffen worden bovendien gescheiden gehouden en waar nodig brandveilig opgeslagen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h.
Wettekst:

[M005-SM002-V008-O01] Oplossing:
Etikettering op orde brengen.
[M005-SM002-V008-O02] Oplossing:
Werkinstructies aanpassen met waarschuwing over risico’s stoffen.
Oplossing:
Opslag voor stoffen en producten op orde brengen
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Blootstelling aan stoffen
risico’s van stoffen zijn goed onder controle.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
risico’s van stoffen zijn niet altijd goed onder controle.
Toelichting:
De meeste stoffen die worden gebruikt zijn voedingsmiddelen en als zodanig niet schadelijk voor de gezondheid. Toch zijn sommige van deze producten een risico bij inademing omdat ze allergieën of blijvende verstopping van de luchtwegen kunnen veroorzaken (o.a. meelstof, boteraroma’s, talk, diverse broodverbeteringsmiddelen, noten). Daarnaast zijn er schoonmaakmiddelen die mogelijk agressieve bestanddelen bevatten.

U gebruikt in ieder geval geen voertuigen (heftrucks) of installaties die blootstelling aan dieselrook veroorzaken. Het gebruik van alcohol bevattende desinfectiemiddelen gebeurt in een goed geventileerde omgeving en de alcohol wordt niet verneveld.
Leiding en medewerkers weten welke stoffen een gevaar kunnen veroorzaken en welke voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden. Voor werksituaties waar risico's aanwezig zijn hebt u hier in werkinstructie speciale aandacht op gevestigd, waarin is aangegeven wat de veilige werkwijze is. Medewerkers zijn voldoende geïnstrueerd, werken volgens voorschriften met de producten en nemen voldoende voorzorgsmaatregelen waaronder het gebruik van alle noodzakelijke voorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen. Producten worden in geschikte en goed geëtiketteerde verpakkingen toegepast. Er is op de werkvloer niet meer dan een werkvoorraad aanwezig.
Daar waar het risico op explosie (ATEX) bestaat (bijv. bij laden van accu's, plaatsen met een hoge stofconcentratie) zijn maatregelen genomen. Bij de leiding en de medewerkers die hiermee te maken hebben is bekend welke werkwijzen veilig zijn.
Zie voor meer informatie ook de arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1b, 4.1c, 4.3 en 4.4 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V009-O01] Oplossing:
Aan de hand van de lijst van stoffen die in de productie worden gebruikt, specifieke werkinstructies maken voor medewerkers.
[M005-SM002-V009-O02] Oplossing:
Vervang stoffen (bijvoorbeeld schoonmaakmiddelen) door stoffen met minder risico.
[M005-SM002-V009-O03] Oplossing:
Aanleggen van speciale werkruimte voor werkzaamheden die veel stof of damp veroorzaken.
[M005-SM002-V009-O04] Oplossing:
Verstrekken adembeschermingsmiddelen (bijv. geschikt stofmasker) voor werkzaamheden die onvoldoende veiligheid bieden.
[M005-SM002-V009-O05] Oplossing:
Waarschuwingsetiketten aanbrengen op verpakkingen met stoffen die een risico kunnen veroorzaken.
[M005-SM002-V009-O06] Oplossing:
Vervangen van voertuigen of installaties die blootstelling aan dieselrook veroorzaken.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Stofbelasting
Blootstelling aan stof is goed onder controle.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Blootstelling aan stof is niet overal onder controle.
Toelichting:
Waar met meelstof of stofvormige additieven, zoals diverse broodverbeteringsmiddelen, talk e.d., wordt gewerkt, bestaat op den duur een risico op (blijvende) allergische reacties. Niet alle meel heeft die eigenschap, maar ook kan stof sowieso bij een te hoge belasting de luchtwegen beschadigen. Daarom is er op sectorniveau veel aandacht voor dit risico. U hebt de navolgende zaken voor elkaar. U hebt de plekken waar stof vrij komt in kaart gebracht. Waar mogelijk gebruikt u minder stoffig product en bekijkt u of handmatig toevoegen vervangen kan worden door automatische toevoeging. Op plaatsen waar het stof vrijkomt zijn doeltreffende voorzieningen getroffen om verspreiding en blootstelling tegen te gaan: mengkuipen zijn voorzien van deksels en die zijn dicht, bij het storten valt het stof over een zo klein mogelijke afstand (geleiders), waar stof vrij kan komen is zo dicht mogelijk bij de bron punt/spleetafzuiging gemonteerd die het stof invangt.
Waar stofbelasting toch aan de orde is hebben medewerkers de beschikking over stofmaskers (FFP2) en deze worden tijdig vervangen (minimaal 1x per 2 weken bij een lage belasting tot dagelijks bij een hoge belasting).
Medewerkers zijn goed geïnstrueerd over het stofvrij werken, de wijze waarop zij het werk doen heeft

namelijk grote invloed op de stofbelasting (storthoogte zo klein mogelijk houden, het werk rustig doen, lege zakken niet tegen het lichaam vouwen, geen perslucht gebruiken voor schoonmaken, werkkleding op een goede manier gebruiken, de afzuiging goed gebruiken, deksel van mengkuip dicht houden. Al deze aspecten zijn terug te vinden in het stofbeheersingsplan van uw bedrijf. Zie ook www.blijmetstofvrij.nl. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die de branche heeft gemaakt in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. 'Stof'
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1b, 4.1c, 4.3 en 4.4 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V010-O01] Oplossing:
Maak een lijst met werkzaamheden waar inademing van stoffen of contact met de huid aan de orde is en geef daarin aan per werkplek, welke maatregelen tot een lagere stofblootstelling leiden.
[M005-SM002-V010-O02] Oplossing:
Breng een afzuiging aan zodat verontreiniging direct op de plaats waar deze ontstaat wordt afgezogen (bronafzuiging, let op dat lucht niet retour komt via recirculatie van de luchtinstallatie).
[M005-SM002-V010-O03] Oplossing:
Aanleggen van speciale werkruimte voor werkzaamheden die veel stof of damp veroorzaken.
[M005-SM002-V010-O04] Oplossing:
Aanschaffen van een industriële stofzuiger met absoluutfilter (HEPA-filter).
[M005-SM002-V010-O05] Oplossing:
Stofzuiginstallatie installeren zodanig dat het stof/de damp direct kan worden afgezogen waar deze ontstaat (flexibele armen).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M005-SM002-V011]: Koude en wisselende temperatuur
Medewerkers die in koude ruimtes werken of blootstaan aan temperatuurwisselingen zijn goed beschermd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers zijn onvoldoende beschermd tegen koude of temperatuurwisseling.
Toelichting:
Langdurig verblijf in koelruimtes of werken onder grote temperatuurwisselingen stelt extra eisen aan de werkkleding. Met name als er sprake is van tocht kan er snel onderkoeling optreden in zeer koude omgevingen. In vriesruimtes kan contact met geleidende materialen tot snelle afkoeling en huid-schade leiden. Wanneer in vriesruimtes gewerkt wordt is het noodzakelijk om dit voor een beperkte tijd te doen en daarna te pauzeren in een warme ruimte om weer op temperatuur te komen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit,
Wettekst:

[M005-SM002-V011-O01] Oplossing:
Bestrijden van luchtbeweging in koude ruimtes.
[M005-SM002-V011-O02] Oplossing:
Werktijd en pauzetijd afstemmen op de koudebelasting.
[M005-SM002-V011-O03] Oplossing:
Verstrekken van pakket isolerende kleding (schoeisel, handschoenen, jas).
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM002-V012]: Stralingswarmte
De stralingswarmte van de apparatuur is voldoende afgeschermd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):

bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De stralingswarmte van de apparatuur is niet altijd voldoende afgeschermd.
Toelichting:
Kookketels, reservoirs, de oven en gereed product en bakplaten geven warmte af en blootstelling aan deze warmte is niet geheel te vermijden. Afhankelijk van de binnentemperatuur, de vochtigheid en de intensiteit van het werk kan deze stralingswarmte leiden tot overbelasting. Daarom is het van belang dat de stralingswarmte zoveel als mogelijk wordt afgeschermd, zeker als er sprake is van een combinatie van hoge luchttemperatuur, hoge luchtvochtigheid en zware arbeid. Aan de invoerzijde en uitvoerzijde van de oven zijn hitteschilden geplaatst die er voor zorgen dat de warmte zo min mogelijk bij de medewerker kan komen (specifieke eis Arbocatalogus Zoetwaren).
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 6.2.
Wettekst:

[M005-SM002-V012-O01] Oplossing:
Aanbrengen van warmte-isolatie.
[M005-SM002-V012-O02] Oplossing:
Werkplekken bij de oven met hitteschilden afschermen tegen warmtestraling.
[M005-SM002-V012-O03] Oplossing:
In warmteplan aandacht besteden aan stralingswarmte.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Afwisseling lichamelijke belasting
Het werk is qua lichamelijke belasting voldoende afwisselend.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het werk is qua lichamelijke belasting soms niet voldoende afwisselend.
Toelichting:
Als er langdurig in een belastende houding gewerkt wordt, te vaak zware lasten getild worden of als te vaak veel kracht gezet moet worden, dan leidt dit op den duur tot beschadiging van het lichaam.
Ook als er langdurig aaneengesloten dezelfde kortdurende handelingen (meerdere malen per minuut) gedaan worden ook al zijn dat lichte werkzaamheden, kan schade ontstaan.
Zorg daarom voor beperking van belastende werkzaamheden door het werk voldoende af te wisselen.
Soms is het nodig om te komen tot een betere inrichting van de werkplek.
Gebruik de Werkwijzer Fysieke Belasting voor een nadere beoordeling van specifieke werkplekken, bijvoorbeeld die werkplekken of werkzaamheden die door veel medewerkers als belastend worden ervaren. Aanwijzingen voor de vereiste maatregelen zijn te vinden in de Arbocatalogus en het Oplossingenboek Fysieke Belasting. De Arbocatalogus bevat ook oplossingen met betrekking tot fysieke belasting.
Zie ook het document m.b.t. ‘Fysieke belasting’
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2 e.v., Arbocatalogus Zoetwaren.

Wettekst:

[M005-SM002-V013-O01] Oplossing:
Automatiseren van de handelingen die tot hoge belasting leiden.
[M005-SM002-V013-O02] Oplossing:
Eentonige handelingen niet langer dan twee uren per dag door dezelfde persoon laten doen.
[M005-SM002-V013-O03] Oplossing:
Een gerichte beoordeling van de lichamelijke belasting met de Werkwijzer Fysieke Belasting van VBZ.
[M005-SM002-V013-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Staand werk voorkomen
Waar mogelijk kunnen medewerkers tijdens het werk zitten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Soms kunnen medewerkers tijdens het werk niet gaan zitten.
Toelichting:
Langdurig staan leidt tot schade. Daar waar het mogelijk is moeten medewerkers het werk zittend, al dan niet met een 'stasteun' (en eventueel een stamat) uit kunnen voeren (zie specifieke afspraken Arbocatalogus). Als het werk in hoofdzaak staande wordt gedaan en er momenten zijn waarop de medewerker kan zitten, dan is hiervoor een goede stoel beschikbaar. Let bij zitplaatsen, maar ook op sta-plaatsen, goed op de inrichting van de werkplek, bijvoorbeeld de werkhoogte en de beenruimte die nodig is, anders gaan medewerkers scheef zitten, gebukt werken of moeten ze te ver reiken. Dit geeft extra belasting.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V014-O01] Oplossing:
Aanpassen van werkplek zodat het werk rechtop staand of zittend gedaan kan worden.
[M005-SM002-V014-O02] Oplossing:
Op alle werkplekken waar langdurig staand gewerkt wordt, een stasteun en een stamat verstrekken.
[M005-SM002-V014-O03] Oplossing:
Bij alle werkplekken waar staand gewerkt wordt een stoel beschikbaar stellen en zorgen voor voldoende ruimte voor benen en voeten.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM002-V015]: Werkhoogte
De werkzaamheden worden op een goede werkhoogte gedaan.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkzaamheden worden niet altijd op een goede werkhoogte gedaan.

Toelichting:
Incidenteel door de knieën of op schouderhoogte werken is geen probleem, maar als dat vaak gebeurt of als daar veel kracht bij komt kijken, ontstaan al gauw klachten. Ideaal is dat het werk gebeurd op een werkhoogte tussen heupen en ellebogen. Daarnaast is belangrijk dat het lichaam recht gehouden kan worden (niet met gedraaide rug of scheef staand). Ook voorover gebukt of ver reiken leidt tot schade als dat te vaak voorkomt of te lang volgehouden wordt. Zorg dat er voldoende ruimte voor voeten en knieën is, zodat medewerkers het werk zo dicht mogelijk bij het lichaam kunnen doen (reikafstand maximaal 45 cm.). Beperk de reikafstand bij het werken aan de band door de band te versmallen en te zorgen dat het product automatisch naar de rand van de band verschuift.
Bij het palletiseren of kratten stapelen (ook bij bufferen) wordt niet boven schouderhoogte gestapeld. Als zware materialen verplaatst worden die laag bij de grond zitten of moeilijk bereikbaar zijn, gebeurt dit altijd met tilhulpmiddelen zoals hijsmiddelen, verrijdbare bokken e.d. Denk niet alleen aan productie, maar ook aan de belasting van het schoonmaken van de arbeidsmiddelen.
Wordt er gewerkt onder kniehoogte of boven schouderhoogte of zijn er plekken die moeilijk bereikbaar zijn waardoor je niet recht voor het werk kunt staan of voorover moet buigen? Bepaal dan met de Werkwijzer Fysieke Belasting van VBZ of dit niet een te grote belasting veroorzaakt. Als uit de werkwijzer is gebleken dat de belasting onveilig is, is er een plan gemaakt om de belasting te verminderen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V015-O01] Oplossing:
Toepassen Werkwijzer Fysieke Belasting voor specifieke werkplekken.
[M005-SM002-V015-O02] Oplossing:
Aanpassen van de werkplek zodat het werk op buikhoogte gedaan kan worden.
[M005-SM002-V015-O03] Oplossing:
Maken van een (veilige!) verhoging zodat de werkplek beter binnen bereik ligt.
[M005-SM002-V015-O04] Oplossing:
Werkplek aanpassen zodat er voldoende ruimte is om recht voor het werk te staan.
[M005-SM002-V015-O05] Oplossing:
Werkplek aanpassen zodat medewerkers niet vooroverbuigen of reiken om bij de te pakken materialen of de bediening te komen.
[M005-SM002-V015-O06] Oplossing:
Afvalbakken op verrijdbare verhoging zetten zodat niet gebukt hoeft te worden.
[M005-SM002-V015-O07] Oplossing:
Verstrekken van speciale hulpmiddelen, zodat werkzaamheden op goede werkhoogte gedaan kunnen worden.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM002-V016]: Tillen voorkomen
Er wordt weinig of niet met de hand getild.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er wordt soms veel met de hand getild.
Toelichting:
Het is toegestaan om onder gunstige omstandigheden maximaal 23 kg met twee handen en 6 kg met één hand te tillen. Naarmate de houding, de afstand tot het lichaam of de te tillen hoogte ongunstiger wordt, geldt een lager maximaal toelaatbaar tilgewicht. Dit geldt ook voor het frequent tillen (meer dan 1x per 5 minuten) en als de werkzaamheden de hele dag duren. Het acceptabele tilgewicht is sterk afhankelijk van de genoemde factoren. Voor het beoordelen van een concrete situatie kan de Werkwijzer Fysieke Belasting van VBZ worden toegepast. Speciale aandacht gaat uit naar het gebruik van tilhulpmiddelen en afspraken over het aanleveren van grondstoffen op een zo gunstig mogelijke manier, zodat het tillen tot een minimum beperkt wordt. Voor het transporteren en op hoogte brengen

van zakgoed gebruikt u een tilhulpmiddel of u maakt gebruik van een zakkensnijmachine. Voor het lossen wordt een hef-kiep-installatie gebruikt. Denk ook aan afval en rework! Beperk rework en zorg dat opvangbakken niet te zwaar worden en/of met tilhulpmiddelen worden verplaatst en gestort. Zie het document m.b.t. 'Fysieke belasing' voor de specifieke afspraken uit de Arbocatalogus. NB: voor zwangere vrouwen gelden andere eisen: maximaal tilgewicht 10 kg gedurende de zwangerschap tot 3 maanden na de bevalling daarnaast: vanaf 20e week 5 kg (maximaal 10x per dag), vanaf de 30e week: 5 kg (maximaal 5x per dag).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V016-O01] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat op ideale hoogte wordt getild.
[M005-SM002-V016-O02] Oplossing:
Ter beschikking stellen van heftafels zodat niet op de grond gewerkt wordt.
[M005-SM002-V016-O03] Oplossing:
Tegengaan van rework en hulpmiddelen beschikbaar stellen voor het verwerken daarvan.
[M005-SM002-V016-O04] Oplossing:
Aanschaf van tilhulpmiddelen (vaccuümheffer voor zakgoed en rework of tillift).
[M005-SM002-V016-O05] Oplossing:
Bepaal met de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting of situaties binnen de grenzen blijven. Waar dat niet het geval is maak een plan van aanpak voor verlichting van het werk.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM002-V017]: Handmatig transporteren
De lichamelijke belasting en overige risico's van het handmatig transporteren zijn goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting en overige risico's van het handmatig transporteren zijn soms niet goed beheerst.
Toelichting:
Wikkelrollen, afvalbakken, gereed product en ook machineonderdelen kunnen een aanzienlijk gewicht hebben. Het is voor iedereen duidelijk dat er niet onnodig getild en gedragen mag worden. Zware (> 12 kg) materialen/voorwerpen worden niet over een grote afstand gedragen of hoog/laag opgetild. Er zijn bruikbare transport- en tilhulpmiddelen aanwezig om dergelijke lasten te transporteren en dit betekent onder andere ook dat transportroutes vrij gehouden worden, transportmiddelen ook gebruikt kunnen worden (ruimte, begaanbare weg) en niet veel kracht kosten om te bewegen (type en onderhoud van de wielen). De hulpmiddelen zijn dus afgestemd op de werkzaamheden waarvoor ze verlichting moeten brengen; ook buiten de productie/verpakkingsafdeling. Daarnaast is er voor gezorgd dat de middelen ook beschikbaar zijn op het moment dat ze nodig zijn! Als er vraagtekens zijn over de lichamelijke belasting pas dan ook de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting toe voor de betreffende werkzaamheden. Medewerkers zijn goed geïnstrueerd over het gebruik van de middelen. U volgt in ieder geval de specifieke afspraken op uit de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2. en Arbocatalogus.
Wettekst:

[M005-SM002-V017-O01] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat de lasten op een juiste werkhoogte en dicht bij het lichaam gepakt en neergezet kunnen worden.
[M005-SM002-V017-O02] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat deze bereikbaar zijn met tilhulpmiddelen en transportmiddelen.
[M005-SM002-V017-O03] Oplossing:
Egaliseren van de vloer zodat gemakkelijk met transportmiddelen gereden kan worden.

[M005-SM002-V017-O04] Oplossing:
Aanschaffen van elektrisch aangedreven transportmiddelen om de belasting van het trekken van zware karren over een lange afstand te voorkomen.
[M005-SM002-V017-O05] Oplossing:
Zet alle materialen voor het omstellen bij elkaar op een verrijdbare wagen.
[M005-SM002-V017-O06] Oplossing:
Afvalbakken/rework op verrijdbare wagens verzamelen.
[M005-SM002-V017-O07] Oplossing:
Veiligheidsschoenen met extra grip aanschaffen, zodat medewerkers beter kracht kunnen zetten en niet uitglijden.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM002-V018]: Kracht zetten
Medewerkers hoeven zelden (langdurig) grote kracht te zetten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers moeten regelmatig (langdurig) grote kracht te zetten.
Toelichting:
Naast het tillen van lasten kan ook bedienen of duwen/trekken aan objecten tot grote krachten op het houding en bewegingsapparaat leiden. Denk bijvoorbeeld aan trekken/duwen van deegwagens, afvalcontainers, het met de hand lostrekken van deeg uit de mengkuip of lostrechter, bedienen van hendels e.d. Naarmate dat verder van het lichaam af moet gebeuren, worden de krachten groter en ongunstiger (boven de macht werken). Ook is de stand van het lichaam zeer belangrijk: de rug draaien tijdens kracht zetten is funest. Het kracht zetten met één hand (asymmetrisch) is extra belastend. Tot slot kun je hier ook onder verstaan: het plotseling grote kracht moeten zetten (opvangen als iets omvalt, als je je verstapt tijdens het tillen van een last, springen). Wanneer dergelijke situaties zich veel voor kunnen doen zijn maatregelen beslist vereist. Dit geldt bijvoorbeeld bij: vaak of langdurig een duwkracht van meer dan 20 kg, ongunstige krachtrichting (ver reiken, gedraaide rug, boven de macht werken) op harde ondergrond springen van hoogte.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2. en Arbocatalogus.
Wettekst:

[M005-SM002-V018-O01] Oplossing:
Een hef-kiep installatie aanschaffen.
[M005-SM002-V018-O02] Oplossing:
Aanschaf van een elektrisch aangedreven transportmiddel.
[M005-SM002-V018-O03] Oplossing:
Verbeteren van de transportroute zodat dit minder kracht kost.
[M005-SM002-V018-O04] Oplossing:
In gebruik nemen van karren met 4 wielen in plaats van 2.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM002-V019]: Traplopen en hoogtes overbruggen
Het traplopen, lopen over opstapjes of hellingen komt weinig voor.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het traplopen, lopen over opstapjes of hellingen komt vaak voor.
Toelichting:
Zorg dat medewerkers niet voortdurend hoogtes moeten overbruggen, zeker niet als zij materialen met zich mee dragen. De knieën lopen gevaar en er is natuurlijk een verhoogd struikelrisico.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.16.
Wettekst:

[M005-SM002-V019-O01] Oplossing:
Aanpassen van looproutes zodat geen hoogtes overbrugd hoeven worden.
[M005-SM002-V019-O02] Oplossing:
Materialen met transportmiddelen verplaatsen als hoogtes overbrugd moeten worden.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)

Risico: Hand-arm trillingen
De medewerkers werken slechts incidenteel of kortdurend met trillende handgereedschappen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers werken regelmatig of soms langdurend met trillende handgereedschappen.
Toelichting:
Het werken met trillend handgereedschap kan beschadiging veroorzaken van het hand-arm apparaat (witte vingers syndroom). Dit treedt op als gewerkt wordt met apparaten die een hoge trillingsintensiteit hebben gecombineerd met een langdurig gebruik van deze apparaten op een werkdag, en de maximale blootstelling per dag wordt overschreden. Als het apparaat meer dan 2,5 m/s2 trillingsintensiteit veroorzaakt (zie gegevens leverancier) dan kunnen er risico's optreden. Vervang door trillingsarm gereedschap, of zorg dat medewerkers het gereedschap kort(er) gebruiken en het werk regelmatig onderbreken door pauze of andere werkzaamheden. Gereedschap moet daarnaast goed onderhouden worden, dit vermindert de trillingen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 6, afdeling 3a Artikel 6.11 e.v.
Wettekst:

[M005-SM002-V020-O01] Oplossing:
We schaffen trillingsarm gereedschap aan voor het werk dat veel voorkomt.
[M005-SM002-V020-O02] Oplossing:
De werkzaamheden met trillend gereedschap worden tot maximaal 1 uur (de maximale duur is afhankelijk van het trillingsniveau van het apparaat) per dag begrensd.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Lawaaibelasting
De belasting door lawaai is gemiddeld minder dan 80 dB(A).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De belasting door lawaai is soms meer dan 80 dB(A).
Toelichting:
Als er sprake is van lawaai van gemiddeld meer dan 80 dB(A) (dagdosis) kan gehoorschade optreden als de blootstelling te langdurig is. Denk bijvoorbeeld aan het werken in de buurt van de kneder, maalinstallatie, verpakkingsmachines of in werkruimtes waar veel lawaai is. 80 dB(A) is een geluidniveau waarbij je elkaar zonder stemverheffing niet goed kunt verstaan als je op 1 meter van elkaar verwijderd staat. Als te verwachten is dat het geluidniveau boven de 80 dB(A) ligt dan gelden de volgende maatregelen. Elimineer de lawaaibronnen of breng de geluidproductie ervan terug door isolerende/geluidabsorberende maatregelen. De lawaainiveaus van de werkzaamheden zijn gemeten en ook de duur van de werkzaamheden, medewerkers zijn geïnstrueerd over risico's en maatregelen, er zijn gehoorbeschermingsmiddelen verstrekt en de medewerkers worden periodiek in de gelegenheid gesteld een gehooronderzoek te ondergaan (PMO). Let op: 80 dB(A) 8 uur lang is evenveel als 83 dB(A) gedurende 4 uur, 86 dB(A) gedurende 2 uur, enzovoorts. Als het geluid 86 dB(A) is kun je daar dus maximaal 2 uur per werkdag werken zonder gehoorschade op te lopen. Zie ook de Arbocatalogus voor extra oplossingen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 6 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V021-O01] Oplossing:
Aanschaffen geluidarme machines.
[M005-SM002-V021-O02] Oplossing:
Beperk de valhoogte van het product.
[M005-SM002-V021-O03] Oplossing:
Breng isolerende matten aan op machinedelen die meetrillen, zodat deze minder lawaai produceren.
[M005-SM002-V021-O04] Oplossing:
Maak een geluidwerende afscherming zodat het lawaai zo min mogelijk in de ruimte en bij de medewerkers terecht kan komen.
[M005-SM002-V021-O05] Oplossing:
Maak een aparte ruimte voor de lawaaiproducerende werkzaamheden, waarin zo min mogelijk medewerkers werkzaam zijn.
[M005-SM002-V021-O06] Oplossing:
Breng geluidabsorberend materiaal in de ruimte aan om achtergrondgeluid te verminderen (let op eisen hygiëne!).
[M005-SM002-V021-O07] Oplossing:
Pas taakroulatie toe zodat medewerkers slechts een korte tijd werkzaamheden doen met een lawaainiveau boven de 80 dB(A).
[M005-SM002-V021-O08] Oplossing:
Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen, voorlichting en instructie en bied periodiek een gehoormeting aan de blootgestelde medewerkers.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM002-V022]: Lawaai van perslucht
De geluidsbelasting door perslucht is tot een minimum beperkt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De geluidsbelasting door perslucht is soms boven de toegestane norm.
Toelichting:

Perslucht is binnen de productie en verpakking een onmisbaar hulpmiddel voor aandrijving, transport en voor het wegblazen van materiaal. Helaas ontstaan al snel schadelijke lawaainiveaus door perslucht. Er zijn aanzienlijke verschillen in de geluidsproductie van uitstroomopeningen, let daarop bij aanschaf. Daarnaast hebben medewerkers zelf invloed: hoe vaak gebruik je het persluchtpistool en is dat dan echt nodig?
Wettelijk kader:
Arbobesluit hoofdstuk 6. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M005-SM002-V022-O01] Oplossing:
Met fabrikant van machines zoeken naar geluidsreductie perslucht, bijvoorbeeld dempers op uistroomopeningen, geluidarme monden, verlagen druk/uitstroomsnelheid.
[M005-SM002-V022-O02] Oplossing:
Medewerkers bekijken hoe gebruik van persluchtpistool minimaal gehouden kan worden.
[M005-SM002-V022-O03] Oplossing:
Vervangen persluchtpistolen/nozzles door geluidarm type.
[M005-SM002-V022-O04] Oplossing:
Verminder druk van perslucht.
[M005-SM002-V022-O05] Oplossing:
Gericht onderzoek naar geluidbelasting van perslucht mede gericht op bewustwording medewerkers.
[M005-SM002-V022-O06] Oplossing:
Medewerkers die met perslucht werken gehoorbescherming verstrekken en periodiek gehooronderzoek.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM002-V023]: Zicht op het werk
Er is overal goed zicht op het werk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is niet overal goed zicht op het werk.
Toelichting:
Als je het verloop van het productieproces in de gaten moet houden moet er goed zicht op de kritieke plaatsen in het proces zijn. Doorzichtige beschermkappen die vervuild of verkrast raken, displays die niet goed afleesbaar zijn of spiegels die vervuild zijn en ook onvoldoende gerichte verlichting kan het waarnemen moeilijk maken. Extra verlichting is noodzakelijk wanneer er details, oneffenheden, bewegende delen, kleurverschillen of opschriften e.d. gezien moeten worden (bijvoorbeeld bij het afwegen). Let ook op voldoende licht op plaatsen waar onderhoud of instelwerk gedaan moet worden bij machines en transportbanen. Armaturen die geraakt kunnen worden (stoten) zijn uitgerust met beschermkap zodat er bij stoten geen glas naar beneden komt. Als met water gesproeid wordt zijn de armaturen daar op berekend (spatwaterveilig).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3 en 6.4.
Wettekst:

[M005-SM002-V023-O01] Oplossing:
Aanbrengen van extra verlichting op specifieke werkplekken, zodat er goed zicht is op het werk.
[M005-SM002-V023-O02] Oplossing:
Armaturen vervangen zodat deze bestand zijn tegen stoten en spatwater.
[M005-SM002-V023-O03] Oplossing:
Vervang beschermkappen die sterk verkrast zijn.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M005-SM002-V024]: Gebruik van beschermende voorzieningen

Medewerkers gebruiken waar nodig de beschermende voorzieningen en middelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers gebruiken niet altijd de beschermende voorzieningen en middelen welke zijn voorgeschreven.
Toelichting:
De medewerkers gebruiken til- en transportmiddelen en doen het niet 'even' met de hand als dat niet nodig is. Op plaatsen met valgevaar, op hoogwerkers en op de heftruck dragen medewerkers altijd een veiligheidsgordel. Daarnaast gebruiken ze de persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsschoenen, gehoorbescherming, handschoenen op de werkplekken waar dit gewenst is.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 8 en artikel 11. Arbobesluit artikel 8.1.
Wettekst:

[M005-SM002-V024-O01] Oplossing:
4x per jaar lopen we een ronde om medewerkers te wijzen op gebruik van middelen.
[M005-SM002-V024-O02] Oplossing:
We organiseren een instructie over risico en gebruik van middelen.
[M005-SM002-V024-O03] Oplossing:
We verstrekken iedere medewerker een persoonlijk pakket en laten hiervoor tekenen als stimulans om er goed mee om te gaan.
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de productiewerkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de productiewerkzaamheden overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de productiewerkzaamheden één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Overigens komen specifieke vragen in relatie tot de gang van zaken tijdens storingen en omstellen, en bij schoonmaakwerkzaamheden in de volgende submodules nog aan bod. Knelpunten, die daar betrekking hebben, hoeft u dus niet als antwoord op deze vraag te noteren.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M005-SM003] Storingen / omstellen
Toelichting:
De lijn moet zo min mogelijk stil staan. Als dat toch nodig is dan kan dat druk opleveren voor de

medewerkers om de productie weer snel op gang te brengen. Dat zijn gevaarlijke momenten, want er is een risico dat de aandacht voor veiligheid en gezondheid dan naar de achtergrond verschuift; niet bewust, maar onbewust. Kijk daarom specifiek voor die werkzaamheden naar de veiligheidsaspecten aan de hand van onderstaande vragenlijst.

Risico [M005-SM003-V001]: Bereikbaarheid werkplekken
De plaatsen waar je bij moet bij storingen en omstellen zijn goed bereikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De plaatsen waar je bij moet bij storingen en omstellen zijn soms niet goed bereikbaar.
Toelichting:
Juist als er haast bij is moet de toegang gemakkelijk zijn en veilig zijn. Werk voor die plekken dus niet met ladders en zeker niet door op de lijn te klimmen. Deze plaatsen zijn op vloerniveau direct bereikbaar of er is een bordes met vaste trap en leuning. Ook moeten op deze plaatsen natuurlijk alle gevaarlijke delen extra goed afgeschermd zijn (draaiende delen, hete of scherpe onderdelen).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.16, 3.19.
Wettekst:

[M005-SM003-V001-O01] Oplossing:
Aanbrengen van vaste trap en bordes op storingsgevoelige punten.
[M005-SM003-V001-O02] Oplossing:
Afscherming aanbrengen op storingsgevoelige plaatsen.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM003-V002]: Veilig werken bij omstellen of storingen
Het omstellen en verhelpen van storingen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het omstellen en verhelpen van storingen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Het is zeker dat de machine niet onverwachts in beweging komt tijdens de omstelwerkzaamheden (druk en spanningsvrij) of tijdens een storing. Ook bij het herstarten is dit door een goede werkprocedure verzekerd. Via een lock out zijn schakelaars vergrendeld door degene die verantwoordelijk is voor de werkzaamheden. Deze waarborgt bij de herstart dat niemand kan worden verrast door het inschakelen van de machine (voldoende zicht en communicatie). Wanneer gevaarlijke onderdelen zoals snijmessen, hete onderdelen, zware onderdelen worden ge(de)monteerd, dan is hiervoor een werkmethode die verzekert dat medewerkers geen verwonding kunnen oplopen (messen zijn afgedekt vóórdat zij worden getransporteerd, medewerkers dragen beschermende kleding, handschoenen (bij snij- of verbrandingsgevaar), veiligheidsschoeisel. Er is geen gevaar dat zware onderdelen vallen, losschieten. In toenemende mate wordt gebruik gemaakt van straling, met name laser (printers) en infrarood en eventueel microgolven. Als aan deze apparatuur of in de zone waar de straling bestaat

wordt gewerkt, zijn deze apparaten uitgeschakeld of voldoende afgeschermd zodat geen onverwachte stralingsbelasting optreedt. In ieder geval voldoet u aan de specifieke afspraken die gemaakt zijn in de branche in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. 'Lock out'
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.13 e.v.
Wettekst:

[M005-SM003-V002-O01] Oplossing:
Aanbrengen van vergrendelbare schakelaars voor lockout.
[M005-SM003-V002-O02] Oplossing:
Hulpmiddel/werktuig maken voor veilig (de)monteren en transport van machinedelen.
[M005-SM003-V002-O03] Oplossing:
Hulpmiddel maken zodat verstoppingen/storingen niet met de hand verholpen worden.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM003-V003]: Assistentie bij storingen
Als er storingen zijn is er snel assistentie in te roepen door de medewerker.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Als er storingen zijn is er niet altijd snel assistentie in te roepen door de medewerker.
Toelichting:
Als het moeite kost om assistentie te krijgen zullen medewerkers sneller geneigd zijn zelf de oplossing te zoeken ook als ze daarvoor (onbewust) risico's moeten nemen. Denk aan de volgende assistentie: iemand die het proces in de gaten kan houden, iemand die helpt bij het bufferen, iemand die technisch het probleem oplost. Let ook op of dit ook in de nachtdienst goed werkt als mogelijk de bezetting dunner is.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, Arbobesluit 5.3.
Wettekst:

[M005-SM003-V003-O01] Oplossing:
Afspraken maken met operators en TD over assistentie inroepen en leveren (mores).
[M005-SM003-V003-O02] Oplossing:
Communicatiemiddelen verbeteren om bij storing hulp in te roepen.
[M005-SM003-V003-O03] Oplossing:
Grenzen bespreken 'wanneer moet je aan de bel trekken'.

Risico [M005-SM003-V004]: Veilig bufferen
Er zijn goede hulpmiddelen en er is voldoende plaats om te bufferen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn niet altijd goede hulpmiddelen en er is niet altijd voldoende plaats om te bufferen.

Toelichting:
Je kunt niet op alles voorbereid zijn en de ruimte binnen de productie is uiteraard beperkt, maar houd rekening met de ruimte die nodig is om bij storingen te handelen. Juist als er haast bij is, is extra ruimte nodig. Bekijk of het dan ook mogelijk is om hulpmiddelen te gebruiken: is er ruimte, zijn ze ter plekke beschikbaar, werken ze handig genoeg. Tijdens bufferen wordt niet boven schouderhoogte gestapeld. Het bedrijf doet onderzoek (zelf of extern) naar alle mogelijkheden voor het beperken van fysieke belasting bij het bufferen
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.2. en 5.3. Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M005-SM003-V004-O01] Oplossing:
Markeer de ruimte die vrijgehouden moet worden voor bufferen.
[M005-SM003-V004-O02] Oplossing:
Geef een vaste plaats aan middelen die je nodig hebt bij storing.
[M005-SM003-V004-O03] Oplossing:
Uitvoeren onderzoek naar mogelijkheden om fysieke belasting bij bufferen tegen te gaan.
[M005-SM003-V004-O04] Oplossing:
Invoeren van draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M005-SM003-V005]: Lichamelijke belasting omstellen en storingen
De lichamelijke belasting bij omstellen en bij storingen is in orde.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting bij omstellen en bij storingen is niet altijd in orde.
Toelichting:
Sommige onderdelen kunnen zwaar zijn of veel krachtsinspanning vergen bij het omstellen. Hiervoor zijn (til)hulpmiddelen beschikbaar zodat de krachtsinspanning van de medewerkers binnen de perken blijft. Ook is de plaats waar deze werkzaamheden gedaan worden goed bereikbaar en op een goede werkhoogte. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken in de Arbocatalogus van de branche.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.3. Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M005-SM003-V005-O01] Oplossing:
Een takel maken voor het omstellen en vervangen van machinedelen.
[M005-SM003-V005-O02] Oplossing:
Een verrijdbare bok construeren voor het verplaatsen van machineonderdelen.
[M005-SM003-V005-O03] Oplossing:
Set van onderdelen bij elkaar op een verrijdbare wagen plaatsen zodat deze niet getild hoeven worden.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden bij storingen en bij het omstellen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden bij storingen en bij het omstellen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de werkzaamheden bij storingen en bij het omstellen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M005-SM004] Schoonmaken en schoonhouden
Toelichting:
Voedselveiligheid is van groot belang in de zoetwarenbranche. Daarom wordt er veel aandacht besteed aan schoonmaken en schoonhouden van machines en omgeving. Dit is niet altijd zonder risico. Onderstaande vragen zijn behulpzaam om deze risico's te onderkennen.

Risico [M005-SM004-V001]: Werkwijze schoonmaken
Het schoonhouden tijdens productie wordt veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het schoonhouden tijdens productie wordt niet altijd veilig uitgevoerd.
Toelichting:
Schoonmaken tijdens productie is essentieel voor productie en voor de veiligheid. Sommige grondstoffen en producten maken bij morsen de vloer extreem glad en moeten dus direct opgeruimd worden. Daarnaast voorkomt het direct opruimen dat het materiaal verder in de ruimte wordt verspreid.
Nat schoonmaken kan ook een gladde vloer veroorzaken. Dam dan het deel van de vloer dat nat wordt in door barrières te leggen. Maak gebruik van (water)stofzuiger en zo min mogelijk van perslucht.
Uiteraard moet het schoonmaken geen risico geven om gegrepen te worden door de machine. Gebruik daarom hulpmiddelen en ga niet met de hand aan de machine als daar risico's aan verbonden zijn. Let op dat machines/lijnen ook aan de onderkant goed zijn afgeschermd zodat bij schoonmaak medewerkers geen risico lopen. In ieder geval worden de afspraken opgevolgd die op brancheniveau hierover gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. 'Lock out'
Wettelijk kader:
Wettekst:
[M005-SM004-V001-O01] Oplossing:
Verbeter machine zodat morsen/schoonmaken minder nodig is (plaatsing van schrapers, betere geleiders en dergelijke).
[M005-SM004-V001-O02] Oplossing:
Plaats gemakkelijk te hanteren opvangbakken op plaatsen waar morsen voorkomt zodat mors direct wordt opgevangen.
[M005-SM004-V001-O03] Oplossing:
Verbeter afscherming om kans op letsel bij schoonmaak te voorkomen.
[M005-SM004-V001-O04] Oplossing:
Maak afspraken over kwaliteit van schoonhouden door productiemedewerkers en welke schoonmaak door anderen moet gebeuren.

[M005-SM004-V001-O05] Oplossing:
Plaats een schoonmaakapparaat in de directe omgeving van operator (schrobmachine, (water)stofzuiger).
[M005-SM004-V001-O06] Oplossing:
Aanschaffen van losse barrières die op de vloer gelegd kunnen worden om verspreiding in te perken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M005-SM004-V002]: Schoonmaakprocedures
De grote schoonmaakwerkzaamheden worden op een veilige manier uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De grote schoonmaakwerkzaamheden worden niet altijd op een veilige manier uitgevoerd.
Toelichting:
Er zijn protocollen en afspraken over de wijze waarop de schoonmaak wordt uitgevoerd. Installaties worden bij schoonmaakwerkzaamheden uitgeschakeld c.q. stroom, druk en gas worden afgesloten. Er zijn goede voorzieningen om ook de moeilijk bereikbare werkplekken waar schoon gemaakt wordt veilig te bereiken (niet op ladders). Ten minste 1x per week worden werkoppervlakken en vloeren nat gereinigd. Als er een risico is op uitglijden wordt hiervoor een waarschuwingsbord of andere markering of afzetting geplaatst. In ieder geval worden de afspraken opgevolgd die op brancheniveau hierover gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. 'Lock out'
Wettelijk kader:
Arbobesluit 3.16, 3.17
Wettekst:

[M005-SM004-V002-O01] Oplossing:
Afspraken maken over de aard, de frequentie en de voorwaarden voor onderhoud van alle werkruimtes. Medewerkers worden aangesproken als ze de werkplek onvoldoende schoon achterlaten.
[M005-SM004-V002-O02] Oplossing:
Aanwijzen eindverantwoordelijke voor verantwoord schoonmaken, deze maakt schema over wat, hoe vaak en op welke manier schoongemaakt wordt.
[M005-SM004-V002-O03] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen om moeilijk bereikbare plekken veilig te bereiken voor schoonmaakwerk.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M005-SM004-V003]: Blootstelling aan stof(fen) bij schoonmaak
Bij het schoonmaken is de blootstelling aan stof en aan chemische middelen minimaal.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Bij het schoonmaken is de blootstelling aan stof en aan chemische middelen soms te hoog.
Toelichting:

Bij stofvormige verontreinigingen (meelstof, poeders e.d.) wordt niet geveegd of met perslucht geblazen, maar nat schoongemaakt en/of met een geschikte stofzuiger opgeruimd. Als er op hoger gelegen plaatsen wordt schoongemaakt wordt voorkomen dat er stofwolken naar beneden komen. Daarbij wordt gewerkt met stofzuigers met voldoende capaciteit, praktische opzetstukken en goede filters. Voor chemische middelen is een schoonmaakinstructie opgesteld. De middelen worden volgens het gebruiksvoorschrift toegepast waarbij de dosering niet wordt overschreden en verschillende schoonmaakmiddelen worden niet vermengd. Voor zover van toepassing worden de voorschriften uit het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' toegepast. U voldoet aan de specifieke afspraken die er binnen de branche gemaakt zijn over het voorkomen van blootstelling aan stoffen.
Zie ook het document m.b.t. 'Veilig schoonmaken'
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 4.1C
Wettekst:

[M005-SM004-V003-O01] Oplossing:
Aanschaf van speciale stofzuigers (extra filters, nat schoonmaak, goed hanteerbaar voor personeel).
[M005-SM004-V003-O02] Oplossing:
In schoonmaakinstructie ook aangeven waar producten zeker niet mee in contact mogen komen.
[M005-SM004-V003-O03] Oplossing:
In schoonmaakplan aangeven hoe stofverspreiding ook tijdens het schoonmaken voorkomen moet worden.
[M005-SM004-V003-O04] Oplossing:
Voor stoffige schoonmaakwerkzaamheden (als het echt niet anders kan) een geschikt stofmasker beschikbaar stellen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Toepassen schoonmaakmiddelen
Schoonmaakmiddelen worden veilig gebruikt en op de werkplek is niet meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Schoonmaakmiddelen worden niet altijd veilig gebruikt en/of op de werkplek is soms meer dan een werkvoorraad beschikbaar.
Toelichting:
Bij verschillende schoonmaakmiddelen is sprake van gevaarlijke stoffen die bij vermenging of verkeerd gebruik tot ernstige schade kunnen leiden. Behandel deze daarom als gevaarlijke stoffen en sla deze zo op dat deze ook bij lekkage niet bij elkaar komen. Dat geldt ook voor lege verpakkingen. De gebruikte schoonmaakmiddelen worden qua dosering en de wijze van toepassen volgens het voorschrift van de leverancier toegepast. Er worden geen middelen vermengd die mogelijk met elkaar kunnen reageren (vooral opletten met chloorhoudende middelen en zuren/ontkalker).
Oplosmiddelen (bijvoorbeeld schoonmaken printkoppen, desinfectie met alcohol) worden zo min mogelijk gebruikt, worden niet verneveld en daarbij is voldoende ventilatie aanwezig (brandrisico en schadelijke stoffen). Aanwijzingen op de verpakking opvolgen.
Om de risico's te beperken is de hoeveelheid van de stof op de werkplek zo gering mogelijk, dus geen grote verpakkingen, maar telkens die hoeveelheid, die nodig is voor direct gebruik (dagdosis of dosis voor afgeronde werkhandeling).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 4.1c lid h.
Wettekst:

[M005-SM004-V004-O01] Oplossing:
Zorg voor een geventileerde werkkast/opslagruimte met stromend water en voldoende opbergruimte om schoonmaakmiddelen gescheiden van elkaar op te bergen.

[M005-SM004-V004-O02] Oplossing:
Verklein de verpakking die op de werkplek gebruikt wordt.
[M005-SM004-V004-O03] Oplossing:
In instructie opnemen welke risico's de stoffen hebben en hoe gehandeld wordt bij ongelukken.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het schoonmaken en schoonhouden van machines en omgeving in de productie overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het schoonmaken en schoonhouden van machines en omgeving in de productie overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het schoonmaken en schoonhouden van machines en omgeving in de productie één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'. Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006] Logistiek
Toelichting:
Op logistieke afdelingen wordt de aan- en afvoer van materialen en producten verzorgd. Naast de opslag en het laden en lossen, bijvoorbeeld bij dockboards, waar uit veiligheidsoogpunt aandacht aan moet worden besteed, moet voorkomen worden dat het heen en weer rijden van transportmiddelen risico's geeft.

[ZW107-M006-SM001] Algemene inrichtingseisen magazijn
Toelichting:
Hieronder treft u vragen aan over de algemene inrichting van het magazijn, zoals de loop- en transportroutes, klimaat, verlichting en vluchtroutes. Ook worden er vragen gesteld over veiligheid en inrichting van de transportmiddelen die worden gebruikt,

Risico [M006-SM001-V001]: Toegang onbevoegden
Bezoekers worden effectief geweerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Bezoekers worden niet effectief geweerd.
Toelichting:
U bent geheel verantwoordelijk voor risico's die derden lopen of kunnen veroorzaken binnen uw bedrijf. Om deze reden is er voor gezorgd dat derden niet zonder begeleiding in uw werkruimtes

kunnen komen. Zij kunnen niet ongezien het magazijn binnenkomen (bijv. altijd melding bij aankomst en vooraankondiging bij betreffende medewerkers), en kunnen niet onbegeleid het gebouw in, tenzij hier uitdrukkelijk toestemming voor is gegeven.
Wettelijk kader:
Artikel 10 Arbowet.
Wettekst:

[M006-SM001-V001-O01] Oplossing:
Maak een barrière die er voor zorgt dat bezoekers niet verder naar binnen kunnen.
[M006-SM001-V001-O02] Oplossing:
Procedure: bezoekers krijgen alleen toegang als zij concreet met een persoon een afspraak hebben, deze persoon is verantwoordelijk, bezoeker wordt bij hem/haar aangemeld.
[M006-SM001-V001-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Overig (OV)
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Loop en transportroutes magazijn
De loop- en rijroutes zijn veilig en voldoende ruim om goed te kunnen bewegen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De loop- en rijroutes zijn niet altijd veilig en/of niet altijd voldoende ruim om goed te kunnen bewegen.
Toelichting:
Bij voorkeur zijn de routes voor voetgangers (looproutes) en de routes waar transportmiddelen (zoals heftrucks) rijden (transportroutes) fysiek gescheiden. Als dat niet mogelijk is, is door belijning aangegeven waar medewerkers mogen lopen. (Zie het document m.b.t. 'Transportmiddelen' voor specifieke afspraken in de Arbocatalogus). Leg deze routes zodanig dat truckbestuurders goed zicht hebben op eventuele voetgangers. Zorg ervoor dat looproutes niet door of onder transportbanen lopen waar medewerkers geraakt kunnen worden of iets op hun hoofd kunnen krijgen. Doorgangen onder stellingen of transportbanen zijn afgeschermd met een plaat zodat geen materiaal op de looproute kan vallen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.14.
Wettekst:

[M006-SM001-V002-O01] Oplossing:
Looproutes afschermen van rijroutes, zodat medewerkers niet aangereden kunnen worden.
[M006-SM001-V002-O02] Oplossing:
Afscherming plaatsen zodat medewerkers niet geraakt kunnen worden door vallende goederen.
[M006-SM001-V002-O03] Oplossing:
Brug plaatsen voor passeren over transportbaan.
[M006-SM001-V002-O04] Oplossing:
Afscherming plaatsen zodat medewerkers niet door transportroutes lopen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM001-V003]: Klimaat in magazijnen
Het klimaat in de magazijnen is in alle jaargetijden voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het klimaat in de magazijnen is niet in alle jaargetijden voldoende aangenaam.
Toelichting:
Magazijnen zijn vaak beperkt geïsoleerd en zodoende onderhevig aan temperatuurschommeling buiten. Ook staan vaak grote deuren open. Dit betekent dat medewerkers goede kleding moeten hebben. De vaste werkplekken waarbij werk wordt gedaan waar weinig lichamelijke inspanning voor vereist is worden in een afgeschermde ruimte gedaan die wel qua temperatuurbeheersing beter te regelen is. Er zijn automatische deuren/tochtflappen om te zorgen dat er zo min mogelijk tocht optreedt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.1.
Wettekst:

[M006-SM001-V003-O01] Oplossing:
Plaatsing van automatische deuren/tochtflappen zodat er in koude periodes zo min mogelijk last van tocht is.
[M006-SM001-V003-O02] Oplossing:
Werkruimtes voor vaste werkplekken afschermen van magazijn en deze ruimtes voorzien van klimaatbeheersing.
[M006-SM001-V003-O03] Oplossing:
Deuren met afstandsbediening zodat deze zo snel mogelijk gesloten kunnen worden.
[M006-SM001-V003-O04] Oplossing:
Tochtwering door afscherming loaddocks met opblaasbare afdichting.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M006-SM001-V004]: Verlichting magazijnruimtes
De magazijnen zijn goed verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De magazijnen zijn niet goed verlicht.
Toelichting:
Uiteraard om orders en opschriften te kunnen lezen, maar let speciaal op plaatsen waar veel gelezen of materiaal beoordeeld moet worden en bij de ingang waar heftrucks naar binnen rijden (extra licht in verband met contrast tussen buitenlicht en licht binnen). Plaats de armaturen tussen de stellingen zodat de volledige lichtopbrengst ten goede komt aan de werkplekken. Op vaste werkplekken waar medewerkers langdurig werk verrichten is bij voorkeur daglichttoetreding. Gebruik dezelfde kleur TL-buizen in de armaturen. Maak de armaturen regelmatig schoon omdat de lichtopbrengst snel achteruit kan gaan. Op plaatsen waar de armaturen geraakt kunnen worden zijn deze voorzien van een stevige beschermkap. In vochtige omgevingen zijn de armaturen waterdicht. In explosieve omgevingen zijn ze explosieveilig. Vervang TL buizen tijdig, vaak is het goedkoper alle buizen gelijktijdig te vervangen, omdat voor het vervangen een hoogwerker of steiger vereist is. Knipperende TL buizen kunnen zeer heet worden: brandgevaar!
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3.
Wettekst:

[M006-SM001-V004-O01] Oplossing:

Plaatsing van armaturen aanpassen zodat deze tussen de stellingen schijnen en op werkplekken waar veel gelezen wordt extra bijverlichting plaatsen.
[M006-SM001-V004-O02] Oplossing:
Vervangen van alle TL buizen aan het plafond in één keer zodat daar de noodzakelijke hulpmiddelen bij gebruikt kunnen worden en niet steeds per buis vervangen omdat daar te veel voor geïmproviseerd moet worden.
[M006-SM001-V004-O03] Oplossing:
Plaatsen van speciale armaturen die een hogere lichtopbrengst hebben.
[M006-SM001-V004-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM001-V005]: Vluchtwegen Magazijn
Er zijn goede voorzieningen om bij nood het magazijn te ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen goede voorzieningen om bij nood het magazijn te ontvluchten.
Toelichting:
Er kunnen meerdere bezoekers aanwezig zijn die het pand niet goed kennen en dus moeite hebben om de uitgang te vinden als de gebruikelijke ingang door een calamiteit geblokkeerd is. Er zijn goed zichtbare bordjes opgehangen die de vluchtrichting aangeven. Er is noodverlichting zodat de vluchtroute ook bij stroomuitval goed te vinden is. De paden zijn voldoende breed en zonder obstakels, zodat ook bij paniek zonder risico snel het pand verlaten kan worden. Van de uitgangen gaan de deuren (zonder vergrendeling) naar buiten toe open. De vluchtwegen en nooduitgangen zijn nooit versperd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art.3.6 en 3.7.
Wettekst:

[M006-SM001-V005-O01] Oplossing:
Markering aanbrengen bij nooduitgangen en ter indicatie van de vluchtrichting, zodat uitgangen vrij gehouden worden en bij nood de uitgang goed en snel gevonden wordt.
[M006-SM001-V005-O02] Oplossing:
Periodiek een rondgang maken om te controleren of vluchtwegen en nooduitgangen bruikbaar zijn (BHV)
[M006-SM001-V005-O03] Oplossing:
Extra nooduitgang maken, zodat er toch een vluchtweg is als de gebruikelijke uitgang versperd is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Bedrijfshulpverlening (BHV)

Risico [M006-SM001-V006]: Vloeren magazijnruimtes
De vloeren zijn vrij van obstakels en voldoende stroef.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald

Knelpunt:
De vloeren zijn niet vrij van obstakels of zijn glad.
Toelichting:
Om veilig transportmiddelen te kunnen hanteren is vereist dat de vloer geen oneffenheden heeft en niet glad is. Ook struikelgevaar en uitglijden van personen wordt zo voorkomen. De vloer heeft zo min mogelijk gaten, drempels of andere hobbels en heeft een afwerklaag die voldoende stroef blijft. Als de vloer nat is (of vies van opengescheurde verpakkingen) wordt die vaak glad. Hier zijn maatregelen voor getroffen (droogrijmatten, afzetting, schrobmachine). Vloeren worden opgeruimd gehouden, zodat loop- en rijroutes niet geblokkeerd worden, daardoor geen (extra) aanrijdgevaar ontstaat en mensen niet kunnen struikelen of vallen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.11.
Wettekst:

[M006-SM001-V006-O01] Oplossing:
Egaliseren van de vloer.
[M006-SM001-V006-O02] Oplossing:
Aanschaffen schrobmachine die permanent ingezet kan worden.
[M006-SM001-V006-O03] Oplossing:
Aanbrengen van coating ter bestrijding van gladheid.
[M006-SM001-V006-O04] Oplossing:
Maatregelen om risico's van natte of vuile vloer tegen te gaan.
[M006-SM001-V006-O05] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken over opruimen en schoonhouden van vloeren.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM001-V007]: Opslag gevaarlijke stoffen
Gevaarlijke stoffen zijn op een veilige manier opgeslagen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gevaarlijke stoffen zijn niet op een veilige manier opgeslagen.
Toelichting:
Als er gevaarlijke stoffen worden opgeslagen wordt voorkomen dat deze kunnen vrijkomen of bij brand extra risico's met zich mee kunnen brengen. Gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan een oranje etiket eventueel met een symbool dat aangeeft welk type gevaar de stof in zich heeft. Denk daarbij aan ontvlambare stoffen, sterk zure stoffen, chloorhoudende stoffen (schoonmaakmiddelen). Als hiervan grote hoeveelheden aanwezig zijn, worden deze in aparte gescheiden compartimenten opgeslagen.
Wettelijk kader:
PGS 15.
Wettekst:

[M006-SM001-V007-O01] Oplossing:
Aparte compartimenten maken voor opslag van gevaarlijke stoffen.
[M006-SM001-V007-O02] Oplossing:
Apart opslaggebouw maken voor opslag van brandgevaarlijke stoffen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M006-SM001-V008]: Elektra in Magazijn
De elektrische installatie en aansluitingen daarop zijn in het magazijn in orde.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De elektrische installatie en aansluitingen daarop zijn in het magazijn niet in orde.
Toelichting:
Zorg er voor dat snoeren, leidingen en aansluitingen onbeschadigd zijn. Denk ook aan de kantoorruimtes. Werk niet met verlengsnoeren en koppel zeker geen verdeeldozen achter elkaar, werk zoveel als mogelijk met vaste aansluitingen. Laat een bevoegd persoon de aansluitingen doen en zo nodig repareren. Let speciaal op aansluiting (overbelasting) en plaatsing van apparaten die veel stroom verbruiken (airco's en bijverwarming). Controleer minimaal 1x per 5 jaar alle elektra om te bekijken of alles in goede staat verkeert en goed is aangesloten. Alle stroomvoerende delen zijn goed afgeschermd en de elektrakast is afgesloten, zodat alleen bevoegden toegang hebben.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 3 Afdeling 1, artikelen 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.
Wettekst:

[M006-SM001-V008-O01] Oplossing:
Installateur de gehele installatie laten inspecteren.
[M006-SM001-V008-O02] Oplossing:
Losse leidingen vervangen door vaste leidingen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM001-V009]: Arbeidsmiddelen en installatieveiligheid Magazijn
Alle arbeidsmiddelen in het magazijn zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle arbeidsmiddelen in het magazijn zijn veilig.
Toelichting:
Denk daarbij aan de dockboards, de trucks en diverse andere transportmiddelen (incl. acculaders), wikkelmachine, enz. Zijn alle bewegende delen en elektrische delen voldoende afgeschermd? Bedenk ook of bij *onbedoelde* handelingen letsel kan ontstaan. Kunnen medewerkers bij het nagrijpen verwond worden of bij het onverwacht in beweging komen. Zijn alle aansluitingen en beveiligingen intact? Voor beoordeling van arbeidsmiddelen kunt u gebruik maken van de checklist machineveiligheid van VBZ. Daarnaast voldoet u in ieder geval aan de specifieke afspraken over de veiligheid van arbeidsmiddelen die in de branche zijn gemaakt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3 t/m 7.8, 7.13 t/m 7.16.
Wettekst:

[M006-SM001-V009-O01] Oplossing:
Afschermen van de plaatsen waar medewerkers geraakt of gegrepen kunnen worden door de apparatuur of door voorwerpen die worden getransporteerd.
[M006-SM001-V009-O02] Oplossing:
Periodieke controle afspreken van arbeidsmiddelen (controle afschermingen, beveiligingen en aansluitingen e.d.)

Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM001-V010]: Veilige trucks
Alle trucks zijn veilig uitgerust.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle trucks zijn veilig.
Toelichting:
De hef- en reachtrucks en diverse andere transportmiddelen zijn uitgerust met basisveiligheidsvoorzieningen zoals stroomonderbreker, vorktandvergrendeling, werkende handrem en claxon, beugels, kooi of cabine die bij kantelen voorkómen dat bestuurder gewond raakt of dat deze geraakt wordt als materialen naar beneden vallen uit bijvoorbeeld stellingen, een PPS-systeem of veiligheidsgordel. De truck heeft een typeplaat en een goed zichtbaar aangebracht werklastdiagram. De heftrucks zijn uitgerust met een snelheidsbegrenzer. Als personen meerijden op de truck is hiervoor een speciaal ingerichte meerijdersplek ingericht (stoel met veiligheidsgordel). U voldoet aan de specifieke afspraken die er in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 17.7a, Arbocatalogus
Wettekst:

[M006-SM001-V010-O01] Oplossing:
Nieuwe trucks aanschaffen met PPS (Pilot Protection System).
[M006-SM001-V010-O02] Oplossing:
Snelheidsbegrenzers installeren.
[M006-SM001-V010-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM001-V011]: Ergonomie trucks
Alle trucks zijn ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle trucks zijn ergonomisch goed ingericht.
Toelichting:
De medewerkers die langdurig werken met hef- en reachtrucks maken veel dezelfde bewegingen (hoofdbeweging, bediening, op- en afstappen). Daarnaast kunnen de trucks een hoge trillingsbelasting en lawaaibelasting veroorzaken. Dit maakt het nodig dat het ontwerp goed is afgestemd op de werkzaamheden en op de medewerker. Zorg dat de stoel goed instelbaar is. Kunnen alle bedieningsmiddelen zonder ver reiken en zonder grote inspanning worden bediend? Is het zicht goed zodat niet teveel in verkeerde houding gewerkt wordt? Is de heftruck geluid- en trillingsarm (voor dit laatste is snelheidsbegrenzing en keuze van het type banden erg belangrijk).
Wettelijk kader:

Arbocatalogus
Wettekst:

[M006-SM001-V011-O01] Oplossing:
Nieuwe trucks aanschaffen met betere verstelmogelijkheden stoel (let op hoofdruimte!).
[M006-SM001-V011-O02] Oplossing:
Trucks aanschaffen waarbij cabine mee omhoog gaat.
[M006-SM001-V011-O03] Oplossing:
Verbeteren van stand en bereikbaarheid van de bedieningsmiddelen.
[M006-SM001-V011-O04] Oplossing:
Verminderen van de bedieningskracht.
[M006-SM001-V011-O05] Oplossing:
Ander type banden toepassen op de heftrucks.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)
- Fysische factoren (FF)

Risico [M006-SM001-V012]: Deuren en installaties veilig
Alle deuren, hekken, liften, hijsinstallaties en transportbanen zijn veilig en worden periodiek gekeurd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle deuren, hekken, liften, hijsinstallaties en transportbanen zijn veilig of worden niet periodiek gekeurd.
Toelichting:
Roldeuren, hekken, roltrappen en liften die mechanisch worden bewogen, hebben een keurmerk en worden jaarlijks gecontroleerd door een bevoegde instantie. Alle bewegende delen zijn afgeschermd (let op veren en contragewichten). Bij falen van het mechaniek, het loslaten van de bediening of wanneer er iemand tijdens het dichtgaan van de deur of het hek er mee in contact komt, stopt de deur/het hek tijdig (rem). Deuren zijn beveiligd tegen er uit lichten of er uit lopen. Er zijn naast de grote automatische deuren ook loopdeuren voor voetgangers. Deuren zijn uitgevoerd met veiligheidsglas en zo nodig brandwerend glas.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.13.
Wettekst:

[M006-SM001-V012-O01] Oplossing:
Alle automatische deuren en hekken laten keuren.
[M006-SM001-V012-O02] Oplossing:
Afschermen bewegende delen.
[M006-SM001-V012-O03] Oplossing:
Aanbrengen van loopdeuren voor voetgangers.
[M006-SM001-V012-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM001-V013]: Veilige laadplatforms
De laadplatforms/docks zijn veilig en worden veilig gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De laadplatforms/docks zijn niet altijd veilig en worden niet altijd veilig gebruikt.
Toelichting:
Op de laad- en losplaats is met name beknellingsgevaar en kantelgevaar een belangrijk aandachtspunt. Uiteraard moet goed opgelet worden dat vrachtauto's goed aansluiten op het laadperron en laadkleppen en dockboards voldoende sterk zijn voor de belasting die ze krijgen. Let op dat medewerkers niet bekneld kunnen raken tussen transportvoertuig of lading en de wand (ook niet als lading kantelt of gaat schuiven). Let op dat er altijd een vluchtweg is voor de aanwezige personen, mocht er iets fout gaan. Zorg dat er geen openingen tussen laadperron en vrachtauto of aan de randen van de dockboards aanwezig zijn waar medewerkers met de voet bekneld kunnen raken of waardoor transportmiddel/lading kunnen kantelen. Dockboards met verstelbare helling staan als ze niet gebruikt worden altijd in horizontale stand aansluitend op de werkvloer. Laat tijdens manoeuvreren alleen de noodzakelijke medewerkers in het manoeuvreergebied aanwezig zijn.
Zorg er ook voor dat de vrachtwagen niet kan wegrollen (of wegrijden) terwijl de achterkant nog open staat en mensen daar bezig zijn met laden (bijv. wielkeggen, andere vorm van blokkering).Zorg daar waar mogelijk voor gescheiden routes voor voetgangers (bijv. voorbijgangers) en voertuigen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikelen 3.18, 7.3 en 7.4.
Wettekst:

[M006-SM001-V013-O01] Oplossing:
Extra platen aanbrengen zodat er geen openingen aan de randen van de platforms meer zijn.
[M006-SM001-V013-O02] Oplossing:
Een veilige werkprocedure opstellen en introduceren.
[M006-SM001-V013-O03] Oplossing:
Wegrijdbeveiliging aanbrengen voor transportvoertuigen bij in- of uitladen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM001-V014]: Weersinvloeden magazijnmedewerkers
Medewerkers zijn voldoende beschermd tegen weersinvloeden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers zijn niet altijd voldoende beschermd tegen weersinvloeden.
Toelichting:
In het magazijn waar inkomende goederen worden afgeleverd kan het weer invloed hebben op het klimaat binnen. Daarnaast kan het zijn dat medewerkers ook buiten en dan weer binnen werkzaamheden verrichten. Is tocht en binnenkomen van water zoveel als mogelijk voorkomen? Hebben de werknemers beschermende kleding ter bescherming tegen het wisselende klimaat?
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.1.
Wettekst:

[M006-SM001-V014-O01] Oplossing:
Tochtsluis maken op leverplaats.
[M006-SM001-V014-O02] Oplossing:
Tochtwering bij laaddock door opblaasbare afdichting.
[M006-SM001-V014-O03] Oplossing:
Verstrekken van speciale werkkleding die bestand is tegen de weersinvloeden.

[M006-SM001-V014-O04] Oplossing:
Transportmiddelen die buiten gebruikt worden uitrusten met een cabine die beschermt tegen weersinvloeden.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Uitlaatgassen Magazijn
De medewerkers zijn goed beschermd tegen uitlaatgassen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers zijn niet altijd goed beschermd tegen uitlaatgassen.
Toelichting:
Uitlaatgassen en vooral dieselmotoremissies bevatten zeer schadelijke stoffen. Dit betekent dat met voertuigen die uitlaatgassen produceren niet binnen wordt gereden (zie ook de afspraak hierover in de arbocatalogus) en bij voorkeur ook niet aan de deur wordt gelost als dit leidt tot verontreiniging van de werkruimte. Dieselvoertuigen worden niet binnen gebruikt. Er wordt afgezogen / voldoende geventileerd op die plekken waar dieselrook toch de ruimte in komt (bijv. bij laadperrons).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.17.
Wettekst:

[M006-SM001-V015-O01] Oplossing:
Dieseltrucks vervangen door elektrisch aangedreven materieel.
[M006-SM001-V015-O02] Oplossing:
Laadperrons afschermen zodat er geen dieselrook naar binnen kan komen.
[M006-SM001-V015-O03] Oplossing:
Afzuigslangen aanbrengen op plaatsen waar dieselrook in werkruimtes of in de ademzone van medewerkers terecht kan komen (denk aan laadperrons bij de ingang van het magazijn waar gelost wordt).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M006-SM001-V016]: Werken met accu's
Het werken met accu's gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het werken met accu's gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Accu's zijn zwaar, bevatten agressieve stoffen en bij het laden kan een explosief gas vrijkomen. Het tillen van accu's gebeurt met hulpmiddelen en deze zijn veilig (bij het verplaatsen maakt de accu geen onverwachte beweging, kan niet vallen e.d.). Als met accuvloeistoffen wordt gewerkt (o.a. zuurgraadbepaling) dan zijn hiervoor zuurbestendige werkkleding, een spatscherm en zuurbestendige handschoenen ter beschikking en deze worden ook gebruikt. Daarnaast moet in de onmiddellijke nabijheid een oogdouche ter beschikking zijn. De ruimte waarin accu's worden geladen is voldoende geventi-

leerd, de elektrische installatie (ook de verlichting!) is explosieveilig uitgevoerd en er wordt vonkvrij gereedschap gebruikt. Er mogen geen ontstekingsbronnen in de directe omgeving zijn omdat er knalgas kan vrijkomen (dus er geldt ook een rookverbod in de directe omgeving). Gebruik zo nodig de ATEX handleiding van VBZ voor beoordeling van het explosierisico. U voldoet aan de specifieke afspraken in de branche in de arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M006-SM001-V016-O01] Oplossing:
Inrichten van explosieveilige acculaadruimte (voldoende ventilatie, vonkvrij gereedschap, vonkvrije installatie, zie ook Arbocatalogus).
[M006-SM001-V016-O02] Oplossing:
Verstrekken van persoonlijke beschermingsmiddelen (gelaatscherm, zuurvaste handschoenen en schort) en oogspoelfles.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de inrichting van het magazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de inrichting van het magazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de inrichting van het magazijn één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006-SM002] Stellingen
Toelichting:
Opslaan van goederen en materialen in stellingen moet op een veilig wijze gebeuren. Met hierna volgende vragen kunt u eventuele risico’s op dit vlak inventariseren.

Risico [M006-SM002-V001]: Inrichting stellingen
Alle stellingen zijn stabiel en goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Niet alle stellingen zijn stabiel en goed ingericht.
Toelichting:
Vaak wordt onderschat welke krachten op stellingen kunnen komen. Kleine beschadigingen of verkeerde belading kunnen tot ernstige ongevallen leiden. Zorg voor voldoende stevigheid (bepalen

draaglast, draagvermogen vermelden per vak), verankering tegen inzakken en omvallen en geplaatst op een vloer die de druk goed kan verdragen. Uiteraard is het ook belangrijk dat er voldoende ruimte is tussen de stellingen en dat er geen gevaren ontstaan als er per ongeluk materialen aan de andere kant van de stelling er van af geschoven worden. De dwarsliggers zijn geborgd tegen uitlichten.
Wettelijk kader:
NEN 5051 en Nederlandse Praktijk Richtlijn 5054.
Wettekst:

[M006-SM002-V001-O01] Oplossing:
Veranker stellingen aan vloer, wand of andere stellingen tegen omvallen.
[M006-SM002-V001-O02] Oplossing:
Breng een doorsteekbeveiliging aan de achterzijde van de stelling aan.
[M006-SM002-V001-O03] Oplossing:
Breng schragen aan ter voorkoming van inzakken.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM002-V002]: Belading stellingen
Alle stellingen zijn veilig beladen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Niet alle stellingen zijn veilig beladen.
Toelichting:
Uiteraard wordt het maximale draagvermogen niet overschreden. Het is verplicht om op de stellingvakken aan te geven wat het maximale gewicht voor belading is (verplichting Arbocatalogus). Daarnaast liggen er geen materialen die gemakkelijk kunnen wegglijden of er af kunnen schuiven. Als pallets gestapeld worden dan is de verpakking daar geschikt voor en is dit zo gedaan dat pallets niet kunnen wegglijden of omkiepen. De verpakkingen zijn intact zodat er geen materialen uit kunnen vallen.
Wettelijk kader:
NEN 5051 en Nederlandse Praktijk Richtlijn 5054, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M006-SM002-V002-O01] Oplossing:
Vermeld op alle vakken welk gewicht deze maximaal kunnen dragen.
[M006-SM002-V002-O02] Oplossing:
Beschadigde verpakkingen vervangen, zodat de stapeling weer stevig staat en er geen materialen van de pallet vallen.
[M006-SM002-V002-O03] Oplossing:
Niet stapelen op pallets die niet vol zijn of ongelijk beladen zijn.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM002-V003]: Stellingbescherming aanrijden
Alle stellingen zijn goed beschermd tegen aanrijdgevaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:

Niet alle stellingen zijn goed beschermd tegen aanrijdgevaar.
Toelichting:
Het gewicht van de truck kan al bij een zachte botsing de staander zodanig beschadigen of de stelling zodanig in beweging brengen dat deze instort. Bescherm daarom de staanders op de plaatsen waar er een kans bestaat dat de staanders worden aangereden. Zorg voor bescherming die ook voldoende belasting kan hebben en die voldoende stevig verankerd is in de vloer. Vervang ook deze beschermers als ze fors zijn aangereden zodat deze gegarandeerd stevig genoeg zijn voor de volgende aanrijding. Het is verplicht om alle hoeken van de stellingen met een juiste hoekbescherming van ten minste 40 cm hoogte uit te rusten (Arbocatalogus).
Wettelijk kader:
NEN 5051 en Nederlandse Praktijk Richtlijn 5054, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M006-SM002-V003-O01] Oplossing:
Aanrijdbescherming plaatsen op alle hoeken en andere plaatsen waar kans op aanrijden van staanders denkbaar is (ten minste 40 cm hoog).
[M006-SM002-V003-O02] Oplossing:
Aanpassen rijrichting zodat kans op aanrijding minder is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M006-SM002-V004]: Zicht truckchauffeurs
De heftruckchauffeurs hebben goed zicht op transportroutes en in de stellingen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De heftruckchauffeurs hebben geen goed zicht op transportroutes en in de stellingen.
Toelichting:
Enerzijds is er voldoende verlichting om goed zicht te hebben in de stellingen. Het licht moet dus niet afgeschermd worden door de belading in de stelling. Anderzijds gaat het ook om overzichtelijkheid: kunnen de trucks elkaar zien aankomen, zijn er werkplekken of tijdelijke opslag waar medewerkers aanwezig zijn die voor de chauffeur niet goed te zien zijn? Zijn looproutes goed gescheiden van de rijroutes?
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 3.14, NEN 5051 en Nederlandse Praktijk Richtlijn 5054.
Wettekst:

[M006-SM002-V004-O01] Oplossing:
Plaats spiegels op onoverzichtelijke plekken/hoeken.
[M006-SM002-V004-O02] Oplossing:
Werkplekken afscheiden zodat niet in transportroutes wordt gewerkt.
[M006-SM002-V004-O03] Oplossing:
Looproutes afschermen van transportroutes.
[M006-SM002-V004-O04] Oplossing:
Extra verlichting bij de ingang plaatsen.
[M006-SM002-V004-O05] Oplossing:
Aanpassen rijrichting zodat kans op aanrijding minder is.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM002-V005]: Controles en reparatie stellingen
De stellingen worden regelmatig geïnspecteerd en direct gerepareerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De stellingen worden niet vaak genoeg geïnspecteerd en niet direct gerepareerd.
Toelichting:
Naast beschadigingen door de werkzaamheden, treedt na verloop van jaren mogelijk ook metaalmoeheid op. Ook kan onbewust overbelading optreden. Maak daarom regelmatig een ronde om te bekijken hoe het met de belading gesteld is, of er delen doorhangen of scheef staan en of er beschadigingen zichtbaar zijn. Als er afwijkingen worden geconstateerd leiden die natuurlijk direct tot maatregelen (afzetten/niet gebruiken van de stelling, repareren). Stimuleer medewerkers om aanrijdingen/beschadigen direct te melden (straf dat dus niet af). Laat jaarlijks een deskundige de stellingen beoordelen.
Wettelijk kader:
NEN 5051 en Nederlandse Praktijk Richtlijn 5054.
Wettekst:

[M006-SM002-V005-O01] Oplossing:
Maandelijkse inspectieronde maken, beoordeling op goede staat en belading van stellingen maken.
[M006-SM002-V005-O02] Oplossing:
Jaarlijkse beoordeling/keuring van stellingen door deskundige contracteren.
[M006-SM002-V005-O03] Oplossing:
Afspraken maken welke beschadigingen direct gerepareerd moeten worden.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot stellingen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot stellingen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot stellingen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006-SM003] Administratieve werkplekken magazijn
Toelichting:
In elk magazijn vindt ook administratief werk plaats. Met de vragen, die hierna volgen, kunt u nagaan of de risico’s bij dit werk voldoende zijn beheerst.

Risico [M006-SM003-V001]: Kantoorwerk Magazijn
In het magazijn is een voldoende ruime kantoorwerkplek beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
In het magazijn is onvoldoende ruimte voor een adequate kantoorwerkplek beschikbaar.
Toelichting:
Ook in het magazijn wordt steeds meer beeldschermwerk verricht en gelden dus dezelfde eisen als op kantoor. Omdat dit een geheel ander type werk is dan het fysiek bezig zijn in het magazijn, is een aparte afgeschermde werkplek wenselijk. Als er meer dan twee uur per dag achter een beeldscherm wordt gewerkt is dit zeker een vereiste. Voldoende werkruimte is belangrijk om een goede opstelling van de werkplek mogelijk te maken, ter voorkoming van geluidhinder van elkaar, ter voorkoming van problemen met ventilatie en temperatuurbeheersing en om bij calamiteiten snel genoeg naar buiten te kunnen. Het is van belang dat er voldoende kastruimte is zodat er geen zaken op het bureau worden 'opgeslagen', omdat dit ten koste gaat van werkruimte en het schoonhouden van werkruimtes lastig maakt. Als er werk gedaan wordt dat extra ruimte inneemt (uitleggen van materialen/tekeningen) of overleg op de werkkamer nodig is, is uiteraard meer ruimte noodzakelijk. Zie voor verdere aanwijzingen eventueel de module over het kantoor. Gebruik van een laptop vergt apart aandacht (zie ook daarvoor module kantoor).
Wettelijk kader:
NEN 1824
Wettekst:

[M006-SM003-V001-O01] Oplossing:
Uitbreiding van kantoorwerkplekken zodat iedereen minimaal 7m^2 ter beschikking heeft.
[M006-SM003-V001-O02] Oplossing:
Printers e.a. randapparatuur buiten de kantoorruimtes plaatsen.
[M006-SM003-V001-O03] Oplossing:
Kasten e.a. meubilair uit de kantoorruimtes halen en elders plaatsen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM003-V002]: Klimaat kantoorwerk magazijn
Het klimaat in de kantoorruimte van het magazijn is in alle seizoenen voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Het klimaat in de kantoorruimte van het magazijn is niet in alle seizoenen voldoende aangenaam.
Toelichting:
Vaak zien we dat de kantoorruimte van het magazijn inpandig wordt gemaakt. Toevoer van verse lucht is dan meestal een probleem. Er wordt misschien wel lucht afgezogen die dan (via de deur) vervangen wordt met lucht uit het magazijn. Daarbij wordt ook het stof naar binnen gehaald. Het heeft natuurlijk de voorkeur dat de kantoorruimte aan een buitengevel geplaatst wordt met toevoer van verse buitenlucht die voorverwarmd wordt in het winterseizoen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.1 en 6.2.
Wettekst:

[M006-SM003-V002-O01] Oplossing:
Afzonderlijke kantoorruimte maken in het magazijn (aan de gevel).
[M006-SM003-V002-O02] Oplossing:
Zorgen voor luchtinblaas (verse voorwarmde lucht) in kantoorruimte.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M006-SM003-V003]: Verlichting kantoorwerk magazijn
De kantoorruimte en administratieve werkplekken in het magazijn zijn goed verlicht.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
De kantoorruimte en administratieve werkplekken in het magazijn zijn niet goed verlicht.
Toelichting:
Er is overal voldoende verlichting voor de werkzaamheden die daar worden gedaan ook als kleine opschriften beoordeeld moeten worden. Als de stroom uitvalt is er voldoende noodverlichting. Direct zonlicht kan worden geweerd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3 en 6.4.
Wettekst:

[M006-SM003-V003-O01] Oplossing:
Aanbrengen van extra armatuur bij administratieve werkplek in magazijn.
[M006-SM003-V003-O02] Oplossing:
Aanbrengen van zonwering.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Beeldschermwerk inrichting magazijn
Alle werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht zijn ergonomisch goed ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Op sommige werkplekken waar per dag gemiddeld meer dan 2 uur beeldschermwerk wordt verricht is de werkplek ergonomisch niet goed ingericht.
Toelichting:
Naarmate iemand meer tijd van de werkdag achter het beeldscherm werkt is de inrichting van de beeldschermwerkplek belangrijker. Hier gelden de volgende eisen: de stoel is instelbaar (conform NEN 1812), het werkvlak voldoende groot en diep om de juiste kijkafstand (minimaal 50 cm) mogelijk te maken, het werkvlak kan in hoogte instelbaar zijn, bij voorkeur tussen 62 en 82 cm boven de vloer, voor werktafels met een vaste werkhoogte bedraagt deze 74 tot 76 cm. Als de tafel te hoog is voor de gebruiker, dan wordt de werkopstelling met een voetensteun passend gemaakt. De werkhoogte voor lees- en schrijfwerk en werken met de muis ligt in het algemeen zo'n 5 cm hoger dan de werkhoogte voor beeldschermwerk. De dikte van het bovenblad inclusief draagconstructie, is aan de voorzijde zo dun mogelijk, maximaal 5 cm er is voldoende vrije beenruimte (ten minste 80 cm diep). De werktafel is voorzien van een licht getint en niet spiegelend bovenblad. Het beeldscherm staat recht tegenover de medewerker en haaks op het raam (niet naar het raam kijken of met de rug naar het raam, omdat dit te belastend is voor de ogen). In het scherm wordt geen verlichting of andere zaken weerspiegeld.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M006-SM003-V004-O01] Oplossing:
Aanpassen van de verlichting zodat deze niet in het scherm weerspiegeld wordt.
[M006-SM003-V004-O02] Oplossing:
Beschikbaar stellen van een goede kantoorstoel (NEN 1812).
[M006-SM003-V004-O03] Oplossing:
Aanpassen van de werktafel.

[M006-SM003-V004-O04] Oplossing:
Voetenbank beschikbaar stellen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)
- Inrichting arbeidsplaats (IA)

Risico: Beeldschermwerk afwisselen magazijn
Beeldschermwerk wordt regelmatig afgewisseld met andere werkzaamheden of een korte pauze.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Beeldschermwerk wordt onvoldoende afgewisseld met andere werkzaamheden of een korte pauze.
Toelichting:
Langdurig beeldschermwerk kan aanleiding geven tot (ernstige) lichamelijke klachten. Daarom wordt niet langer dan 6 uur per dag achter het beeldscherm gewerkt en wordt het werk regelmatig (minstens na 2 uur) onderbroken. Pauzesoftware kan dit ondersteunen, dat hoeft echter niet, als medewerkers zelf de discipline nemen om te stoppen en hun werk goed in te plannen. Werk achter het beeldscherm kan afgewisseld worden met andere werkzaamheden in het magazijn (bijv. bijhouden voorraden, uitgifte materialen e.d. Het kan helpen om medewerkers regelmatig een bijspijkercursus te geven, zodat zij beter gebruik maken van alle (nieuwe) mogelijkheden die de computer biedt. Zorg bovendien dat medewerkers een goede houding aannemen achter het beeldscherm en dat zij beschikken over goede apparatuur (ergonomische muis e.d.).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.4
Wettekst:

[M006-SM003-V005-O01] Oplossing:
Met medewerkers plaatsing beeldscherm, instelling stoel / tafel doornemen zodat zij een goede werkhouding aannemen.
[M006-SM003-V005-O02] Oplossing:
Bijspijkercursus regelen voor verbetering computervaardigheden.
[M006-SM003-V005-O03] Oplossing:
Aanschaffen van ergonomische hulpmiddelen.
[M006-SM003-V005-O04] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken met medewerkers over werkonderbreking en taakafwisseling.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de administratieve werkplekken in het magazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de administratieve werkplekken in het magazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de administratieve werkplekken in het magazijn één of meer knelpunten zijn

waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006-SM004] Grondstoffentoelevering en -magazijn
Toelichting:
Laden, lossen en opslaan van grondstoffen brengt specifieke risico's met zich mee, afhankelijk van de stoffen of materialen waar het om gaat en de manier waarop zij worden aangeleverd.

Risico [M006-SM004-V001]: Afspraken lossen
De taakverdeling bij het lossen van goederen is goed georganiseerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De taakverdeling bij het lossen van goederen is niet goed georganiseerd.
Toelichting:
Dit is vooral aan de orde bij zware of moeilijk te hanteren lasten. Door vooraf goed te bepalen wie de spullen moet gaan uitladen, transporteren en op de plaats van bestemming moet brengen, kan de belasting van medewerkers tot een minimum worden beperkt. Zorg dat dit vooraf bij leveranciers/transporteurs bekend is, zodat hierover op moment van levering geen discussie meer nodig is.
Bepaal hoe gezorgd wordt dat materialen zo hanteerbaar mogelijk verpakt worden. Bepaal ook welke hulpmiddelen/transportmiddelen beschikbaar zijn en of aan de deur wordt geleverd of de materialen tot in het bedrijf op de plaats van bestemming worden gebracht. Regel in de afspraken wie assistentie verleent.
Maak ook afspraken over eventueel uitpakken en het afvoeren van het verpakkingsmateriaal.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel
Wettekst:

[M006-SM004-V001-O01] Oplossing:
(Contract)afspraken maken met leveranciers over de voorwaarden waarop we de levering accepteren, zodat deze voor ons hanteerbaar is en geen extra tijdverlies en lichamelijke inspanning voor ons magazijnpersoneel veroorzaakt.
[M006-SM004-V001-O02] Oplossing:
Werkprocedures voor lossen ontwikkelen en bespreken met medewerkers.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M006-SM004-V002]: Ruimte bij het lossen
Op het moment van levering is er voldoende ruimte om de geleverde goederen veilig en gemakkelijk te plaatsen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Op het moment van levering is er niet altijd voldoende ruimte om de geleverde goederen veilig en gemakkelijk te plaatsen.
Toelichting:

Zorg dat de spullen direct op de plaats van bestemming gezet kunnen worden, zodat deze niet nog een keer extra verplaatst moeten worden door de eigen medewerkers. Stel waar mogelijk eisen aan de verpakkingswijze, vervuiling en beschadiging van de verpakking, zodanig dat dit niet tot extra werkzaamheden en risico's leidt voor uw eigen medewerkers. Er is voldoende ruimte om de juiste hulpmiddelen te gebruiken en de producten kunnen veilig geplaatst worden. Dit is uit het oogpunt van veiligheid en efficiency belangrijk en het moet voorkomen dat zaken onnodig worden verplaatst.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2.
Wettekst:

[M006-SM004-V002-O01] Oplossing:
Aanwijzen van verantwoordelijke die zorgt dat op dag van levering de ruimte beschikbaar is en controle doet op de levering.
[M006-SM004-V002-O02] Oplossing:
Systeem van reservering van ruimte binnen ons bedrijf ontwikkelen waarmee we op de dag van levering met zekerheid ruimte kunnen claimen om het geleverde materiaal direct op de goede plek te zetten.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M006-SM004-V003]: Bulklevering veilig
Bulklevering gebeurt gegarandeerd veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Bulklevering gebeurt niet altijd veilig.
Toelichting:
Bij grootverbruik wordt aangeleverd via een tank-/bulkwagen vaak op het buitenterrein buiten het zicht van iedereen. Uit het oogpunt van productveiligheid moet natuurlijk worden uitgesloten dat het product in de verkeerde silo of tank wordt geleverd. Ook vanuit veiligheid is van belang dat er op toegezien wordt dat de juiste koppelingen worden aangebracht. Pas koppelingen toe die voorkomen dat verkeerd materiaal op de leiding gelost kan worden. Speciale aandacht vraagt het aanbrengen van de aardklem om elektrische ontlading en daarmee het risico op stofexplosies tegen te gaan. Omdat levering soms gebeurt door chauffeurs die moeite hebben met de Nederlandse of Engelse taal, is hier direct toezicht vereist. risico's zijn verder voorkomen door duidelijke labels of markeringen aan de aansluitpunten. Uiteraard worden alle installaties en aarding periodiek gecontroleerd op een goede werking.
Let op: fysieke belasting kan eveneens aandacht behoeven vanwege de handling van losarmen en (zware) slangen!
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 4.1C
Wettekst:

[M006-SM004-V003-O01] Oplossing:
Werkprocedure maken voor levering op kritieke plaatsen.
[M006-SM004-V003-O02] Oplossing:
Direct toezicht bij levering van stoffen met explosierisico.
[M006-SM004-V003-O03] Oplossing:
Koppelingen en labels aanpassen zodat fout lossen uitgesloten wordt.
[M006-SM004-V003-O04] Oplossing:
Ondersteuningsvoorziening ontwikkelen / aanschaffen voor handling losarmen / slangen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Inrichting arbeidsplaats (IA)

Risico [M006-SM004-V004]: Veiligheid bij monsters nemen
De plaatsen waar monsters genomen worden of waar toevoegingen gedaan worden zijn goed en veilig bereikbaar.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De plaatsen waar monsters genomen worden of waar toevoegingen gedaan worden zijn soms niet veilig bereikbaar.
Toelichting:
Bij controle van grondstoffen worden monsters genomen of bestanddelen toegevoegd op plaatsen die soms lastig bereikbaar zijn en waar veiligheidsrisico's niet altijd op een goed niveau zijn afgeschermd, omdat in ontwerp deze plaatsen niet als 'werkplek' gezien werden. Denk bijvoorbeeld aan het nemen van monsters op de bulkwagens. Voor die situaties zijn voldoende veilige voorzieningen getroffen om de plaats waar de handeling gedaan wordt veilig te bereiken (Afspraak Arbocatalogus: inclusief valbeveiliging). Waar gevaren niet fysiek afgeschermd kunnen worden is voorzien in een nauwkeurige werkprocedure. Omdat soms plaatsen betreden worden die niet zonder risico zijn en dit niet altijd in het zicht van anderen gebeurd, is er altijd contact met een tweede persoon die bij nood direct in actie kan komen om hulp te verlenen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.16 en artikel 3.5G.
Wettekst:

[M006-SM004-V004-O01] Oplossing:
Trappen en bordessen aanbrengen die toegankelijkheid van de monsternameplaats verbeteren, zo nodig met valbeveiliging.
[M006-SM004-V004-O02] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen zodat bij monsterneming of toevoegen van bestanddelen medewerkers niet in de buurt komen van onderdelen die risico op verwonding veroorzaken.
[M006-SM004-V004-O03] Oplossing:
Werkprocedure maken die bij het betreden van besloten ruimtes of andere risicovolle zones garandeert dat dit altijd onder toezicht gebeurt.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de grondstoffentoelevering en het grondstoffenmagazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de grondstoffentoelevering en het grondstoffenmagazijn overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de grondstoffentoelevering en het grondstoffenmagazijn één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006-SM005] Werken in het magazijn en expeditie
Toelichting:
Het werken in het magazijn en expeditie kent veel dagelijks voorkomende werkzaamheden, zoals het handmatig tillen en dragen van lasten, het trekken en duwen van karren, het openen en verwijderen van verpakkingen, het op hoogte wegleggen of pakken van materialen e.d. Met hier na volgende vragen kunt u de meest voorkomende risico's, die zich hierbij voordoen, beoordelen.

Risico [M006-SM005-V001]: Veilig uitpakken
Het uitpakken gebeurt veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het uitpakken gebeurt niet altijd veilig.
Toelichting:
Bij sommige goederen die aangeleverd worden, wordt door magazijnpersoneel het verpakkingsmateriaal losgemaakt. Daarbij is fysieke belasting en gevaar voor verwonding aan de orde. Het veilig losmaken van banden (gebruik veiligheidsmessen) en het direct opruimen van verpakkingsmateriaal voorkomt risico op schade. Daarnaast kunnen pallets gestapeld worden of materialen met de hand verplaatst worden. Ook dat moet natuurlijk veilig gebeuren en met gebruikmaking van de juiste hulpmiddelen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.3., artikel 7.3.
Wettekst:

[M006-SM005-V001-O01] Oplossing:
Gebruik van handschoenen en veiligheidsmessen om banden los te maken bij het uitpakken.
[M006-SM005-V001-O02] Oplossing:
Plaats een container waar verpakkingsmateriaal direct in weggebracht wordt.
[M006-SM005-V001-O03] Oplossing:
Bij handmatig uitpakken/omladen gebruik maken van til en transporthulpmiddelen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M006-SM005-V002]: Lichamelijke belasting magazijn
De lichamelijke belasting van het magazijnpersoneel is in orde.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting van het magazijnpersoneel is niet altijd in orde.
Toelichting:
Voldoende afwisseling is cruciaal in het voorkomen van klachten aan het bewegingsapparaat. Langdurig of veelvuldig in één houding werken of veel dezelfde handeling verrichten levert het grootste risico op. De volgende situaties kunnen overbelasting veroorzaken: langdurig werken in ongunstige lichaamshoudingen zoals hurken, knielen, bukken, knijpen, armen boven schouderhoogte, met de rug draaien en asymmetrische houdingen of te grote kracht leveren. Het beladen van pallets

op de grond of een te hoge stapelhoogte veroorzaken een hoge lichamelijke belasting. Ook het handmatig lostrekken of dragen of slepen van pallets kan grote lichamelijke belasting veroorzaken. Om de belasting van specifieke werkzaamheden te beoordelen kunt u gebruik maken van de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting. Als situaties daarmee niet 'groen' scoren neemt u maatregelen op in het plan van aanpak van deze RIE. U houdt in ieder geval rekening met de specifieke maatregelen die in de branche Arbocatalogus zijn afgesproken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 5, Afdeling 1.
Wettekst:

[M006-SM005-V002-O01] Oplossing:
Verstrekken van bruikbare transportmiddelen.
[M006-SM005-V002-O02] Oplossing:
Herinrichten van werkplekken waar langdurig dezelfde werkzaamheden worden gedaan (aanpassen werkhoogtes).
[M006-SM005-V002-O03] Oplossing:
Aanschaffen van heftafels zodat materialen niet op de grond worden gepalettiseerd.
[M006-SM005-V002-O04] Oplossing:
Toepassen van de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting voor beoordeling van belastende situaties.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M006-SM005-V003]: Belasting handmatig transport
De lichamelijke belasting en overige risico's van het handmatig transporteren zijn goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting en overige risico's van het handmatig transporteren zijn niet altijd goed beheerst.
Toelichting:
Het is voor iedereen duidelijk dat er niet onnodig getild en gedragen mag worden. Zware (> 12 kg) materialen/voorwerpen worden niet over een grote afstand gedragen of hoog/laag opgetild. Er zijn bruikbare transport- en tilhulpmiddelen aanwezig om dergelijke lasten te transporteren en dit betekent onder andere ook dat transportroutes vrij gehouden worden, transportmiddelen ook gebruikt kunnen worden (ruimte, begaanbare weg) en niet veel kracht kosten om te bewegen (type en onderhoud van de wielen). De hulpmiddelen zijn dus afgestemd op de werkzaamheden waarvoor ze verlichting moeten brengen; ook buiten het magazijn. Daarnaast is er voor gezorgd dat de middelen ook beschikbaar zijn op het moment dat ze nodig zijn! Als er vraagtekens zijn over de lichamelijke belasting pas dan ook de Werkwijzer Fysieke Belasting toe voor de betreffende werkzaamheden. U volgt in ieder geval de specifieke afspraken van de branche in de arbocatalogus op. Medewerkers zijn goed geïnstrueerd over het gebruik van de middelen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2.
Wettekst:

[M006-SM005-V003-O01] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat de lasten op een juiste werkhoogte en dicht bij het lichaam gepakt en neergezet kunnen worden.
[M006-SM005-V003-O02] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat deze bereikbaar zijn met tilhulpmiddelen en transportmiddelen.
[M006-SM005-V003-O03] Oplossing:
Egaliseren van de vloer zodat gemakkelijk met transportmiddelen gereden kan worden.
[M006-SM005-V003-O04] Oplossing:
Aanschaffen van elektrisch aangedreven transportmiddelen om de belasting van het trekken van zware karren over een lange afstand te voorkomen.
[M006-SM005-V003-O05] Oplossing:

Veiligheidsschoenen met extra grip aanschaffen, zodat medewerkers beter kracht kunnen zetten en niet uitglijden.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M006-SM005-V004]: Lichamelijke belasting verladen
Het verladen gebeurt met een beperkte lichamelijke belasting.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het verladen gebeurt soms met een te hoge lichamelijke belasting.
Toelichting:
Beperk zo veel mogelijk het handmatig tillen en dragen. Als dat toch handmatig gebeurt, maak dan zo veel mogelijk gebruik van hulpmiddelen. De materialen kunnen zodanig worden geladen dat de medewerkers deze gemakkelijk kunnen neerzetten en oppakken. Zware stukken vooraan in laadruimte zodat hiervoor niet voorovergebogen/gereikt hoeft te worden, stukken zijn gemakkelijk bereikbaar, waardoor niet ver gereikt wordt en zeker niet met een gedraaide romp spullen gepakt worden, de stukken kunnen goed geordend opgeborgen worden, zodat niet in de laadruimte gereikt, geschoven en ergens overheen getild hoeft te worden. Let er op dat medewerkers niet teveel tegelijk pakken, wijs hen er op dat ze beter twee keer kunnen lopen of assistentie moeten vragen. Veel hangt af van gedrag van de medewerker. Instrueer medewerkers daarom periodiek inzake het op een juiste wijze laden/lossen, tillen en dragen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2.
Wettekst:

[M006-SM005-V004-O01] Oplossing:
Beschikbaar stellen van hulpmiddelen voor transport van materialen.
[M006-SM005-V004-O02] Oplossing:
Bij opdracht direct afspraken vastleggen over de wijze waarop de materialen afgeleverd worden, zodanig dat de lichamelijke belasting voor de medewerkers zo klein mogelijk blijft.
[M006-SM005-V004-O03] Oplossing:
Maken van laadplan zodat lichamelijke belasting tot een minimum wordt beperkt.
[M006-SM005-V004-O04] Oplossing:
Toepassen van de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting voor belastende situaties.
[M006-SM005-V004-O05] Oplossing:
Breng pallets op hoogte zodat niet van de grond af gewerkt wordt.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M006-SM005-V005]: Bereikbaarheid goederen
Alle goederen die verzameld moeten worden zijn met de hand of met een truck goed te bereiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle goederen die verzameld moeten worden zijn met de hand of met een truck goed te bereiken.

Toelichting:
Er is voldoende ruimte om op een veilige manier bij de producten te komen. Er wordt niet geklommen of zonder de vereiste voorzieningen op hoogte gewerkt om spullen te pakken. Tussen de stellingen is voldoende ruimte en zijn adequate hulpmiddelen beschikbaar als er zaken boven schouderhoogte gepakt moeten worden. De trucks hebben voldoende manoeuvreerruimte om zonder risico dat iets of iemand geraakt wordt hun werk te verrichten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.17 en 7.18.
Wettekst:

[M006-SM005-V005-O01] Oplossing:
Uitbreiding van opslagruimte.
[M006-SM005-V005-O02] Oplossing:
Extra capaciteit hef- of reachtruck beschikbaar stellen.
[M006-SM005-V005-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het werken in magazijn en expeditie overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het werken in magazijn en expeditie overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het werken in magazijn en expeditie één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M006-SM006] Gebruik van transportmiddelen
Toelichting:
In magazijn en expeditie worden veel uiteenlopende transportmiddelen gebruikt. Dat zijn niet alleen handbewogen en aangedreven transportmiddelen, maar ook hijsmiddelen, transportbanen e.d. Deze middelen moeten veilig gebruikt worden, hetgeen bijvoorbeeld eisen stelt aan opleiding, voorlichting en instructie. Daarnaast kunnen medewerkers te maken met trillingen en lawaai.

Risico [M006-SM006-V001]: Risico op aanrijdingen
De kans op aanrijdingen is bij ons minimaal.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De kans op aanrijdingen is bij ons aanwezig.

Toelichting:
Ook bij een goede inrichting (zie module 'Algemene inrichtingseisen') blijft veiligheid afhankelijk van het gedrag van mensen. Daarom zijn er afspraken gemaakt over veilig rijgedrag en het houden aan verkeersregels binnen het bedrijf. Hier is ook aandacht aan besteed in de opleidingen en voorlichting en instructie. Onderwerpen die daarbij aan de orde zijn: voorrangsregels, respecteren van gebieden waar je niet mag komen, rijsnelheid, overzichtelijk houden van de transportroutes (waar wel en geen producten geparkeerd mogen worden).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.6 ., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M006-SM006-V001-O01] Oplossing:
Een verkeersreglement opstellen.
[M006-SM006-V001-O02] Oplossing:
Veiligheidsrondes houden om te controleren of regels nageleefd worden.
[M006-SM006-V001-O03] Oplossing:
Extra waarschuwingen (borden) plaatsen op onveilige plekken.
[M006-SM006-V001-O04] Oplossing:
Medewerkers opleiden (ook opfriscursussen organiseren).
[M006-SM006-V001-O05] Oplossing:
Voorlichting en onderricht organiseren voor medewerkers.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)
- Voorlichting en onderricht (VO)

Risico [M006-SM006-V002]: Gebruik aangedreven transportmiddelen
Aangedreven transportmiddelen worden uitsluitend door bevoegde personen gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Aangedreven transportmiddelen worden niet uitsluitend door bevoegde personen gebruikt.
Toelichting:
Bevoegde personen zijn medewerkers die een certificaat hebben en dus een meerdaagse opleiding hebben genoten. Medewerkers die incidenteel transportmiddelen (denk aan heftruck, reachtruck, picking truck, elektrische palletwagens) gebruiken, hebben ook een certificaat maar hier kan volstaan worden met een verkorte opleiding van minimaal 1 dag, mits de nadruk daarbij ook op veiligheid lag. De opleiding is niet langer dan 5 jaar geleden doorlopen. Deze medewerkers dragen veiligheidsschoeisel. Als het voertuig onbeheerd achter wordt gelaten is dit vergrendeld zodat er geen onbevoegde gebruik van kan maken. In ieder geval houdt u zich aan de afspraken die in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.17a, 7.17b en 7.17c en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M006-SM006-V002-O01] Oplossing:
Medewerkers die de aangedreven transportmiddelen (mogen) bedienen worden opgeleid.
[M006-SM006-V002-O02] Oplossing:
Alle trucks uitrusten met pincode of chip zodat alleen bevoegde personen deze kunnen gebruiken.
[M006-SM006-V002-O03] Oplossing:
Invoeren van een sanctiebeleid voor het geval onbevoegd gebruik gemaakt wordt van de truck (zowel de 'beheerder' als de gebruiker worden aangesproken).
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M006-SM006-V003]: Hand bewogen transportmiddelen

Het gebruik van met de hand voortbewogen mobiele transportmiddelen en tilhulpmiddelen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het gebruik van met de hand voortbewogen mobiele transportmiddelen en tilhulpmiddelen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Er zijn vele verschillende hulpmiddelen in gebruik om materialen op te tillen, te transporteren en in de stellingen te zetten of er uit te halen. De gebruiker moet dan wel het goede hulpmiddel voor de klus inzetten en moet ook heel goed weten hoe het middel te bedienen. risico's zijn dat de gebruikte middelen kiepen, de last er af valt, aanrijdingen gebeuren of medewerkers overbelast worden omdat de bediening veel kracht of foute bewegingen vraagt. Daarom zijn er afspraken welke middelen waar voor gebruikt worden, wie deze mag bedienen (alleen na voldoende instructie!) en de middelen worden goed onderhouden zodat deze geen defecten hebben. De transportmiddelen zijn voldoende stabiel, hebben soepel lopende wielen, geen scherpe kanten, knelplaatsen of andere mogelijkheden om je aan te verwonden. De gebruikers dragen veiligheidschoeisel met stroeve zolen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.3 en 7.4.
Wettekst:

[M006-SM006-V003-O01] Oplossing:
We schaffen transportmiddelen aan die soepeler lopen.
[M006-SM006-V003-O02] Oplossing:
Hulpmiddelen aanschaffen om hoger gelegen plekken in de stelling te bereiken, die niet om kunnen kiepen en voldoende grip bieden voor de medewerkers.
[M006-SM006-V003-O03] Oplossing:
Hulpmiddelen aanpassen zodat de werkhoogte voor de medewerkers optimaal is (bij het afpakken van materiaal en ook de hoogte van het handvat).
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB) (FB)
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M006-SM006-V004]: Transportbanen
De werkzaamheden bij of aan transportbanen (rollenbanen, transportbanden) zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkzaamheden bij of aan transportbanen (rollenbanen, transportbanden) zijn niet altijd veilig.
Toelichting:
Transportbanen zijn wisselend in beweging en er worden steeds materialen door bewogen. Dit brengt een zeker risico met zich mee om geraakt te worden of bekneld te raken. Dit geldt zeker voor situaties waarin medewerkers proberen storingen te voorkomen of op te lossen door materialen uit de transportinrichting te trekken of peuteren. Als deze dan plotseling in beweging komt kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan. Dit geldt ook voor de plaatsen waar medewerkers over of onder de

transportbaan heen willen. Let speciaal op risico's die er voor het onderhoudspersoneel kunnen ontstaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3 t/m 7.8, 7.13 t/m 7.16.
Wettekst:

[M006-SM006-V004-O01] Oplossing:
Alle plaatsen waar medewerkers geraakt of gegrepen kunnen worden door de installatie of door voorwerpen die worden getransporteerd af, zodat die onbereikbaar zijn als de machine in beweging is of kan komen
[M006-SM006-V004-O02] Oplossing:
Personen aanwijzen die opgeleid en daardoor bevoegd zijn om aan de installatie te sleutelen
[M006-SM006-V004-O03] Oplossing:
Procedure maken die garandeert dat niemand zich in een onveilige situatie kan bevinden als de installatie weer in werking wordt gezet
[M006-SM006-V004-O04] Oplossing:
Afgeschermde loopbrug aan voor de oversteek van transportbaan op plaatsen waar medewerkers de neiging kunnen hebben om over te steken, zodat medewerkers niet gaan klimmen, springen of kruipen om naar de overzijde te komen.
[M006-SM006-V004-O05] Oplossing:
Op plaatsen waar regelmatig onderhoud, verhelpen van storingen of andere werkzaamheden verricht worden maken we een goed bereikbaar bordes, zodat medewerkers geen capriolen hoeven uit te halen om de werkplek te bereiken of de werkzaamheden te verrichten.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M006-SM006-V005]: Hijsmiddelen
Gebruik van hijsmiddelen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gebruik van hijsmiddelen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Hijs- en hefgereedschappen zijn in goede staat, worden minimaal 1x per jaar gekeurd en worden uitsluitend bediend door of bediend onder direct toezicht van geïnstrueerde personen. Op ieder hijs/hefgereedschap is duidelijk af te lezen welke hijs/hefvermogen het arbeidsmiddel heeft. Voor zware lasten is ook het gewicht op de last afleesbaar en is aangegeven op welke punten de last getakeld moet worden. Hijsbanden die door leveranciers worden achtergelaten worden niet hergebruikt. Jaarlijks worden alle hijsmiddelen gekeurd. Desondanks is ook tussentijds aandacht vereist voor de slijtage van de hijsmiddelen. Er mogen geen knopen gelegd worden in hijskettingen of -banden. Het bevestigingspunt is zeer cruciaal. Gelet op de gevaren die hieruit kunnen voortvloeien is deskundigheid op dit gebied vereist voor de bediening. Specifieke afspraken arbocatalogus: bij het hijsen van de matrijzen wordt met twee personen gewerkt. Voor iedere hijshandeling wordt een controle uitgevoerd op: de werklast, merkteken, afkeurnormen en of volgens de gebruiksaanwijzing wordt gewerkt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 7.18, arbocatalogus.
Wettekst:

[M006-SM006-V005-O01] Oplossing:
Medewerkers opleiden die hijsmiddelen mogen bedienen en hen de hijsmiddelen laten beheren.
[M006-SM006-V005-O02] Oplossing:
Alle hijs- en hefmiddelen jaarlijks via een servicecontract ter keuring aanbieden.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico [M006-SM006-V006]: Trillingen Magazijn
De medewerkers van transport zijn voldoende beschermd tegen trillingen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers van transport zijn niet altijd voldoende beschermd tegen trillingen.
Toelichting:
Voor medewerkers die rijden in of op transportmiddelen geldt dat zij bloot staan aan trillingen die tot rugklachten kunnen leiden. De duur dat gereden wordt, de rijsnelheid, de mate waarin het voertuig en de zitting geveerd zijn en de ondergrond waarover gereden wordt, zijn bepalend voor de mate waarin deze belasting boven de acceptabele grens komt. Trucks verschillen in het trillingsniveau dat zij doorgeven op het lichaam, zie hiervoor de technische gegevens. De belangrijkste manier om trilling te verminderen is het beperken van de rijsnelheid.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 6.11a t/m 6.11c.
Wettekst:

[M006-SM006-V006-O01] Oplossing:
Aanschaffen van speciaal geveerde stoelen voor heftrucks die veel op hoge snelheid of veel op hobbelig terrein rijden.
[M006-SM006-V006-O02] Oplossing:
Begrenzen van de rijsnelheid zodat het trillingsniveau beperkt wordt.
[M006-SM006-V006-O03] Oplossing:
Egaliseren van de vloer binnen en op het buitenterrein.
[M006-SM006-V006-O04] Oplossing:
Rouleren van de heftruck taken zodat medewerkers minder per dag belast worden.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF) (FF)

Risico: Lawaaibelasting Magazijn
De medewerkers van transport zijn voldoende beschermd tegen schadelijk lawaai.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers van transport zijn niet altijd voldoende beschermd tegen schadelijk lawaai.
Toelichting:
Het geluid van het voertuig en ook het lawaai in de omgeving waar zij rijden kan boven de 80 dB(A) zijn. Als dit werk de gehele werkdag gedaan wordt kan een gemiddelde dagdosis > 80 dB(A) bereikt worden en daarmee een schadelijke blootstelling aan lawaai optreden. In dat geval is het nemen van maatregelen vereist. U volgt ten minste de afspraken uit de Arbocatalogus op.
Let op: 80 dB(A) 8 uur lang is evenveel als 83 dB(A) gedurende 4 uur, 86 gedurende dB(A) 2 uur, enzovoorts. Als het geluid 86 dB(A) is kun je daar dus maximaal 2 uur per werkdag werken zonder gehoorschade op te lopen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 6 Afdeling 3.
Wettekst:

[M006-SM006-V007-O01] Oplossing:
Pas het transportmiddel aan zodat er minder lawaai wordt geproduceerd.
[M006-SM006-V007-O02] Oplossing:
Pas het transportmiddel aan zodat er minder geluid van buiten tot de bestuurder doordringt (cabine).
[M006-SM006-V007-O03] Oplossing:
Beperk de verblijfsduur van medewerkers van transport in de werkruimtes waar hoge lawaainiveaus heersen.
[M006-SM006-V007-O04] Oplossing:
Pas taakroulatie toe zodat medewerkers slechts een korte tijd werkzaamheden doen met een lawaainiveau boven de 80 dB(A).
[M006-SM006-V007-O05] Oplossing:
Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen, voorlichting en instructie en bied periodiek een gehoormeting aan aan de blootgestelde medewerkers.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF) (FF)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het gebruik van transportmiddelen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het gebruik van transportmiddelen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het gebruik van transportmiddelen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M007] Technische Dienst
Toelichting:
De technische dienst beweegt zich met zijn onderhouds- en reparatiewerkzaamheden door het hele gebouw. Tegelijk beschikt de dienst over eigen werk- en opslagruimtes. Daarom worden in deze module zowel vragen gesteld over de eigen TD-ruimte(s) als over de werkzaamheden, die bijvoorbeeld in de productieomgeving plaats vinden.

[ZW107-M007-SM001] Inrichting werkplaats TD algemeen
Toelichting:
De volgende vragen behandelen de inrichting van de werk- en opslagruimte(s) van de technische dienst.

Risico [M007-SM001-V001]: Inrichting werkplaats
De werkplaats is overzichtelijk en veilig ingericht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

onbepaald
Knelpunt:
De werkplaats is niet overzichtelijk en veilig ingericht.
Toelichting:
Monteurs, maar ook derden, kunnen goed zien wat er in de werkplaats staat en gebeurt. Zo kan iedereen rekening houden met elkaars werkzaamheden en met de gevaren van de machines en apparaten, die in de werkplaats worden gebruikt.
Looproutes, maar ook werkplekken achter machines zijn voldoende ruim om langslopen en goed bewegen tijdens het werk mogelijk te maken, zonder dat mensen elkaar hinderen. Machines zijn zo opgesteld, dat de werkplek achter de machine zich niet bevindt op een looproute. Daarbij wordt ook rekening gehouden met ruimte die verrijdbare steunen gebruiken, als deze nodig zijn om grote / lange onderdelen op te kunnen leggen.
Vloeren zijn vrij van oneffenheden en voldoende stroef om uitglijden te voorkomen. Ze zijn goed schoon te houden (ook bijvoorbeeld bij het morsen van olie e.d.). Deuren zijn voldoende breed (breder als zij ook gebruikt worden voor doorgang van transportmiddelen met onderdelen) en kunnen gemakkelijk open en dicht gedaan worden (ook als men met volle handen loopt).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.11.
Wettekst:

[M007-SM001-V001-O01] Oplossing:
Aanpassen van indeling om overzichtelijkheid te vergroten.
[M007-SM001-V001-O02] Oplossing:
Egaliseren van de vloer.
[M007-SM001-V001-O03] Oplossing:
Aanbrengen van goed schoon te houden coating ter bestrijding van gladheid.
[M007-SM001-V001-O04] Oplossing:
Aanbrengen drangers op deuren.
[M007-SM001-V001-O05] Oplossing:
Looproutes en opstelling machines aanpassen zodat mensen ruimte hebben voor lopen en werken.
[M007-SM001-V001-O06] Oplossing:
Looproutes vrijhouden van obstakels.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M007-SM001-V002]: Klimaat
Het klimaat in de werkplaats is in alle jaargetijden voldoende aangenaam.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het klimaat in de werkplaats is niet in alle jaargetijden voldoende aangenaam.
Toelichting:
Juist in de werkplaats, waar regelmatig zwaar fysiek werk wordt verricht, is een goed klimaat belangrijk. Tocht wordt daarom vermeden, bijvoorbeeld door te zorgen dat deuren goed en snel kunnen sluiten. Er is voldoende aanvoer van verse lucht, en medewerkers kunnen in onderling overleg temperatuur en ventilatie instellen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.1. en 6.2.
Wettekst:

[M007-SM001-V002-O01] Oplossing:
Aanbrengen automatische open/sluitsystemen voor deuren.
[M007-SM001-V002-O02] Oplossing:
Plaatsen drangers op deuren.
[M007-SM001-V002-O03] Oplossing:
Plaatsen regelbare verwarmingselementen.

[M007-SM001-V002-O04] Oplossing:
Werkruimte voorzien van regelbare klimaatbeheersing
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM001-V003]: Verlichting werkplaats
De werkplaats is goed verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkplaats is niet goed verlicht en/of bijverlichten is niet mogelijk.
Toelichting:
Goed zicht op het werk voorkomt werken in verkeerde houdingen en helpt incidenten voorkomen. Daarom is goede verlichting (minimaal 200 Lux) in de werkplaats aanwezig, die goed geplaatst is. Medewerkers kunnen niet verblind worden doordat ze tegen licht in moeten kijken. Op vaste werkplekken waar medewerkers langdurig werk verrichten is bij voorkeur daglichttoetreding. Er zijn mogelijkheden om het werk bij te verlichten als dit nodig is, zeker op die plaatsen waar het onder handen werk goed zichtbaar moet zijn of er gewerkt wordt met gevaarlijke apparaten. Gebruik dezelfde kleur TL-buizen in de armaturen. Maak de armaturen regelmatig schoon omdat de lichtopbrengst snel achteruit kan gaan. Op plaatsen waar de armaturen geraakt kunnen worden zijn deze voorzien van een stevige beschermkap. In explosieve omgevingen zijn ze explosieveilig. Vervang TL buizen tijdig. Knipperende TL buizen kunnen zeer heet worden: brandgevaar!
Er is sprake van noodverlichting op die plekken waar – bij uitval van elektriciteit – gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit.
Wettekst:

[M007-SM001-V003-O01] Oplossing:
Extra of nieuwe verlichting aanbrengen voor een betere lichtopbrengst.
[M007-SM001-V003-O02] Oplossing:
Lampen die bijverlichting op de werkplek mogelijk maken aanschaffen.
[M007-SM001-V003-O03] Oplossing:
Armaturen regelmatig schoonhouden.
[M007-SM001-V003-O04] Oplossing:
Daglichttoetreding aanbrengen.
[M007-SM001-V003-O05] Oplossing:
Noodverlichting aanbrengen.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM001-V004]: Vluchtwegen
In noodsituaties kunnen medewerkers de werkplaats goed ontvluchten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:

In noodsituaties kunnen medewerkers de werkplaats niet goed ontvluchten.
Toelichting:
Het is duidelijk welke vluchtwegen medewerkers in de werkplaats kunnen gebruiken in geval van nood, ook als brand in de ruimte zelf uitbreekt. Deze vluchtwegen zijn goed toegankelijk en worden altijd vrij gehouden. Er zijn bordjes opgehangen zodat de vluchtroutes goed zichtbaar zijn, ook voor bezoekers van de werkplaats. Bij stroomuitval zorgt noodverlichting er voor dat de vluchtroutes goed te zien zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.6. en 3.7.
Wettekst:

[M007-SM001-V004-O01] Oplossing:
Extra nooduitgang maken zodat bij brand in ruimte toch gevlucht kan worden.
[M007-SM001-V004-O02] Oplossing:
Afspraken maken in werkoverleg over vrijhouden van vluchtroutes.
[M007-SM001-V004-O03] Oplossing:
Periodiek rondgang (BHV) om vrije doorgang vluchtroutes te controleren.
[M007-SM001-V004-O04] Oplossing:
Duidelijke markering aanbrengen om vluchtroute aan te geven.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico [M007-SM001-V005]: Opslag gereedschap en materialen
De opslag van gereedschap, materialen en goederen gebeurt veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De opslag van gereedschap, materialen en goederen gebeurt niet veilig.
Toelichting:
Gereedschap wordt overzichtelijk opgeborgen, veelgebruikt handgereedschap bijvoorbeeld op een gereedschapsbord. Voor andere materialen, die in de werkplaats worden opgeslagen, is voldoende opslagruimte, waarbij vloeren en looproutes vrij gehouden worden. Stellingen en kasten staan stabiel opgesteld, eventueel geborgd, en worden niet zwaarder belast dan aangegeven. Materialen staan veilig gestapeld, zwaardere materialen lager, lichte materialen hoger, zodat het tillen zo min mogelijk belasting geeft. Wordt voor opslag van goederen gebruik gemaakt van tussenvloeren, dan zijn deze voorzien van een goed begaanbare, veilige trap, een leuning en kantplank. De aanvoeropening van de tussenvloer is goed af te sluiten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.17.
Wettekst:

[M007-SM001-V005-O01] Oplossing:
Schaf extra kasten of stellingen aan.
[M007-SM001-V005-O02] Oplossing:
Pas indeling in kasten of stellingen aan.
[M007-SM001-V005-O03] Oplossing:
Geef op kasten en stellingen aan wat maximale belasting is.
[M007-SM001-V005-O04] Oplossing:
Toegankelijkheid en veiligheid tussenvloer verbeteren.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Gebruik gasflessen
Gascilinders zijn goed vastgezet en worden veilig gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):

bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gascilinders zijn niet goed vastgezet en worden niet veilig gebruikt.
Toelichting:
Het gebruik van gasflessen, bijvoorbeeld bij laswerkzaamheden, brengt risico's met zich mee. Daarom moeten ze rechtop staan en goed vastgezet worden tegen omvallen, bijvoorbeeld met ketting of klem aan de muur of in een speciale kar, zuurstofflessen gescheiden van gasflessen. Er wordt voorkomen dat gasflessen bij een warmtebron staan. Gasflessen zijn voorzien van afsluitsleutels en reduceerventielen. Bij flessen met stikstof is extra alertheid nodig voor verstikkingsgevaar, dus wordt er extra goed geventileerd. Medewerkers zijn goed geïnstrueerd hoe veilig met gasflessen te werken. De opslag van gasflessen bevindt zich niet in de werkplaats (opslag binnen maximaal 125 liter), maar bij voorkeur buiten (afgeschermd tegen zonnestralen om verhitting en explosie te voorkomen) en niet in kelderruimtes, waar gas (bij lekken van het ventiel) zich kan ophopen.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 4.6, Arbobesluit artikel 3.5, PGS 15-richtlijn
Wettekst:

[M007-SM001-V006-O01] Oplossing:
Zorg voor goede bevestigingsmogelijkheden en omvalbeveiliging van gasflessen in de werkplaats.
[M007-SM001-V006-O02] Oplossing:
Regelmatige inspectie van afsluitingen van gasflessen regelen.
[M007-SM001-V006-O03] Oplossing:
Voldoende ventilatievoorzieningen aanbrengen.
[M007-SM001-V006-O04] Oplossing:
Instrueren medewerkers over veilig gebruik gasflessen.
Oplossing:
Opslag gasflessen buiten inrichten.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M007-SM001-V007]: Veiligheid installaties
Elektrische installaties en gasinstallaties in de werkplaats zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle elektrische installaties en gasinstallaties in de werkplaats zijn veilig.
Toelichting:
De elektrische installatie is goed aangelegd (door bevoegd persoon), veilig (aarding en afscherming stroomvoerende delen) en geschikt (voldoende capaciteit) voor de werkzaamheden die in de werkplaats plaatsvinden. Let ook op leidingen, snoeren en kabels: deze zijn onbeschadigd en zo aangelegd, dat zij niet gemakkelijk kunnen beschadigen. Snoeren en kabels zijn onbeschadigd en goed weggewerkt of vastgezet om struikelen of vallen te voorkomen. Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van vaste aansluitingen (in plaats van verlengsnoeren).
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.4 en 3.5, NEN 3140 en NEN 1010.
Wettekst:

[M007-SM001-V007-O01] Oplossing:
Periodieke inspectie installatie door installateur.
[M007-SM001-V007-O02] Oplossing:
Losse leidingen vervangen door vaste aansluitingen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Veiligheid machines
De machines, apparaten en hulpmiddelen zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle machines, apparaten en hulpmiddelen zijn veilig.
Toelichting:
Nieuwe machines in de werkplaats zijn voorzien van CE-markering. Oude machines van vóór 1995, die niet CE-gemarkeerd zijn, en machines die zijn aangepast/ gewijzigd, zijn gekeurd op veiligheid en zo nodig voorzien van aanvullende veiligheidsvoorzieningen. Machines staan stabiel en vlak opgesteld en zijn waar nodig vastgezet. Alle machines hebben goed werkende beveiligingen, zoals noodstop, vasthoudbeveiliging. Onderdelen, die letsel kunnen geven (verwonding, verbranding, letsel door aanraking met elektriciteit) zijn afgeschermd (bijv. door een (vaste) afschermkap, of wegneembare afscherming met functieblokkering). Denk speciaal aan machines en apparaten zoals afkortzagen, kolomboren, fresen e.d.
Een Nederlandstalige handleiding is aanwezig bij elke machine. Deze handleiding is in de werkplaats aanwezig. Defecten, ook aan beveiligingen, worden eerst opgelost voordat de machine opnieuw wordt gebruikt. Machines worden regelmatig en goed onderhouden, en worden minstens jaarlijks geïnspecteerd, zo nodig gekeurd. Jaarlijks wordt bij de inspectie gebruik gemaakt van de checklijst machineveiligheid. U volgt de specifieke afspraken in de branche zoals vermeld in de Arbocatalogus op.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16. Zie ook Arbocatalogus, hoofdstuk machineveiligheid
Wettekst:

[M007-SM001-V008-O01] Oplossing:
Niet-CE-gemarkeerde machines voorzien van veiligheidskeuring.
[M007-SM001-V008-O02] Oplossing:
Periodieke inspectie van werking beveiligingen en afschermingen afspreken.
[M007-SM001-V008-O03] Oplossing:
Gebruikshandleidingen op centrale plaats in de werkplaats beschikbaar stellen.
[M007-SM001-V008-O04] Oplossing:
Onderhoudsprogramma opstellen voor alle machines.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Werken met externen
Met externe partijen, die betrokken zijn bij onderhoud en reparatie, zijn heldere afspraken gemaakt over werkzaamheden en te volgen procedures.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

onbepaald
Knelpunt:
Met externe partijen, die betrokken zijn bij onderhoud en reparatie, zijn niet altijd heldere afspraken gemaakt over werkzaamheden en te volgen procedures.
Toelichting:
Meestal is niet alle technische expertise in het eigen bedrijf beschikbaar voor het onderhoud en reparatie van machines en installaties. Ook voor groot onderhoud worden vaak externe partijen ingeschakeld. Om een goede werkwijze te garanderen en ongevallen te voorkomen zijn duidelijke afspraken gemaakt over de verdeling van werkzaamheden, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Uitdrukkelijk is hierbij ook de te volgen uitschakel- en vrijstellingsprocedure vastgelegd. Ook zijn vooraf afspraken gemaakt over de machines, gereedschappen en hulpmiddelen, die worden gebruikt.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 3.
Wettekst:

[M007-SM001-V009-O01] Oplossing:
Duidelijke afspraken met externe partijen op papier maken over werkzaamheden, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
[M007-SM001-V009-O02] Oplossing:
Afspreken wie verantwoordelijk is voor toezicht op de werkzaamheden van derden.
Categorieën:
- Overig (Ov)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de inrichting van werk-/opslagruimtes van de TD overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de inrichting van werk-/opslagruimtes van de TD overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de inrichting van werk-/opslagruimtes van de TD één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M007-SM002] Werkzaamheden in de werkplaats
Toelichting:
In de werkplaats van de technische dienst kennen de uiteenlopende werkzaamheden elk hun eigen risico’s. Naast het gebruik van machines verdienen bijvoorbeeld las-, slijp- en boorwerkzaamheden, het werken met gevaarlijke stoffen en het werken met trillend gereedschap aandacht.

Risico [M007-SM002-V001]: Veilig gebruik machines
De machines en apparaten worden op een veilige manier gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De machines en apparaten worden niet altijd op een veilige manier gebruikt.
Toelichting:
Machines en apparaten worden gebruikt voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Medewerkers die de arbeidsmiddelen gebruiken zijn voldoende opgeleid en geïnstrueerd: alleen medewerkers die hiervoor (intern) zijn opgeleid voeren zelfstandig de werkzaamheden uit. De machines en apparaten worden alleen gebruikt voor de werkzaamheden waarvoor zij bedoeld zijn.
Beschermkappen/afschermingen zitten altijd op hun plaats en beveiligingen worden nooit buiten werking gesteld. Machines in de werkplaats worden altijd stilgezet als er werkzaamheden aan de machines verricht moeten worden (bijv. schoonmaken, repareren) waarbij knel-, plet- of snijrisico's kunnen optreden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M007-SM002-V001-O01] Oplossing:
Medewerkers aanvullende opleiding geven.
[M007-SM002-V001-O02] Oplossing:
Sancties invoeren als beveiliging of afscherming wordt omzeild.
[M007-SM002-V001-O03] Oplossing:
Procedure vaststellen voor melding gevaarlijke situaties / verbeterpunten.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Veilig werken met gevaarlijke stoffen
Medewerkers weten hoe zij veilig en gezond kunnen werken met de gevaarlijke stoffen in de werkplaats.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers weten onvoldoende hoe zij veilig en gezond kunnen werken met de gevaarlijke stoffen in de werkplaats.
Toelichting:
Veilig werken met gevaarlijke stoffen begint met weten welke stoffen er gebruikt worden en welke risico's deze stoffen met zich mee brengen. Hiervan is in de werkplaats een overzicht aanwezig, samen met de Veiligheidsinformatiebladen van de stoffen. Met behulp van dit overzicht zijn de maatregelen vastgesteld om blootstelling en daarmee risico's te voorkomen. Deze maatregelen worden regelmatig met medewerkers besproken.
Gevaarlijke stoffen waarvoor minder schadelijke alternatieven voorhanden zijn, zijn door deze alternatieven vervangen.
Ook gebruiken medewerkers veilige werkmethoden, waarbij blootstelling aan de stof zo laag mogelijk wordt gehouden. Bewerkingen in de werkplaats, waarbij vonken vrij komen, worden gescheiden gehouden van werkzaamheden met bijvoorbeeld ontvlambare stoffen.
De ruimte wordt voldoende geventileerd en als dit onvoldoende is om blootstelling aan stoffen voldoende te beperken dan is gezorgd voor afzuiging. Voorraden in de werkplaats worden klein gehouden (bij voorkeur niet meer dan dagvoorraad). Overschenken van stoffen in kleinere verpakkingen gebeurt niet in de werkplaats maar op een andere, daartoe aangewezen plaats.
De opslag van grotere hoeveelheden bevindt zich niet in de werkplaats in verband met de risico's. Bij lekken of morsen wordt de stof direct opgeruimd met een materiaal, dat daarvoor geschikt is.
Medewerkers weten ook waar zij afval (bijv. poetslappen, verpakkingen, resten) kunnen deponeren (indien nodig gescheiden). Voorzieningen hiervoor zijn aanwezig en worden regelmatig geleegd.

Zie voor meer informatie de afspraken en oplossingen in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1. e.v.
Wettekst:

[M007-SM002-V002-O01] Oplossing:
Inventariseren gevaarlijke stoffen in de werkplaats.
[M007-SM002-V002-O02] Oplossing:
Met leverancier overleggen over minder schadelijke alternatieven.
[M007-SM002-V002-O03] Oplossing:
Opvragen veiligheidsinformatiebladen gebruikte stoffen.
[M007-SM002-V002-O04] Oplossing:
Inschakelen deskundige om blootstelling aan gevaarlijke stoffen te meten.
[M007-SM002-V002-O05] Oplossing:
Ventilatie verbeteren en/of afzuiging aanbrengen.
[M007-SM002-V002-O06] Oplossing:
Aanpassen werkwijzen om blootstelling aan stoffen te verminderen.
[M007-SM002-V002-O07] Oplossing:
Voorlichting en instructie aan medewerkers geven over gebruikte stoffen en te nemen maatregelen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M007-SM002-V003]: Veilig lassen
Lassen gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Lassen gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Bij laswerkzaamheden komt lasrook vrij (bij RVS: met kankerverwekkende stoffen). Onderzoek of er gezondere technieken dan lassen zijn. Wordt er regelmatig gelast dan is het verstandig laswerkplekken af te schermen van de rest van de werkplaats. In alle gevallen wordt de lasrook afgezogen, zodat de lasser, maar ook collega's deze rook niet inademen. Bij voorkeur gebeurt dit met plaatselijke afzuiging. Wordt op verschillende plekken in de werkplaats gelast, dan kan de lasrook op meerdere plaatsen goed worden afgezogen (bijv. met mobiele afzuigunit). Medewerkers maken tijdens het lassen gebruik van een lasbril / gelaatbescherming / handschoenen / lasschort.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1. e.v.
Wettekst:

[M007-SM002-V003-O01] Oplossing:
Zorgen voor goede afzuiging van lasrook in werkplaats.
[M007-SM002-V003-O02] Oplossing:
Aanschaffen van de juiste PBM's voor laswerkzaamheden.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M007-SM002-V004]: Stralingsrisico's
Tegen risico's bij het werken met straling zijn afdoende maatregelen genomen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Tegen risico's bij het werken met straling worden niet altijd afdoende maatregelen genomen.
Toelichting:
Bij het werken met bepaalde apparatuur komt straling vrij, bijvoorbeeld bij laswerk, werken met diverse soorten lasers e.d. Dit kan vooral schade geven aan de ogen. Bij laswerkzaamheden wordt daarom altijd gebruik gemaakt van een lasbril (let ook op het risico voor collega's!). Speciale aandacht bij detectieapparatuur en printers: hier kan laser, infrarood of röntgenstraling worden gebruikt. Deze apparaten zijn altijd uitgeschakeld (stroom er af) voordat er aan gewerkt wordt of afschermingen weggehaald worden in de buurt van deze apparaten. Zie ook de module 'specifieke ruimtes en installaties'.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.12.
Wettekst:

[M007-SM002-V004-O01] Oplossing:
Zorgen voor adequate oogbescherming bij laswerkzaamheden.
[M007-SM002-V004-O02] Oplossing:
Plaatsen van lasschermen of -gordijnen.
[M007-SM002-V004-O03] Oplossing:
Aanbrengen van stickers bij stralingsapparatuur.
[M007-SM002-V004-O04] Oplossing:
Alle apparatuur die straling veroorzaakt voorzien van schakelaar waarmee stroom wordt uitgeschakeld voordat afschermingen weggenomen worden.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM002-V005]: Ergonomie werkplek
Werkplekken zijn ergonomisch goed ingericht en hulpmiddelen zijn beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Werkplekken zijn ergonomisch niet goed ingericht en hulpmiddelen zijn niet beschikbaar.
Toelichting:
Medewerkers kunnen op een goede werkhoogte werken (zonder gebogen rug). Zij kunnen reparaties en onderhoud verrichten zonder langdurig in ongunstige houdingen te hoeven werken, te hurken, knielen of te werken boven schouderhoogte. Zwaar duwen, trekken, tillen en dragen wordt vermeden, onder meer door het gebruik van hulpmiddelen als transportkarren, takels en een verrijdbare gereedschapskist. Er wordt gebruik gemaakt van handgereedschap, dat licht is, goed in de hand ligt en bij meer belastende werkzaamheden (bijv. zwaar werk of repeterende bewegingen) elektrisch of pneumatisch aangedreven wordt. Om de belasting van specifieke werkzaamheden te beoordelen kunt u gebruik maken van de werkwijzer fysieke belasting. Als situaties niet 'groen' scoren neemt u maatregelen op in het plan van aanpak van deze RI&E. U houdt zich in ieder geval aan de specifieke afspraken in de arbocatalogus om fysieke belasting te beperken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 5.2. t/m 5.4., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M007-SM002-V005-O01] Oplossing:
In hoogte instelbare werktafels aanschaffen.
[M007-SM002-V005-O02] Oplossing:

In overleg met medewerkers de juiste en voldoende hulpmiddelen aanschaffen (zie ook arbocatalogus voor oplossingen).
[M007-SM002-V005-O03] Oplossing:
Ergonomisch gereedschap aanschaffen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico: Trillingen
Het werken met trillend handgereed gebeurt alleen kortdurend.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het werken met trillend handgereedschap gebeurt niet alleen kortdurend.
Toelichting:
Het werken met trillend handgereedschap kan beschadiging veroorzaken van het hand-arm apparaat (witte vingers syndroom). Dit treedt op als gewerkt wordt met apparaten die een hoge trillingsintensiteit hebben gecombineerd met een langdurig gebruik van deze apparaten op een werkdag. Als het apparaat meer dan 2,5 m/s2 trillingsintensiteit veroorzaakt (zie gegevens leverancier, ook over maximaal gebruik per dag) dan kunnen er risico's optreden bij veelvuldig gebruik.
Werk met trillend gereedschap wordt daarom afgewisseld met andere werkzaamheden. Gereedschap wordt goed onderhouden; dit vermindert de trillingen. Met de leverancier wordt overlegd over de beschikbaarheid van gereedschap met trillingsdemping (bijv. handvaten) of lagere trillingsbelasting.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.11.
Wettekst:

[M007-SM002-V006-O01] Oplossing:
Aanschaffen gereedschap met lagere trillingsbelasting of beter trillingsdemping.
[M007-SM002-V006-O02] Oplossing:
Werken met trillend gereedschap afwisselen met andere werkzaamheden.
Oplossing:
Onderhoud handgereedschap op orde brengen.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico: Schadelijk geluid
Medewerkers in de werkplaats zijn beschermd tegen schadelijk geluid.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers in de werkplaats zijn niet beschermd tegen schadelijk geluid.
Toelichting:
Er is nagegaan welke geluidsbronnen in de werkplaats zorgen voor een schadelijk geluidsniveau (>80 dB(A)). Als te verwachten is dat de dagelijkse blootstelling boven 80 dB(A ligt dan zijn maatregelen nodig om gehoorschade bij medewerkers te voorkomen. Maatregelen zijn getroffen zoals het vervangen van lawaaiige machines en gereedschappen door stillere, het gebruik van geluiddempende

materialen in de ruimte, preventief onderhoud van machines en gereedschappen en het gebruik van werkmethodes die minder geluid produceren. Als dat nodig is gebruiken medewerkers de juiste en passende gehoorbescherming, in ieder geval als het geluidsniveau gemiddeld boven 80 dB(A) uitkomt. Ook voor bezoekers is gehoorbescherming beschikbaar. Aan medewerkers die blootstaan aan schadelijk geluid wordt periodiek gehooronderzoek aangeboden. U houdt zich aan de specifieke afspraken in de Arbocatalogus.
Let op: 80 dB(A) 8 uur lang is evenveel als 83 dB(A) gedurende 4 uur, 86 dB(A) gedurende 2 uur, enzovoorts. Als het geluid 86 dB(A) is kun je daar dus maximaal 2 uur per werkdag werken zonder gehoorschade op te lopen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 6.6. t/m 6.11., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M007-SM002-V007-O01] Oplossing:
Metingen laten verrichten door een deskundige en op basis hiervan plan van aan aanpak ontwikkelen.
[M007-SM002-V007-O02] Oplossing:
Met leverancier overleggen over minder lawaaiproducerende machines en gereedschappen.
[M007-SM002-V007-O03] Oplossing:
Goede, passende gehoorbescherming aanschaffen en verplicht stellen voor medewerkers, die blootstaan aan een geluidsniveau van meer dan 80 dB(A).
[M007-SM002-V007-O04] Oplossing:
Met bedrijfsarts en in overleg met OR vaststellen frequentie periodiek gehooronderzoek (zie ook afspraken arbocatalogus).
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM002-V008]: Opruimen en schoonhouden
Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over opruimen en schoonmaken van de werkplaats.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt over opruimen en schoonmaken van de werkplaats.
Toelichting:
Het opgeruimd en schoonhouden van de werkplek helpt om vermijdbare incidenten en ongelukken te voorkomen en efficiënter te werken. Hierover zijn afspraken gemaakt in het werkoverleg, die periodiek tegen het licht gehouden worden. Naast afspraken over direct en dagelijks opruimen wordt de werkplaats periodiek grondiger opgeruimd. Voorzieningen die nodig zijn voor opruimen en schoonhouden zijn beschikbaar en afvalbakken worden regelmatig geleegd.
Wettelijk kader:
Arbobesluit.
Wettekst:

[M007-SM002-V008-O01] Oplossing:
Afspraken vastleggen in werkoverleg.
[M007-SM002-V008-O02] Oplossing:
Aanschaffen voldoende voorzieningen voor schoonhouden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M007-SM002-V009]: Bevoegdheden medewerkers
Medewerkers van de technische dienst zijn voldoende bevoegd en deskundig voor het werk dat zij doen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee

Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers van de technische dienst zijn niet bevoegd voor het werk dat zij doen.
Toelichting:
Medewerkers in de technische dienst verrichten veel verschillende werkzaamheden, ook risicovol werk. Hiervoor kunnen specifieke opleidingen nodig zijn, alvorens men bevoegd is om dit werk uit te voeren. Naast opleiding is ook ervaring een aspect waar rekening mee gehouden moet worden.
Duidelijkheid bestaat wie bevoegd is om bepaalde werkzaamheden te verrichten. Voor specifieke werkzaamheden zijn medewerkers schriftelijk aangewezen, zoals elektrotechnische werkzaamheden.
Als medewerkers niet beschikken over bevoegdheden voor specifieke risicovolle werkzaamheden (bijvoorbeeld rioleringswerk, specifieke werkzaamheden in / aan silo's) dan wordt dit werk uitbesteed aan een buitenfirma die hiertoe wel bevoegd is.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 8. Arbobesluit, artikel 7.6.
Wettekst:

[M007-SM002-V009-O01] Oplossing:
Duidelijk vaststellen en met medewerkers communiceren wie welke bevoegdheid heeft t.a.v. risicovolle werkzaamheden.
[M007-SM002-V009-O02] Oplossing:
Contracten afsluiten met gespecialiseerde externe bedrijven voor specifieke werkzaamheden.
[M007-SM002-V009-O03] Oplossing:
Check of alle medewerkers voldoen aan de deskundigheidseisen die er zijn voor de werkzaamheden die zij doen.
[M007-SM002-V009-O04] Oplossing:
Stel een op/bijscholingsplan op voor de medewerkers.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden in de werkplaats overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden in de werkplaats overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het onderwerp van de werkzaamheden in de werkplaats één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M007-SM003] Onderhoud / reparaties machines, installaties en gebouw
Toelichting:
De werkzaamheden van de technische dienst in de eigen werkplaats vormen slechts een deel van het werk. In de volgende vragen komen daarom de activiteiten van de technische dienst tijdens onderhoud en reparatie van machines, installaties en gebouw aan bod.

Risico [M007-SM003-V001]: Taken TD vastleggen
Taken en bevoegdheden van technische dienst en productiemedewerkers bij 1e lijns storingen en onderhoud zijn duidelijk vastgelegd en worden nageleefd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Taken en bevoegdheden van TD en productiemedewerkers bij 1e lijns storingen en onderhoud zijn onvoldoende vastgelegd en/of worden niet voldoende nageleefd.
Toelichting:
Per bedrijf verschilt de wijze waarop taken tussen technische dienst en productiemedewerkers bij 1e lijns storingen en onderhoud zijn toegewezen. Om te voorkomen dat in de situaties dat er snel gehandeld moet worden onverantwoorde risico's worden genomen is duidelijk afgesproken en vastgelegd welke handelingen door de TD en welke door (een of meer) productiemedewerkers kunnen worden verricht. Uitgangspunt is daarbij dat alleen dat werk wordt gedaan waarvoor een medewerker voldoende opgeleid of deskundig, en bevoegd is. Dat betekent dat niet alleen monteurs maar ook productiemedewerkers voldoende opgeleid moeten zijn voor handelingen bij storingen en onderhoud. Het gaat ook om voldoende medewerkers, die beschikken over de bevoegdheden en deskundigheid om tijdig (en ook bijvoorbeeld 's nachts) die handelingen te kunnen verrichten die nodig zijn om de productie voortgang te laten vinden.
De leiding houdt toezicht op naleving van de gemaakte afspraken.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 8. Arbobesluit, artikel 7.6.
Wettekst:

[M007-SM003-V001-O01] Oplossing:
Werkbare en duidelijke afspraken tussen TD en de leiding productie over verdeling taken en bevoegdheden bij 1e lijns storingen en onderhoud.
[M007-SM003-V001-O02] Oplossing:
Periodiek overleg tussen TD en leiding productie over gemaakte afspraken.
[M007-SM003-V001-O03] Oplossing:
Opleiden van extra mensen om onbevoegd ingrijpen te voorkomen.
Oplossing:
Toezicht op naleving van gemaakte afspraken aanscherpen.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)

Risico [M007-SM003-V002]: Spanningsloos werken aan machines
Onderhoud en reparaties gebeuren alleen aan spanningsloze machines.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Onderhoud en reparaties gebeuren niet alleen aan spanningsloze machines.
Toelichting:
Het stilleggen van de productie is een kostbare zaak. Daarom staan veiligheidsprocedures altijd onder druk. Om te voorkomen dat dit tot onveilige situaties leidt, heeft de leiding duidelijk uitgesproken dat veiligheidsprocedures te allen tijde gelden. Er is duidelijk afgesproken wie de bevoegdheid heeft om

in kritieke noodsituaties te beslissen over een afwijkende werkwijze.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.12 e.v.
Wettekst:

[M007-SM003-V002-O01] Oplossing:
Duidelijke uitspraak van leiding dat onderhoud en reparaties alleen plaatsvinden aan spanningsloze machines.
[M007-SM003-V002-O02] Oplossing:
Bij iedereen is bekend wie de bevoegdheid heeft om in noodsituaties te beslissen over een afwijkende werkwijze.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M007-SM003-V003]: Procedure stilzetten machine
Er is een duidelijke procedure voor het stilzetten van machines.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is geen duidelijke procedure voor het stilzetten van machines.
Toelichting:
Machines worden stilgelegd met behulp van een duidelijke lock-outprocedure. Bij deze procedure zorgt de toepassing van sloten of vergrendelingen er voor dat de machine op de juiste wijze ontkoppeld kan worden (spanningsloos wordt gemaakt). Dit voorkomt het inschakelen van de machine terwijl mensen nog onderhouds- of schoonmaakwerk verrichten. Daarom zijn machines voorzien van goed bereikbare werkschakelaars. Ontbreken die (of zitten zij op plaatsen die moeilijk te bereiken zijn) dan moeten deze eerst worden aangebracht. Een lock-out procedure wordt in nauw overleg tussen productie en technische dienst opgesteld. Komen externe partijen voor onderhoud en reparatie dan moeten deze op de hoogte gesteld worden van de vereisten van de procedure.
Zie ook het document m.b.t. 'Lock out'
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.12 e.v.
Wettekst:

[M007-SM003-V003-O01] Oplossing:
Alle machines worden voorzien van veilige, goed bereikbare werkschakelaars.
[M007-SM003-V003-O02] Oplossing:
Werkschakelaars op onveilige of moeilijk bereikbare plaatsen worden verplaatst.
[M007-SM003-V003-O03] Oplossing:
Ontwikkel een duidelijke lock-out procedure (productieafdeling en TD gezamenlijk).
[M007-SM003-V003-O04] Oplossing:
Zorg dat externe installateurs goed op de hoogte zijn van de lock-out procedure.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M007-SM003-V004]: Hittebelasting
Hittebelasting bij monteurswerkzaamheden wordt voorkomen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Hittebelasting bij monteurswerkzaamheden wordt niet altijd voorkomen.
Toelichting:
Monteurs worden ook ingezet in warme ruimtes, zoals in een ovenhuis of een branderij. Is de temperatuur boven 40 graden Celsius dan wordt in principe niet in de ruimte gewerkt, ook niet door een monteur. Kan (in incidentele situaties) niet met onderhouds- en storingswerkzaamheden gewacht worden tot een lagere temperatuur is bereikt, dan geldt een duidelijke procedure met gezondheidsbeschermende regels voor betrokkenen. Ook bij lagere temperaturen hebben monteurs de mogelijkheid om het werk regelmatig te onderbreken om in een koelere ruimte af te koelen en krijgen zij voldoende te drinken. U houdt zich in ieder geval aan de specifieke afspraken in de branche in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit, artikel 6.1, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M007-SM003-V004-O01] Oplossing:
Er wordt een duidelijke procedure voor werken in (extreem) warme omstandigheden afgesproken.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM003-V005]: Verbrandingsrisico's
Verbrandingsrisico's bij monteurswerkzaamheden worden afdoende beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Verbrandingsrisico's bij monteurswerkzaamheden worden niet afdoende beheerst.
Toelichting:
Medewerkers van de technische dienst lopen gevaar om bij hun werk in aanraking te komen met hete delen (hete leidingen, hete delen van machines e.d.). Leidingen die heet kunnen zijn, zijn gemarkeerd. Daar waar mogelijk, en zeker op storingsgevoelige plaatsen zijn voorzieningen getroffen om hete delen af te schermen (isolatie). Zo mogelijk worden hete delen eerst afgekoeld voordat er (in de directe omgeving) aan gewerkt wordt. Anders kan gebruik gemaakt worden van tijdelijke isolerende voorzieningen, warmtewerende handschoenen / kleding. Hete machinedelen worden waar mogelijk uitgevoerd met ribben (specifieke afspraak arbocatalogus).
Wettelijk kader:
Arbobesluit 7.3. t/m 7.8., 7.13 t/m 7.16.
Wettekst:

[M007-SM003-V005-O01] Oplossing:
Isoleer hete delen van leidingen, machines e.d. op plekken waar monteurs regelmatig moeten zijn.
[M007-SM003-V005-O02] Oplossing:
Voorzie monteurs van voldoende hulpmiddelen (warmte-isolerende dekens, matten, handschoenen en kleding).
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Werken in bijzondere ruimtes
Monteurs weten welke werkwijzen veilig zijn bij het werken in bijzondere ruimtes (zoals in besloten ruimte, silo's, waterzuivering, riolering)
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Monteurs weten niet altijd welke werkwijzen veilig zijn bij het werken in bijzondere ruimtes (zoals in besloten ruimte, silo's, waterzuivering, riolering).
Toelichting:
Het werken in sommige ruimtes in het gebouw vergen extra maatregelen om er veilig te kunnen werken. Bij besloten ruimtes moeten soms metingen van de atmosfeer worden gehouden, en voldaan worden aan extra veiligheidseisen, zoals gebruik van explosieveilige apparatuur e.d. Ook het werken in siloruimtes, aan riolering of waterzuiveringsinstallaties vraagt om zorgvuldige procedures en werkwijzen. Medewerkers moeten hiervan op de hoogte zijn en het moet duidelijk zijn wie voldoende deskundigheid / bevoegdheid heeft om dergelijke werkzaamheden voor zijn rekening te nemen. Zie ook de aparte module in deze RI&E over 'Specifieke ruimtes en installaties'.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.5., 3.5A e.v., 3.5.G, 3.15, 3.19, artikel 7.5. en 7.6.
Wettekst:

[M007-SM003-V006-O01] Oplossing:
Er is geïnventariseerd bij welke ruimtes specifieke werkprocedures nodig zijn en deze zijn vastgelegd.
[M007-SM003-V006-O02] Oplossing:
Vastgesteld is welke werkzaamheden door de eigen TD' ers worden gedaan en welke worden uitbesteed aan een gespecialiseerd bedrijf.
[M007-SM003-V006-O03] Oplossing:
Er is duidelijkheid wie in bijzondere ruimtes mag werken en welke werkwijze hierbij nodig is.
[M007-SM003-V006-O04] Oplossing:
Voor de werkzaamheden in bijzondere ruimtes die zelf worden uitgevoerd, zijn de benodigde voorzieningen aangeschaft.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M007-SM003-V007]: Bereikbaarheid werkplekken
Plekken in het gebouw, waar monteurs hun werkzaamheden doen, zijn goed te bereiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Plekken in het gebouw, waar monteurs hun werkzaamheden doen, zijn niet altijd goed te bereiken.
Toelichting:
Monteurs verrichten in het gebouw op allerlei plekken reparaties en onderhoud. Er is voor gezorgd dat die plekken waar zij met enige regelmaat moeten zijn voor onderhoud of reparaties, goed bereikbaar zijn, zonder dat zij halsbrekende toeren moeten uithalen of op onveilige wijze op hoogte moeten werken. Moet men productielijnen of transportbanen overbruggen dan is er gezorgd voor veilige trappen. Werkplekken op hoger gelegen plaatsen vragen extra aandacht. Hier wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van bordessen of vaste trappen. Als dit niet kan, dan is een hoogwerker beschikbaar. Daar waar de hoogwerker niet kan worden geplaatst en losse ladders of trappen worden gebruikt, zijn deze voorzien van goede voorzieningen zodat zij niet weg kunnen glijden of kantelen, onbeschadigd, stabiel, voldoende breed, eventueel voorzien van een leuning. Bij voorkeur kunnen ladders of trappen goed verankerd worden aan bevestigingspunten. Losse ladders/trappen worden direct na het werk op een daartoe bestemde plaats opgeruimd, zodat er geen 'permanente' werkplek ontstaat waar ook onbevoegden gebruik van gaan maken. Alle voorzieningen zijn veilig en er zijn waar nodig, als het om werken op hoogte gaat, mogelijkheden tot aanlijnen.
Wettelijk kader:

Arbobesluit, artikel 3.16.
Wettekst:

[M007-SM003-V007-O01] Oplossing:
Inventariseer welke werkplekken moeilijk te bereiken zijn en tref maatregelen om ze beter bereikbaar te maken.
[M007-SM003-V007-O02] Oplossing:
Leg vaste voorzieningen aan op werkplekken waar dit mogelijk is.
[M007-SM003-V007-O03] Oplossing:
Schaf een hoogwerker aan.
[M007-SM003-V007-O04] Oplossing:
Draag zorg voor de juiste klimgordels en lijnen.
[M007-SM003-V007-O05] Oplossing:
Schaf ladders aan die veilig werken op hoogte mogelijk maken.
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M007-SM003-V008]: Lichamelijke belasting
De lichamelijke belasting bij de onderhouds- en storingswerkzaamheden is goed beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De lichamelijke belasting bij de onderhouds- en storingswerkzaamheden van monteurs zijn soms niet goed beheerst.
Toelichting:
Tillen, dragen, sjorren en kracht zetten hoort bij monteurswerk. Het is voor iedereen duidelijk dat er niet onnodig getild, gedragen of getrokken mag worden. Zware (> 12 kg) materialen/voorwerpen worden niet over een grote afstand gedragen of hoog/laag opgetild. Voor monteurs betekent dit dat er goede oplossingen zijn voor het vervoeren of opslaan van gereedschappen (bijv. verrijdbare gereedschapskar, vaste gereedschapskisten op plekken waar men vaak moet zijn), het vervoeren van lasten (machineonderdelen e.d.), hulpmiddelen om zich gemakkelijk mee te verplaatsen als er liggend gewerkt moet worden. Er zijn voldoende bruikbare transport- en tilhulpmiddelen aanwezig om dergelijke lasten te transporteren, eventueel vaste middelen op plekken waar monteur regelmatig moeten zijn. Dit betekent ook dat transportroutes vrij gehouden worden, zodat transportmiddelen goed gebruikt kunnen worden (ruimte, begaanbare weg) en niet veel kracht kosten om te bewegen (type en onderhoud van de wielen). De hulpmiddelen zijn dus afgestemd op de werkzaamheden waarvoor ze verlichting moeten brengen. Daarnaast is er voor gezorgd dat de middelen ook beschikbaar zijn op het moment dat ze nodig zijn. Medewerkers zijn goed geïnstrueerd over het gebruik van de middelen. In ieder geval volgt u de specifieke afspraken in de Arbocatalogus op.
Als er vraagtekens zijn over de lichamelijke belasting pas dan ook de VBZ Werkwijzer Fysieke Belasting toe voor de betreffende werkzaamheden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 5.2., Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M007-SM003-V008-O01] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat de lasten op een juiste werkhoogte en dicht bij het lichaam gepakt en neergezet kunnen worden.
[M007-SM003-V008-O02] Oplossing:
Aanpassen van werkplekken zodat deze bereikbaar zijn met tilhulpmiddelen en transportmiddelen.
[M007-SM003-V008-O03] Oplossing:
Egaliseren van de vloer zodat gemakkelijk met transportmiddelen gereden kan worden.
[M007-SM003-V008-O04] Oplossing:
Aanschaffen van elektrisch aangedreven transportmiddelen om de belasting van het trekken van zware karren over een lange afstand te voorkomen.

[M007-SM003-V008-O05] Oplossing:
Alle materialen voor het oplossen van storingen bij elkaar zetten op een verrijdbare wagen.
[M007-SM003-V008-O06] Oplossing:
Afvalbakken/rework op verrijdbare wagens verzamelen.
[M007-SM003-V008-O07] Oplossing:
Veiligheidsschoenen met extra grip aanschaffen, zodat medewerkers beter kracht kunnen zetten en niet uitglijden.
[M007-SM003-V008-O08] Oplossing:
Zorgen voor voldoende hulpmiddelen om tillen, duwen en dragen te verlichten.
[M007-SM003-V008-O09] Oplossing:
Zorgen voor permanente hijsmiddelen.
[M007-SM003-V008-O10] Oplossing:
Zorgen voor gereedschapskist op wielen
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M007-SM003-V009]: Schadelijk geluid
Medewerkers van de technische dienst zijn altijd beschermd tegen schadelijk geluid.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers van de technische dienst zijn niet altijd beschermd tegen schadelijk geluid.
Toelichting:
Medewerkers van de technische dienst komen op alle plekken in het bedrijf, ook op plekken waar sprake is van schadelijk geluid. Hun eigen werkzaamheden produceren ook vaak schadelijk geluid. Zij beschikken daarom te allen tijden over de juiste gehoorbeschermingsmiddelen, die zorgen voor voldoende bescherming, maar ook comfortabel zijn bij het gebruik (niet in de weg zitten bij de werkzaamheden) en waarmee communicatie met de omgeving mogelijk blijft. Deze gehoorbeschermingsmiddelen worden ook gebruikt. U volgt in ieder geval de specifieke afspraken uit de arbocatalogus op.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.7., 6.8.
Wettekst:

[M007-SM003-V009-O01] Oplossing:
Voorzie monteurs van de juiste gehoorbeschermingsmiddelen (bij voorkeur otoplastieken).
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM003-V010]: Verlichting
Monteurs beschikken bij hun werkzaamheden over goede verlichting.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Monteurs beschikken bij hun werkzaamheden niet altijd over goede verlichting.
Toelichting:

Onderhouds- en reparatiewerkzaamheden vergen goed zicht op het werkvlak. De gebruikelijke verlichting is doorgaans wel geschikt voor controle van de productie, niet altijd voor de werkzaamheden van monteurs. Monteurs beschikken daarom over voorzieningen waarmee zij als dat nodig is hun werk goed kunnen (bij)verlichten.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 6.3.
Wettekst:

[M007-SM003-V010-O01] Oplossing:
De juiste en voldoende lichtbronnen aanschaffen voor het bijverlichten van reparatie- en onderhoudswerk.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF)

Risico [M007-SM003-V011]: Alleen werken
Er is voldoende toezicht op mensen die risicovolle werkzaamheden alleen uitvoeren.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is onvoldoende toezicht op mensen, die risicovolle werkzaamheden alleen uitvoeren.
Toelichting:
Monteurs werken vaak alleen, soms op risicovolle plekken (zoals besloten ruimtes) of op tijden dat er weinig mensen aanwezig zijn. Als zich dan calamiteiten voordoen, moet er toch snel hulp verleend kunnen worden. Daarom beschikken medewerkers van de TD bij alleen werken altijd over een communicatiemiddel. Er is vastgesteld op welke plekken er altijd direct toezicht moet zijn bij alleen werken (bijvoorbeeld bij besloten ruimtes als er gevaar is op verstikking of letsel).
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, Arbobesluit artikel 3.2.
Wettekst:

[M007-SM003-V011-O01] Oplossing:
Monteurs bij werkzaamheden op risicovolle plekken voorzien van de juiste communicatieapparatuur.
[M007-SM003-V011-O02] Oplossing:
Vaststellen op welke werkplekken altijd sprake moet zijn van direct toezicht bij alleen werken in risicovolle omstandigheden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Overig (Ov)

Risico [M007-SM003-V012]: Gebruik beschermende middelen
Medewerkers gebruiken waar nodig de beschermende voorzieningen en middelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers gebruiken waar nodig niet altijd de beschermende voorzieningen en middelen.
Toelichting:

De medewerkers gebruiken til- en transportmiddelen en doen het niet ‘even’ met de hand als dat niet nodig is. Er wordt niet op installaties geklommen. Beveiligingen en afschermkappen worden in tact gelaten en ook betreden zij niet ongeoorloofd de beveiligde zones. Daarnaast gebruiken ze de persoonlijke beschermingsmiddelen zoals veiligheidsschoenen, gehoorbescherming, handschoenen op de werkplekken waar dit gewenst is. Er is een cultuur van ‘we doen het veilig of we doen het niet’. Leidinggevenden bevorderen dit door toezicht, aanspreken en niet oogluikend toestaan van onveilig gedrag.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3 en artikel 11, Arbobesluit 8.1. e.v.
Wettekst:

[M007-SM003-V012-O01] Oplossing:
4x per jaar een ronde lopen om medewerkers te wijzen op het gebruik van middelen.
[M007-SM003-V012-O02] Oplossing:
Een instructie organiseren over risico en gebruik van middelen.
[M007-SM003-V012-O03] Oplossing:
Aan iedere medewerker een persoonlijk pakket verstrekken en hiervoor laten tekenen als stimulans om er goed mee om te gaan.
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden van de technische dienst aan machines, installaties en gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de werkzaamheden van de technische dienst aan machines, installaties en gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de werkzaamheden van de technische dienst aan machines, installaties en gebouw één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’. Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M008] Specifieke ruimtes en installaties
Toelichting:
In deze module worden een aantal specifieke ruimtes of installaties behandeld waar extra risico’s en voorzorgsmaatregelen aan de orde zijn. Denk daarbij aan explosierisico’s (ATEX), plaatsen met verstikkingsgevaar (besloten ruimtes), straling en dergelijke. Na enkele algemene vragen bestaat voor een groot aantal van de onderwerpen de mogelijkheid de lijst wel of niet te beantwoorden. Als binnen het bedrijf de specifieke ruimte of installatie niet aan de orde is kunt u met een antwoord ‘nee’ op desbetreffende filtervraag de module uitschakelen. U gaat dan automatisch verder naar het volgende thema.

[ZW107-M008-SM001] Algemeen
Toelichting:
Elk bedrijf heeft ruimtes met specifieke gevaren zoals: siloruimtes, kelders, kruipruimtes, ketelruimtes e.d. Over dergelijke ruimtes volgen hieronder eerst een aantal algemene vragen. Ook treft u hier een vraag aan over mogelijke explosierisico’s (ATEX).

Risico [M008-SM001-V001]: Afscherming gevaarlijke werkruimtes
Ruimtes waar bijzondere gevaren aanwezig zijn, zijn voor onbevoegden afgeschermd.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Ruimtes waar bijzondere gevaren aanwezig zijn, zijn onvoldoende afgeschermd voor onbevoegden.
Toelichting:
In sommige werkruimtes of kasten zijn risico's aanwezig die alleen worden onderkend door medewerkers die voldoende deskundig zijn. Denk daarbij aan ruimtes met explosierisico (acculaadruimtes, siloruimte, flessenstation), waar je bedwelmd kunt raken (gebrek aan zuurstof of overmaat aan schadelijk gas of damp: silo, ammoniakinstallatie, riool of waterzuiveringsinstallaties (kelderruimtes), kruipruimtes, ketelruimte, ovens, ruimte met speciale blusinstallaties, opslagruimte gevaarlijke stoffen), waar je ingesloten kunt raken (ruimten die automatisch of van buitenaf vergrendeld kunnen worden, zoals koelruimtes), plaatsen waar je geraakt kunt worden door bewegende delen (denk aan robotruimte, automatische transportsystemen), plekken met valgevaar (dakwerkzaamheden, vloeropeningen, onafgeschermde bordessen, e.d.) of plekken waar elektrische risico's aanwezig zijn (technische ruimtes, elektriciteitskasten (hoogspanning)). Voor deze ruimtes zijn afspraken gemaakt wie wel en niet bevoegd is om deze te betreden én er kunnen zonder toestemming geen werkzaamheden worden verricht door anderen dan de aangewezen personen. Deze ruimtes zijn voorzien van borden die aangeven welke risico's er zijn en wie toegang heeft. De deuren zijn afgesloten (let op vluchtwegen!) als er geen werkzaamheden gaande zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.5., 3.5A e.v., 3.5.G, 3.15, 3.19, artikel 7.5. en 7.6.
Wettekst:

[M008-SM001-V001-O01] Oplossing:
Overzicht maken van ruimtes met speciale risico's en afspraken over bevoegdheden om te betreden respectievelijk werkzaamheden te verrichten.
[M008-SM001-V001-O02] Oplossing:
Alle technische ruimtes afsluitbaar maken en sleutelprocedure maken.
[M008-SM001-V001-O03] Oplossing:
Plaatsen van afsluitingen/hekken met veiligheidsschakeling.
[M008-SM001-V001-O04] Oplossing:
Alle deuren zo maken dat ze van binnen uit altijd open gaan.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Explosierisico's ATEX
Explosie-risico's zijn op een goede wijze beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Explosierisico's zijn onvoldoende beheerst.
Toelichting:
Binnen het bedrijf is op basis van de ATEX-richtlijn in kaart gebracht of er sprake kan zijn van explosierisico's (afspraak arbocatalogus). In de zoetwarenindustrie kan dat aan de orde zijn bij: acculaden (waterstofgas), waar meelstof of suikerstof in stofwolken ontstaat (m.n. in silo en in leidingen en bij overstorten), door brandbare gassen of dampen (bijvoorbeeld flessenstation voor lasgassen, ammoniakinstallatie). Op de plaatsen waar explosierisico's kunnen ontstaan is voldoende ventilatie en aarding van installatiedelen (ook (overgangen in) kunststofslangen/leidingen) gerealiseerd. De gebieden waar explosierisico's kunnen ontstaan zijn vrij van ontstekingsbronnen en uitgerust met explosieveilige apparatuur (ook verlichting). Ook zijn deze ruimtes of zones duidelijk

gemarkeerd met borden. Voor beoordeling kunt u gebruik maken van de ATEX-handleiding van VBZ. Zie ook afspraken in de arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2, NEN 7910.
Wettekst:

[M008-SM001-V002-O01] Oplossing:
Analyse van risicovolle werkruimtes aan de hand van de ATEX richtlijn uitvoeren (VBZ ATEX handleiding gebruiken).
[M008-SM001-V002-O02] Oplossing:
Inrichting met explosieveilige apparatuur maken.
[M008-SM001-V002-O03] Oplossing:
Extra ventilatievoorzieningen maken.
[M008-SM001-V002-O04] Oplossing:
Aarding installaties verbeteren en testen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

[ZW107-M008-SM002] Acculaadruimte
Toelichting:
Deze vragen behandelen de risico's bij het laden van accu's in een acculaadruimte. Of de vragen in deze module voor uw situatie van toepassing zijn, kunt u beantwoorden met behulp van de eerste vraag (filtervraag).

Risico [M008-SM002-V001]: Acculaadruimte
Er worden meerdere accu's gelijktijdig bij elkaar opgeladen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er worden meerdere accu's gelijktijdig bij elkaar opgeladen.
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Wanneer deze met nee wordt beantwoord worden de vragen over de veiligheid van het accu's laden overgeslagen. Als er meerdere accu's gelijktijdig en bij elkaar worden opgeladen, dan kan er zoveel waterstofgas vrijkomen dat er explosierisico's ontstaan. Daarnaast kunnen er risico's bestaan vanwege het gebruik van zuren. Laadt u accu's met een totaal vermogen van meer dan 10.000 ah dan is deze module van toepassing.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M008-SM002-V002]: Ontstekingsbronnen bij acculaden
De omgeving waar accu's worden geladen is vrij van ontstekingsbronnen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn soms ontstekingsbronnen in de buurt van de plaats waar accu's geladen worden.
Toelichting:
Als er waterstofgas ontstaat is er slechts heel weinig ontstekingsenergie nodig om tot een explosie te leiden (waterstofgas wordt niet voor niets 'knalgas' genoemd). Daarom zijn er in de directe omgeving waar accu's worden geladen geen elektrische apparaten (tenzij explosieveilig), open vuur, verwarmingsunits met open vuur of brandgevaarlijk werk (slijpen/lassen). Let op het gas is lichter dan lucht en stijgt dus op. Het kan zich daardoor ophopen boven in ruimtes en overkappingen. Voor beoordeling kunt u gebruik maken van de ATEX-handleiding van VBZ. U voldoet in ieder geval aan alle afspraken

die in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2, NEN 7910. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M008-SM002-V002-O01] Oplossing:
Inrichten van een speciale acculaadruimte explosieveilige apparatuur en verlichting (zie ook Arbocatalogus).
[M008-SM002-V002-O02] Oplossing:
Oplaadplaats accu's op andere plaats maken uit de buurt van ontstekingsbronnen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

Risico [M008-SM002-V003]: Ventilatie acculaadruimte
In de ruimte waar accu's geladen worden is gegarandeerd voldoende ventilatie.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
In de ruimte waar accu's geladen worden is ventilatie mogelijk onvoldoende.
Toelichting:
Waterstofgas dat vrijkomt bij het laden stijgt op. Zorg dus dat dit zich niet kan ophopen op de plaats waar geladen wordt. Als er veel accu's gelijktijdig geladen worden is er een speciale acculaadruimte voor beschikbaar, waar speciale ventilatievoorzieningen gemaakt zijn. Dat kan natuurlijke ventilatie zijn of mechanische. Zorg dat ventilatieopeningen hoog (uitstroom) en laag (instroom) in tegenoverliggende wand liggen zodat een goede doorstroom plaatsvindt. Let er op dat de ventilatieopeningen nooit geblokkeerd raken en dat eventuele mechanische afzuiging altijd blijft functioneren.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M008-SM002-V003-O01] Oplossing:
Aanbrengen van extra ventilatieopeningen.
[M008-SM002-V003-O02] Oplossing:
Controle en inspectieschema voor acculaadruimte opstellen met check op ventilatievoorziening.
[M008-SM002-V003-O03] Oplossing:
Acculaadplaats verplaatsen zodat er voldoende open ruimte om de laadplaats is.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M008-SM002-V004]: Werken met accuzuur
De werkzaamheden waarbij contact met zuur mogelijk is gebeuren veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De werkzaamheden waarbij contact met zuur mogelijk is gebeuren niet altijd veilig.

Toelichting:
Afhankelijk van het type accu is er onderhoud nodig. Dat kan bestaan uit bijvullen met water, maar ook het bepalen van de zuurgraad (wegen) en eventueel bijvullen. Het accuzuur is zeer agressief en kan zeer ernstig letsel veroorzaken. Daarom worden bij deze werkzaamheden de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen PBM en werkkleding gedragen (spatbril/gelaatscherm, zuurvast schort en handschoenen). Voor calamiteiten is vereist dat er een oogspoelmogelijkheid is direct in de buurt van de werkzaamheden. U voldoet in ieder geval aan alle afspraken die in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M008-SM002-V004-O01] Oplossing:
Maak gebruik van onderhoudsvrije accu's.
[M008-SM002-V004-O02] Oplossing:
Besteed het onderhoud van accu's uit aan gespecialiseerde leverancier.
[M008-SM002-V004-O03] Oplossing:
Rust de werkplek voor accuonderhoud uit met set persoonlijke beschermingsmiddelen en een oogspoelmogelijkheid.

Risico [M008-SM002-V005]: Verplaatsen accu's
Op de acculaadplaats zijn goede voorzieningen voor het verplaatsen van accu's.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Op de acculaadplaats zijn niet altijd goede voorzieningen voor het verplaatsen van accu's.
Toelichting:
Uiteraard is de laadplek op een plaats waar geen aanrijdrisico's bestaan en waar voldoende ruimte is om alle manoeuvres veilig te doen. Als accu's uit de voertuigen gehaald worden zijn er voldoende hijs- of tilhulpmiddelen om dit verantwoord te doen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit: artikel 5.2., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M008-SM002-V005-O01] Oplossing:
Breng een hijsbaan aan om accu's te verplaatsen.
[M008-SM002-V005-O02] Oplossing:
Schaf een geschikt tilhulpmiddel aan om accu's te verplaatsen.
Categorieën:
- Fysieke belasting (FB)

Risico [M008-SM002-V006]: Apparatuur acculaden
Alle apparatuur en voorzieningen op de acculaadplaats zijn in goede staat.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:

Niet alle apparatuur en voorzieningen op de acculaadplaats zijn in goede staat.
Toelichting:
Uiteraard valt de acculaadplaats of acculaadruimte onder het programma voor preventief onderhoud en inspectie. Omdat aan deze apparatuur speciale risico's verbonden zijn wordt ten minste ieder half jaar een inspectie gedaan om te controleren of alles naar behoren werkt en niet beschadigd is (elektra, ventilatie, hijsmiddelen). U voldoet in ieder geval aan alle afspraken die in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.3.
Wettekst:

[M008-SM002-V006-O01] Oplossing:
Maak een schema voor onderhoud en inspectie van acculaadplaatsen.
[M008-SM002-V006-O02] Oplossing:
Repareren of vervangen van huidige beschadigde onderdelen van de acculaadplaatsen.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de acculaadruimte overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de acculaadruimte overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de acculaadruimte één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M008-SM003] Ammoniakinstallatie
Toelichting:
Deze vragen behandelen de risico's van de ammoniakinstallatie. Of de vragen in deze module voor uw situatie van toepassing zijn, kunt u beantwoorden met behulp van de eerste vraag (filtervraag).Risico [M008-SM003-V001]: Is er een ammoniakinstallatie
Er wordt gebruik gemaakt van een ammoniakinstallatie voor koeling/verwarming.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
filter
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Knelpunt:
Er wordt gebruik gemaakt van een ammoniakinstallatie voor koeling/verwarming.
Toelichting:
Dit is een filtervraag. Wanneer deze met nee wordt beantwoord worden de vragen over de veiligheid van de ammoniakinstallatie overgeslagen. Koelinstallaties waarin ammoniak wordt gebruikt kunnen bij lekkage ernstige gezondheidsrisico's of veiligheidsrisico's veroorzaken. Vandaar dat aan het gebruik van deze installaties specifieke eisen worden gesteld. De eisen worden meer uitgebreid als de installatie meer ammoniak bevat (>50 kg) of op kwetsbare plaatsen is opgesteld.
Wettelijk kader:

Wettekst:

Risico [M008-SM003-V002]: Aanleg ammoniakinstallaties
De ammoniakinstallatie is aangelegd conform de eisen door een deskundig bedrijf.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De ammoniakinstallatie is niet conform de eisen aangelegd.
Toelichting:
Voor de aanleg van een ammoniakinstallatie gelden bijzondere eisen. Daarom is deskundigheid vereist voor de aanleg er van en kan niet zonder meer gesleuteld worden aan de installatie.
Wettelijk kader:
Warenwetbesluit drukapparatuur, EN 378, PGS 13, NEN 1010.
Wettekst:

[M008-SM003-V002-O01] Oplossing:
Installatie laten beoordelen door deskundige firma.
[M008-SM003-V002-O02] Oplossing:
Laat alle wijzigingen van de ammoniakinstallatie onder toezicht van een deskundige firma uitvoeren.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M008-SM003-V003]: Werkzaamheden aan ammoniakinstallatie
Werkzaamheden aan de ammoniakinstallatie worden alleen door aangewezen bekwame medewerkers verricht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Werkzaamheden aan de ammoniakinstallatie worden niet alleen door aangewezen bekwame medewerkers verricht.
Toelichting:
Zowel tijdens normaal gebruik als bij noodsituaties is het nodig specifieke kennis te hebben van de werking van de ammoniakinstallatie en de veiligheden die hierin zijn ingebouwd. Daarom zijn er specifieke medewerkers aangewezen die hiervoor zijn opgeleid en als enige bevoegd geacht worden om de installatie te bedienen en daar werkzaamheden aan te verrichten. Om continuïteit te waarborgen moeten er natuurlijk voldoende opgeleide medewerkers aanwezig zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 7.6.
Wettekst:

[M008-SM003-V003-O01] Oplossing:
Aanwijzen van bevoegde medewerkers ammoniakinstallaties.
[M008-SM003-V003-O02] Oplossing:
Opleiden van medewerkers voor werkzaamheden aan de ammoniakinstallatie.
Categorieën:
- Deskundigheid medewerkers (DM)

Risico [M008-SM003-V004]: Bewakingssystemen ammoniakinstallatie
Er is een detectiesysteem en alarmeringssysteem dat ten minste ieder half jaar wordt getest.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er is geen detectiesysteem en/of geen alarmeringssysteem dat ten minste ieder half jaar wordt getest.
Toelichting:
De ammoniakinstallaties zijn uitgerust met selectiesystemen, alarmeringssystemen, noodstopsystemen, uitbloksystemen, automatische inschakeling van ventilatiesystemen. Daarnaast zijn er voorzieningen om machines en installaties in de omgeving van de ammoniakinstallaties uit te schakelen bij noodsituaties. Ook zijn er voorzieningen om eventuele lek op te vangen. Omdat de werking van deze voorzieningen kritisch is, worden al deze componenten regelmatig getest op basis van een periodiek schema. Laat dit testen doen door de aangewezen eigen medewerkers (al dan niet onder begeleiding van externe firma). Dit zorgt er ook voor dat de medewerkers voldoende routine houden om handelend op te treden in noodsituaties.
Wettelijk kader:
PGS 13.
Wettekst:

[M008-SM003-V004-O01] Oplossing:
Maak een programma voor preventief onderhoud en testen van alle veiligheidsvoorzieningen van de ammoniakinstallatie.
[M008-SM003-V004-O02] Oplossing:
Zorgen dat iedere aangewezen medewerker ten minste jaarlijks een test uitvoert om scherp te blijven op de handelingen die nodig zijn in noodsituaties.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico: Noodprocedure ammoniakinstallatie
Er is een procedure opgesteld hoe te handelen bij problemen in de installatie en hiervoor zijn voldoende personen aangewezen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Er is geen procedure opgesteld hoe te handelen bij problemen in de installatie en hiervoor zijn niet voldoende personen aangewezen.
Toelichting:
Omdat ammoniakinstallaties grote incidenten kunnen veroorzaken is vereist dat exact bekend is wat er gedaan moet worden als zich een calamiteit voordoet. Dat kan een lekkage in het systeem zijn, maar ook onheil dat van buiten de installatie komt. Zet dus een stappenplan op wat er bij deze scenario's achtereenvolgens gedaan moet worden, wie daar gezag over voert/beslissingen in neemt en wie de handelingen verricht. Let er op dat er altijd genoeg medewerkers aanwezig zijn die bekwaam zijn om de procedure in te vullen (denk aan nachtdienst, vakantie, ziekte). Besteed ook aandacht aan training van BHV-ers op dit specifieke punt, zoals wat er moet gebeuren bij het vrijkomen van ammoniak (binnen of buiten).
Wettelijk kader:
PGS 13.
Wettekst:

[M008-SM003-V005-O01] Oplossing:
Zet een noodprocedure op voor veiligstellen van de ammoniakinstallatie bij incidenten.
[M008-SM003-V005-O02] Oplossing:
Wijs medewerkers aan die de noodprocedure doorvoeren en oefen deze.

[M008-SM003-V005-O03] Oplossing:
Maak een rooster van aangewezen medewerkers bewaking dat er voldoende beschikbaar zijn.
Oplossing:
Zorg voor extra training van BHV'ers bij mogelijke calamiteit met ammoniakinstallatie.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico [M008-SM003-V006]: Veiligheidsvoorzieningen ammoniakinstallatie
De veiligheidsvoorzieningen blijven te allen tijde werken ook als de stroom uitvalt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De veiligheidsvoorzieningen blijven niet altijd werken, bijvoorbeeld als de stroom uitvalt.
Toelichting:
De ammoniakinstallatie is voorzien van vele veiligheidssystemen. Blijven die het ook doen als de stroom uitvalt? Kunnen de aangewezen medewerkers gealarmeerd worden als de telefooninstallatie niet meer werkt? Bij deze kritieke systemen zal steeds bekeken moeten worden tot op welk niveau veiligheden ingebouwd moeten worden voor uitzonderlijke situaties. Ga met het team na wat er in de verschillende situaties nodig is om redelijkerwijs te waarborgen dat de veiligheden blijven werken.
Wettelijk kader:
PGS 13.
Wettekst:

[M008-SM003-V006-O01] Oplossing:
Installeer noodstroomvoorziening op kritieke componenten.
[M008-SM003-V006-O02] Oplossing:
Rust medewerkers uit met tweevoudige communicatie (mobiele telefoon, semafoon).
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M008-SM003-V007]: Herstarten ammoniakinstallatie
Na een stop van het systeem wordt het systeem handmatig weer in bedrijf gesteld door bekwame medewerkers.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Na een stop van het systeem wordt het systeem niet altijd handmatig weer in bedrijf gesteld door bekwame medewerkers.
Toelichting:
Het systeem moet zodanig ontworpen zijn dat na het stilleggen vanwege een noodstop het systeem niet automatisch weer in werking kan gaan. Iemand met voldoende kennis van zaken bekijkt welke gevolgen er in het systeem zijn opgetreden door de noodstop. Ook wordt eerst een controle gedaan of alle veiligheden ook weer ingeschakeld zijn voordat de ammoniakinstallatie wordt opgestart.
Wettelijk kader:
PGS 13.
Wettekst:

[M008-SM003-V007-O01] Oplossing:

Bediening na noodstop automatisch vergrendelen zodat automatische opstart niet mogelijk is, maar alleen door geautoriseerde kan gebeuren.
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M008-SM003-V008]: Omgeving ammoniakinstallatie
De ammoniakinstallatie is zodanig geplaatst dat er geen gevaren in de omgeving aanwezig zijn.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De ammoniakinstallatie is zodanig geplaatst dat er kans is op gevaren in de omgeving.
Toelichting:
Als er iets mis gaat met de ammoniakinstallatie kan er ammoniakdamp verspreiden met risico op gezondheidsschade of brand/explosie. De ammoniakinstallatie is zo geplaatst dat bij het vrijkomen van damp deze niet bij de medewerkers of bij ontstekingsbronnen kan komen. Let dus ook op waar de damp naar toe kan gaan in geval van calamiteiten. Is er geen aanzuiging naar de klimaatbeheersing of naar aangrenzende ruimtes waar medewerkers aanwezig zijn? Op de tweede plaats moeten er geen grote ontstekingsbronnen in de buurt van de installatie aanwezig zijn. Alle motoren in de buurt zijn voldoende geaard. Er zijn geen verbrandingsinstallaties in de directe omgeving. Zie voor de exacte vereisten PGS 13.
Wettelijk kader:
PGS 13.
Wettekst:

[M008-SM003-V008-O01] Oplossing:
Aanbrengen van compartimentering zodat ontstekingsbronnen afgeschermd zijn van ruimte met ammoniakinstallatie.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de ammoniakinstallatie overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de ammoniakinstallatie overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de ammoniakinstallatie één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M008-SM004] Besloten ruimtes en explosiegevaar

Toelichting:
Diverse specifieke ruimtes gelden als 'besloten ruimte', waarvoor specifieke veiligheidseisen gelden bij betreding. Risico's in dergelijke ruimtes zijn bijvoorbeeld: beperkte bewegingsruimte; geringe ventilatie waardoor stof en gevaarlijke stoffen zich in deze ruimtes kunnen ophopen. Ook is het moeilijk de ruimte te ontvluchten, en voor hulpverleners om hulp te bieden bij noodsituaties. Silo's zijn een voorbeeld van een besloten ruimte, maar ook in technische ruimtes, ketelhuis, kelders, kruipruimtes e.d. kunnen extra maatregelen nodig zijn als daar gewerkt moet worden.

Risico [M008-SM004-V001]: Inrichting silo-installatie
De silo's en bijbehorende installatiedelen zijn veilig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De silo's en bijbehorende installatiedelen zijn niet altijd veilig.
Toelichting:
Zowel de stevigheid van de constructie als de voorzieningen die stofexplosies moeten voorkomen zijn berekend op de belading. Dit is door een erkende firma beoordeeld en wordt ten minste jaarlijks gecontroleerd. De silo's zijn o.a. uitgerust met beveiliging voor overbelading, aarding, bliksembeveiliging (voor buiten opgestelde silo's) en explosieluiken. Veranderingen of reparaties aan silo's worden alleen gedaan onder controle van een gespecialiseerd bedrijf.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.5A e.v.
Wettekst:

[M008-SM004-V001-O01] Oplossing:
Laat de silo-inrichting beoordelen door een gespecialiseerd bedrijf.
[M008-SM004-V001-O02] Oplossing:
Aanbrengen van beveiligingen tegen explosierisico's.
[M008-SM004-V001-O03] Oplossing:
Aanbrengen van beveiligingen tegen blikseminslag.
Categorieën:
- ATEX (AT)

Risico [M008-SM004-V002]: Werken in besloten ruimtes (o.m. silo)
Werkzaamheden in besloten ruimtes gebeurt op een veilige manier.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Werkzaamheden in besloten ruimtes gebeurt niet altijd op een veilige manier.
Toelichting:
Besloten ruimtes zijn ruimtes die weinig of geen ventilatie hebben en waarvan de toegankelijkheid beperkt is. Denk daarbij aan silo's, technische ruimtes, ovens, kruipruimtes, kelders onder productiefaciliteiten of de riool- en zuiveringsinstallatie, e.d. In dergelijke ruimtes kan zich gas ophopen dat giftig is zonder dat dit waarneembaar is. Ook kan er een gebrek aan zuurstof zijn doordat zuurstof verdrongen wordt door andere gassen of is verbruikt door gistingsprocessen of verbrandingsprocessen. Voordat besloten ruimtes worden betreden is daarom vastgesteld dat er voldoende zuurstof aanwezig is en er geen giftige stoffen aanwezig zijn. Let op: het gaat dus om beide factoren, een filtermasker dat tegen eventueel gas beschermt kan alleen gebruikt worden als er ook voldoende zuurstof is. Wanneer er werkzaamheden gedaan worden in de silo is hiervan vooraf een taak risico analyse gemaakt met speciale aandacht voor voldoende zuurstof, vrijkomen van gevaarlijke stoffen, elektrische veiligheid

(gebruik van laagspanning en explosieveilige apparatuur (ook verlichting!)), stofexplosierisico, hittebelasting en valgevaar (betrokkene is altijd gezekerd d.m.v. harnasgordel met lifeline). Het werk mag pas gestart worden als hier door een eindverantwoordelijke een werkvergunning voor afgegeven is. Het is uitgesloten (lock out) dat de installatie onbedoeld in werking treedt waardoor er gevaren in de besloten ruimte kunnen optreden. Wanneer de besloten ruimte wordt betreden gebeurt dit door speciaal geïnstrueerde personen. Er is altijd ten minste een tweede persoon bij de ingang van de besloten ruimte aanwezig die voortdurend in contact staat met degene in de besloten ruimte en direct hulp kan bieden en weet welke risico's aan dit werk verbonden zijn. Het betreden gebeurt op een veilige manier, dat wil zeggen zonder valgevaar of gevaar bedolven te worden onder product dat zich in de ruimte bevindt. Er is vooraf een procedure afgesproken en de noodzakelijke voorzieningen zijn getroffen om betrokkene snel uit de ruimte te halen in geval van calamiteiten. Het werken in de besloten ruimte wordt niet langdurig aaneengesloten verricht.
Wettelijk kader:
Arbobesluit 3.5g, Arboinformatieblad AI-5.
Wettekst:

[M008-SM004-V002-O01] Oplossing:
Silo's voorzien van systemen die zorgen voor zoveel als mogelijk onderhoudsvrije silo-installatie.
[M008-SM004-V002-O02] Oplossing:
Opzetten van een taak-risico-analyse en werkvergunning systeem voor betreden van besloten ruimtes.
[M008-SM004-V002-O03] Oplossing:
Aanbrengen van veiligheidsvoorzieningen die het veilig betreden, werken en ontvluchten verbeteren in silo's.
[M008-SM004-V002-O04] Oplossing:
Aanschaffen van een speciale set van valbeveiliging en persoonlijke beschermingsmiddelen voor werk in besloten ruimtes.
[M008-SM004-V002-O05] Oplossing:
Aanschaf van een mobiele installatie om besloten ruimtes actief te beluchten als deze betreden moeten worden.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

Risico [M008-SM004-V003]: Schoonhouden technische ruimtes
De technische ruimtes en siloruimtes worden goed schoon gehouden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De technische ruimtes en siloruimtes worden niet altijd goed schoon gehouden.
Toelichting:
In technische ruimtes zijn geen stoffen en materialen opgeslagen die de veiligheid negatief beïnvloeden. Denk daarbij aan brandbaar materiaal en materiaal dat in noodsituaties in de weg kan liggen. In feite worden deze ruimtes niet betreden als dat niet strikt noodzakelijk is. Dit verkleint het risico dat zaken beschadigd of vervuild raken. In de siloruimtes kan stof verspreid worden. Stofophoping wordt tegengegaan door regelmatig schoon te maken, waarbij voorkomen wordt dat het stof in de lucht verspreid wordt.
Door borden op de deur is aangegeven welke risico's in de ruimtes aanwezig zijn en de regels inzake het opslaan van goederen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.5A e.v., artikel 3.15.
Wettekst:

[M008-SM004-V003-O01] Oplossing:
Schoonmaakregime voor siloruimtes verbeteren.
[M008-SM004-V003-O02] Oplossing:
Toegang van de technische ruimtes beperken.
[M008-SM004-V003-O03] Oplossing:

Markering van risico's van de ruimte op de deur aanbrengen (explosie, lawaai, elektra, stoffen).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

Risico [M008-SM004-V004]: Werk in ketelhuis
Werkzaamheden in het ketelhuis worden veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Werkzaamheden in het ketelhuis worden niet altijd veilig uitgevoerd.
Toelichting:
Het ketelhuis is in principe geen werkplek, maar van tijd tot tijd vinden hier werkzaamheden plaats. Zoals voor iedere werkplek buiten het zicht van anderen is ook voor werkzaamheden hier nodig dat er zicht gehouden wordt op de medewerker die hier werkzaamheden verricht. In het ketelhuis is voldoende zuurstof gewaarborgd en er is gegarandeerd dat er geen gas of koolmonoxide aanwezig is. Op de plaats waar gewerkt wordt zijn hete delen afgeschermd. Door markering is aangegeven welke onderdelen verbrandingsrisico met zich meebrengen. De hittebelasting van de medewerker ten gevolge van stralingswarmte en de hoge luchttemperatuur, wordt beperkt door het werk regelmatig te onderbreken met werkzaamheden in een koelere ruimte. In zover er gebruik gemaakt is van asbest bevattende isolatie is dit duidelijk gemarkeerd op de installatie. In het ketelhuis is mogelijk sprake van schadelijk lawaai.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.2., 3.5. en 3.5G, 3.15 e.v.
Wettekst:

[M008-SM004-V004-O01] Oplossing:
Breng gasdetectie aan in het ketelhuis.
[M008-SM004-V004-O02] Oplossing:
Maak veiligheidsinstructies voor de werkzaamheden aan de installaties in het ketelhuis.
[M008-SM004-V004-O03] Oplossing:
Maak afspraken voor het alleen-werken op geïsoleerde werkplekken.
[M008-SM004-V004-O04] Oplossing:
Verbeter de toegankelijkheid van de technische installaties.
[M008-SM004-V004-O05] Oplossing:
Breng markering aan bij installatiedelen met bijzondere risico's (hitte, asbest, overdrukventielen).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M008-SM004-V005]: Werk in zuiveringsinstallaties
Werkzaamheden aan zuiveringsinstallaties worden veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Werkzaamheden aan zuiveringsinstallaties worden niet altijd veilig uitgevoerd.
Toelichting:
Diverse installaties worden toegepast waarin verontreiniging wordt afgevangen (gaswassers, ontzwaveling, filters van klimaatbeheersing of afzuiginstallaties. Dit betekent dat zich hierin verontreiniging in geconcentreerde vorm kan bevinden. Ook wordt bij deze installaties gewerkt met chemica-

liën. Dit betekent dat de medewerkers voldoende kennis van risico's en veilig werken met deze installaties moeten hebben en de beschikking hebben over voldoende beschermende voorzieningen. De installaties bevinden zich vaak op afgezonderde plaatsen. Natuurlijk moet ook hier de toegankelijkheid veilig zijn, de gevaren goed zijn afgeschermd en de gebruikelijke orde en netheid goed zijn om alledaagse risico's uit te sluiten. Let ook op dat er geen risico's ontstaan door solitair werken op deze vaak geïsoleerde werkplekken: doe dit werk bij voorkeur met ten minste twee personen en gebruik anders een aanmeld- en afmeldsysteem, zodat direct wordt opgemerkt als medewerkers iets zou overkomen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 4.1B e.v.
Wettekst:

[M008-SM004-V005-O01] Oplossing:
Maak veiligheidsinstructies voor de werkzaamheden aan de zuiveringsinstallaties.
[M008-SM004-V005-O02] Oplossing:
Maak afspraken voor het alleen-werken op geïsoleerde werkplekken.
[M008-SM004-V005-O03] Oplossing:
Verbeter de toegankelijkheid van de technische installaties.
[M008-SM004-V005-O04] Oplossing:
Voorzie medewerkers van een PBM-pakket voor het werken met verontreinigingen en chemicaliën.
[M008-SM004-V005-O05] Oplossing:
Voorzie medewerkers van benodigde informatie en deskundigheid om het werk veilig te kunnen verrichten.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Deskundigheid medewerkers (DM)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot besloten ruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot besloten ruimtes overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot besloten ruimtes één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M008-SM005] Straling
Toelichting:
Stralingsbronnen kunnen grote risico's geven voor de gezondheid, Deze vraag stelt u in staat na te gaan of deze aanwezig zijn in uw bedrijf en welke maatregelen u in dat geval moet nemen.

Risico [M008-SM005-V001]: Werken met stralingsbronnen
De medewerkers zijn goed beschermd tegen straling.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De bescherming van medewerkers tegen stralingsrisico's is ontoereikend.
Toelichting:
Onder straling wordt zowel ioniserende straling verstaan (zoals van röntgenapparatuur, en radioactieve stoffen) als ook niet ioniserende straling (zoals UV-straling, laser, infra rood, elektromagnetische straling). De verwachting is dat het risico op blootstelling aan ioniserende straling niet voorkomt binnen de zoetwarenindustrie, als dit wel het geval is moet een aanvullende RIE hiervoor gedaan worden. Röntgenstraling (X-ray) kan in detectiesystemen zijn toegepast, maar is dan in voldoende mate afgeschermd. Ook kunnen sommige branddetectiesystemen uitgerust zijn met een radioactieve bron.
UV straling (lassen), laserstraling (laserprinters, detectiesystemen) en infraroodstraling (IR detectie) kan voorkomen binnen de bedrijven in de zoetwarenindustrie. Relevante niveaus van elektromagnetische straling kunnen aan de orde zijn als er zendmasten op het dak gemonteerd zijn waar medewerkers in de directe omgeving gaan werken.
Zorg ervoor dat werkzaamheden waarbij straling kan vrijkomen voldoende afgeschermd zijn, zodat de straling zo min mogelijk in de ruimte verspreid kan worden. Medewerkers die in een hoog energetische stralingsbron of reflecties daarvan kunnen kijken, moeten speciale oogbescherming dragen (zoals het UV-glas in de laskap/lashelm). Ook de huid moet beschermd worden als er sprake is van intensieve belasting.
Apparatuur die werkt op basis van straling moet voldoen aan de CE normen, zodat de garantie bestaat dat de straling voldoende is afgeschermd in het ontwerp. Er mogen uiteraard geen onderdelen worden weggehaald van deze apparatuur. Veranderingen of reparaties worden alleen gedaan onder controle van een gespecialiseerd bedrijf. Alle apparaten of ruimtes met stralingsbronnen zijn voorzien van waarschuwingsborden of stickers (veiligheidssignalering).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.12 Zie ook de wettelijke bepalingen in de Kernenergiewet, Besluit Stralenbescherming en de daarvan afgeleide informatie in de ArboInformatiebladen AI-27 en AI-18.
Wettekst:

U vindt nadere informatie op de website van de Nederlandse vereniging voor Stralingshygiëne.
[M008-SM005-V001-O01] Oplossing:
Beheer van stralingsbronnen toewijzen aan gespecialiseerde medewerkers.
[M008-SM005-V001-O02] Oplossing:
Aanbrengen van afschermingen die voorkomen dat straling zich kan verspreiden.
[M008-SM005-V001-O03] Oplossing:
Aanbrengen van stickers op alle stralingsbronnen of ruimte waarin deze een risico kan vormen.
[M008-SM005-V001-O04] Oplossing:
Een aanvullende RI&E uitvoeren voor de stralingsrisico's.
Categorieën:
- Fysische factoren (FF) (FF)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot stralingsbronnen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot stralingsbronnen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot stralingsbronnen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.

Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107-M009] Persoonlijke beschermingsmiddelen
Toelichting:
Waarschijnlijk zijn er binnen uw bedrijf verschillende werkzaamheden waar het gebruik van Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM) nodig is of gewenst is. Waar PBM gebruikt worden moet de gebruiker weten of dit altijd of onder bijzondere omstandigheden is, verplicht of vrijwillig is, waarom dit nodig is, hoe de middelen gebruikt en onderhouden moeten worden en moet er zekerheid over bestaan dat de middelen ook adequaat bescherming bieden. Anders is er sprake van schijnveiligheid en dat verhoogt het risico nog extra.

Risico [M009-SM000-V001]: Gebruik PBM bekend
Het is bekend bij welke werkzaamheden PBM gebruikt moeten worden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het is onvoldoende bekend bij welke werkzaamheden PBM gebruikt moeten worden.
Toelichting:
Er is een overzicht gemaakt van de werkplekken en werkzaamheden waar persoonlijke beschermingsmiddelen nodig zijn. Die PBM worden alleen voorgeschreven indien bronaanpak of technische maatregelen niet mogelijk of niet afdoende zijn. De medewerkers zijn op de hoogte of er een harde plicht geldt of dat zij zelf kunnen bepalen of ze PBM gebruiken of niet, dat is wel zo duidelijk. De plaatsen waar het verplicht is zijn aangegeven met een bord of sticker (volgens de standaardnormen). Medewerkers zijn hierover geïnstrueerd. U volgt de specifieke afspraken in de Arbocatalogus op.
Wettelijk kader:
Arbowet Art. 8 lid 3, Arbobesluit art. 8.1, 8.2, Arbocatalogus Zoetwaren
Wettekst:

[M009-SM000-V001-O01] Oplossing:
Overzicht maken: waar zijn PBM verplicht, waar gewenst, welke typen moeten verstrekt worden, hoe vaak vervangen.
[M009-SM000-V001-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V002]: Beschikbaarheid PBM’s
Waar nodig zijn door de werkgever adequate PBM beschikbaar gesteld.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Waar nodig zijn door de werkgever geen adequate PBM beschikbaar gesteld.
Toelichting:

Er zijn er vele werkzaamheden binnen de Zoetwarenbedrijven die het gebruik van PBM vereisen en daar waar dat verplicht is worden deze door de werkgever gratis beschikbaar gesteld. Let op dat de gekozen middelen ook goed werken. Bij de keuze van PBM moet rekening gehouden worden met:* beschermen deze PBM goed tegen het risico waar ze voor bedoeld zijn (zijn materialen bestand tegen de chemicaliën, filtert het masker voldoende, dempt de gehoorbescherming voldoende, e.d.), * veroorzaken de PBM geen nieuwe risico's: kun je alarmsignalen nog goed horen als je de gehoorbescherming draagt, kun je elkaar nog verstaan, wordt het zicht niet belemmerd, veroorzaakt het handschoenmateriaal geen gevaar voor allergie, kunnen de handschoenen of werkkleding gegrepen worden door draaiende delen (zoals bij een boormachine) enz.). Overleg met de gebruikers over het type bescherming dat gekozen wordt.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.1 en 8.2, Warenwetbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen, Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V002-O01] Oplossing:
Verstrekken van PBM voor
[M009-SM000-V002-O02] Oplossing:
Vervangen van PBM voor
[M009-SM000-V002-O03] Oplossing:
[M009-SM000-V002-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico: Gehoorbescherming
Er worden altijd geschikte gehoorbeschermingsmiddelen gebruikt waar dit nodig is
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er worden nooit geschikte gehoorbeschermingsmiddelen gebruikt waar dit nodig is
Toelichting:
Als het lawaainiveau gemiddeld hoger is dan 80 dB(A) (dagdosis) moeten werknemers worden voorgelicht, gehoorbeschermingsmiddelen worden verstrekt en een periodiek een gehooronderzoek worden aangeboden. Door sociale partners in de branche is afgesproken dat het dragen van gehoorbescherming verplicht is bij een gemiddelde geluidniveau hoger dan 80 dB(A). Let op dat medewerkers toch voldoende kunnen horen met de gehoorbeschermingsmiddelen (zoals de alarmsignalen!). Zorg dat medewerkers ook bij kortdurende werkzaamheden hun gehoorbescherming gebruiken zoals bij werken met de afkortzaag of werk met een slijpschijf. De belasting is daarbij zo groot dat al enkele minuten per dag tot gehoorschade kan leiden. U voldoet in ieder geval ook aan de specifieke afspraken die op sectorniveau gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.8, 6.10 en art. 8.1, 8.2 en 8.3., Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V003-O01] Oplossing:
Organiseren van periodieke voorlichting over gehoorschade en gehoorbescherming.
[M009-SM000-V003-O02] Oplossing:
Aanschaf van betere gehoorbescherming voor
[M009-SM000-V003-O03] Oplossing:
Gehoortesten aanbieden voor de volgende functies/afdelingen
[M009-SM000-V003-O04] Oplossing:
Gehoorbescherming verplicht stellen voor de volgende werkzaamheden
[M009-SM000-V003-O05] Oplossing:
Gehoorbescherming verplicht stellen in de productieruimtes / inpakafdelingen /
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V004]: Adembescherming
Alle medewerkers en de BHV'ers beschikken daar waar nodig over geschikte adembeschermingsmiddelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Alle medewerkers en de BHV'ers beschikken daar waar nodig niet over geschikte adembeschermingsmiddelen.
Toelichting:
Waar nodig betekent in die situaties waar inademing van schadelijke stoffen of stof aan de orde zijn. Denk bijvoorbeeld aan meelstof bij schoonmaak en storten, filtermasker bij ammoniaklekkage. Uiteraard wordt op de eerste plaats voorkomen dat stoffen verspreid worden, maar voor die situaties waarin dat niet toereikend kan worden gegarandeerd zijn persoonlijke beschermingsmiddelen beschikbaar. Voor adembescherming tegen gassen en dampen zijn verschillende soorten filters beschikbaar. Voor bescherming tegen stof zijn filters met een uiteenlopende fijnheid beschikbaar. Let bij de aanschaf en gebruik dus altijd op of het PBM ook werkelijk beschermd tegen de stof/gas/damp die aan de orde kan zijn! U voldoet in ieder geval ook aan de specifieke afspraken die op sectorniveau gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.1, 8.2 en 8.3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V004-O01] Oplossing:
Verstrekken van stofmaskers.
[M009-SM000-V004-O02] Oplossing:
Verstrekken van gas/damp filtermaskers.
[M009-SM000-V004-O03] Oplossing:
[M009-SM000-V004-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V005]: Handschoenen
Bij alle werkzaamheden waar de huid beschadigd kan worden zijn geschikte handschoenen beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet bij alle werkzaamheden waar de huid beschadigd kan worden zijn geschikte handschoenen beschikbaar.
Toelichting:
Er zijn diverse werkzaamheden waar huidbeschadiging of verwonding mogelijk is. Denk aan vastpakken van hete onderdelen, vastpakken van zeer koude voorwerpen (koelhuizen, ammoniakinstallatie), scherpe onderdelen (messen), werken met sterke zuren of basen (schoonmaakmiddelen, accuzuur). Let er ook op dat het materiaal waaruit de handschoenen zijn gemaakt bestand is tegen het gevaar waartegen de handschoen moet beschermen. Let op dat handschoenen geen nieuwe gevaren introduceren. Dit geldt onder andere voor verminderde grip en het risico dat de handschoen 'gegre-

pen’ wordt door draaiende delen (gebruik bijvoorbeeld nooit ‘amerikaantjes’ bij het werken met boormachines). Het langdurig dragen van handschoenen die ‘zweten’ moet ontraden worden, omdat daarvan op zich de huid weer kan beschadigen. Ook kunnen bij sommige materialen (latex) overgevoeligheidsreacties optreden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.1, 8.2 en 8.3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V005-O01] Oplossing:
Verstrekken van chemicaliën bestendige handschoenen voor
[M009-SM000-V005-O02] Oplossing:
Verstrekken van snijvaste handschoenen voor
[M009-SM000-V005-O03] Oplossing:
Verstrekken van hittebestendige handschoenen voor
[M009-SM000-V005-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V006]: Oogbescherming
Waar de huid of ogen beschadigd kunnen worden gebruiken medewerkers geschikte oog- of gelaatbescherming.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Waar de huid of ogen beschadigd kunnen worden gebruiken medewerkers geen geschikte oog- of gelaatbescherming.
Toelichting:
Denk aan risico’s van ammoniak, accuzuur, agressieve schoonmaakmiddelen, zagen boren of slijpen aan materialen, las- en snijwerkzaamheden (UV-straling). Let er ook op dat het materiaal waaruit de beschermende middelen zijn gemaakt bestand is tegen de stoffen respectievelijk de straling waartegen het middel moet beschermen. Gebruik brillen met zijkapjes als gebruik gemaakt wordt van straling. Zorg ervoor dat je goed door het materiaal heen kunt kijken (geen krassen of verkleuringen, e.d.).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.1, 8.2 en 8.3
Wettekst:

[M009-SM000-V006-O01] Oplossing:
Verstrekken van spatbrillen voor
[M009-SM000-V006-O02] Oplossing:
Verstrekken van gelaatscherm.
[M009-SM000-V006-O03] Oplossing:
Verstrekken van laskappen.
[M009-SM000-V006-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V007]: Werkkleding en schoeisel
Daar waar kleding vuil wordt of speciale bescherming moet bieden wordt geschikte werkkleding verstrekt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Daar waar kleding vuil wordt of speciale bescherming moet bieden wordt geen geschikte werkkleding verstrekt.
Toelichting:
In hete omgeving wordt kleding gebruikt die prettig zit en het zweet goed afvoert. Bij werkzaamheden met open vuur, waaronder lassen, wordt gewerkt met werkkleding van textiel die moeilijk vlam kan vatten. Daar waar gewerkt wordt aan machines en transportmiddelen met draaiende delen wordt kledij gedragen die niet door draaiende delen gegrepen kan worden. Veiligheidsschoeisel bij werkzaamheden met zware voorwerpen, transportmiddelen of in ruimtes waar scherpe voorwerpen op de grond kunnen liggen, waar sprake kan zijn van gladde vloeren of waar dit in verband met statische elektriciteit vereist is. Bij buitenwerk of werken in koelhuizen biedt de kleding voldoende bescherming. Tot slot is de werkkleding bestand tegen chemicaliën waar dit aan de orde is (sterke zuren en basen, ammoniak, laboratorium). Uiteraard moet de kleding voldoende schoon gehouden worden en periodiek of bij beschadiging vervangen worden. U voldoet in ieder geval ook aan de specifieke afspraken die op sectorniveau gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.1, 8.2 en 8.3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V007-O01] Oplossing:
Voorschrift opstellen voor werkkleding en -schoeisel.
[M009-SM000-V007-O02] Oplossing:
Verstrekken van schoenen en overall.
[M009-SM000-V007-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V008]: Gebruik PBM
De medewerkers weten waarom en hoe ze de PBM moeten gebruiken en doen dat ook.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers weten niet waarom en hoe ze de PBM moeten gebruiken en doen dat ook niet.
Toelichting:
Uiteraard moeten medewerkers praktisch weten hoe je het middel moet gebruiken. Daarnaast worden zij gemotiveerd door toe te lichten welke risico's ze anders lopen. De medewerkers worden (periodiek) geïnstrueerd over de manier waarop ze de PBM moeten gebruiken en onderhouden. Dit betekent dat uitleg is gegeven over: wanneer de middelen gebruikt moeten worden (welke werkplek, werkzaamheden), de reden waarom de middelen gebruikt worden (tegen welk gevaar), hoe de middelen gebruikt moeten worden (praktisch!!), hoe ze schoongemaakt en opgeborgen moeten worden, wanneer ze vervangen moeten worden, de verantwoordelijkheid om ze te gebruiken. Dit is niet vrijblijvend. Waar het wettelijk verplicht is heeft de medewerker niet zelf de keuze om wel of niet de middelen te gebruiken. Ook is hij verplicht om de instructies te volgen.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 8. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V008-O01] Oplossing:
Geef mondelinge en schriftelijke instructie bij indiensttreding van nieuwe medewerkers.
[M009-SM000-V008-O02] Oplossing:

Houd regelmatig een rondgang en spreek medewerkers aan als deze de PBM niet goed gebruiken en beloon degenen die dat wel doen.
[M009-SM000-V008-O03] Oplossing:
[M009-SM000-V008-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico: Toezicht leiding
Door de leiding wordt het gebruiken van PBM waar nodig gestimuleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Door de leiding wordt het gebruiken van PBM waar nodig niet gestimuleerd.
Toelichting:
Het gebruiken van PBM is niet altijd comfortabel en voor korte werkzaamheden doen medewerkers graag even zonder. Het is ook een gewenning. Het gebruiken van PBM is niet vrijblijvend. Voor omstandigheden waar dit verplicht is, zijn zowel de werkgever als de werknemer verantwoordelijk. De werkgever mag niet toelaten dat medewerkers zonder bescherming de werkzaamheden verrichten. Goed toezicht vanuit de leiding is daarom noodzakelijk.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M009-SM000-V009-O01] Oplossing:
Instructie aan leidinggevende hoe zij medewerkers aanspreken op gebruik van PBM.
[M009-SM000-V009-O02] Oplossing:
Afspraken maken over sancties als medewerkers stelselmatig hun PBM niet gebruiken.
[M009-SM000-V009-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico [M009-SM000-V010]: Onderhoud PBM
PBM worden goed onderhouden en tijdig vervangen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
PBM worden niet goed onderhouden en niet tijdig vervangen.
Toelichting:
Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) hebben een beperkte levensduur en kunnen beschadigd raken. Daarom wordt periodiek gecontroleerd of ze nog in goede staat zijn (door gebruiker en periodiek door 'beheerder'). Leg vast wanneer welke middelen verstrekt zijn en wanneer vervangen moet worden. PBM raken ook verontreinigd, met name de middelen die direct op het lichaam gedragen worden (zoals filtermaskers en oordoppen). Zorg voor schoonmaak en desinfectie zodat geen infecties veroorzaakt worden door het PBM.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 8.3.

Wettekst:

[M009-SM000-V010-O01] Oplossing:
Onderhoud- en vervangschema voor PBM maken.
[M009-SM000-V010-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO10] Gebouw en terrein algemeen
Toelichting:
In deze module staan de gebouwen en het terrein centraal: basisvoorzieningen waarvan de veiligheid gewaarborgd moet zijn om goed en veilig te kunnen werken. Naast vragen over constructie en inrichting passeert de veiligheid bij het groot onderhoud, ook aan alle installaties, de revue. Apart treft u hier een vragenlijst aan over de ruimtes voor persoonlijke verzorging, zoals toiletten en kleedruimtes. Als u beschikt over specifieke ruimtes en installaties, bijvoorbeeld een acculaadruimte en een ammoniakinstallatie, dan kunt u de aanvullende vragen hierover in een aparte module beantwoorden.

[ZW107_MO10-SM001] Gebouwinrichting
Toelichting:
Deze vragenlijst bevat vragen over de constructie en algehele indeling en inrichting van het gebouw en het terrein. Essentie van dit onderdeel is om op algemeen niveau te bekijken of de noodzakelijke onderdelen geregeld zijn, zoals de staat van gebouw, toegang tot het terrein, enkele algemene veiligheidsaspecten bij indeling en inrichting. In andere modules wordt dan meer specifiek gekeken naar de situatie in betreffende ruimtes zelf.

Risico [M010-SM001-V001]: Constructie gebouw
De constructie van het gebouw is goed en het gebouw verkeert in goede staat van onderhoud.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:

De constructie van het gebouw is niet overal goed en het gebouw verkeert niet altijd in goede staat van onderhoud.
Toelichting:
Het gaat hier om alle onderdelen van het gebouw inclusief de installaties. Is het gebouw berekend op de werkzaamheden die er worden verricht? Is de sterkte van de constructie (vloeren, wanden en plafonds) voldoende stevig ook als per ongeluk tegen aan gereden wordt? Functioneren alle installaties naar behoren en worden deze periodiek geïnspecteerd en onderhouden door een deskundige partij (installateur)? Let ook op vergissingen die kunnen ontstaan als delen van de installaties worden 'afgesloten'. Verwijder deze of markeer deze als 'buiten bedrijf'.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2, 3.3, 3.4.
Wettekst:

[M010-SM001-V001-O01] Oplossing:
Onderhoudscontract afsluiten voor de installaties.
[M010-SM001-V001-O02] Oplossing:
Ieder kwartaal een rondgang maken om te beoordelen of alle gebouwelijke zaken in goede staat verkeren.
[M010-SM001-V001-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)

Risico: Compartimentering risicovolle onderdelen
De indeling van de werkruimtes zorgt dat risicovolle onderdelen zo veel als mogelijk in compartimenten ingesloten zijn.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De indeling van de werkruimtes zorgt er niet overal voor dat risicovolle onderdelen zo veel als mogelijk in compartimenten ingesloten zijn.
Toelichting:
Sommige activiteiten veroorzaken meer risico's dan andere. Zorg dat deze risico's beperkt blijven tot afgeschermde ruimtes. Leg dus scheidingswanden aan die er voor zorgen dat hitte, lawaai en stof zich niet verspreiden naar ruimtes/werkplekken die vrij zijn van deze risico's. Apart is er de noodzaak om bij brand of explosie zoveel mogelijk te voorkomen dat de gevolgen zich verspreiden naar andere delen van het bedrijf. Zorg voor compartimentering, het aanbrengen van brandbestendige wanden, deuren en glas, wanden/plafonds/luiken die bij explosie zorgen dat de druk gemakkelijk weg kan in veilige richting e.d.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M010-SM001-V002-O01] Oplossing:
Breng scheidingswanden aan.
[M010-SM001-V002-O02] Oplossing:
Zet risicoveroorzakende onderdelen in afzonderlijke ruimtes.
Oplossing:
Brandcompartimentering aanbrengen.
Oplossing:
Explosieveiligheidsvoorzieningen aanbrengen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)

Risico [M010-SM001-V003]: Inrichting werkruimtes
De inrichting van de werkruimtes is zodanig dat zij bestand is tegen de optredende verontreinigingen en belasting en goed schoon te houden is.

Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De inrichting van de werkruimtes is soms zodanig dat zij niet bestand is tegen de optredende verontreinigingen en belasting en soms niet goed schoon te houden is.
Toelichting:
Vloeren en wanden zijn voldoende gesloten uitgevoerd (houd wel rekening met akoestiek), vertonen geen kieren of gaten en worden niet aangetast door de producten (chemische reactie) of processen (hittebestendig) inclusief de toegepaste schoonmaakmiddelen. Schoonmaakwater kan goed afgevoerd worden (voldoende afvoerplaatsen) en blijft niet staan op plekken waar de vloer niet gelijk is. Let ook op dat verontreinigingen/stof zich zo min mogelijk kan verzamelen op moeilijk bereikbare of moeilijk reinigbare oppervlakken (clean design). Let op risico van schade als er bij het schoonmaken met water of andere middelen wordt gesproeid op apparaten/arbeidsmiddelen. Speciaal waar met voedingsmiddelen gewerkt wordt gelden zware eisen ten aanzien van het goed kunnen schoonhouden. Let op dat vloeren die zwaar belast worden (zware machines, staanders van zware stellingen, e.d.) bestand zijn tegen de puntbelasting en voldoende draagvermogen hebben.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2.
Wettekst:

[M010-SM001-V003-O01] Oplossing:
Verbeteren van de vloer zodat deze beter schoon te houden is en niet glad is.
[M010-SM001-V003-O02] Oplossing:
Kieren, scheuren, oneffenheden in vloeren, wanden inventariseren en repareren.
[M010-SM001-V003-O03] Oplossing:
Constructies gesloten uitvoeren zodat zich geen stof verzameld.
[M010-SM001-V003-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)

Risico [M010-SM001-V004]: Toegang gebouwen en terreinen
De gebouwen, terreinen en werkplekken zijn goed toegankelijk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De gebouwen, terreinen en werkplekken zijn niet overal goed toegankelijk.
Toelichting:
Terreinen en gebouwen/locaties hebben goede toegangswegen, bewegwijzering en verlichting. Er zijn geen oneffenheden of obstakels op toevoerwegen/paden die gevaren of belemmeringen bij het gebruik van transportmiddelen tot gevolg hebben. De paden/wegen zijn voldoende breed. Er is duidelijk aangegeven welke verkeersregels gelden. Loop-, fiets- en rijroutes zijn zo mogelijk gescheiden, en duidelijk aangegeven. De werkplekken zijn goed toegankelijk voor medewerkers, maar ook voldoende beschermd tegen toegang door onbevoegden en vandalisme. Medewerkers zijn beschermd tegen vallen van hoogte of geraakt worden door objecten. Let ook op het breken van glas. Er kunnen geen zaken instorten of omvallen en vanuit de werkplek of looproute zijn geen hete of bewegende delen aan te raken. Let speciaal op bij bewegende machines of werkstukken en bij het

kunnen wegspatten van materialen: hier moet geen personenverkeer in de directe nabijheid mogelijk zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit hoofdstuk 3, afdeling 1, paragraaf 2: artikelen 3.2, 3.3, 3.13 en 3.14.
Wettekst:

[M010-SM001-V004-O01] Oplossing:
Afschermen van looproutes zodat medewerkers en bezoekers niet langs risicoplekken lopen.
[M010-SM001-V004-O02] Oplossing:
Voor terugkerende werkzaamheden op hoogte een bordes maken
[M010-SM001-V004-O03] Oplossing:
Alle obstakels en struikelplaatsen in de looproutes weghalen of duidelijk markeren met felgekleurde strips of stickers (geel/zwart).
[M010-SM001-V004-O04] Oplossing:
Voor incidentele werkzaamheden op hoogte huren we een hoogwerker of goedgekeurde werkbak die alleen na goedkeuring door mag worden toegepast.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)

Risico [M010-SM001-V005]: Conditie vloeren
De vloeren zijn egaal en voldoende stroef.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De vloeren zijn niet overal egaal en soms onvoldoende stroef.
Toelichting:
Om veilig te kunnen bewegen (of gebruik te maken van transportmiddelen) is vereist dat de vloer geen oneffenheden heeft en niet glad is. Ook struikelgevaar, verstappen en uitglijden van personen wordt zo voorkomen. Uiteraard zijn er geen gevaarlijke openingen of goten in de vloer.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.11.
Wettekst:

[M010-SM001-V005-O01] Oplossing:
Egaliseren van de vloer.
[M010-SM001-V005-O02] Oplossing:
Aanbrengen van coating ter bestrijding van gladheid.
[M010-SM001-V005-O03] Oplossing:
Plaatsen waar vloeropeningen aanwezig zijn voorzien van hekwerken die alleen open kunnen als vloer dicht is.
[M010-SM001-V005-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)

Risico [M010-SM001-V006]: Veiligheid trappen en bordessen
Trappen en bordessen zijn veilig en in goede staat.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog

Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Trappen en bordessen zijn niet altijd veilig en soms niet in goede staat.
Toelichting:
Zorg ervoor dat trappen en bordessen voldoende breed zijn, zodat medewerkers elkaar goed kunnen passeren en bij nood de medewerkers snel het gebouw kunnen verlaten. De traptreden zijn stroef, voldoende diep en niet te steil. Trappen zijn uitgerust met leuningen. Bordessen hebben bij valgevaar goede hekwerken/relingen en er is gezorgd dat er geen objecten tussen de hekken door kunnen vallen, let daar speciaal op bij onderhoudswerkzaamheden. Om gevaar van struikelen of vallen te voorkomen zitten er geen oneffenheden in de trappen of op bordessen en worden geen materialen op de trappen gelegd. Trappen zijn goed vastgezet/verankerd. Voor de maten en steilheid van trappen en de maten van hekwerken/relingen en schopranden zijn normen beschikbaar. Trappen moeten voldoende breed zijn (60 cm + 1,1 x aantal personen dat er regelmatig gebruik van maakt). De hellingshoek moet ca. 45° bedragen. De treden zijn gaaf, stroef en uniform in hoogte en diepte. Aan beide zijden van de trap zijn doelmatige leuningen aanwezig (aan één zijde mag, als de trap smaller is dan 1,20 m, als de trap breder is dan 2,20m, ook in het midden een leuning aanbrengen). Indien de trede minder diep is dan 22,5 cm moet de optree open zijn. Deze eisen gelden ook voor trappen in vluchtwegen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2, Bouwbesluit 2003.
Wettekst:

[M010-SM001-V006-O01] Oplossing:
Plaatsen van extra relingen op trappen.
[M010-SM001-V006-O02] Oplossing:
Aanbrengen van antislip op traptreden.
[M010-SM001-V006-O03] Oplossing:
Aanbrengen van schoprand van 15cm hoogte bij bordessen.
[M010-SM001-V006-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)
- Werken op hoogte (WoH) (WoH)

Risico [M010-SM001-V007]: Afscherming bijzondere risico's
Plaatsen waar bijzondere risico's aanwezig zijn, zijn voldoende afgeschermd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Plaatsen waar bijzondere risico's aanwezig zijn, zijn soms onvoldoende afgeschermd.
Toelichting:
In sommige werkruimtes of kasten zijn risico's aanwezig die alleen worden onderkend door medewerkers die voldoende deskundig zijn. Denk daarbij aan ruimtes met explosierisico (acculaadruimtes, siloruimte, flessenstation), waar je bedwelmd kunt raken (gebrek aan zuurstof of overmaat aan schadelijk gas of damp), waar je ingesloten kunt raken (ruimten die automatisch of van buitenaf vergrendeld kunnen worden, zoals koelruimtes), plaatsen waar je geraakt kunt worden door bewegende delen (denk aan robotruimte, automatische transportsystemen), plekken met valgevaar (vloeropeningen, onafgeschermde bordessen, e.d.) of plekken waar elektrische risico's aanwezig zijn (technische ruimtes, elektriciteitskasten, hoogspanningsinstallatie). Deze ruimtes zijn zodanig afgeschermd/beveiligd dat deze alleen door bevoegde personen betreden/geopend kunnen worden.
Wettelijk kader:

Wettekst:
[M010-SM001-V007-O01] Oplossing:
Alle technische ruimtes afsluitbaar maken en sleutelprocedure maken.
[M010-SM001-V007-O02] Oplossing:
Plaatsen van afsluitingen/hekken met veiligheidsschakeling.

[M010-SM001-V007-O03] Oplossing:
Alle deuren zo maken dat ze van binnen uit altijd open gaan.
[M010-SM001-V007-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)
- Arbeidsmiddelen (AM) (AM)

Risico: Opslag gevaarlijke stoffen
Gevaarlijke producten worden op de juiste wijze opgeslagen/bewaard.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Gevaarlijke producten worden niet altijd op de juiste wijze opgeslagen/bewaard.
Toelichting:
Sommige producten kunnen met elkaar reageren en dan gevaarlijke situaties veroorzaken. Bijvoorbeeld chloorhoudende schoonmaakmiddelen en zuren (ontkalkers) geven gevaarlijk chloorgas. Sommige producten kunnen als er brand uitbreekt gevaarlijke reacties geven. Daarom is het verplicht, afhankelijk van de risicoklasse van betreffende stof, hiervoor speciale opslag voorzieningen te hebben, zoals beschreven in PGS15. Uitgangspunt is dat op de werkplek alleen gebruikshoeveelheden zijn opgeslagen. De overige producten worden in speciale kasten of ruimtes opgeslagen. Zorg daarbij voor een scheiding tussen producten die met elkaar kunnen gaan reageren. Zorg voor goede ventilatie in de opslag. Plaats verpakkingen in bakken die voorkomen dat het product zich kan verspreiden bij lekkage. De opslagplaats moet voldoende brandwerend zijn. Wanneer producten worden overgeheveld van de grootverpakking in kleine verpakkingen, dan dienen dergelijke werkzaamheden indien mogelijk buiten de opslagruimte plaats te vinden. Hier zijn dan ook de vereiste noodvoorzieningen aanwezig (oogdouche, nooddouche e.d.). Zie de specifieke afspraken in de Arbocatalogus waar u in ieder geval aan voldoet.
Wettelijk kader:
Nadere aanwijzingen treft u aan in PGS15, de norm die beschrijft hoe gevaarlijke stoffen moeten worden opgeslagen (voorheen CPR richtlijnen).
Wettekst:

[M010-SM001-V008-O01] Oplossing:
Op de werkplek gebruik maken van kleine verpakkingen.
[M010-SM001-V008-O02] Oplossing:
Een brandveilige opslagkast aanschaffen.
[M010-SM001-V008-O03] Oplossing:
Scheiding aanbrengen in de opslag zodat producten die met elkaar kunnen reageren niet bij elkaar kunnen komen.
[M010-SM001-V008-O04] Oplossing:
Vloeistofdichte lekbakken onder de opslag van producten maken/aanschaffen.
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M010-SM001-V009]: Blootstelling asbest
Blootstelling aan asbest is uitgesloten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Blootstelling aan asbest is niet altijd uitgesloten.
Toelichting:
In oudere gebouwen, installaties en voertuigen kan asbest gebruikt zijn. U hebt dit in kaart gebracht/laten brengen om uit te sluiten dat er werkzaamheden aan asbesthoudend materiaal verricht kan worden. Asbest kan zijn verwerkt in deuren, plaatmaterialen, in ovens, in of rondom verwarmingsketels, in isolatiematerialen, in vloerbedekking/zeil, luchtkanalen, rem- of frictiematerialen en op wanden/plafonds gespoten zijn. Let hier op bij het bewerken of het slopen van het materiaal, zoals kan optreden bij renovatie en onderhoud, aanleggen/opnieuw isoleren van leidingen, ophangen van dingen, e.d. Werken met/aan asbest is verboden. Alleen gespecialiseerde bedrijven mogen asbest verwijderen. Als er asbest aanwezig is hoeft dat geen bezwaar te zijn, zolang het maar met rust wordt gelaten. Onderhoudspersoneel moet weten op welke plekken asbest aanwezig is. Een gat boren in een wand met asbest of dat wandje verplaatsen is dan verboden. Plak zo nodig stickers op materialen/wanden/leidingen als deze asbesthoudend zijn.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Hoofdstuk 4 afdeling 5, art. 4.37 e.v.
Wettekst:

[M010-SM001-V009-O01] Oplossing:
Laat asbestmateriaal door erkende firma verwijderen.
[M010-SM001-V009-O02] Oplossing:
Plaats stickers op alle plaatsen waar zich asbest bevindt zodat niemand per ongeluk werkzaamheden daar gaat verrichten.
[M010-SM001-V009-O03] Oplossing:
Vervang asbesthoudende remdelen door asbestvrije.
[M010-SM001-V009-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS) (GS)

Risico [M010-SM001-V010]: Verlichting
Alle ruimtes zijn voldoende verlicht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle ruimtes zijn voldoende verlicht.
Toelichting:
Waar medewerkers langdurig werken is er bij voorkeur daglichttoetreding zonder dat dit tot overlast leidt (zonwering). Aanvullend is er basisverlichting die op een sterkte is dat iedereen goed zicht heeft om zich door de gebouwen te bewegen en werkzaamheden te verrichten (schoonmaak!). De verlichting zorgt er ook voor dat niemand zich in en om de gebouwen onveilig voelt. Dit laatste geldt met name in trappenhuizen, fietsenstallingen enz. Op plaatsen waar details waargenomen moeten worden (lezen van opschriften, tekst lezen, kleur beoordelen, onderhoud en instellen van machines, e.d.) wordt lokaal bijverlicht. In ruimtes waar geen daglicht binnenkomt is noodverlichting verplicht die snel nadat de stroom uitvalt wordt ingeschakeld (minimaal 1 lux lichtsterkte op vloerhoogte).
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 6.3.
Wettekst:

[M010-SM001-V010-O01] Oplossing:
We brengen noodverlichting aan zodat er bij uitval van de elektriciteit toch voldoende licht is om veilig de ruimte te verlaten.
[M010-SM001-V010-O02] Oplossing:
We brengen daglichtopeningen aan op de noordzijde van het gebouw.

[M010-SM001-V010-O03] Oplossing:
We brengen extra verlichting aan op de werkplekken waar kleine details bekeken moeten worden of veel gelezen moet worden.
[M010-SM001-V010-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA) (IA)
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV) (NV)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de inrichting van het gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de inrichting van het gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de inrichting van het gebouw één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO10-SM002] Groot onderhoud
Toelichting:
Groot onderhoud van voorzieningen in gebouw en op het terrein moet goed geregeld zijn. Hier gaat het om het onderhoud van centrale voorzieningen, zoals installaties, hekken, liften e.d. Ook de algehele veiligheid van machines komt hier aan de orde.

Risico: Planmatig onderhoud
Er vindt planmatig onderhoud plaats van gebouwen, installaties en machines en dit wordt veilig uitgevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er vindt geen planmatig onderhoud plaats van gebouwen, installaties en machines waardoor onveilige situaties kunnen ontstaan.
Toelichting:
Veel ongevallen en calamiteiten zijn het gevolg van onderhoudswerkzaamheden. Het spreekt voor zich dat er dus nadrukkelijk aandacht besteed moet worden aan veiligheid van deze (uitbestede) werkzaamheden, zowel voor de medewerkers die dit werk uitvoeren als ook voor de gevaren die zij kunnen veroorzaken voor omstanders (medewerkers/bezoekers). Denk hierbij met name aan risico’s van het werken op hoogte (dakwerkzaamheden, glazenwassen), het werken aan oude gebouwdelen (asbestrisico’s, onbekende ligging en functies van installatiedelen) en het werken aan verontreinigde installaties (filtervervanging, asbestbekleding, rioolwerkzaamheden). Daarnaast is dit onderhoud van cruciaal belang voor de veiligheid van gebouwen en terreinen en de daar aanwezige installaties. Speciale

aandacht gaat daarbij uit naar regelmatige vervanging en controle van filters in keukenafzuiging, laboratoriumafzuiging en alle recirculerende systemen, controle van alle beveiligingssystemen (zowel machines als gebouwbeheer) en indien aanwezig, controle van de bevochtiging en koelwaterinstallaties op de aanwezigheid van biologische verontreiniging (legionella). Zie er op toe dat eigen medewerkers of externen nooit verzuimen om de vereiste veiligheidsmaatregelen te nemen. Let vooral op het klimmen of het zonder adequate voorzieningen (werkbak) via een heftruck op hoogte werken.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2.
Wettekst:

[M010-SM002-V001-O01] Oplossing:
Preventief onderhoud en inspectie systematisch uitvoeren: zowel gebouwbeheer als arbeidsmiddelen. Bepaal daarbij in bestek tevens de benodigde veiligheidsvoorzieningen om het werk veilig uit te kunnen voeren.
[M010-SM002-V001-O02] Oplossing:
Gericht toezicht houden bij onderhoudswerkzaamheden (inspectielijst hanteren).
[M010-SM002-V001-O03] Oplossing:
Duidelijke interne afspraken maken waar welke defecten worden gemeld.
[M010-SM002-V001-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Werken op hoogte (WoH)
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Overig (OV)

Risico [M010-SM002-V002]: Veiligheid installaties
De nutsvoorzieningen en installaties zijn in goede staat.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De nutsvoorzieningen en installaties zijn niet altijd in goede staat.
Toelichting:
De elektrische installatie is goed aangelegd en wordt jaarlijks door een elektrotechnisch bedrijf op deugdelijkheid beoordeeld. Alle stopcontacten, schakelaars en elektrische leidingen/kabels zijn in goede staat, deugdelijk bevestigd en apparaten zijn aangesloten op de vaste installatie. Gasinstallaties, stikstofinstallaties en ammoniakinstallaties worden minimaal jaarlijks door een erkend installateur gecontroleerd. Alle hoge druk installaties (vanaf 0,5 bar overdruk) (perslucht, pneumatisch, hydrauliek) worden jaarlijks gecontroleerd op goede werking en door een keuringsinstelling gekeurd volgens de richtlijnen. De warmwaterinstallatie en klimaatbeheersingsinstallatie worden jaarlijks gecontroleerd op deugdelijk functioneren en biologische verontreiniging en filters worden volgens schema preventief vervangen. Alle wijzigingen in de installaties zijn goed gedocumenteerd. Alle onderdelen van de installaties die niet meer in gebruik zijn, zijn verwijderd of zodanig afgeschermd dat zij niet tot verwarring of vervuiling leiden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2, 3.4 en 7.13, Waterleidingwet, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M010-SM002-V002-O01] Oplossing:
Maak met een erkend installatiebedrijf een servicecontract waarin alle vereiste controles en keuringen van de installaties zijn opgenomen.
[M010-SM002-V002-O02] Oplossing:
Haal alle installatiedelen die niet meer gebruikt worden weg om misverstanden te voorkomen en om vervuiling tegen te gaan.
[M010-SM002-V002-O03] Oplossing:
[M010-SM002-V002-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

- Overig (OV)

Risico [M010-SM002-V003]: Risico op legionella
De installaties zijn gegarandeerd legionella vrij.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De installaties zijn niet gegarandeerd legionella vrij.
Toelichting:
In installaties kan zich de legionellabacterie ontwikkelen. Dat geldt met name waar de temperatuur boven de 20oC en beneden 60oC is. Een risico bestaat in ongebruikte leidingen (blusinstallatie, stukken dode leiding met name in warme ruimtes), maar ook de warmwaterinstallatie, warmtewisselaars, boilerinstallaties en klimaatbeheersingsinstallatie. U hebt in kaart gebracht waar zich in de installaties legionella zou kunnen ontwikkelen en daar doeltreffende maatregelen voor genomen. De kritische installaties worden jaarlijks gecontroleerd op deugdelijk functioneren en biologische verontreiniging. Alle wijzigingen in de installaties zijn goed gedocumenteerd. Alle onderdelen van de installaties die niet meer in gebruik zijn, zijn verwijderd of zodanig afgeschermd dat zij niet tot vervuiling kunnen leiden.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.2, 3.4 en 7.13, Waterleidingwet, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M010-SM002-V003-O01] Oplossing:
Maak met een erkend installatiebedrijf een servicecontract waarin alle vereiste controles en keuringen van de installaties zijn opgenomen.
[M010-SM002-V003-O02] Oplossing:
Haal alle installatiedelen die niet meer gebruikt worden weg om vervuiling tegen te gaan.
[M010-SM002-V003-O03] Oplossing:
Stel een legionellabeheersplan op.
[M010-SM002-V003-O04] Oplossing:
Laat kritische installaties analyseren op aanwezigheid van legionella.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- Overig (OV)

Risico [M010-SM002-V004]: Documenteren installaties
Alle installaties zijn goed gedocumenteerd en gemarkeerd waar dat nodig is.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle installaties zijn goed gedocumenteerd en gemarkeerd waar dat nodig is.
Toelichting:
Om misverstanden en fouten te voorkomen is het belangrijk dat van alle installatiedelen, schakelkasten, bedieningsschakelaars, aankoppel- of aftappunten duidelijk is welke werking zij hebben. Dit betekent dat er goed bijgewerkte tekeningen van alle installatiedelen zijn, dat alle leidingen of koppelpunten een markering hebben zodat zichtbaar is wat er in de leiding stroomt en welke

stroomrichting deze heeft. Daarnaast is bij alle bedieningspunten duidelijk aangegeven hoe de bediening moet gebeuren en welke werking dit heeft (zichtbaar of iets open staat of niet, eventueel drukmeters, temperatuurmeters enz.). Let daarbij ook op taalbarrière als er medewerkers zijn die de taal niet machtig zijn. Verwijder alle installatiedelen die niet meer worden gebruikt.
Wettelijk kader:

Wettekst:
[M010-SM002-V004-O01] Oplossing:
In kaart brengen van alle installaties en invoeren van gebouwbeheersysteem.
[M010-SM002-V004-O02] Oplossing:
Op alle bedieningspunten bedieningsinstructie aanbrengen.
[M010-SM002-V004-O03] Oplossing:
Markering aanbrengen op alle leidingsystemen.
[M010-SM002-V004-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Overig (OV)

Risico: Veiligheid arbeidsmiddelen
Alle gebruikte arbeidsmiddelen zijn in beeld gebracht en kunnen veilig worden gebruikt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle gebruikte arbeidsmiddelen zijn in beeld gebracht en sommige kunnen mogelijk niet veilig worden gebruikt.
Toelichting:
Arbeidsmiddelen zijn alle gebruikte machines, installaties, apparaten, transportmiddelen enz. waar mee gewerkt wordt en die een risico voor veiligheid of gezondheid met zich mee brengen. Groot of klein, gemotoriseerd of op spierkracht, alles is van belang. We hebben het dus over heftrucks, hef-kiepinstallaties, silo's, transportsystemen, verpakkingsmachines, kneders, malers, de wikkelmachine, perscontainer, palletwagen, tilhulpmiddelen, afkortzagen e.a. TD machines, ladders, etc. Van alle gebruikte machines is een lijst gemaakt waarop het bouwjaar is aangegeven en deze zijn voorzien van CE keurmerk (als ze na 1-1-1995 zijn geleverd) of zijn op veiligheid gekeurd door een erkende deskundige en zo nodig voorzien van aanvullende veiligheidsvoorzieningen. Dit geldt ook voor samengestelde machines, bijvoorbeeld machines die gekoppeld zijn, en zelf geconstrueerde machines. Machines zijn uitgerust met een nulspanningsbeveiliging.
Nieuwe machines zijn zo ontworpen dat de nulstand tevens de veilige stand is om de kans op ongevallen bij het omstellen te verkleinen (afspraak arbocatalogus).
Machines staan stabiel en vlak opgesteld en zijn waar nodig vastgezet. Alle beschermkappen, noodstops / koorden en andere veiligheidsvoorzieningen zijn intact en worden regelmatig (volgens een vast schema) getest op een goede werking. Keuringen vinden conform wettelijke eisen plaats, minimaal jaarlijks (zie catalogus). Hete delen zijn geïsoleerd en waar mogelijk voorzien van een ribbenstructuur.
U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die in de branche gemaakt zijn in de Arbocatalogus. Om een nadere beoordeling van de gebruikte arbeidsmiddelen te maken kunt u ter oriëntatie de checklist machineveiligheid van VBZ gebruiken. Dit gebeurt ten minste 1 maal per jaar voor alle machines. Voor een technische beoordeling van machines die mogelijk risico's bevatten schakelt u een machineveiligheidsdeskundige in.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 7.2 en 7.4a. Beoordelen conform NEN-EN 1050: 1997 'Veiligheid van machines. Principes van de risicobeoordeling', arbocatalogus.
Wettekst:

[M010-SM002-V005-O01] Oplossing:
Lijst maken van alle in gebruik zijnde machines (incl. bouwjaar, CE-keurmerk (zo nee: datum veiligheidskeuring), keuringsregime.

[M010-SM002-V005-O02] Oplossing:
We laten machines van vóór 1995, samengestelde en aangepaste machines keuren door een veiligheidsdeskundige.
[M010-SM002-V005-O03] Oplossing:
Vervangen van machines die geen CE merk hebben.
[M010-SM002-V005-O04] Oplossing:
Schema voor keuringen (minstens jaarlijks), inspectie / testen kritische onderdelen en periodiek onderhoud opstellen
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M010-SM002-V006]: Veiligheid en keuringen
Alle deuren, hekken, liften, hijsinstallaties en transportbanen zijn veilig en worden periodiek gekeurd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet alle deuren, hekken, liften, hijsinstallaties en transportbanen zijn veilig en ze worden niet allemaal periodiek gekeurd.
Toelichting:
Roldeuren, hekken, roltrappen, hijsmiddelen en liften die mechanisch worden bewogen, hebben een keurmerk en worden jaarlijks gecontroleerd door een bevoegde instantie. Alle bewegende delen zijn afgeschermd (let op veren en contragewichten). Bij falen van het mechaniek, het loslaten van de bediening of wanneer er iemand tijdens het dichtgaan van de deur of het hek er mee in contact komt, stopt de deur/het hek tijdig (rem). Deuren zijn beveiligd tegen er uit lichten of er uit lopen. Er zijn naast de grote automatische deuren ook loopdeuren voor voetgangers. Deuren zijn uitgevoerd met veiligheidsglas en zo brandwerend glas.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.13.
Wettekst:

[M010-SM002-V006-O01] Oplossing:
Alle automatische deuren en hekken laten keuren.
[M010-SM002-V006-O02] Oplossing:
Keuringsschema maken voor deuren, hekken, liften, hijsinstallaties en transportbanen.
[M010-SM002-V006-O03] Oplossing:
Loopdeuren maken voor voetgangers.
[M010-SM002-V006-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Arbeidsmiddelen (AM)
- Overig (OV)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het groot onderhoud van het gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:

Er zijn met betrekking tot het groot onderhoud van het gebouw overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het groot onderhoud van het gebouw één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO10-SM003] Voorzieningen voor persoonlijke verzorging
Toelichting:
Bij ruimtes voor persoonlijke verzorging gaat het om zaken als pauzeruimte, toiletten en wasruimte, maar ook over rustruimtes voor mensen die dit nodig hebben. Met deze vragenlijst kunt u nagaan of uw voorzieningen in orde zijn.

Risico [M010-SM003-V001]: Pauzevoorzieningen
Er zijn goede pauzevoorzieningen beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Er zijn niet altijd goede pauzevoorzieningen beschikbaar.
Toelichting:
Zowel voor kantoorpersoneel als voor andere medewerkers is voldoende afgeschermde ruimte beschikbaar voor het pauzeren. In de pauzeruimte is voldoende zitmeubilair beschikbaar. De ruimte is schoon en voldoende geventileerd. Bij voorkeur is er ook daglichttoetreding. De pauzeruimte is fysiek gescheiden van de werkruimte. Zeker wanneer er met gevaarlijke stoffen gewerkt wordt, wordt de werkkleding buiten de pauzeruimte gewisseld voor schone kleding en zijn er adequate sanitaire voorzieningen om vóór het betreden van de pauzeruimte handen en gelaat te wassen. Er wordt niet gerookt in de pauzeruimte, voor roken is eventueel een rookgelegenheid ingericht, waarbij rook zich niet verspreid naar andere werkruimtes en niet in de centrale afzuiging terecht komt (als deze recirculerend is) (een rookruimte is niet verplicht, maar kan het ontstaan van andere risico’s voorkó-men, zie www.rokenendewet.nl).
Wettelijk kader:
Arbobesluit hoofdstuk 3, afdeling 1, paragraaf 2: artikel 3.20 en Tabakswet (zie www.wetten.nl).
Wettekst:

[M010-SM003-V001-O01] Oplossing:
We maken een aparte geventileerde pauzeruimte die is afgescheiden van magazijn/productie.
[M010-SM003-V001-O02] Oplossing:
We maken een kapstok en een wastafel bij de ingang van de pauzeruimte, zodat medewerkers schoon de pauzeruimte binnen gaan.
[M010-SM003-V001-O03] Oplossing:
[M010-SM003-V001-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)
- Overig (OV)

Risico [M010-SM003-V002]: Aanwezigheid rustruimte
Er is een speciale ruimte beschikbaar waar medewerkers, voor wie dit nodig is, kunnen gaan liggen om rust te nemen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Er is geen speciale ruimte beschikbaar waar medewerkers, voor wie dit nodig is, kunnen gaan liggen om rust te nemen.
Toelichting:
Het betreft hier een ruimte voor situaties waarin er medewerkers zijn die verplicht (liggend) rust moeten nemen (bijvoorbeeld in sommige gevallen voor zwangere vrouwen). De werkgever moet ook voldoende ruimte (met privacy) bieden voor vrouwen die willen kolven.
Wettelijk kader:
Arbobesluit Art. 3.48.
Wettekst:

[M010-SM003-V002-O01] Oplossing:
Zorg voor een afsluitbare ruimte die op verzoek gebruikt kan worden voor rusten of kolven. Zorg dat er een adequaat ligbed beschikbaar is.
[M010-SM003-V002-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M010-SM003-V003]: Sanitaire voorzieningen
Er zijn voldoende naar sekse gescheiden sanitaire voorzieningen voor medewerkers en bezoekers.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Knelpunt:
Er zijn niet voldoende naar sekse gescheiden sanitaire voorzieningen voor medewerkers en bezoekers.
Toelichting:
Uiteraard dienen er voldoende toiletten aanwezig te zijn (als indicatie: 1 per 20 aanwezigen per geslacht), waarbij ook in de directe omgeving een wastafel is. Als kleding vuil kan worden van het werk is er ook naar sekse gescheiden omkleedruimte en een kastje om persoonlijke spullen veilig op te bergen. Het is niet de bedoeling dat mannen en vrouwen elkaar tegenkomen in de sanitairruimte. Uit dit oogpunt is een scheiding naar seksen gewenst.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.24.
Wettekst:

[M010-SM003-V003-O01] Oplossing:
Extra toilet met wastafel aanleggen.
[M010-SM003-V003-O02] Oplossing:
Extra kleedruimte aanleggen.
[M010-SM003-V003-O03] Oplossing:
Afsluitbare kledinglockers aanbrengen.
[M010-SM003-V003-O04] Oplossing:
Categorieën:
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de voorzieningen voor persoonlijke verzorging overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de voorzieningen voor persoonlijke verzorging overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de voorzieningen voor persoonlijke verzorging één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO11] Bedrijfshulpverlening en Calamiteiten
Toelichting:
Deze module start met vragen over de preventie en tijdige detectie van calamiteiten en over noodvoorzieningen, die bij calamiteiten de schade kunnen beperken, zoals aanwezigheid van vluchtwegen en brandbestrijdingsmiddelen. Aansluitend komen vragen aan bod over de organisatie van de bedrijfshulpverlening.

[ZW107_MO11-SM001] Calamiteiten, ongevallen en alarmering
Toelichting:
De hierna volgende vragen zijn bedoeld om inzicht te krijgen in de mogelijke risico's op een calamiteit, daarnaast om er bij een eventuele calamiteit voor te zorgen dat detectie zo snel mogelijk plaats vindt. Daarnaast wordt gevraagd naar een aantal voorzieningen, die nodig zijn om een eventuele schade te beperken.

Risico [M011-SM001-V001]: Inventarisatie denkbare calamiteiten
Het is bekend welke calamiteiten denkbaar zijn (ook uit omgeving).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Het is niet bekend welke calamiteiten denkbaar zijn (ook uit omgeving).
Toelichting:
Bij calamiteiten moet gedacht worden aan brand of explosie, maar ook aan het uitvallen van stroom of andere installaties, wateroverlast, extreme sneeuwval e.d. Blijft het dan gebouw veilig en als de installatie weer in werking gaat, kunnen er dan risico's ontstaan? Let ook op de omgeving, kunnen er vanuit de buren onveilige situaties ontstaan, wat gebeurt er als er bij de buren brand uitbreekt? Bij grote bijeenkomsten (personeelsfeest, klantendag, open dag) is extra aandacht nodig voor denkbare calamiteiten.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3 lid e.
Wettekst:

[M011-SM001-V001-O01] Oplossing:
Bepalen welke denkbare calamiteiten zich kunnen voordoen en vaststellen of er aanvullende maatregelen nodig zijn.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM001-V002]: Veiligheid bij uitvallen installaties
Het blijft veilig ook als installaties onverhoopt uitvallen of opstarten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):

ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Veiligheid blijft niet gegarandeerd als installaties onverhoopt uitvallen of opstarten.
Toelichting:
Het uitschakelen van installaties kan nodig zijn of onbedoeld optreden. Ga na of dit gevaren kan veroorzaken. Denk daarbij specifiek aan processen die door (moeten) gaan als de installaties uitvallen. Voorbeelden: het wegvallen van verlichting of afzuiging (ontvluchten, rook, gevaarlijke stoffen); het wegvallen van koeling; het wegvallen van telefooninstallaties. Geef daarbij uiteraard aandacht aan de specifieke situaties in gevaarlijke werkruimtes, alle beveiligingen, ventilatie van plaatsen waar verontreinigingen vrijkomen, overal waar machines draaien of beveiligingen aangebracht zijn, de noodvoorzieningen (blusinstallaties) en alle toegangswegen (beveiliging en ontvluchting).
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3 lid e.
Wettekst:

[M011-SM001-V002-O01] Oplossing:
Alarm aanbrengen dat uitval van ventilatie signaleert.
[M011-SM001-V002-O02] Oplossing:
Aanleggen van noodstroom en noodverlichting.
Categorieën:
- BHV (BHV)
- Arbeidsmiddelen (AM)

Risico [M011-SM001-V003]: Voldoende vluchtwegen
Er zijn voldoende (begaanbare) vluchtwegen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er zijn niet voldoende (begaanbare) vluchtwegen.
Toelichting:
Bij noodsituaties kan paniek uitbreken en dan is een veilige route om te vluchten uiterst belangrijk. Daarom is er gezorgd dat overal voldoende vluchtwegen en uitgangen aanwezig zijn. Op plekken waar veel mensen gelijktijdig van de vluchtweg gebruik moeten maken, zijn vluchtwegen hier op afgestemd. Vluchtroutes hebben een minimale breedte van 60 cm als er niet meer dan 25 personen langs ontvluchten. Zijn het er meer dan 25 en minder dan 100 dan dient de vluchtweg ten minste 75 cm te zijn. Als de route meer dan 100 personen een vluchtweg moet bieden dan is deze minimaal 120 cm breed. Er is voor gezorgd dat alle nooduitgangen zonder dat er een sleutel gehaald hoeft te worden meteen geopend kunnen worden (ook bij stroomuitval!). Bij de nooduitgang is geen struikel- of valgevaar of andere obstakels die verwonding kunnen veroorzaken als medewerkers in paniek naar buiten gaan. Glas in deuren is veiligheidsglas. Zorg er voor dat ruimtes waar een risico op brand is altijd langs twee tegenovergestelde richtingen te verlaten zijn, zodat mensen niet opgesloten raken als de enige uitweg versperd is.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.6 en 3.7 en Bouwbesluit.
Wettekst:

[M011-SM001-V003-O01] Oplossing:
Maak meerdere nooduitgangen waar nodig.
[M011-SM001-V003-O02] Oplossing:
Maak panieksluitingen op de deuren in de vluchtwegen.
[M011-SM001-V003-O03] Oplossing:
Zorg voor veiligheidsglas in nooddeuren.

Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M011-SM001-V004]: Vluchtwegen zichtbaar aangegeven
Vluchtroutes zijn duidelijk aangegeven.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Vluchtroutes zijn niet duidelijk aangegeven.
Toelichting:
Voor de markering van vluchtroutes is van belang dat deze altijd goed zichtbaar is (bijvoorbeeld door werkende noodverlichting, 1 lux), en ook wanneer het gebouw vol met rook staat. Let op de hoogte waarop routewijzers zijn opgehangen. Op diverse plekken is goed zichtbaar een plattegrond opgehangen waar medewerkers kunnen zien waar ze nu zijn en waar in geval van nood de nooduitgangen zich bevinden (in onoverzichtelijke gebouwen). Er wordt een wenselijke looproute naar de uitgang aangegeven. Dit is vooral ook belangrijk als er 'doodlopende' routes zijn en in gebouwdelen waar mensen komen die het gebouw niet kennen
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.6, 3.7 en 3.9.
Wettekst:

[M011-SM001-V004-O01] Oplossing:
Breng bordjes aan die de vluchtweg aangeven en markeer de uitgangen die fungeren als nooduitgang (ook zichtbaar als stroom uitvalt!).
[M011-SM001-V004-O02] Oplossing:
Zorg voor periodieke controle van de noodverlichting.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico: Branddetectie
Brandmelders op de juiste plekken zorgen er voor dat een (beginnende) brand op tijd gedetecteerd wordt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Brandmelders zorgen er niet altijd voor dat een (beginnende) brand op tijd gedetecteerd wordt.
Toelichting:
Het gaat om het aanbrengen van brandmelders op die plaatsen binnen het bedrijf waar brand kan ontstaan en deze niet opgemerkt wordt. De brandmelders zijn in voldoende mate en op de juiste plaatsen aangebracht, zodat zo snel mogelijk gereageerd kan worden op een beginnende brand, waar dan ook in het gebouw.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 3.8.
Wettekst:

[M011-SM001-V005-O01] Oplossing:
Breng brandmelders aan.
[M011-SM001-V005-O02] Oplossing:

Controleer of er voldoende brandmelders zijn op de juiste plaatsen.
[M011-SM001-V005-O03] Oplossing:
Spreek af wie er voor zorgt dat de werking van brandmelders regelmatig wordt gecontroleerd (batterijen vervangen e.d.).
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)
- Inrichting arbeidsplaatsen (IA)

Risico [M011-SM001-V006]: Brandbestrijdingsmiddelen
Op goed bereikbare plaatsen zijn voldoende brandbestrijdingsmiddelen beschikbaar.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Op goed bereikbare plaatsen zijn niet voldoende brandbestrijdingsmiddelen beschikbaar.
Toelichting:
Het gaat zowel om brandblussers en brandhaspels als waar nodig om automatische blusinstallaties. Deze voorzieningen worden jaarlijks gekeurd. Er zijn blusmiddelen op basis van poeder, kooldioxide en schuim en brandslangen voor water. Bekijk met de BHV'er en leverancier voor ieder type brand wat de beste blusmiddelen zijn. Natuurlijk om het blussen effectief te laten zijn, maar ook rekening houdend met de schade die er door het blusmiddel wordt aangericht. Er zijn borden aangebracht zodat in één oogopslag zichtbaar is waar de blusmiddelen te vinden zijn en deze plaatsen worden vrij gehouden. In ruimtes waar automatische blusinstallaties aanwezig zijn weten medewerkers wat ze moeten doen als deze afgaan.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 3.8.
Wettekst:

[M011-SM001-V006-O01] Oplossing:
Gespecialiseerd bedrijf inschakelen voor aanbrengen van adequate blusmiddelen.
[M011-SM001-V006-O02] Oplossing:
Afspraken maken over periodieke keuring brandblussers.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot calamiteiten, ongevallen alarmering overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot calamiteiten, ongevallen alarmering overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot calamiteiten, ongevallen alarmering één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO11-SM002] Organisatie van de bedrijfshulpverlening
Toelichting:
In deze vragenlijst komen hier aspecten aan bod over de organisatie van de bedrijfshulpverlening, zoals de aanwezigheid van noodplannen, aantal en deskundigheid van bedrijfshulpverleners en de ontruimingsoefening.

Risico [M011-SM002-V001]: Noodplannen
Er zijn voorschriften, protocollen, noodplannen om doeltreffend optreden bij calamiteiten te waarborgen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Er zijn geen voorschriften, geen protocollen, geen noodplannen om doeltreffend optreden bij calamiteiten te waarborgen.
Toelichting:
Als zich een noodsituatie voordoet is er geen tijd om te bepalen wat er moet gebeuren. Daarom is het belangrijk dat voor de meest waarschijnlijke calamiteiten is vastgelegd wie wat moet doen in zo’n geval. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn duidelijk en bekend. Het plan bevat onder meer wie de leiding geeft aan de BHV, wie de BHV’ers zijn, dienstroosters van de BHV’ers, plattegronden van het bedrijf met daarop aangegeven vluchtwegen, de plaats van de blusmiddelen, verzamelplaatsen van de mensen die bij ontruiming het pand verlaten, eventuele plattegronden voor de brandweer (waar zitten de schakelaars/afsluiters, waar staan gevaarlijke stoffen of gasflessen).
Wettelijk kader:
Arbowet art. 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V001-O01] Oplossing:
Maak een bedrijfsnoodplan waarin beschreven wordt wat er gedaan moet worden in noodsituaties en wie waarvoor verantwoordelijk is.
[M011-SM002-V001-O02] Oplossing:
Het bedrijfsnoodplan voorzien van de benodigde plattegronden.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM002-V002]: Alle werkplekken bereiken bij nood
Op alle werkplekken worden medewerkers bereikt in geval van noodsituaties.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Niet op alle werkplekken worden medewerkers bereikt in geval van noodsituaties.
Toelichting:
Er zijn soms werkruimtes waar alarmsignalen niet te horen zijn en die bij ontruiming snel over het hoofd gezien kunnen worden. Denk daarbij aan werkzaamheden in technische ruimtes waar veel lawaai is, kruipruimtes, archieven, koelruimtes, opslagruimtes, e.d.
Wettelijk kader:
Arbobesluit artikel 8.4.
Wettekst:

[M011-SM002-V002-O01] Oplossing:

Breng alarmering aan in ruimtes waar het alarm nu niet goed hoorbaar is.
[M011-SM002-V002-O02] Oplossing:
Stel procedures op om moeilijk bereikbare werkplekken te checken in geval van ontruiming.
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico [M011-SM002-V003]: Bekendheid bij medewerkers
De medewerkers weten wat ze moeten doen bij noodsituaties.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De medewerkers weten niet altijd wat ze moeten doen bij noodsituaties.
Toelichting:
Zorg dat de medewerkers weten wie BHV'er is en hoe ze de hulp in moeten roepen. Leg bijvoorbeeld bij ieder telefoontoestel een 'alarmkaart' of plak een sticker met alarmeringsnummers/instructies. Zorg dat ze de vluchtwegen en blusmiddelen kennen en doordrongen zijn van het belang daarvan. Zorg ook dat ze weten wat ze zeker niet moeten doen (zoals blusmiddelen gebruiken, installaties uitschakelen, e.d. waar dat tot extra gevaren kan leiden). Regel een veilig verzamelpunt waar medewerkers bij ontruiming kunnen verzamelen, zodat de koppen geteld kunnen worden en de BHV'ers en hulpdiensten niet worden gehinderd.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V003-O01] Oplossing:
Houd van tijd tot tijd een oefening om te testen of medewerkers weten wat ze moeten doen in noodsituaties.
[M011-SM002-V003-O02] Oplossing:
Let vast wie verantwoordelijk is voor het periodiek bijwerken en checken van BHV-contactgegevens op alarmkaarten.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico: Organisatie BHV
De bedrijfshulpverlening is goed georganiseerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De bedrijfshulpverlening is niet goed georganiseerd.
Toelichting:
De organisatie van de bedrijfshulpverlening dient te zijn afgestemd op de specifieke bedrijfsomstandigheden. Het klakkeloos kopiëren van een BHV-organisatie van een ander bedrijf moet daarom worden afgeraden. De BHV organisatie is zodanig dat binnen enkele minuten na een ongeval of brand de BHV-taken goed worden vervuld. Alleen het aanwijzen en opleiden van BHV'ers is niet voldoende om er voor te zorgen dat er in noodsituatie ook de goede dingen gebeuren. Hiervoor moet het een en ander vooraf georganiseerd worden. Bekijk met de BHV'er welke risico's in het bedrijf tot noodsituaties kunnen leiden. Hierin worden meegenomen bijzondere risico's, als deze aanwezig zijn: hittestress, explosies, bedwelming als gevolg van calamiteiten in bijzondere ruimtes of installaties, zoals ammoniakinstallatie, silo's, machinekamers, ovens etc. Bepaal daarna wat de beste manier is om dan te zorgen dat de schade beperkt blijft. Zet een aantal afspraken op papier in een BHV-plan en leg deze

ter instemming aan de ondernemingsraad/personeelsvertegenwoordiging voor.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V004-O01] Oplossing:
Zet een plan op voor de BHV organisatie, waarin taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd en het beheer van alle aspecten wordt geregeld.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM002-V005]: Ontruimingsoefeningen
Er worden planmatig ontruimingsoefeningen gehouden die het geheel aan voorzieningen en organisatie rondom BHV beslaan.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Er worden geen of onvoldoende ontruimingsoefeningen gehouden die het geheel aan voorzieningen en organisatie rondom BHV beslaan.
Toelichting:
Ook als er een breed scala aan voorzieningen getroffen is, plannen geschreven en getekend zijn en de BHV'ers als specialisten zijn opgeleid, dan nog blijkt steeds weer dat er onverwachte dingen kunnen gebeuren of het geheel aan afspraken toch niet sluitend is. Om deze reden is het van belang van tijd tot tijd een feitelijke oefening te doen om te ervaren wat wel en niet goed gaat. Zorg er daarbij wel voor dat de oefening op zich geen grote risico's kan veroorzaken.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V005-O01] Oplossing:
Houd van tijd tot tijd een oefening om te testen of alle BHV afspraken, communicatie- en noodvoorzieningen goed werken.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM002-V006]: Evaluatie BHV-organisatie
Er wordt jaarlijks geëvalueerd of de BHV-organisatie goed werkt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
Er wordt niet jaarlijks geëvalueerd of de BHV-organisatie goed werkt.
Toelichting:
Na verloop van tijd zijn mensen vergeten hoe het ook al weer moest werken of medewerkers die BHV'er zijn hebben een andere functie gekregen, waardoor ze vaak niet aanwezig zijn. Om dergelijke 'slijtage' te repareren wordt jaarlijks (door hoofd BHV) bekeken of alles nog werkt zoals bedoeld: de BHV-organisatie en het noodplan worden geëvalueerd. De ontruimingsoefening is een goed moment om dat te doen.
Wettelijk kader:
Arbowet art.3.
Wettekst:

[M011-SM002-V006-O01] Oplossing:
Maak een lijst van aandachtspunten en neem deze op in de oefening en evaluatie van de BHV.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM002-V007]: Opleiding BHV'ers
De bedrijfshulpverleners zijn adequaat opgeleid en worden regelmatig bijgeschoold.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
De bedrijfshulpverleners zijn niet adequaat opgeleid en worden niet regelmatig bijgeschoold.
Toelichting:
Voor bedrijfshulpverleners zijn speciale opleidingen en cursussen beschikbaar. Er zijn opleidingen voor verschillende aspecten van bedrijfshulpverlening: eerste hulp bij ongevallen, reanimatie, brandbestrijding, evacuatie. Bepaal welke bijzondere risico's aanwezig zijn (bijvoorbeeld specifieke gevaarlijke stoffen, speciale bluseisen, speciale eisen aan installaties (beveiliging, afzuiging gevaarlijke stoffen, uitschakelen gasinstallaties, e.d.) en zorg dat daar specifieke opleiding van BHV'ers voor plaatsvindt. Een bedrijfshulpverlener (BHV'er) is een persoon die bij brand en/of in geval van EHBO handelend kan optreden tot de hulpdiensten aanwezig zijn. Hiervoor is een cursus vereist en jaarlijkse herscholing om het diploma in stand te houden. Zorg ervoor dat leidinggevenden voldoende (mondeling) geïnstrueerd zijn om de evacuatie van hun groep van medewerkers en eventuele gasten adequaat aan te sturen.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V007-O01] Oplossing:
Laat BHV'ers opleiden voor de taak die ze hebben in de BHV.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico: Voldoende bedrijfshulpverleners
Er zijn altijd voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er zijn niet altijd voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig.
Toelichting:
Wat voldoende BHV'ers zijn is afhankelijk van de aard van het gebouw en de werkzaamheden, aanwezigheid van specifieke risico's, het aantal aanwezige personen, hoe snel andere hulpdiensten of BHV'ers van de buren aanwezig kunnen zijn, enz. Een voorbeeld van een richtwaarde, die tot voor kort werd gehanteerd, is dat op een locatie tot 50 werknemers op elk moment van de dag minimaal 1 BHV'er aanwezig moet zijn. op een locatie tot 250 werknemers ten minste 1 BHV'er per 50 werknemers. Bij het aantal werknemers moet het aantal bezoekers worden opgeteld. Welk aantal in uw specifieke situatie van toepassing is zult u zorgvuldig moeten bepalen. Zorg dat er altijd (ook 's nachts en tijdens vakanties) voldoende BHV-ers zijn.
Het is een mogelijkheid om de BHV te organiseren met andere ondernemingen die in hetzelfde gebouw / in de directe omgeving aanwezig zijn. Hierover moeten dan wel schriftelijke afspraken gemaakt worden onderling, zodat u garanties heeft dat u ook op de BHV van een ander kunt rekenen: het organiseren van de BHV blijft uw eigen verantwoordelijkheid.

De werkgever hoeft geen bedrijfshulpverleners aan te wijzen als hij 15 of minder medewerkers in dienst heeft, mits hij zelf beschikt over voldoende deskundigheid, ervaring en uitrusting om de BHV-taken naar behoren te kunnen vervullen. De werkgever mag in dit geval de taken voor bedrijfshulpverlening zelf op zich nemen. Als de werkgever zelf de taken voor bedrijfshulpverlening op zich heeft genomen moet gezorgd worden voor een goede vervangingsregeling bijv. bij ziekte of vakantie en bij andere afwezigheid.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V008-O01] Oplossing:
Wijs een aantal personen aan als BHV'er en geef daarbij aan welke taken zij hebben.
[M011-SM002-V008-O02] Oplossing:
Maak afspraken met de buren over beschikbaarheid van een BHV'er.
Categorieën:
- BHV (BHV)

Risico [M011-SM002-V009]: Middelen voor BHV
BHV'ers hebben voldoende middelen en voorzieningen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Knelpunt:
BHV'ers hebben niet voldoende middelen en voorzieningen.
Toelichting:
Geschikt wil zeggen dat de juiste middelen beschikbaar zijn, maar ook dat periodiek gecontroleerd is of de middelen nog bruikbaar zijn (houdbaarheidsdatum, compleet). Geef de BHV'er de taak te bepalen welke middelen nodig zijn en laat deze de controle regelmatig uitvoeren. Ieder gebruik van middelen laten melden bij de BHV'er die optreedt als beheerder van EHBO middelen en zo tevens weet welke incidenten zich voordoen in het bedrijf. Zorg ook voor goede communicatiemiddelen voor de BHV'ers (ook als de stroom uitgevallen is) en persoonlijke beschermingsmiddelen.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 15.
Wettekst:

[M011-SM002-V009-O01] Oplossing:
Stel een BHV-middelen set beschikbaar voor de BHV'er.
[M011-SM002-V009-O02] Oplossing:
Maak 1 persoon verantwoordelijk voor beheer van alle BHV middelen (waaronder EHBO-materialen).
Categorieën:
- Noodvoorzieningen en vluchtwegen (NV)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de organisatie van de bedrijfshulpverlening overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:

Er zijn met betrekking tot de organisatie van de bedrijfshulpverlening overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de organisatie van de bedrijfshulpverlening één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO12] Dienstverleners op eigen terrein
Toelichting:
Binnen de zoetwarenbedrijven wordt regelmatig gewerkt met uitbesteding van delen van het werk aan zelfstandigen of externe firma's. Vaak komen deze externen al jaren over de vloer en werken in grote zelfstandigheid (dus zonder uw begeleiding) binnen uw bedrijf. Het is belangrijk om duidelijke afspraken te maken wie in dat geval verantwoordelijk is voor de veiligheid en gezondheid van deze medewerkers. Onderstaande vragen hebben hier op betrekking.

Risico [M012-SM000-V001]: Contractuele afspraken
Er wordt altijd contractueel vastgelegd wie verantwoordelijk is voor Arbo van medewerkers van externe firma's en zelfstandigen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er wordt contractueel niet altijd vastgelegd wie verantwoordelijk is voor Arbo van medewerkers van externe firma's en zelfstandigen.
Toelichting:
Binnen de zoetwarenbedrijven wordt regelmatig gewerkt met uitbesteding van delen van het werk aan zelfstandigen of externe firma's. Vaak komen deze externen al jaren over de vloer en werken in grote zelfstandigheid (dus zonder uw begeleiding) binnen uw bedrijf. Omdat niet altijd helder is wie in dat geval verantwoordelijk is voor de veiligheid en gezondheid van deze medewerkers, is het belangrijk hierover bij opdrachtverlening goede afspraken te maken. Praktisch gesproken is degene die gezag uitoefent, dus degene die bepaalt hoe het werk gedaan wordt, uiteindelijk verantwoordelijk. Regel dat de externe firma daar zelf toezicht op houdt en spreek deze firma er ook op aan als dat niet adequaat gebeurt. U mag als opdrachtgever niet toelaten dat zij hun werkzaamheden onveilig of ongezond uitvoeren ook al bent u niet hun werkgever. De huidige Arbowet beschermt zelfstandigen en freelancers niet. Zelfstandigen en freelancers zijn wel afhankelijk van hun opdrachtgevers. Het door u uitbestede werk kan risico's veroorzaken of de freelancer kan schade veroorzaken bij de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden. In die zin is het zinvol een overeenkomst af te sluiten met de zelfstandige die namens u werkzaamheden verricht. Hierin regelt u wie verantwoordelijk is mocht bij die werkzaamheden schade optreden. Hierin kunt u dan tevens regelen wie sociale premies afdraagt, eisen aan de manier van werken, bereikbaarheid, betalingen, geheimhouding en beveiliging en andere zaken waarvoor u aansprakelijk gesteld kunt worden. Als er externe firma's gebruik maken van uw faciliteiten dan moet ook duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor de arbokwaliteit van deze faciliteiten. Bepaal dit met de externe firma's voordat zij met de werkzaamheden binnen uw bedrijf starten.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 3
Wettekst:

[M012-SM000-V001-O01] Oplossing:
Verantwoordelijke aanwijzen voor het maken en handhaven van afspraken met derden die binnen ons bedrijf werkzaamheden komen doen over de eisen die wij aan veilig werken stellen, zodat onze werkzaamheden en medewerkers er geen risico door lopen.
[M012-SM000-V001-O02] Oplossing:
In het inkoopcontract vastleggen dat externe firma's altijd zelf verantwoordelijk zijn voor de Arbozorg

voor hun eigen medewerkers en dat we verwachten dat de leverancier er voor zorgt dat zijn medewerkers voldoende beschermd en geïnstrueerd zijn.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico [M012-SM000-V002]: Veiligheid werk derden
Derden kunnen hun werk veilig uitvoeren, ook als zij gebruik maken van uw faciliteiten/arbeidsmiddelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Derden kunnen hun werk niet veilig uitvoeren, ook niet als zij gebruik maken van uw faciliteiten/arbeidsmiddelen.
Toelichting:
Als derden binnen uw bedrijf aan het werk zijn, dan lopen zij geen risico van de werkzaamheden die uw eigen medewerkers verrichten. Zorg ervoor dat degene die de medewerkers van derden aan het werk zet, vooraf goed bekijkt of dit niet in conflict kan komen met andere werkzaamheden die daar gaande zijn.
Als derden van uw faciliteiten gebruik maken en er mochten ondeugdelijkheden in de faciliteiten zijn, dan bent u verantwoordelijk voor eventuele problemen die de externen daar mee gaan krijgen. Zij gaan er van uit dat u goede middelen ter beschikking stelt. Daarom zijn alle middelen, die derden van u gebruiken (ook technische werkplaatsen en kantoorruimtes), vrij van risico's.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 1, artikel 10.
Wettekst:

[M012-SM000-V002-O01] Oplossing:
We wijzen iemand aan die verantwoordelijk is voor het maken en handhaven van afspraken met derden die binnen ons bedrijf werkzaamheden komen doen over de eisen die wij aan veilig werken stellen, zodat onze werkzaamheden en medewerkers er geen risico door lopen.
[M012-SM000-V002-O02] Oplossing:
Vastleggen van afspraken met derden, die binnen ons bedrijf werkzaamheden komen doen over het gebruik van faciliteiten/arbeidsmiddelen, zodat ze weten waar ze wel en niet gebruik van mogen maken en met welke risico's ze rekening moeten houden en welke bescherming ze daar bij in acht moeten nemen.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico [M012-SM000-V003]: Bescherming eigen medewerkers
Uw medewerkers zijn goed beschermd tegen risico's van werk van derden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Uw medewerkers zijn niet goed beschermd tegen risico's van werk van derden.
Toelichting:
Als derden binnen uw bedrijf aan het werk zijn, dan lopen uw medewerkers geen risico door de werkzaamheden die deze derden verrichten. Veel schade en ongevallen treden op bij onderhoudswerkzaamheden en verbouwingen. Zorg ervoor dat degene die de medewerkers van derden aan het werk zet, vooraf goed bekijkt of dit niet in conflict kan komen met andere werkzaamheden die daar gaande zijn.

Maak afspraken over de in acht te nemen regels en laat de werkplekken afzetten als daar gevaar kan ontstaan. Bepaal ook hoe derden met afval, orde en netheid om moeten gaan.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 10.
Wettekst:

[M012-SM000-V003-O01] Oplossing:
Afspraken maken en vastleggen met derden die binnen ons bedrijf werkzaamheden komen doen over de eisen die wij aan veilig werken stellen, zodat onze werkzaamheden en medewerkers er geen risico door lopen.
Categorieën:
- Overig (Ov)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de dienstverleners op eigen terrein overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de dienstverleners op eigen terrein overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de dienstverleners op eigen terrein één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO13] Alles goed geregeld?
Toelichting:
Hoe u de zorg voor arbeidsomstandigheden heeft geregeld is de kern van de vragen in deze module. Allereerst komen de meer algemene zaken aan de orde in relatie tot uw arbobeleid Apart is een vragenlijst neerleggen van preventietaken en het inschakelen van

[ZW107_MO13-SM001] Beleid en organisatie
Toelichting:
Deze vragen lopen alle belangrijke elementen langs van een arbobeleid, zoals de uitgangspunten voor het beleid zelf, voorlichting en instructie, interne procedures en afspraken rond veilig en gezond werken, het regelen van deskundige ondersteuning, ongevallenregistratie, het melden van gevaarlijke situaties. Daarnaast zijn er vragen in algemene zin over het beheersen van de risico's hitte, gevaarlijke stoffen, stof en ATEX.

Risico [M013-SM001-V001]: Uitgangspunten arbobeleid
In uw bedrijf is vastgelegd hoe u wilt zorgen voor goede arbeidsomstandigheden en wat u daarmee wilt bereiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):

onbepaald
Knelpunt:
In uw bedrijf is onvoldoende vastgelegd hoe u wilt zorgen voor goede arbeidsomstandigheden en wat u daarmee wilt bereiken.
Toelichting:
Van de werkgever wordt verwacht dat deze goede arbeidsomstandigheden creëert. Veel wordt bepaald door de manier waarop medewerkers met het werk om gaan. Van medewerkers wordt dus ook verwacht dat zij er alles aan doen om risico's voor zich zelf en voor anderen te voorkómen. Het vraagt dus om goede samenwerking. Om aan iedereen duidelijk te maken waar uw bedrijf naar streeft, helpt het om hierover de uitgangspunten op papier te zetten en wat de beoogde resultaten zijn en dit met de medewerkers te bespreken. Behandel daarbij alle aandachtsgebieden: veiligheid, gezondheid en welzijn en geef aan hoe dit samenhangt met het totale beleid (bijv. het personeelsbeleid). Hoe concreter de beoogde resultaten worden benoemd des te beter geeft het beleid richting en inhoud aan het handelen van alle betrokkenen. Het is daarom goed om resultaten te benoemen, bijvoorbeeld: 'geen ongevallen met verzuim', 'verzuimpercentage lager dan...', 'werknemerstevredenheid hoger dan ...', 'het veiligste zoetwarenbedrijf van Nederland' etc. Maak doelen behalve ambitieus ook SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden).
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3.
Wettekst:

[M013-SM001-V001-O01] Oplossing:
Geen boekwerk, maar enkele paginas opstellen waarin kort wordt neergezet hoe het bedrijf voor goede arbeidsomstandigheden wil zorgen en wat daarin van medewerkers wordt verwacht.
[M013-SM001-V001-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V002]: Plan van aanpak
Vanuit de RI&E en vanuit de vastgestelde doelen is een plan opgesteld met concrete acties om uw resultaten te bereiken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De vastgestelde doelen en RI&E zijn niet vertaald in een plan met concrete acties om uw resultaten te bereiken.
Toelichting:
Maak het plan SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden), zodat het één geheel vormt met de geformuleerde doelen. Met name voor het kenmerk 'acceptabel' is van belang deze planvorming samen met direct betrokkenen te doen: betrokken leidinggevenden, medewerker, budgethouder, OR/PVT of VGW-commissie. Geef zoveel mogelijk vooraf weer wat verwachte kosten en opbrengsten van zo'n maatregel zijn. Een handig format kan het volgende zijn: Wat te doen; Wat daarmee te bereiken; Wie verantwoordelijk; Wanneer klaar; Wat zijn verwachte kosten in €; Wat zijn verwachte opbrengsten in €. Alle verbeterpunten uit de RI&E verwerkt u in uw plan.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 5 lid 3.
Wettekst:

[M013-SM001-V002-O01] Oplossing:
Maak voor alle Arbopunten (samen met de punten die uit de RIE naar voren komen) een plan met concrete acties en de termijn waarop deze gerealiseerd worden.
[M013-SM001-V002-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V003]: Overleg personeelsvertegenwoordiging

De regelingen ten aanzien van Arbo en verzuim zijn in overleg met de werknemersvertegenwoordiging vastgesteld.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De regelingen ten aanzien van Arbo en verzuim zijn niet in overleg met de werknemersvertegenwoordiging vastgesteld.
Toelichting:
Arbobeleid werkt, als dit in samenwerking tussen werknemers en werkgever wordt gevormd. Voor een aantal onderdelen is dit ook een formeel vereiste in de Arbowet en de Wet op de Ondernemingsraden. Het gaat immers om afspraken die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor de werknemers. Met name op de volgende onderdelen worden op basis van het instemmingsrecht afspraken formeel gemaakt met de ondernemingsraad resp. personeelsvertegenwoordiging:

- De risico-inventarisatie en -evaluatie, de gekozen onderzoeksopzet en het plan van aanpak.
- De verzuimregels en -aanpak
- De wijze van invulling van preventiemedewerker en de arbodienstverlening;
- De organisatie van de bedrijfshulpverlening
- Alle overige regelingen op het gebied van arbeidsomstandigheden, re-integratie en verzuim.

Om de voortgang te monitoren is het goed minstens eenmaal per jaar met de werknemersvertegenwoordiging de voortgang in het arbobeleid te bespreken. Doelen kunnen worden aangepast of juist aangescherpt, nieuwe doelen kunnen worden gesteld. Het plan van aanpak, gebaseerd op de RI&E, kan hierbij als uitgangspunt dienen.
Een ondernemingsraad is verplicht vanaf 50 werknemers. Tussen 10 en 50 werknemers kan de werkgever vrijwillig een personeelsvertegenwoordiging instellen. Als de meerderheid van de werknemers dat wil, dan moet de werkgever een personeelsvertegenwoordiging instellen.
Bij minder dan 10 werknemers kan de werkgever uit vrije wil een personeelsvertegenwoordiging instellen. Een OR of personeelsvertegenwoordiging maakt het samenwerken op het terrein van Arbo een stuk gemakkelijker.
Als er geen medezeggenschapsorgaan is, dan wordt het overleg gevoerd met de belanghebbende werknemers. Ten minste twee maal per jaar wordt dan een personeelsvergadering hierover gehouden.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 12, WOR, CAO Arbeid en Gezondheid.
Wettekst:

[M013-SM001-V003-O01] Oplossing:
Plan een jaaragenda voor overleg met de OR/PVT en zet concreet op de agenda welke regelingen op het gebied van Arbo daar per vergadering worden afgestemd.
[M013-SM001-V003-O02] Oplossing:
Categorieën:

- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V004]: Taken en bevoegdheden t.a.v. arbo
De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van Arbo zijn voor alle functies helder neergezet.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald

Knelpunt:
De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van Arbo zijn niet voor alle functies helder neergezet.
Toelichting:
De werkgever kan niet zelf overal op toezien. Hij zorgt voor een goede verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de medewerkers, waarbij hij rekening houdt met de bekwaamheden van de medewerkers. Het vastleggen en communiceren van deze afspraken voorkomt dat taken blijven liggen omdat de een dacht dat de ander het zou doen. In de praktijk kunnen de bevoegdheden zijn opgenomen in functieomschrijvingen of apart zijn omschreven. Voor iedere medewerker gelden een aantal basis verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Voor leidinggevenden komt daar zorg voor goede arbeidsomstandigheden op de eigen afdeling bij. Maar ook instructie en toezicht houdende taken. Uiteindelijk blijft het risico afhankelijk van de wijze waarop medewerkers met de omstandigheden om gaan. Niet alles is te voorzien of technisch te ondervangen. Dan is het zaak voortdurend medewerkers bewust te houden van de zorg die er besteed moet worden aan veilig en gezond werken. Leg dit stimuleren daarom expliciet vast in de taken die horen bij het leidinggeven. Neem zo mogelijk arbozaken op in de beoordelingssystematiek. Daarnaast zijn er functies met speciale Arbotaken zoals preventiemedewerker, bedrijfshulpverlener, vertrouwenspersoon. U geeft in ieder geval invulling aan de afspraken die op brancheniveau in de Arbocatalogus zijn gemaakt.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3 lid 3.
Wettekst:

[M013-SM001-V004-O01] Oplossing:
Maak een overzicht van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden met betrekking tot Arbo in relatie tot alle functies.
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V005]: Tijd en middelen voor uitvoering taken
Medewerkers en deskundigen met arbotaken hebben voldoende tijd en middelen om deze taken goed in te vullen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers en deskundigen met arbotaken hebben onvoldoende tijd en onvoldoende middelen om deze taken goed in te vullen.
Toelichting:
Als medewerkers taken en verantwoordelijkheden op het gebied van Arbo hebben, moeten ze daar ook voldoende tijd en middelen voor krijgen. Met taken worden bedoeld: instrueren van medewerkers over veilig en gezond werken, bedrijfshulpverleningsactiviteiten, bedenken van een goede werkwijze, leren omgaan met software om RSI te voorkomen, verzuimgesprekken, meedenken over inrichten van werkplekken, e.d. Denk bij middelen aan goede informatie, opleiding/training, toegang tot advies van deskundige als dat nodig is en eventueel budget om verbeteringen door te voeren. Ook is het belangrijk dat de werkgever zelf een goede ondersteuning geeft, dus ook actief tijd besteedt om medewerkers te helpen om hun taken in te vullen. Door zelf actief mee te werken laat de werkgever zien aan de overige medewerkers dat de opgedragen taken belangrijk zijn.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M013-SM001-V005-O01] Oplossing:
Maak met de ondernemingsraad/PVT afspraken over de beschikbare tijd voor Arbo voor alle functies die daarin een rol hebben.
[M013-SM001-V005-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V006]: Informatie over taken en bevoegdheden
De medewerkers zijn op de hoogte gesteld van hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De medewerkers zijn niet altijd op de hoogte gesteld van hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
Toelichting:
De medewerkers dienen te worden voorgelicht over de aan hen opgedragen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Als de taken niet zijn vastgelegd dan gelden ten minste de volgende wettelijke taken:
- Arbeidsmiddelen en gevaarlijke stoffen op de juiste wijze gebruiken.
- De ter beschikking gestelde persoonlijke beschermingsmiddelen op de juiste wijze gebruiken en – na gebruik – opbergen.
- De aangebrachte beveiligingen op bijvoorbeeld arbeidsmiddelen op de juiste wijze gebruiken.
- Meewerken aan het voor hen georganiseerde onderricht.
- Melden van onveilige situatie.
- Anderen niet in gevaar brengen door hun handelen of nalaten.

Wettelijk kader:
Arbowet art. 18.
Wettekst:

[M013-SM001-V006-O01] Oplossing:
Maak een folder waarin voor alle medewerkers wordt aangegeven welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zij hebben met betrekking tot Arbo en laat deze door leidinggevenden uitreiken.
[M013-SM001-V006-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico: Voorlichting en instructie
Er wordt passende voorlichting en instructie gegeven over de Arbo-aspecten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er wordt onvoldoende passende voorlichting en instructie gegeven over de Arbo-aspecten.
Toelichting:
Er is een overzicht van functiegroepen waarin is bepaald welke voorlichting en instructie aan deze groepen gegeven wordt. Per functiegroep is vastgesteld welke Arbothema's aan de orde komen in de voorlichting en instructie. Ook is bepaald hoe vaak de voorlichting wordt herhaald. Dit is met de OR of PVT afgesproken.
Het doel van voorlichting en instructie is om medewerkers en derden te informeren over de aanwezige risico's en hoe zij kunnen werken zodat deze risico's niet tot schade leiden. Dat moet dus al gebeuren bij het starten van werkzaamheden. Dit is onder te verdelen in enerzijds algemene informatie over de regelingen binnen het bedrijf die voor alle medewerkers van belang zijn en anderzijds specifieke informatie over de risico's en goede werkwijze bij de eigen werkzaamheden van betrokkene. Vooral

wat betreft deze laatste instructies moet er voor gezorgd worden dat deze heel praktisch zijn. Denk aan het gebruik van gevaarlijke machines en beveiligingen, hoe je persoonlijke beschermingsmiddelen moet gebruiken, enzovoorts.
De voorlichting en instructie is goed afgestemd op de doelgroep dus ook geschikt voor medewerkers die de Nederlandse taal niet machtig zijn. Na verloop van tijd zal deze informatie zijn weggezakt en ook veranderen de werksituaties of eisen die daar aan worden gesteld. Ook de aanvaarding van een nieuwe functie of een overplaatsing naar een andere afdeling met andere risico's maakt voorlichting en onderricht noodzakelijk. Vandaar dat van tijd tot tijd de voorlichting en instructie moet worden aangepast en herhaald. Door dit volgens vaste planning te doen, is er ook regelmatig een opfrismoment om te bepalen of alle instructies nog kloppen met de actuele situatie in het bedrijf. De boodschap blijft beter hangen als er verschillende media worden gebruikt.
Zorg er voor dat degenen uit het bedrijf (veelal leidinggevenden) in staat zijn om op een goede wijze voorlichting te geven: stel goed voorlichtingsmateriaal beschikbaar, organiseer een training hierover e.d.
Denk aan korte voorlichtings- en instructiesessies, maar ook aan brochures, e-mailings, posters, etc. Maak duidelijk wat het belang voor de medewerker zelf is, naast de zorgplicht die hierin voor de werkgever/leidinggevende bestaat. Medewerkers zijn verplicht deel te nemen aan de voorlichting en instructies en daar in de praktijk ook naar te handelen. U geeft in ieder geval invulling aan de afspraken die op brancheniveau in de Arbocatalogus zijn gemaakt.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 8, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM001-V007-O01] Oplossing:
Maak een overzicht van functiegroepen, op welke gebieden zij voorgelicht en geïnstrueerd moeten worden wat Arbo betreft en hoe vaak dit herhaald moet worden. Stel dit vast in overleg en na instemming van de OR/PVT.
Oplossing:
Voorlichtingsmateriaal opstellen over specifieke risico's.
Oplossing:
Leiding trainen in het geven van voorlichting.
Oplossing:
Extra voorlichtingsmateriaal opstellen voor anderstaligen en/of laaggeletterden.
[M013-SM001-V007-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M013-SM001-V008]: Vastleggen regelingen
Voor belangrijke onderwerpen zijn binnen uw bedrijf regelingen op papier vastgelegd om veilig en gezond werk te waarborgen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Voor belangrijke onderwerpen zijn binnen uw bedrijf geen regelingen op papier vastgelegd om veilig en gezond werk te waarborgen.
Toelichting:
Het gaat hier om handelingen en gedrag die tot grote gevaren voor betrokkene, collega's of derden kunnen leiden. Denk aan roekeloos gebruik van heftrucks, het onzorgvuldig werken met gevaarlijke stoffen, verkeerd stapelen, het blokkeren van blusmiddelen en vluchtwegen, geen aandacht hebben voor orde en netheid, slordig omgaan met apparatuur en elektriciteit, smijten met materialen, e.d.
Voor kritische werkzaamheden is het belangrijk dat goed omschreven is hoe er gewerkt dient te worden. In ieder geval zijn er afspraken gemaakt over: verkeersregels (rijsnelheid, voorrangsregels), hanteren van messen, gebruik van aangedreven transportmiddelen en hijsmiddelen, betreden van afgeschermde ruimtes en het respecteren van alle beveiligingen en bijbehorende veiligheidsprocedures. Denk daarbij aan voorlichting en instructie aan nieuwe werknemers. Ook wordt aangegeven wat

de regels zijn als medewerkers zich niet aan de afspraken houden (sancties). Hierbij hoort overigens ook een beroepsmogelijkheid te bestaan voor medewerkers.
Regelingen worden in overleg met het personeel (indien aanwezig: met instemming van ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging) vastgesteld.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 8, WOR, artikel 27.
Wettekst:

[M013-SM001-V008-O01] Oplossing:
Maak een overzicht van werkzaamheden waarvoor strikte afspraken over een veilige/gezonde werkwijze vereist zijn en stel (in samenspraak met de personeelsvertegenwoordiging) voor die werkzaamheden korte instructies op.
[M013-SM001-V008-O02] Oplossing:

Risico [M013-SM001-V009]: Arbo op werkoverleg
In werkbesprekingen zijn arbeidsomstandigheden en verzuim een regelmatig terugkerend agendapunt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
In werkbesprekingen zijn arbeidsomstandigheden en verzuim geen regelmatig terugkerend agendapunt.
Toelichting:
Voor goede arbeidsomstandigheden hebben werknemers en werkgever elkaar nodig. De werknemers weten het beste wat er op de vloer gebeurt en zien dus ook de meeste kansen om te verbeteren. Hun rol is dan ook om aan te geven waar volgens hen de meeste winst te behalen valt. De werkgever bepaalt in hoge mate welke opdrachten er binnen komen (en de Arborisico's die daaraan kleven), selecteert nieuwe medewerkers en richt het gebouw en de werkplekken in. De kunst is om het inzicht van de medewerkers te gebruiken om nieuwe risico's die kunnen ontstaan bij nieuwe opdrachten, nieuwe medewerkers of opnieuw inrichten van werk en werkplek, te voorkomen. Dit samenspel komt goed tot zijn recht als hierover regelmatig overleg plaatsvindt tussen werkgever en werknemers(vertegenwoordiging). Zorg er daarom voor dat bij ieder werkoverleg Arbo en gezondheid als vast punt op de agenda staat om zodoende gelegenheid te geven om punten op dat gebied te bespreken. Zorg dat het onderwerp psychosociale arbeidsbelasting (m.n. werkdruk) ook aan bod komt.
Wettelijk kader:
Arbowet, artikel 8.
Wettekst:

[M013-SM001-V009-O01] Oplossing:
Maak een jaaragenda voor het behandelen van Arbothema's in de werkbespreking (toolbox).

Risico [M013-SM001-V010]: Behandelen signalen en vragen
De leiding gaat slagvaardig in op verbetersuggesties, signalen of vragen die medewerkers hebben op het gebied van Arbo.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald

Knelpunt:
De leiding gaat niet altijd slagvaardig in op verbetersuggesties, signalen of vragen die medewerkers hebben op het gebied van Arbo.
Toelichting:
U hanteert een SOS-systeem (d.i. een afspraak in de arbocatalogus): een procedure waarmee medewerkers onveilige situaties kunnen signaleren. De medewerker die een SOS indient krijgt binnen enkele dagen terugkoppeling wat er met de melding gedaan wordt. Het Arbobeleid gaat uit van preventie: voorkómen dat knelpunten überhaupt ontstaan. Dat zal nooit 100% lukken. Ieder knelpunt (ook ziekteverzuim) dat ontstaat is daarvan een bewijs. Los het knelpunt op en vergeet niet om na te gaan waarom dit niet in een eerder stadium is voorkómen. Ieder knelpunt levert dan een verbetering op van het Arbobeleid en zo worden in de toekomst knelpunten nog beter voorkomen. Ieder knelpunt is een kans! Voorkom dat gesignaleerde knelpunten lang blijven slepen. Dit werkt demotiverend. Beter is het dan om duidelijk aan te geven dat een knelpunt niet opgelost wordt. Stel een termijn vast waarop een besluit genomen wordt ten aanzien van de aanpak van ieder knelpunt. Natuurlijk zijn er in ieder bedrijf grenzen aan de investeringsmogelijkheden om Arboknelpunten op te lossen. Als een totaaloplossing nu niet haalbaar is, maak dan tussenstappen die het risico wel verkleinen en die wel op korte termijn haalbaar zijn. De definitieve oplossing kan dan gepland worden voor een later tijdstip.
Wettelijk kader:
Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM001-V010-O01] Oplossing:
Invoeren van een procedure voor het melden van onveilige situaties en de opvolging daarvan (SOS-procedure).
[M013-SM001-V010-O02] Oplossing:
Voorlichtingscampagne om medewerkers en leidinggevenden te attenderen op de SOS procedure.
[M013-SM001-V010-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V011]: Arbo bij inkoop en verbouw
Bij nieuwbouw, verbouw, inkoop en organisatie wordt nadrukkelijk rekening gehouden met Arbo-aspecten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Bij nieuwbouw, verbouw, inkoop en organisatie wordt niet altijd rekening gehouden met Arbo-aspecten.
Toelichting:
Helaas gebeurt het nog te vaak dat na het installeren blijkt dat de installatie toch niet handig werkt en dat er dus veel aanpassingen nodig zijn op het werk goed te kunnen doen. De kosten voor de aanpassingen zijn vele malen hoger dan direct goed ontwerpen. In alle situaties waarin iets nieuws aangeschaft wordt of wanneer er nieuwe manieren van werken worden ontwikkeld, hebt u dus de beste kansen op rendement van uw aandacht voor Arbo. Denk dan aan: aanschaf van materialen, meubilair, het aangaan van nieuwe orders en de eisen die daarbij gesteld worden, het herinrichten van het bedrijf, nieuw- of verbouw, maar ook aan inkoop van diensten zoals schoonmaak en onderhoud, onderhoud van apparatuur en ook afspraken met het uitzendbureau waarmee u eventueel zaken doet. U betrekt bij dergelijke inkoop of herontwerp uw medewerkers volgens een vaste procedure (d.i. een specifieke afspraak Arbocatalogus). Juist gebruikerservaringen kunnen vruchtbare input leveren bijvoorbeeld bij het opstellen van programma’s van eisen. Draag bij voorkeur in dergelijke situaties de taak ‘preventie’ op aan één medewerker, die specifiek op die aspecten moet letten. U controleert na levering van apparaten en installaties ook of deze aan de eisen voldoen die vooraf zijn afgesproken (denk bijvoorbeeld aan geluidafgifte, warmteafgifte). Als de werksituatie ingrijpend verandert, is het bovendien verplicht om daarvan een nieuwe RIE te maken.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3, Arbocatalogus.

Wettekst:

[M013-SM001-V011-O01] Oplossing:
Stel een procedure op voor het betrekken van medewerkers bij inkoop en ontwikkeling.
[M013-SM001-V011-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V012]: Aanpak bij de bron
Als maatregelen getroffen worden gebeurt dit zoveel als mogelijk aan de bron.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Als maatregelen getroffen worden gebeurt dit lang niet altijd aan de bron.
Toelichting:
Bronaanpak is verplicht. Hiervoor wordt de zogenoemde arbeidshygiënische strategie gevolgd: risicobron wegnemen, indien dat niet kan: risicobron afschermen, indien dat niet of slechts ten dele kan: de medewerker beschermen (zo min mogelijk medewerkers blootstellen, medewerkers in een afgeschermde ruimte laten werken, verstrekken van PBM).
Wettelijk kader:
Arbowet art. 3.
Wettekst:

[M013-SM001-V012-O01] Oplossing:
Bepaal of de getroffen maatregelen verder verbeterd kunnen worden door het probleem dichter bij de bron aan te pakken. Dat geldt zeker voor die situaties waar persoonlijke beschermingsmiddelen momenteel nodig zijn.
[M013-SM001-V012-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V013]: Beheersen hittebelasting
Er zijn goede afspraken over het beheersen van de hittebelasting in het bedrijf.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen goede afspraken over het beheersen van de hittebelasting in het bedrijf.
Toelichting:
Het beheersbaar houden van de hittebelasting van medewerkers is een belangrijk aspect binnen de zoetwarenindustrie om gezondheidsschade op termijn te voorkomen. U hebt vastgesteld hoe u de hittebelasting beheersbaar houdt en waar nodig wordt terug dringt (warmteplan). Hierin is ook aandacht besteed aan specifieke risicogroepen zoals zwangere medewerksters en medewerkers met hartklachten. Als het voorkomt dat medewerkers bij temperaturen boven de 40º C werken, dan zijn hiervoor specifieke procedures opgesteld om dat voortaan te voorkomen. Over deze regelingen is instemming bereikt met de Ondernemingsraad en dit wordt jaarlijks geëvalueerd. U geeft in ieder geval invulling aan de afspraken die op brancheniveau in de Arbocatalogus zijn gemaakt.

Wettelijk kader:
Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM001-V013-O01] Oplossing:
Opstellen van een warmteplan.
[M013-SM001-V013-O02] Oplossing:
Procedure opstellen voor werken in hete omgeving.
[M013-SM001-V013-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Fysische factoren (FF)

Risico [M013-SM001-V014]: Beheersen risico's stoffen
risico's van stoffen zijn bekend en er wordt goed beheer over gevoerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
risico's van stoffen zijn niet altijd bekend en er wordt soms geen goed beheer over gevoerd.
Toelichting:
U hebt alle gebruikte stoffen met gevaarlijke eigenschappen in kaart gebracht (register van gebruikte stoffen). Hierin is vastgelegd: het gezondheidsrisico respectievelijk veiligheidsrisico, EHBO maatregelen, welke maatregelen genomen moeten worden om de belasting tot een veilig niveau te beperken (hiervoor maakt u een inschatting van de blootstellingniveaus in het bedrijf en toetst dit aan bestaande normen of stelt bij het ontbreken van normen hiervoor zelf een bedrijfsnorm op), welke persoonlijke beschermingsmiddelen geschikt zijn voor de betreffende stof (indien van toepassing), welke regels en procedures van toepassing zijn om hygiënisch met deze stof te werken. Van iedere stof die als gevaarlijk is geclassificeerd is binnen het bedrijf een veiligheidsinformatieblad beschikbaar. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die op brancheniveau gemaakt zijn in de Arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM001-V014-O01] Oplossing:
Opstellen van een register van gevaarlijke stoffen met vereiste beschermende maatregelen.
[M013-SM001-V014-O02] Oplossing:
Samenstellen van een set van veiligheidsinformatiebladen voor alle gebruikte gevaarlijke stoffen.
[M013-SM001-V014-O03] Oplossing:
Opstellen van een stofbeheersingsplan.
[M013-SM001-V014-O04] Oplossing:
ATEX beoordeling uitvoeren voor plaatsen met risico op (stof)explosie.
[M013-SM001-V014-O05] Oplossing:
Opstellen van een bedrijfsnorm voor stoffen waar geen grenswaarde voor beschikbaar is.

Risico [M013-SM001-V015]: Stofbelasting
Blootstelling aan stof is goed onder controle.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld

Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Blootstelling aan stof is niet overal onder controle.
Toelichting:
Waar met meelstof of stofvormige additieven wordt gewerkt, bestaat op den duur een risico op (blijvende) allergische reacties. Niet alle meel heeft die eigenschap, maar ook kan stof sowieso bij een te hoge belasting de luchtwegen beschadigen. Daarom is er op sectorniveau veel aandacht voor dit risico. Er is afgesproken dat ieder bedrijf een stofbeheersingsplan opstelt om te bepalen in welke mate de stofbelasting onder controle is en welke verbeteringen hier nog mogelijkheden bieden. Zie ook www.blijmetstofvrij.nl.
Naast de technische maatregelen wordt er ook gezorgd voor gezondheidsbewaking van medewerkers die belast worden met mogelijk allergeen stof.
U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die de branche heeft gemaakt in de arbocatalogus.
Zie ook het document m.b.t. 'Stof'
Wettelijk kader:
Arbobesluit 4.1b, 4.1c, 4.3 en 4.4 en Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M013-SM001-V015-O01] Oplossing:
Maak een lijst met werkzaamheden waar inademing van stof aan de orde is en geef daarin aan per werkplek, welke maatregelen tot een lagere stofblootstelling leiden.
[M013-SM001-V015-O02] Oplossing:
Breng een afzuiging aan zodat verontreiniging direct op de plaats waar deze ontstaat wordt afgezogen (bronafzuiging).
[M013-SM001-V015-O03] Oplossing:
Aanleggen van speciale werkruimte voor werkzaamheden die veel stof veroorzaken.
[M013-SM001-V015-O04] Oplossing:
Aanschaffen van een industriële stofzuiger met absoluutfilter (HEPAfilter).
[M013-SM001-V015-O05] Oplossing:
Stofzuiginstallatie installeren zodanig dat het stof direct kan worden afgezogen waar dit ontstaat (flexibele armen).
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M013-SM001-V016]: Explosierisico's ATEX
Explosie-risico's zijn op een goede wijze beheerst.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
hoog
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Explosierisico's zijn onvoldoende beheerst.
Toelichting:
Binnen het bedrijf is op basis van de ATEX-richtlijn in kaart gebracht of er sprake kan zijn van explosierisico's. In de zoetwarenindustrie kan dat aan de orde zijn bij: acculaden (waterstofgas), waar meelstof of suikerstof in stofwolken ontstaat (m.n. in silo en in leidingen en bij overstorten), door brandbare gassen of dampen (bijvoorbeeld flessenstation voor lasgassen, ammoniakinstallatie). Op de plaatsen waar explosierisico's kunnen ontstaan is voldoende ventilatie en aarding van installatiedelen (ook (overgangen in) kunststofslangen/leidingen) gerealiseerd. De gebieden waar explosierisico's kunnen ontstaan zijn vrij van ontstekingsbronnen en uitgerust met explosieveilige apparatuur (ook verlichting). Ook zijn deze ruimtes of zones duidelijk gemarkeerd met borden. Voor beoordeling kunt u gebruik maken van de ATEX-handleiding van VBZ. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken die de branche heeft gemaakt in de arbocatalogus.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 4.4, 4.6 en 5.2, NEN 7910.
Wettekst:

[M013-SM001-V016-O01] Oplossing:
Analyse van risicovolle werkruimtes aan de hand van de ATEX richtlijn uitvoeren (VBZ ATEX handleiding gebruiken).
[M013-SM001-V016-O02] Oplossing:
Inrichting met explosieveilige apparatuur maken.
[M013-SM001-V016-O03] Oplossing:
Extra ventilatievoorzieningen maken.
[M013-SM001-V016-O04] Oplossing:
Aarding installaties verbeteren en testen.
Categorieën:
- Gevaarlijke stoffen (GS)
- ATEX (AT)

Risico [M013-SM001-V017]: Toewijzen preventietaken
Er zijn met instemming van de OR afspraken gemaakt over de deskundige bijstand.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn geen afspraken gemaakt over de deskundige bijstand en/of de OR is hierbij niet om akkoord gevraagd.
Toelichting:
In ieder bedrijf worden één of meerdere preventiemedewerkers aangewezen. De preventiemedewerker ondersteunt zowel de werkgever als de werknemers(vertegenwoordiging) en zijn onafhankelijkheid is gewaarborgd. Onder andere helpt de preventiemedewerker bij het opstellen van de RIE en bijbehorende plan van aanpak, evaluatie van het Arbobeleid en de bijsturing daarvan. De preventiemedewerker-rol is vaak geen aparte functie, maar een taak die aan iemand toebedeeld wordt. Als binnen het bedrijf minder dan 25 werknemers werken kan de werkgever zelf deze rol vervullen. De preventiemedewerker heeft voldoende kennis van de risico's in de branche en hoe deze op te lossen. Ook heeft de preventiemedewerker goede vaardigheden om andere medewerkers te stimuleren in veilig en gezond werken. Er is op basis van de RIE bekeken welke deskundigheid ter ondersteuning van werkgever en werknemers noodzakelijk is om de preventietaken adequaat in te vullen. Vervolgens zijn er medewerkers en/of externe deskundigen aangewezen die deze bijstand zullen gaan invullen voor de organisatie. Hierbij is aangegeven wie welke rol vervult als het gaat om de genoemde taken. Op basis van de RIE wordt met instemming van de werknemers(vertegenwoordiging) bepaald op welke wijze de preventiemedewerker rol wordt ingevuld. Vul hiervoor het document 'preventiemedewerker' behorende bij deze RI&E in voor het formulier.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 14, 14a; cao, bijlage 2.
Wettekst:

[M013-SM001-V017-O01] Oplossing:
Stel met de OR/PVT vast welke deskundige bijstand vereist is gelet op de in het bedrijf aanwezige risico's.
[M013-SM001-V017-O02] Oplossing:
Evalueer met de OR/PVT of de deskundige bijstand voldoende beschikbaar is om de preventietaken goed uit te voeren (voldoende deskundig én voldoende tijd ter beschikking).
[M013-SM001-V017-O03] Oplossing:

Risico [M013-SM001-V018]: Deskundige ondersteuning
U hebt een contract gesloten voor deskundige ondersteuning bij de verplichte onderdelen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt

Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
U hebt geen contract gesloten voor deskundige ondersteuning bij de verplichte onderdelen.
Toelichting:
Op grond van de Arbowet moet de werkgever zich bij de uitvoering van de volgende taken laten bijstaan door één of meer gecertificeerde deskundigen:

- Toetsing en advisering in het kader van de risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
- Aanstellingskeuring.
- Verzuimbegeleiding.

Deze bijstand kan geregeld worden in de vorm van een ‘maatwerkregeling’ of een ‘vangnetregeling’. Overigens stelt niet alleen de wet, maar ook de cao eisen aan het gebruik van deze regelingen. Raadpleeg de cao voordat u tot afspraken over gaat.
Een maatwerkregeling houdt in, dat de werkgever zelf bepaalt, op welke wijze gecertificeerde deskundigen bijstand verlenen. Concreet betekent dit dat er minimaal een contract met een gecertificeerde bedrijfsarts is afgesloten en toetsing van de RI&E door een kerndeskundige. Deskundige toetsing van de RIE is altijd nodig, tenzij u gebruik maakt van een voor uw branche erkende branche-RIE en minder dan 26 werknemers structureel in dienst heeft.
Voor het treffen van een maatwerkregeling is overeenstemming met de OR/PVT vereist (en stelt de cao als voorwaarde het aanwezig zijn van een actuele RI&E en een preventiemedewerker). Als u geen overeenstemming heeft met de OR/PVT dan bent u bij wet verplicht om een contract te sluiten met één van de gecertificeerde Arbodiensten, dit wordt de ‘vangnetregeling’ genoemd. In de branche is overigens een branchepakket voor arbodienstverlening beschikbaar. Raadpleeg daarover de CAO of de brancheorganisatie.
Het is de bedoeling dat contracten met externe deskundigen enige continuïteit bieden, dus niet steeds met wisselende adviseurs. Let er ook op dat de adviseurs voldoende verstand van zaken hebben als het gaat om risicobeoordeling en advisering over oplossingen voor de risico’s in uw bedrijf.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 14, 14a; cao, bijlage 2.
Wettekst:

[M013-SM001-V018-O01] Oplossing:
Stel een contract op met de deskundige(n) of Arbodienst over de wijze waarop zij ondersteuning aan uw bedrijf leveren.
[M013-SM001-V018-O02] Oplossing:

Risico [M013-SM001-V019]: Arbeidsgezondheidskundig spreekuur
Medewerkers kunnen voor advies over arbeidsomstandigheden en gezondheid gemakkelijk vertrouwelijk terecht bij een deskundige (arbeidsgezondheidskundig spreekuur).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers kunnen voor advies over arbeidsomstandigheden en gezondheid niet altijd vertrouwelijk terecht bij een deskundige (arbeidsgezondheidskundig spreekuur).
Toelichting:
Iedere medewerker die vragen heeft over gezondheid en veiligheid in relatie tot het werk kan terecht bij een bedrijfsarts of andere deskundige. De manier waarop is bij iedere medewerker bekend. Ook is dit geregeld in een contract met de dienstverlener. Hieraan zijn geen kosten verbonden voor de medewerker. Het is belangrijk dat medewerkers met vragen snel advies kunnen inwinnen bij een onafhankelijk deskundige. Dit voorkomt dat zij onnodig lopen tobben met deze vragen of op een verkeerd spoor gezet worden door adviezen van anderen die ter zake niet voldoende deskundig zijn.

Daarom biedt het bedrijf de toegang tot deskundigen zo laagdrempelig mogelijk aan. Om drempels te verlagen is het beter dat medewerkers vertrouwelijk zonder tussenkomst van het bedrijf gebruik kunnen maken van dit arbeidsgezondheidskundig spreekuur.
Wettelijk kader:
Arbowet art.5 lid 2; Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM001-V019-O01] Oplossing:
Zet een procedure op hoe medewerkers met zo min mogelijk drempels contact kunnen zoeken met een deskundige als zij vragen over arbeid en gezondheid of veiligheid hebben.
[M013-SM001-V019-O02] Oplossing:
Maak in overleg met de personeelsvertegenwoordiging afspraken met deskundigen t.b.v. vragen van medewerkers over arbeid en gezondheid.
[M013-SM001-V019-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V020]: Inschakelen deskundigheid bij RI&E
Bij de toetsing van de risico-inventarisatie en -evaluatie schakelt u een gecertificeerde deskundige in.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De risico-inventarisatie en -evaluatie wordt niet getoetst door een gecertificeerde arbodeskundige
Toelichting:
Aan de hand van dit instrument kunt u in eigen beheer een RIE opstellen. Er wordt dan aangenomen dat uw preventiemedewerker over de vereiste basiskennis beschikt en adviseert over de RIE. Er zijn echter aandachtsgebieden die specialistische kennis vereisen. Om deze reden is in de Arbowet bepaald dat er een toets moet plaatsvinden die moet waarborgen dat niets over het hoofd gezien wordt en dat bepaald wordt of er aanvullend specialistische kennis moet worden ingezet. Een dergelijke toets wordt uitgevoerd door ten minste 1 gecertificeerde kerndeskundige (gecertificeerde deskundigen zijn: bedrijfsarts; veiligheidskundige; arbeidshygiënist; arbeids- en organisatiedeskundige). Dit kan de eigen preventiemedewerker zijn (mits hij/zij een kerndeskundige is) of een externe kerndeskundige (freelance of van een adviesbedrijf (zoals Arbodienst)). Onderdeel van de toetsing is een rondgang door uw bedrijf.
Voor bedrijven met ten hoogste 25 werknemers is toetsing van de RIE niet verplicht gesteld, indien u gebruik heeft gemaakt van dit branche RIE instrument, aangezien dit instrument gezamenlijk is goedgekeurd door werkgeversorganisatie en vakbonden in de branche. Er kunnen echter nog steeds risico's aan de orde zijn die een oordeel van een deskundige vereisen en daarnaar wordt in de RI&E ook verwezen. U schakelt dan alsnog een deskundige in.
Wettelijk kader:
Arbowet art.14; cao, bijlage 3.
Wettekst:

[M013-SM001-V020-O01] Oplossing:
Laat de RIE toetsen door kerndeskundigen.
[M013-SM001-V020-O02] Oplossing:
Schakel extern deskundigen bij risico's, die oordeel deskundige vereisen.
[M013-SM001-V020-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico: Registratie en analyse ongevallen
Als er ongevallen gebeuren dan wordt dit goed geanalyseerd, geregistreerd en zo nodig gemeld bij de Inspectie SZW.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Als er ongevallen gebeuren dan wordt dit niet altijd goed geanalyseerd, niet altijd geregistreerd en soms niet gemeld bij de Inspectie SZW terwijl dat wel nodig is.
Toelichting:
Ieder ongeval biedt de mogelijkheid om het Arbobeleid verder aan te scherpen. Als er een ongeval is, dan wordt op de eerste plaats bekeken hoe dat ongeval in de toekomst voorkomen kan worden, maar ook wat de eigenlijke oorsprong van het ongeval is. Mogelijk leidt deze oorsprong ook tot gevaren op andere terreinen waardoor er ook andere ongevallen kunnen gebeuren. Houd daarom bij welke ongevallen zich voordoen, analyseer de ongevallen en bespreek deze met de werknemersvertegen-woordiging. Stimuleer medewerkers om ongevallen of bijna ongevallen te melden.
De wettelijke eisen zijn: alle ongevallen die meer dan 3 dagen ziekteverzuim veroorzaken worden geregistreerd. Ernstige ongevallen (met ziekenhuisopname, blijvend lichamelijk of geestelijk letsel of ongeval met overlijden) moeten meteen (dus zonder uitstel!) gemeld worden aan de ISZW, die zo nodig onderzoek instelt. Niet melden en ook het te laat melden, zijn strafbaar. Naast de directe (telefonische) melding moet er ook een binnen 24 uur een schriftelijke rapportage aan de ISZW worden gestuurd.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 9.
Wettekst:

[M013-SM001-V021-O01] Oplossing:
Zet een procedure op over acties die gebeuren als er zich een ongeval voordoet (registreren, oorzaken analyseren en zo nodig melding aan de inspectie).
[M013-SM001-V021-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM001-V022]: Documentatie arbeidsomstandigheden
Documentatie op het gebied van arbeidsomstandigheden wordt goed bijgehouden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Documentatie op het gebied van arbeidsomstandigheden wordt niet altijd goed bijgehouden.
Toelichting:
Hiermee wordt bedoeld het gestructureerd opbergen van alle documenten die betrekking hebben op arbeidsomstandigheden. Hierbij valt te denken aan een ongevallenregister, tenminste een centraal punt voor opbergen veiligheidsinformatiebladen, personeelsadministratie, correspondentie met de arbeidsinspectie, etc. Houd een dossier bij van alle acties en activiteiten die binnen het bedrijf hebben plaatsgevonden ter bevordering van goede arbeidsomstandigheden. U houdt hiermee zelf zicht op de ontwikkeling van uw Arbobeleid en wanneer herhaling van activiteiten gewenst is. Ook kan dit later goed van pas komen als u moet kunnen aantonen dat u goede invulling heeft gegeven aan de zorg voor uw medewerkers, bijvoorbeeld wanneer u een claim krijgt omdat arbeidsongeschiktheid zou zijn veroorzaakt door de werkzaamheden binnen uw bedrijf.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M013-SM001-V022-O01] Oplossing:
Leg een arbodossier aan zodat alle documentatie goed is terug te vinden ook als medewerkers die zich hiermee hebben bezig gehouden uit dienst gaan.
[M013-SM001-V022-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot beleid en organisatie overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot beleid en organisatie overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot beleid en organisatie één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO13-SM002] Bijzondere groepen
Toelichting:
Voor bepaalde medewerkers gelden bijzondere verplichtingen en aandachtpunten in relatie tot gezond en veilig werk, bijvoorbeeld voor jongeren, zwangere vrouwen, tijdelijke medewerkers. In deze module komen deze ‘bijzondere groepen’ aan bod.

Risico [M013-SM002-V001]: Werkzaamheden jeugdigen
Het is duidelijk welke werkzaamheden wel en niet door jeugdigen verricht mogen worden en onder welke voorwaarden en we houden ons daaraan.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Het is soms niet duidelijk en niet goed beheerst welke werkzaamheden wel en niet door jeugdigen verricht mogen worden en onder welke voorwaarden.
Toelichting:
Jeugdigen zijn personen jonger dan 18 jaar. Naarmate jeugdigen jonger zijn, worden hogere beschermingseisen gesteld. In het Arbobesluit worden beperkingen gesteld aan de werkzaamheden die jeugdigen mogen verrichten. Dit vanwege de beperkte werkervaring en onvoltooide lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Een aantal van de genoemde risico’s zijn in de zoetwarenindustrie aan de orde. Denk dan aan bediening van gevaarlijke machines (zoals trucks), het werken met bepaalde gevaarlijke stoffen, het blootstellen aan steeds herhalende eenvoudige werkzaamheden (stukswerk, monotoon werk) en werk waar ze zelf geen invloed hebben op het tempo (grote werkdruk), hoge lawaainiveaus (>85 dB(A), zwaar lichamelijk belastend werk en nachtwerk.
Daarom is duidelijk vastgesteld welke werkzaamheden wel en niet door jongeren mogen worden verricht en er voor gezorgd dat leiding, medewerkers maar ook de jongeren zelf dit duidelijk weten. Toezicht op het werken door jongeren is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Door uitdrukkelijk

iemand hiervoor aan te wijzen en dit ook aan de jongere te melden is het ook gemakkelijker gemaakt voor de jongere zelf om met vragen aan te kloppen.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art. 1.36, 1.37, 4.105, 6.27, 7.39.
Wettekst:

[M013-SM002-V001-O01] Oplossing:
Maak een set van afspraken over bescherming en begeleiding van jeugdige werknemers.
[M013-SM002-V001-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM002-V002]: risico's zwangerschap en borstvoeding
Er wordt rekening gehouden met de risico's die spelen voor zwangere werkneemsters en vrouwen die borstvoeding geven.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er wordt niet altijd rekening gehouden met de risico's die spelen voor zwangere werkneemsters en vrouwen die borstvoeding geven.
Toelichting:
Als een medewerkster gemeld heeft dat ze zwanger is, dan moeten er afspraken gemaakt worden over de werkzaamheden die mogelijk tot een schadelijke belasting kunnen leiden. U verwijst de medewerkster die aangeeft zwanger te zijn door naar de bedrijfsarts en deze brengt advies uit aan medewerkster en werkgever over eventuele aanpassingen in het werk (afspraak Arbocatalogus). Dit kan bijvoorbeeld spelen bijvoorbeeld: werken met bepaalde metalen, oplosmiddelen/schoonmaakmiddelen of andere schadelijke producten (zie etiketten), zwaar tillen, staand werk, veel bukken, blootstelling aan sterke trillingen (heftruckrijden e.d.), blootstelling aan straling, blootstelling aan grote druk. Daarnaast verstrekt u aan medewerkster een informatieve folder over risico's en mogelijkheden in het kader van zwangerschap en arbeid. Probeer waar nodig het werk zodanig aan te passen dat de zwangere medewerkster geen gezondheidsklachten krijgt en zo lang mogelijk in de zwangerschapsperiode kan doorwerken. Bespreek met zwangere medewerkers of het nodig is de werktijden aan te passen en frequenter te pauzeren, naar toilet te kunnen gaan of even te kunnen bewegen (bij langdurig zittend werk). Houd hier dus rekening mee bij plaatsgebonden werk. Maak hierover liefst zo vroeg mogelijk in de zwangerschap onderlinge afspraken.
Het kan noodzakelijk zijn dat vrouwen tijdens de zwangerschap extra (liggend) kunnen rusten. Na de bevalling moet gelegenheid geboden worden tot borstvoeding/kolven. Hiervoor dient een afsluitbare ruimte met een geschikte gelegenheid om te liggen worden ingericht. Let op bij borstvoeding mag ook niet gewerkt worden met bepaalde producten.
Risico voor de zwangerschap kan al aan de orde zijn vóór de conceptie. De werkgever kan natuurlijk niet weten of vrouwen bezig zijn met zwanger worden of net zwanger zijn. De werkgever kan dan ook pas maatregelen nemen als deze weet dat er sprake is van kinderwens of zwangerschap. Echter voor het werken met stoffen die gevaar vormen voor de zwangerschap en zware belasting met trillingen (intensief heftruckrijden) is het van belang dat vrouwen die zwanger kunnen worden weten dat ze met dit risico rekening moeten houden. Als er dus sprake is van het gebruik van dergelijke producten/werkzaamheden geeft het bedrijf dit aan in instructies bij de start van het werk.
Wettelijk kader:
Arbobesluit art 1.42 en Arbocatalogus.
Wettekst:

[M013-SM002-V002-O01] Oplossing:
Maak een set van afspraken over bescherming en begeleiding van zwangere medewerksters.
[M013-SM002-V002-O02] Oplossing:
Verstrek aan vrouwen bij in diensttreden een informatieve folder over risico's en regelingen in verband met zwangerschap.
[M013-SM002-V002-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

- Voorlichting en Instructie (VI)
- Gevaarlijke stoffen (GS)

Risico [M013-SM002-V003]: Belastbaarheid bij ouder worden
In het bedrijf wordt rekening gehouden met verandering van belastbaarheid bij het ouder worden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
In het bedrijf wordt niet altijd rekening gehouden met verandering van belastbaarheid bij het ouder worden.
Toelichting:
Het is de bedoeling dat we tot een steeds hogere leeftijd door gaan werken. Ouder worden heeft positieve en negatieve effecten. Bij een toename van de leeftijd nemen de ervaring, het vakmanschap en de binding met het bedrijf toe. Daarentegen neemt de fysieke capaciteit waaronder het gezichtsvermogen af bij een toename van de leeftijd en kunnen er effecten van slijtage merkbaar worden. Het werken in ploegendienst kan voor oudere medewerkers een probleem worden. Ook stellen maatschappelijke en technische ontwikkelingen eisen aan het veranderingsvermogen. Het is van belang voortdurend bij te blijven en hierin hebben werknemer en werkgever beiden een verantwoordelijkheid. De verschillen tussen individuen zijn groot dus voorkom dat op grond van leeftijd bij voorbaat gediscrimineerd wordt. In het verleden is het aandacht hebben voor de ontwikkeling, ook bij het vorderen van de leeftijd, in veel gevallen verwaarloosd. Leeftijdsbewust personeelsbeleid houdt rekening met de noodzaak tot ontwikkeling en het veranderen van taken in de richting die past bij de verandering van capaciteiten van medewerkers.
Wettelijk kader:
Stel beleid op over het ontwikkelen en benutten van kwaliteiten in relatie tot de leeftijd van de medewerker.
Wettekst:

[M013-SM002-V003-O01] Oplossing:
Ontwikkelen leeftijdsbewust personeelsbeleid
[M013-SM002-V003-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M013-SM002-V004]: Rekening houden met handicap
In het bedrijf wordt bij het inrichten van werk en werkplek rekening gehouden met medewerkers die een (tijdelijke) handicap hebben.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
In het bedrijf wordt bij het inrichten van werk en werkplek niet altijd rekening gehouden met medewerkers die een (tijdelijke) handicap hebben.
Toelichting:
Als medewerkers door een handicap extra voorzieningen nodig hebben om het werk te kunnen doen dan zorgt de werkgever ervoor dat het werk en de werkplek zodanig zijn aangepast dat ook deze medewerkers normaal hun werk kunnen doen. Onder andere is dit aan de orde bij het re-integreren van arbeidsgehandicapten.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 4.
Wettekst:

[M013-SM002-V004-O01] Oplossing:
Neem in verzuimbeleid op hoe aanpassing van werk en werkplek geregeld kunnen worden als zich beperkingen voordoen bij medewerkers, zodat zij toch met hun handicap optimaal inzetbaar blijven.
[M013-SM002-V004-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Voorlichting en Instructie (VI)

Risico [M013-SM002-V005]: Gezond en veilig werken tijdelijke medewerkers
Er wordt actief voor gezorgd dat ook tijdelijke medewerkers gezond en veilig kunnen werken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er wordt niet altijd actief voor gezorgd dat ook tijdelijke medewerkers gezond en veilig kunnen werken.
Toelichting:
Een organisatie is verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van medewerkers waarover zij het feitelijke gezag uitoefent. Dat betekent dus dat iedereen die werk verricht, dus ook uitzendkrachten, stagiaires en derden, onder de verantwoordelijkheid vallen. Deze worden daarom voorafgaand aan de werkzaamheden goed geïnformeerd over de risico's en voorzorgsmaatregelen. Ze moeten op de hoogte zijn van de risico-inventarisatie en -evaluatie gegevens die betrekking hebben op hun werkzaamheden. Maak goede afspraken met de uitlenende partij (uitzendbureau, onderwijsinstelling) over wie de informatie verstrekt en wie zorgt voor eventuele werkkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen. Deze medewerkers kennen de weg niet goed binnen het bedrijf en zullen dus ook extra instructie en begeleiding vragen. U zendt vóór inschakeling van een uitzendkracht een arbodocument naar het uitzendbureau waarin de risico's en beschermende maatregelen van de betreffende werkplek zijn beschreven.
Voor uitzendkrachten geldt – zo is in de cao afgesproken – dat nagestreefd moet worden dat belastende omstandigheden evenwichtig worden verdeeld tussen vaste medewerkers en uitzendkrachten.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 8; cao arbeid en gezondheid, artikel 3.
Wettekst:

[M013-SM002-V005-O01] Oplossing:
Stel een procedure op over de begeleiding van tijdelijke medewerkers met betrekking tot de arbo-aspecten van het werk.
[M013-SM002-V005-O02] Oplossing:
Leg in contract met het bedrijf waarvan u medewerkers inhuurt vast wie verantwoordelijk is voor de voorzieningen ter bescherming van deze medewerkers wat betreft Arborisico's (waaronder: wie zorgt voor voorlichting en instructie, de persoonlijke beschermingsmiddelen, werkschoenen e.d.).
[M013-SM002-V005-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Voorlichting en Instructie (VI)

Risico [M013-SM002-V006]: Medewerkers met andere culturele achtergrond
Er wordt rekening gehouden met risico's voor medewerkers die de voertaal niet voldoende beheersen en/of een andere culturele achtergrond hebben.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld

Knelpunt:
Er wordt niet altijd rekening gehouden met risico's voor medewerkers die de voertaal niet voldoende beheersen en/of een andere culturele achtergrond hebben.
Toelichting:
Medewerkers uit andere culturen of die de taal die in het bedrijf als standaard wordt gebruikt niet beheersen, kunnen situaties anders interpreteren dan je vanuit de eigen achtergrond zou verwachten. Om dit te voorkomen worden met uitzendbureaus duidelijke afspraken gemaakt over vereiste kwalificaties en ervaring.
Verder wordt – zeker bij tijdelijke krachten, zoals uitzendkrachten – voldoende tijd genomen voor voorlichting en instructie, gecontroleerd of deze medewerkers ook begrepen hebben wat wordt bedoeld en achteraf goed toezicht gehouden. Let ook op dat zij opschriften en waarschuwingen niet of anders kunnen begrijpen. Medewerkers kan een taalcursus aangeboden worden.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 8.
Wettekst:

[M013-SM002-V006-O01] Oplossing:
Wijs een mentor aan die verantwoordelijk is voor voorlichting, instructie en begeleiding op het gebied van Arbo, van medewerkers die de taal niet machtig zijn of een andere culturele achtergrond hebben.
[M013-SM002-V006-O02] Oplossing:
Maak instructies op basis van tekeningen/beelden om medewerkers die de taal niet machtig zijn afdoende te instrueren.
[M013-SM002-V006-O03] Oplossing:
Geef ervaren medewerkers de opdracht om nieuwe medewerkers met dezelfde culturele achtergrond of taal te instrueren en begeleiden wat betreft de Arbo-aspecten.
[M013-SM002-V006-O04] Oplossing:
Organiseren taalcursussen.
[M013-SM002-V006-O05] Oplossing:
Bij inschakelen uitzendkrachten rekening houden met achtergrond en taal(vaardigheid).
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Voorlichting en Instructie (VI)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot de bijzondere groepen overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot de bijzondere groepen overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot de bijzondere groepen één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO14] Psychosociale arbeidsbelasting
Toelichting:
Uitval als gevolg van psychosociale arbeidsbelasting – bijvoorbeeld veroorzaakt door werkdruk en ongewenst gedrag – neemt de laatste jaren toe. De wetgever verplicht werkgevers deze vormen van belasting te voorkomen. Niet alleen door de vinger aan de pols te houden bij medewerkers (bijvoorbeeld door een periodieke inventarisatie), maar ook door preventieve maatregelen te nemen.

[ZW107_MO14-SM001] Werkdruk

Toelichting:
Medewerkers kunnen over het algemeen goed omgaan met werkdruk, ook in de zoetwaren. Het is pas een probleem, als de onbalans tussen wat zij aankunnen en wat het werk van ze vraagt (of de combinatie van werk en privé) te groot wordt en/of te lang duurt. Dit kan door veel verschillende factoren veroorzaakt worden. Niet elke medewerker reageert bovendien hetzelfde. Daarom is het van belang zowel algemene factoren goed in de gaten te houden, als bij individuele medewerkers de vinger aan de pols te houden. Met onderstaande vragenlijst kunt u inventariseren welke punten u al goed onder controle heeft en op welke punten verbetering aan te brengen is.

Risico [M014-SM001-V001]: Medewerkerstevredenheid toetsen
We hebben een goed beeld hoe medewerkers het werk ervaren.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
We hebben geen goed beeld hoe medewerkers het werk ervaren.
Toelichting:
Een duidelijk beeld van wat medewerkers als positief of juist minder positief ervaren in het bedrijf is belangrijke informatie: voor verdere ontwikkeling van het sociaal beleid in de organisatie, maar ook van belang om (potentiële) pijnpunten, bijvoorbeeld in relatie tot werkdruk, op te sporen. Een periodiek medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) is hiervoor een goed instrument. Ook kan gebruik gemaakt worden van de Quickscan Werkdruk van de branche, die op veel onderwerpen uitvraagt.
Bij een dergelijk onderzoek wordt de privacy gewaarborgd (antwoorden zijn niet te herleiden tot personen). Bespreek het onderzoek vooraf met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging. Stimuleer de deelname door medewerkers ruim tevoren te informeren en te enthousiasmeren. Betrek medewerkers achteraf ook bij de bespreking van de uitkomsten en de vertaling naar oplossingen, door uitkomsten te delen met medewerkers en leiding. Gebruik uitkomsten om knelpunten (bij specifieke onderwerpen of op afdelingen met minder goede scores) op te pakken en doelen te stellen voor de volgende jaren.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2, en artikel 5. Cao arbeid en gezondheid Zoetwaren.
Wettekst:

[M014-SM001-V001-O01] Oplossing:
Opzetten onderzoek medewerkerstevredenheid (in overleg met personeelsvertegenwoordiging).
[M014-SM001-V001-O02] Oplossing:
Uitvoering quickscan werkdruk.
[M014-SM001-V001-O03] Oplossing:
In overleg met personeelsvertegenwoordiging plan van aanpak maken met concrete doelstellingen voor knelpunten.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V002]: Gesprekken medewerkers
Met alle medewerkers wordt op regelmatige basis individueel gesproken over het werk en de toekomstperspectieven.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag

Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er wordt niet op regelmatige basis met alle medewerkers individueel gesproken over het werk en de toekomstperspectieven.
Toelichting:
Met medewerkers spreken over het werk, eventuele knelpunten hierbij, maar ook hun verwachtingen over de toekomst, is belangrijk. Voor medewerkers om stil te staan bij het werk en hun toekomst in het bedrijf, voor de leiding om de medewerkers beter te kunnen begeleiden. Ook is dit een goed moment om het gesprek over de inzetbaarheid van medewerkers aan te gaan. Daarnaast kan de onderlinge omgang en de sfeer op afdeling of in de ploeg aan de orde komen. Daarom worden er periodiek individuele gesprekken gehouden tussen leidinggevende en medewerkers, minstens 1 keer per jaar. Dit leidt tot vervolgacties, zoals afspraken over de taakinhoud, aanvullende scholing of aanpassing in wijze van communiceren, gedrag of aansturing.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM001-V002-O01] Oplossing:
Functioneringsgesprekken invoeren voor de organisatie.
[M014-SM001-V002-O02] Oplossing:
Leidinggevenden trainen op het voeren van functioneringsgesprekken.
[M014-SM001-V002-O03] Oplossing:
Geregeld overleg P&O en leiding invoeren over voortgang vervolgacties.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V003]: Capaciteiten medewerkers
De capaciteiten van de medewerkers passen goed bij de eisen die het werk aan hen stelt.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De capaciteiten van de medewerkers passen niet goed bij de eisen die het werk aan hen stelt.
Toelichting:
Een belangrijke factor die tot werkstress kan leiden, is te weinig of juist te hoge kwalificatie voor het werk dat gedaan moet worden. In de zoetwarenbranche wordt in toenemende mate geautomatiseerd, hetgeen nieuwe eisen stelt aan bekwaamheden en opleiding van het personeel. Tegelijkertijd heeft men in de bedrijven te maken met een ouder wordende populatie met verouderde kwalificaties. Daarom is dit een factor waar extra alertheid en een proactieve houding op zijn plaats is. Daarom is tijdens functioneringsgesprekken met elke medewerker het takenpakket in relatie tot de eigen capaciteiten, scholingsmogelijkheden of mogelijke alternatieven binnen en buiten het bedrijf onderdeel van het gesprek. Dit leidt tot afspraken over aanvullende opleidingen of andere stappen (toeleiden naar andere functie e.d.).
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3.
Wettekst:

[M014-SM001-V003-O01] Oplossing:
In kaart brengen inzetbaarheid medewerkers en vereiste kwalificaties in relatie tot gewenste / geplande ontwikkeling van het bedrijf.
[M014-SM001-V003-O02] Oplossing:
In overleg met personeelsvertegenwoordiging ontwikkelen van scholings- en opleidingsplan voor medewerkers, vooral in kritieke functies.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Deskundigheid medewerkers (DM)

Risico [M014-SM001-V004]: Variatie in takenpakket
Medewerkers hebben een voldoende gevarieerd takenpakket.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers hebben onvoldoende variatie in het takenpakket.
Toelichting:
Voor medewerkers is afwisseling in het werk belangrijk. Niet alleen verschillende werkzaamheden, maar ook een takenpakket, waarin eenvoudig werk wordt afgewisseld met werk waarin wat meer van iemand wordt gevraagd. Een volwaardige functie bestaat uit voorbereidende, uitvoerende en ondersteunende taken. Taakroulatie wordt daarom daar waar nodig actief toegepast, met name op werkplekken waar sprake is van monotoon, repeterend werk. Rekening wordt daarbij ook gehouden met de fysieke belasting, omdat hier bij dergelijke functies in de branche vaak ook sprake van is.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3.
Wettekst:

[M014-SM001-V004-O01] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken over taakroulatie (bijv. na maximaal 2 uur afwisselen).
[M014-SM001-V004-O02] Oplossing:
Kritieke functies tegen het licht houden en zorgen voor taakverrijking.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V005]: Periodiek werkoverleg

Regelmatig vindt werkoverleg plaats op elke afdeling in het bedrijf.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
laag
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er is geen regelmatig werkoverleg op elke afdeling in het bedrijf.
Toelichting:
Regelmatig werkoverleg, als plaats waar leiding en medewerkers de algemene gang van zaken in de eigen afdeling kunnen bespreken en relevante zaken worden uitgewisseld die betrekking hebben op de hele organisatie. Dit is belangrijk voor een goede en open communicatie tussen alle betrokkenen, maar in sommige functies ook voor het contact met andere collega's.
Belangrijker dan veel en lang overleg is goed voorbereid overleg, dat tot concrete afspraken leidt, met terugkoppeling achteraf wat er met afspraken is gebeurd. Aandachtspunt is het overleg met medewerkers die veel op de weg of buiten deur zijn, en collega's, die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3.
Wettekst:

[M014-SM001-V005-O01] Oplossing:
Werkoverleg instellen in alle afdelingen van het bedrijf.
[M014-SM001-V005-O02] Oplossing:

Leidinggevenden trainen in het voorbereiden en voeren van werkoverleg.
[M014-SM001-V005-O03] Oplossing:
Werkoverleg instellen voor buitendienstmedewerkers.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V006]: Kwaliteit leidinggevenden
Leidinggevenden hebben voldoende ruimte en de juiste vaardigheden om medewerkers te begeleiden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Leidinggevenden hebben onvoldoende ruimte en/of niet de juiste vaardigheden om medewerkers te begeleiden.
Toelichting:
Van leidinggevenden wordt veel gevraagd, in de eerste plaats om de gestelde (productie)doelen te behalen. Zij moeten dit zien te doen met alle middelen en menskracht die zij ter beschikking hebben. Het aansturen van de medewerkers hoort hier onlosmakelijk bij. Daarom worden leidinggevenden ook geschoold en opgeleid om deze taken te kunnen uitvoeren. Voorbeelden zijn: het begeleiden en coachen van medewerkers, het voeren van functioneringsgesprekken, het voorbereiden en uitvoeren van werkoverleg, houden van slecht nieuwsgesprekken, verzuimbegeleiding, signaleren van werkdruk, het geven van voorlichting en instructie, wijzen van toezicht houden (bijv. aanspreken medewerkers). Daarnaast heeft de organisatie duidelijke richtlijnen gegeven over wat er van de leidinggevenden wordt verwacht, ook op terreinen die niet direct in het verlengde liggen van het behalen van de gewenste productietargets, zoals verwachtingen t.a.v. veiligheid en gezondheid.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3. Arbocatalogus Zoetwaren.
Wettekst:

[M014-SM001-V006-O01] Oplossing:
Opleidingsprogramma vaststellen voor leidinggevenden.
[M014-SM001-V006-O02] Oplossing:
Richtlijnen opstellen voor verwachtingen van leidinggevenden in relatie tot veiligheid en gezondheid.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V007]: Bekendheid werktijden
Medewerkers weten tijdig waar ze aan toe zijn wat betreft roosters en werktijden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Medewerkers weten niet tijdig waar ze aan toe zijn wat betreft roosters en werktijden.
Toelichting:
Tijdige bekendheid van het werkrooster is voor medewerkers belangrijk. Zo kunnen zij hier rekening mee houden bij het inrichten van hun sociale leven en met privéverplichtingen. Zijn hiervoor de mogelijkheden te klein, dan kan dit onvrede of stress opleveren, die kan leiden tot verzuim of tot een

slechter functioneren op het werk. Roosters worden daarom minstens 2 weken van tevoren bekend gemaakt (en gelden voor minimaal vier weken). Wijzigingen worden in overleg met de personeelsvertegenwoordiging vastgesteld. Bekend is hoe met persoonlijke verzoeken van medewerkers voor roosterwijziging wordt omgegaan, bijvoorbeeld in verband met persoonlijke omstandigheden.
Voor roosters gelden de bepalingen in de cao, eventueel aangevuld met bedrijfseigen regelingen die zijn afgesproken met de ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT). Als er geen OR of PVT aanwezig is, dan wordt over het hanteren van een flexibel werkrooster overleg gevoerd met de vakverenigingen.
Wettelijk kader:
Arbeidstijdenwet, en Cao Zoetwarenbranche.
Wettekst:

[M014-SM001-V007-O01] Oplossing:
Verbeteren roosterplanning.
[M014-SM001-V007-O02] Oplossing:
Regels opstellen voor aanvragen roosteraanpassingen medewerkers.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Werktijden (Wt) (Wt)

Risico [M014-SM001-V008]: Vrij-af nemen
Als medewerkers vrij vragen, dan is dat vrijwel altijd mogelijk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Als medewerkers vrij vragen is dat vaak niet mogelijk.
Toelichting:
Ook in drukke periodes hebben medewerkers vrije tijd nodig, niet alleen voor hun sociale leven, maar ook om uit te rusten. Juist in die tijden is het vaak moeilijk om vrij te geven en dus om vrij te krijgen. Daarom zijn er duidelijke regelingen en afspraken over het opnemen van vrije tijd, zowel in drukke als minder drukke tijden en wordt hier met de personeelsplanning en het roosteren rekening mee gehouden. Uitgangspunt is dat in principe tegemoet wordt gekomen aan een verzoek van de werknemer, in ieder geval bij belangrijke persoonlijke omstandigheden, en dat roosters en personeelsplanning het mogelijk maken om alle vrije dagen, waar medewerkers recht op hebben, jaarlijks op te nemen.
Wettelijk kader:
Arbeidstijdenwet.
Wettekst:

[M014-SM001-V008-O01] Oplossing:
Duidelijke regels maken voor vrijaf vragen en verlof vragen.
[M014-SM001-V008-O02] Oplossing:
Duidelijke instructies maken voor leiding over het behandelen van vrijaf en verlofaanvragen, ook bij persoonlijke omstandigheden.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Werktijden (Wt) (Wt)

Risico [M014-SM001-V009]: Opvangen van pieken
Ook in drukke periodes en bij nachtdiensten is er voldoende menskracht beschikbaar, bijvoorbeeld om pieken op te vangen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):

nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
In drukke periodes en bij nachtdiensten is er niet voldoende menskracht beschikbaar, ook niet om pieken op te vangen.
Toelichting:
Grote werkdruk kan ontstaan als de personeelsbezetting tijdens drukke periodes onvoldoende is, zeker als storingen optreden, of ’s nachts bij het ontbreken van voldoende technische ondersteuning bij problemen. Ook moet opgelet worden dat de belasting niet te veel bij bepaalde medewerkers terecht komt.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM001-V009-O01] Oplossing:
Personeelsplanning en roosterplanning aanpassen.
[M014-SM001-V009-O02] Oplossing:
Zorgen voor pool invallers die inzetbaar zijn bij piekdrukte.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V010]: Hersteltijd na drukte
Na drukke periodes krijgen medewerkers voldoende tijd voor herstel.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Na drukke periodes krijgen medewerkers niet voldoende tijd voor herstel.
Toelichting:
Hard werken in drukke periodes, zeker in combinatie met overwerk, is niet alleen vermoeiend, ook het privéleven kan in de knel komen. Als dit te lange tijd achter elkaar duurt, dan kan dit tot uitputting en stress leiden. Daarom wordt overwerk beperkt gehouden en kunnen medewerkers periodes met overwerk afwisselen met periodes met een normaal werkrooster. De leiding houdt toezicht dat (individuele) medewerkers niet te lang te zwaar belast worden en houdt hier rekening mee in de planning.
Wettelijk kader:
Arbeidstijdenwet, Arbowet artikel 3.
Wettekst:

[M014-SM001-V010-O01] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken met de personeelsvertegenwoordiging over overwerk.
[M014-SM001-V010-O02] Oplossing:
Personeelsplanning en roosterplanning aanpassen.
[M014-SM001-V010-O03] Oplossing:
Zorgen voor pool invallers die inzetbaar zijn bij piekdrukte.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Werktijden (Wt) (Wt)

Risico [M014-SM001-V011]: Organisatie en planning
Een goede organisatie en planning van het werk voorkomt ongewenste werkdruk.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):

bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De organisatie en planning van het werk voorkomt niet altijd ongewenste werkdruk.
Toelichting:
Werken onder tijdsdruk en met tempodruk is heel normaal in de zoetwarenbranche. Marges zijn klein, dus targets moeten gehaald worden. De aard van het productieproces laat bovendien lang niet altijd toe om het proces te vertragen of te stoppen. De druk op medewerkers om dit tempo vol te houden kan groot zijn, zeker als zaken als (frequente) storingen aanleiding zijn om de ‘tijd in te halen’. Hierdoor kunnen productie-eisen bovendien gaan conflicteren met andere taakeisen, zoals zorgvuldig en netjes werken, het voorkomen van fouten of veilig werken. Dit alles kan grote druk op mensen uitoefenen.
Oplossingen liggen op verschillende vlakken. Een voldoende regelmatig schema van onderhoud van machines (zodat storingen tot het uiterste beperkt worden) en het snel kunnen oplossen van storingen en aanpassingen in de organisatie van het werk kunnen belangrijke bijdragen leveren. Ook regelmatige afstemming tussen inkoop/verkoopafdelingen en de productie over planning en organisatie van het werk is van belang.
Afwisseling van drukke en minder drukke werkzaamheden door medewerkers kan op individueel niveau soelaas bieden.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM001-V011-O01] Oplossing:
Goed schema van onderhoud en duidelijke taakverdelingen afspreken tussen TD en productieafdelingen.
[M014-SM001-V011-O02] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken over taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
[M014-SM001-V011-O03] Oplossing:
Organisatie van het werk tegen het licht houden en maatregelen nemen.
[M014-SM001-V011-O04] Oplossing:
Zorgdragen voor optimale bereikbaarheid van leidinggevenden, ook tijdens de avond en de nacht.
[M014-SM001-V011-O05] Oplossing:
Regelmatige agendering van werkdruk en mogelijke oplossingen als gevolg van organisatie en planning op het werkoverleg.
[M014-SM001-V011-O06] Oplossing:
Zorgen voor voldoende afstemming met en deskundigheid bij medewerkers, die zorg dragen voor planning en in/verkoop.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V012]: Regelmogelijkheden
Medewerkers hebben zelf keuzes in de manier waarop het werk gedaan wordt en kunnen (ver)storingen of knelpunten zelf oplossen.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:

Medewerkers hebben zelf geen keuzes in de manier waarop het werk gedaan wordt en kunnen (ver)storingen of knelpunten niet zelf oplossen.
Toelichting:
Voor een beter functioneren van medewerkers is een voldoende mate van zelfstandigheid en beslissingsbevoegdheid nodig, natuurlijk binnen de marges van wat iemand aankan en wat verantwoord is binnen het werkproces. Daarom krijgen medewerkers zo veel als mogelijk is keuzes in de manier waarop zij het werk doen (in welke volgorde, in welk tempo, op welke wijze) en hebben zij voldoende mogelijkheden om zelf storingen op te lossen, zodat zij hierin niet afhankelijk zijn van een collega of een andere afdeling. Dit kan bijvoorbeeld door verandering van werkwijzen, nieuwe (werk)afspraken (eventueel ook met andere afdelingen) of aanvullende training en instructie.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 1 en 2.
Wettekst:

[M014-SM001-V012-O01] Oplossing:
Inventariseren van werkplekken met weinig regelmogelijkheden en maatregelen treffen.
[M014-SM001-V012-O02] Oplossing:
Maatregelen treffen voor het vergroten van regelmogelijkheden op deze werkplekken.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM001-V013]: Pauzes nemen
Pauze nemen, ook in drukke periodes, doet iedereen in de organisatie.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Niet iedereen in de organisatie neemt pauze.
Toelichting:
Voor lijf en leden is regelmatig pauze nemen van belang, zeker bij lichamelijk belastend werk, werk waarbij continu tempo gemaakt moet worden,of andere omstandigheden die sterk vermoeiend zijn (hitte, lawaai). Er zijn duidelijke afspraken over pauzeregelingen en er wordt op toegezien dat deze worden aangehouden. Er zijn werkplekken (plaatsgebonden werk) waar het opnemen van pauzes (ook voor toilet e.d.) afhankelijk is van de mogelijkheid om het werk even door anderen te laten overnemen. Er wordt voor zorg gedragen dat dit ook op die plekken mogelijk is.
Wettelijk kader:
Arbeidstijdenwet, Arbowet artikel 3.
Wettekst:

[M014-SM001-V013-O01] Oplossing:
Pauzeregelingen vaststellen.
[M014-SM001-V013-O02] Oplossing:
Duidelijke afspraken maken over pauzemogelijkheden bij plaatsgebonden werk.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)
- Werktijden (Wt) (Wt)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot werkdruk overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot werkdruk overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot werkdruk één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO14-SM002] Ongewenste omgangsvormen
Toelichting:
Voorkomen van ongewenste omgangsvormen waarin medewerkers elkaar pesten, intimideren, discrimineren of zelfs agressief bejegenen, vraagt enerzijds om duidelijke omgangsregels, anderzijds om zorgvuldige behandeling als problemen toch optreden.

Risico [M014-SM002-V001]: Ongewenst gedrag algemeen
Medewerkers en leiding weten dat ongewenst gedrag (pesten, intimidatie, discriminatie, agressie/geweld) niet wordt getolereerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Medewerkers en leiding bewaken onvoldoende de grenzen van ongewenst gedrag (pesten, intimidatie, discriminatie, agressie/geweld.
Toelichting:
Ongewenst gedrag komt in elke organisatie voor: tussen medewerkers onderling, maar ook tussen leiding en medewerkers. Er is echter een grens die niet overschreden mag worden. Duidelijkheid hierover geven begint met een heldere verklaring van de leiding dat ongewenst gedrag niet getolereerd wordt. In een gedragscode – bij voorkeur ontwikkeld samen met personeel en in overleg met de personeelsvertegenwoordiging – wordt vastgelegd welke gedragsregels er worden gehanteerd in de organisatie (vooral in positieve zin), wat er wordt verstaan onder ongewenst gedrag en welke sancties er gelden als dit zich voordoet. Leidinggevenden zijn (bijv. middels cursus of training) in staat om te gaan met ongewenst gedrag tussen de medewerkers. Ongewenst gedrag in relatie tot contact met derden (klanten, leveranciers e.d.) vraagt apart aandacht (bijvoorbeeld bij buitendienstmedewerkers, balie/ receptiewerk, klantenservice). Elementen hierin zijn: duidelijke gedragsregels (voor derden en medewerkers), incidentenregistratie en afspraken over aangifte doen bij politie.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM002-V001-O01] Oplossing:
Gedragsregels (on)gewenst gedrag (inclusief sancties) ontwikkelen in samenspraak met personeel.
[M014-SM002-V001-O02] Oplossing:
Protocol opstellen hoe te handelen bij ongewenst gedrag van derden.
[M014-SM002-V001-O03] Oplossing:
Leidinggevenden trainen in het omgaan met ongewenst gedrag.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Nazorg bij schokkende gebeurtenissen
Medewerkers die in het werk schokkende gebeurtenissen meemaken kunnen rekenen op goede nazorg.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):

bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
De nazorg bij schokkende gebeurtenissen is onvoldoende geregeld.
Toelichting:
Als medewerkers schokkende ervaringen meemaken in het werk, denk daarbij aan overvallen, geweldadigheden, bedrijfsongevallen, verkeersongevallen en dergelijke, is het belangrijk dat er nazorg geboden wordt op het werk of daarbuiten. Ieder persoon reageert anders op dergelijke situaties en de meeste mensen kunnen dit zelf goed verwerken. Bij sommige lijkt dat goed te gaan, maar die krijgen er later toch last van soms met ernstige gevolgen. Daarom is geregeld dat er na dergelijke gebeurtenissen over gepraat wordt en dat aan medewerkers die dit willen ook nazorg bij een hulpverlener beschikbaar is.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM002-V002-O01] Oplossing:
Afspraken maken over bespreekbaar maken van schokkende ervaringen binnen de ploeg.
[M014-SM002-V002-O02] Oplossing:
Vertrouwenspersoon beschikbaar maken voor hulp na schokkende ervaringen
[M014-SM002-V002-O03] Oplossing:
Regeling maken voor inschakelen externe hulp bij traumatische ervaringen
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM002-V003]: Sociale veiligheid
Binnen het gebouw en op het buitenterrein is voldoende sociale controle.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Binnen het gebouw en op het buitenterrein is voldoende sociale controle.
Toelichting:
(Ongewenst) bezoek van bijvoorbeeld indringers kan tot onaangename of zelfs gevaarlijke confrontaties met medewerkers leiden. Maar ook collega’s onderling kunnen elkaar lastig vallen. Daarom is aandacht besteed aan diverse aspecten van sociale veiligheid. Bezoekers kunnen niet zomaar het terrein of het gebouw binnenkomen (zie ook de vragen hierover in de module gebouw, module logistiek en de submodule portiersloge). Medewerkers kunnen zich veilig over het terrein en in het gebouw bewegen: de ingang en de route naar het gebouw is voldoende verlicht, de diverse ingangen en werkplekken zijn zo geplaatst dat hulp in te roepen is als dit nodig is, doorgangen zijn voldoende verlicht en afgelegen ruimtes, waar geen toezicht is, zijn slechts toegankelijk voor bevoegden, die beschikken over alarmeringsmogelijkheden. Denk ook aan de plaatsing en de verlichting in ruimtes als fietsenstalling, garage e.d.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM002-V003-O01] Oplossing:
Duidelijke regels afspreken over toegang bezoekers en deze communiceren met medewerkers.
[M014-SM002-V003-O02] Oplossing:
Inventariseren waar knelpunten kunnen zijn t.a.v. sociale veiligheid.
[M014-SM002-V003-O03] Oplossing:

Extra (buiten)verlichting aanbrengen in garage, fietsenstalling, buitenterrein.
[M014-SM002-V003-O04] Oplossing:
Op risicovolle plekken alarmmogelijkheden aanbrengen.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM002-V004]: Vertrouwenspersoon aanstellen
Medewerkers kunnen met volledige privacy beroep doen op een deskundige vertrouwenspersoon.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Medewerkers kunnen geen (vertrouwelijk) beroep doen op een deskundige vertrouwenspersoon.
Toelichting:
Is er sprake van ongewenst gedrag tussen medewerkers (of leiding en medewerkers), dan is het van belang dat het slachtoffer gemakkelijk en liefst zo snel mogelijk vertrouwelijk bij iemand terecht kan. Daarom is er een vertrouwenspersoon aangewezen, die onafhankelijk en voldoende deskundig is om in vertrouwen met het slachtoffer te spreken, de eerste opvang te doen, een beoordeling te maken van de situatie en de gewenste eerste stappen te zetten. Gekozen kan worden voor een vertrouwenspersoon in de eigen organisatie (let dan op waarborgen voor een onafhankelijke positie en zorg voor voldoende deskundigheid) of buiten de organisatie (sommige arbodiensten bieden deze mogelijkheid). Ook bij een externe moeten er voldoende waarborgen zijn voor toegang, onafhankelijkheid en kwaliteit. Afstemming met de personeelsvertegenwoordiging is – zeker bij het aanwijzen van een interne vertrouwenspersoon – zeer belangrijk, om te waarborgen dat er iemand wordt aangesteld die het vertrouwen van het personeel heeft.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM002-V004-O01] Oplossing:
Wijs in de organisatie een (onafhankelijke) vertrouwenspersoon aan en voorzie deze van voldoende scholing.
[M014-SM002-V004-O02] Oplossing:
Met externe instantie of deskundige contract afsluiten voor het verrichten van taken van een vertrouwenspersoon.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico [M014-SM002-V005]: Klachtenregeling instellen
De klachtenregeling ongewenst gedrag garandeert medewerkers (slachtoffer en dader) een zorgvuldige behandeling van de klacht.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Knelpunt:
Er is geen klachtenregeling ongewenst gedrag die medewerkers (slachtoffer en dader) een zorgvuldige behandeling van de klacht garandeert.
Toelichting:
Een klachtenregeling ongewenst gedrag zal, als het goed is, niet vaak worden gebruikt. Maar als er daadwerkelijk een klacht op tafel ligt, biedt een goede klachtenregeling een belangrijke voorwaarde voor een zorgvuldige behandeling. Vertrouwelijke behandeling van de klacht is gewaarborgd, de regeling biedt duidelijkheid welke hulp of steun slachtoffer en dader kunnen inschakelen (bijv.

juridisch advies) evenals over de behandeling van de klacht tot een (juridisch steekhoudend) eindoordeel. Er is een commissie ingesteld die de klachtenprocedure ter hand kan nemen (bijvoorbeeld samengesteld uit een vertegenwoordiger van werkgeverskant, werknemerskant en een onafhankelijk deskundige). Is een interne commissie Een klachtenprocedure bevat ook bepalingen over de werkwijze van deze commissie. Het bestaan van de klachtenregeling biedt medewerkers en leiding zekerheid. Hierdoor zal er meer bereidheid zijn om ongewenst gedrag aan te pakken.
Een alternatief voor een eigen interne klachtencommissie is het inschakelen van een externe klachtencommissie.
Wettelijk kader:
Arbowet artikel 3, lid 2.
Wettekst:

[M014-SM002-V005-O01] Oplossing:
Stel een klachtenprocedure (inclusief commissie) in voor de behandeling van klachten ongewenst gedrag.
[M014-SM002-V005-O02] Oplossing:
Afspraken vastleggen over behandeling eventuele klachten bij externe klachtencommissie.
[M014-SM002-V005-O03] Oplossing:
Informeer medewerkers over het bestaan van de klachtenprocedure.
Categorieën:
- Psychosociale arbeidsbelasting (PSA)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot ongewenste omgangsvormen in het bedrijf overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot ongewenste omgangsvormen in het bedrijf overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot ongewenste omgangsvormen in het bedrijf één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met ‘ja’.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO15] Gezondheid, verzuimpreventie en re-integratie
Toelichting:
Verzuimpreventie is er op gericht om medewerkers zo lang mogelijk fit en gezond houden. Deze module bevat vragen, die hierop van toepassing zijn, maar ook op de verzuimbegeleiding en re-integratie van medewerkers als er toch sprake is van ziekte en arbeidsongeschikt.

[ZW107_MO15-SM001] Verzuimbeleid
Toelichting:
Verzuimbeleid bevat diverse aspecten, zoals uitgangspunten, een verzuimprotocol, afspraken met bedrijfsarts, afspraken tussen bedrijfsarts en leiding over de begeleiding van medewerkers, registratie en analyse van verzuim

Risico [M015-SM001-V001]: Doelstellingen verzuimbeleid
Uw bedrijf heeft het beleid en de doelstellingen ten aanzien van verzuim en re-integratie schriftelijk vastgelegd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau

Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Uw bedrijf heeft het beleid en de doelstellingen ten aanzien van verzuim en re-integratie onvoldoende schriftelijk vastgelegd.
Toelichting:
Het is belangrijk om met elkaar vast te stellen hoe er binnen het bedrijf tegen verzuim aangekeken wordt. Verzuim is ongewenst en er wordt alles aan gedaan om te voorkomen dat er verzuim optreedt. De medewerker heeft een probleem waar hij zelf én de werkgever een oplossing voor gaan zoeken. De ziekte is niet het thema, maar het niet kunnen verrichten van de werkzaamheden. Zoek daarvoor gezamenlijk naar oplossingen. Zorg daarbij dat de werknemer ook steeds zelf aan de slag gaat en niet dat alleen 'anderen' voor een oplossing moeten zorgen. Natuurlijk biedt de werkgever daarbij ondersteuning en zal hij naar vermogen proberen alle oorzaken die binnen zijn invloed liggen, weg te nemen. Dat wordt ook verwacht van de werknemer voor zover de oorzaken in zijn of haar (privé/persoon) invloed liggen. Spreek ieder jaar duidelijke resultaten af op het gebied van verzuim en re-integratie. Dat maakt dat er ook gericht aandacht wordt besteed aan het verbeteren. Denk daarbij aan het gericht verbeteren van de bronnen van het verzuim zoals deze zich in het voorafgaande jaar hebben voorgedaan (speerpunten). Zorg er ook voor dat ondersteunende deskundigen weten wat u van hen verwacht en houd zelf de regie in handen. Laat u adviseren, maar laat de deskundigen niet overnemen.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V001-O01] Oplossing:
We stellen een kort document op over hoe we binnen dit bedrijf aan kijken tegen gezondheid, wat we doen om verzuim te voorkomen en wat van iedere medewerker op dat gebied wordt verwacht.
[M015-SM001-V001-O02] Oplossing:
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Arbobeleid (Beleid) (Beleid)

Risico [M015-SM001-V002]: Verzuimoverzichten beschikbaar
Binnen ons bedrijf krijgen we regelmatig goede verzuimoverzichten om onze prestaties op dat terrein te kunnen zien.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Binnen ons bedrijf krijgen we zelden goede verzuimoverzichten om onze prestaties op dat terrein te kunnen zien.
Toelichting:
Een cijfermatig overzicht van het ziekteverzuim ondersteunt het voeren van een ziekteverzuimbeleid. Op individueel niveau wordt op naam van de medewerker vastgelegd wat de eerste en laatste verzuimdag was. Als medewerkers gedeeltelijk weer werken, bepaal dan zelf voor welk deel dit geldt als productiviteit (loonwaarde) en registreer dit dan ook als 'gedeeltelijk ziek' (uitgedrukt in %). Leg van iedere medewerker een dossier/verzuimkaart aan zodat ook in opeenvolgende jaren zicht is op het verzuimpatroon.
Maak ook regelmatig een overzicht van ziekteverzuim in het bedrijf. Maak doordachte uitsplitsingen

naar afdelingen en naar kort en lang verzuim. Vraag uw bedrijfsarts om werkgebonden oorzaken van verzuim. Evalueer vervolgens wat verbetering behoeft. Wanneer u een verzuimverzekering heeft afgesloten dan zal de verzekeraar vaak eisen stellen aan de wijze van registreren en doorgeven van verzuim.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V002-O01] Oplossing:
We zorgen dat we een goed systeem voor registratie en rapportage van het verzuim hebben.
[M015-SM001-V002-O02] Oplossing:
We geven iedere week een kort overzicht van het verzuim binnen het bedrijf aan alle leidinggevenden.
[M015-SM001-V002-O03] Oplossing:
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico [M015-SM001-V003]: Oorzaken verzuim in beeld
Oorzaken van verzuim zijn goed in beeld.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Oorzaken van verzuim zijn niet goed in beeld.
Toelichting:
Bij verzuim wordt niet alleen naar de klachten gekeken, maar vooral naar de veroorzakende factoren van het verzuim. Wat zijn de achterliggende oorzaken en is ons verzuim opvallend? Om dit goed te kunnen doen is het vergelijken met andere bedrijven een goed hulpmiddel. Om dat te kunnen doen, moet je wel op dezelfde manier het verzuim registreren als de andere bedrijven dat doen. Hiervoor zijn landelijke afspraken gemaakt.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V003-O01] Oplossing:
Zet een verzuimregistratie op die de landelijke richtlijnen volgt
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico [M015-SM001-V004]: Aanpak verzuim
De aanpak van het verzuim leidt tot het laagst haalbare verzuimniveau.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De aanpak van het verzuim leidt niet tot het laagst haalbare verzuimniveau.
Toelichting:
Een effectieve aanpak van verzuim is sterk afhankelijk van de insteek die je kiest. Soms is het medisch probleem bepalend en is het belangrijk dat daar een deskundige bedrijfsarts mee aan de slag gaat.

Vaak is echter niet het medisch vraagstuk bepalend, maar de manier waarop er met de situatie wordt omgegaan. Dan bereik je het beste resultaat door niet de bedrijfsarts maar de leidinggevende samen met de medewerker te laten bekijken wat de medewerker wel nog kan doen. Niet de klachten maar de mogelijkheden om te werken staan voorop. Uiteraard wordt wel bekeken of de klachten iets zeggen over de oorzaak van het verzuim (en bijvoorbeeld of deze klachten een relatie hebben met de omstandigheden op het werk). Maar het gaat vooral om de vraag welke mogelijkheden er zijn om met die klachten toch inzetbaar te blijven. Vertrek dus vanuit de vraag: 'wat kun je nog wel doen op het werk zodat de klachten niet tot verzuim leiden?' Denk aan het aanpassen van de werkzaamheden, inzet van extra hulpmiddelen, extra begeleiding door een bedrijfsfysiotherapeut, regelen van vervoer van en naar het werk, aanpassen van de werktijden, enzovoorts. Daarnaast wordt bekeken wat de oorzaak van de klachten is en of dit in de toekomst kan worden voorkomen.
Verzuim en de oorzaken ervan worden benaderd als een situatie waarbij keuze in gedrag bestaat. Is het nodig om te verzuimen of zijn er ook andere opties? De leidinggevende gaat in de regierol, hij maakt er serieus werk van om samen met de medewerker te zoeken naar oplossingen voor dit moment en voor de toekomst.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V004-O01] Oplossing:
We geven alle leidinggevenden instructie over het actief zoeken naar oorzaken van verzuim en mogelijkheden tot werkhervatting.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico: Verzuimaanpak bekend
Het verzuimbeleid en de verzuimaanpak zijn voldoende bekend bij de medewerkers.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Het verzuimbeleid en de verzuimaanpak zijn onvoldoende bekend bij de medewerkers.
Toelichting:
Om bij verzuim de samenwerking goed te laten verlopen moeten medewerkers, leidinggevenden en ondersteuners goed weten wat van hun verwacht wordt en welke stappen er achtereenvolgens genomen worden. Dit wordt – na overleg met de werknemersvertegenwoordiging – vastgelegd in een verzuimreglement waarover alle betrokkenen goed worden geïnformeerd. Zorg ook dat de medewerkers de spelregels voor verzuim, controle, begeleiding en sancties op schrift ontvangen (en bespreek dit in elk werkoverleg), zodat zij dit kunnen nalezen als zich een keer een verzuimsituatie voordoet. In deze spelregels staat onder meer:
- in welke gevallen er recht op ziekteverlof/ziekmelden bestaat,
- hoe te handelen als medewerker om andere redenen dan 'medische ongeschiktheid' de werkzaamheden niet kan of wil verrichten (bijvoorbeeld bij arbeidsconflict, rouw of privéproblemen)
- bij welke functionaris en op welke wijze men ziek moet melden/ziekteverlof moet aanvragen (laat daarbij aangeven welke werkzaamheden betrokkene wél mogelijk acht);
- wat de medewerker bij verzuim moet doen en nalaten om zijn inzetbaarheid en re-integratie te bevorderen;
- wat de leidinggevende doet om passende werkzaamheden aan te bieden en verdere hulp te bieden om de inzetbaarheid te bevorderen;
- wat te doen als de medewerker niet thuis maar tijdens vakantie ziek wordt;
- op welke wijze de medewerker verzuimcontrole, -begeleiding en re-integratie mogelijk moet maken (thuis blijven, meewerken aan werkhervatting in passende arbeid of herstelbevorderende begeleiding/activiteiten).

Spreek af wie er wanneer contact opneemt met de verzuimende medewerker, en hoe de terugkeer wordt geregeld. In de meeste gevallen zal de direct leidinggevende de regie voeren (casemanager). Leg ook vast hoe te handelen als de medewerker bezwaar heeft tegen begeleiding door de leidinggevende (bijvoorbeeld bij conflictsituaties). Let op: indien u een verzuimverzekering heeft afgesloten kan

de verzekeraar specifieke eisen stellen aan uw procedures.
Een voorbeeld van een verzuimreglement is opgenomen in de cao, in overleg en na instemming met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging kan een eigen bedrijfsregeling worden afgesproken.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V005-O01] Oplossing:
We verstrekken aan iedere (nieuwe) medewerker een bijgewerkt verzuimprotocol en bespreken vragen die er zijn in het werkoverleg.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Voorlichting en instructie (VI) (VI)

Risico [M015-SM001-V006]: Afspraken met bedrijfsarts
Er zijn met een bedrijfsarts duidelijke afspraken gemaakt over de verzuimbegeleiding.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met een bedrijfsarts geen duidelijke afspraken gemaakt over de verzuimbegeleiding.
Toelichting:
Hier gaat het om de vraag of de begeleiding van de bedrijfsarts ook goed in een contract is vastgelegd (wettelijke plicht). Dit is nodig om continuïteit te hebben en ook waarborgen te hebben voor de werknemers dat er op een goede wijze wordt omgegaan met hun begeleiding en bijvoorbeeld de medische dossiers. Het contract geeft bovendien duidelijk aan welke rol en bijdrage van de bedrijfsarts wordt verwacht bij de begeleiding van arbeidsongeschikte medewerkers in verhouding tot de verantwoordelijkheid van direct leidinggevenden (eventueel ondersteund door een stafmedewerker). Bij voorkeur wordt de bedrijfsarts/deskundige niet als verzuimbegeleider gezien, maar als medisch adviseur van werknemer én werkgever/leidinggevende. Betrek de bedrijfsarts wél voor advies bij probleemanalyse/plan van aanpak.
Daarnaast laat u in het contract waarborgen dat de bedrijfsarts gekwalificeerd is voor het werk zoals is vereist in de Arbowet en de Wet Verbetering Poortwachter. De Wet Verbetering Poortwachter (WVP) stelt eisen aan de inzet van een bedrijfsarts. Betrek de bedrijfsarts uiterlijk na 6 weken verzuim, bij het opstellen van probleemanalyse en plan van aanpak voor het re-integratieplan. Voor advies voor andere of passende werkzaamheden kan ook een arbeidsdeskundige goede adviezen geven. Tot slot legt u vast hoe omgegaan wordt met geschillen.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 14, arbeidsomstandighedenregeling art 2.2
Wettekst:

[M015-SM001-V006-O01] Oplossing:
We sluiten een contract met een bedrijfsarts waarin deze aangeeft hoe hij zijn taken uitvoert in het kader van de ondersteuning van de leiding bij de verzuimbegeleiding.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico [M015-SM001-V007]: Ondersteuning leiding verzuimaanpak
Interne deskundigen ondersteunen leidinggevenden bij de verzuimaanpak.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):

direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Interne deskundigen geven onvoldoende ondersteuning aan leidinggevenden bij de verzuimaanpak.
Toelichting:
Een leidinggevende heeft als het goed is zelden te maken met begeleiding van een langdurig verzuimende medewerker. Dat betekent ook dat de leidinggevende niet alle finesses van de mogelijkheden en verplichtingen kent. Zorg er daarom voor dat er intern of, als dat niet kan, extern iemand is die wel van de hoed en de rand weet en gemakkelijk door de leidinggevende en medewerker te raadplegen is.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM001-V007-O01] Oplossing:
We wijzen een verzuimspecialist binnen ons bedrijf aan die zich alle benodigde kennis over re-integratie eigen maakt.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico [M015-SM001-V008]: Wet Verbetering Poortwachter
De aanpak bij verzuim voldoet aan de Wet Verbetering Poortwachter (WVP).
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
De aanpak bij verzuim voldoet niet aan de Wet Verbetering Poortwachter (WVP).
Toelichting:
Uiteraard wordt vanaf dag 1 van het verzuim door medewerker en leidinggevende bekeken wat de re-integratiemogelijkheden zijn en worden afspraken gemaakt over de wijze waarop re-integratie wordt bevorderd. Als het verzuim langer duurt wordt de kans op re-integratie steeds kleiner en moet er relatief meer inspanning geleverd worden om medewerkers weer in het werk te laten deelnemen. In de Wet verbetering Poortwachter is daarom ook opgenomen dat er bij 6 weken verzuim expliciet wordt vastgelegd wat er aan de hand is en wat er gedaan wordt om re-integratie te bevorderen. Dit begint met een probleemanalyse waarin ook de bedrijfsarts/Arbodienst een advies geeft. Daarna bekijkt u met de medewerker welke stappen mogelijk zijn. Dit wordt in een plan van aanpak gezet. Wat daarin aangegeven moet worden is door UWV in een formulier bepaald. Het plan van aanpak wordt door werkgever en medewerker ondertekend en is onderdeel van het re-integratiedossier. Maak het vooral ook het plan van de medewerker: hij/zij werkt immers aan de eigen re-integratie en heeft daar zelf het grootste belang bij; de werkgever kan daarbij ‘slechts’ ondersteunen. Voorwaarde daarbij is dat de medewerker goed weet wat er allemaal gaat gebeuren en welke stappen hij kan zetten, welke hulp daarvoor beschikbaar is, enzovoorts. Het langdurig ziek zijn is al een belasting op zich voor de medewerker, zorg dat deze niet van het kastje naar de muur gestuurd wordt, maar help hem de weg te vinden. Brochures van de UWV, de bedrijfsarts en ook u zelf kunnen daar met gerichte informatie voor zorgen. Zorg voor een vast aanspreekpunt voor de medewerker die vragen op dit terrein (laagdrempelig) kan beantwoorden. Ten minste 1 maal per 6 weken wordt tussen zieke werknemer en leidinggevenden/casemanager besproken of de acties die ondernomen zijn effectief gebeuren en of er inmiddels meer mogelijkheden zijn ontstaan om werk te hervatten, al dan niet met extra aanpassingen. Aan het eind van het eerste jaar vindt een formele evaluatie plaats.
Wettelijk kader:
Wet verbetering poortwachter.
Wettekst:

[M015-SM001-V008-O01] Oplossing:

We stellen een nieuw verzuimprotocol op waarin staat wie wat doet om te bereiken dat bij verzuim iedereen weet waar hij verantwoordelijk voor is.
[M015-SM001-V008-O02] Oplossing:
We wijzen een specialist aan die bewaakt dat alle vereiste stappen door de leidinggevende en medewerker worden gezet (casemanager).
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico [M015-SM001-V009]: Re-integratiedossier
Van alle verzuim dat langer dan 4 weken voortduurt, wordt een sluitend re-integratiedossier aangelegd en bijgehouden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Van alle verzuim dat langer dan 4 weken voortduurt, wordt geen sluitend re-integratiedossier aangelegd en ook niet bijgehouden.
Toelichting:
Uiteraard is het van belang om alle afspraken die gedurende het re-integratieproces gemaakt worden tussen medewerker en werkgever goed vast te leggen en te bewaken. Hiermee wordt bereikt dat iedereen goed op de hoogte is van de acties en wat er van wie mag worden verwacht. Hieraan zit ook een formele kant: als het verzuim voortduurt tot aan de beoordeling door de UWV (na 2 jaar verzuim), dan wordt achteraf getoetst of medewerker en werkgever voldoende inspanning hebben geleverd om de re-integratie te bevorderen. Is de UWV van mening dat dit niet het geval is, dan wordt een sanctie opgelegd (verlenging doorbetaling van loon). Leg daarom bij verzuim dat lang dreigt te gaan duren een re-integratiedossier aan, waarin alle acties en afspraken met datum worden vastgelegd. In ieder geval mag een probleemanalyse (ondertekend door een bedrijfsarts) en plan van aanpak bij 8 weken ziekte (ondertekend door de werkgever en werknemer) niet ontbreken. Ook pogingen om medewerker in ander werk (binnen of buiten uw bedrijf) te laten re-integreren moeten hierin grondig worden vastgelegd ook als deze mislukken, inclusief de advisering van de bedrijfsarts en eventuele arbeidsdeskundige daarbij. Als het verzuim ook na 48 weken nog voortduurt, maak dan met de medewerker een 1e jaarsevaluatie en bewaar ook deze in het dossier. Bewaar dus alle briefjes, adviezen zoals resultaten van het spreekuur, mails, gespreksverslagen, e.d. in dit dossier.
Wettelijk kader:
Wet Verbetering Poortwachter.
Wettekst:

[M015-SM001-V009-O01] Oplossing:
Een overzicht maken van alle zaken die bij een langdurig zieke medewerker in het kader van de wet verbetering poortwachter in het re-integratiedossier verzameld moeten worden.
[M015-SM001-V009-O02] Oplossing:
Verzuimspecialist aanwijzen die adviseert over re-integratiedossier en in de gaten houdt of voor iedere verzuimende medewerker het re-integratiedossier volledig en tijdig wordt gevuld (casemanager).
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het verzuimbeleid overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):

gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het verzuimbeleid overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het verzuimbeleid één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.
Noteer het knelpunt of de knelpunten bij 'Opmerkingen' en voeg in de stap 'Maatregelen' voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[ZW107_MO15-SM002] Preventieve maatregelen
Toelichting:
In deze submodule staan vragen over maatregelen, die gericht zijn op het bevorderen van de gezondheid van medewerkers en het voorkomen van verzuim.

Risico: Periodiek medisch onderzoek
Er zijn afspraken gemaakt over het periodiek arbeidsgezondheids onderzoek.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn onvoldoende afspraken gemaakt over het periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek.
Toelichting:
Arbeidsgezondheids onderzoek is onderzoek dat periodiek aangeboden wordt aan de werknemers (is dus niet verplicht voor de werknemer). Het onderzoek is er op gericht om eventuele vroege gezondheidsschade aan het licht te brengen, zodat tijdig maatregelen genomen kunnen worden. Periodiek wil zeggen dat medewerkers met een bepaalde regelmaat (doorgaans 1x per 4 jaar) een onderzoek aangeboden krijgen. Welk onderzoek nodig is en hoe vaak, wordt bepaald door de risico's die er in het werk zijn en of er een goede methode is om eventuele effecten op te sporen. Uit de RIE moet worden afgeleid of medisch onderzoek periodiekzinvol c.q. noodzakelijk is. Hierover moet de bedrijfsarts adviseren.
Binnen de Zoetwarenindustrie moet u met name denken aan een onderzoek gericht op beeldschermwerk, voor medewerkers die aan lawaai van meer dan gemiddeld 80 dB(A) bloot staan (bij meer dan 85 dB(A): 1x per 2 jaar, bij meer dan 90 dB(A) ieder jaar gehooronderzoek!), werken met allergene stoffen (bijv. meelstof), werken in nachtdienst en medewerkers die een hoge hittebelasting en/of lichamelijke belasting kennen. Daarnaast kan de psychosociale arbeidsbelasting een reden zijn om periodiek onderzoek te verrichten gericht op werkstress.
In de CAO Bakkersbedrijf is opgenomen dat werknemers die blootgesteld worden aan meelstof eens in de vier jaar worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen. Sociale partners in de zoetwarenbranche zijn van plan om een soortgelijke regeling vast te stellen. U voldoet in ieder geval aan de specifieke afspraken uit de arbocatalogus die voor de branche over periodiek medisch onderzoek zijn gemaakt.
Spreek met de onderzoeker, bv de arbodienst, af dat in het medisch rapport een overzicht wordt gemaakt van de belangrijkste aangetroffen knelpunten en een mogelijke aanpak daarbij. Verwerk dat vervolgens in uw plan van aanpak. Het periodiek onderzoek is ook een erg goed moment om medewerkers nogmaals goed voor te lichten en te instrueren over gezond gedrag op desbetreffend gebied.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 18, Arbocatalogus.
Wettekst:

[M015-SM002-V001-O01] Oplossing:
Bepalen in overleg met de bedrijfsarts voor welke functies een periodiek arbeidsgeneeskundig

onderzoek nodig is en bepaal samen met de bedrijfsarts welke inhoud dat onderzoek moet hebben.
Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)

Risico [M015-SM002-V002]: Afspraken aanstellingsonderzoeken
U hebt, indien van toepassing, afspraken over aanstellingsonderzoeken met een gecertificeerde bedrijfsarts.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
U hebt onvoldoende afspraken gemaakt over aanstellingsonderzoeken.
Toelichting:
Als het werk bijzondere eisen stelt aan de gezondheid van medewerkers, dan kan het wenselijk zijn voor de start van het werk een aanstellingsonderzoek te doen. Hiermee wordt een basiswaarde vastgesteld van de gezondheidstoestand van de medewerkers. Bij een toekomstig PMO kan dan vergeleken worden met deze uitgangswaarde. Een dergelijk onderzoek is dan gericht op de gezondheidsaspecten die een directe relatie hebben met de werkbelasting. Binnen de Zoetwarenindustrie kunnen de belasting met lawaai, lichaamstrillingen, hittebelasting, lichamelijke belasting, allergenen (meelstof) en beeldschermwerk aanleiding zijn om medewerkers een aanstellingsonderzoek aan te bieden.
Het is niet waarschijnlijk dat een dergelijk aanstellingsonderzoek zal leiden tot het afkeuren van medewerkers voor de functies, aangezien het vrijwel onmogelijk is om op basis van een keuring te voorspellen of medewerkers een verhoogd risico lopen om uit te vallen. Dit is aan strikte wettelijke regels gebonden, die moeten voorkomen dat mensen met gezondheidsklachten die niets te maken hebben met de specifieke belasting van het werk, worden geweerd. Een bedrijfsarts geeft aan op welke onderdelen een keuring geoorloofd is.
Toch kan een dergelijk onderzoek zinvol zijn, omdat het moment wordt benut voor voorlichting en de bedrijfsarts wel in staat is om de risico's aan de medewerker in overweging te geven. Vraag een bedrijfsarts die uw bedrijf goed kent om advies in dezen.
Wettelijk kader:
Arbowet art. 14.
Wettekst:

[M015-SM002-V002-O01] Oplossing:
We leggen vast voor welke functies we een aanstellingsonderzoek willen doen en contracteren hiervoor een bedrijfsarts die de inhoud van het onderzoek moet bepalen.

Risico [M015-SM002-V003]: Hanteren verlofsoorten
Wij houden ons verzuim zuiver door aanvullende verlofsoorten te hanteren.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Wij houden ons verzuim niet zuiver want wij hanteren geen aanvullende verlofsoorten.
Toelichting:
Verzuim c.q. ziekmelden wordt door medewerkers soms als laatste redmiddel aangegrepen om bij ziekte of problemen thuis en andere situaties waarbij er in feite geen medische noodzaak is om weg te

blijven van het werk. Hierdoor ontstaat oneigenlijk verzuim en ook wordt de ware oorzaak van de problemen van de medewerker hierdoor niet aangepakt. Om hier meer greep op te krijgen kan het bijdragen als er aanvullende vormen van verlof beschikbaar zijn en bestaande mogelijkheden onder de aandacht worden gebracht, en de medewerker weet dat hij/zij hier gebruik van kan maken. Hiermee wordt voorkomen dat de onderliggende problemen 'medisch' worden gemaakt. Dan zijn ze namelijk vaak lastiger op te lossen. Zorgverlof (bij een zieke partner of een ziek kind) of ouderschapsverlof en calamiteitenverlof zijn hier voorbeelden van.
Wettelijk kader:
Wet Arbeid en Zorg, cao.
Wettekst:

[M015-SM002-V003-O01] Oplossing:
Afspraken vastleggen over verlof bij niet medische oorzaken en deze bespreken met de medewerkers.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M015-SM002-V004]: Verlof bij ingrijpende gebeurtenissen
Wij hebben duidelijke afspraken over verlof in geval van ingrijpende gebeurtenissen en hebben deze met de medewerkers besproken.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Wij hebben geen duidelijke afspraken over verlof in geval van ingrijpende gebeurtenissen en/of hebben deze niet met de medewerkers besproken.
Toelichting:
In situaties waarbij medewerkers privé een nare ervaring hebben, bijvoorbeeld een naaste verliezen, kunnen voor betrokkene en de leiding pijnlijke situaties ontstaan, als er geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over de manier waarop het bedrijf hier op zal reageren. Enerzijds gaat dit over de communicatie in die situatie van de werkgever naar de werknemer en diens collega's en anderzijds heeft dit ook te maken met het omgaan met verlof. Als de situatie zich voordoet is het vaak lastig om hierover te praten en dat kan partijen een kater bezorgen. Bespreek daarom als onderdeel van het inwerkprogramma en van tijd tot tijd in werkoverleg, welke regels het bedrijf hiervoor hanteert. In de regel hebben medewerkers een aantal dagen buitengewoon verlof in deze situatie, maar het komt geregeld voor dat er langer verlof gewenst wordt. Dit leidt soms tot ziekmeldingen en het is dan een slecht moment om daarover in discussie te gaan. Zorg ook tijdig voor hulp bij dergelijke gebeurtenissen.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM002-V004-O01] Oplossing:
We bespreken de afspraken over verlof bij ingrijpende gebeurtenissen dit jaar in het werkoverleg.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M015-SM002-V005]: Protocol arbeidsconflicten
We beschikken over een goed protocol bij arbeidsconflicten.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct

Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
We beschikken niet over een goed protocol bij arbeidsconflicten.
Toelichting:
In de basis is de leidinggevende degene die medewerkers begeleidt in hun functioneren en ook bij verzuim. Er doen zich geregeld situaties voor waarin medewerkers zich ziekmelden vanwege een conflict met de leidinggevende of vanwege een conflict met collega's waar de leidinggevende zich, in de optiek van betrokkene, verkeerd heeft opgesteld. Het is zaak dat dergelijke situaties snel worden opgepakt en niet als ziekteverzuim worden beschouwd. De leidinggevende is onderdeel van het conflict en misschien in eerste instantie niet de aangewezen persoon om mee in gesprek te gaan. Maak daarom voor deze uitzondering een aanvulling in het verzuimprotocol waarin wordt aangegeven dat verzuim wegens een conflict in principe niet als ziekteverzuim beschouwd wordt en dat de medewerker andere hulp aangeboden krijgt om tot een oplossing te komen. Geef concreet aan waar medewerkers zich in dit geval moeten melden.
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM002-V005-O01] Oplossing:
Maak afspraken waar medewerkers terecht kunnen als zij een arbeidsconflict met hun leidinggevende hebben.
Categorieën:
- Verzuim en re-integratie (Verz)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M015-SM002-V006]: Stimuleren gezondheidsgedrag
Wij zijn actief in het stimuleren van gezondheidsgedrag van de medewerkers.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Wij zijn niet actief in het stimuleren van gezondheidsgedrag van de medewerkers.
Toelichting:
Er is sprake van een grote toename in chronische ziektes die erg veel leed, verzuim en medische zorg kosten veroorzaken. Omdat we geacht worden om tot op steeds hogere leeftijd te blijven werken, neemt de schade voor het bedrijfsleven toe als er niets aan deze ziektes gedaan wordt. Als werkgever zijn hier goede beïnvloedingsmogelijkheden. Spreek medewerkers op een stimulerende manier aan op hun belang om gezond te blijven en hun mogelijkheden om hier aan te werken en ondersteun dit door binnen het bedrijf hier stimulansen aan te geven. Gezonde voeding in de kantine is er één van, maar ook regelingen die het mogelijk maken om tegen gereduceerde kosten te sporten, dieetadvies en coaching te krijgen en campagnes om gezond gedrag te bevorderen kunnen prima resultaten geven zowel voor de werknemer als voor het bedrijf. Benut ook de mogelijkheden van de ziektekosten- en verzuimverzekeringen als u daar een collectieve regeling voor heeft afgesproken.
Wettelijk kader:
Geen wettelijke regeling.

Wettekst:

[M015-SM002-V006-O01] Oplossing:
Afspraken maken over gezonde voeding in de kantine
[M015-SM002-V006-O02] Oplossing:
Met personeelsvertegenwoordiging afspraken maken over regelingen voor gezondheidsbevordering
[M015-SM002-V006-O03] Oplossing:
Afspraken maken met verzekeraar over vergoeding regelingen gezondheidsbevordering

Categorieën:
- Arbobeleid (Beleid)
- Voorlichting en instructie (VI)

Risico [M015-SM002-V007]: Gebruik medicijnen, alcohol en drugs
Wij zien er doeltreffend op toe dat medewerkers vrij zijn van medicijnen, alcohol en/of drugs die het veilig functioneren op het werk kunnen schaden.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
nee=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Wij zien er onvoldoende op toe dat medewerkers vrij zijn van medicijnen, alcohol en/of drugs die het veilig functioneren op het werk kunnen schaden.
Toelichting:
Het gebruik van bepaalde medicijnen, alcohol en/of drugs kan risico's met zich meebrengen bij het uitoefenen van de functie. Denk bijvoorbeeld aan geneesmiddelen met de waarschuwing 'kan het reactievermogen of rijvaardigheid beïnvloeden'. Antwoord 'nee' op deze vraag als er zich problemen kunnen voordoen c.q. als genoemde middelen gebruikt worden: tijdens het werk of buiten het werk, maar wel in zulke mate dat de invloed merkbaar is tijdens het werk. Let vooral op werkzaamheden met verkeersdeelname, transportmiddelen, gevaarlijke machines, apparaten of installaties. Leg hiervoor vast dat het verboden is om onder invloed deze werkzaamheden te doen en verbindt daar een regeling aan die de mogelijkheid biedt om sancties toe te passen (in overleg en na instemming met de ondernemingsraad).
Wettelijk kader:

Wettekst:

[M015-SM002-V007-O01] Oplossing:
In het huishoudelijk reglement (in overleg met de ondernemingsraad) vastleggen dat het niet is toegestaan om specifieke werkzaamheden onder invloed van drogerende middelen uit te voeren en iedere medewerker hiervan op de hoogte brengen.
Categorieën:
- Voorlichting en instructie (VI)
- Arbobeleid (Beleid)

Risico: Overige knelpunten
Er zijn met betrekking tot het bevorderen van gezondheid en voorkomen van verzuim overige knelpunten gesignaleerd.
Vraagtype (bureau, rondgang, medewerker, filter):
bureau
Antwoordreeks (ja-nee, ja-nee-nvt):
ja-nee-nvt
Polariteit (ja=knelpunt, nee=knelpunt):
ja=knelpunt
Risicobepaling (direct, wfe, fine-kinney, fixed, beleid):
direct
Standaardrisico (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
gemiddeld
Prioriteit (onbepaald, laag, gemiddeld, hoog, zeer-hoog):
onbepaald
Knelpunt:
Er zijn met betrekking tot het bevorderen van gezondheid en voorkomen van verzuim overige knelpunten gesignaleerd.
Toelichting:
Als er met betrekking tot het bevorderen van gezondheid en voorkomen van verzuim één of meer knelpunten zijn waar niet naar is gevraagd, beantwoord deze vraag dan met 'ja'.

Noteer het knelpunt of de knelpunten bij ‘Opmerkingen’ en voeg in de stap ‘Maatregelen’ voor elk knelpunt een verbetermaatregel of oplossing toe.
Wettelijk kader:

Wettekst:

De onderstaande documenten maken onderdeel uit van de RI&E

Arbocatalogus Zoetwaren: afspraken inzake voorkomen van explosie-risico (ATEX)

- De werkgever inventariseert op welke plaatsen op- en/of overslag van stof tot stofexplosies kan leiden.
- Op basis van de ATEX-137 wordt het voorgeschreven explosieveiligheidsdocument opgesteld en een plan van aanpak gemaakt. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de ATEX-Handleiding Bakkerij en Zoetwarenindustrie.
- Bij het opruimen van gemorst meelstof wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natreiniging en stofzuigers. Alleen als dit niet mogelijk is, wordt een bezem gebruikt. Bij het schoonmaken wordt alleen gebruikgemaakt van perslucht op plaatsen waar het niet mogelijk is om andere reinigingsmethodes toe te passen.
- Om het vrijkomen van stof(fen) te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Arbocatalogus Zoetwaren: afspraken Bufferen

Beoordelen met de Werkwijzer

De werkgever is wettelijk verplicht om op basis van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de fysieke belasting van medewerkers nader in kaart te brengen. Hij maakt voor deze verdiepende RI&E gebruik van het instrument ‘Werkwijze fysieke belasting’, dat hij gratis kan downloaden via Zoetwaren.nl. De resultaten van deze verdiepende RI&E neemt hij op in een plan van aanpak.
Daarnaast zijn met betrekking tot bufferen de volgende afspraken gemaakt:

Grenswaarden

Om de fysieke belasting van medewerkers zo veel mogelijk te beperken, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.
- De werkgever stelt in een plan van aanpak maatregelen vast, daar waar de ‘Werkwijzer Fysieke belasting” aangeeft dat er sprake is van overbelasting.
- Bij productie wordt vaak in kratjes, mandjes, etc. gebufferd. Medewerkers stapelen deze meestal handmatig op pallets of trolleys. Bij intern bufferen geldt de volgende grenswaarde: de stapelhoogte van kratten mag niet hoger zijn dan schouderhoogte.

Algemene beheersmaatregelen

Om de fysieke belasting van medewerkers tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de fysieke belasting van medewerkers beoordeeld. Het ontwerp wordt aangepast als de fysieke belasting een gezondheidsrisico met zich meebrengt.
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of de ergonomie van de machine in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de fysieke belasting van medewerkers door productiemiddelen te verkleinen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Specifieke beheersmaatregelen

Onderzoek naar intern bufferen uitvoeren	De werkgever moet onderzoek (laten) uitvoeren naar de mogelijkheden om fysieke belasting bij medewerkers bij het intern bufferen zo veel mogelijk te beperken.
Draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem gebruiken	Het gebruik van een draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem vermindert de pieken van repeterende handelingen en daarmee de fysieke belasting van medewerkers.
Kleinere of grotere kratten gebruiken	Het gebruik van kleine kratten voorkomt dat medewerkers te grote gewichten moeten tillen. Het gebruik van kratten die zo groot zijn dat ze gevuld niet meer met de hand te tillen zijn, voorkomt dat medewerkers handmatig moeten tillen. Deze oplossingen zijn van toepassing bij intern bufferen.

Taakroulatie binnen taak toepassen bij zwaar tillen/ repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie binnen dezelfde taak, maar op een andere werkplek. Bijvoorbeeld door werken aan de rechter- en linkerzijde van een band af te wisselen.
Taakroulatie met andere taken toepassen bij zwaar tillen/ repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie met een andere taak. Bijvoorbeeld door rapen af te wisselen met palletiseren.
Schaartafel gebruiken	Een schaartafel kan inclusief de last omhoog worden gezet. Hierdoor vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het op hoogte tillen van zakken en/of dozen.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken Fysieke Belasting (relevant voor TD)

Beoordelen met de Werkwijzer

De werkgever is wettelijk verplicht om op basis van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de fysieke belasting van medewerkers nader in kaart te brengen. Hij maakt voor deze verdiepende RI&E gebruik van het instrument 'Werkwijze fysieke belasting', dat hij gratis kan downloaden via Zoetwa-ren.nl. De resultaten van deze verdiepende RI&E neemt hij op in een plan van aanpak.

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:
- De werkgever brengt in kaart op welke werkplekken de tilbelasting moet worden verminderd en geeft in het plan van aanpak aan waar hij hulpmiddelen als balancers, vacuümheffers en schaarta-fels gaat inzetten. Bij werkplekken waar de werkgever deze hulpmiddelen niet inzet, geeft hij aan waarom dat niet mogelijk is.

Grenswaarden

Om de fysieke belasting van medewerkers zo veel mogelijk te beperken, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.
- De werkgever stelt in een plan van aanpak maatregelen vast, daar waar de 'Werkwijzer Fysieke belasting" aangeeft dat er sprake is van overbelasting.

Algemene beheersmaatregelen

Om de fysieke belasting van medewerkers tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de fysieke belasting van medewerkers beoordeeld. Het ontwerp moet worden aangepast als de fysieke belasting een gezondheidsrisico met zich meebrengt.
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of de ergonomie van de machine in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de fysieke belasting van medewerkers door productiemiddelen te verkleinen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Specifieke beheersmaatregelen

Onderdelen voor omstellen op kar plaatsen	Door alle onderdelen voor het omstellen van machines op een kar te zetten, kunnen medewerkers de zware onderdelen tot dicht bij de machine rijden. Het is ook mogelijk om eventuele specifieke gereedschappen op deze kar te plaatsen.
Gereedschapkist op wielen plaatsen	Door een gereedschapskist op wielen te plaatsen, wordt horizontaal transport vergemakkelijkt.
Contragewicht aan deksel monteren	Door een contragewicht aan een deksel dat erg groot en/of zwaar is te monteren, worden medewerkers minder fysiek belast bij het openen ervan.
Tilhulpmiddel gebruiken bij plaatsen van spuitblok	Het gebruik van een tilhulpmiddel bij het plaatsen van een spuitblok om chocola op de band te brengen, voorkomt dat medewerkers zwaar moeten tillen in een ongunstige werkhouding.
Steekkar voor vaten gebruiken	Het gebruik van een steekkar voor vaten vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van vaten.
Wielonderhoud optimaliseren	De rolweerstand van slechte en/of vervuilde wielen is aanzienlijk hoger dan de rolweerstand van goed onderhouden wielen. Het invoeren van een preventief onderhoudsprogramma verbetert de kwaliteit van de wielen.

Wielen verbeteren	De grootte en lagering van wielen beïnvloeden voor een belangrijk deel de duw- en trekkracht die medewerkers moeten gebruiken bij het verrijden van lasten. Voor het bepalen van een goed wieltype gelden de volgende vuistregels: – Een groter wiel vermindert de benodigde duw- en trekkracht. – Een kogellager is de beste lagering. Het is van belang om bij wielen van 10 cm en een belading van 100 kg of meer altijd kogellagers te gebruiken. – Een zachter loopvak (van rubber) ‘loopt’ beter over obstakels. Als vloeren heel vlak zijn, hebben harde wielen een lagere rolweerstand. Het is van belang om voor een goede naafbescherming, goed draaiende gaffel en intact loopvlak te zorgen
Handmatig te bedienen elektrische pallettruck gebruiken	Het gebruik van een handmatig te bedienen elektrische pallettruck voorkomt dat medewerkers palletwagens moeten duwen en trekken. Dit is een verplichte oplossing als medewerkers de pallettruck niet met één hand kunnen voorttrekken
Elektrische trekker gebruiken bij transport zware karren	Het gebruik van een elektrische trekker bij het verplaatsen van zware karren voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het duwen en trekken van zware karren.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken Fysieke Belasting (totaal)

Beoordelen met de Werkwijzer

De werkgever is wettelijk verplicht om op basis van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) de fysieke belasting van medewerkers nader in kaart te brengen. Hij maakt voor deze verdiepende RI&E gebruik van het instrument ‘Werkwijze fysieke belasting’, dat hij gratis kan downloaden via Zoetwaren.nl. De resultaten van deze verdiepende RI&E neemt hij op in een plan van aanpak.

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:
- De werkgever brengt in kaart op welke werkplekken de tilbelasting moet worden verminderd en geeft in het plan van aanpak aan waar hij hulpmiddelen als balancers, vacuümheffers en schaartafels gaat inzetten. Bij werkplekken waar de werkgever deze hulpmiddelen niet inzet, geeft hij aan waarom dat niet mogelijk is.
- De werkgever onderzoekt in overleg met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging of het mogelijk is om meer grondstoffen in bulk (silo/big bags) aan te laten leveren, in minder zware eenheden en of het mogelijk is om zakkensnijmachines in te zetten.

Grenswaarden

Om de fysieke belasting van medewerkers zo veel mogelijk te beperken, zijn op brancheniveau grenswaarden afgesproken.
- De werkgever stelt in een plan van aanpak maatregelen vast, daar waar de ‘Werkwijzer Fysieke belasting’ aangeeft dat er sprake is van overbelasting.
- Bij productie wordt vaak in kratjes, mandjes, etc. gebufferd. Medewerkers stapelen deze meestal handmatig op pallets of trolleys. Bij intern bufferen geldt de volgende grenswaarde: de stapelhoogte van kratten mag niet hoger zijn dan schouderhoogte. Dit vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het (ont)stapelen van kratten. (Meer informatie hierover in arbocatalogus)

Algemene beheersmaatregelen

Om de fysieke belasting van medewerkers tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld (meer specifieke informatie in de arbocatalogus):
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de fysieke belasting van medewerkers beoordeeld. Het ontwerp moet worden aangepast als de fysieke belasting een gezondheidsrisico met zich meebrengt.
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of de ergonomie van de machine in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de fysieke belasting van medewerkers door productiemiddelen te verkleinen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Specifieke beheersmaatregelen

Zakkenheffer gebruiken	Een zakkenheffer gaat automatisch omhoog als er een last, bijvoorbeeld een zak, op wordt gezet. De zakkenheffer daalt weer naar het basisniveau als de last eraf wordt gehaald. Medewerkers moeten een zakkenheffer gebruiken zodra zij op of boven schouderhoogte moeten tillen.

Mengkuip voorzien van beugel op juiste hoogte	Door een mengkuip te voorzien van een beugel die zo hoog is dat medewerkers bij het duwen van de mengkuip niet met een gebogen rug hoeven te werken, neemt de fysieke belasting sterk af. Het is overigens in een beperkt aantal gevallen niet mogelijk om de beugel te verlengen of op de mengkuip te plaatsen.
Contragewicht aan deksel monteren	Door een contragewicht aan een deksel dat erg groot en/of zwaar is te monteren, worden medewerkers minder fysiek belast bij het openen ervan.
Hef-kiepinstallatie gebruiken voor deegkuipen	Het gebruik van een hef-/kiepinstallatie voor deegkuipen voorkomt dat medewerkers handmatig mengkuipen moeten legen.
Stapelaar gebruiken om gietvormen te vervangen	Het gebruik van een automatische stapelaar om gietvormen te vervangen, voorkomt fysieke belasting van medewerkers.
Tilhulpmiddel gebruiken bij plaatsen van spuitblok	Het gebruik van een tilhulpmiddel bij het plaatsen van een spuitblok om chocola op de band te brengen, voorkomt dat medewerkers zwaar moeten tillen in een ongunstige werkhouding.
Steekkar voor vaten gebruiken	Het gebruik van een steekkar voor vaten vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van vaten.
Wielonderhoud optimaliseren	De rolweerstand van slechte en/of vervuilde wielen is aanzienlijk hoger dan de rolweerstand van goed onderhouden wielen. Het invoeren van een preventief onderhoudsprogramma verbetert de kwaliteit van de wielen.
Wielen verbeteren	De grootte en lagering van wielen beïnvloeden voor een belangrijk deel de duw- en trekkracht die medewerkers moeten gebruiken bij het verrijden van lasten. Voor het bepalen van een goed wieltype gelden de volgende vuistregels: – Een groter wiel vermindert de benodigde duw- en trekkracht. – Een kogellager is de beste lagering. Het is van belang om bij wielen van 10 cm en een belading van 100 kg of meer altijd kogellagers te gebruiken. – Een zachter loopvak (van rubber) ‘loopt’ beter over obstakels. Als vloeren heel vlak zijn, hebben harde wielen een lagere rolweerstand. Het is van belang om voor een goede naafbescherming, goed draaiende gaffel en intact loopvlak te zorgen
Handmatig te bedienen elektrische pallettruck gebruiken	Het gebruik van een handmatig te bedienen elektrische pallettruck voorkomt dat medewerkers palletwagens moeten duwen en trekken. Dit is een verplichte oplossing als medewerkers de pallettruck niet met één hand kunnen voorttrekken.
Goede stortwerkplek inrichten	Bij het leeggooien van kratjes snoep in de mengkuip/inpakmachine kan een lopende band worden gebruikt om de kratjes of dozen naar de stortbakken te brengen. Hierbij zakt het krat al enigszins scheef, zodat het tegen een rand aan staat. Daarna kunnen medewerkers het krat eenvoudig omduwen. Dit vermindert hun fysieke belasting.
Elektrische trekker gebruiken bij transport zware karren	Het gebruik van een elektrische trekker bij het verplaatsen van zware karren voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het duwen en trekken van zware karren.
Zit-/stasteun gebruiken	Het gebruik van een zit-/stasteun vermindert de lichamelijke belasting bij langdurig staan en helpt medewerkers om een goede houding aan te nemen. Een goede zit-/stasteun voldoet aan de volgende criteria: – De hoogte is verstelbaar van 70 tot 85 cm. – De hoek is 20 tot 30 graden ten opzichte van een loodrechte lijn vanaf de vloer. – De zit-/stasteun is voorzien van een steunvlak van minimaal 20 x 20 cm. – De vrije been- en voetruimte is respectievelijk 24 en 42 cm. – De zit-/stasteun is degelijk. – Bij het gebruik van een kruispoot met wielen zijn de wielen beremd. – Bij een harde ondergrond moet de zit-/stasteun zachte wielen hebben Deze oplossing is niet altijd praktisch mogelijk. Het is van belang om bij het invoeren van deze oplossing met de medewerkers te overleggen. Het heeft alleen zin om zit- /stasteunen aan te schaffen als de medewerkers er gebruik van maken. Het is aan te bevelen om zit-/stasteunen aan te schaffen als medewerkers meer dan vier uur per dag op een beperkte ruimte staand moeten werken.
Voor voldoende beenruimte bij zittend werk zorgen	De vrije ruimte onder het werkblad moet ten minste 70 cm hoog en 60 cm diep zijn, zodat de benen en voeten van medewerkers voldoende bewegingsvrijheid hebben.
Reikafstand bij rapen beperken	Door de band te versmallen bij het rapen en het product naar de rand van de band te verschuiven, wordt de reikafstand beperkt. Het is vam belang om reikafstanden van meer dan 45 cm te vermijden.
Schaartafel gebruiken	Een schaartafel kan inclusief de last omhoog worden gezet. Hierdoor vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het op hoogte tillen van zakken en/of dozen.
Draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem gebruiken	Het gebruik van een draaitafel, lange rollerbaan of kogelbaan als buffersysteem vermindert de pieken van repeterende handelingen en daarmee de fysieke belasting van medewerkers.

Kleinere of grotere kratten gebruiken	Het gebruik van kleine kratten voorkomt dat medewerkers te grote gewichten moeten tillen. Het gebruik van kratten die zo groot zijn dat ze gevuld niet meer met de hand te tillen zijn, voorkomt dat medewerkers handmatig moeten tillen. Deze oplossingen zijn van toepassing bij intern bufferen.
Onderzoek naar intern bufferen uitvoeren	De werkgever moet onderzoek (laten) uitvoeren naar de mogelijkheden om fysieke belasting bij medewerkers bij het intern bufferen zo veel mogelijk te beperken.
Taakroulatie binnen taak toepassen bij zwaar tillen/ repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie binnen dezelfde taak, maar op een andere werkplek. Bijvoorbeeld door werken aan de rechter- en linkerzijde van een band af te wisselen.
Taakroulatie met andere taken toepassen bij zwaar tillen/ repeterend werk	Het invoeren van een roulatiesysteem voorkomt dat medewerkers continu hetzelfde werk verrichten. Een mogelijkheid is roulatie met een andere taak. Bijvoorbeeld door rapen af te wisselen met palletiseren. Een veelgebruikte term hiervoor is 'vlinderen'.
Lichtere folierollen gebruiken	De preventiemedewerker kan inventariseren of het mogelijk is om lichtere folierollen toe te passen, bijvoorbeeld bij inpakmachines. Dit vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het vervangen van de rollen aanzienlijk.

Arbocatalogus Zoetwaren: afspraken inzake gevaarlijke stoffen en stof

Beoordelen en voorkomen van gevaren

Om de blootstelling aan stoffen in kaart te brengen, zijn de volgende brancheafspraken gemaakt:
- De werkgever inventariseert met welke, voor de gezondheid schadelijke stoffen de medewerkers werken. Hij besteedt hierbij speciale aandacht aan mogelijk allergene stoffen. Het is noodzakelijk dat een inschatting van de mate van blootstelling wordt gemaakt voor stoffen waar medewerkers aan kunnen worden blootgesteld. Als er door de overheid of sector geen grenswaarden zijn vastgesteld, moet de werkgever voor stoffen die hij gebruikt in het proces zelf onderbouwde grenswaarden bepalen.
- In het bedrijf mogen geen CMR-stoffen aanwezig zijn, met uitzondering van alcohol. CMR staat voor Carcinogeen (kankerverwekkend), Mutageen (giftig voor het erfelijk materiaal (DNA)) of Reprotoxisch (giftig voor de vruchtbaarheid of het ongeboren kind). Asbest dat mogelijk in ovens aanwezig is, hoeft niet te worden verwijderd.
- Verbrandingsgassen van dieselmotoren bevatten kankerverwekkende stoffen. Daarom is het gebruik van dieselheftrucks bij inpandige werkzaamheden niet toegestaan.
- De sector streeft, conform het advies van de SER, naar een situatie waarbij hoogstens een extra kans van 1% bestaat dat luchtwegsensibilisatie voor meelstof optreedt. De streefwaarde die daar volgende het SER-rapport bij hoort is 0,12 mg per m^3. Metingen van meelstof in de komende periode en resultaten van het Gezondheidsbewakingsprogramma (zie verderop) zullen meer inzicht geven in de huidige omvang van het aantal gesensibiliseerden en de blootstelling die daarbij hoort.
- De werkgever inventariseert op welke plaatsen op- en/of overslag van stof tot stofexplosies kan leiden.
- Op basis van de ATEX-137 wordt het voorgeschreven explosieveiligheidsdocument opgesteld en een plan van aanpak gemaakt. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de ATEX-Handleiding Bakkerij en Zoetwarenindustrie.
- Alle bedrijven in de bakkerijen en zoetwarenindustrie stellen een stofbeheersingsplan op, dat zij elke vier jaar moeten actualiseren (zie www.blijmetstof.nl)
- Bij het opruimen van gemorst meelstof wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natreiniging en stofzuigers. Alleen als dit niet mogelijk is, wordt een bezem gebruikt. Bij het schoonmaken wordt alleen gebruikgemaakt van perslucht op plaatsen waar het niet mogelijk is om andere reinigingsmethodes toe te passen.

Veilig ontwerpen

- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de blootstelling van medewerkers aan schadelijke stoffen beoordeeld. Als de blootstelling een gezondheidsrisico met zich meebrengt, moet het ontwerp worden aangepast.
- Bij de aanschaf van nieuwe machines, installaties en gereedschappen worden vooraf eisen gesteld aan de maximale hoeveelheid vrijkomende stof(fen) bij de bediening van de machine of het gereedschap.
- Na installatie van een nieuwe machine of installatie wordt geëvalueerd of de vrijkomende hoeveelheden stof(fen) in de praktijk voldoen aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.

Beheersen van belasting

- Voor elke stof die in een bedrijf aanwezig is en die een veiligheids- of gezondheidsrisico kan vormen, is een Nederlandstalig veiligheidsinformatieblad beschikbaar. De leverancier is verplicht deze te verstrekken. Het veiligheidsinformatieblad bevat uitgebreide informatie over de gevaren van de stof en de te nemen maatregelen.
- Voor stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid van medewerkers moet het volgende worden vastgelegd:
  - wat het gezondheidsrisico is;
  - welke eerstehulpmaatregelen in geval van een calamiteit moeten worden genomen;
  - welke persoonlijke beschermingsmiddelen geschikt zijn;
  - welke maatregelen moeten worden genomen om de risico's weg te nemen of te beperken;
  - welke regels en procedures van toepassing zijn voor omgang, reiniging en persoonlijke hygiëne.
- Om het vrijkomen van stof(fen) te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Gezondheidsbewaking

Allergeen stof/meelstof

Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen.

In de CAO Bakkersbedrijf is opgenomen dat werknemers die blootgesteld worden aan meelstof eens in de vier jaar worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen. Sociale partners in de zoetwarenbranche zijn van plan om een soortgelijke regeling vast te stellen.

Zwangerschap

Naast de afspraken over bepaalde risico's, is er ook een algemene afspraak over een bepaalde groep: de zwangere medewerksters. Zodra een medewerkster aan haar leidinggevende heeft gemeld dat zij zwanger is, verwijst deze de medewerker door naar de bedrijfsarts. Die bepaalt in overleg met de zwangere of er sprake is van beperkingen voor de uit te voeren werkzaamheden of dat er aanpassingen nodig zijn. Hij gaat hierbij uit van de aard van de werkzaamheden en de specifieke situatie van de zwangere. Het arbobesluit wordt hierbij gevolgd. De bedrijfsarts verstrekt de zwangere medewerkster een schriftelijk advies over haar inzetbaarheid en de eventuele benodigde aanpassingen in werk of werkomstandigheden. De medewerkster ontvangt bovendien van haar werkgever een informatieve folder over werk en zwangerschap.

Specifieke afspraken gevaarlijke stoffen (exclusief meelstof)

Opslag gevaarlijke stoffen	De opslag van gevaarlijke stoffen moet aan de eisen voldoen die worden gesteld in de richtlijn Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) 15. Deze richtlijn is te downloaden van www.infomil.nl/externeveiligheid/pgs.
Opslag compartimenteren	Sommige gevaarlijke stoffen kunnen met elkaar reageren, waarbij gevaarlijke gassen of dampen vrij kunnen komen of gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Het is verplicht om deze stoffen te compartimenteren, oftewel gescheiden op te slaan. De werkwijze hiervoor staat gedetailleerd beschreven in de richtlijn Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) 15. Deze richtlijn is te downloaden van www.infomil.nl/externeveiligheid/pgs.
Brandgevaarlijke stoffen brandveilig opslaan	Brandgevaarlijke stoffen moeten opgeslagen zijn in een brandveiligheidsopslagkast.
Etiketteren	Alle gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan specifieke R- en S-zinnen. Deze worden de komende jaren vervangen door H- en P-zinnen, in het kader van de invoering van Globally Harmonized Systems of Classification and Labelling of Chemicals (GHS). Meer informatie over GHS is te vinden op www.rivm.nl/rvs/gevaar/ghs.
Werkvoorraad etiketteren	Werkvoorraden van gevaarlijke stoffen moeten voorzien zijn van de juiste etikettering. Dit geldt ook voor stoffen die bijvoorbeeld in kannen zijn overgegoten.
Veiligheidsinformatiebladen beschikbaar hebben	Voor elke (gevaarlijke) stof die in het bedrijf aanwezig moet een veiligheidsinformatieblad beschikbaar zijn. In dit veiligheidsinformatieblad staat uitgebreide informatie over de gevaren van de stof en de te nemen maatregelen.

Schoonmaakmiddelen veilig gebruiken	Het is van belang om bij het schoonmaken op de volgende punten te letten: – Er worden reinigingsmiddelen gebruikt die zo min mogelijk agressieve componenten bevatten. – Bij het gebruik van hoge druk om schoonmaakmiddelen op te brengen, wordt naar een zo beperkt mogelijke druk gestreefd. Dit voorkomt dat fijne neveldruppels diep in de longen van medewerkers kunnen doordringen. – De temperatuur bij het schoonmaken is zo laag mogelijk. Hoe lager de temperatuur, hoe kleiner de kans dat voor de gezondheid schadelijke dampen ontstaan – Vloeren worden bij voorkeur machinaal schoongemaakt, om het schoonspuiten van vloeren zo veel mogelijk te voorkomen Veiligheidsinformatie wordt op een begrijpelijke manier aan de medewerkers aangeboden en er wordt voor gezorgd dat zij volgens de voorschriften werken. Indien van toepassing werken zij volgens het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' uit de CAO Arbeid en gezondheid schoonmaak- en glazenwassersbedrijf (zie bijlage).
Afzuiging gebruiken bij werken met aroma's en smaakstoffen	Sommige aroma's/smaakstoffen zijn in geconcentreerde vorm mogelijk schadelijk voor de gezondheid van medewerkers. Afzuiging voorkomt blootstelling aan deze stoffen.
Mobiele puntafzuiging gebruiken	Met een mobiele puntafzuiging is het eenvoudig om tijdelijke afzuiging te creëren. De afzuiging moet zo zijn vervaardigd dat het toegestaan is om ermee in een ATEX-omgeving te werken.
Alcohol niet vernevelen	Het is niet toegestaan om alcohol te vernevelen op plaatsen waar medewerkers aan de alcoholnevel kunnen blootstaan.
Leidingen van verschillende koppelingen voorzien	Door leidingen van verschillende koppelingen te voorzien, worden stoffen die met elkaar kunnen reageren niet per ongeluk gemengd bij het lossen van vrachtwagens.
Poedervormige broodverbeteraars vervangen	Het gebruik van poedervormige broodverbetermiddelen, zoals alpha-amylase, wordt zo veel mogelijk uitgesloten. In plaats daarvan worden micropellets of vloeibare of pastavormige broodverbetermiddelen gebruikt. Dit voorkomt dat medewerkers broodverbeteraars inademen. Als het toch noodzakelijk is om broodverbeteraars in poedervorm toe te voeren, is het verplicht om beschermende maatregelen te nemen die het inademen van deze stoffen tegengaan.
Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's (zie voor meer informatie de arbocatalogus)
Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: – hoge blootstelling: dagelijks; – gemiddelde blootstelling: twee keer per week; – lage blootstelling: één keer per twee weken.
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.
Stofbril gebruiken	Medewerkers dragen een stofbril bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Zo staan hun ogen minder bloot aan meel en additieven. Het is hierbij van belang dat de bril goed op het hoofd aansluit. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's; gebruiken van perslucht om stof weg te blazen.
Nitrilrubberen handschoenen gebruiken	Medewerkers dragen nitrilrubberen (geen katoenen) handschoenen bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van hun handen aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; vervangen van filters van de afzuiginstallatie; schoonmaken van de binnenkant van silo's.
PBM's gebruiken bij doseren aroma's	Medewerkers dragen handschoenen, een stofbril en een schort bij het afwegen van aroma's. Dit voorkomt blootstelling van de huid en allergische reacties die daarmee gepaard gaan.

Arbocatalogus Zoetwaren: Gezondheidsbewaking

Onderstaand treft u de afspraken aan die in de Arbocatalogus in 2011 zijn vastgesteld.

Algemeen Periodiek Medisch Onderzoek (PMO)

Werkgevers stellen medewerkers op de volgende manieren in staat hun gezondheid te laten onderzoeken:

- Ze bieden medewerkers minimaal één keer per vier jaar een preventief medisch onderzoek (PMO) aan.
- Ze bieden medewerkers de gelegenheid een arbeidsgezondheidskundig spreekuur te bezoeken.

Lawaaibelasting

Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers een gehoortest krijgen aangeboden. Deze frequentie is afhankelijk van de dagdosis geluid waar medewerkers aan blootstaan:

- vanaf 80 dB(A): minimaal één keer per vier jaar;
- vanaf 85 dB(A): minimaal één keer per twee jaar;
- vanaf 90 dB(A): minimaal één keer per jaar.

Allergeen stof/meelstof

Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen.
In de CAO Bakkersbedrijf is opgenomen dat werknemers die blootgesteld worden aan meelstof eens in de vier jaar worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen. Sociale partners in de zoetwarenbranche zijn van plan om een soortgelijke regeling vast te stellen.

Zwangerschap

Naast de afspraken over bepaalde risico’s, is er ook een algemene afspraak over een bepaalde groep: de zwangere medewerksters. Zodra een medewerkster aan haar leidinggevende heeft gemeld dat zij zwanger is, verwijst deze de medewerker door naar de bedrijfsarts. Die bepaalt in overleg met de zwangere of er sprake is van beperkingen voor de uit te voeren werkzaamheden of dat er aanpassingen nodig zijn. Hij gaat hierbij uit van de aard van de werkzaamheden en de specifieke situatie van de zwangere. Het arbobesluit wordt hierbij gevolgd. De bedrijfsarts verstrekt de zwangere medewerkster een schriftelijk advies over haar inzetbaarheid en de eventuele benodigde aanpassingen in werk of werkomstandigheden. De medewerkster ontvangt bovendien van haar werkgever een informatieve folder over werk en zwangerschap. (Tip: de folder is te downloaden via de website arbocatalogus)

Hittebelasting

Het ontzien van werknemers met gezondheidsklachten (bijvoorbeeld hartklachten) en/of zwangere werkneemsters.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken ter voorkoming van hittebelasting

Om de blootstelling aan hitte in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen van hitte. De werkgever hangt in alle werkruimtes thermometers op (op ooghoogte, dichtbij de werkplek) om de luchttemperatuur in de betreffende ruimte te beoordelen.

Warmteplan

Verder moet elke werkgever een warmteplan opstellen en dit voor een nader te bepalen datum voorleggen aan de ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT). Hij stuurt dit warmteplan ook naar VBZ, t.a.v. afdeling Arbeidsvoorwaarden & Rechtspositie, Postbus 161, 2280 AD Rijswijk. Zij zullen het gebruiken als input voor de evaluatie van dit risico.
In het warmteplan neemt de werkgever de volgende aspecten op gericht op toepassing van oplossingen uit de arbocatalogus, waarbij met name aandacht is voor de volgende maatregelen:

– afzuiging boven de ovenuitgang;
– verbetering ovenisolatie;
– het geforceerd verplaatsen van lucht;
– het inblazen van buitenlucht;
– het verlagen van de luchtvochtigheid;
– koeling en airconditioning;
– compartimentering.

aanvullende maatregelen, zoals:

– het verstrekken van water;
– het houden van extra pauzes (bij voorkeur meerdere korte pauzes);

– taakroulatie tussen taken met een verschillende hittebelasting;
– het verschaffen van adequate werkkleding;
– het ontzien van werknemers met gezondheidsklachten (bijvoorbeeld hartklachten) en/of zwangere werkneemsters;
– jaarlijkse evaluatie van deze regeling met OR of PVT.

Zie ook www.zoetwaren.nl voor aanvullende hulpmiddelen (handreiking ‘Op weg naar een warmteplan’, top tips tegen warmte en hulp voor keuze van een koelvest).

Grenswaarden

Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:

- Als de temperatuur in een ruimte boven de 40 °C uitkomt, mogen medewerkers niet meer werken.
- Als het redelijkerwijs niet mogelijk is om dit op korte termijn te regelen, geeft de werkgever in het warmteplan aan hoe hij ervoor zorgt dat medewerkers uiterlijk op 1 juli 2013 geen arbeid meer verrichten bij temperaturen boven de 40 °C.
- Tot de werkgever ervoor heeft gezorgd dat medewerkers geen arbeid verrichten bij temperaturen boven de 40 °C, mogen zij niet meer dan vier uur per dag in deze temperatuur werken. De overige uren moeten medewerkers in een ruimte werken waar het koeler is dan 32 °C.
- Voor incidentele onderhoud- en storingswerkzaamheden in zeer warme ruimtes geldt een uitzondering op bovenstaande regels. Deze werkzaamheden zijn toegestaan als er in het bedrijf een procedure met gezondheidbeschermende regels voor de betrokken medewerkers is opgesteld en wordt toegepast.

Algemene beheersmaatregelen

Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan hitte tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:

- Bij de aanschaf van nieuwe ovens wordt vooraf de maximale warmte-emissie vastgesteld die de oven mag produceren.
- Na installatie van een nieuwe oven wordt geëvalueerd of de warmte die de oven produceert in de praktijk voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om de warmteafgifte van productiemiddelen te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd

Gerichte beheersmaatregelen

Afzuigkap boven de warmtebron plaatsen daar waar een werkplek is	Een afzuigkap boven de warmtebron zuigt de hitte die vrijkomt vrijwel direct af, zodat die niet in de ruimte vrijkomt. Het is mogelijk om deze restwarmte voor verwarmingsdoeleinden te gebruiken.
Warmtebron isoleren	Door de warmtebron (beter) te isoleren, komt er minder warmte in de productieruimte vrij. Hierdoor staan medewerkers minder aan warmte bloot. Daarnaast bespaart isolatie energie.
Ventilatoren om lucht te verplaatsen	Door gebruik te maken van ventilatoren, hebben medewerkers bij hogere luchttemperaturen minder last van de warmte.
Hitteschilden aan het eind en bij de invoer van de oven plaatsen	Door waar mogelijk aan het einde en bij de invoer van de oven hitteschilden te plaatsen, wordt de hitte die uit de oven vrijkomt opgevangen.
Bij openen oven eerst stoom laten ontsnappen	Medewerkers laten bij het openen van een rotatieoven eerst gecontroleerd de stoom ontsnappen, zodat de hittebelasting afneemt.
Koelere lucht aanvoeren bij warme plekken in de productie	Door koelere lucht aan te voeren, vermindert de warmtebelasting van medewerkers. Verder is het aan te raden om de lucht in de ruimte minimaal vier keer per uur te verversen. Dat is een ventilatievoud van 4.
Taakroulatie voor ovenist toepassen	Door de taken van de ovenist af te wisselen met werkzaamheden waarbij de hittebelasting aanzienlijk lager is, staat hij minder aan hitte bloot. Deze oplossing is afhankelijk van het warmteplan.
Extra pauzes toekennen	Door medewerkers die onder hoge temperaturen werken extra pauzes toe te kennen, kunnen zij hun lichaamstemperatuur beter constant houden. Het effect van extra pauzes hangt af van de binnenluchttemperatuur en het inspanningsniveau bij de uit te voeren werkzaamheden.
Géén zouttabletten verstrekken	Sommige bedrijven verstrekken zouttabletten op hete dagen. Dit is niet effectief, want zouttabletten verergeren juist de dorst. Het heeft de voorkeur om het zouttekort aan te vullen met natuurlijk zout van voeding.

Voor voldoende drinken zorgen	Zorgen voor voldoende drinken, stimuleert medewerkers om hun vochttekort door hevig zweten aan te vullen.
Lichte en luchtige katoenen kleding verschaffen	Door luchtige kleding van 100% katoen te verschaffen, eventueel in een lichte kleur, kunnen medewerkers in warme omstandigheden hun warmte beter kwijt. Een mogelijk nadeel hiervan is dat luchtige kleding de kans op brandwonden verhoogt bij het aanraken van hete oppervlakken.
Koelvesten gebruiken	Bij extreme hittebelasting vermindert een koelvest de opwarming van het lichaam van medewerkers. De meeste medewerkers vinden een vest gevuld met PCM-packs comfortabeler dan een vest gevuld met ijs.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken over lawaaibelasting

Vanaf 80 dB(A) is geluid schadelijk voor het gehoor. Als deze grens mogelijk wordt overschreden, meet of beoordeelt de werkgever het geluidsniveau. Hij volgt hierbij de norm NEN-EN-ISO 9612. Meer informatie is te vinden in ‘Arbo Informatieblad 4: Lawaai op de arbeidsplaats’.

Grenswaarden

Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:
- De werkgever neemt bij blootstelling aan geluid boven de grens van 80 dB(A) maatregelen om het geluidsniveau op de werkplek te verlagen en geeft aan waar geluidsniveaus schadelijk kunnen zijn voor het gehoor (>80 dB(A).
- Als het redelijkerwijs niet mogelijk is om het geluid onder de 80 dB(A) terug te dringen, verstrekt de werkgever persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Medewerkers zijn verplicht gehoorbeschermingsmiddelen te dragen als zij blootstaan aan gemiddelde geluidniveaus die hoger zijn dan 80 dB(A). Zij dragen hierin ook een eigen verantwoordelijkheid.
- De werkgever ziet erop toe dat medewerkers ter beschikking gestelde gehoorbeschermingsmiddelen daadwerkelijk gebruiken bij geluidniveaus vanaf 80 dB(A).

Maatregelen algemeen

Om de schadelijke gevolgen van blootstelling aan geluid tot een acceptabel basisniveau terug te dringen, zijn de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:
- Bij de aanschaf van nieuwe machines en gereedschappen moeten vooraf eisen worden gesteld aan het maximale geluidsniveau dat de betreffende machine of het gereedschap mag produceren.
- Na installatie van een nieuwe machine wordt geëvalueerd of het geluidsniveau dat de machine in de praktijk produceert voldoet aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Om het geproduceerde geluid te verminderen, wordt een preventief onderhoudsprogramma opgesteld.

Periodiek onderzoek

Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn branche-afspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers een gehoortest krijgen aangeboden. Deze frequentie is afhankelijk van de dagdosis geluid waar medewerker aan blootstaan:
- Vanaf 80 dB(A): minimaal één keer per vier jaar;
- Vanaf 85 dB(A): minimaal één keer per twee jaar
- Vanaf 90 dB(A): minimaal één keer per jaar.

Specifieke beheersmaatregelen

Effen vloeren aanleggen	Vloeren zonder obstakels als drempels, kuilen en randen, zorgen voor een lager geluidsniveau bij het vervoer van pallets met een heftruck of pompwagen. Ze voorkomen namelijk dat de lading en lepels klepperen. Het is aan te raden om bij verbouw en nieuwbouw kunststofvloeren aan te leggen. Bij bestaande bouw is het raadzaam om te inventariseren welke vloeren oneffen zijn en of het mogelijk is om deze aan te passen.
Compressor buiten werkruimtes plaatsen	Door een compressor buiten de werkruimtes te plaatsen, staan medewerkers minder aan geluid bloot.
Folieblazer en ballon omkasten	Door de folieblazer en de ballon te omkasten, wordt er minder geluid naar de omgeving overgedragen. Hierdoor staan medewerkers minder aan geluid bloot.

Contactplekken van bakblikken op de band van dempend materiaal voorzien	Het bekleden van bakblikken met dempend materiaal zorgt ervoor dat het contactgeluid vermindert. Deze oplossing is op werkplekken verplicht vanaf 1 juli 2012, tenzij de werkgever op basis van intern overleg kan aantonen dat dit technisch onmogelijk en/of onnodig is.
Valhoogte van product beperken of val breken	De werkgever inventariseert waar in het productieproces hoge geluidsniveaus ontstaan (meer dan 80 dBA) door een vallend product. Deze geluidsniveaus brengt hij terug tot waarden onder 80dBA, door de valhoogte van het product te beperken, bijvoorbeeld door de hoogte van een band aan te passen. Het is ook mogelijk de val van het product te breken, bijvoorbeeld door een glijbaan te plaatsen.
Zuigen in plaats van blazen	Door bij het schoonmaken waar mogelijk gebruik te maken van een stofzuiger in plaats van perslucht, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Het is overigens technisch niet altijd mogelijk om stof weg te zuigen.
Geluidsarme nozzles gebruiken	Het uitrusten van persluchtpistolen met geluidsarme nozzles zorgt ervoor dat medewerkers geen geluidsoverlast hebben door ontsnappende lucht. Veel medewerkers denken dat de geluidsarme nozzles minder goed blazen. Uit onderzoek blijkt dat dit niet het geval is.
Luchtdempers gebruiken bij uitstroomopeningen perslucht	Door uitstroomopeningen van perslucht te voorzien van dempers, hebben medewerkers niet langer last van het geluid van ontsnappende perslucht.
Luchtdruk verlagen bij perslucht	Werken met perslucht veroorzaakt geluidsbelasting, maar het verminderen van de druk van perslucht kan dat geluid beperken. In veel gevallen tast dit de effectiviteit van het gebruik van perslucht niet aan.
Gehoorbescherming verstrekken	Als het niet mogelijk is om bronmaatregelen of technische maatregelen te nemen, verstrekt de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen. Vaste medewerkers krijgen op maat gemaakte otoplastieken. Alleen bij hoge geluidsniveaus in combinatie met lage tonen kunnen zij beter oorkappen gebruiken, omdat die betere bescherming bieden. Bij tijdelijke medewerkers of medewerkers die maar af en toe aan geluid blootstaan, zijn oorkappen, oorpluggen met beugel of herbruikbare oorpluggen voldoende. Watjes en schuimrollen bieden bij langdurige blootstelling aan schadelijke geluidsniveaus onvoldoende bescherming. Als medewerkers in een warme omgeving werken, kunnen zij beter geen oorkappen gebruiken.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken Lock-out stilzetten machines

Algemene beheersmaatregelen

Om de risico's ten gevolge van het onbedoeld in beweging komen van machines na storingen, bij het omstellen, bij stroomuitval en dergelijke tegen te gaan, zijn op brancheniveau de volgende beheersmaatregelen opgesteld:

- Bij onderhouds-, schoonmaak- en om- of afstelwerkzaamheden moet de machine worden stilgezet. In een uitzonderlijk geval mag de machine op kruipsnelheid worden gezet.
- Lock-out is een beheersactiviteit die ervoor zorgt dat machines voorafgaand aan werkzaamheden op de juiste manier worden ontkoppeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van sloten of vergrendelingen. Een lock-outprocedure voorkomt dat machines worden ingeschakeld terwijl er mensen onderhouds- of schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren. De kern van de procedure is dat de energiebron(nen) zijn vergrendeld met sloten, bijvoorbeeld een hangslot. Alleen de medewerkers die aan de machine werken, hebben de sleutels van deze sloten in hun bezit. De lock-outprocedure moet geïmplementeerd zijn bij alle machines en installaties waar een werkschakelaar op is geplaatst. Machines en lijnen die nog geen werkschakelaar hebben en waar het zicht beperkt is (waardoor het niet eenvoudig te zien is of er onderhouds-, omstel-, of schoonmaakwerk aan verricht wordt) moeten worden voorzien van een werkschakelaar met een lock-out-procedure.

Specifieke maatregelen

Wegneembare afschermingen met functieblokkering	Wegneembare afscheidingen vormen een effectieve beveiliging voor bewegende delen waar medewerkers regelmatig toegang toe moeten hebben. Wegneembare afscheidingen zijn gekoppeld aan een functieblokkering die ervoor zorgt dat de machine in een veilige stand wordt gezet. Het toepassen van de wegneembare beschermingen gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Alleen TD mag machine vrijgeven	Als de technische dienst (TD) aan een machine werkt die zo groot is dat hij niet vanaf één plaats kan worden overzien, mogen medewerkers pas weer met de machine werken als de TD deze 'vrij' heeft gegeven. De TD is verantwoordelijk voor een veilige overdracht van de machine aan de productie. Het vrijgeven zal vanuit hygiëne- oogpunt ook vaak afgestemd dienen te worden met de kwaliteitsafdeling.
Nulstand als veilige stand instellen	Machines worden zo ontworpen dat de nulstand tevens de veilige stand is om de kans op ongevallen bij het omstellen van de machine te verkleinen. Dit is verplicht bij de aanschaf van nieuwe machines.

Nulspanningsbeveiliging plaatsen	Het plaatsen van een technische voorziening voorkomt dat machines en machinelijnen bij stroomuitval automatisch opstarten als de stroomvoorziening weer is hersteld.
Noodstop gebruiken	Een noodstop kan een machine stoppen bij een ongeval om het letsel te beperken. Een noodstop is nadrukkelijk geen beveiliging! Het toepassen van de noodstop gebeurt volgens de norm NEN-EN 13850. Meer informatie over deze norm is te vinden in de arbocatalogus vlees. De noodstopschakelaar voldoet aan de volgende eisen: – De noodstop kan door één handeling, bijvoorbeeld een klap, worden bediend. – Na bediening blijft de noodstopschakelaar in de uitgeschakelde stand staan. – Het opheffen van de uitschakeling mag niet in één handeling worden verricht. De installatie wordt pas opnieuw ingeschakeld als de nooduitschakeling is opgeheven – De noodstopschakelaar is in een rood tegen gele achtergrond uitgevoerd. – De noodstopschakelaar is zo geplaatst dat het niet mogelijk is om hem toevallig te bedienen. – Het is niet toegestaan om de noodstopschakelaar als aan- of uitschakelaar te gebruiken. – Het is niet toegestaan om de noodstop als alternatief voor afschermingen of andere beveiligingen te gebruiken. Hij mag alleen als extra beveiliging worden gebruikt – De noodstop is vanaf de werkplek goed bereikbaar. – De noodstop is een drukknop op een rood met gele achtergrond. – Bij lange productielijnen zijn meerdere noodstops of een trekkoord geplaatst. In het geval van een trekkoord bevat de NEN-norm diverse voorschriften over de maximale uitrekking, de afstand tussen de kabel en het voorwerp en de benodigde trekkracht. – Er is een noodstoprelais aanwezig om te garanderen dat de noodstop altijd werkt.
Robot afschermen	Een robot heeft een hoge kinetische energie en kan daardoor ernstig letsel veroorzaken bij medewerkers. Door de robot in een volledig beveiligde ruimte te plaatsen, is de kans op ongevallen kleiner. Deze ruimte is beveiligd door schakelingen die de machine uitschakelen bij het openen van een van de toegangen.
Planetaire mengers beveiligen	Het beveiligen van planeetmengers/kneders verkleint de kans op ongevallen. Afhankelijk van het type menger gelden hiervoor minimumeisen: – categorie 1: voorzien van een opzetrand van minimaal 120 mm; – categorie 2: het roerwerk is voorzien van een contactbeugel(s) met een uitlooptijd voor het roerwerk van twee seconden; – categorie 3: de kap en het rooster zijn voorzien van een veiligheidscontact en een vergrendelde kap, als de uitlooptijd langer is dan vier seconden. Als het hefmechanisme mechanisch wordt aangedreven, zijn er vaste schermen en/of voldoende ruimte tussen de kuip en het frame en vasthoudbediening voor het hefmechanisme. Toelichting op de categorieën: – categorie 1: doorsnee tot 260 mm en/of inhoud van vijf tot tien liter; – categorie 2: doorsnee van 260-510 mm en/of inhoud van tien tot 150 liter; – categorie 3: doorsnee van 510 mm en/of inhoud van 150 tot 500 liter.
Afmeetmachines beveiligen	Het beveiligen van afmeetmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de vultrechter een veiligheidsafstand heeft van minimaal 850 mm op plekken waar medewerkers bij de bewegende delen kunnen komen; – wegklapbare trechters voorzien zijn van een veiligheidsschakelaar; de machine automatisch stopt zodra iemand het neerklapbare opstapje neerklapt. Verder is alle bescherming voorzien van een veiligheidsschakelaar. Deze beveiliging wordt toegepast volgens NEN-EN 12042.
Mengers en kneders met draaiende kuip beveiligen	Het beveiligen van mengers/kneders met een draaiende kuip verkleint de kans op ongeval-len. Dit houdt in dat: – de kuip van afscherming is voorzien; – het minder dan vier seconden duurt voor het roerwerk stilstaat; – er een vasthoudbediening is als er bij lage snelheid met een open deksel wordt gedraaid; – het roerwerk automatisch stopt bij het kantelen.
Deeguitrol-/walsmachines beveiligen	Het beveiligen van deeguitrol-/walsmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de machines niet bereikbaar zijn als er productie wordt gedraaid; – vaste schermen met een contactsysteem zijn uitgerust; – de aandrijving voldoende is afgeschermd.
Uitstoter met kap beveiligen	Het beveiligen van een uitstoter met een afschermkap verkleint de kans op ongevallen.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken inzake adembeschermingsmiddelen (PBM)

Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.

Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: – hoge blootstelling: dagelijks; – gemiddelde blootstelling: twee keer per week; – lage blootstelling: één keer per twee weken.
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

Voorgeschreven werkkleding gebruiken	Medewerkers dragen voorgeschreven bakkerswerkkleding bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van de huid aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Werkkleding volgens hygiëne- eisen gebruiken	Het volgen van onderstaande hygiëne-eisen bij het gebruik van werkkleding, vermindert blootstelling aan stof: – Werkkleding moet elke dag worden gewassen. – Medewerkers moeten werk- en privékleding apart houden. – Medewerkers mogen vuile werkkleding niet mee naar huis nemen. – Medewerkers moeten werkkleding op het werk uittrekken en indien mogelijk douchen voor zij naar huis gaan. Zo blijven gevaarlijke stoffen achter in het bedrijf.
Lichte en luchtige katoenen kleding verschaffen	Door luchtige kleding van 100% katoen te verschaffen, eventueel in een lichte kleur, kunnen medewerkers in warme omstandigheden hun warmte beter kwijt. Een mogelijk nadeel hiervan is dat luchtige kleding de kans op brandwonden verhoogt bij het aanraken van hete oppervlakken.
Koelvesten gebruiken	Bij extreme hittebelasting vermindert een koelvest de opwarming van het lichaam van medewerkers. De meeste medewerkers vinden een vest gevuld met PCM-packs comfortabeler dan een vest gevuld met ijs.
Isolerende kleding dragen	Medewerkers werken soms dicht bij hete delen van machines. Zij dragen isolerende kleding, zoals handschoenen en mouwstukken, op plekken waar zij het risico lopen op brandwonden.
Veiligheidsschoenen met antislipzool gebruiken	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen met antislipzool, zodat zij makkelijker palletwagens kunnen duwen en trekken. De schoenen moeten vanzelfsprekend wel geschikt zijn voor het type ondergrond waarop ze worden gebruikt.
Veiligheidschoenen dragen	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen om de kans op letsel in een productieomgeving te verkleinen. Een goede veiligheidsschoen voldoet in elk geval aan onderstaande criteria:- Veiligheidsschoenen hebben een stalen of composietneus. – Veiligheidsschoenen hebben een antislipzool (zie ook fysieke belasting). – In een productieomgeving hebben schoenen met enkelbescherming de voorkeur. – Als er scherpe voorwerpen, zoals spijkers, op de vloer liggen, hebben schoenen met een ondoordringbare zool de voorkeur. Productiemedewerkers dragen altijd veiligheidsschoenen. Veiligheidsschoenen zijn ook verplicht bij het gebruik van (hand)pallettrucks en heftrucks.
Gehoorbescherming verstrekken	Als het niet mogelijk is om bronmaatregelen of technische maatregelen te nemen, verstrekt de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen. Vaste medewerkers krijgen op maat gemaakte otoplastieken. Alleen bij hoge geluidsniveaus in combinatie met lage tonen kunnen zij beter oorkappen gebruiken, omdat die betere bescherming bieden. Bij tijdelijke medewerkers of medewerkers die maar af en toe aan geluid blootstaan, zijn oorkappen, oorpluggen met beugel of herbruikbare oorpluggen voldoende. Watjes en schuimrollen bieden bij langdurige blootstelling aan schadelijke geluidsniveaus onvoldoende bescherming. Als medewerkers in een warme omgeving werken, kunnen zij beter geen oorkappen gebruiken.
Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.

Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: – hoge blootstelling: dagelijks; – gemiddelde blootstelling: twee keer per week; – lage blootstelling: één keer per twee weken.
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.
Stofbril gebruiken	Medewerkers dragen een stofbril bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Zo staan hun ogen minder bloot aan meel en additieven. Het is hierbij van belang dat de bril goed op het hoofd aansluit. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's; – gebruiken van perslucht om stof weg te blazen.
Nitrilrubberen handschoenen gebruiken	Medewerkers dragen nitrilrubberen (geen katoenen) handschoenen bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van hun handen aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; schoonmaken van de binnenkant van silo's.
PBM's gebruiken bij doseren aroma's	Medewerkers dragen handschoenen, een stofbril en een schort bij het afwegen van aroma's. Dit voorkomt blootstelling van de huid en allergische reacties die daarmee gepaard gaan.
Acculaadplaats met één lader goed inrichten	– De werkgever stelt persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals handschoenen, gelaatbescherming en een zuurvast schort, ter beschikking. Medewerkers moeten deze ook daadwerkelijk dragen.
Veiligheidssignalering toepassen	Veiligheidssignalering attendeert medewerkers op risicovolle situaties. Er bestaan actieve en passieve signalen. Actieve signalen zijn bijvoorbeeld akoestische of visuele signalering voor een evacuatie. Passieve signalen zijn bijvoorbeeld veiligheidstekens, borden of markeringen. Daarnaast zijn signalen onder te verdelen in zichtbare, hoorbare en tastbare signalen. Zichtbare signalen hebben de voorkeur. In Arboregeling artikel 8.10 staan de richtlijnen voor pictogrammen. Verder wordt signalering toegepast volgens NEN 61310.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken veiligheid specifieke machines productie

Robot afschermen	Een robot heeft een hoge kinetische energie en kan daardoor ernstig letsel veroorzaken bij medewerkers. Door de robot in een volledig beveiligde ruimte te plaatsen, is de kans op ongevallen kleiner. Deze ruimte is beveiligd door schakelingen die de machine uitschakelen bij het openen van een van de toegangen.
Planetaire mengers beveiligen	Het beveiligen van planeetmengers/kneders verkleint de kans op ongevallen. Afhankelijk van het type menger gelden hiervoor minimumeisen: – categorie 1: voorzien van een opzetrand van minimaal 120 mm; – categorie 2: het roerwerk is voorzien van een contactbeugel(s) met een uitlooptijd voor het roerwerk van twee seconden; – categorie 3: de kap en het rooster zijn voorzien van een veiligheidscontact en een vergrendelde kap, als de uitlooptijd langer is dan vier seconden. Als het hefmechanisme mechanisch wordt aangedreven, zijn er vaste schermen en/of voldoende ruimte tussen de kuip en het frame en vasthoudbediening voor het hefmechanisme. Toelichting op de categorieën: – categorie 1: doorsnee tot 260 mm en/of inhoud van vijf tot tien liter; – categorie 2: doorsnee van 260-510 mm en/of inhoud van tien tot 150 liter; – categorie 3: doorsnee van 510 mm en/of inhoud van 150 tot 500 liter.
Mengers en kneders met draaiende kuip beveiligen	Het beveiligen van mengers/kneders met een draaiende kuip verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de kuip van afscherming is voorzien; – het minder dan vier seconden duurt voor het roerwerk stilstaat; – er een vasthoudbediening is als er bij lage snelheid met een open deksel wordt gedraaid; – het roerwerk automatisch stopt bij het kantelen.

Afmeetmachines beveiligen	Het beveiligen van afmeetmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de vultrechter een veiligheidsafstand heeft van minimaal 850 mm op plekken waar medewerkers bij de bewegende delen kunnen komen; – wegklapbare trechters voorzien zijn van een veiligheidsschakelaar; – de machine automatisch stopt zodra iemand het neerklapbare opstapje neerklapt. Verder is alle bescherming voorzien van een veiligheidsschakelaar. Deze beveiliging wordt toegepast volgens NEN-EN 12042.
Extrusiekop beveiligen	De druk in de extrusiekop is hoog, waardoor deze los kan schieten. Het gebruik van breekbouten en overdrukbeveiliging verkleint de kans op het wegschieten van de kop of hete vloeistof.
Deeguitrol-/walsmachines beveiligen	Het beveiligen van deeguitrol-/walsmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de machines niet bereikbaar zijn als er productie wordt gedraaid; – vaste schermen met een contactsysteem zijn uitgerust; – de aandrijving voldoende is afgeschermd.
Uitstoter met kap beveiligen	Het beveiligen van een uitstoter met een afschermkap verkleint de kans op ongevallen.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken machineveiligheid algemeen

Beoordelen en controle

Om de machineveiligheid in kaart te brengen, zijn brancheafspraken gemaakt over het beoordelen hiervan.

- Bij nieuw ingerichte werkplekken wordt een risico-inventarisatie op het gebied van machineveiligheid uitgevoerd.
- Veiligheidsvoorzieningen moeten periodiek worden gecontroleerd. Het gaat bijvoorbeeld om veiligheidsvoorzieningen als de werking van de noodstop en de beveiliging van een machine. De frequentie van controle wordt in overleg met de ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging vastgesteld.
- Jaarlijks worden de arborisico’s van alle arbeidsmiddelen geïnventariseerd en geëvalueerd. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de ‘machinechecklist’ van VBZ (zie www.zoetwaren.nl).
- Machines, apparaten en transportvoertuigen worden als gevolg van slijtage minder veilig. Daarom worden ze regelmatig, conform wettelijke eisen, gekeurd. Voor de keuringstermijn geldt een ondergrens van eenmaal per jaar.
- Ook drukapparatuur met een overdruk van meer dan 0,5 bar moet, afhankelijk van het soort drukapparaat, om de twee, vier of zes jaar gekeurd worden door een bevoegde keuringsinstelling. Op www.rijksoverheid.nl/ministeries/szw staat een overzicht van aangewezen keuringsinstellingen.

Grenswaarden

Om de risico’s op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn de volgende grenswaarden afgesproken:

- Nieuwe machines zijn voorzien van CE-markering en een conformiteitverklaring en voldoen aan de bepalingen over arbeidsmiddelen in het arbobesluit.
- Als verschillende machines, met ieder een eigen CE-markering, worden samengesteld, moet het samenstel een nieuwe CE-markering krijgen. Dit geldt ook bij ingrijpende aanpassingen van bestaande machines.

Algemene beheersmaatregelen

Om de risico’s op het gebied van machineveiligheid zo veel mogelijk terug te dringen, zijn op brancheniveau de volgende algemene beheersmaatregelen opgesteld:

Veiligheid organiseren

- Werkzaamheden aan een machine worden alleen zelfstandig uitgevoerd door medewerkers die daarvoor (intern) zijn opgeleid.
- Bij iedere machine ligt een Nederlandstalige gebruikershandleiding. Een gebruikershandleiding is de verzamelnaam voor onderhoudsvoorschriften (voor gespecialiseerd personeel) en gebruiksaanwijzing (voor bediening). De handleiding is afgestemd op het kennis- en ervaringsniveau van de doelgroep. Een handleiding ondersteunt medewerkers bij een juist gebruik van machines en hulpmiddelen. Dit verkleint de kans op ongevallen.
- Ongevallen met machines worden vaak veroorzaakt door onveilige handelingen van medewerkers. Zij verwijderen bijvoorbeeld beschermkappen om sneller storingen te kunnen verhelpen. Daarom moet periodiek overleg plaatsvinden tussen operators en de Technische Dienst. Hierdoor komen

eventuele knelpunten bij de bediening van de machine sneller aan het licht en kunnen ze sneller worden verholpen.
- Operators zijn zich in veel gevallen bewust van gevaarlijke situaties of verbeterpunten. Door een procedure op te stellen om het melden van dit soort situaties te vergemakkelijken en de voortgang van verbeteracties te bewaken, verbetert de veiligheid en de efficiency van het productieproces. De werkgever ontwikkelt een procedure voor signalering van onveilige situaties (SOS-procedure). Hierin neemt hij onder meer op dat een medewerker die een SOS-melding doet binnen enkele dagen een reactie krijgt.
- Orde en netheid zijn belangrijke voorwaarden voor het verbeteren van veiligheidsprestaties van bedrijven. Hiervoor kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de 5S-methode. Deze methode richt zich op het verbeteren van de organisatie met de werkplek als uitgangspunt.
- Bedrijven waarin dagelijks verkeer met transportvoertuigen plaatsvindt, stellen interne verkeersregels op. Het ‘wegenverkeersreglement’ is daarbij een goed uitgangspunt. De verkeersregels besteden in ieder geval aandacht aan:
- rijsnelheden;
- voorrangsregels.

Veilig uitvoeren

- Bewegende delen van machines worden voorzien van schermen of beschermingsinrichtingen die risico’s als knel-, snij- of pletgevaar wegnemen. Het is niet eenvoudig om deze afschermingen te negeren of buiten werking te stellen. Deze bepalingen gelden ook voor machines als mengers, verdeelmachines, hef-/kiepinstallaties en verpakkingsmachines van voor 1995.
- Bij onderhouds-, schoonmaak- en om- of afstelwerkzaamheden moet de machine worden stilgezet. In een uitzonderlijk geval mag de machine op kruipsnelheid worden gezet.
- Lock-out is een beheersactiviteit die ervoor zorgt dat machines voorafgaand aan werkzaamheden op de juiste manier worden ontkoppeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van sloten of vergrendelingen. Een lock-outprocedure voorkomt dat machines worden ingeschakeld terwijl er mensen onderhouds- of schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren. De kern van de procedure is dat de energiebron(nen) zijn vergrendeld met sloten, bijvoorbeeld een hangslot. Alleen de medewerkers die aan de machine werken, hebben de sleutels van deze sloten in hun bezit. De lock-outprocedure moet geïmplementeerd zijn bij alle machines en installaties waar een werkschakelaar op is geplaatst. Machines en lijnen die nog geen werkschakelaar hebben en waar het zicht beperkt is (waardoor het niet eenvoudig te zien is of er onderhouds-, omstel-, of schoonmaakwerk aan verricht wordt) moeten zo spoedig mogelijk worden voorzien van een werkschakelaar met een lock-out-procedure.
- Er wordt een beleid geformuleerd en ingevoerd over hoe medewerkers met welk type mes moeten omgaan.
- Indien mogelijk wordt een fysieke scheiding aangebracht tussen rij- en looppaden.

Veiligheidsmessen gebruiken	Snij-incidenten zijn een belangrijke bron van ongevallen binnen de branche. Het gebruik van veiligheidsmessen verkleint de kans dat medewerkers zich aan messen snijden. Er zijn verschillende soorten veiligheidsmessen, zoals stanleymessen die vanzelf in de schacht terugspringen. Ook zijn er messen waarbij het blad is afgeschermd. Hiermee kunnen medewerkers zakken opensnijden of rollen papier of folie doorsnijden.
Aandrijfriemen afschermen	Het afschermen van aandrijfriemen verkleint de kans dat medewerkers in de draaiende riem worden getrokken.
Vaste afscherming bevestigen	Het omkasten of afschermen van machines schermt bewegende delen waar slechts incidenteel toegang toe nodig is af. Een vaste afscherming wordt zo bevestigd dat die alleen met gereedschap te openen of te verwijderen is. Het toepassen van de vaste afscherming gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Wegneembare afschermingen met functieblokkering	Wegneembare afscheidingen vormen een effectieve beveiliging voor bewegende delen waar medewerkers regelmatig toegang toe moeten hebben. Wegneembare afscheidingen zijn gekoppeld aan een functieblokkering die ervoor zorgt dat de machine in een veilige stand wordt gezet. Het toepassen van de wegneembare beschermingen gebeurt volgens NEN-EN 953. Meer informatie over deze norm is te vinden in een checklist in Arbo-informatieblad 11 (machineveiligheid).
Hete delen isoleren	De oppervlaktetemperatuur van hete oppervlakken kan bij aanraking brandwonden veroorzaken. Het aanbrengen van isolatie verlaagt de oppervlaktetemperatuur tot onder de verbrandingstemperatuur. Dit voorkomt brandwonden.
Ribben aanbrengen op hete oppervlakken	De oppervlaktestructuur is een belangrijke factor bij het optreden van verbranding door contact met hete delen. Het aanbrengen van een ribbenstructuur, vermindert de mate van verbranding. Dit mag uiteraard niet ten koste gaan van de mogelijkheden om de machine goed schoon te maken.

Alleen TD mag machine vrijgeven	Als de technische dienst (TD) aan een machine werkt die zo groot is dat hij niet vanaf één plaats kan worden overzien, mogen medewerkers pas weer met de machine werken als de TD deze 'vrij' heeft gegeven. De TD is verantwoordelijk voor een veilige overdracht van de machine aan de productie.
Nulstand als veilige stand instellen	Machines worden zo ontworpen dat de nulstand tevens de veilige stand is om de kans op ongevallen bij het omstellen van de machine te verkleinen. Dit is verplicht bij de aanschaf van nieuwe machines.
Nulspanningsbeveiliging plaatsen	Het plaatsen van een technische voorziening voorkomt dat machines en machinelijnen bij stroomuitval automatisch opstarten als de stroomvoorziening weer is hersteld.
Noodstop gebruiken	Een noodstop kan een machine stoppen bij een ongeval om het letsel te beperken. Een noodstop is nadrukkelijk geen beveiliging! Het toepassen van de noodstop gebeurt volgens de norm NEN-EN 13850. Meer informatie over deze norm is te vinden in de arbocatalogus vlees. De noodstopschakelaar voldoet aan de volgende eisen: – De noodstop kan door één handeling, bijvoorbeeld een klap, worden bediend. – Na bediening blijft de noodstopschakelaar in de uitgeschakelde stand staan. – Het opheffen van de uitschakeling mag niet in één handeling worden verricht. De installatie wordt pas opnieuw ingeschakeld als de nooduitschakeling is opgeheven – De noodstopschakelaar is in een rood tegen gele achtergrond uitgevoerd. – De noodstopschakelaar is zo geplaatst dat het niet mogelijk is om hem toevallig te bedienen. – Het is niet toegestaan om de noodstopschakelaar als aan- of uitschakelaar te gebruiken. – Het is niet toegestaan om de noodstop als alternatief voor afschermingen of andere beveiligingen te gebruiken. Hij mag alleen als extra beveiliging worden gebruikt – De noodstop is vanaf de werkplek goed bereikbaar. – De noodstop is een drukknop op een rood met gele achtergrond. – Bij lange productielijnen zijn meerdere noodstops of een trekkoord geplaatst. In het geval van een trekkoord bevat de NEN-norm diverse voorschriften over de maximale uitrekking, de afstand tussen de kabel en het voorwerp en de benodigde trekkracht. – Er is een noodstoprelais aanwezig om te garanderen dat de noodstop altijd werkt.
Robot afschermen	Een robot heeft een hoge kinetische energie en kan daardoor ernstig letsel veroorzaken bij medewerkers. Door de robot in een volledig beveiligde ruimte te plaatsen, is de kans op ongevallen kleiner. Deze ruimte is beveiligd door schakelingen die de machine uitschakelen bij het openen van een van de toegangen.
Planetaire mengers beveiligen	Het beveiligen van planeetmengers/kneders verkleint de kans op ongevallen. Afhankelijk van het type menger gelden hiervoor minimumeisen: – categorie 1: voorzien van een opzetrand van minimaal 120 mm; – categorie 2: het roerwerk is voorzien van een contactbeugel(s) met een uitlooptijd voor het roerwerk van twee seconden; – categorie 3: de kap en het rooster zijn voorzien van een veiligheidscontact en een vergrendelde kap, als de uitlooptijd langer is dan vier seconden. Als het hefmechanisme mechanisch wordt aangedreven, zijn er vaste schermen en/of voldoende ruimte tussen de kuip en het frame en vasthoudbediening voor het hefmechanisme. Toelichting op de categorieën: – categorie 1: doorsnee tot 260 mm en/of inhoud van vijf tot tien liter; – categorie 2: doorsnee van 260-510 mm en/of inhoud van tien tot 150 liter; – categorie 3: doorsnee van 510 mm en/of inhoud van 150 tot 500 liter.
Mengers en kneders met draaiende kuip beveiligen	Het beveiligen van mengers/kneders met een draaiende kuip verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de kuip van afscherming is voorzien; – het minder dan vier seconden duurt voor het roerwerk stilstaat; – er een vasthoudbediening is als er bij lage snelheid met een open deksel wordt gedraaid; – het roerwerk automatisch stopt bij het kantelen.
Extrusiekop beveiligen	De druk in de extrusiekop is hoog, waardoor deze los kan schieten. Het gebruik van breekbouten en overdrukbeveiliging verkleint de kans op het wegschieten van de kop of hete vloeistof.
Afmeetmachines beveiligen	Het beveiligen van afmeetmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de vultrechter een veiligheidsafstand heeft van minimaal 850 mm op plekken waar medewerkers bij de bewegende delen kunnen komen; – wegklapbare trechters voorzien zijn van een veiligheidsschakelaar; – de machine automatisch stopt zodra iemand het neerklapbare opstapje neerklapt. Verder is alle bescherming voorzien van een veiligheidsschakelaar. Deze beveiliging wordt toegepast volgens NEN-EN 12042.
Deeguitrol-/walsmachines beveiligen	Het beveiligen van deeguitrol-/walsmachines verkleint de kans op ongevallen. Dit houdt in dat: – de machines niet bereikbaar zijn als er productie wordt gedraaid; – vaste schermen met een contactsysteem zijn uitgerust; – de aandrijving voldoende is afgeschermd.
Uitstoter met kap beveiligen	Het beveiligen van een uitstoter met een afschermkap verkleint de kans op ongevallen.

Aanrijdbeveiliging op stellingen aanbrengen	Door op alle hoeken van een stelling aanrijdbeveiliging aan te brengen, is de kans dat stellingen omvallen kleiner. De beveiliging moet minimaal 40 cm hoog zijn.
Maximale belasting van stelling aanduiden	Door op elke stelling aan te geven wat de maximale belasting ervan is, is de kans op overbelasten van stellingen kleiner.
Acculaadstation met meerdere acculaadplaatsen goed inrichten	Een goed ingericht acculaadstation voldoet aan de volgende criteria – Acculaders zijn zo geplaatst dat ze niet kunnen worden aangereden door voertuigen. – Er is voldoende ventilatie om vrijkomende dampen en gassen, zoals waterstofgas, af te zuigen. – Er zijn oogdouches of oogspoelflessen aanwezig. – De vloer is vloeistofdicht. – De accuzuurcontainer is dubbel uitgevoerd of in een opvangbak geplaatst. – De werkgever stelt persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals handschoenen, gelaatbescherming en een zuurvast schort, ter beschikking. Medewerkers moeten deze ook daadwerkelijk dragen De ruimte wordt niet voor andere doeleinden gebruikt dan het laden van accu's. – De elektrische installatie is explosieveilig uitgevoerd. De elektrische installatie is op het benodigde vermogen berekend. – Alle kabels zijn onbeschadigd. Dit moet minimaal vier keer per jaar worden gecontroleerd. – Er is een tilhulpmiddel aanwezig voor het uittillen en terugplaatsen van accu's. – Het acculaadstation is duidelijk afgebakend en er zijn waarschuwingsborden geplaatst die aangeven dat er explosiegevaar kan optreden. – Alleen aangewezen en geïnstrueerde medewerkers mogen werkzaamheden in het acculaadstation uitvoeren.
Acculaadplaats met één lader goed inrichten	Een goed ingerichte acculaad*plaats* voldoet aan de volgende criteria: – Acculaders zijn zo geplaatst dat ze niet kunnen worden aangereden door voertuigen. – Er is voldoende ventilatie om vrijkomende dampen en gassen, zoals waterstofgas, af te zuigen. – Er zijn oogdouches of oogspoelflessen aanwezig. De werkgever stelt persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals handschoenen, gelaatbescherming en een zuurvast schort, ter beschikking. Medewerkers moeten deze ook daadwerkelijk dragen.
Looppaden scheiden	Door rij- en looppaden waar mogelijk door middel van markeringen te scheiden, is de kans op aanrijdingen kleiner. Looppaden worden in elk geval van elkaar gescheiden bij intensief verkeer op plaatsen waar transportvoertuigen en personen dezelfde transportroute gebruiken.
Elektrotrekkers beveiligen	Door elektrotrekkers te beveiligen met een plateaubeveiliging, een stroomonderbreker en zijbeugels, is de kans op ongevallen kleiner.
Heftruck van typeplaat en werklastdiagram voorzien	Een heftruck is voorzien van een typeplaat en een werklastdiagram. Met een werklastdiagram kan de heftruckchauffeur in één opslag bepalen of het veilig en verantwoord is om de betreffende last op te nemen en te vervoeren.
Vorkheftruck voorzien van basisvoorzieningen	Vorkheftrucks zijn voorzien van een aantal basisvoorzieningen, zoals een veiligheidskooi, vorktandvergrendeling, stroomonderbreker, handrem en claxon.
Veilige plaats voor meerijden op de heftruck inrichten	Medewerkers mogen alleen op een heftruck meerijden als daarvoor een veilige plaats is ingericht. Een veilige plaats is een extra stoel met veiligheidsgordel.
PPS-systeem gebruiken	Het gebruik van een Pilot Protector System (PPS) voorkomt dat heftruckchauffeurs uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het PPS-systeem is een alternatief voor de veiligheidsgordel. Bij aanschaf van een nieuwe heftruck heeft het PPS-systeem de voorkeur boven een veiligheidsgordel.
Veiligheidsgordel gebruiken	Heftruckchauffeurs dragen een veiligheidsgordel om te voorkomen dat zij uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het effect van deze maatregel hangt sterk af van het gedrag van de individuele medewerkers.
Snelheid van transportmiddelen begrenzen	Bij hoge snelheden is de kans op ongevallen groter. Het begrenzen van de snelheid van transportvoertuigen verkleint de kans op aanrijdingen.
Met twee personen hijsen	Bij het omstellen van een machine wordt de matrijs met behulp van een kraan in positie gebracht. Door deze werkzaamheden met minimaal twee personen uit te voeren, is de kans op ernstig letsel door beknelling kleiner.
Controles bij hijsen uitvoeren	Door voor aanvang van hijsen controles uit te voeren, is de kans op ongevallen kleiner. Deze controles hebben betrekking op de werklast, het merkteken, de afkeurnormen en of het gebruik in overeenstemming is met de gebruiksaanwijzing.
Valbescherming bij betreden vrachtwagens	Als een medewerker monsters neemt bij de aankomst van goederen, betreedt hij regelmatig het dak van een tankwagen. Hij loopt dan valgevaar met mogelijk ernstig letsel tot gevolg. De medewerker gebruikt daarom altijd valbeveiliging om dit risico drastisch te verminderen. Deze valbeveiliging bestaat bijvoorbeeld uit een harnas en een veiligheidskabel. Hiervan zijn verschillende uitvoeringen op de markt.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken inzake werkkleding en schoeisel

Meer specifieke informatie over onderstaande afspraken is te vinden in de arbocatalogus.

Voorgeschreven werkkleding gebruiken	Medewerkers dragen voorgeschreven bakkerswerkkleding bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van de huid aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Werkkleding volgens hygiëne- eisen gebruiken	Het volgen van onderstaande hygiëne-eisen bij het gebruik van werkkleding, vermindert blootstelling aan stof: – Werkkleding moet elke dag worden gewassen. – Medewerkers moeten werk- en privékleding apart houden. – Medewerkers mogen vuile werkkleding niet mee naar huis nemen. – Medewerkers moeten werkkleding op het werk uittrekken en indien mogelijk douchen voor zij naar huis gaan. Zo blijven gevaarlijke stoffen achter in het bedrijf.
Lichte en luchtige katoenen kleding verschaffen	Door luchtige kleding van 100% katoen te verschaffen, eventueel in een lichte kleur, kunnen medewerkers in warme omstandigheden hun warmte beter kwijt. Een mogelijk nadeel hiervan is dat luchtige kleding de kans op brandwonden verhoogt bij het aanraken van hete oppervlakken.
Koelvesten gebruiken	Bij extreme hittebelasting vermindert een koelvest de opwarming van het lichaam van medewerkers. De meeste medewerkers vinden een vest gevuld met PCM-packs comfortabeler dan een vest gevuld met ijs.
Isolerende kleding dragen	Medewerkers werken soms dicht bij hete delen van machines. Zij dragen isolerende kleding, zoals handschoenen en mouwstukken, op plekken waar zij het risico lopen op brandwonden.
Veiligheidsschoenen met antislipzool gebruiken	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen met antislipzool, zodat zij makkelijker palletwagens kunnen duwen en trekken. De schoenen moeten vanzelfsprekend wel geschikt zijn voor het type ondergrond waarop ze worden gebruikt.
Veiligheidschoenen dragen	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen om de kans op letsel in een productieomgeving te verkleinen. Een goede veiligheidsschoen voldoet in elk geval aan onderstaande criteria: – Veiligheidsschoenen hebben een stalen of composietneus. – Veiligheidsschoenen hebben een antislipzool (zie ook fysieke belasting). – In een productieomgeving hebben schoenen met enkelbescherming de voorkeur. – Als er scherpe voorwerpen, zoals spijkers, op de vloer liggen, hebben schoenen met een ondoordringbare zool de voorkeur. Productiemedewerkers dragen altijd veiligheidsschoenen. Veiligheidsschoenen zijn ook verplicht bij het gebruik van (hand)pallettrucks en heftrucks.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken bevorderen van veilig gedrag

Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers zich ook veilig gedragen. De werkgever gaat hun gedrag op de volgende manieren proberen positief te beïnvloeden.

- Periodieke voorlichting en onderricht over arborisico's. De werkgever stelt daarvoor een overzicht op over arbothema's die per functiegroep worden behandeld. Daarbij geeft hij de frequentie van de voorlichting en het onderricht per thema. Speciale aandacht wordt geschonken aan werknemers die de Nederlandse taal niet goed beheersen. In bedrijven waar een ondernemingsraad (OR) of personeelsvertegenwoordiging (PVT) is ingesteld, legt de werkgever dit overzicht ter instemming aan de OR of PVT voor.
- Opleiden van het management. Uit onderzoek blijkt dat opleiden van het hoogste management helpt managers beter bewust te maken van arbeidsomstandigheden en risico's. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de manier waarop managers en medewerkers omgaan met risico's.
- Toezicht en handhaving. De manier waarop werknemers omgaan met ter beschikking gestelde hulpmiddelen, bepaalt voor een belangrijk deel de effectiviteit van de beheersmaatregel. De praktijk leert dat toezicht op het gebruik van hulpmiddelen onmisbaar is om een risico te kunnen beheersen.
- Sanctiebeleid. Als een medewerker zich niet aan de veiligheidsvoorschriften houdt, spreekt zijn leidinggevende hem daarop aan. Blijkt dit onvoldoende te werken, dan is het opleggen van sancties een laatste manier om tot veilig gedrag te komen. Sancties zijn alleen aan de orde als:
  - de juiste voorzieningen en persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig zijn;
  - de werkgever herhaaldelijk doeltreffende voorlichting en onderricht heeft verzorgd;
  - leidinggevenden zijn getraind in het beoordelen van onveilige situaties, het aanspreken van

werknemers en het toepassen van het sanctiebeleid;
  – het sanctiebeleid een beroepsmogelijkheid binnen de onderneming bevat.
- De werkgever maakt gebruik van een programma om veilig gedrag van medewerkers te bevorderen. Enkele voorbeelden van zulke programma's:
  – SUSA (Safe and UnSafe Acts) is een hulpmiddel waarmee medewerkers elkaar aanspreken op onveilig en ongezond gedrag. Dit programma werkt met een lijst met (on)gewenste gedragingen. Kijk voor meer informatie op http://www.hse.gov.uk/leadership/index.nl
  – Stop & Go-kaarten helpen medewerkers om voor aanvang van een taak na te denken of ze de taak veilig kunnen uitvoeren. Hierbij maken ze gebruik van een aantal vaste vragen. Als hij vragen positief heeft beantwoord, kan de medewerker de taak uitvoeren.
  – Het uitvoeren van TaakRisicoAnalyses (TRA's) helpt om bij bepaalde risicovolle taken de risico's op te sporen en op te heffen of te verminderen.
- Operators zijn zich in veel gevallen bewust van gevaarlijke situaties of verbeterpunten. Door een procedure op te stellen om het melden van dit soort situaties te vergemakkelijken en de voortgang van verbeteracties te bewaken, verbetert de veiligheid en de efficiency van het productieproces. De werkgever ontwikkelt een procedure voor signalering van onveilige situaties (SOS-procedure). Hierin neemt hij onder meer op dat een medewerker die een SOS-melding doet binnen enkele dagen een reactie krijgt.
- Orde en netheid zijn belangrijke voorwaarden voor het verbeteren van veiligheidsprestaties van bedrijven. Hiervoor kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de 5S-methode. Deze methode richt zich op het verbeteren van de organisatie met de werkplek als uitgangspunt.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken inzake Gehoorbeschermingsmiddelen

Gehoorbescherming verstrekken	Als het niet mogelijk is om bronmaatregelen of technische maatregelen te nemen, verstrekt de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen. Vaste medewerkers krijgen op maat gemaakte otoplastieken. Alleen bij hoge geluidsniveaus in combinatie met lage tonen kunnen zij beter oorkappen gebruiken, omdat die betere bescherming bieden. Bij tijdelijke medewerkers of medewerkers die maar af en toe aan geluid blootstaan, zijn oorkappen, oorpluggen met beugel of herbruikbare oorpluggen voldoende. Watjes en schuimrollen bieden bij langdurige blootstelling aan schadelijke geluidsniveaus onvoldoende bescherming. Als medewerkers in een warme omgeving werken, kunnen zij beter geen oorkappen gebruiken.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken Stofblootstelling

Algemeen

- Alle bedrijven in de bakkerijen en zoetwarenindustrie stellen een stofbeheersingsplan op, dat zij elke vier jaar moeten actualiseren (zie www.blijmetstofvrij.nl).
- De sector streeft, conform het advies van de SER, naar een situatie waarbij hoogstens een extra kans van 1% bestaat dat luchtwegsensibilisatie voor meelstof optreedt. De streefwaarde die daar volgens het SER rapport bij hoort is 0,12 mg per m^3. Metingen van meelstof in de komende periode en resultaten van het Gezondheidsbewakingsprogramma zullen meer inzicht geven in de huidige omvang van het aantal gesensibiliseerden en de blootstelling die daarbij hoort.
- Bij (her)ontwerp van werkplekken wordt vooraf de blootstelling van medewerkers aan schadelijke stoffen beoordeeld. Als de blootstelling een gezondheidsrisico met zich meebrengt, moet het ontwerp worden aangepast.
- Bij de aanschaf van nieuwe machines, installaties en gereedschappen worden vooraf eisen gesteld aan de maximale hoeveelheid vrijkomende stof(fen) bij de bediening van de machine of het gereedschap.
- Na installatie van een nieuwe machine of installatie wordt geëvalueerd of de vrijkomende hoeveelheden stof(fen) in de praktijk voldoen aan de eisen die in het programma van eisen zijn gesteld.
- Bij het opruimen van gemorst meelstof wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natreiniging en stofzuigers. Alleen als dit niet mogelijk is, wordt een bezem gebruikt. Bij het schoonmaken wordt alleen gebruikgemaakt van perslucht op plaatsen waar het niet mogelijk is om andere reinigingsmethodes toe te passen.
- Om het vrijkomen van stof(fen) te verminderen, wordt een programma voor periodiek preventief onderhoud opgesteld en uitgevoerd.

Gezondheidsbewaking allergeen stof/meelstof

Om de gezondheid van medewerkers te bewaken, zijn brancheafspraken gemaakt over hoe vaak medewerkers worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen.
In de CAO Bakkersbedrijf is opgenomen dat werknemers die blootgesteld worden aan meelstof eens

in de vier jaar worden uitgenodigd om aan een allergieonderzoek deel te nemen. Sociale partners in de zoetwarenbranche zijn van plan om een soortgelijke regeling vast te stellen.

Specifieke maatregelen

Poedervormige broodverbeteraars vervangen	Het gebruik van poedervormige broodverbetermiddelen, zoals alpha-amylase, wordt zo veel mogelijk uitgesloten. In plaats daarvan worden micropellets of vloeibare of pastavormige broodverbetermiddelen gebruikt. Dit voorkomt dat medewerkers broodverbeteraars inademen. Als het toch noodzakelijk is om broodverbeteraars in poedervorm toe te voeren, is het verplicht om beschermende maatregelen te nemen die het inademen van deze stoffen tegengaan.
Weegschaal op werkblad plaatsen	Door de weegschaal op een werkblad te plaatsen, komen af te wegen producten niet direct in de ademzone van medewerkers terecht.
Zakgoed voorzichtig overslaan	Medewerkers slaan zakgoed voorzichtig over. Dit voorkomt stofvorming en het scheuren van zakken. Op deze manier staan medewerkers niet overbodig aan stof bloot.
Zakgoed op stofarme wijze legen	Door het openen en legen van zakgoed, kunnen medewerkers blootstaan aan stof. Vooral uitkloppen zorgt voor stofvorming. Het opruimen van lege zakken kan leiden tot hoge stofblootstelling. Enkele praktische tips voor medewerkers: – Snijd de zak aan de bovenkant open. – Plaats de zak met de opening naar beneden in de kuip te plaatsen, en let er daarbij op dat de storthoogte zo klein mogelijk is. – Snijd de zak vervolgens aan de onderkant open. – Til de zak op zodat het meel eruit kan glijden. – Klop de zak niet uit of alleen op een rustige manier. – Vouw of rol de zak voorzichtig op te, en leg het open eind daarbij onder of nabij de afzuiging. – Verwijder tot slot voorzichtig de lege verpakking.
Stofblootstelling voorkomen bij het storten in mengkuipen	Bij het storten moet worden voorkomen dat stof in de ademzone van medewerkers komt. Er zijn drie manieren om dit te voorkomen: – door mengkuipen met automatische producttoevoer te gebruiken; – door afsluitbare mengkuipen met afzuiging te gebruiken. De afzuiging is het meest effectief als die aan de achterzijde van de mengkuip wordt aangebracht (zie afbeelding) – door randafzuiging te gebruiken. Randafzuiging is ook in mobiele vorm verkrijgbaar. De installatie en technische specificaties van een dergelijke randafzuiging staan in de COSHH Essentials (www.coshh-essentials.org.uk). Het is van belang om de afzuiging pas één minuut na afloop van het werk uit te schakelen om al het stof uit de buizen te verwijderen.
Meelgeleidingsslang of -slurf gebruiken	Het gebruik van een lange meelgeleidingszak of -slurf bij het storten van grondstoffen uit silo's vermindert de stofemissie. Het is daarbij van belang dat de zak/slurf tot (bijna) op de bodem van de kuip reikt.
Meel in mengkuip laten neerslaan	Medewerkers wachten even met het wegrijden van de mengkuip bij de silo. Zo krijgt het meel de kans om neer te slaan en hierdoor staan zij minder aan stof bloot. Deze oplossing is vooral relevant bij het gebruik van mobiele mengkuipen in industriële bakkerijen.
Afstand nemen tot mengkuip bij mengen	Medewerkers nemen afstand van de mengkuip bij het starten van het mengen. Dit voorkomt dat zij het stof inademen dat eventueel bij het mengen vrijkomt.
Deksel van mengkuip sluiten	Medewerkers sluiten het deksel (indien aanwezig) van de mengkuip om te voorkomen dat er door het mengen stof in hun ademzone terechtkomt.
Deksel mengkuip sluit automatisch.	Door het deksel (indien aanwezig) van de mengkuip automatisch te sluiten, komt er geen stof door het mengen in de ademzone van medewerkers terecht. Nieuwe machines zijn hier standaard mee uitgerust.
Afzuiging boven mengkuip juist gebruiken	Door de afzuiging (indien aanwezig) direct schuin achter of direct boven de mengkuip te plaatsen, komt er geen stof door het mengen in de ademzone van medewerkers terecht.
Mobiele puntafzuiging gebruiken	Met een mobiele puntafzuiging is het eenvoudig om tijdelijke afzuiging te creëren. De afzuiging moet zo zijn vervaardigd dat het toegestaan is om ermee in een ATEX- omgeving te werken.
Afzuiging gebruiken bij werken met aroma's en smaakstoffen	Sommige aroma's/smaakstoffen zijn in geconcentreerde vorm mogelijk schadelijk voor de gezondheid van medewerkers. Afzuiging voorkomt blootstelling aan deze stoffen.
Ander type werkblad bij deegverwerking gebruiken	Het gebruik van een werkblad van polyethyleen, roestvrijstaal of aluminium vermindert de benodigde hoeveelheid strooibloem en daarmee de blootstelling van medewerkers aan strooibloem.
Stofarme werkwijze strooibloem toepassen	Door met bloem te bestrooien, kunnen medewerkers blootstaan aan strooibloem. Enkele praktische tips voor medewerkers om blootstelling te verminderen: – Doseer bewust en gebruik niet meer strooibloem dan nodig is. – Werk rustig en voorkom knoeien. – Verdeel de bloem met de hand of met een zeef vlak boven de werktafel. Zo ont- staat minder stof dan als de bloem (hoog) boven het werkblad wordt uitgestrooid.

Gebruik strooibloem vorm- en afmeet- machines beperken	Door het gebruik van strooibloem bij vorm- en afmeetmachines zo veel mogelijk te beperken, staan medewerkers minder aan stof bloot.
Bloemstrooiers met een schep vullen	Door bloemstrooiers voorzichtig bij te vullen met een schep, komt er minder bloem in de lucht en staan medewerkers minder bloot aan strooibloem.
Overbeladen bloemstrooiers voorkomen	Door overbelading van bloemstrooiers te voorkomen, wordt morsen vermeden. Dit voorkomt dat medewerkers blootstaan aan strooibloem.
Afzuiging bloemstrooiers periodiek controleren	Periodieke controle van de lokale afzuiging van bloemstrooiers garandeert dat de afzuiging werkt en zorgt ervoor dat medewerkers minder aan strooibloem blootstaan.
Vorm- en afmeetmachines dagelijks reinigen	Dagelijkse reiniging van vorm- en afmeetmachines voorkomt stofophoping en zorgt ervoor dat medewerkers niet onnodig aan strooibloem blootstaan.
Zuigen in plaats van blazen	Door bij het schoonmaken waar mogelijk gebruik te maken van een stofzuiger in plaats van perslucht, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Het is overigens technisch niet altijd mogelijk om stof weg te zuigen.
Speciale zuigmonden voor stofzuiger gebruiken	Het gebruik van speciaal ontworpen, verlengde zuigmonden voor stofzuigers maakt het mogelijk om op moeilijk bereikbare plaatsen te komen. Dit voorkomt het gebruik van perslucht en daarmee hoge piekblootstellingen van medewerkers aan stof.
HEPA-filter op industriële stofzuiger controleren en periodiek vervangen	Fijne stofdeeltjes kunnen diep in de longen van medewerkers doordringen. Een HEPA-filter (EU type 12 of 13) is geschikt om deze fijne stofdeeltjes af te vangen. Het is daarbij van belang om de HEPA-filters regelmatig te controleren en periodiek te vervangen.
Stoffilters op stofarme wijze verwisselen	Bij het vervangen van stoffilters in afzuigsystemen en/of stofzakken kunnen medewerkers flink aan stof blootstaan. Enkele praktische tips voor medewerkers om dit zo veel mogelijk te voorkomen: – Zet de afzuiging/stofzuiger uit en wacht minimaal tien minuten om het stof neer te laten slaan. – Open de afzuiging/stofzuiger en haal de zak of het filter er voorzichtig uit. – Stop de zak of het filter direct in een luchtdichte zak en sluit deze stofdicht af.
Gemorste grondstoffen opruimen	Medewerkers ruimen gemorste grondstoffen direct op. Dit verlaagt het achtergrondniveau van de betreffende stof en daarmee de blootstelling van medewerkers. Zij gebruiken bij het schoonmaken geen bezem, maar reinigen nat of gebruiken een stofzuigsysteem.
Voorgeschreven werkkleding gebruiken	Medewerkers dragen voorgeschreven bakkerswerkkleding bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van de huid aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: – hoge blootstelling: dagelijks; – gemiddelde blootstelling: twee keer per week; – lage blootstelling: één keer per twee weken.
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.
Stofbril gebruiken	Medewerkers dragen een stofbril bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Zo staan hun ogen minder bloot aan meel en additieven. Het is hierbij van belang dat de bril goed op het hoofd aansluit. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's; – gebruiken van perslucht om stof weg te blazen.

Nitrilrubberen handschoenen gebruiken	Medewerkers dragen nitrilrubberen (geen katoenen) handschoenen bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van hun handen aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; schoonmaken van de binnenkant van silo's.

Arbocatalogus Zoetwaren: Gebruik van transportmiddelen

Algemeen vakbekwaamheid

Om veilig te kunnen werken, moeten medewerkers voldoende bekwaam zijn en zich ook veilig gedragen. Daarom zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Medewerkers mogen alleen met een heftruck, reachtruck, elektrische pomp- of palletwagen rijden als zij een gedegen opleiding hebben. Deze praktijkopleidingen/instructies zijn gericht op rijvaardigheid en lastbehandeling, controle en onderhoud en verkeersregels. Ze leggen de nadruk op veiligheid. Medewerkers moeten deze opleiding na uiterlijk vijf jaar herhalen.
- Medewerkers voor wie het rijden met een hef- of reachtruck een vast onderdeel van het werk is, volgen een meerdaagse opleiding die zij met een certificaat moeten afsluiten.
- Medewerkers die incidenteel op de heftruck rijden, mogen dat alleen als zij na een opleiding van minimaal één dag een certificaat hebben behaald.

Veilige middelen en omstandigheden

- Bedrijven waarin dagelijks verkeer met transportvoertuigen plaatsvindt, stellen interne verkeersregels op. Het 'wegenverkeersreglement' is daarbij een goed uitgangspunt. De verkeersregels besteden in ieder geval aandacht aan rijsnelheden en voorrangsregels.
- Indien mogelijk wordt een fysieke scheiding aangebracht tussen rij- en looppaden.
- Machines, apparaten en transportvoertuigen worden als gevolg van slijtage minder veilig. Daarom worden ze regelmatig, conform wettelijke eisen, gekeurd. Voor de keuringstermijn geldt een ondergrens van eenmaal per jaar.

Specifieke beheersmaatregelen

Effen vloeren aanleggen	Vloeren zonder obstakels als drempels, kuilen en randen, zorgen voor een lager geluidsniveau bij het vervoer van pallets met een heftruck of pompwagen. Ze voorkomen namelijk dat de lading en lepels klepperen. Het is aan te raden om bij verbouw en nieuwbouw kunststofvloeren aan te leggen. Bij bestaande bouw is het raadzaam om te inventariseren welke vloeren oneffen zijn en of het mogelijk is om deze aan te passen.
Looppaden scheiden	Door rij- en looppaden waar mogelijk door middel van markeringen te scheiden, is de kans op aanrijdingen kleiner. Looppaden worden in elk geval van elkaar gescheiden bij intensief verkeer op plaatsen waar transportvoertuigen en personen dezelfde transportroute gebruiken.
Steekkar voor vaten gebruiken	Het gebruik van een steekkar voor vaten vermindert de fysieke belasting van medewerkers bij het verplaatsen van vaten.
Wielonderhoud optimaliseren	De rolweerstand van slechte en/of vervuilde wielen is aanzienlijk hoger dan de rolweerstand van goed onderhouden wielen. Het invoeren van een preventief onderhoudsprogramma verbetert de kwaliteit van de wielen.
Wielen verbeteren	De grootte en lagering van wielen beïnvloeden voor een belangrijk deel de duw- en trekkracht die medewerkers moeten gebruiken bij het verrijden van lasten. Voor het bepalen van een goed wieltype gelden de volgende vuistregels: – Een groter wiel vermindert de benodigde duw- en trekkracht. – Een kogellager is de beste lagering. Het is van belang om bij wielen van 10 cm en een belading van 100 kg of meer altijd kogellagers te gebruiken. – Een zachter loopvak (van rubber) 'loopt' beter over obstakels. Als vloeren heel vlak zijn, hebben harde wielen een lagere rolweerstand. Zorg voor een goede naafbescherming, goed draaiende gaffel en intact loopvlak.
Handmatig te bedienen elektrische pallettruck gebruiken	Het gebruik van een handmatig te bedienen elektrische pallettruck voorkomt dat medewerkers palletwagens moeten duwen en trekken. Dit is een verplichte oplossing als medewerkers de pallettruck niet met één hand kunnen voorttrekken.
Elektrische trekker gebruiken bij transport zware karren	Het gebruik van een elektrische trekker bij het verplaatsen van zware karren voorkomt fysieke belasting van medewerkers bij het duwen en trekken van zware karren.

Elektrotrekkers beveiligen	Door elektrotrekkers te beveiligen met een plateaubeveiliging, een stroomonderbreker en zijbeugels, is de kans op ongevallen kleiner.
Heftruck van typeplaat en werklast-diagram voorzien	Een heftruck is voorzien van een typeplaat en een werklastdiagram. Met een werklastdiagram kan de heftruckchauffeur in één opslag bepalen of het veilig en verantwoord is om de betreffende last op te nemen en te vervoeren.
Vorkheftruck voorzien van basisvoorzieningen	Vorkheftrucks zijn voorzien van een aantal basisvoorzieningen, zoals een veiligheidskooi, vorktandvergrendeling, stroomonderbreker, handrem en claxon.
Veilige plaats voor meerijden op de heftruck inrichten	Medewerkers mogen alleen op een heftruck meerijden als daarvoor een veilige plaats is ingericht. Een veilige plaats is een extra stoel met veiligheidsgordel.
PPS-systeem gebruiken	Het gebruik van een Pilot Protector System (PPS) voorkomt dat heftruckchauffeurs uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het PPS-systeem is een alternatief voor de veiligheidsgordel. Bij aanschaf van een nieuwe heftruck heeft het PPS-systeem de voorkeur boven een veiligheidsgordel.
Veiligheidsgordel gebruiken	Heftruckchauffeurs dragen een veiligheidsgordel om te voorkomen dat zij uit de heftruck vallen als deze kantelt. Het effect van deze maatregel hangt sterk af van het gedrag van de individuele medewerkers.
Met twee personen hijsen	Bij het omstellen van een machine wordt de matrijs met behulp van een kraan in positie gebracht. Door deze werkzaamheden met minimaal twee personen uit te voeren, is de kans op ernstig letsel door beknelling kleiner.
Controles bij hijsen uitvoeren	Door voor aanvang van hijsen controles uit te voeren, is de kans op ongevallen kleiner. Deze controles hebben betrekking op de werklast, het merkteken, de afkeurnormen en of het gebruik in overeenstemming is met de gebruiksaanwijzing.
Onderdelen voor omstellen op kar plaatsen	Door alle onderdelen voor het omstellen van machines op een kar te zetten, kunnen medewerkers de zware onderdelen tot dicht bij de machine rijden. Het is ook mogelijk om eventuele specifieke gereedschappen op deze kar te plaatsen.
Gereedschapkist op wielen plaatsen	Door een gereedschapskist op wielen te plaatsen, wordt horizontaal transport vergemakkelijkt.
Aanrijdbeveiliging op stellingen aanbrengen	Door op alle hoeken van een stelling aanrijdbeveiliging aan te brengen, is de kans dat stellingen omvallen kleiner. De beveiliging moet minimaal 40 cm hoog zijn.
Snelheid transportmiddelen begrenzen	Bij hoge snelheden is de kans op ongevallen groter. Het begrenzen van de snelheid van transportvoertuigen verkleint de kans op aanrijdingen.
Veiligheidsschoenen met antislipzool gebruiken	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen met antislipzool, zodat zij makkelijker palletwagens kunnen duwen en trekken. De schoenen moeten vanzelfsprekend wel geschikt zijn voor het type ondergrond waarop ze worden gebruikt.

Arbocatalogus Zoetwaren: Afspraken veilig schoonmaken (blootstelling aan stof en stoffen, machineveiligheid)

Algemeen

- Bij het opruimen van gemorst meelstof wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van natreiniging en stofzuigers. Alleen als dit niet mogelijk is, wordt een bezem gebruikt. Bij het schoonmaken wordt alleen gebruikgemaakt van perslucht op plaatsen waar het niet mogelijk is om andere reinigingsmethodes toe te passen.
- Bij onderhouds-, schoonmaak- en om- of afstelwerkzaamheden moet de machine worden stilgezet. In een uitzonderlijk geval mag de machine op kruipsnelheid worden gezet.
- Lock-out is een beheersactiviteit die ervoor zorgt dat machines voorafgaand aan werkzaamheden op de juiste manier worden ontkoppeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van sloten of vergrendelingen. Een lock-outprocedure voorkomt dat machines worden ingeschakeld terwijl er mensen onderhouds- of schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren. De kern van de procedure is dat de energiebron(nen) zijn vergrendeld met sloten, bijvoorbeeld een hangslot. Alleen de medewerkers die aan de machine werken, hebben de sleutels van deze sloten in hun bezit. De lock-outprocedure moet voor 1 juli 2012 geïmplementeerd zijn bij alle machines en installaties waar een werkschakelaar op is geplaatst. Machines en lijnen die nog geen werkschakelaar hebben en waar het zicht beperkt is (waardoor het niet eenvoudig te zien is of er onderhouds-, omstel-, of schoonmaakwerk aan verricht wordt) moeten zo spoedig mogelijk worden voorzien van een werkschakelaar met een lock-out-procedure. – maar uiterlijk 1 juli 2012. Zie ook specifieke afspraken hierover in arbocatalogus.

Zuigen in plaats van blazen	Door bij het schoonmaken waar mogelijk gebruik te maken van een stofzuiger in plaats van perslucht, staan medewerkers minder aan geluid bloot. Het is overigens technisch niet altijd mogelijk om stof weg te zuigen.
Schoonmaakmiddelen veilig gebruiken	Het is van belang om bij het schoonmaken op de volgende punten te letten: – Er worden reinigingsmiddelen gebruikt die zo min mogelijk agressieve componenten bevatten. – Bij het gebruik van hoge druk om schoonmaakmiddelen op te brengen, wordt naar een zo beperkt mogelijke druk gestreefd. Dit voorkomt dat fijne neveldruppels diep in de longen van medewerkers kunnen doordringen. – De temperatuur bij het schoonmaken is zo laag mogelijk. Hoe lager de temperatuur, hoe kleiner de kans dat voor de gezondheid schadelijke dampen ontstaan – Vloeren worden bij voorkeur machinaal schoongemaakt, om het schoonspuiten van vloeren zo veel mogelijk te voorkomen – Veiligheidsinformatie wordt op een begrijpelijke manier aan de medewerkers aangeboden en er wordt voor gezorgd dat zij volgens de voorschriften werken. Indien van toepassing werken zij volgens het protocol 'Veilig werken met stoffen in de voedingsmiddelensector' uit de CAO Arbeid en gezondheid schoonmaak- en glazenwassersbedrijf.
Alcohol niet vernevelen	Het is niet toegestaan om alcohol te vernevelen op plaatsen waar medewerkers aan de alcoholnevel kunnen blootstaan.
Vorm- en afmeetmachines dagelijks reinigen	Dagelijkse reiniging van vorm- en afmeetmachines voorkomt stofophoping en zorgt ervoor dat medewerkers niet onnodig aan strooibloem blootstaan.
Speciale zuigmonden voor stofzuiger gebruiken	Het gebruik van speciaal ontworpen, verlengde zuigmonden voor stofzuigers maakt het mogelijk om op moeilijk bereikbare plaatsen te komen. Dit voorkomt het gebruik van perslucht en daarmee hoge piekblootstellingen van medewerkers aan stof.
Stoffilters op stofarme wijze verwisselen	Bij het vervangen van stoffilters in afzuigsystemen en/of stofzakken kunnen medewerkers flink aan stof blootstaan. Enkele praktische tips voor medewerkers om dit zo veel mogelijk te voorkomen: – Zet de afzuiging/stofzuiger uit en wacht minimaal tien minuten om het stof neer te laten slaan – Open de afzuiging/stofzuiger en haal de zak of het filter er voorzichtig uit – Stop de zak of het filter direct in een luchtdichte zak en sluit deze stofdicht af.
HEPA-filter op industriële stofzuiger controleren en periodiek vervangen	Fijne stofdeeltjes kunnen diep in de longen van medewerkers doordringen. Een HEPA- filter (EU type 12 of 13) is geschikt om deze fijne stofdeeltjes af te vangen. Het is daarbij van belang om de HEPA-filters regelmatig te controleren en periodiek te vervangen.
Voorgeschreven werkkleding gebruiken	Medewerkers dragen voorgeschreven bakkerswerkkleding bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van de huid aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Adembescherming stof gebruiken	Het gebruik van adembescherming met FFP2-filter zorgt ervoor dat medewerkers minder aan stof blootstaan. Dit is vooral van belang bij de volgende werkzaamheden: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo's.
Filters adembescherming verwisselen	Door stoffilters regelmatig te vervangen, slibben de filters niet dicht. Hiervoor gelden de volgende vervangingstermijnen: – hoge blootstelling: dagelijks; – gemiddelde blootstelling: twee keer per week; – lage blootstelling: één keer per twee weken.
Filter adembescherming juist bewaren	Door adembescherming op plekken te bewaren waar ze niet worden blootgesteld aan stof, vuil en/of chemicaliën, raken de adembescherming en filters niet vervuild. Vervuilde adembescherming kan leiden tot een hogere stofblootstelling in plaats van een lagere.
Veiligheidschoenen dragen	Medewerkers dragen veiligheidsschoenen om de kans op letsel in een productieomgeving te verkleinen. Een goede veiligheidsschoen voldoet in elk geval aan onderstaande criteria:- Veiligheidsschoenen hebben een stalen of composietneus. – Veiligheidsschoenen hebben een antislipzool (zie ook fysieke belasting). – In een productieomgeving hebben schoenen met enkelbescherming de voorkeur. – Als er scherpe voorwerpen, zoals spijkers, op de vloer liggen, hebben schoenen met een ondoordringbare zool de voorkeur. Productiemedewerkers dragen altijd veiligheidsschoenen. Veiligheidsschoenen zijn ook verplicht bij het gebruik van (hand)pallettrucks en heftrucks.

Gehoorbescherming verstrekken	Als het niet mogelijk is om bronmaatregelen of technische maatregelen te nemen, verstrekt de werkgever gehoorbeschermingsmiddelen. Vaste medewerkers krijgen op maat gemaakte otoplastieken. Alleen bij hoge geluidsniveaus in combinatie met lage tonen kunnen zij beter oorkappen gebruiken, omdat die betere bescherming bieden. Bij tijdelijke medewerkers of medewerkers die maar af en toe aan geluid blootstaan, zijn oorkappen, oorpluggen met beugel of herbruikbare oorpluggen voldoende. Watjes en schuimrollen bieden bij langdurige blootstelling aan schadelijke geluidsniveaus onvoldoende bescherming. Als medewerkers in een warme omgeving werken, kunnen zij beter geen oorkappen gebruiken.
Stofbril gebruiken	Medewerkers dragen een stofbril bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Zo staan hun ogen minder bloot aan meel en additieven. Het is hierbij van belang dat de bril goed op het hoofd aansluit. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; – schoonmaken van de binnenkant van silo’s; – gebruiken van perslucht om stof weg te blazen.
Nitrilrubberen handschoenen gebruiken	Medewerkers dragen nitrilrubberen (geen katoenen) handschoenen bij werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen. Dit vermindert de blootstelling van hun handen aan meel en additieven. Voorbeelden van werkzaamheden waarbij hoge stofconcentraties voorkomen zijn: – handmatig toevoegen, doseren of storten van zakken met additieven; – handmatig storten van zakken met grondstof; – werken met strooibloem; – opruimen van grote hoeveelheden gemorst meel; – vervangen van filters van de afzuiginstallatie; schoonmaken van de binnenkant van silo’s.
Veiligheidsinformatiebladen beschikbaar hebben	Voor elke (gevaarlijke) stof die in het bedrijf aanwezig moet een veiligheidsinformatieblad beschikbaar zijn. In dit veiligheidsinformatieblad staat uitgebreide informatie over de gevaren van de stof en de te nemen maatregelen.
Etiketteren	Alle gevaarlijke stoffen zijn te herkennen aan specifieke R- en S-zinnen. Deze worden de komende jaren vervangen door H- en P-zinnen, in het kader van de invoering van Globally Harmonized Systems of Classification and Labelling of Chemicals (GHS). Meer informatie over GHS is te vinden op www.rivm.nl/rvs/gevaar/ghs.
Werkvoorraad etiketteren	Werkvoorraden van gevaarlijke stoffen moeten voorzien zijn van de juiste etikettering. Dit geldt ook voor stoffen die bijvoorbeeld in kannen zijn overgegoten.
Opslag gevaarlijke stoffen	De opslag van gevaarlijke stoffen moet aan de eisen voldoen die worden gesteld in de richtlijn Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS) 15. Deze richtlijn is te downloaden van www.infomil.nl/externeveiligheid/pgs.

Vragenlijst Quickscan Werkdruk en Vitaliteit

vhp ergonomie
Huygensstraat 13a
2515 BD ’s-Gravenhage
e info@vhp-ergonomie.nl
i www.vhp-ergonomie.nl

Vragenlijst Quickscan Werkdruk en Vitaliteit

Algemeen

1.	Ben je man of vrouw?	Man	Vrouw	
2.	Wat is je leeftijd?	<30 jr.	30–45 jr.	>45 jr.
3.	Hoe lang werk je voor dit bedrijf?	<5 jr.	5–15 jr.	>15 jr.
4.	Hoe lang werk je in je huidige functie?	<5 jr.	5–15 jr.	>15 jr.
5.	Wat voor contractvorm heb je?	Fulltime	Parttime	
6.	Aantal keer dat ik mij de laatste 12 maanden heb ziek gemeld?	≤ 2 keer	> 2 keer	

Werkdruk

[Antwoordcategorieën: Altijd / regelmatig / soms / nooit / nvt]
1. Ik ga met plezier naar mijn werk:
2. Ik moet erg snel werken om mijn werk op tijd af te krijgen

3. Ik heb voldoende mogelijkheden om mijn werk zelf in te delen
4. Ik bespreek het met mijn collega's en/of leidinggevende als ik het te druk heb
5. Ik maak me, ook als ik thuis ben, regelmatig zorgen over mijn werk
6. Hoe vaak werk je over?
7. Er is op mijn afdeling sprake van onderbezetting
8. Ik word vaak gestoord in mijn werk
9. Ik heb een goede balans tussen mijn werk en privé leven.

Ongewenst gedrag

[Antwoordcategorieën: Ja / Nee]
1. Ik heb te maken met ongewenst gedrag van klanten, leveranciers en andere derden
2. Op mijn afdeling komt pesten en seksuele intimidatie voor
3. Op mijn afdeling komt discriminatie voor
4. Op mijn afdeling komt uitschelden en/of schreeuwen voor
5. Op mijn afdeling komt slaan, schoppen, duwen e.d. voor

Vitaliteit

[Antwoordcategorieën: Altijd / regelmatig / soms / nooit / nvt]
1. Als ik werk voel ik me fit en sterk
2. Ik heb tegen het einde van mijn dienst nog genoeg energie om mijn werk goed te doen
3. Als ik thuiskom heb ik nog energie om andere activiteiten te doen:
4. Na een werkdag word ik de volgende dag uitgerust wakker

Werkvermogen

[Antwoordcategorieën: Ja / Nee]
1. Het werk dat ik doe sluit goed aan bij wat ik kan en wil
2. Door mijn huidige werk blijf ik leren en kan ik het beste uit mezelf halen:
3. Ik voel me, lichamelijk en geestelijk goed in staat om mijn huidige werk te doen
4. Als ik zo door ga dan kan ik mijn huidige werk over 2 jaar nog steeds goed aan
5. Als ik zo door ga dan kan ik mijn huidige werk over 4 jaar nog steeds goed aan
6. Ik ben voldoende opgeleid / bijgeschoold om mijn huidige werk goed uit te voeren

Werkomgeving

[Antwoordcategorieën: Altijd / regelmatig / soms / nooit / nvt]
1. De sfeer op mijn afdeling is goed
2. Ik kan goed samenwerken met mijn directe collega's
3. Ik ben tevreden over mijn direct leidinggevende
4. Collega's helpen elkaar bij drukte of nemen elkaars werk over
5. Ik krijg te horen of ik mijn werk wel of niet goed uitvoer:
6. De koers van het bedrijf is helder voor mij

Werkwijzer lichamelijke belasting

Vragenlijst voorbereiding

De volgende vragen betreffen de functie als geheel en hoeven slechts één keer per inventarisatie worden ingevuld. De resultaten dienen in de WerkWijzer te worden ingevuld in stap 1.

Algemeen.

1.	Datum beoordeling	..-..-20..
2.	Wat is de naam van het bedrijf?	....
3.	Wat zijn uw voorletters en achternaam?	....
4.	Wat is het totaal aantal medewerkers in het bedrijf?	....
5.	In welke sector werkt uw bedrijf?	....

6.	Welke functie gaat u beoordelen?	.....
7.	Hoeveel medewerkers binnen dit bedrijf voeren deze werkzaamheid uit? *Toelichting: Met medewerkers worden zowel de vaste als de inleen-medewerkers / uitzendkrachten bedoeld.*	... medewerkers
8.	Optioneel: Welke werkzaamheden gaat u beoordelen?	....

Vragenlijst inventariseren

De volgende vragen dienen voor de functie als geheel of per werkzaamheid te worden ingevuld. De resultaten dienen in de WerkWijzer te worden ingevuld in stap 2.

Vragenlijst.

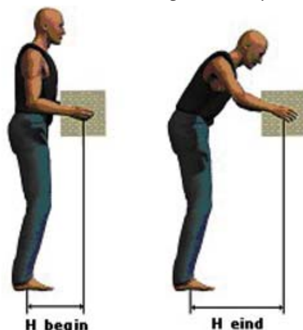
Deze vraag betreft een algemene vraag over de mate van tijdsbesteding aan deze specifieke werkzaamheid.

1.	Hoe lang wordt deze werkzaamheid gemiddeld door één medewerker uitgevoerd in uren per dag? *Toelichting: Regelmatig meer dan 8 uur invullen wanneer er minimaal 1 keer per week meer dan 8 uur wordt gewerkt.*	° ≤ 1 uur ° >1– ≤ 2 uur ° >2 – ≤ 4 uur ° >4 – ≤ 8 uur ° regelmatig > 8 uur

Er volgen nu 16 vragen over tillen en dragen.
• Tillen is het verticaal verplaatsen met de handen van voorwerpen
• Dragen is het horizontaal met de handen lopend verplaatsen van dingen (duwen/trekken van karren e.d. valt hier niet onder)

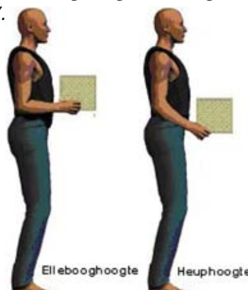
2.	Wat is het gewicht van het voorwerp waarmee men over het algemeen werkt (gereedschap of voorwerp dat men moet tillen of dragen)? Indien het gewicht minder is dan 3 kg, ga dan door naar vraag 18. *Toelichting: Indien er met voorwerpen van verschillende gewichten wordt gewerkt, vul dan de vragenlijst zowel in voor het gemiddelde gewicht, als voor het zwaarte gewicht (worst case)*	... kg. Getal, met maximaal twee decimalen invullen
3.	Hoe vaak wordt er getild? *Toelichting: Vul hier het gemiddelde aantal malen tillen per minuut in. Ook het gooien van een voorwerp van ≥ 3 kg wordt bij tillen gerekend.*	.. tilhandelingen / per minuut
4.	Moet er onder extreme temperaturen gewerkt worden?	° Nee ° Ja, koude omgeving o Ja, warme omgeving
5.	Zijn de voorwerpen goed vast te pakken? *Toelichting: Het voorwerp is bijvoorbeeld goed vast te pakken als het voorwerp (een) handvat(ten) heeft of als het voorwerp een doos is.*	° Ja ° Nee

6.	Meet de horizontale afstand tussen de handen en het lichaam, aan het begin en eind van de tilhandeling (zie H in plaatje)	Begin .. (cm) Eind .. (cm) De horizontale afstand (in cm) is de horizontale afstand tussen de handpalmen die het voorwerp vasthouden en het midden van een denkbeeldige lijn tussen de enkels. Deze afstand moet zowel aan het begin als aan het einde van de tilhandeling worden gemeten (zie H in plaatje).

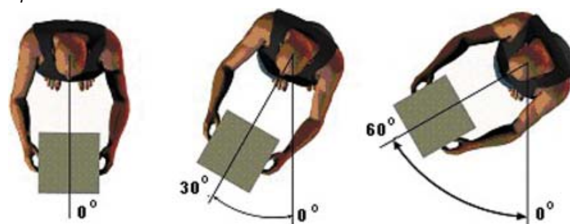

7.	Meet de verticale afstand tussen het voorwerp en de vloer, aan het begin en eind van de tilhandeling (zie V in plaatje). V begin V eind	Begin .. (cm) Eind .. (cm) Toelichting: De verticale afstand (in cm) is de afstand van de handpalmen die het voorwerp vasthouden naar de vloer (zie V in plaatje). Deze afstand moet zowel aan het begin als aan het einde van de tilhandeling worden gemeten.
8.	Wordt de rug tijdens deze til werkzaamheid gedraaid? Zo ja hoeveel graden? Toelichting: Met draaiing in de rug wordt een draai van de schouders ten opzichte van de voeten bedoeld. 0° 30° 0° 60° 0°	o Nee o Ja, een beetje (>0o-30o) o Ja, behoorlijk (30o-60o) o Ja, extreem (> 60o)
9.	Moet er getild worden op gladde vloeren?	o Ja o Nee
10.	Wordt er geknield of zittend getild?	o Ja o Nee
11.	Wordt met twee personen getild? *Toelichting: Indien gedragen wordt, kies dan voor n.v.t.*	o Ja o Nee o Nvt
12.	Wordt er met één hand getild of gedragen?	o Ja, eenhandig tillen o Ja, eenhandig dragen o Ja, zowel eenhandig tillen als eenhandig dragen o Nee
13.	Kunnen werknemers in de ruimte(s) waarin getild of gedragen wordt rechtop staan?	o Ja o Nee, gebogen tillen o Nee, gebogen dragen o Nee, zowel gebogen tillen als gebogen dragen
14.	Hoe vaak wordt er gedragen? *Toelichting: Vul hier de gemiddelde draagfrequentie per minuut in (bijvoorbeeld 1 keer dragen per 5 minuten geeft een draagfrequentie van 0,2 draaghandelingen per minuut).*	.. draaghandelingen/min Getal, met maximaal één decimaal invullen
15.	Meet de gemiddelde afstand die afgelegd wordt terwijl gedragen wordt (draagafstand; zie rode lijn in plaatje). Indien de draagafstand kleiner is dan 2 meter → ga naar vraag 18. Indien niet gedragen wordt, vul dan 0 meter in → ga naar vraag 18.	Draagafstand .. m (met één decimaal) Toelichting: De draagafstand (in m) is de afstand die de medewerkers aflegt terwijl een voorwerp gedragen wordt, gemeten over de looproute van deze medewerkers (zie rode lijn in plaatje).

16.	Op welke hoogte wordt het voorwerp gedragen? *Toelichting: Indien hoger dan op elleboogshoogte wordt gedragen, kies dan voor antwoord 'Elleboogshoogte'.*	o Elleboogshoogte o Heuphoogte

17.	Is de rug gedraaid tijdens het dragen? Zo ja, hoeveel graden? *Toelichting: Met draaiing in de rug wordt een draai van de schouders ten opzichte van de voeten bedoeld.*	o Nee (0o) o Ja, een beetje (0o-30o) o Ja, behoorlijk (30o -60o)

Er volgen nu negen vragen over het handmatig duwen en trekken met het hele lichaam.

18.	Wordt er tijdens deze werkzaamheid handmatig een transportmiddel geduwd of getrokken? *Toelichting: Met handmatig duwen/trekken wordt bedoeld duwen/trekken van een niet-aangedreven transportmiddel. Bijvoorbeeld: een EPT (elektropallet-truck) is een aangedreven transportmiddel en valt dus buiten deze vraag.*	o Ja, alleen duwen → sla vraag 21, 22 en 23 over o Ja, duwen en trekken o Ja, alleen trekken → ga naar vraag 21 o Nee → ga naar vraag 29
19.	Wordt het transportmiddel tijdens deze werkzaamheid overwegend met één of twee handen geduwd?	o Eén hand o Twee handen
20.	Hoeveel gewicht wordt er bij benadering per keer gemiddeld verplaatst tijdens duwen met transportmiddelen? *Toelichting: Bij het gewicht gaat het om het beladinsggewicht plus het eigen gewicht van het transportmiddel.*	..Kg Alleen hele afgeronde getallen invullen
21.	Geef aan of duwen overwegend uitgevoerd wordt op heuphoogte of op schouderhoogte.	o Heuphoogte o Schouderhoogte
22.	Wordt het transportmiddel tijdens deze werkzaamheid overwegend met èèn of twee handen getrokken?	o Eén hand o Twee handen
23.	Hoeveel gewicht wordt er bij benadering per keer gemiddeld verplaatst tijdens trekken met transportmiddelen? *Toelichting: Bij het gewicht gaat het om het beladingsgewicht plus het eigen gewicht van het transportmiddel.*	..Kg Alleen hele afgeronde getallen invullen
24.	Geef aan of trekken overwegend uitgevoerd wordt op heuphoogte of op schouderhoogte.	o Heuphoogte o Schouderhoogte
25.	Hoe groot is de afstand waarover gemiddeld geduwd/getrokken wordt? *Toelichting: Het betreft hier een gemiddelde over alle situaties waarin met het hele lichaam geduwd of getrokken wordt.*	Duw/trekafstand .. m
26.	Hoe vaak wordt gemiddeld geduwd/getrokken? *Toelichting: Het betreft hier een gemiddelde over alle situaties waarin met het hele lichaam geduwd of getrokken wordt.*	o 10x / min o 5x / min o 1x / min o 12x / uur o < 12x / uur
27.	Wordt het transportmiddel rustig op gang gebracht? *Toelichting: Met rustig op gang brengen wordt bedoeld dat het transportmiddel geleidelijk aan op gang wordt gebracht en niet met een ruk. Snel op gang brengen komt vaak voor bij hele zware lasten of bij werk met hoge productienormen.*	o Ja o Nee

28.	Worden er transportmiddelen verplaatst over obstakels of randen? *Toelichting: Dit komt bijvoorbeeld voor tijdens het passeren van drempels, vloerrails en stoeptegels. Ook bij het plaatsen in liften die niet geheel gelijk staat met de vlakke vloer kunnen obstakels voorkomen.*	o Ja o Nee
29.	Is de ondergrond waarover het transportmiddel verplaatst wordt vlak? *Toelichting: Een niet vlakke ondergrond is een ondergrond of een helling met een hoogteverschil van meer dan 5 graden.*	o Ja o Nee

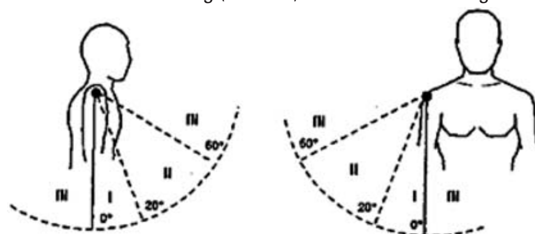
Er volgt nu een vraag over pedaalbediening met de voet.

30.	Wordt het hele lichaam aangespannen of ingezet om een voetpedaal te bedienen? Zo ja, hoe vaak per minuut?	o Nee o Ja, < 1 keer per minuut o Ja, ≥ 1 – < 2 keer per minuut o Ja, ≥ 2 keer per minuut

Er volgen nu acht vragen over ongunstige werkhoudingen

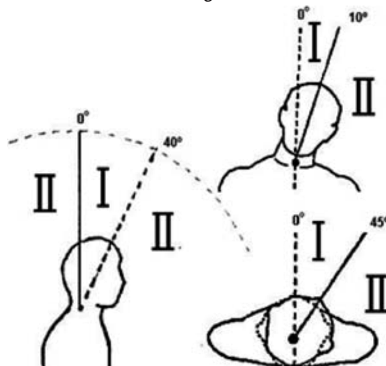
31. Hoeveel minuten per uur wordt met de armen langer dan 4 sec aaneengesloten in dezelfde houding (statisch) in zone II of zone III gewerkt?

o 0 tot 3 min/uur o 3 tot 12min/uur o ≥ 12 min/uur

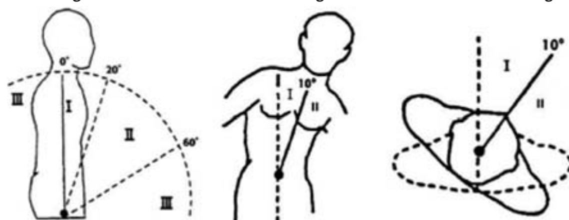
32. Hoeveel minuten per uur wordt met het hoofd langer dan 4 sec aaneengesloten in dezelfde houding (statisch) in zone II gewerkt?

o 0 tot 4 min/uur
o 4 tot 12 min/uur o ≥ 12 min/uur

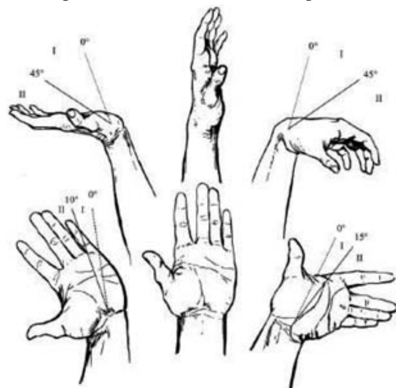

33. Hoeveel minuten per uur wordt met het bovenlichaam langer dan 4 seconden aaneengesloten in dezelfde houding (statisch) in zone II of III gewerkt?

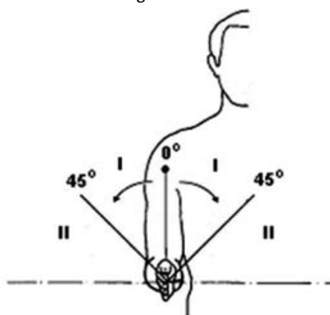
o 0 tot 4 min/uur
o 4 tot 12 min/uur o ≥ 12 min/uur

34.	Hoeveel minuten per uur wordt met de pols/hand langer dan 4 seconden aaneengesloten in dezelfde houding in zone II gewerkt?	o 0 tot 7 min/uur o 7 tot 15 min/uur o > 15 min/uur

35.	Hoeveel minuten per uur wordt met de elleboog/onderarm langer dan 4 seconden aaneengesloten in dezelfde houding in zone II gewerkt?	o 0 tot 7 min/uur o 7 tot 15 min/uur o > 15 min/uur

36.	Hoeveel minuten per uur wordt met de benen statisch gewerkt; dat wil zeggen langer dan 4 sec aaneengesloten op 1 been staan, hurken, knielen of op 1 knie steunen?	o 0 tot 3 min/uur o 3 tot 12 min/uur o > 12 min/uur

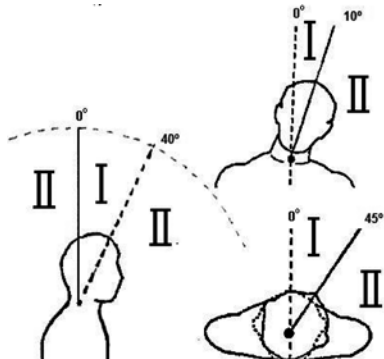
37.	Wordt dagelijks meer dan 4 uur per dag en/of langer dan 1 uur achter elkaar gestaan? *Toelichting: 1 uur onafgebroken staan geldt indien binnen een tijd van 1 uur niet buiten een gebied van 1 bij 2 meter om de medewerkers heen wordt getreden.*	o Ja o Nee
38.	Wordt in totaal langer dan 7 uur per dag gezeten of langer dan 2 uur onafgebroken gezeten?	o Ja o Nee

Er volgen nu twaalf vragen over (repeterende) bewegingen.

39.	Wordt er repeterend gewerkt met het hoofd, de romp, armen of benen? *Zo nee, ga door naar vraag 44.*	o Ja o Nee

40. Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 2x per minuut met het hoofd in zone II gewerkt?
Toelichting: Let op dat de hoek van het hoofd ten opzichte van de schouders/ romp geldt. Indien de romp meebeweegt beoordeel de romphoek dan bij vraag 31.
Tel het aantal keer dat men het hoofd buigt en draait bij elkaar op om het aantal keer buigen/draaien per minuut te bepalen.

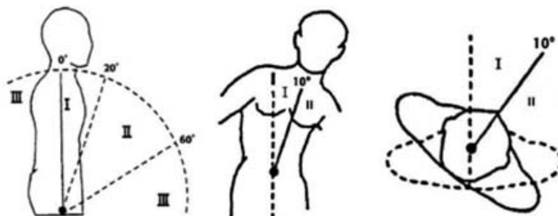
o Ja
o Nee

---

41. Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 1 x per minuut met de romp in zone II of III gewerkt?

o Ja
o Nee

---

42. Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 1x per minuut met de bovenarmen in zone II of III gewerkt?

o Ja
o Nee

---

43. Wordt dagelijks gemiddeld meer dan 1x maal per minuut met gebogen knieën, geknield, gehurkt en/of staand op een been gewerkt?

o Ja
o Nee

---

44. Wordt er repeterend gewerkt met de ellebogen, polsen en handen?
Zo nee, ga naar vraag 52.
Toelichting:
Er wordt van repeterend werken met elleboog, pols en hand gesproken indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:
– Indien er voor één of beide bovenste extremiteiten sprake is van cycli die zich binnen 30 s herhalen.
– Deze cycli meer dan 50% van de werktijd wordt uitgevoerd.
– Er sprake is van veelvuldig maken van gelijke bewegingen.

o Ja
o Nee

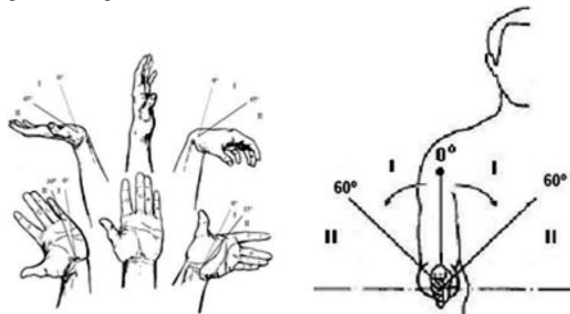
45. Hoeveel bewegingen worden er per minuut gemaakt?
Toelichting:
Het gaat hierbij om het aantal repeterende bewegingen die met de ellebogen, polsen en/of handen worden gemaakt. Alle handelingen waarbij sprake is van een cyclustijd van minder dan 30 seconden, moeten afzonderlijk worden bekeken.

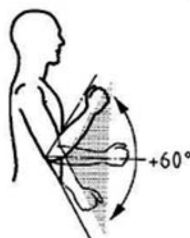
.. bewegingen/minuut

---

46. Hoeveel procent van de cyclustijd wordt er met de bovenste ledematen in zone II gewerkt (figuur 1) of wordt er een pincet-, haak-, palm of krachtgreep gebruikt (figuur 2)?

o < 1/3
o 1/3
o 2/3
o 3/3

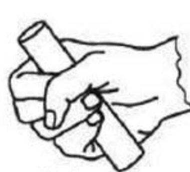

Pincetgreep

Haakgreep

Krachtgreep

Palmgreep

Toelichting:
Kies de meest belastende houding tijdens de cyclustijd. Maak een keuze tussen de bovenste ledematen in zone II en de pincet-, haak-, palm- of krachtgreep.

---

47. Is de cyclustijd kleiner dan 15 seconde en/of wordt er meer dan 50% van de cyclus dezelfde beweging gemaakt?

o Ja
o Nee

---

48. Hoeveel procent van de cyclustijd staat de medewerker blootgesteld aan trillingen, kou, geluid of wordt er gewerkt met handschoenen?

o > 1/3
o > 2/3
o 3/3

---

49. Hoeveel kracht wordt er tijdens de beweging gebruikt?

o Minimale kracht
o Heel weinig kracht o Weinig kracht
o Gemiddelde kracht o Kracht
o Veel kracht

---

50. Hoeveel uur wordt er achter elkaar, zonder pauze, gewerkt?

o < 1 uur
o 1–2 uur
o 2–4 uur
o 4–6 uur
o 6–8 uur

---

51. Hoeveel uur per werkdag wordt er repetitief werk uitgevoerd?

o < 2 uur
o 2–4 uur
o 4–8 uur
o > 8 uur

Er volgt nu een vraag over energetische belasting.

52.	Wordt er in het werk een zodanige combinatie van inspannende handelingen (lopen, fietsen, duwen/trekken, tillen, etc.) uitgevoerd, of in een dusdanig warme omgeving gewerkt, dat dit leidt tot een duidelijk gevoel van algemene vermoeidheid van het gehele lichaam, zoals bijvoorbeeld het geval is na intensief sporten?	o Ja, ca. 1 uur per dag o Ja, ca. 1-2 uur per dag o Ja, meer dan 2 uur per dag o Nee

Er volgen nu twee vragen over trillingen.
Deze twee vragen geven een indicatie of er een knelpunt is op het gebied van trillingen. Indien er een knelpunt wordt geconstateerd wordt nader onderzoek geadviseerd.

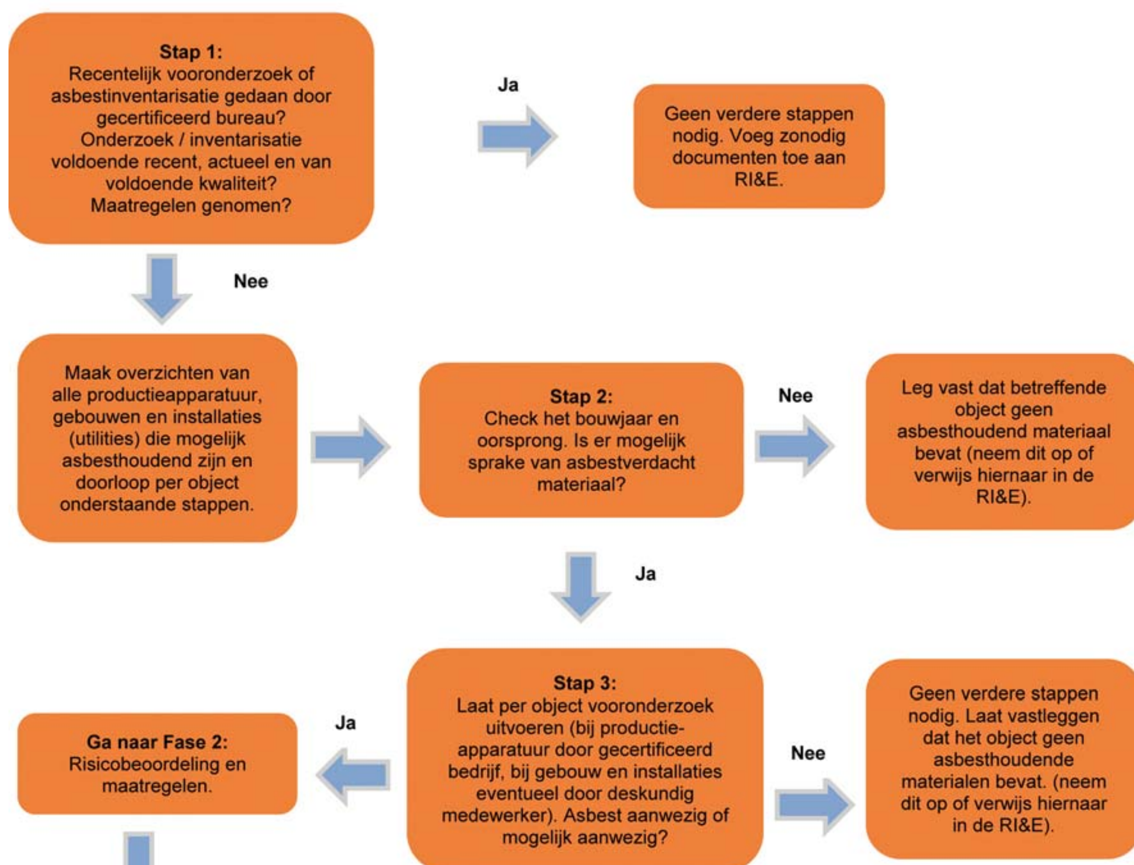
53.	Hoelang wordt er dagelijks in totaal gewerkt met aangedreven gereedschappen die met de hand(en) vastgehouden wordt?	o < 30 minuten / dag o 30 min – 2 uur / dag o 2–8 uur / dag
54.	Hoelang wordt er dagelijks in totaal gewerkt op transportmachines of trillende vloeren?	o < 15 minuten / dag o 15 min – 2 uur / dag o 2–8 uur / dag

Onderstaande vragen hebben geen effect op de weging van de werkzaamheid (rood, oranje, groen). De vragen zijn van belang om risico’s en oplossingsrichtingen preciezer in kaart te brengen.

55.	Bestaat de mogelijkheid om iedere 10 minuten een korte (micro-)pauze (eventueel ander werk) in te gelasten? *Toelichting: Met micropauze wordt een korte onderbreking in het werk bedoeld van tenminste 20 seconden.*	o Ja o Nee
56.	Moet u heel precies werken? *Toelichting: Het gaat hier om millimeterwerk. Wanneer producten precies op een bepaalde plaats moeten worden neergezet vereist dit meer spierspanning.*	o Ja o Nee
57.	Wordt er geregeld plaatselijk druk uitgeoefend op de huid van de vinger, hand of arm (bv door de rand van de tafel of door gereedschap met scherpe of harde randen)?	o Ja o Nee
58.	Maken medewerkers gebruik van ter beschikking gestelde hulpmiddelen, zoals tilhulpmiddelen? *Toelichting: Met ‘ter beschikking gestelde hulpmiddelen’ wordt bedoeld bv. tilhulpmiddelen (vacuümheffer).*	o Ja o Nee o N.v.t.
59.	Hebben medewerkers een ontspannen werktechniek waarbij aanspannen van de schouders/vingers zoveel mogelijk wordt vermeden? *Toelichting: Opgetrokken schouders of gespreide vingers zijn kenmerken van een gespannen werkhouding. De werkhouding dient, voor zover het werk dit toelaat, ontspannen te zijn.* *Sommige werkzaamheden maken aanspanning nodig, beoordeeld moet worden of de persoon niet onnodig een gespannen werkhouding aanneemt.*	o Ja o Nee
60.	Staan of zitten medewerkers zo recht als mogelijk voor hun werk? *Toelichting: Soms betekent het dat iemand schuin voor de lopende band staat, maar recht voor de uit te voeren werkzaamheden staat. Vul dan ja in.*	o Ja o Nee
61.	Gaan medewerkers zo dicht als mogelijk bij het werk staan of zitten. *Toelichting: Soms verhindert de werkplek dat de medewerkers dicht bij het werk kan staan. Als de medewerkers dan zo dicht als de werkplek het toelaat bij het werk gaan staan, vul dan wel ja in.*	o Ja o Nee
62.	Hebben de medewerkers zelf invloed op het werktempo? *Toelichting: Wanneer de machine of lopende band het werktempo bepaalt is hier het antwoord nee.*	o Ja o Nee
63.	Indien tijdens de beoordeling van deze functie nog bijzondere zaken zijn opgevallen of als u iets hebt gemist, kunt u deze hiernaast vermelden. *Toelichting:* *Klik op het tabblad ‘Knelpunten’ om de resultaten van de inventarisatie te bekijken. Of, selecteer, bovenaan de pagina, een andere werkzaamheid om te beoordelen.*	

– Einde vragenlijst –

FASE 1: VOORTRAJECT

FASE 2: RISICOBEOORDELING EN MAATREGELEN

Dictum II

De in dictum I opgenomen bepalingen zijn algemeen verbindend verklaard voor een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

Dictum III

Voor zover de in dictum I opgenomen bepalingen strijdig zijn met bij of krachtens de wet gestelde of te stellen regelen, prevaleren deze regelen.

Dictum IV

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant

waarin het wordt geplaatst en vervalt na twee jaar te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit en heeft geen terugwerkende kracht.

’s-Gravenhage, 3 september 2015

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
namens deze,
De directeur Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving,
M.H.M. van der Goes